

**L.Ə. BABAYEVA S.N.ŞIXIYEVA
R.S.İBRAHİMOV**

**NEFT-QAZ QUYULARININ
QAZILMASINA DAİR
AZƏRBAYCAN-RUS-İNGİLİS
DİLLƏRİNDƏ
TEKNIKİ İZAHLI LÜĞƏTİ**

**AZERBAIJAN-RUSSIAN-
ENGLISH
TECHNICAL DEVELOPMENT
DICTIONARY ON WELL
DRILLING**

NEFT-QAZ QUYULARININ QAZILMASINA DAİR
AZƏRBAYCAN–RUS–İNGİLİS DİLLƏRİNDƏ
TEKHNİKİ İZAHLI LÜĞƏT

АЗЕРБАЙДЖАНСКО–РУССКО–АНГЛИЙСКИЙ
ТЕХНИЧЕСКИЙ ТОЛКОВЫЙ СЛОВАРЬ ПО БУРЕНИЮ НЕФТЕ-
ГАЗОВЫХ СКВАЖИН

AZERBAIJAN–RUSSIAN – ENGLISH
TECHNICAL GLOSSARY ON OIL-GAZ WELL DRILLING
TEKHNİKİ İNGİLİS DİLİ FƏNNİNDƏN

DƏRS VƏSAİTİ

BAKİ-2023

L.Ə. BABAYEVA, S.N.ŞIXIYEVA, R.S.İBRAHİMOV

NEFT-QAZ QUYULARININ QAZILMASINA DAİR
AZƏRBAYCAN–RUS–İNGİLİS DİLİNDƏ
TEXNİKİ İZAHLI LÜĞƏTİ

АЗЕРБАЙДЖАНСКО–РУССКО–АНГЛИЙСКИЙ
ТЕХНИЧЕСКИЙ ТОЛКОВЫЙ СЛОВАРЬ ПО БУРЕНИЮ СКВАЖИН

AZERBAIJAN–RUSSIAN – ENGLISH
TECHNICAL DEVELOPMENT DICTIONARY ON WELL DRILLING
TEXNİKİ İNGİLİS DİLİ FƏNNİNDƏN

DƏRS VƏSAİTİ

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye
Universiteti təsdiq etmişdir
Əmr №3-29-50/3-4-53/2023
12 may, 2023

Dərs vəsaiti ulu öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə ithaf olunur.

Elmi redaktoru : **Baxşəliyeva Şirin Oqtay qızı**
ADNSU-nun neft-qaz mühəndisliyi
kafedrasının müəllimi, f.ü.e.d.

Rəylər: **Məmmədov İsmayıl Oruc oğlu**
Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət Dil
Komissiyasının üzvü, AMEA Nəsimi adına Dilçilik
Institutunun tətbiqi dilçilik şöbəsinin müdiri, professor
Süleymanov Eldar Məmməd oğlu
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin
“Neft-qaz mühəndisliyi” kafedrasının professoru
Əliyeva Sevil Qurban qızı
Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin
“Xarici dillər” kafedrasının dosenti

B-İ “Texniki ingilis dili” fənnindən dərs vəsaiti. Babayeva L.Ə.,
Şıxıyeva S.N., İbrahimov R.S., Neft və qaz quyularının qazılmasına
dair Azərbaycan-Rus-İngilis dillərində texniki izahlı lüğəti. Bakı., 2023,
728 səh.

Dərs vəsaiti neft-qaz mühəndisliyi ixtisasında Azərbaycan, Rus və
İngilis bölmələrində təhsil alan tələbələr üçün tərtib edilmişdir. Kitabda
qazıma avadanlıqlarının, alətlərinin adları, şəkilləri izahlı formada şərh
olunur. Burada həmçinin ixtisarlər, akronimlər, ölçü vahidləri və
sistemləri haqqında da məlumat verilmişdir.

Tələbələr bu kitabda ADNSU-nun tədris proqramına uyğun olaraq
neft- qaz mühəndisliyi üzrə texnika və texnologiya haqqında ümumi
məlumatlarla tanış ola bilərlər.

Dərs vəsaitindən digər ali məktəblərin tələbələri, neft sənayesində
çalışan mühəndis-texniklər və elmi işçilər də istifadə edə bilərlər.

DOI: <https://doi.org/10.36719/0891/2026>

© L.Babayeva, S.Şıxıyeva, R.İbrahimov, 2023

ŞƏRTİ İXTİSARLARIN SİYAHISI
СПИСОК УСЛОВНЫХ СОКРАЩЕНИЙ
LIST OF ABBREVIATIONS

Aa		
A. [acre]	акр	akr
A [area]	зона	sahə, ərazi
AADE – American Association of Drilling Engineers	Американская ассоциация инженеров по бурению	Amerika Qazıma Mühəndisləri Assosiasiyası
AAODC [American Association of Oilwell Drilling Contractors]	Американская ассоциация подрядчиков по бурению нефтяных скважин	neft quyularının qazılması podratçılarının Amerika assosiasiyası
AAPG [American Association of Petroleum Geologists]	Американская ассоциация геологов-нефтяников	neftçi-geoloqların Amerika assosiasiyası
abd [abandoned] abd loc [abandoned location]	оставленная скважина, оставленная буровая площадка	ləğv edilmiş quyu, ləğv edilmiş qazıma meydançası
ABMS- [American Bureau of Metal Statistics]	Американское бюро статистики производства металлов	metal istehsalı statistikası üzrə Amerika idarəsi
a. b. transformer [air blast transformer]	трансформатор с искусственным воздушным охлаждением	süni hava soyuduculu transformator
ace. [accident]	Несчастны/й случай	bədbəxt hadisə
ace [account]	счёт, фактура	hesab, faktura

accy [accordingly]	соответственно	müvafiq
ACE [Assistant Chief Engineer]	помощник главного инженера	baş mühəndisin köməkçisi
ACI 1. [annealed cast iron]	ковкий чугун	döyülə bilən çuqun
2. [Assistant Chief Inspector]	помощник главного инспектора	baş inspektorun köməkçisi
ASM -acid –cut mud	кислый буровой раствор	qələvili qazıma məhlulu
A. C. M. E. [Association of Consulting Management Engineers]	Ассоциация инженеров-консультантов по вопросам организации руководства предприятиями	müəssisənin idarə edilməsi üzrə mühəndis-məsləhətçilər assosiasiyası
ad [average depth]	средняя глубина	orta dərinlik
AE [Assistant Engineer]	младший инженер	kiçik mühəndis
AEC [Atomic energy commission]	комиссия по атомной энергии	atom enerjisi üzrə komissiya
a. f. [anni futuri]	следующий год	növbəti il
a. g. [air gap]	воздушный зазор	hava boşluğu
AGA [American Gas Association]	Американская газовая ассоциация	Amerika qaz assosiasiyası
A-gas [aviation gasoline]	авиационный бензин	aviasiya benzini
a.g.l [above ground level]	над уровнем земли	yer səviyyəsində
Agt. [agent]	агент, фактор	agent,amil,factor
ah,a.h. [ampere-hour]	ампер-час	amper –saat

A Insp [Assistant Inspector]	помощник инспектора	inspektor köməkçisi
A.M. 1. [access manway]	люДСКОЙ ходок	insan keçidi
2. [Associate Member]	член-корреспондент	müxbir üzvü
API [American Petroleum Institute]	Американский нефтяной институт	Amerika Neft İnstitutu
APIC [American Petroleum Industries Committee]	коммитет Американской нефтяной промышленности	Amerika Neft Sənayesi Komitəsi
APWD [annular pressure while drilling]	кольцевое давление при бурении	qazımada halqavari təzyiq
amt [amount]	количество	miqdar
Ann. Rep. [annual report]	годовой отчёт	illik hesabat
A. O. V. [automati – cally operated valve]	автоматический впускной клапан	avtomatik buraxıcı klapan
aq. sol. [aqueous solution]	водный раствор	su əsaslı məhlul
A. R. C. [automatic remote control]	автоматическое дистанционное управление	məsafədən avtomatlaşdırılmış idarəetmə
A. S. [Academy of Sciences]	Академия наук	Elmlər Akademiyası
asb. [asbestos]	асбест, асбестовый	asbest
asb.-c. [asbestos-covered]	покрытый асбестом	asbestlə örtülmüş
A. Sc. [Associate of Sciences]	кандидат наук	elmlər namizədi

ASCE [American Society of Civil Engineers]	Американское общество гражданских инженеров	mülki mühəndis - lərin Amerika cəmiyyəti
ASEC [American Standard Elevator Codes]	Американская стандартная система сигналов подъемных машин	qaldırıcı maşın- ların siqnalları - nın Amerika standart sistemi
a. s. i. [air speed indicator]	указатель скорости движения воздуха	havanın hərəkət sürəti göstəricisi
asph. [asphalt]	асфальт	asfalt
asst. [assistant]	ассистент,помощник, заместитель	assistent,köməkçi, müavin
asv – annular safety valve	кольцевой предохранительный клапан	halqavari qoruyucu klapan
at. wt. [atomic weight]	атомный вес	atom çəkisi
atm [atmosphere]	атмосфера	atmosfer
aut.,auto 1. [automatic]	автоматический	avtomatik
2. [automotive]	самодвижущийся	özü hərəkət edən
aux. [auxiliary]	вспомогательный	yardımçı,köməkçi
av., avg. [average]	средний	orta
av. eft. [average efficiency]	средний коэффициент полезного действия, средняя производительность	orta faydalı iş əmsalı,orta məhsuldarlıq
AW [accidentally wounded]	ранен в результате несчастного случая	bədbəxt hadisə - dən yaralanan
ax. [axis]	ось	ox
az [azimuth]	азимут	azimut

Bb		
b. [battery]	батарея	batareya
b. [bar]	бар (единица давления)	bar (təzyiq ölçüsü)
bbl [barrel]	баррел, бочка, бочонок	barel, çəllək
B C. A. S. [British Compressed Air Society]	Британское общество сжатого воздуха	İngiltərənin sıxılmış hava üzrə cəmiyyəti
bd [boundary]	граница	sərhəd
b/d [bulldozer]	бульдозер	buldozer
bd ft [board foot]	футовая доска	futluq lövhə
bdg 1. [binding]	сращение (проводов)	toxumaq (naqillərin)
[building]	строение, здание, сооружение	quruluş, bina, tikinti
bds [boards]	тонкие доски	nazik lövhələr
bdth [breadth]	ширина	en
bg [broad gauge]	широкая колея	geniş dəmir yolu
БНА [bottom hole assembly]	Компановка низа буровой колонны (КНБК)	qazıma kəmərinin aşağı hissəsi (QKAN)
В. Н. [bulkhead]	перемычка	bənd,sədd
В. Н. N. [Brinell hardness number]	твёрдость по Бринелю	Brinellə görə bərklik
ВНСТ – [bottom-hole circulating temperature]	температура призабойной циркуляции	quyudibi dövrən temperatur
ВНР [bottom hole pressure]	забойное давление	quyudibi təzyiq

BHT [bottom hole tools]	забойный скважинный инструмент	quyudibi alət
BISF [British Iron and Steel Federation]	Британская федерация чёрной металлургии	İngiltərənin qara metallurgiya federasiyası
bitn [bitumen]	битум	bitum
bitum [bituminous]	битуминозный	bitumlu
bkpg [book-keeping]	бухгалтерия, счетоводство	mühasibat, hesabat
B. L. [boundary line]	границная линия	sərhəd xətti
Bld [boulder]	валун, галька	qənbər, çinqıl
blo. [blower]	вентилятор	ventilyator
BM [ball mill]	шаровая мельница	şarlı dəyirman
BM [barrels of mud]	баррелей бурового раствора	qazıma məhlulu barellə
BM ,b.m. [bench mark]	точка высоты, репер, поверочная точка	yüksəklik nöqtəsi, reper, yoxlama nöqtəsi
b. m. p. [brake mean pressure]	среднее тормозное давление	orta əyləc təzyiqi
bmtr [barometer]	барометр	barometr
BOE [blowout equipment]	противовыбросовое оборудование	tullayışa qarşı avadanlıq
BOP [blowout preventer]	противовыбросовое превентор	təzahürə (atqıya) qarşı preventor
BOPD [barrels of oil per day]	баррелей нефти в день	gündəlik neft barellə
BOTU [Board of Trade unit]	киловатт-час(Англия)	kilovat-saat (İngiltərə)
BP [British Petroleum Company]	Британская нефтяная компания	İngiltərə neft kompaniyası

bp. 1. [by-pass]	разминуться,паралель- ная выработка	xətdən ayrılmaq, paralel işlənmə
2. [barometric pressure]	барометрическое давление	barometrik təzyiq
3. [boiling point]	точка кипения, температура кипения	qaynama nöqtəsi, qaynama temperaturu
4. [back pressure]	противодавление	əks təzyiq
5. [base plate]	опорная плита	dayaq piltəsi
b. p. d. [barrels per day]	баррелей в день	gündəlik hasilat , barellə
b. p. h. [barrels per hour]	баррелей в час	saatlıq hasilat, barellə
B. P. M. [blows per minute]	ударов в минуту	dəqiqədə vurma
B. R. [book of reference]	справочник	sorğu kitabı
BR [building rig]	вышкомонтажные работы	vışka quraşdırma işləri
br [brand]	сорт, качество	növ,keyfiyyət
Br Std [British Standard]	Британский стандарт	İngiltərə standartı
B.S.I. [British Standards Institution]	Британский институт стандартов	İngiltərə standartlar institutu
B. S. M. E. [Bachelor of Science of Mining Engineering]	бакалавр горнотехни- ческих наук	dağ texniki elmləri üzrə bakalavr
BSPet [Bulk Storage Petroleum]	хранилище горючего (нефти)	yanacaq saxlanma (neft)
btm [bottom]	забой	quyudibi
bx [box]	муфта замка бурильной трубы	qazıma borusu qılının muftası

Сс		
С [concentration]	обогащение	zənginləşdirmə
C. & M. [care and maintenance]	ремонтно-эксплуатационный	istismar üçün təmir
ca 1. [case]	несчастный случай, судебное дело	bədbəxt hadisə, cinayət işi
2. [compass]	компас, буссоль	kompas, bussol
calcd [calculated]	вычисленный, рассчитанный, расчётный	hesablanmış
calcn [calculation]	калькуляция, расчёт, вычисление	hesablama
cap. [capacity]	ёмкость, производительность	tutum, məhsuldarlıq
CAS [cast alloy steel]	литая легированная сталь	legirlənmiş polad tökmə, qatışdırılmış tökmə polad
cat. [caterpillar]	гусеница, гусеничный ход	tırtıl, tırtıl gedışı
CB [changed bits]	поднятие из скважины долота	baltanın quyudan qaldırılması
c.b.1. [circuit breaker]	выключатель	keçirici
2. [control button]	кнопка управления	idarəetmə düyməsi
cbft [cubic foot]	кубический фут	kub fut
cbm [cubic metre]	кубический метр	kub metr
CBMPE [Council of British Manufacturers of Petroleum Equipment]	совет владельцев Британских предприятий, производящих оборудование для нефтяной промышленности	neft sənayesi üçün avadanlıq istehsal edən İngiltərə sahibkarlar məşvəyəti

CCI [chilled cast iron]	закалённый чугу́н, отбелённый чугу́н	tablandırılmış çuqun, ağardılmış çuqun
CCM [cement cut mud]	загрязнение бурового раствора цементом	sementlə çirklənmiş qazıma məhlulu
cd [cored]	пробурено колонковым буром	sütuncuqlu qazıyıcı ilə qazılmışdır
C. D. [corrected depth]	откорректированная глубина (скважины)	dəqiqləşdirilmiş dərinlik (quyunun)
C. D. A. [Copper Development Association]	Ассоциация развития медной промышленности (Англия)	mis sənaye inkişaf assosiasiyası (İngiltərə)
C. D. D. A. [Canadian Diamond Drilling Association]	Канадская ассоциация алмазного бурения	almaz qazıması üzrə Kanada assosiasiyası
cdm [cubic decimetre]	кубический дециметр	destimetr kubu
C. D. T. [cold drawn tube]	холоднотянутая труба	soyuq dartılmış boru
C. E. 1. [chief engineer]	главный инженер, главный механик	baş mühəndis, baş mexanik
2. [civil engineer]	гражданский инженер	mülki mühəndis
CE [composition, exploding]	взрывчатая смесь	partlayıcı qarışıq
CEA [Central Electricity Authority]	Центральное электро-энергетическое управление (Англия)	mərkəzi elektro-energetika idarəsi (İngiltərə)
CEC [Coal Experts Committee]	комитет экспертов по углю	kömür üzrə ekspertlər komitəsi
Cel [Celsius]	шкала Цельсия	Selsi şkalası

cem [cement]	цемент,цементный, цементировать	sement, sementləmək
C. E. M. F. [counter electro- motive force]	электродвижущая сила	elektrohərəkətedici qüvvə
cent.1. [centimetre]	сантиметр	santimetr
2. [central]	центральный; средний	mərkəzi,orta
3. [centralizer]	центратор	mərkəzləşdirici
C. F. 1. [centri- fugal force]	центробежная сила	mərkəzdənqaçma quvvəsi
cg 1. [centre of gravity]	центр тяжести	ağırlıq mərkəzi
2. [coal gas]	каменноугольный газ, светильный газ	daş kömür qazı, ışığılandırıcı qaz
cgo [cargo]	груз, грузовой	yük,yüklü
CGS [centimetre- gramme-second]	сантиметр-грамм- секунда	santimetr - qram - saniyə
Ch [chaldron]	мера угла	bucaq ölçüsü
Ch. Eng. [Chief Engineer]	главный инженер	baş mühəndis
chf [chief]	главный	baş
chg. [charge]	заряд	atım,yük, partlayıcı maddə
chk 1. [chalk]	мел, меловой	təbaşır,mel
2. [check]	контрольный, стопорный (о клапане)	nəzarət, dayandırıcı (klapan haqqında)
CHP [casing head pressure]	давление на устье обсадной колонны	qoruyucu kəmə başlığında təzyiq

cht [chart]	карта, диаграмма, таблица	xəritə, diaqramma, cədvəl
CI 1. [cast iron]	чугун, чугунный	tökmə, çuqun
2. [chief inspector]	главный инспектор	baş inspektor
3. [clearing index]	коэффициент очистки	təmizləmə əmsalı
C1P [cast-iron pipe]	чугунная труба	çuqun boru
circ. [circulation]	циркуляция, круговое движение	dövrən, dairəvi hərəkət
C. I. S. [Coal Industry Society]	общество угольной промышленности	kömür sənayesi birliyi
C. M. [corres - ponding member]	член корреспондент (научного общества)	müxbir üzvü
CMP unit [combination multi-clone precipitator unit]	комбинированная установка мульти-циклона для очистки газов с электро фильтром	qazın elektrofıltrlə təmizlənməsi üçün multisiklonun kombinə edilmiş qurğusu
cmtd [cemented]	цементированный	sementlənmiş
cmtd csg [cemented casing]	цементированные обсадные трубы	sementlənmiş qoruyucu kəmərlər
Co [company]	компания	şirkət
C of L [Controller of Lands]	начальник управления земельными участками	torpaq sahələrinin idarə rəisi
concr [concrete]	бетон, бетонный	beton
Cone, thick [concentrate thickener]	сгуститель концентрата	konsetratı qatılaşıdırən
C. O. P. [coefficient of performance]	показатель эффективности действия	effektiv iş göstəricisi

C. O. V. [cross-over valve]	трёхходовой клапан, перекидной клапан	üçgirişli klapan
CP [casing pressure]	давление в обсадной колонне	qoruyucu kəmərdə təzyiq
c. p. 1. [candle-power]	сила света в свечах	şam işığının sürəti
2. [chemically pure]	химически чистый	kimyəvi təmiz
3. [constant potential]	постоянный потенциал	daimi potensial
CPLR [centre of pillar]	ось целика, центр опоры	bütöv ox, dayaq mərkəzi
c. r. [compression ratio]	степень сжатия	sıxılma həddi
cid [cored]	пробурено колонковым буром	sütuncuqlu qazıyıcı ilə qazıma
cry [crystalline]	кристаллический	kristal, kristallik
c. s. [cross section]	поперечное сечение	en kəsiyi
C. S. 1. [capital stock]	основной капитал	əsas kapital
2. [cast steel]	литая сталь	tökmə polad
CSp [Chief Specialist]	главный специалист	baş mütəxəssis
CSS [cast semi-steel]	сталистый чугун	polad tərkibli çuqun
c/t [connecting tube]	соединительная труба	birləşdirici boru
CU [clean up]	откачка скважины до получения чистой нефти	quyunu təmiz neft gələnə kimi boşaltmaq
C. V. [calorific value]	теплотворная способность	istilik xüsusiyyəti

C. W. [continuous waves]	незатухающие колебания (волны)	sönməyən rəqs (dalğa)
C/W [cement-water ratio]	водоцементное отношение	su-sement amili
CWP [circulating water pump]	циркуляционный водяной насос	dövredici su nasosu
Dd		
d. 1. [date]	дата	tarix
2. [day]	день, дневной	gün
3. [deep]	глубокий	dərin
4. [degree]	градус, степень	dərəcə
5. [diameter]	диаметр	diametr
6. [ditch]	канава	xəndək
D [dust]	пыль	toz
d. a. 1. [daily allowance]	дневная ставка, подённое содержание	gündəlik tarif, günəmuzd saxlama
2. [direct acting]	прямодействующий, прямое действие	birbaşa təsir
3. [double acting]	двойное действие	ikiqat təsir
D. A. [depth average]	средняя глубина	orta dərinlik
D & A [dry and abandoned]	непродуктивная и заброшенная скважина	məhsuldar olmayan və tərk edilmiş quyu
dalgt [daylight]	дневной свет,дневное время	gün işığı,gündüz vaxtı
das [decaster]	десять кубометров	on kubmetr
D. B. [dry bulb]	сухой шарик (гигрометра)	quru diyircək (hiqrometr)
DB [drilling break]	временная остановка при бурении	qazıma zamanı müvəqqəti dayanma

db [decibel]	децибел	desibel
D. C. 1. [dust collector]	пылеуловитель	toz tutan
2. [downcast]	нормальный сброс, нисходящий	normal atılma, enən
DC 1. [diamond core]	кern полученный при бурении алмазной коронкой	sütuncuqlu almaz balta ilə qazıma-da çıxarılmış süxur
2. [drill collar]	утяжеленная буриль - ная труба (УБТ)	ağır qazıma borusu (AQB)
D & C [drill and complete]	бурить и заканчивать	qazımaq və tamamlamaq
D. D. [diamonddrill]	алмазное бурение	almazlı qazıma
D. D. [diamond-drill hole]	скважина алмазного бурения, алмазно-буровая скважина	almazlı qazma quyusu
DD [drilling deeper]	бурение глубже	daha dərin qazıma
D. E. [Doctor of Engineering]	доктор технических наук	texniki elmlər doktoru
D. Eco [Doctor of Economics]	доктор экономичес - ких наук	iqtisad elmləri doktoru
deg. F. [degrees Fahrenheit]	градусов Фаренгейта	Farengeyt dərəcəsi
dewat. [dewatering]	обезвоживание, сгущение	susuzlaşdırma, laxtalanma
d. f. [direction finding]	определение направления	istişamətin təyini
DF [derrick floor]	пол буровой	vışkanın döşəməsi
dH [difference in height]	разность высот	hündürlüklər fərqi

DHP [designed horse-power]	проектная мощность	layihə gücü
D. I. [District Inspector]	районный инспектор	rayon inspektoru
dir. [direct]	прямой, непосредственный	birbaşa
Dist. Engr [district engineer]	инженер участка	sahə mühəndisi
d. m. [dry mixed]	сухосмешанный	quru qarışıq
DM [drilling mud]	буровой раствор	qazıma məhlulu
DMEA [Defense Minerals Exploration Administration]	управление по разведке стратегических минералов	strateji mineralların kəşfiyyat idarəsi
DO [Diesel oil]	дизельное горючее	dizel yanacağı
docs [documents]	документы	sənədlər
d. of C. [diagram of connection]	схема соединения	birləşdirmə sxemi
d. p. 1. [difference of potentials]	разность потенциалов	potensiallar fərqi
DP [drill pipe]	бурильная труба	qazıma borusu
2. [double-pole]	двухполюсный	ikiqütblü
D. P. H. N. [diamond pyramid hardness number]	твёрдость по алмазному конусу	almaz konusuna görə bərklik
DR [drill rod]	буровая штанга	qazıma ştanqı
DRAD [drill adapter]	буродержатель	qazıma aləti tutucusu
DRBG [drill bushing]	буровая пробка	qazıma tıxacı
DRFX [drill fixture]	буровая установка	qazıma qurğusu

drg [drawing]	чертёж, рисунок	çertyoj, şəkil
Drl [drilling]	бурение	qazıma
Drk [derrick]	буровая вышка	qazıma vıışkası
DRSH [drilling shell]	корпус бурового станка	qazma dəzğahının gövdəsi
D. S. [drill stem]	ударная штанга (для ударного бурения)	zərbə ştanqı, (vurma qazması üçün)
D/S [double-screened]	дважды грохоченный	ikiqat qəlbirləmə
d. t. 1. [double-throw]	двухходовой <i>или</i> перекидной (о переключателе)	ikigirişli və ya aşırma (keçiricidə)
2. [double-track]	двухколейный	iki dəmir yollu
DT [double-track]	двухколейный рельсовый путь	iki xəttli relsli yol
D. W. [dead weight]	мёртвый вес	tərpənməz çəki
dwks [drawworks]	буровая лебедка	qazıma bucurqadı
D-wave [detonation wave]	взрывная волна	partlayış dalğası
Ee		
e. b. p. [end boiling point]	конец кипения	qaynamanın sonu
e. c. [earth current]	ток в земле	torpaqda cərəyan
EDC [equivalent circulating density]	эквивалентная плотность циркуляционного раствора	dövrən edən yuma məhlulu sıxlığının ekvivalenti
E. E. 1. [electrical engineer]	инженер-электрик	mühəndis-elektrik
2. [English ell]	мера длины =114,2 см.	uzunluq ölçüsü=114,2 sm
EFD [equivalent formation density]	эквивалентная плотность пласта	lay süxuru sıxlığının ekvivalenti

Eff [efficiency]	коэффициент полезного действия (кпд)	faydalı iş əmsalı (f.i.ə.)
E. H., e. h. [electric hoist]	электрическая подъёмная машина	elektrik qaldırıcı maşını
e. h. p. 1. [effective horse power]	полезная лошадиная сила	faydalı at gücü
2. [electric horse-power]	электрическая лошадиная сила	elektrik at gücü
EHT [extra-high tension]	сверхвысокое напряжение	yüksək gərginlik
E. L. [elastic limit]	предел упругости	elastiklik həddi
el [elevation]	высотная отметка	hündürlük həddi
elev [elevator]	подъёмник	qaldırıcı
E. M. [Mining Engineer]	горный инженер	dağ-mədən mühəndisi
EM equipment [electromagnetic equipment]	электромагнитное оборудование	elektromaqnit avadanlığı
eob [end of build]	символ («конец реабилитации»)	simvol (“bərpanın sonu”)
EP [explosion-proof]	взрывобезопасный	təhlükəsiz partlayış
e. p. m. [explosions per minute]	взрывов в минуту	dəqiqədə partlayışlar
E. S. [Scotch ell]	мера длины = см	uzunluq ölçüsü =sm
esp [especially]	особенно	xüsusən
etc. [et cetera]	и так далее (и.т.д)	və sairə (və s.)
evln [evolution]	выделение (газа)	qazın ayrılması
evpn [evaporation]	испарение, выпаривание	buxarlanma
ex. 1 [example]	пример	nümunə
2. [explode]	взрывать	partlatmaq

3.[exploder]	взрыватель	partladıcı
4.[explosion]	взрыв	partlayış
5.[explosive]	взрывчатое вещество, взрывчатый	partlayıcı maddə, partlayıcı
exc. 1. [except]	исключая, за исключением	istisna olmaqla
2. [exciter]	возбудитель	həyəcanlandırıcı
3.[excavation]	экскавация, выемка	çıxartma
4.[excavator]	экскаватор	ekskavator
expdn 1.[expedition]	экспедиция	ekspedisiya
2. [exploitation]	эксплуатация	istismar
explr [exploration]	исследование, разведка	tədqiqat, kəşfiyyat
Ff		
f. [face]	забой	quyudibi
F. [factor of safety]	коэффициент безопас- ности, запас прочности	təhlükəsizlik əmsalı, möhkəm- lik həddi
f. a. [fire alarm]	пожарная тревога	yanğın həyəcanı
f-agent [foaming agent]	газообразующий или пенообразующий элемент, пенообразователь	qazabənzər və ya köpüyəbənzər element, köpük əmələ gətirən
f. c. [fixed carbon]	связанный углерод	əlaqəli karbon
F. C. [fire cock]	пожарный кран, гидрант	yanğın kranı, hidrant
fc [floating crane]	плавающий кран	üzən kran gəmisi
FCP [final circula- ting pressure]	конечное давление циркуляции	məhlul dövranı - nın son təzyiqi
F. F. [fine fill]	мелкая закладка	kiçik doldurma
F. G. [fine grain]	тонкозернистый	narın dənəli

F. I. D. [instantaneous detonating fuze]	детонирующий шнур	detonasiya qaytanı
fit [filter]	фильтр, фильтровать	filtr, filtirləmək
FM 1. [fire main]	пожарный водопроводный магистраль	yanğın üçün su xətti magistralı
2. [fulminate of mercury]	гремучая ртуть	civə fulminasiyası
F. O. [fuel oil]	жидкое топливо	maye yanacaq
F. O. S. [factor of safety]	коэффициент безопасности, запас прочности	təhlükəsizlik əmsalı, möhkəmlik ehtiyatı (həddi)
FOSV [full opening safety valve]	предохранительный клапан с полным открытием	tam açılmış qoruyucu klapan
Ft [feet]	ноги	fut
Gg		
G [pressure gradient psi/ft]	градиент давления	təzyiq qradiyenti
Gal [gallons]	галлона	qallon
G. E. [Geological Engineer]	инженер-геолог	mühəndis-geoloq
GMD [gas migration distance]	расстояние миграции газа	qaz miqrasiyasının məsafəsi
GMR [gas migration rate]	скорость миграции газа	qaz miqrasiyasının sürəti
GP [gauge pressure]	манометрическое давление	manometrik təzyiq
GPM [gallons per minute]	галлонов в минуту	qallon/ dəqiqə

GR [gravity]	удельный вес, сила тяжести	xüsusi çəki, ağırlıq qüvvəsi
Hh		
HS drill [high speed drill]	высокоскоростной буровой станок	yüksəksürətli qazıma dəzgahı
HCR [high closing ratio]	высокий коэффициент закрытия	yüksək bağlama əmsalı
HPHT [high pressure/high temperature]	высокое давление / высокая температура	yüksək təzyiq / yüksək temperatur
H₂S [hydrogen sulphide]	сероводород	hidrogen sulfid
H. T. detonator [high tension detonator]	электродетонатор для высокого напряжения	yüksək gərginlik üçün elektrodetenator
h. v. [high voltage]	высокое напряжение	yüksək gərginlik
HV [high velocity]	высокоскоростной	yüksəksürətli
H. W. [hanging wall]	висячий ствол	asma lülə
I i		
I. D. A.[Industrial Diamond Association]	Ассоциация по техническим алмазам (США)	texniki almaz üzrə assosiasiya(ABŞ)
ICP [initial circulating pressure]	начальное давление циркуляции	məhlul dövrəninin başlanğıc təzyiqi
ID [inside diameter]	внутренний диаметр	daxili diametr

Jj		
JB [junk basket]	ловильный паук	hörümçəkvarı tutucu (quyudan kiçik cisimləri çıxarmaq üçün)
Kk		
KB [Kelly Bushing]	вкладыш ротора под рабочую трубу	işlək boru üçün içlik
KMW [kill mud weight]	удельный вес раствора для глушения скважины	quyunun boğul - ması üçün məhlulun xüsusi çəkisi
KOP [kick off point]	место газо- нефте- водопроявления (ГНВП)	neft –qaz- su təzahürlərinin (NQST) yeri
KW [killed well]	заглушенная скважина	boğulmuş quyu
Ll		
Lb [pounds]	фунт	funt
Lbs ft [pounds per foot]	фунтов на фут	funtun futa nisbəti
LLR [line of least resistance]	линия наименьшего сопротивления, ЛНС	az müqavimətli xətt
L.M.1. [light metal]	лёгкий металл	yüngül metal
2. [long metre]	погонный метр	poqonmetr
LM	обозначение стандарта тонкостенного бурового инструмента для алмазного бурения (США)	almaz qazıma üçün standart nazik divarlı qazma aləti (ABŞ)
lmb [lumber]	пиломатериал	meşə materialı

Lng [lining]	крепь, обшивка	üz, örtük
LOT [leak off point]	точка утечки	sızma nöqtəsi
LWD [logging works in drilling]	каротажные работы в бурении	qazımada karotaj işləri
Mm		
MAASP [maximum allowable annular surface pressure]	максимально допустимое кольцевое давление на поверхности	səthdə halqavarı fəzada maksimal buraxılabilən təzyiq
MD [measured depth]	измеренная глубина	ölçülmüş dərinlik
M.E.1. [mining engineering]	горная техника	dağ texnikası
2. [mining engineer]	горный инженер	dağ mühəndisi
m. e. p. [mean effective pressure]	среднее эффективное давление	orta effektiv təzyiq
M. F. P. [Ministry of Fuel and Power]	министерство топлива и энергетики	yanacaq və energetika nazirliyi
M. P. [melting point]	точка плавления	ərimə nöqtəsi
MW [mud specific weight]	удельный вес раствора	məhlulun xüsusi çəkisi
MWF [final mud weight]	окончательная значение бурового раствора	qazıma məhlulun çəkisinin son həddi
MW [mud weight]	вес бурового раствора	qazıma məhlulun çəkisi
Nn		
ND [natural draught]	естественная тяга	təbii hava çəkmə

N. P. A., NPA [National Petroleum Association]	национальная нефтяная ассоциация	milli neft assosiasiyasi
nt wt [net weight]	вес нетто	xalis çəki
Oo		
OBA [oxygen breathing apparatus]	кислородный респиратор	oksigen respiratoru
OBM [oil base mud]	буровой раствор на нефтяной основе(РНО)	neft əsaslı qazıma məhlulu (NƏM)
OD [outside diameter]	наружный диаметр	xarici diametr
OH [open hole]	открытый ствол	açıq quyu lüləsi
OIC [Oil Industry Commission]	комиссия по делам нефтяной промышленности	neft sənayesi işləri üzrə komissiya
O.I.H. [oil in hole]	в скважине нефть	quyuda neft
OMS [output per manshift]	добыча на одного рабочего за смену	bir fəhləyə düşən hasilat
OMW [original mud weight]	удельный вес первичного раствора	qazıma məhlulunun ilkin xüsusi çəkisi
o/o [between outside]	между наружными поверхностями	xarici səthlər arasında
OOE – [offshore operation engineer] (senior technical authority on an off-shore oil platform)	инженер по оффшор- ной эксплуатации (старший техничес- кий специалист на морской нефтяной платформе)	dənizdə əməliyyat mühəndisi (dəniz neft platforma- sında baş texniki mütəxəssis)
OOO [out of order]	неисправный	nöqsanlı

o. o. u. [out of use]	законсервированный	konservasiya olunmuş
OSV [Offshore Supply Vessel]	Морское судно снабжения	Dəniz Təchizatı Gəmisi
O. W. 1. [old well]	старая (нефтяная) скважина	köhnə (neft) quyu
2. [openwork]	открытые горные работы	açıq dağ-mədən işləri
OW [one-way]	однопутевой	bir yollu
O. W. D. D. [old well drilling deeper]	углубление старой (нефтяной) скважины	köhnə (neft) quyularının dərinləşdirilməsi
O. W. P. B. [old well plugging back]	заливка старой (нефтяной) скважины	köhnə (neft) quyunun doldurulması
oz. [ounce]	унция	unsiya
oz [ooze]	ил, липкий грунт	lil,yapışqan,qrunt
Pp		
P [pressure]	давление	təzyiq
PA[pressure annulus]	кольцовое давление	halqavarı təzyiq
P. B. P. [pulling big pipe]	извлечение (из нефтяной скважины) обсадных труб большого диаметра	böyük diametrli qoruyucu kəmərin (neft quyu sundan) çıxarılması
PD [pressure dynamic]	динамическая давления	dinamiki təzyiq
PDP [pressure drill pipe]	давление в бурильной трубе	qazıma borsun -dakı təzyiq
Pf [pressure formation]	пластовая давления	lay təzyiqi
Ph [pressure hydrostatic]	гидростатическое давление	hidrostatik təzyiq

P. I. [productivity index]	коэффициент продуктивности	məhsuldarlıq əmsalı
PP [pulled pipe]	подъем бурильных труб	boruların qaldırılması
PPG [pound per gallon]	фунт на галлон	funtun qallona nisbəti
PPM [part per million]	часть миллиона	milyonun bir hissəsi
PROD [Portable Radioactive Ore Detector]	портативный детектор радиоактивных руд	daşınan radioaktiv filiz detektoru
PSI [pounds per square inch]	фунт на дюйм квадрате	funtun düyüm kvadratına nisbəti
pulv. [pulverized]	распылённый, порошкообразный	toz halında olan, tozşəkilli
P.W.1.[packed weight]	вес брутто	ümumi çəki
2. [powder weight]	вес взрывчатого вещества (в заряде)	partlayıcı maddənin çəkisi(atımda)
PWD [pressure while drilling]	давление в бурении	qazıma zamanı təzyiq
Rr		
R. B. A. [Rescue Breathing Apparatus]	кислородная маска для спасательных работ	xilasətmə işləri üçün oksigen maskası
rdrlg [redrilling]	перебуривание (скважины)	quyunun təkrar qazılması
regr. [regrinding]	вторичное измельчение	təkrar xırdalama
REMA [repair material]	материал для ремонта	təmir üçün material
Repmn [repairman]	ремонтный рабочий, ремонтный мастер	təmir fəhləsi, təmir ustası

Retreat [retreatment]	переработка, повторная обработка	emal ,təkrar işlənmə
ROP [rate of penetration]	механическая скорость бурения	qazımanın mexaniki sürəti
RP [rock pressure]	пластовое давление	lay təzyiqi
R. P. [rock pressure]	давление горных пород, горное давление	dağ süxurlarının təzyiqi, dağ təzyiqi
RPM [rotation per minute]	оборот в минуты	dövr dəqiqədə (dövr/dəq)
RRCP [reduced rate circulating pressure]	давление циркуляции по снижению скорости раствора	dövrən sürətinin azalması zamanı təzyiq
R. S. T. [rock surface temperature]	температура пород на поверхности выработки	yerüstü qazma süxurlarının temperaturu
RU [rigged up]	оборудование установлена	avadanlıq qurulmuşdur
R. U. R. [rigging up rotary]	установка станка вращательного бурения	fırlanma qazma dəzgahı qurğusu
R. U. R. T. [rigging up rotary tools]	сборка инструмента вращательного бурения	fırlanma qazması alətinin yığılması
R. U. S. T. [rigging up standard tools]	сборка инструмента канатного бурения	kanat qazması alətinin yığılması
Rx, rx [rocks]	горные породы	dağ süxurları
Ss		
SA [sectional area]	ширина прореза пространства	en kəsik sahəsi
S. b. loco [storage-battery locomotive]	аккумуляторный электровоз	akkumlyatorlu elektrik lokomotivi

s.c.1. [short circuit]	короткое замыкание	qısa qapanma
Scr. [screening]	грохочение	qəlbirləmə
s. c. w. [standard copper wire]	стандартный медный провод	standart mis məftil
Sd [sand]	песок	qum
SF [safety factor]	коэффициент запаса	ehtiyat əmsalı
SF [safety fuze]	огнепроводный шнур	odötürücü qaytan
SICP [shut in casing pressure]	статическое давление в колонне	qoruyucu kəmərdə statik təzyiq
SIDPP [shut in drill pipe pressure]	давление в бурильных трубах в закрытой скважине	bağlı quyuda olan borulardakı təzyiq
Sh. [shale]	глинистый сланец	gilli şistlər
Sh. & L. [shale and lime]	сланец и известняк	şist və əhəngdaşı
SPM [strokes per minute]	ход плунжера в минуты	nasos plunjerinin dəqiqədəki gedişi
S. L. P. [sea-level pressure]	атмосферное давление на уровне моря	dəniz səviyyəsində atmosfer təzyiqi
S.of H. [system of haulage]	система откатки	daşınma sistemi
S.of M. [system of mining]	система разработки	işlənmə sistemi
S. O. G. & W. [show of oil, gas and water]	признаки нефти, газа и воды	neft,qaz və su əlamətləri
SOWR [socket wrench]	торцовый ключ	taxma açarı
SP [spare parts]	запасные части	ehtiyat hissələri
S. P. S. [standard pipe size]	стандартный размер трубы	borunun standart ölçüsü
SR [straight reaming]	прямое расширение	düzünə genişləndirmə

sq. mm. [square millimeter]	миллиметр в квадрате	millimetrin kvadratı
s. r. [specific resistance]	удельное сопротивление	xüsusi müqavimət
S. T. [side track]	запасной путь	ehtiyat yol
stk [stack]	единица объёма = 3,5	həcm vahidi=3.5
stn [stone]	камень, мера веса = 6,33 кг	çəki daşı, çəkinin ölçüsü=6.33 kq
st. stl [stainless steel]	нержавеющая сталь	paslanmayan polad
Suptg Engr [superintending engineer]	инженер-эксплуатационник	istismarçı – mühəndis
Surfactant [surface active agent]	поверхностно-активное вещество	səthi aktiv maddə
SV 1. [safety valve]	предохранительный клапан	qoruyucu klapan
2. [side view]	вид сбоку	yandan görünü
S. W. [signal wire]	сигнальный провод	siqnal ötürücüsü
sw. [swelling]	набухание, поддувание (почвы)	şişmək (torpağın)
S. W. L. [safe working load]	допускаемая рабочая нагрузка	buraxıla bılən işçi yük
SX [sacks]	мешок	çuval, kisə
Tt		
T [temperature]	температура	temperatur
t. c. ,TC [temperature coefficient]	температурный коэффициент	temperatur əmsalı
T. C. [tungsten carbide]	карбид вольфрама	volfram karbidi
TC 1. [tank car]	вагон-цистерна	vaqon-sistern

2. [total carbon]	общее содержание углерода	karbonun ümumi tutumu
T. D. [total depth]	общая глубина	ümumi dərinlik
t. e. [tractive effort]	тяговое усилие	dartma gücü
T. F. [time factor]	фактор времени	zaman faktoru
TF [training film]	учебный фильм	təlim filmi
TN [thermite]	термит, термитный	termit
tkr [tanker]	танкер	tanker
tmkpr [timekeeper]	хронометр, хронометражист, табельщик	xronometr, vaxtölçən, tabelçi
tn [ton]	тонна	ton
tn.-ml [ton-miles]	тонн-миль	ton-mil
T. P. [tubing pressure]	давление (газа) в трубопроводе	boru kəmərinəki (qazın) təzyiq
t. p. d. [tons per day]	тонн в день или в сутки	gündəlik və ya sutkalıq ton
T. P. H., tph [tons per hour]	тонн в час	saatda ton
t. p. m. [tons per minute]	тонн в минуту	dəqiqədə ton
tpr [taper]	переходная труба, труба с раструбом	keçirici boru
trf [tariff]	тариф	tarif
Trk [truck]	грузовой автомобиль	yük avtomobili
trk mtd [truck-mounted]	установленный на грузовом автомобиле	yük avtomobilində quraşdırılan
trtr [transporter]	транспортёр	nəqliyyat vasitəsi
T. S., t. s. [tensile strength]	временное сопротивление разрыву	dağılmaya müvəqqəti müqavimət
TS [tool steel]	инструментальная сталь	polad aləti
TU [thermal unit]	тепловая единица	istilik vahidi

TVD [true vertical depth]	фактическая глубина	faktiki dərinlik
TVP [transport vehicle park]	автотранспортный парк	avtonəqliyyat parkı
T. W., t. w. [total weight]	общий вес	ümumi çəki
TWI [training within industry]	производственное обучение	istehsalat təlimi
Ty [territory]	территория, местность	sahə, yer
Uu		
u. 1. [underground]	подземный	yeraltı
2. [upper]	верхний	yuxarı
Uit.prod, [ultimate production]	суммарная добыча	ümumi hasilat
uit. rec. [ultimate recovery]	суммарное извлечение, суммарная добыча	ümumi məhsul, ümumi hasilat
U. R. [underreaming]	расширение (нефтяной) скважины	neft quyularının genişləndirilməsi
U. S. B. M., USBM [United States Bureau of Mines]	горнорудное управление США	dağ-mədən idarəsi (ABŞ)
USGS [United States Geological Survey]	геологическое управление США	geologiya idarəsi (ABŞ)
Vv		
V [volume]	объем	həcm
V, v 1. [volt]	вольт	volt
2. [voltmeter]	вольтметр	voltmetr
VA, va [volt-	вольт-ампер	volt-amper

ampere]		
var. 1. [variable]	переменный, переменная величина	dəyişən qiymət
2. [variant]	вариант, переменная величина	variant,dəyişən qiymət
3. [variometer]	вариометр	variometr
ve. ,vel. [velocity]	скорость	sürət
vert, [vertical]	вертикальный, отвесный	şaquli, dik
V. F. [viscosity factor]	коэффициент вязкости	özlülük əmsalı
V. I. [vertical interval]	вертикальный интервал, высота сечения	şaquli interval, kəsiyin hündürlüyü
vib. [vibration]	вибрация	titrəyiş
Vib. screen [vibrating screen]	вибрационный грохот	titrəyişlə xırdalama
V. O. D. [velocity of detonation]	скорость детонации	detonasiya sürəti
vol. [volume]	объём	həcm
v. p. 1. [vapour pressure]	давление пара	buxar təzyiqi
2. [vertical plane]	вертикальная проекция	şaquli proyeksiya
vp [ventilating pipe]	вентиляционная труба	ventilyasiya borusu
VP [vehicle park]	парк автомашин	avtomobil parkı
v. p. m. [vibrations per minute]	колебаний в минуту	dəqiqədə rəqslər
VR [voltage relay]	реле напряжения	gərginlik reləsi
V. R. T [virgin rock temperature]	температура породы в нетронutom массиве	toxunulmamış massivdə süxurun temperaturu

V. S. [volumetric solution]	объёмное растворение	həcmli həllolma
VSI [very slightly imperfect]	незначительный дефект	nəzərə çarpma – yan qüsurlar, defekt
v. s. m. [variable speed motor]	двигатель с регулируемой скоростью	sürəti tənzimlə- nən mühərrik
V/V, v/v [volume to volume]	(процентное) соотношение объёмов	həcmlərin nisbəti faizlə
	W w	
W. 1. [watt]	ватт	vatt
2. [wattmeter]	ваттметр	vattmetr
3. [West]	запад	qərb
wash [washer]	мойка, прокладка, шайба	yuma, araqatı, şayba
w. b. [wet bulb thermometer]	психрометр	psixrometr
WB 1. [wedge bar]	клин	paz
2. [wheel base]	жёсткая база	bərk baza
WBM [water base mud]	буровой раствор на водной основе	su əsaslı qazıma məhlulu
wf [working face]	действующий забой	hazırkı (işlək) quyudibi
W. G. [water-gauge]	водомер, указатель уровня воды, водяной манометр	suölçən, suyun səviyyəsini göstə- rən, su manometri
WG [watered ground]	обводнённая порода	sulaşdırılmış süxur
W. I. H. [water in hole]	наличие воды в (нефтяной) скважине	neft quyusunda suyun mövcudluğu
wk [week]	неделя	həftə

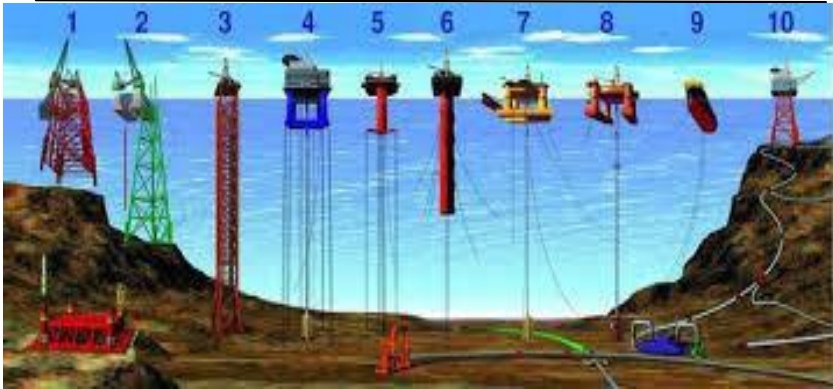
w. l. [water line]	уровень воды	su səviyyəsi
W. O. [workover]	повторная проходка (скважины)	quyuda təkrar işləmə
WOB [weight on bit]	нагрузка на долото	baltaya düşən oxboyu yükü
WOSR [waiting on standard rig]	ожидание установки бурового станка	qazma dəzgahının qurulmasının gözlənilməsi
w. p., wp. [waterproof]	водонепроницаемый	su keçirməyən
wp 1. [water pump]	водяной насос	su nasosu
2. [working pressure]	рабочее давление	işçi təzyiqi
WP [weather- proof]	защищенный от атмосферных влияний	atmosfer təsirindən qorunan
wr [water]	вода, водяной, водный	su, sulu
ws [wetted surface]	смоченная поверхность	islanmış səth
WS [water supply]	водоснабжение	su təchizatı
wv [wave]	волна	dalğa
ww [wire-rope way]	проволочно- канатная дорога	kanat –kəndir yolu
w/w [with winch]	с лебёдкой	bucurqad ilə
Xx		
X. S. [extra strong]	особо крепкий, особо прочный	xüsusi bərk, möhkəm
XTAL [crystal]	кристалл, кварц	büllur, kvars
X-type [cross-type]	крестообразный	xaçvari

x. x. s. [double extra strong]	сверхкрепкий,исключительно прочный	çox bərk,həddən artıq bərk
Yy		
y [year]	год	il
yb [yearbook]	ежегодник	illik
yld [yield]	добыча, выход, извлечение	çıxarma, çıxış, hasilat
y. o. [yearly output]	годовая добыча, годовая производительность	illik hesabat,illik məhsuldarlıq
yp [yield point]	предел текучести	axma həddi
ys [yield strength]	предел текучести	axma həddi
Zz		
z 1. [zero]	нуль	sıfır
2. [zone]	зона	zona,sahə
z.l [zero line]	нулевая линия, линия начала отсчёта, основное направление	sıfır xətti, başlanğıc xətti, əsas istiqamət
zzz [zigzag]	зигзаг	ziqzaq

NEFT - MƏDƏN AVADANLIQ VƏ ALƏTLƏRİ
НЕФТЕПРОМЫСЛОВЫЕ ОБОРУДОВАНИЕ И
ИНСТРУМЕНТЫ
OIL FIELD EQUIPMENT AND TOOLS

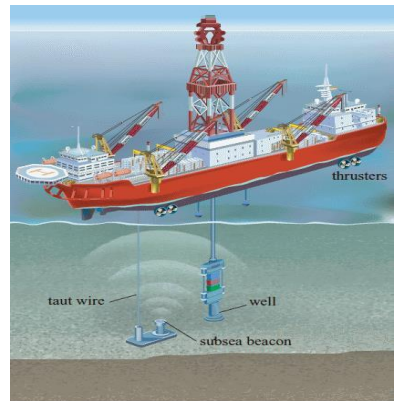
Buraq
Буровая
Derrick (Boring)

Dəniz qazıma platformaları (qurğuları)
Морские буровые платформы
Offshore drilling platforms

Yarımdalma üzən qazıma qurğusu
Полупогружная буровая
установка
Semi submersible drilling rig

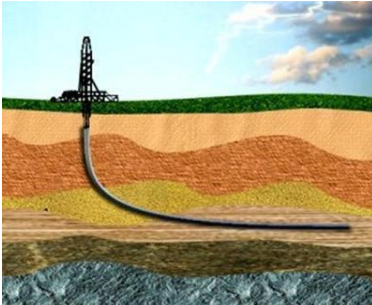
Qazıma gəmisi
Буровое судно
Drilling vessel,drilling ship

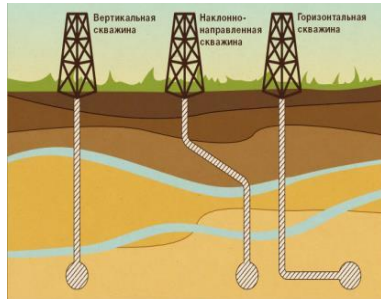
Özüqalxan üzən qazıma
qurğusu
Самоподъемная плавучая
буровая установка
Jack-up drilling rig

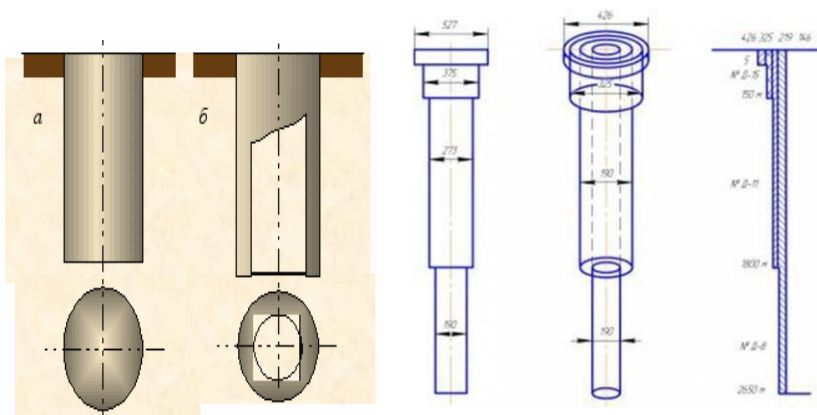
Qazıma qurğusu
Буровая установка
Drilling rig

Üfüqi qazıma
Горизонтальное бурение
Horizontal drilling

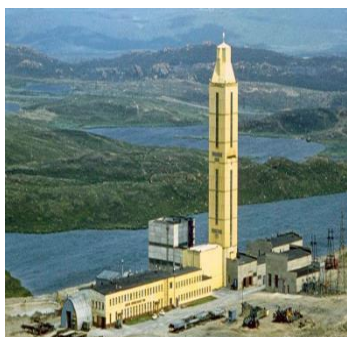
Qazımanın növləri
Виды бурения
Types of drilling

Quyu quruluşu

Конструкция скважины

Well structure (construction)

Uralmaş-15000 qazıma
qurğusu

Буровая установка

Уралмаш-15000

Uralmash-15000 drilling rig

JZ-40 qazıma qurğusu

Буровая установка JZ-40

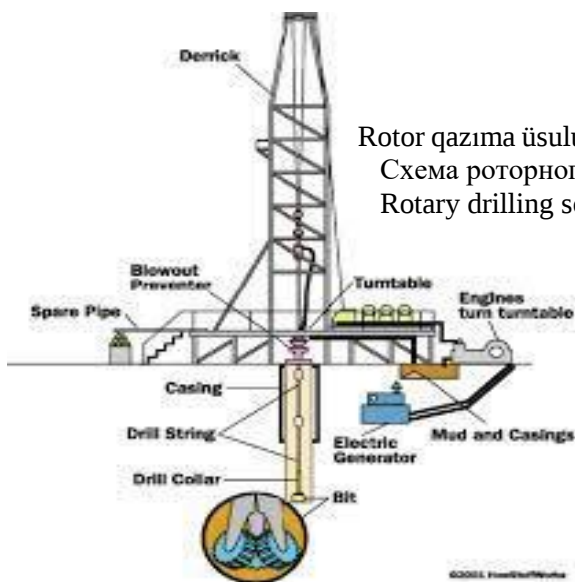
JZ-40 drilling rig

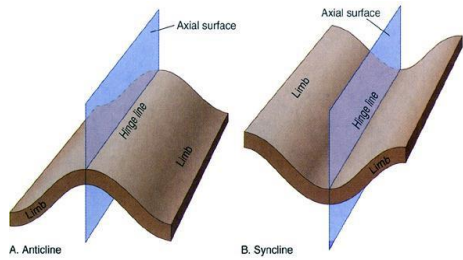
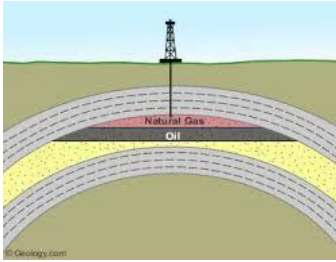
**"РУСЛАН" УП-50 əsaslı təmir
qurğusu**
Машина капремонта **"РУСЛАН"**
УП-50
"РУСЛАН" УП-50 overhaul
truck

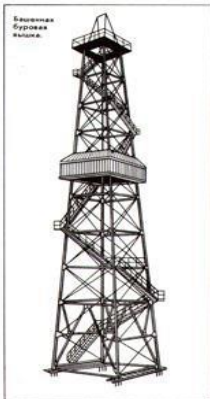
Əsaslı təmir maşını
АЗИНМАШ-37А1
Автомашина капремонта
АЗИНМАШ-37А1
АЗИН-
МАШ-37А1overhaul truck

Rotor qazıma üsulunun sxemi
Схема роторного бурения
Rotary drilling scheme

A şəkilli vışka
A образная вышка
A-shaped tower

Qülləli buruq
Башенная вышка
Drilling tower

Estekada
Эстекада
Scaffold bridge,rack

Süxurdağıdıcı alətlər
Породоразрушающие долота
Drilling bit and diamond tools,
Rock destruction tools

PDC baltaları
Долота PDC
PDC bits

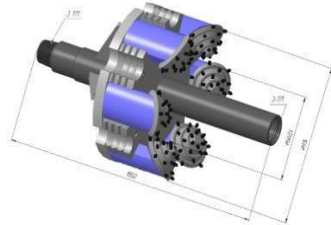
Üç şaroşkalı balta
Трехшарошечная долота
Tricone bits

Bir şaroşkalı balta
Одношарошечная долота
Single bit

Вид с низу трехшарошечного долота

Genişləndirici balta
Расширительное долото
Spudding bit

Maşın açarı (UMA)
Машинный ключ (УМК)
Machine tong

Avtomatik boru açarı (qazma
üçün)
Автоматический ключ
буровой(АКБ)
Automatic drill tong

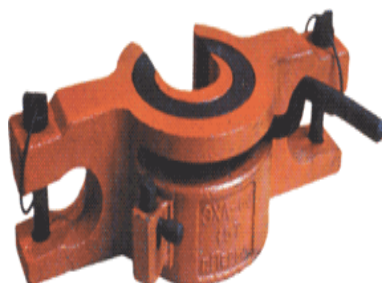
Avtomatik qazıma açarları
Автоматические буровые ключи
Automatic drill tongs

Spayder –elevator
Спайдер –элеватор
Spider elevator

Qazıma üçün elevator
Элеватор для бурения
Elevator for drilling

Əsaslı təmir üçün elevator
Элеватор для капитального ремонта скважин
Workover elevator

Pazlı tutucu
Клин захват
Wedge capture

Qoruyucu borular üçün pazlı
tutucu

Клиновой захват для обсадных
труб Casing- slips

Ağır qazma borusu (AQB) üçün pazlı tutucu
Клин захват для УБТ
(клиновидный захват для УБТ)
Drill collar slips

Rotorun pnevmatik tutucusu
Пневматический клин ротора –ПКР
Pneumatic wedge of a rotor - PWR

Qazıma borusu (QB)
Бурильная труба (БТ)
Drill pipe (DP)

Ağırlaşdırılmış qazıma borusu
Утяжелённая бурильная труба
Heavy well drill pipe (HWDP)

Ağır qazıma borusu (AQB)
Утяжеленная бурильная труба (УБТ)
Drill collar (DC)

Əks yuma üçün ikidivərli qazıma borusu
Двухстенная бурильная труба для обратной циркуляции
Double wall drill pipe for reverse circulation

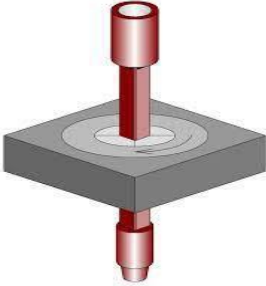
Qoruyucu boru
Обсадная труба
Casing

İşçi boru (kvadrat)
Рабочая труба (квадрат)
Kelly (square)

İşçi borunun diyircəkli içliyi
Роликовый вкладыш рабочей
трубы
Roller kelly drive

İşçi boru (kvadrat)
rotor içərisində
Квадратная рабочая
труба в роторе
Kelly (square)

Fırlanğıc
Вертлюг
Swivel, Shackle

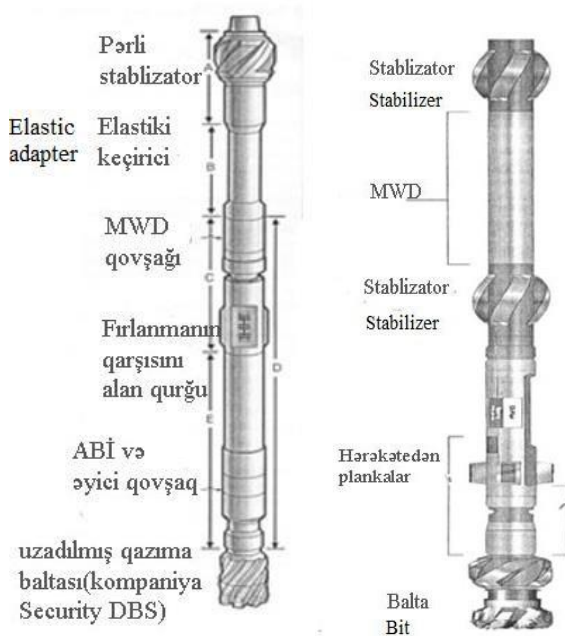
Stabilizator
Стаблизатор
Stabilizer, balancer

Qoruyucu borunun başmağı
Башмак обсадной трубы
Casing shoe

Keçirici
Переводник
Mandrel sub, adapter

Qazıma kəmərinin aşağı hissəsi (QKAN)
Компановка низа бурильной колонны (КНБК)
Bottomhole assembly

Bucurqad
Лебедка
Drawworks,windlass

Rotor stolu
Роторный стол
Rotary table

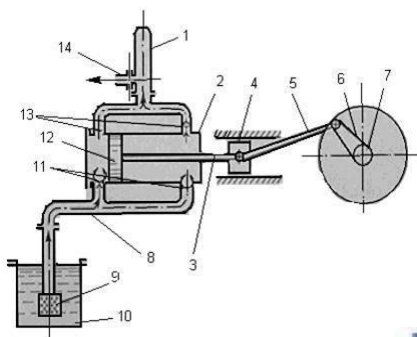
Rotor stolunun içliyi
Вкладыш ротора
Rotary bushing

Qazıma nasosu

Буровой насос

Drilling pump (circulating pump, flush pump)

İki taktlı nasosun sxemi

Схема двухтактного
насоса

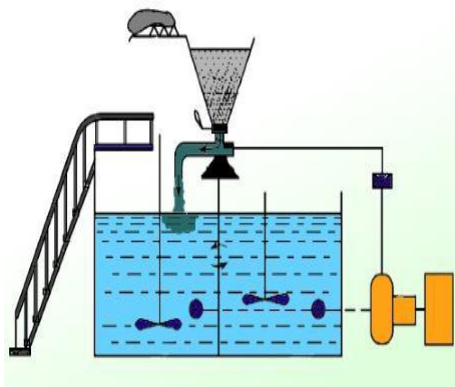
Two-stroke pump
scheme

Mərkəzdənqazma nasosu

Центробежный насос

Centrifugal pump

Məhlulun hazırlanması sxemi
Схема приготовления раствора
Solution preparation scheme

Titrəyən ələk-qazıma
məhlulu üçün
Вибросито для бурового
раствора
Mud shale shaker

Titrəyən ələkli rezervuar
Емкость с виброситой
Vibrating screen tank

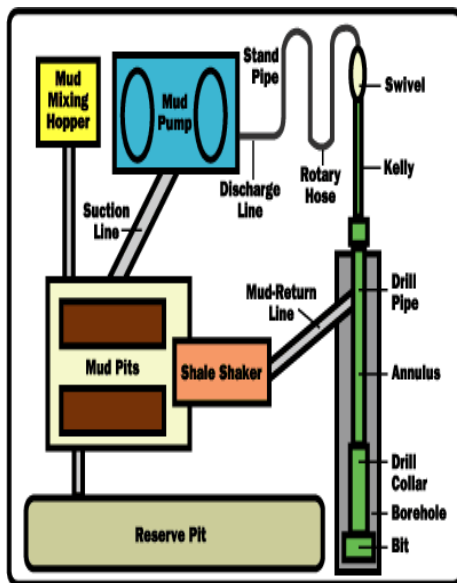

Deqazator
Дегазатор
Degasser

Məhlul hazırlamaq üçün qıf
Воронка для
приготовления раствора
Drilling mud mixing funnel

Quyuda məhlulun dövrən
sisteminin sxemi
Циркуляционная система
раствора
Circulating system,
mud circulating system

Hidrosiklon-qum təmizləyici
Пескоотделитель
Sand separator

Hidrosiklon-lil təmizləyici
Илоотделитель
Desilting , silt separator

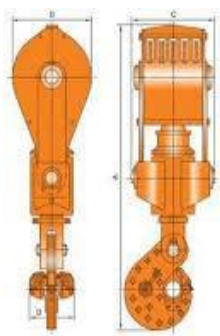
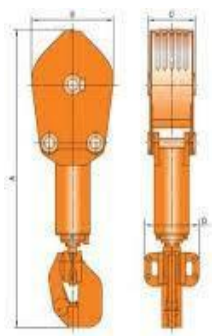
Titrəyən ələk
Вибросито
Vibrating sieves

Gil qarışdırıcı
Глиномешалка
Mud mixer

Yuxarı inteqal
Верхний привод
Top drive

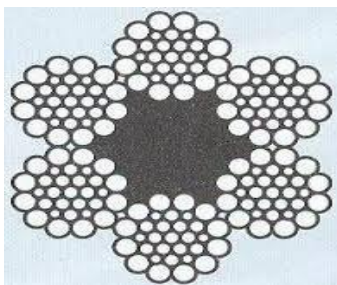
Qarmaqbloku
Крюкоблок
Hook block

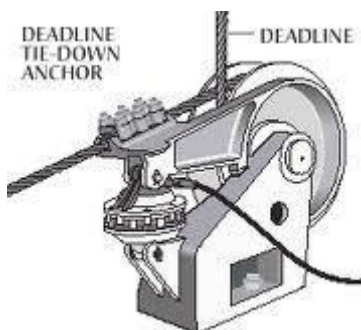
Tal bloku
Талевый блок
Travelling block

Kronblok
Крон блок
Crown block

Tal kanatı
Талевый канат
Drilling line

Tal kanatının “ölü”(tərpənməz) ucunu birləşdirən mexanizm
 Механизм крепление «мертвого» конца талевого каната
 Dead-line anchor

Turboburun rotor və statoru
 Статор и ротор турбобура
 Stator and rotor of turbodrill

Turbobur
 Турбобур
 Turbodrill

Suayırıcı kəmərlər,dəniz rayzeri
Водоотделяющая колонна,
морской стояк
Marine conductor,subsea riser

Divertor
Дивертор
Divertor

Universal preventor
Превентор универсальный
Universal preventer

Preventor bloku
Блок превенторов
Preventer block

Preventorun əsas idarəetmə pultu
Основной пульт управления
превенторами
Main preventer control panel

Sementləmə aqreqatı-ЦА-400
Цементировочный агрегат- ЦА-400
Cementing unit - ЦА -400

Sementləmə tıxası
Цементировочная пробка
Cement plug

Sementləməyə nəzarət maşını
Машина для контроля цементажа
Cement control machine

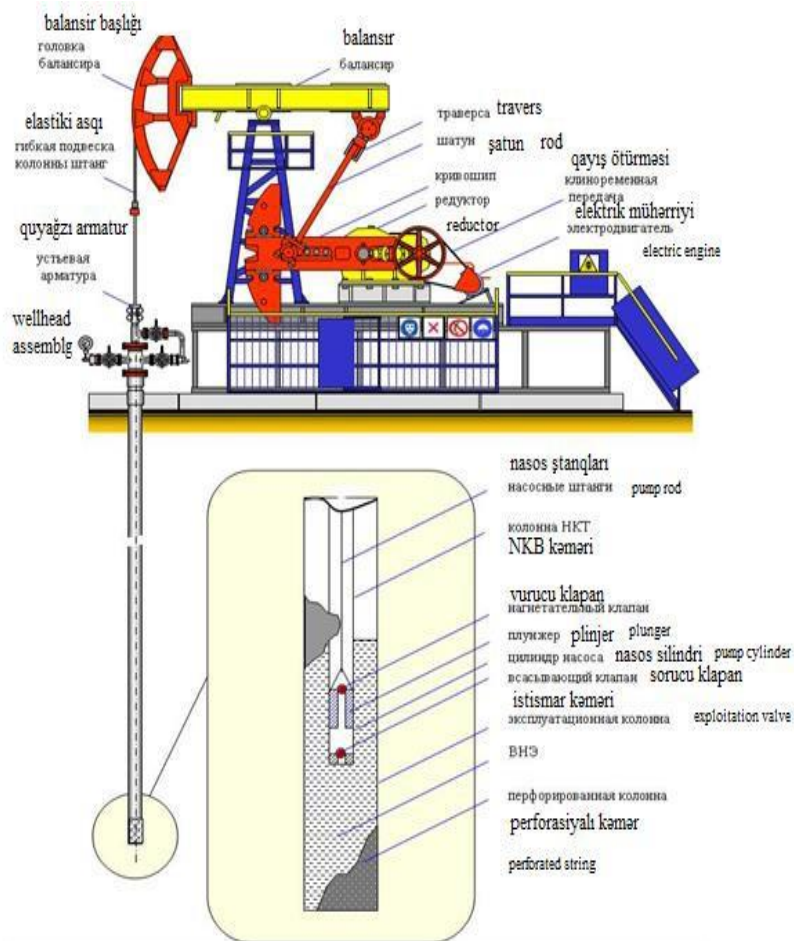
Daxili boru tutan
Внутренняя труболовка
Spear

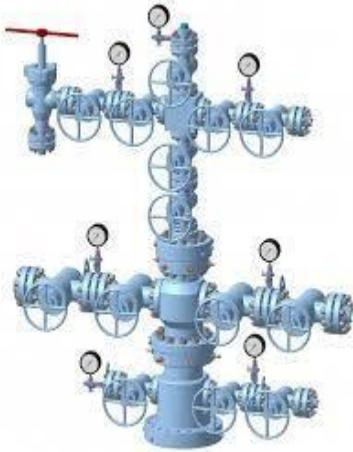
Yıvaçan
Метчик
Tap

Yuma və sementləmə işləri üçün boru
Труба для цементажа и промывки скважин
Pipe for cementing and flushing wells

Neftçixarma üçün mancanaq dəzgahının sxemi
 Схема станок качалки для нефтедобычи
 Diagram of beam pumping for oil production

Хаçварı (дöрдбоғаз) fontan armaturu
Крестовая фонтанная арматура
Christmas tree- wellhead assembly

Üçboğaz fontan armaturu
Тройниковая фонтанная арматура
Tee-type wellhead assembly

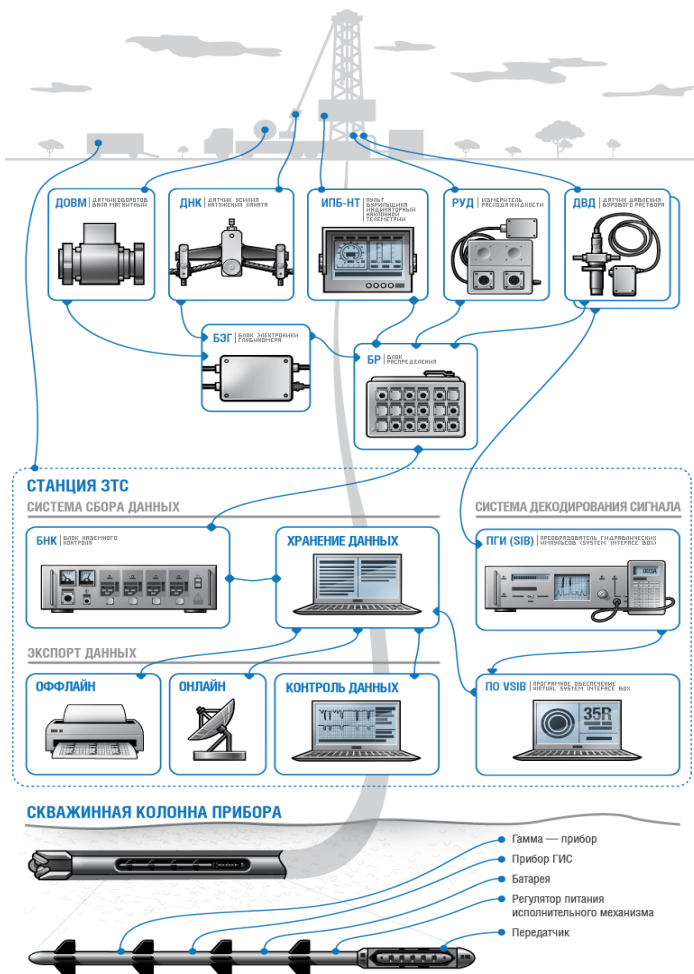
Кәтәр başlıqları
Колонные головки
Column heads

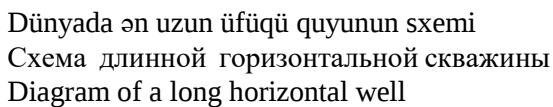
Siyirtmə
Задвижка
Gate valve

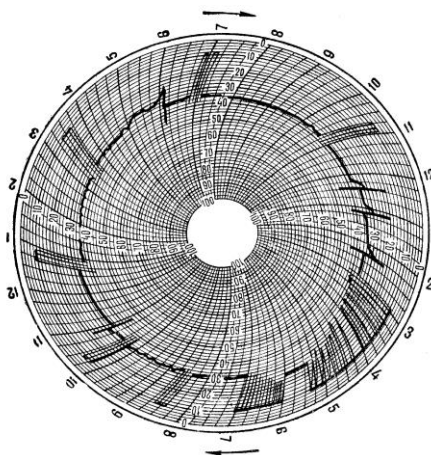
Flansli makara,sargı
Фланцевая катушка
Flange coil

Quyu üçün telemetrik avadanlıqlar
 Телеметрическое оборудование для скважины
 Telemetry equipment for well

73

Hidravlik çəki indikatorunun diaqramı
Диаграмма индикатора веса
Drillometer diagram

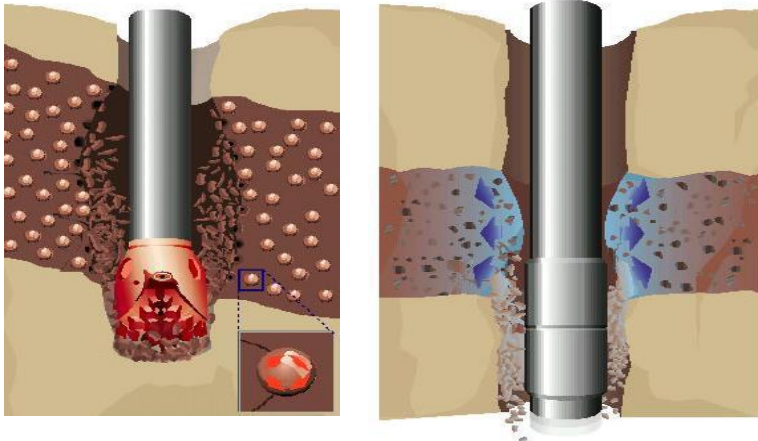
Kəmərlər üçün turbulizatorlar
Турбулизаторы для колонны
Column turbulators

Kəmər üçün yaylı ərsinlər
Спиральный скребок для колонны
Spiral Scraper for Column

Xilasedici gəmi
Спасательная шлюпка
Lifeboat

Süxurların uçulması sxemi
Обвалы стенок скважины
Caving

Buruqda yanma hadisəsi
Пожар в буровой
Fire in the drilling platform

Məhlulun statik sürüşmə
gərginliyini ölçən CHC-2 cihazı
Прибор CHC-2 для измерения
статического напряжения сдвига
раствора
CHC-2 device for static solution

Xüsusi çəkini ölçən areometr
Ареометр измеряющий
плотность раствора
Hydrometer for solution
density

Suvernəni ölçən BM-6 cihazı
Прибор BM-6 для водоотдачи
раствора
VM-6 device for fluid loss of
solution

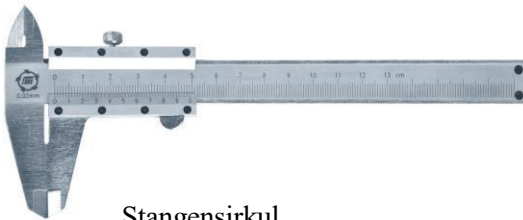

Şərti özlülüyü ölçən qif
Воронка для раствора
Funnelbor solution viscosity

Şərti özlülüyü ölçən MARŞ qığı
Воронка МАРША для вязкости
раствора
MARCH funnel for solution
viscosity

VIK-a cihazı
Прибор ВИК-а
VIC device

Ştangsirkul
Штангенциркуль
Vernier caliper

Dəbilqə

Каска

Helmets

Ağ: mühəndislər, menecerlər, nəzarətçi və usta üçün
Белый: для инженеров, менеджеров и мастеров
White: For Engineers, Managers, Supervisors and Foremen

Göy(mavi): elektriklər, dülgərlər və digər texniki operatorlar üçün
Синий: для электриков, плотников и других технических работников
Blue: for electricians, carpenters and other technical

Qırmızı: yanğın söndürənlər üçün
Красный: для пожарников
Red: For Fire Fighters

Yaşıl: Təhlükəsizlik işləri işçiləri üçün
Зеленный: Для работников безопасности труда
Green: For Safety Officers

Boz: Kənardan gələn qonaqlar üçün

Серый: Для посетителей

Gray: For Site Visitors

Sarı: Yerqazan fəhlələr üçün

Желтый: для рабочих
землеройных машин

Yellow:For Labourers and
Earth Moving Operators

Qəhvəyi: Qaynaqçı və
yüksək istilikdə işləyən
fəhlələr üçün

Коричневый: для
сварщиков и работников
работающих с высокой
температурой нагрева

Brown: For Welders and
Workers with High Heat
Application

Qazıma texnikası üzrə terminologiya
Терминология по буровой технике
Terminology of drilling technology

Şək.1. Qazıma qurğusu “Yastreba”-Rusiya

Qazıma qurğusu (şəkil 1)

Quyuların qazılmasını bütünlüklə təmin edən kompleks qazıma avadanlığı yığıdır. Qazıma qurğusuna vıška, nasos avadanlığı və vışkanın ayaqları altındakı özüllər, nov sistemi, ehtiyat çənləri, altındakı dayaq, qəbul körpüsü, neft, qaz, su təzahürünə qarşı yığılması üçün (çənlər) tutumlar, quyu ağzı qoruyucu avadanlıq, kompressorlar, sıxılmış hava üçün çən, hidravlik yük indikatoru, elektrik mühərrikləri və s. aiddir.

буровая установка

drilling rig unit

Stasionar qazıma qurğusu

Stasionar qazıma qurğusunun blokları, qazıma üçün təyin edilmiş geoloji nöqtəyə nəql edilərək onun üzərində qazıma avadanlığı inşa edilir və quyu qazılıb qurtarana qədər istifadə edilir.

стационарная буровая установка

stationary drilling rig
(fixed drilling rig)

Səyyar qazıma qurğusu (şəkil 2)

Müxtəlif nəqliyyat vasitələrinin köməyi ilə bir yerdən başqa yerə aparılaraq yenidən quraşdırılan qazıma qurğusudur.

передвижная буровая установка

mobile drilling rig

Şək. 2

Özüyeriyən (avtomatik) qazıma qurğusu (şəkil 3)

Avtomobil, traktor və başqa nəqliyyat növləri üzərində quraşdırılan ləvazimat, mexanizm və dirəkdən ibarət olan qazıma qurğusudur.

самоходная буровая установка

self-propelled drilling rig

Daşıma üçün (koşul üçün) qazıma qurğusu

Əldə gəzdirilən, 30 kq-a qədər yükü qaldıran qazıma qurğusudur.

переносная буровая установка
portable drilling rig

Özərqaldırıan üçün qazıma qurğusu

Bu qazıma qurğusunun üç və ya dör dayaq (ayaqları) vardır. Ayaqları qaldıran mexanizm vasitəsilə onu dəni dibinə dayayaraq və ya dəni səviyyəsindən tələb edilən hündürlüyə qaldıraraq qazıma işləri üçün hazırlanmış (şəkil 4).

самоподъемная плавучая буровая установка (СПБУ)
jack-up drilling rig

Şək. 4

Şək. 5

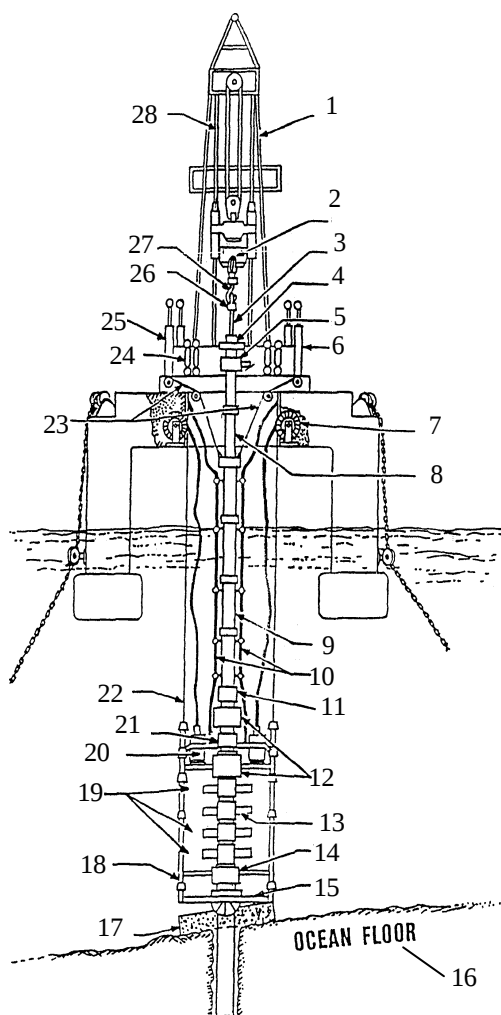
YARIMDALMA ÜZƏN QAZIMA QURĞUSU
ПОЛУПОГРУЖНАЯ БУРОВАЯ УСТАНОВКА
SEMI-SUBMERSIBLE DRILLING RIG

Yarımdalma üzən qazıma qurğusu
(şəkil 5)

Dəniz akvatoriyalarında struktur axtarış, kəşfiyyat və istismar quyularını qazmaq üçün işlədilən səyyar dəniz qurğusudur. Dəniz şəraitində sərbəst hərəkət edən yarımdalma(yarıbatırılmış)qazıma

полупогружная плавучая
буровая установка(ппбу)
semi-submersible drilling
rig

qurğusunun kompleks şəkli 6-da verilib.

Şək. 6

1 –derrick-vişka-вышка; 2 –drill string compensator-qazıma kəməri kompensatoru-компенсатор бурильный колонны; 3 –kelly-aparıcı (işlək) boru-ведущая труба; 4 –rotary table-rotor mizi-роторный стол; 5 –diverter-divertor (sapdırıcı qurğu)-дивертор (отводное устройства); 6 –derrick floor-qazıma döşəməsi-пол буровой вышки; 7 –BOP control hose reels-tullaşıa (atqıya) qarşı preventoru idarəetmə şlanq barabanı-управление противовыбросового оборудование для шлангового барабана; 8 –telescopic joint-teleskopik birləşmə-телескопическое управление; 9 –riser pipe-dəniz dayağı (rayzer borusu)-морской стояк (райзер) 10 –choke and kill lines-ştuser və boğucu xətlər-линия глушения и дросселирования; 11 –ball joint-şarlı birləşmə-шаровой шарнир; 12 –annulus preventer-universal preventor-универсальный превентор; 13 –shear type preventer-kəsici pləşkalı preventor-превентор срезными плашками; 14 –wellhead connector-quyu ağzı birləşdirici (mufta)-устевое соединение (муфта); 15 –permanent guide structure-daimi istiqamətləndirici əsas-постоянная направляющая основа; 16 –ocean floor-okeanın dibi-дно океана; 17 –temporary guide base-müvəqqəti yönəldici dayaq əsası-временная направляющая опорная база; 18 –guide frame-istiqamətləndirici çərçivə-направляющая рама; 19 –ram type preventers-pləşkalı preventer-плащечный превентор; 20 –control pod(s)-sualtı idarəetmə kollektoru-подводный управление коллектора; 21 –connector-birləşdirici mufta-соединительный муфта; 22 –guide line-istiqamətləndirici kanat-направляющий канат; 23 –riser tensioning lines-rayzerin dartı kanatı-натяжной канат для стояка; 24 –guide line tensioners-istiqamətləndirici kanatın dartı qurğusu-натяжное устройства для направляющего каната; 25 –riser tensioners-dikborunun (rayzerin) dartı qurğusu-натяжное устройства стояка; 26 –swivel-fırlanqıç-вертлюк; 27 –hook-qarmaq-крюк; 28 –track – istiqamətləndirici qurğu – направляющее устройства.

Dəniz kəşfiyyat qazıması üçün qurğular

Dənizdə kəşfiyyat qazıması aparmaq üçün daxili yanma mühərrikləri (dizellərlə) təchiz edilmiş qazıma qurğusudur.

offshore exploring rig
установка для морского
разведочного бурения

Şək. 7

Qazıma vışkası (şəkil 7)

Vışka qazıma, qaldırma-endirmə əməliyyatlarını və onunla əlaqədar işləri həyata keçirmək üçün quyru ağzında quraşdırılan xüsusi metal qüllədir. İki tip vışka mövcuddur: qülləli vışka və dor şəkilli vışka.

derrick, boring rig
буровая вышка

Qülləli vıška, qazıma qülləsi

Qülləli vışkada 4 aparıcı dayaq olur ki, bunlar öz arasında ferma vasitəsilə əlaqələndirilərək vahid fəza sistemi əmələ gətirir. Qülləli vışkalar quruluşca kəsik piramida şəkilli metal fermadan ibarətdir.

drill tower, tower derrick,
boring tower
бурильная башня,
башенная вышка

Dorlu vıška

Dorlu vıška 2 ayağa malik olub, yuxarı hissədə biri o biri ilə əlaqələndirilir. Bu vışkalar 2 şarnirli dayaqın köməyi ilə şaquli vəziyyətə gətirilərək dartıcılarla (kanat) bərkidilir.

drilling mast
буровая мачта

Qazıma genişləndiricisi

Quyu lüləsi bu və ya digər səbəblərdən daraldıqda, həmçinin kiçik diametrli quyu lüləsini genişləndirmək üçün istifadə edilən qazıma tərtibatıdır.

expander; drilling reamer,
widener
расширитель; ~ буровой

Stellaj (boru qəfəsi)

Qazıma alətlərini, qoruyucu və qazıma borularını müvəqqəti yerləşdirmək və saxlamaq üçün inşa edilmiş metal körpü.

rack
стеллаж

Vışkanı dartıcılarla möhkəmlətmək (bərkitmək)

Dartıcılar vışkanın şaquli vəziyyətdə saxlanmasını təmin edir. 53 və 41 m-lik qazıma vışkaları 3 müxtəlif hündürlükdən buraz (kanat) dartıcılarla bərkidilir.

guy (derrick)
укреплять вышку
оттяжками

Xəritəalma üçün qazıma aqreqatı

100 m dərinliyədək quyuları qazmaq üçün avtomaşın və ya traktor üzərində yerləşdirilmiş qazıma aqreqatı.

assembly mapping,
assembly of drilling for
charting
агрегат бурения для
картирования

Çarpaz dartıcılar

Vışka panellərini möhkəmləndirmək məqsədi ilə çarpaz birləşdirici (dartıcılar).

brace, guy

растяжка

Qazıma vışkasının döşəməsi

Buruq vışkasının döşəməsinin ölçüsü dayaz quyular üçün 8x8; dərin quyular üçün isə 10x10 m olur. Adətən buruq döşəmələri taxtadan düzəldilir. Döşəmənin üzərində şamaltı, rotor ətrafı meydança inşa edilir.

derrick floor
пол вышки

Polata (buruqda)işləyən yuxarı fəhlə üçün), vışka səndəlisi

Buruq döşəməsi üstündə taxt formasında taxtadan düzəldilmiş şamaltı və rotor ətrafı sahədə fəhlələrin işləməsi üçün meydança.

polaty, double board
platform,crow's-nest
полати на вышке

Qəbul körpüsü

Quyuların qazılmasında istifadə edilən köməkçi alətlərin, boruların, turbobur-ların, baltaların və başqa alətlərin buruğa qaldırmaq üçün düzəldilmiş və taxta ilə döşənmiş vışka körpüsüdür.

pipe rack
приемные мостки

Qazıma tikililəri (yer,bina,köhnə adı “saray”)

Nasos və mexanizmlərin atmosfer təsirlərindən işçilərin mühafizəsi üçün yerüstü tikililəridir.

drilling building (engine and pump house)
буровое здание
(машинное и насосное помещения)

Qazıma aqreqatı (dəsti)

Quyunun qazılması üçün lazım olan mexanizm və aqreqatlar komplekti. Avadanlıq komplektinə bucurgad, tal sistemi rotor, fırlanğıc, nasoslar, vıřka və köməkçi aqreqatlar daxildir.

drilling rig and
accessories, assembly
буровой агрегат
(комплект)

Vıřkaaltı özül

Vıřkaaltı süxurların mexaniki xassələrini nəzərə alaraq müəyyən dərinlikdə lağım atılaraq sementlənir. Sonra işə həmin sement özül üzərində vıřka yerləşdiriləcək metal əsas (ferma) inşa edilir. Vıřkaaltı özül quyunun layihə dərinliyi nəzərə alınmaqla maksimal yükləndirmə qabiliyyətinə hesablanmalıdır.

derrick substructure
(support)
подвыщечное основание

Qazıma aqreqatı altı özül (bünövrə)

Yüklərin və buruq aqreqatların ağırlığına davam gətirə biləcək inşaat elementidir.

drilling rig foundation
основания под буровой агрегат

Qazıma vıřkasının balkonu

Qazıma qurğularında işçi prosesləri xarakteristikasının dəyişməsi, quyu dərinliyinin fasiləsiz artması və eləcə də endirib-qaldırma zamanı qazıma və qo-

derrick working platform,
runaround
балкон буровой вышки

ruyucu kəmərin uzunluğunun dəyişməsi ilə vışkanın balkonda müvafiq olaraq aşağı-yuxarı hərəkət etdirə bilən fəhlə üçün iş yeri.

Vışka pilləkani(nərdivanı)

Yuxarı fəhlənin öz iş yerinə qalxması üçün inşa edilmiş metal nərdivandır. Vışkanın hər panelinin qurtaracağında nərdivanda fəhlənin hərəkət istiqamətini dəyişmək üçün kiçik meydançalar düzəldilir.

derrick ladder, derrick stairs
лестница вышки

Kəlləçarx meydançası

Vışkanın qülləsində kronblok ətrafında işləyən fəhlələr üçün meydança.

monkey-board, working platform
площадка кронблока

Barj; qazıma barjı

Yedək və ya dartıcı gəmi ilə hərəkətə gələn yük gəmisi.

barge; drilling barge баржа; баржа буровая

**Qazımada istifadə olunan
ağırlaşdırıcılar (barıt)**

Qazıma məhlulunu (yuma mayesini) ağırlaşdırmaq üçün işlədilən əlavələr olub aşağıdakılardan ibarətdir: barıt, hematit (üydülmüş dəmir), maqnitit (maqnitləşdirilmiş dəmir tozu), ağır şpat və s.

barite
барит, тяжелый шпат

Şək. 8.
Universal preventor

Universal preventor (şəkil 8)

Qazıma zamanı neft və qaz quyularının ağzını kipləşdirmək üçün işlədilən avadanlıq olub, bağlı vəziyyətdə qazıma alətini aşağı-yuxarı hərəkətinə və həmçinin fırlanmasına imkan verir.

universal preventor

универсальный
превентор

Universal alət

Şaquli və üfüqi müstəvilərdə bucaqları ölçmək üçün alət.

universal tool

универсальный
инструмент

Xaçvari (dördbogaz) katuşka

Quyuagzında preventor altında qurulur. Xaçvari tərtibat dörd istiqamətdə mayenin hərəkətinə yol verir və hər dörd tərəfinin ucları flənslə təchiz edilmişdir. Flənslər siyirtmə və ya boruları xaçvari tərtibata birləşdirmək üçün istifadə edilir.

cross-piece, cross
member, cross-shaped
крестовина,
крестообразный

Qazıma dəzgahı

Quyu qazmaq üçün qurğudur. Qazıma dəzgahlarının əsas maşını elektrik, dizel mühərrikləri və ya intiqallı olur.

drilling rig,
head gear
буровой
станок,
бурильный
станок

Fırlanğıc

Fırlanğıc işlək borunun (qazıma borularının) fırlanmasına, yuxarı hissəsinin (tal blokunun) isə hərəkətsiz qalmasına imkan verən qazıma avadanlığıdır.

swivel
вертлюк

Bucurğad (ağırhəq qaldıran mexanizm)

Qazıma qurğusu qaldırma kompleksinin əsas mexanizmidir. Bucurğad vasitəsi ilə qaldırma-endirmə əməliyyatları həyata keçirilir, qoruyucu kəmərlər buraxılır və lazım olduqda bəzi avadanlıqlar körpüdən buruğun içərisinə dartılır. Bucurğadın ən məsul hissəsi onun tormoz quruluşudur (şəkil 9).

windlass;
drawworks
лебедка

Şək. 9

Quyuağzı başlığın gövdəsi, örtük, özül, çatı (gövdə)

Ayrı-ayrı burğu detalların qarşılıqlı dəqiq yerləşdirilməsi və yerdəyişməsinə təmin edən dəmir gövdədir (torna dəzgahında).

housing, body
станина, корпус устьевой
головки, кожух

Çərçivə

Qazıma dəzgahının və ya aqreqatın dayaq hissəsidir.

frame
рама

Rotorlu qazıma dəzgahı

Qazıma alətini rotorla fırlanmasını təmin edən dəzgahdır. Qazıma borularını fırlatmaq üçün bir vasitədir. Rotor yer üzərindən fırlanma hərəkətini qazıma boruları vasitəsi ilə quyudibi baltaya ötürmək üçün istifadə edilən qazıma avadanlığıdır.

rotary drilling rig
роторный буровой станок,
станок вращательного
бурения

Şək. 10

Rotor, rotor stolu (şəkil 10)

Rotor şaquli yükü öz mizi üzərində saxlayan fırladıcı qazıma mexanizmdir. Rotorun əsas vəzifəsi qazıma alətinə fırlanma hərəkəti ver- mək, qaldırma- endirmə əməliyyatı zamanı alətin bütün ağırlığını üzərində saxlamaq, boruların, quyudibi mühərrikinin açılıb bağlanmasını və fırlanma hərəkətini quyudibi qazıma baltasına ötürməkdir.

rotary, rotary table
ропор, роторный стол

Rotor içliyi (işçi boru üçün)

Rotorun keçid dəliyinə qoyulan rotor içliyi fırlanmanı aparıcı boruya ötürən detallardır. Rotor içliyinin vəzifəsi rotorun fırlanma hərəkətini işlək borunun vasitəsilə qazıma alətinə ötürməkdir.

kelly bushing
роторные вкладыши (для рабочей трубы)

Şpindel (hərlənən)

Şpindel eyni zamanda qazıma alətinə fırladır və həm də süxürdağıdıcı alətə verilən boyuna yükü öz üzərinə götürən turbaburun bir hissəsidir.

spindle; mandrel
шпиндель

Patron (sıxıcı patron)

Borunu qazıma qurğusunun şpindelinə bərkitmək üçün istifadə olunan qurğudur.

chuk, catridge
патрон зажимный

Yivaçan pləşka, dişli tutucu (maşın açarında)

Kiçik diametrli boruların uclarında daxili və xarici yivaçan tərtibat.

Die
плашка (резьба нарезная)

Saçayaq (kopyor)

Dirək (svayları) vuran maşın, 3 və ya 4 ayaqlı qazıma qaldırıcısı.
Dirəkləri yerə vurmaq üçün dəzgah.

pile driver, head
frame, oblique pile drive
копер

Kompressor

Lazım olan təzyiqdə qazı, havanı, buxarı sıxmaq üçün qurğu.

compressor
компрессор

Yivaçan (əl ilə)

Borularda əl ilə yiv açmaq üçün alət

die stock, tap wrench, screw
stock
клуб (винторезный)

Sıxıcı plaşka (yiv açan)

Sıxıcı patronun detalıdır və onun vasitəsi ilə müxtəlif açarlarla borular tutulur və açılıb bağlanır. Torna dəzgahında emal olunan müəyyən bir metalı bərkitmək üçün tərtibat.

jaw
зажимная плашка,
зажимные плашки

Pnevmo-hidravlik sistemli qazıma dəzgahı

Pnevmo-hidravlik sistemli qazıma dəzgahının vəzifəsi kompleks halda öz yükünün qazıma alətinə ötürülməsi, şpindelin yerdəyişməsini, aparıcı borunun bərkidilməsini və b. işləri təmin edir.

drilling rig hydraulic (or
pneumatic) control system
гидро-система, пневмо-
система бурового станка,
буровой установки

Vurma (zərbəli) qazıma dəzgahı

Bu qurğunun vəzifəsi qazımanı zərbə üsulu ilə həyata keçirməkdir.

churn drilling rig, percussion
drilling rig, percussive
drilling rig
станок ударного бурения

Zərbə mexanizmi

Qazıma alətini aşağı-yuxarı hərəkət etdirməklə quyudibi zonaya zərbə endirmək üçün istifadə edilən mexanizmdir.

percussion mechanism,
walking beam
ударный механизм

Bucurğad barabanı

Tal kanatı bucurğadın valı üzərində bərkidilmiş barabana sarıncında qazıma aləti qaldırılır, kanat barabandan açıldıqda isə alət endirilir, yəni aşağı hərəkət edir. Bu qazıma zamanı endirib-qaldırma əməliyyatlarında və quyunun qazılmasında istifadə olunur.

drawworks drum
барабан лебедки

Jelonka barabanı

Quyu dibindən şlam və mayeni qaldırmaq məqsədi ilə jelonkanın endirilməsi və qaldırılması üçün zərbəli qazıma qurğusu bucurğadının barabanı (valı).

bailing (sand line) drum
желоночный барабан

Tartal barabanı

Quyu dibindən şlam üçün zərbəli qazıma qurğusu bucurğadının barabanı (valı).

sand-line reel
тартальный барабан

Qazıma boru pazları

Rotor keçid dəliyində qurulmuş pazlar vasitəsilə qazıma aləti asılı vəziyyətdə saxlanılır.

rotary slips
клинья (плашки) для за-
жима буровых труб в ро-
торе

Qoruyucu boruları endirmək üçün baraban

Nəql zamanı sökülməyə ehtiyac olmayan və fırlanma üsulu ilə dayaz quyuların (10-20 m) qazılması üçün daxili yanma mühərriki ilə birlikdə hazırlanmış səyyar qazıma qurğusunun bucurğad barabanı (valı).

casing wheel

барабан для спуска обсадных труб

Krelius dəzgahı

Diametri 76-127mm olan sütuncuqlu qazıma dəzgahı.

Krelius machine, krelius rig

станок Крелиуса

Burğu dəzgahı

Burğu ilə metal və digər materiallarda deşik açmaq üçün dəzgah.

drilling machine, boring machine

сверильный станок

Alovpüskürən qazıma dəzgahı

Xüsusi odluqdan çıxan, sürətli (1800 m/san) və yüksək temperaturlu (2300⁰C-dək) qaz axınının təsiri ilə dağ süxurlarının dağıdılması üçün istifadə olunan quyu qazan maşındır.

fire jet drilling machine

огнеструйный бурильный станок

Fırlanma hərəkəti yaradan buxar-qaz turbin qurğusu

Su buxarı və qazdan istifadə edən istilik turbin qurğusu.

steam and gas turbine (drilling) rig

парогазотурбинная установка

Təmizləyici qurğular

Təbii və çirkab suları təmizləmək üçün su təchizatı və kanalizasiya sistemlərində mühəndis qurğuları məcmusu.

treating plant, cleaning facilities

очистная установка

Nasos mançanağı, mancanaq dəzgahı

Ştanqlı nasosun intiqalı, neft nasosunu işə salmaq və dayandırmaq, habelə neftvurma rejimini tənzimləmək üçün qurğu.

pumping unit
станок качалка
балансирного типа,
насосный агрегат, насосная
установка, качалка насоса

Kaptaj, damlama

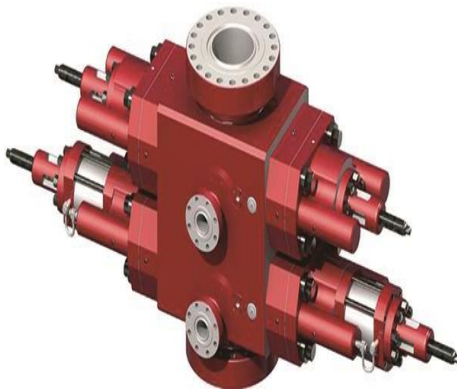
Mədən suyunun torpağa hopmasının qarşısını almaq üçün onun boru ilə təmizlənmə qurğusuna nəql edilməsi

capping
каптаж

Preventor (şəkil 11)

Açıq fontanların və neft-qaz-su təzahürlərinin qarşısını almaq məqsədilə quyunun ağzını hermetik bağlamaq üçün qazıma avadanlığı.

preventer
превентор

Şək. 11.Preventor

Reaktiv turbin qazıma qurğusu

Reaktiv turbin qazıma qurğusunun köməyi ilə böyük diametrli şaquli quyuların qazılması üsulu – neft, qaz, torf, daş, kömür yataqlarında quyu qazılmasında istifadə olunur.

reactive turbine drilling rig
реактивно-турбинная буровая установка

Cilalama dəzgahı

Yastı və silindrik səthlərin nazik tamamlama emalı üçün metalkəsmə dəzgahı.

grinding machine
шлифовальный станок

Frezer dəzgahı

Metal və digər məmulatların frezlə emalı üçün metalkəsmə dəzgahı.

milling machine
фрезерный станок

Siyirtmə

İçərisindən qaz və ya maye keçən kanalı açıb-bağlamaq üçün qarayıcı.

gate, valve gate
шибер, задвижка

Özül boltu, lövbər

Aqreqat, maşın, dəzgahların çatılarını və s. özülə bərkitmək üçün lövbərşəkilli bərkidici detal.

anchor
анкер, якорь,
фундаментный болт

Anodlu mexaniki dəzgah

Elektrik cərəyanının kombinəli elektrokimyəvi və elektroliz təsiri ilə metal emal edən dəzgah.

anode-mechanical tool
анодно-механический станок

Quyu divarlarını təmizləyən ərsin

(şəkil 12)

Sementləmənin keyfiyyətini yüksəltmək məqsədilə quyu divarında əmələ gələn dayanaqsız gil qabığının təmizləmək üçün istifadə edilən tərtibatdır.

wall scraper

скребок для очистки стенок

скважины

Şək. 12.Ərsin

Tal sistemi

Tal sistemləri EQƏ (endirib-qaldırma əməliyyatı) üçün; yeyilmiş baltaların dəyişdirilməsi, qazıma kanallarının qaldırıb endirilməsi və onların asılı vəziyyətdə saxlanması və eləcə də qoruyucu həlqəli boruların endirilməsi üçün nəzərdə tutulub. Kəlləçarx və tal bloku qasnaqlarının tal kanatı ilə tellənməsindən alınan sistemdir. Tal sisteminə kəlləçarx, tal bloku və tal kanatı daxildir. Tal sisteminin əsas vəzifəsi qaldırıcı qarmaqda yaranan ağırlıq qüvvəsinin tellənməsinin sayına bölməklə tal kanatına düşən dartıcı yükü azaltmaq və

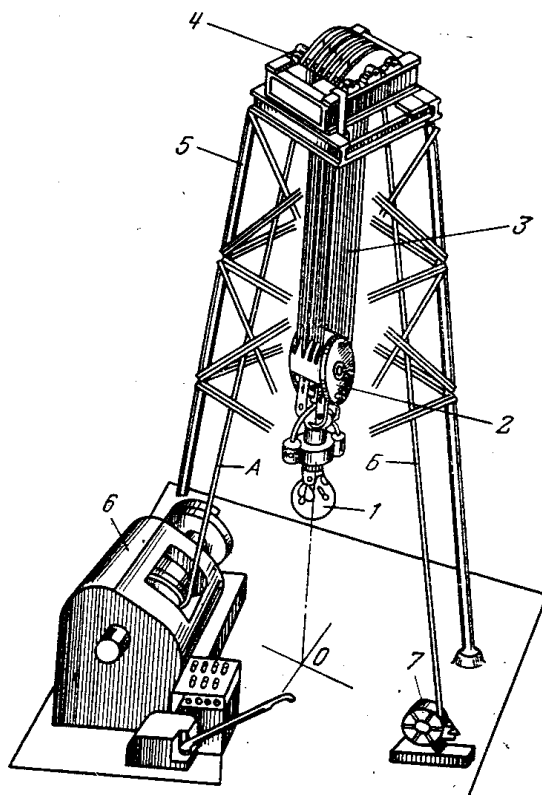
travelling systems,
hoisting tackle, block
and tackle system,
pulling-block? block
and tackle arrangement

талевая система

qaldırma-endirmə sürətini tənzim etməkdir (şəkil 13).

şək. 13

Şək. 13. Tal sistemi

1- qarmaq; 2-tal bloku; 3-tal kanatı; 4-kəlləçarx
(kronblok); 5-vışka; 6-bucurqad; 7-bərkidici mexanizm

Kəlləçarx (kronblok)(şəkil 14)

Təllənmədə iştirak edən tərpənməz qasnaqlar sistemindən ibarətdir

crown block

кронблок

Şək. 14

Tal bloku(şəkil 15)

Qaldırıcı qarmağın gövdəsinin hər tərəfinə bir sırğa taxılmışdır. Tal bloku tal kanatı ilə təllənmiş bir neçə qasnaqdan ibarət olub, tal sisteminin hərəkət edən (aşağı-yuxarı) hissəsidir.

travelling (tackle)

block, running block

талевой блок

Şək.15

Tal sisteminin tellənməsi, kanatın tellənməsi, tal sistemlərinin təchizatları

Kanat və tellərin sayı ilə təyin edilən kron-blok və tal bloku birləşdirən hərəkətli sistemdir. Tellənmədə məqsəd, yük ilə sürət arasında əlaqə yaratmaqdır. Tellənmə zamanı kronblok və tal bloku qasnaqlarından keçirilən kanatın bir ucu bucurğadın barabanına, digər ucu isə vışka çərçivəsinə bərkidilmiş tərtibata dolanaraq bağlanır. Tel və tellənmə baraban, kəlləçarx, tal blokunun arasında əlaqə yaradır. Bu əlaqə vasitəsilə alət və avadanlıqlar hərəkətə gətirilərək qaldırılıb-endirilir.

wire line string up,
traveling system
rigging, string-up,
reeving
оснастка талевой
системы; оснастка
(каната)

Tal kanatının tərpənməz ucu (ölü ucu)

Buruq döşəməsinin altında tərtibata dolana-raq bağlanmış tərpənməz uc kanatının ölü ucu adlanır.

dead line
мертвый конец
(глухой конец)
талевого каната

Tal kanatının teli

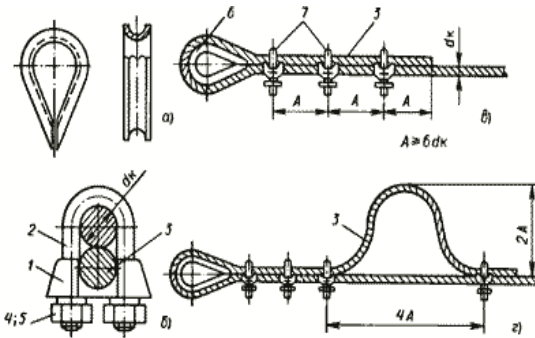
Kəlləçarx və tal bloklarının cüt qasnaqlarını əlaqələndirən kanat teli.

string, line
струна

Kanat oymağı, kanat ilgəyi (kouşu)

Kanatu işləmədən mühafizə etmək üçün kanat ilməsinə xarici nov şəklində yerləşdirilən oymaq (şəkil16).

wire line thimble;
eye ring (wire rope
thimbles)
коуш для каната
(коуш для проволоч-
ных канатов)

Şək.16

Kanat sıxacı, tal kanatı sıxıcısı (şəkil17)
Tal kanatının uzunluğu elə tənzim edilir ki, işlək borunun qövs istiqamətində aldığı hərəkət zamanı tərtibatın yönəldicisi şurfun ağız hissəsinə ilişmiş olsun və beləliklə işlək boru şurfə yönəldilsin.

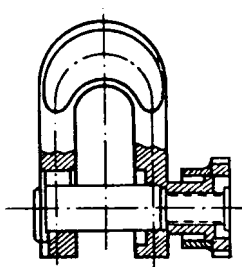
wire line clamp, wire rope clamp
канат зажим; (зажим для талевого каната, затаскиватель)

Şək.17

Sırğa (blokda), qaldırıcı sırğa(şəkil 18)
Qaldırıcı qarmağın hər tərəfində inşa edilmiş, ellipsvari ştropların keçirilməsi (asılması) üçün tərtibat.

bail (shackle), lifting bail
серьга (подъемная серьга)

Şək. 18

Fırlanğıc-amortizator (fırlanğıc sırğası, ştropu)

Qazıma fırlanğıcı tal blokunu hərəkətsiz saxlamaqla qazıma kəmərinin sərbəst fırlanmasını, eyni zamanda onun vasitəsi ilə qazıma mayesinin quyu dibinə nəql edilməsini təmin edir.

wigle spring hook
(swivel bail);

вертлюг-амортизатор
(вертлюжная скоба)

Qaldırıcı qarmaq (şəkil 19)

Qazıma aləti bütün ağırlığı ilə qaldırıcı qarmaqdan asılır və onun köməyi ilə endirilib – qaldırılır.

hoisting (pulling,
lifting) hook

подъемный крюк

Şək. 19

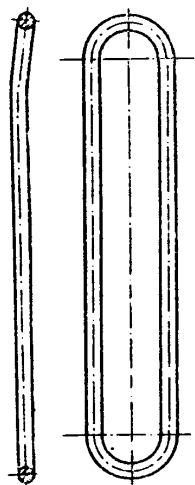
Elevatorun ştropu (ştrop) (şəkil 20)

Ştroplar ellips formalı uzunsov qazıma aləti olub, qaldırıcı qarmağın hər iki sırğasına geydirilir. Ştropun aşağı hissələri isə elevatorun qulaqlarına keçiriləcək alət qaldırılır və endirilir. Ştroplar elevator qulaqlarından çıxıb fəhləni zədələnməsin deyə elevatorun qulaqları qoruyucu metal millərlə bağlanır. Ştroplar yükqaldırma qabiliyyətinə görə müxtəlif ölçülərdə hazırlanır.

link, elevator links

штроп

элеватора

Şək. 20

Elevator (şəkil 21)

Qazıma və qoruyucu kəmərləri tal sisteminə asmaq, hərəkət etdirmək (yuxarı-aşağı) və yaxud rotor mizində saxlamaq üçün tətbiq olunur. Elevator adi formada və avtomatik quruluşda olurlar. Alət qaldırıcı qarmaqla ştroplar vasitəsi ilə əlaqələnilir.

elevator (lifting gear)
элеватор

Şək. 21

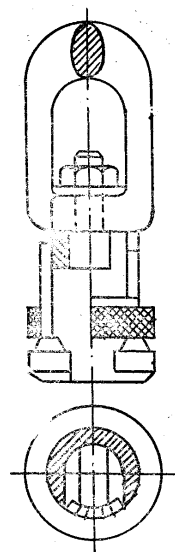
Nasos-kompresor ştanqları üçün elevator (şəkil 22)

Qazıma mərmisini endirib qaldırmaqdan ötrü xüsusi elevator-farştul, ştanqtutan və s. alətlərdən istifadə olunur. Elevator-farştul ştanqların ona keçməsinədən ötrü yandan kəsikləri olan gövdədən endirmə-qaldırma vaxtı nasos-kompresor ştanqlarının elevatora dirənməsini xəbərdar edən qoruyucu halqadan və sırğalardan ibarətdir .

rod elevator
фарштуль,
элеватор для
насосных штанг

Şək.22

Fırlanğıc-tıxac

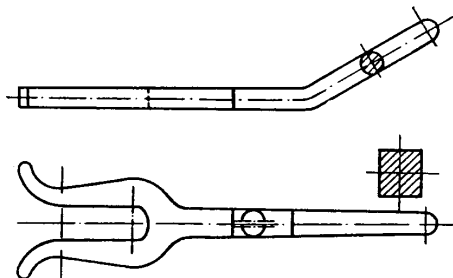
Fırlanğıc vəzifəsi tal sisteminin hərəkətsiz qalmasını təmin edir və eyni zamanda işlək boruya bağlanmış qazıma alətinə fırlanma hərəkəti imkanı yaradır. Fırlanğıc həm də yuyucu mayenin qazıma boruları içərisindən quyudibinə nəql edilməsini təmin edir. Bu prosesi təmin etmək üçün fırlanğıcın tərpənməz borucuğu ilə fırlanma hərəkəti edən işlək boru arasındakı sahə kippəclə bərkidilir.

swivel plug
вертлюг-пробка

Dayaq çəngəli (şəkil 23)

Endirmə – qaldırma əməliyyatı zamanı boruları və ştanqları rotor mizi üzərində saxlamaq məqsədi ilə nippelin altına qoyulan alətdir .

rod (lie) fork, fork,
swivel wrench
подкладная вилка

Şək. 23

Qoruyucu kəmər spayderi, kəmər dayağı,pazlı tutucu (şəkil 24)

casing spider
спайдер обсадной
колонны, трубодер-
житель

Quyu ağzında quraşdırılmış qazıma və qoruyucu kəməri saxlamaq üçün istifadə edilən və paz prinsipinə əsaslanan tutucu qurğu. Rotoru əvəz edən pazlı tutucu olan bu tərtibata kəmərdayağı da deyilir.

Şək. 24

Kəllə-çarx(kronblok) qasnağı(şəkil 25)

Kəlləçarxda olan qasnaqlar diyircəkli yastıqla tərpənməz ox ətrafında fırlanan novlu çarxlardır.

casing pulley

кронблочный шкив

Şək. 25

Tal kanatı (şəkil 26)

Tal kanatı tal mexanizminin tərpənən və tərpənməyən hissələri ilə tellənir. Tal kanatı müxtəlif növ sarınma üsulu ilə və müxtəlif en kəsiyinə malik olmaqla hazırlanır.

casing line, work line

талевый канат

Onun özəyi yağlı iplə təchiz edilmişdir ki, bu da kanatın gərilməsi zamanı onun tellərinin yağlanması təmin edir.

левая крестовая аляпка

правая крестовая аляпка

левая односторонняя аляпка

правая односторонняя аляпка

Şək. 26

Boru xamutu; boru kəməri xamutu
(şəkil 27)

Nasos-kompresor borularını və ştanqları rotor mizi üzərində asılı vəziyyətdə saxlaması üçün istifadə olunan iki boltlu birləşməli və yarım dairəvi alətdir.

pipe clamp;
pipeline clamp
хомут для труб
(трубный хомут)

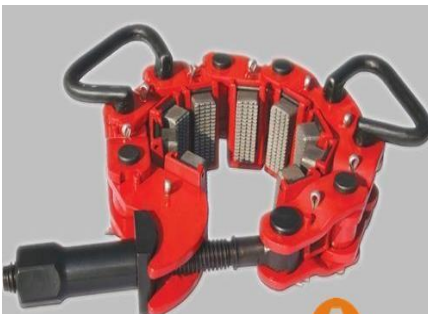

Şək. 27

Oynaqlı bənd (şarnirli xamut) (şəkil 28)

Boruların açılıb-bağlanmasında istifadə olunan alətdir.

hinge clamp, hinged
yoke
шарнирный хомут

Şək. 28

Boru pazları; qoruyucu boru pazları
(şəkil 29).

Bunlar qazıma və ya qoruyucu kəmərləri rotordan asmaq üçün tətbiq edilir. Onlar rotor içliyinin konuslu səthi ilə boru səthi arasında yerləşir

pipe slips; casing slips

клинья для бурильных и обсадных труб

Şək. 29

Qazıma boruları açarları. Maşın açarı
(şəkil 30)

Quyruq hissədən kanatla bucuğada, həm də təhlükəsizlik məqsədilə vışkanın ayağına bağlanaraq qazıma borularını açıb-bağlamaq üçün istifadə edilən alətdir. Bu açarlar yüksək fırladıcı momentlə boruları bərkitmək və ya yivli birləşməni açmaq üçün tətbiq edilir. Maşın açarı polad kanatla üfiqi vəziyyətdə asılmalı və pərsənglə müvazinətləşdirilir.

rotary tongs, drill pipe tongs

ключи для бурильных труб, машинный ключ

Şək. 30

Oynaqlı (şarnirli) açar (şəkil 31)

Tutmanı şarnir pазları ilə həyata keçirən nasos-kompressor borularını və ştanqlarını əl ilə açıb bağlamaq üçün istifadə edilən açar.

hinged tongs,
шарнирный ключ

Şək. 31

Əl açarı; əks açar,dülgər alətləri

(şəkil 32)

Boruların açılıb-bağlanması üçün istifadə olunan əks açar kip bağlanmış boru kəmərlərinin açılmasında istifadə olunur. Çox möhkəm bağlanmış yivlərin bucuğadın vasitəsilə açılmasını təmin edən açardır. Əks açar borunu saatin əks istiqamətində fırlanmağa qoymur. O biri açar ilə isə borunu sol tərəfə fırladaraq açır.

manual tongs; hand
tongs; miner's pick
(hack) tongs
ручные ключи;
отбойный ключ

Şək. 32

Zəncirli açar (boru açarı) (şəkil 33)

Boruları əl ilə açıb-bağlamaq üçün istifadə edilən zəncirlə tutulan açar. Bu açar çox vaxt qəbul körpüsü üzərində müxtəlif yivli hissələrin açılıb-bağlanması işində tətbiq edilir.

chain tubing tongs, pipe grip, chain wrench, pipe dog, chain tongs цепной трубный ключ, цепной ключ, трубный ключ

Şək.33

Şaroşka (şekli 34)

Qazıma texnikasında – şaroşkalı baltanın işlək hissəsi hesab edilir; maşınqayırmada – pardaq dairələrini əl ilə düzəltmək üçün alət, bir oxda qoyulan metal ulduzcuqlar şəklində olur;

rolling (roller), cutter, toothed wheel шарошка

Şək. 34

Şarnir, oynaq

Bir nöqtə və ox ətrafında fırlanan hissələri, quruluşları birləşdirən, tərtibatdır.

hinge; knuckle; joint

шарнир

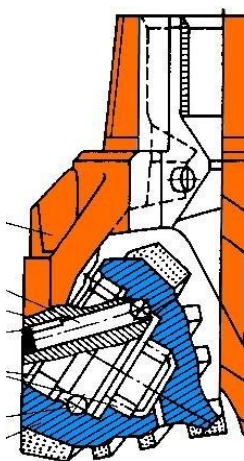

Sapfa, boyuncuq(şəkil35)

Oxun və ya valın diyircəkli yastıqda hər-lənən hissəsi

pin, trunnion, journal

цапфа

Şək.35

Matqab; bərkidici matqab

Qazıma alətini bərkitmək üçün işlədilir. Bu açar tənzim olunmaqla (açarı borudan açmamaqla) borunu həm sağ, həm də sol tərəfə bağlamaq üçün imkan yaradır.

circle jack

затяжная трещетка;
трещетка для
крепления бурового
инструмента при ка-
натном бурении

Qayka açarı (şəkil 36)

Qayka açarları qaykaların formasından asılı olaraq hazırlanırlar. Adətən qayka və boltlar 8-bucaqlı olduğu üçün onları açmaq üçün müvafiq formalı qayka açarlarından istifadə edilir.

spinning wrench; nut wrench

ключ гаечный

Şək. 36

Xəlilov açarı (şəkil 37)

Neft və qaz quyularının yeraltı təmirində nasos-kompresor borularını (diametri 20-dən 132 mm-dək) bağlamaq və açmaq üçün alət; 1956-cı ildə Xəlilov tərəfindən ixtira edilib.

Khalilov's tong
ключ Халилова

Şək. 37

Şamaltı (buruqda)

Alətin qaldırılması zamanı şamların barmaq arxasına yığmaq üçün buruq döşəməsinin sağ tərəfində düzəldilmiş xüsusi meydançadır. Şamaltı taxta döşəmədən ibarət olub tutucu mexanizmin işini təmin etmək üçün səliqə ilə qazıma şamlarının yığılması üçündür.

pipe setback; set back area; racking board; candle-stick
подсвечник (на буровой)

Yastıq (şəkil 38)

Maşında oxun və ya valın oturduğu dayaq olub fırlanma hərəkətini təmin edir.

bearing
подшипник

Şək 38

Asma konstruksiyası (quruluşu)

Əsas yük saxlayan elementlərin (tros, kabel, zənar, tor və s.) yalnız dartıcı qüvvələrin təsirinə məruz qalan quruluşdur.

overhead design
подвесная конструкция

Kanifas blok, dartıcı bloku (şəkil 39)

Gəmidə yükləmə və digər işlər zamanı burazın dartı istiqamətini dəyişən birşivli blok.

snatch; notch block
канифас блок,
оттяжной блок

Şək.39

Travers (köndələn qoyulmuş tir)

Şaquli dirəklərə söykənən üfqi tir.

traverse, crosspiece,
cross-member
траверса

Kronşteyn

Detal və ya mexanizmləri şaquli səthə bərkitmək üçün konsolşəkilli dayaq – onun vasitəsi ilə transmissiya yalları, elektrik mühərrikləri, metal konstruksiya hissələri bərkidilir.

bracket (cantilever)
кронштейн

Qayka (şəkil 40)

Daxili səthdə yiv açılmış boltlu birləşmələrin bərkitmə hissəsidir.

nut
гайка

Şək. 40

Dolama çarx

Mühərriklə yaxud əl ilə fırladılan barabana sarılıb sərbəst ucundan yük asılmış burazdan (zəncirdən, kəndirdən) ibarət sadə yükqaldırma qurğusu.

rotatable wheel

вращаемое колесо

Yer seçmə (seçimi)

Obyektin coğrafi mövqedə yerinin müəyyənləşdirilməsi.

location

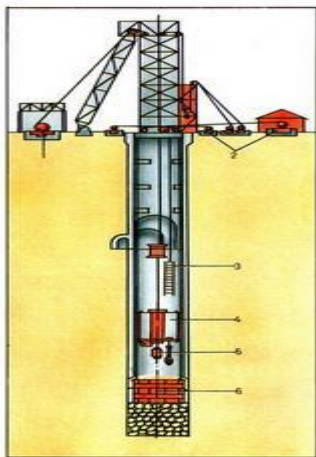
локация, выбор места

Şaxta gövdəsi, lüləsi (şəkil 41)

Yeraltı şaquli, üfüqi və ya maili mədən qazıma lüləsi.

mining trunk

ствол шахты

Şək. 41

Qazıma borularını avtomatik bağlayıb-açmaq üçün mexanizm (şəkil 42)

Bu mexanizm alətin qaldırılması zamanı şamları avtomat vasitəsi ilə açaraq barmaq arxasına şam altı döşəməyə yığır, endirmə zamanı isə barmaq arxasından götürülərək şamlar bir-birinə bağlanaraq quyuya endirilir.

pipe make up break out automatic device

автомат для свинчивания и развинчивания труб

Şək. 42

Avtomatik idarəetmə sistemi (AİS)

Bir neçə quyunu bir yerdən (pultdan) idarə etmək (quyu rejimlərini tənzimləmək, saxlamaq, iş salmaq) üçün avtomatik cihazlar toplusu.

Qazımada işə baltaya verilən boyuna yük avtomatik olaraq BAR-1, BAR-2 avtomat qurğular vasitəsilə həyata keçirilir.

automatic control system, automatic drilling control
автоматизированная система управления (АСУ),
автоматическое управление бурением

Özü yükləyib boşaldan maşın (avtokar) (şəkil 43)

Yaxın məsafəyə yük daşımaq üçün daxili yanma mühərrikli özüyeriyən kiçik maşın.

autotrack; autocar
автокар

Şək. 43

Neft mədənlərinin avtomatlaşdırılması

Mədən texnoloji qurğuları və nəzarət–ölçü proseslərinin informasiya–ölçü cihazların istifadəsi ilə və hesablama –ölçü cihaz və kompleksləri əsasında avtomatlaşdırılması ilə təchiz olunması.

oil field automation

автоматизация неф-
тепромыслов

Avtomatik bloklaşdırma

Qəzanın qarşısını almaq üçün obyektin iş rejiminin avtomatik dəyişdirilməsi; maşın, aparat və cihazların işini idarə edən zaman səhvə yol verməyən avtomatik quruluşlar məcmusu.

automatic (inter) locking

автоматическая
блокировка,
автоблокировка

Avtomatik nəzarət

Maşın, mexanizm, aparat və qurğuların işinə insanın bilavasitə iştirakı olmadan mexaniki, pnevmatik, elektrik, kontaktlı, kontaktsiz və s. qurğular vasitəsilə nəzarət.

automatic test

автоматический
контроль

Balta verişi mexanizmi, balta fırlandıran mexanizm (baltaya fırlanma hərəkəti verən mexanizm)

Turbin buruq nasoslarının yaratdığı təzyiqlə işləyir. Belə ki, qazıma borularının içərisi ilə yüksək təzyiqlə vurulan yuyucu maye turbin valını fırlanmağa məcbur edir.

Turbin valına bərkidilmiş balta da fırlanma hərəkətini yerinə yetirir.

bit rotation devise, bit
feeding mechanism

механизм вращения
долота, механизм
подачи долота

1. rotor üsulu ilə qazımada boruların sonuna bağlanan baltaya fırlanma hərəkəti quyu ağzında yerləşən rotor vasitəsi ilə verilir.
2. turbin qazıma üsulunda isə baltaya fırlanma hərəkəti verən mühərrik (turbin)

bilavasitə quyu dibində yerləşdirilir.
Qazıma baltasına yükün verilməsi
bilavasitə alətin öz ağırlığı hesabına əldə
edilir.

Boru kəməri ilə nəqlətmə

Boru ilə maye, qaz və emulsiyaları uzaq
məsafələrə nəql edən borular kompleksi.

pipeline transfer,
pipeline transport
трубопроводный
транспорт

Borufırladan (şəkil 44)

Endirmə-qaldırma əməliyyatlarını həyata
keçirmək üçün boruları və ştanqları açıb
bağlayan mexanizm.

power tong
труборазворот
(механизм для свин-
чивания и развинчи-
вания труб, штанго-
разворотов)

Şək. 44

Kəşfiyyatçı-geoloq

Kəşfiyyatçı-geoloq yerin dərinliyində olan faydalı qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfi ilə məşğul olan bir mütəxəssisdir.

prospector

геолог-разведчик

Şam yığan, şam düzən

Boruları qaldırıqdan sonra açılmış boruları vıışkanın içində şamaltı döşəmə üzərinə yığan mexanizm.

pipe manipulator

свечеукладчик

Şamları qəbul edən

Qaldırma əməliyyatı zamanı şamaltı üzərinə boruları xüsusi qayda üzrə yerləşdirən qurğu.

mechanised pipe rack

свечеприемник

(свечеприемное устройство)

Avtomatik pazlı tutucu (şəkil 45)

Qaldırma-endirmə əməliyyatı zamanı boruları tutan, saxlayan və azad edən avtomatik pazlı qurğu.

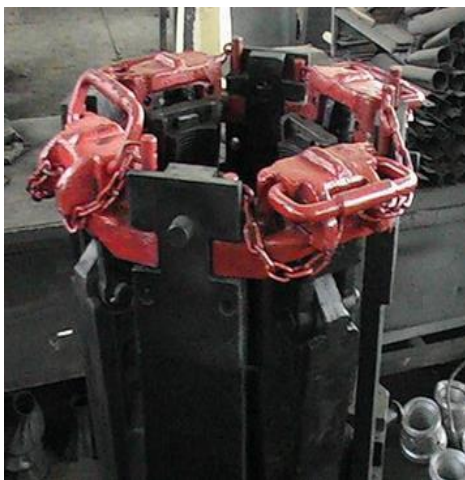
automatic wedge grip

slip, tubing spider

автоматические

клинья, автоматический

клиновой захват

Şək.45.

Yarım avtomatik elevator

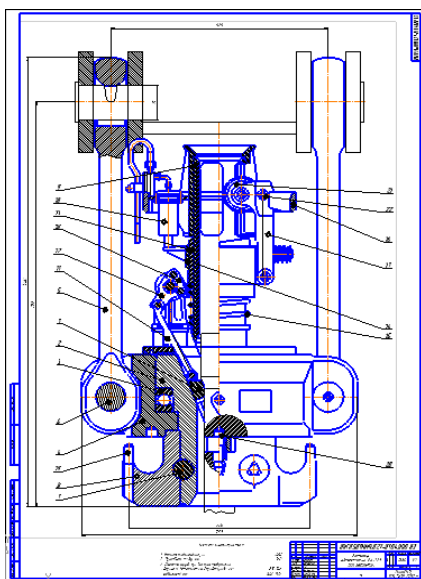
Şamı şam altına qoyarkən avtomatik surətdə şamdan ayrılan alət.

semiautomatic elevator
полуавтоматический
элеватор

Avtomatik elevator (şəkil 46)

Avtomatik surətdə qazıma borusunu tutan və onlardan ayrılan mexanizmdir. Dərin quyuları qazdıqda boru və kəməri tutmaq və qarmaqda asılı halda saxlamaq üçün avtomatik elevatorlar tətbiq olunur.

automatic elevator
автоматический
элеватор

Şək. 46.

Elevator tutan keçirici

Qazıma borusunun ucuna bağlanır və yarımavtomat elevatorun şamı tutması təmin edir.

elevator sub (crossover shoe), mandrel sub (reducing taper elbow)
переводник, захватываемый элеватором

Qazımanı avtomatik idarəetmə qurğusu

Qazıma zamanı baltaya verilən yükü avtomatik idarə edən mexanizm.

automatic drilling control unit
приспособление автоматического управления

Neft quyularının istismarı

Neftin məhsuldar laydan fontana və ya mexanikləşdirilmiş üsulla yer üzərinə çıxarılması.

exploitation of oil well, well operation
эксплуатация нефтяных скважин

Turbobur, qazıma turbin (şəkil 47)

Turbodrill
турбобур

Şək. 47

Bilavasitə quyu dibi mühərriki olaraq hidravlik maşındır.Bu hidravlik mühərrik içərisində çoxlu sayda(turbinin uzunluğundan asılı olaraq) rotor və statorlar inşa edilmişdir. Statorlar turboburun gövdəsinə tərpənməz, rotorlar isə onun valının üzərinə pillələrlə (bir stator və bir rotor birlikdə bir pillə adlanır) yığılır. Buruq nasosları vasitəsilə böyük təzyiqlə kəmərlə içərisilə quyuya vurulan yuyucu maye turbinin statorlarından keçərək turbin valı üzərində yığılmış rotorlara yönəldiyindən onları fırlanmağa məcbur edir .Rotorlar isə val üzərində tərpənməz bərkidildiyindən valı da özü ilə fırlanmağa məcbur edir. Beləliklə, vala bərkidilən süxurdağıdıcı alət də süxurlar üzərində fırlanaraq qazıma prosesini yerinə yetirir.

Turbobalta

turbine bit

Qazıma turbini prinsipi ilə işləyən quyudibi mühərrik olub , neftli-qazlı yatağın geoloji kəsiyini (neftli-qazlı sulu layların dərinliyini, dərinlik üzrə rast gəlinən dağ süxurlarının mexaniki, kimyəvi xassələrini və s.) öyrənmək üçün müxtəlif dərinliklərdən süxur nümunəsi götürmək üçün istifadə edilən qazıma alətidir. Bunun turbin qazıyıcısından (turbindən) fərqi ondadır ki, onun valı içərisində süxur nümunəsini qəbul etmək üçün nümunəgötürən boru yerləşdirilmişdir.Turbin baltası ilə 5 metrədən artıq qazılmış

турбодолото

Turbogenerator, borugeneratoru

Dəyişən cərəyan generatoru ilə turbindən ibarət olan qurğu.

turbo-generator

турбогенератор

Boru (turbini) kompressoru

Turbini ilə hərəkətə gələn mərkəzdən qaçma hava nasosu; qaz, hava və buxarı bir yerdən başqa yerə nəql etmək üçün qurğu.

turbocompressor,

turbine-driver

compressor

турбо-компрессор

Hidroturbinli quyudibi mühərrikinin spindeli

Quyudibi mühərriklər – turbinlər spindelli və şpindelsiz quruluşlu istehsal edilir.

hydraulic turbine
downhole motor bit
shaft

Şpindelsiz turboburlarda baltaya verilən oxboyu yük onun valı üzərində inşa edilmiş dayaq yastıqlarına düşür. Bu yastıqlardan əlavə val üzərində radial qüvvələrə qarşı yastıqlar da qoyulur ki, onlar radial yastıqlar adlanır. Belə şəraitdə turbinin valı əyilmə, sıxılma və burulma gərginliklərinə işləyir. Yuxarıda deyilən qüvvələrin eyni zamanda təsiri altında işləyən turbabur tez sıradan çıxır. Buna görə də turbinin aşağı hissəsi şpindellə təchiz edilir. Şpindel isə göstərilən yükləri öz üzərinə götürür.

шпиндель
гидротурбинного
забойного двигателя

Quyudibi mühərrikin şpindeli

Turboburun işləmə müddətini artırmaq məqsədi ilə turbobura şpindel əlavə edilir. Şpindelin vəzifəsi baltaya verilən oxboyu yükü öz üzərinə götürməkdir. Beləliklə, quyudibi mühərrik şaquli yükədən azad edilərək müəyyən qədər onun quyudibi işləmə müddəti artır.

downhole motor bit
shaft, down-hole
motor drive sub
шпиндель
забойного двигателя

Stator

Yüksək-aşağı təzyiq kameralarına malik gövdə. Elektrik maşının tərpənməz hissəsi – maqnit keçiricisi və daşıyıcısı funksiyasını yerinə yetirir. Turbinlərdə isə stator tərpənməz olub təzyiq altında daxil olan qazı, buxarı və ya mayeni, turbin valı üzərində inşa edilmiş potor pərləri üzərinə yönəldir.

stator
статор

Elektrik qazıyıcısı. Elektrobur

Elektrik qazıyıcısı quyu dibi mühərrik olub, bilavasitə baltanın üstünə bağlanır, quyu dibinə xüsusi borularla endirilir və elektrik cərəyanı ilə işləyir. Boru formasında, uzunsov, 8-10 m uzunluğunda qütblü elektrik mühərrikidir. Elektrik qazıyıcısına cərəyan, qazıma boruları içərisində quraşdırılmış kabellər vasitəsi ilə ötürülür. Üstün cəhəti ondan ibarətdir ki, xaricdən elektrik mühərrikinin dövrlər sayını tənzit etmək mümkün olur və avtomatik qazıma işi aparmaq mümkündür. Mənfi cəhəti mühərrikə cərəyan ötürən kabel sıradan çıxdıqda onun yerini dəqiq təyin etmək çətinləşir. Yanan kabelin yerini tapmağa çox vaxt sərf edilir.

electric (al) drill,
electrodrill электробур

İstismar kəşfiyyatı

Faydalı qazıntıların keyfiyyəti, tərkibi, xassələri, ehtiyatını və layların geoloji quruluşunu dəqiqləşdirmək üçün yatağın işlənilməsi ilə əlaqədar kəşfiyyat işlərinin aparılması.

exploratory operating
эксплуатационная
разведка

İstismar qazıması

Əvvəllər istismar olunmuş və geologiyası

operating drilling

bəlli olan sahələrdə neft və qaz hasilatı üçün quyuların qazılması.

эксплуатационное
бурение

İstismar boruları

Maye, neft, qaz qarışığının quyu dibindən səthə qaldırmaq üçün quyuya buraxılan borular.

operating pipe
эксплуатационные
трубы

Quyunun istismarı

Quyu dibindən səthə hər hansı miqdar neft, qaz, kondensat və s. çıxarılması prosesi (fontan, kompressor, dərinlik nasosu üsulları) adlanır.

operating hole
эксплуатация скважин

Elektrik mühərriki

Elektrik enerjisini mexaniki enerjiyə çevirən elektrik maşını.

electric engine
электрический
двигатель

Daxili yanma mühərriki

Silindrin daxilində yandırılan yanacağın kimyəvi enerjisini mexaniki işə çevirən istilik mühərriki.

internal combustion
engine двигатель
внутреннего сгорания

Mühərrik generator

Elektrik mühərriki ilə fırlanan generator dəyişən cərəyanı sabit cərəyana çevirmək üçün işlədilir. Generator daxili yanacaq mühərriki ilə hərəkətə gətirilərək gərginlik (cərəyan) alınır.

generator engine
двигатель-генератор

Hidravlik vurucu (zərbə vuran)

Borunun içərisindən vurulan böyük təzyiqlə yuma məhlulu ilə hərəkətə gətirilir və zərbələri süxurdağıdan alətə ötürür.

hydraulic hammer
гидроударник

Hidravlik mühərrik

Mayenin enerjisini mexaniki enerjiyə çevirən mühərrik.

hydraulic motor (engine)
гидродвигатель

Hidravlik qazıyıcı

Təzyiq altında vurulan maye ilə hərəkətə gətirilən` hidravlik mühərrik.

hydraulic drill, hydrodrill
гидробур

Pnevmatik vurma qazıyıcı

Boruları və ya payaları yerə vurmaq üçün sıxılmış hava ilə işləyən vurucu qurğu (çəkic).

pneumatic percussion
(impact) drill; air hammer
пневматическо_ударный
бур; пневмоударник

Nasos

Maye və havanı təzyiq altında bir yerdən başqa yerə nəql etmək üçün istifadə edilən mexanizm.

Pump
насос

Buruq nasosu (şəkil 48)

Buruq nasosunun vəzifəsi qazıma məhlulunu təzyiq altında qazıma boruları ilə quyu dibinə vurmaqdır. Nasosun hidravlik gücü turbinin işlədilməsi və qazılmış süxurların səthə qaldırılması üçün istifadə edilir.

slush pump, mud pump;
drill pump
буровой насос

Şək.48

Qəbul şlanqı (borusu)

Qəbul çəmini qazıma nasosu ilə birləşdirən böyük diametrli rezin borudur.

suction hose, suction pipe
приемный рукав,
шланг всасывающий
(всасывающий рукав)

Basqı xətti (şlanqı)

Qazıma məhlulunu buruq dayağından fırlanğıca nəql edən yüksək təzyiqli elastik borudur.

injection hose,
supercharge hose-
discharge
нагнетательный
шланг,
(нагнетательный
рукав), линия заправки
(нагнетания)

Nasos stansiyası

Nasos aqreqatları, boru kəmərləri, bina və köməkçi quruluşlardan ibarət kompleks.

pump house station
(room, work), suction
room

Nasos qurğusu, aqreqatı

Nasos aqreqatı sorucu və vurucu boru kəmərləri, maye rezervuarları, habelə müxtəlif armatur, nəzarət – ölçü cihazları və s. ibarət kompleks.

насосная станция
pumping unit
насосный агрегат,
насосная установка

Mayenin vurulması, nasosla vurma (laya)

Buruq nasosu qəbul çəmindən yuyucu mayeni qəbul borusu vəsitəsilə soraraq atqı xətti ilə manifold xəttinə vurmaqla quyuda maye dövrənini təmin edir.

pump up, inject, force
накачивать, нагнетать

Qəbul çəni, qazıma nasosunun qəbul çəni Həcmi 15-20 m ³ olan metal çən olub, nasosun sorma borusu ilə birləşdirilmişdir. Buruq nasosu qəbul borusu ilə yuyucu mayeni soraraq manifold xətti ilə quyuya vurur. Quyudan çıxan maye nov sistemi ilə təmizlənərək yenidən qəbul çəninə verilir. Beləliklə, fasiləsiz maye dövrəni yaradılır.	pump suction, receptacle (suction pit) прием насоса, приемная емкость бурового насоса, приемный резервуар
Nasos ştanqı Lay təzyiqi tükənmiş quyulardan nefti səthə çıxarmaq üçün ştanqlı nasoslardan istifadə edilir. Nasos ştanqları vasitəsilə nasos porşeninə irəli-geri hərəkəti verilir. Ştanqların aşağı-yuxarı hərəkətini təmin edən mancanaq dəzgahıdır.	pump rod штанга насоса
Nasos ştanqı muftası Nasos ştanqlarını bir-birinə yiv ilə birləşdirən ikimuftalı sapıcı.	pump rod coupling муфта насосных штанг
Nasos ştanqı qıfılları Nasos ştanqlarının yivli birləşməsini təmin edən sapıcıdır, lakin bu sapıcının bir tərəfi yivli muftadan, digər ucu isə nippeldən ibarətdir.	pump rod joints замки насосных штанг
Nasos porşeni (pistonu) Porşen nasos silindiri içərisində irəli-geri hərəkət etməklə mayenin sorulma və vurma prosesini yerinə yetirir. Porşenin özəyi polad, üstü isə möhkəm rezin material ilə örtülmüşdür. Porşen sıradan çıxdıqda təzəsi ilə əvəz edilir.	pump piston поршень насоса

Nasos oymağı (silindri)

Nasos oymağı nasos porşeni ölçüsünə müvafiq olub, silindrik köynəkdir. O porşenin irəli-geri hərəkət yolunu öz içərisində təmin edir.

pump liner

втулка насоса

Nasos manifoldu

Buruq nasoslarının atqı, boru xətt birləşmələri və qəbul borusundan ibarət kompleks.

pump manifold

манифольд насоса

Nasosun qayış (dəri) kipləci

Nasos porşenin silindr köynəyi içərisində hərəkətə gətirən ştokdur. Ştok isə öz növbəsində çarxqolu-sürtgüqolu mexanizmindən hərəkət alır. Bunlar təzyiq zonasından kənarda olduqları üçün bu zonalar dəri kipləclər vasitəsilə kipləşdirilərək ayrılır.

pump leather

кожанная набивка
насоса

Vakuu nasosu (sorucu nasos)

Müəyyən çəndən, qapalı qabdan mayeni və ya qazı soraraq qabda vakuu yaradan nasos.

suction pump, vacuum
pump

всасывающий насос;
вакуумный насос

Atqı (çıxış) xətti (borusu)

1. Quyu ağzından çıxan lay məhsulunu ötürən borular xətti.
2. Yuma məhlulunu nasosdan qəbul çəninə ötürən boru xətti.

discharge line (pipe)
(qlinometalki), flow
pipe (v burenii)

выкидная линия
(труба)

Sorucu klapan (nasosda)

Nasosun yuma mayesinin sormasını və

suction valve

всасывающий клапан

geri buraxılmasını təmin edən bir (насоса) hissəsidir.

Ştanq nasosu

sucker rod pump
штанговый насос

Nefti quyu dibindən səthə nəql etmək üçün istifadə edilən mexanizmdir. Nasos porşeninə irəli-geri hərəkət ştanqlar sütununun köməyi ilə verildiyindən ona quyu ştanqlı nasos da deyilir.

Nasos ştanqları elevatoru

sucker rod elevator
элеватор для
насосных штанг

Dərinlik nasos ştanqlarını quyudan qaldırmaqda quyu ağzında ştanqları asılı vəziyyətdə saxlamaq üçün alətdir.

Buruq mayesinin nəqlətmə xətlərinin birləşməsi (buruqda xətlərin sarınması)

Framework
обвязка буровой

Məlumdur ki, qurulmuş üç qazıma nasosunun ikisindən eyni zamanda qazıma prosesində istifadə olunur. Odur ki, üç nasosun atqı boru xətləri bir-biri ilə əlaqələndirilərək eyni zamanda istənilən iki nasosu işə qoşmaqla qazıma prosesini yerinə yetirmək olar.

Buruq nasoslarının birgə nəql etdikləri yuyucu maye buruğun manifold xətti ilə dayaq borusuna, ordan da elastik boru (ştanqla) vasitəsilə fırlanğıcdan qazıma boruları ilə quyu dibinə ötürülür. Bundan əlavə buruq avadanlığı yağ, sıxılmış hava, su və s. xətlərlə şəbəkələnir. Ümumiyyətlə, buruq avadanlığının işini təmin edən maye və hava xətlərinin əlaqələndirilməsi buruq boru şəbəkəsi adlanır.

Manifold (şəkil 49)

Qazıma mayesini qazıma nasosundan quyuya nəql etmək üçün boru xətləri sistemidir.

manifold

манифольд

Şəkil 49

Məhlul dirəyi (dik boru)

Qazıma dayağı buruq nasoslarının nəql etdiyi qazıma məhlulunu elastik boru (rezin) vasitəsilə fırlanğıcın daxilindən quyu dibinə ötürərək yuyucu mayenin quyuda dövrənini təmin edir.

stand pipe

буровой стояк

Quyu ağzının kipləşdirilməsi

Quyuya buraxılıb bərkidildikdən sonra növbəti qoruyucu kəmərdən sonra quyu ağzında kipləşdirilmə işləri aparılır. Bu məqsədlə quyu ağzı iki ədəd preventorla təchiz edilir. Preventor vasitəsilə quyuya buraxılmış sonuncu kəmərlə ondan əvvəlki kəmər arasındakı həlqəvi fəza bağlanaraq kipləşdirilir. Bu da quyuda baş verə biləcək açıq fantanların qarşısının alınmasına imkan yaradır.

well-head sealing

герметизация устья

скважины

Kipkəc (salnik)

Hərəkət edən və hərəkətsiz hissələrin arasındakı fəza boşluğunu doldurub hermetikləşdirən kipkəcdir. Qazıma fırlanğıcı və nasosları bu kipkəclərlə təchiz edilmişdir.

packing; stuffing
набивка, набивка
сальника

Gil kipkəci

Qazıma zamanı balta üzərində yığılıb qalmış özülü gil süxuru olub qazıma zamanı bəzi mürəkkəbləşmələrə səbəb ola bilər. Kipkəcin vəzifəsi qazma xəttində təzyiqin aşağı düşməsinin qarşısını alır.

shale collar
сальник глинистый

Fırlanqıc kipkəc

Fırlanqıcdə istifadə olunur, onun daxilindən olan tərpenməz boru (içərisilə yuyucu maye vurulan) ilə fırlanan boru (bu boruya işlək boru bərkidilir) arasındakı məsafə kipkəclə təchiz edilir. Buna fırlanan kipkəc də deyilir.

rotating seal, eye-bolt
swivel
вращающееся
уплотнение, вертлюг-
сальник

Yuyucu kipkəc

Bu qazıma mayesini atqı şlanqından fırlanan qazıma kəmərinin daxilinə ötürdükdə xarici sızmaların qarşısını alan kipkəcdir.

washover stuffing,
stuffing for back
washing
промывочный
сальник

Boru başlığı üçlüyü

Bu qazıma prosesində quyudan çıxan mayeni nov sisteminə ötürmək üçün quyunun ağzına quraşdırılan tərtibatdır.

tubing head tee (stuffing box tee)
тройник трубной
головки (тройник-
сальник)

Vurucu klapan

Buruq nasosu porşeninin silindr köynəyi içərisində yuyucu mayeni sıxışdırdığı zamanı sorma klapanı bağlanır və vurucu klapan açılaraq mayeni atqı xəttinə nəql edilməsinə şərait yaradır. Əksinə, sorma prosesi getdikdə isə vurma klapanı bağlanır və atqı xəttində olan mayenin əks istiqamətdə hərəkət etməsinə yol vermir.

discharge (pressure, delivery) valve
нагнетательный
клапан

Dövrən sistemi üçün sahə

Nasoslardan buruğa qədər çəkilən manifold altı üçün düzəldilmiş sahədir.

mud area
площадь под
циркуляционную
систему

Nasos kompressor boruları başlığı

Nasos kompressor borularını quyu ağzında asılı vəziyyətdə saxlayan boru başlığıdır.

tubing head
головка для насосно-
компрессорных труб

Nasos-kompressor borusu başlığının fırlanğıcı

Fırlanğıcın vəzifəsi nasos-kompressor borularının azad fırlanmasını təmin edir.

tubing head swivel
вертлюг головки
насосно-
компрессорной трубы

Nasos boruları kippəci, istismar boruları qarmaq pakeri

Nasos kompressor-boruları ilə istismar kəmərləri arasındakı aralıq məsafəni hermetikləşdirmək üçün kippəkdir.

tubing packer
сальник для насосных
труб; пакер с крюком
для насосных труб

Neft yataqlarının nasosla istismarı

Nasos qurğusu vasitəsi ilə nefti qazın səthə qaldırmaq üçün mexanikləşdirilmiş üsul.

pump operation of oil
deposit
насосная эксплуата-
ция нефтяных место-
рождений

İkisilindrlı nasos

İki işlək silindrə malik olan qazıma nasosudur. Buna iki təsirli qazıma nasosu da deyilir.

duplex pump

дуплекс насос, двух-цилиндровый насос

Qazıma məhlul zavodu (stansiyası)

Mərkəzləşdirilmiş formada gil məhlulunun hazırlanması, nəql edilməsi və keyfiyyətə nəzarət edilməsi üçün nəzərdə tutulan kompleks avadanlıq, alətlər və mexanizmlər.

mud station,
mud plant, mud mixing
plant, liquid mud faci-
lities plant
глиностанция ,
глинозавод

Gil qarışdırıcı, qazıma məhlulu qarışdırıcısı (şəkil 50)

Kimyəvi reagentlərin qarışdırılması və onların qazıma məhlulu axınına qatılması üçün avadanlıq. Bunlar gilli məhlulun hazırlanması üçün də istifadə edilir. Gil qarışdırıcı buruq şəraitində vaxtaşırı, zavodda isə fasiləsiz işlədilir.

mud mixer, mud
agitator
глиномешалка, ме-
шалка бурового рас-
вора

Şək. 50

Mexaniki gil qarışdırıcı

(şəkil 51)

Gili su ilə mexaniki qarışdırmaqla gil məhlulu hazırlanması üçün avadanlıq. Mexaniki gil qarışdırıcılar, təbəqə dəmirlərdən ellips şəklində hazırlanan çənlərdən ibarətdir.

mechanical mud mixer

механическая

глиномешалка

Şək. 51

Hidravlik gil qarışdırıcı

Hidravlik qarışdırıcının qabarit ölçüləri mexaniki qarışdırıcıdan böyükdür. Hidravlik qarışdırıcılar quru, tozşəkilli və ya üyüdülmüş materiallardan qazıma və sement məhlulunun hazırlanması və kimyəvi reagentlərlə emalı üçün istifadə olunur.

hydraulic mud mixer

гидравлическая ме-

шалка, гидромешалка

Gilli məhlul hidromonitoru

Qazıma məhlulunu hazırlamaq üçün istifadə olunur. Böyük təzyiqlə nasosun qəbul çəninə su vurmaqla və Bentonit gili əlavə etməklə gilli məhlul hazırlamaq üçün sırtıqlı tərtibat .

mud gun

гидромонитор для

глинистого раствора

Gilli məhlul

Su ilə gilin mexaniki qarışığından ibarət olan qazıma məhlulu gilli məhlul adlanır.

drilling mud

глинистый раствор

İkivallı (vərdənəli) gil qarışdırıcı

Bu gil yatağının valları bir-birinə əks istiqamətdə hərəkət edərək, vallar üzərində bərkidilmiş pərlər vasitəsilə quru gili və suyu qarışdıraraq gil məhlulunu hazırlamaq üçün istifadə edilən vasitədir.

twin-shaft -

mud mixer

двухвальная глиноме-
шалка

Gil tozu və ya ovuntusu

Xüsusi quru gil parçalarının dəyirməndə üyüdülmüş formasıdır.

mud powder, gel material

глинопорошок

Gil

Gilli məhlul hazırlamaq üçün xammaldır. Xüsusi gil yataqlarından çıxarılır. Gillər xüsusiyyətinə görə əsas üç qrupa bölünür: montmorillanit, ilit və kaolinit.

clay

глина

Gil üyüdən, gil əzən (gil dəyirmanı)

Mədənəldən çıxarılmış gil zavod şəraitində qurudulduqdan sonra gil dəyirmanlarında üyüdülərək toz halına salınır. Üyüdülmüş gil hissəciklərinin ölçüsü 0,01 mm-ə qədər olur. Gil məhlulu hazırlamaq üçün üyüdülmüş gil, gil zavodlarına və ya birbaşa buruğa göndərilir.

clay mill

глиномаялка

Gilli məhlulun xüsusi çəkisini ölçən cihaz (şəkil 52)

Müəyyən sıxlığa malik gilli məhlul hazırlamaq üçün quru gilin miqdarını təyin etmək üçün istifadə edilən çəki ölçəndir.

mud weight, mud scale

прибор для измерения

удельного веса, весы для
глинистого раствора

Şək. 52. Areometr

Qazıma məhlulu novu

Gil məhlulunun dövrəni zamanı quyudan çıxan qazıma məhlulunu quyu ağzından buruq nasoslarının qəbul çəninə nəql edən novdur. Onun uzunluğu buruq vışkasının hündürlüyündən on metr çox olur. Hündürlüyü 41 m-lik vıška quraşdırılmış quyu üçün 50 m, 53m-lik vışkalar üçün isə novun uzunluğu 60-65 m olur. Təmizlənməmiş süxur hissəciklərinin novda çökməsi üçün onlarda arakəsmələr də qoyulur.

mud channel
желоб для бурового
раствора

Qazıma məhlulunu qarışdıran şırnaqlı lülə

Buruq nasoslarının qəbul çənlərində qatılaşmış və ya çökmüş qazıma məhlulunu qarışdıraraq işlək vəziyyətə gətirmək üçün istifadə edilir. Buruq nasosunun atqı

mud mixing gun
струйный перемешиватель бурового
раствора

xəttinə şırnaqlı lülə elastik boru (şlanq) vasitəsilə bağlanır. Onun bir ücü nasosa, digər ucu isə şırnaq yaradan lüləyə bağlanır. Nasos vasitəsilə təzyiq altına vurulan maye şırnaq lüləsi vasitəsilə qəbul çəninə yönəldilərək lülədən çıxan, yüksək sürətli maye şırnağı ilə qarışdırılır. Gil zavodlarında da qazıma məhlulu hazırlamaq üçün şırnaq lüləsindən istifadə olunur. Yüksək təzyiq altında lülədən çıxan maye quru gil üzərinə tuşlanmaqla gilli məhlul hazırlanır.

Qazıma məhlulu hazırlama meydançası

Gil zavodların və ya buruğa nəql edilən quru gili saxlamaq üçün hazırlanmış meydançadır.

mud preparation area
площадка пригото-
вления бурового раствора

Su

Su ən ucuz və asanlıqla əldə edilən yuyucu mayedir. Lakin su yalnız dayanıqlı və lay təzyiqləri kiçik olan süxurlar qazılarkən tətbiq edilə bilər.

water
вода

Elektrik termometri

Elektrik termometri quyuda sementləmə işləri apardıqdan sonra kəmərlə arxasında sement məhlulunun qalxma hündürlüyünü təyin etmək üçün istifadə edilən geofiziki ölçü cihazıdır.

electrical thermometer
электротермометр

Qazıma məhlulunun dövrən sistemi, təmizləmə sistemi

Qəbul çənindən, manifold xəttindən, çökdürücüdən, novlardan ibarət yuma məhlulunu təmizləyən və saxlayan sistemdir. Qazıma məhlulunun təmizlənməsi prosesi onun tərkibindən qazılmış süxur hissəciklərinin və qazın kənar olunması kimi başa düşülür. Bu sistemə hidrosiklon, titrəyən ələk və konveyer ələyi də daxil edilir.

mud circulation system,
solid control system
систем циркуляции
бурового раствора

**Qazıma məhlulu üçün anbar.
Qəbul çəni(anbar,rezervuar,çən).
Buruq nasosunun qəbul çəni**

Təmizləmə sisteminin bir hissəsi olmaqla qazıma məhlulun saxlanması xidmət edən bir həcmdir. Bura ehtiyat çənləri də daxildir. Nasosun sorma borusu ilə birləşən çən isə onun qəbul çəni adlanır.

mud tank pit (storage)
приемный чан (для
бурового раствора;
амбар для хранения
бурового раствора),
приемная емкость
(амбар, бак, чан)

Ayırıcı, duruldurucu çən

Təmizləmə sisteminin bir hissəsi olmaqla, qazıma məhlulunun çökdürmə yolu ilə təmizlənməsini təmin edən çəndir.

detritus tank, mud settling
tank; flow tank; sump

Çökdürücü nov sistemi

Təmizləmə sisteminin bir növü olmaqla, qazıma məhlulunun təmizlənməsi yolda nov sisteminə ara kəsmələrin qurulması vasitəsilə qazılmış süxurların çökməsini təmin edilməsi.

mud launder

желоб отстойной
системы, отстойник

Gilli məhlul təmizləyən titrəyən ələk (şəkil 53)

Titrəyən ələk bir çərçivəli CB-1 və ikiçərçivəli CB-2 markada olur. Xüsusilə ağırlaşdırılmış və özlülüyü axmaz həddə qədər olan gilli məhlullarda effektiv tətbiq edilə bilər. Quyudan çıxan (süxur ilə birgə) yuyucu məhlul titrəyən ələyin, metal toru üzərinə tökülərək süxur hissəcikləri tor üzərində qalaraq kənar edilir. Təmizlənmiş məhlul isə nasosun qəbul çəninə nov vasitəsilə axaraq tökülür.

shale shaker, drilling
mud vibrating screen
(sieve)

вибросито для очистки
глинистого раствора

Şək. 53.Vibrosita

Konveyer ələk, gilli məhlul təmizləyən ələk

Oxları diyircəkli yastıqlar üzərində fırlanan torla əlaqələndirilən barabandan ibarətdir. Fırladıcı tərtibat pərli olub, məhlulun axması ilə hərəkətə gətirilir. Bu isə öz novbəsinə barabanlı oynaqlar üzərində olan metal toru hərəkətə gətirir. Quyudan çıxan məhlul metal tordan süzülərək nov sistemi ilə nasosun qəbul çəninə, təmizlənməmiş süxur hissəcikləri ilə kənar edilir.

conveyer screen

сито конвейер, сито

для очистки глинисто-го раствора

Hidrosiklon(şəkil 54)

Konusvarı çənə təzyiq altında daxil olan yuma məhlulu mərkəzdən qaçma qüvvəsinin təsiri ilə onun daxili səthi üzrə fırlanaraq vintvari hərəkət edir. Bu zaman qazılmış süxur hissəcikləri konusun dibinə çökür; təmizlənməmiş yuma mayesi isə yuxarı hissəsindən çıxaraq nasosun qəbul çəninə verilir .

hydrocyclone, hydraulic cyclone

гидроциклон

Şək. 5'

Turbosiklon; sentrifuqa(şəkil 54)

Yuyucu mayeni fırladaraq qarışıqı hərəkət etməyə və bu zaman qazılmış süxur hissəciklərini çökməyə məcbur edən qurğudur.

Sentrifuge
турбоциклон,
центрифуга

Şək. 54

Qazıma məhlul təmizləyən seperator

Mayenin mexaniki fırlanmasından istifadə etməklə sentrofuqa prinsipinə əsaslanan yuma məhlulunu təmizləyən qurğu. Seperator dan həm də gilli məhluldan qazı ayırmaq məqsədilə də istifadə edilir.

separator mud cleaning,
separator mud treating
сеператор для очистки
глинистого раствора

Seperator (şəkil 55)

Bir maddənin başqasından və onun hissələ-rini bir-birindən ayırmaq və ya maddəni qatışıqdan təmizləmək üçün istifadə edilən qurğudur.

separator
сеператор

Şək. 55

Qazıma məhlulunun

qazsızlaşdırıcısı (deqazator) (şəkil 56)

Qazıma məhlul içərisindəki qaz və ya hava qabarcıqlarını çıxarma və ya ayrılma prosesinə qazsızlaşdırma deyilir.

Məhluldan qaz qabarcıqlarının ayrılmasına qazsızlaşdırma (deqazasiya) deyilir. Qazsızlaşdırma əməliyyatlarında SKR-650 tipli titrəyən ələklərdən və özü fırlanan separatorlardan istifadə olunur

mud-de-gasser

mud gas separator

drilling mud degasser

дегазатор бурового

раствора

Şək. 56

**Qazıma məhlulunu lildən
təmizləmə qurğusu;**

lilayrıcı qurğu (şəkil 57)

Quyudan çıxan gill iməhlulun təmizlənməsi
üçün istifadə edilən qurğu.

silt master unit, mud-de-
silter, desilter

установка для очистки
бурового раствора от
ила; илоотделитель

Şək. 57

Qazıma məhlul filtratı (suverməsi)

Qazıma (gilli) məhlul gil ilə suyun mexaniki qarışığından ibarət olub dispers sistem təşkil edir. Burada dispers faza gil hissəcikləri, su isə həlledici, yəni dispers mühit rolunu oynayır. Su dispers fazalar ətrafında iki növ kimyəvi və fiziki bağlı hidrat təbəqə yaradır. Dispers fazalar (gil hissəcikləri) arasında qalan su isə sərbəst su adlanır. Fiziki və kimyəvi bağlı hidrat təbəqələrin dispers fazaların ətrafından ayrılması mümkün deyil. Lakin sərbəst su

drilling mud filtrate

фильтрат бурового
раствора, водоотдача

isə böyük təzyiq və temperatur şəraitində məhluldan ayrılaraq laylara süzülür. Buna məhlulun suverməsi, suyun ayrılma həcminə isə onun filtratı deyilir.

Yuyucu məhlulun verimi; maye sərfi

Qazıma zamanı buruq nasoslarının vahid zamandakı məhsuldarlığıdır, l/s.

drilling mud delivery,
fluid discharge, flow rate
подача промывочного
раствора (при бурении;
расход жидкости)

Qazıma məhlul parametrinin tənzim edilməsi

Qazıma məhlul parametrini tənzimləmək üçün kimyəvi işləmə prosesləri aparmaqla və əlavələr etməklə edilir.

mud conditioning, mud
system parameter control
регулирование пара-
метров глинистого
раствора

Qazıma məhlulunu qaytarma xətti

Qazıma məhlulunu geri qaytarmaq üçün istifadə olunur.

mud return line
линия возврата
бурового раствора

Şirələnmə (quyuda), quyu divarının şirələnməsi

Qazıma zamanı gilli məhlul quyu divarını şirələməlidir. Gil qabığı həm nazik, həm də möhkəm olmalıdır. Quyu divarında əmələ gələn gil qabığı laydan quyuya maye təzahurlərinin qarşısını alır.

mud rings, mud sheath,
mudding walls of the
well
глинизация (в сква-
жине), глинизация
стенок скважины

Qazıma məhlulunun tökülməsi

Dövrən zamanı, böyük özlülüyə malik olan qazıma məhlul nov sistemində çox kiçik sürətlə hərəkət edir. Bu zaman nov

drilling mud spills
разлив бурового
раствора

sistemindən məhlul daşıb axır.

Ağırlaşdırıcının regenerasiyası

Ağırlaşdırıcıların gilli məhluldan ayrılması prosesidir.

weight material
regeneration, weight
material separation
регенерация утяже-
лителя

Süxurtutucu, şlam tutucusu

Süxurtutucu bir qayda olaraq, qazıma zamanı havanın toz ilə çirkinlənməsinin qarşısını alan qazıma vaxtı şlamı tutulan qurğudur.

dust collector, sludge
trap
шламоуловитель

Koaqulyasiya (çökmə)

Gilli məhlulların struktur-mexaniki xassələrindən biri də koaqulyasiya prosesidir. Bu proses gil hissəciklərinin hidratlaşmış təbəqədə çökməsidir.

coagulation
коагуляция

Boru pressi

Əyilmiş boruları düzəltmək üçün qurğudur.

drill pipe straightener
трубный пресс, станок
для выправки труб

Boru arabacığı

Tal kanatına qoşulan borunu vışkanın içinə çəkmək və vışkanın içindən çıxarılmasını təmin edən köməkçi alət.

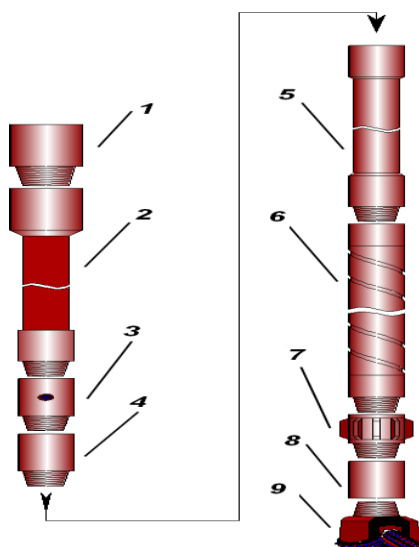
pipe carriage
трубная тележка

Qazıma aləti

Əsasən enerjini quyudibindəki süxurdağıdıcı alətə ötürmək üçün qazıma borularından (qazıma qıfılları ilə birlikdə),

drill tool (gear)
буровой инструмент

ağır qazıma borularından, quyudibi mühərrikdən (əgər ondan istifadə edilsə) və qazıma baltası birləşməsi yığılmıdır. Qazıma üsulundan və məqsədinə asılı olaraq qazıma alətinə nümunə götürən, titrəyiş və zərbəvi qazıma avadanlığı əlavə edilə bilər.

Qazıma aləti:
1,3,4,8-keçirici; 2-
kvadrat; 5,6-mufta, nippel;
5-qazıma borusu; 6-
AQE; 7-genişləndirici; 9-
baltə

Qazıma borusu (şəkil 58)

Qazıma boruları əsasən 40xCT markalı diametri 60,73,89, 102, 114, 127, 140, 146 və 168 mm, qalınlığı 7, 8, 9, 10, 11, 12 mm-lik poladdan hazırlanır. Bu borular 6, 8 və 12 m uzunluqda hazırlanır, qazıma borusu hər iki ucdan qazıma qıfılları ilə təchiz edilir.

drill pipe (tube)
бурильная труба

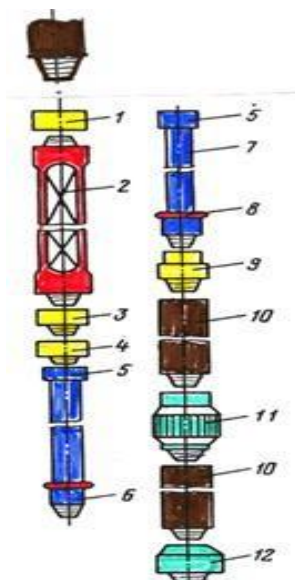

Şək. 58

Qazıma kəməri (şəkil 58)

Qazıma alətinin bir hissəsi olaraq, qazıma borularından və onların birləşmələrindən ibarətdir. Qazıma kəməri quyunun dibindəki balta ilə səthdə yerləşdirilmiş qazıma mexanizmləri arasında əlaqə vasitəsidir, enerji ötürücüdür .

drilling
string,
drilling stem
бурильная
колонна

Qazıma kəməri
1,3,4,9,12-keçirici; 2-
kvadrat; 5,6-mufta,nippel;
7-qazıma borusu;10-AQB;
Şək. 59

Qazıma şamı

Endirmə-qaldırma əməliyyatını sürətləndirmək məqsədi ilə bir-birinə bağlanmış iki və ya bir neçə qazıma borularından ibarət qazıma dəstidir, endirmə-qaldırma əməliyyatı zamanı bir şamı təşkil edən iki və ya üç boru həmişə birlikdə açılaraq şamaltı meydançaya yığılır.

drill pipe stand
бурильная свеча, свеча
бурильных труб

Qazıma ştanqı

Vurma (zərbəli) qazıma üsulunda qazıma baltasına yuxarı-aşağı hərəkət verən qazıma alətidir.

drilling rod
буровая штанга

Ağır qazıma boru kəməri

Qazıma baltasına ox boyu yükün verilməsini və qazıma alətinin aşağı hissəsinin sərtliliyini təmin edən ağırlaşdırılmış qazıma boruları yığımından ibarət olan qazıma alətinin bir hissəsidir.

drill collar string, drill
collar assembly, section,
drill collar section
колонна утяжеленных
бурильных труб

Ağır qazıma borusu (AQB) (şəkil 60)

Divarının qalınlığı çoxaldılmış ağır qazıma borusu balta üzərinə düşən yükü təmin edir. Balta üzərində yerləşdirilmiş ağır qazıma borularının uzunluğu elə götürülməlidir ki, onların ümumi çəkisi baltaya verilən boyuna yükün qiymətindən 25% çox olsun.

drill collar (DC)
утяжеленный
бурильная
труба (УБТ)

Şək. 60

Sütuncuqlu qazıma dəsti

Sütuncuqlu qazıma alətinin bir hissəsidir, tam sütuncuqlu dəst süxurdağıdıcı alətdən, nümunəgötürən qurğunun nümunə qıran borusundan, keçiricidən və şlam borusundan ibarətdir. Sütuncuqlu qazıma sütuncuqlu qazıma baltalarından istifadə edilir.

core barrel
колонковый бур

Suxur borusu

Sütuncuqlu qazıma nümunə götürən tərtibat içərisində yerləşdirilərək, qazıma zamanı süxur nümunəsini öz içərisinə qəbul edir.

core receiver
керноприемная
труба,
керноприемник

Şlam borusu

Qazıma zamanı şlamın yığılmasını təmin edən boru.

sludge barrel
шламовая труба

Sütuncuqlu qəbuledici, nümunə götürən boru

core barrel; core tube
колонковая
(приемная) труба

Müxtəlif qazıma intervallarından geoloji tədqiqatlar aparmaq məqsədilə suxur nümunələri götürmək üçün sütuncuqlu balta üzərində nümunəgötürən boru yerləşdirilir. Qazıma zamanı suxur nümunəsi boru içərisinə daxil edilir. 5m qazıma işi aparıldıqdan sonra alət qaldırılır, nümunəgötürən boru içərisindən suxur nümunələri çıxarılaraq tədqiq edilir.

Kerntutucu

core catcher, core-breaker, core retainer
кернорватель

Bu dağ süxurları massivindən nümunəni ayırmaq və onu qazıma alətini qaldırdıqda nümunəni öz içərisində saxlamaq üçün bir tərtibatdır.

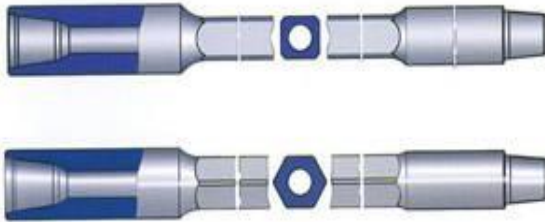
Yivli qoruyucu boru

screw-joint casing
резьбовая обсадная
труба

Yivsiz qoruyucu borulardan (bu borular bir-birinə qaynaq edilərək quyuya buraxılır) fərqli olaraq hər iki ucunda xırda boru yivi açılır, 1''- 12-15 sap olur. Borunun ancaq bir ucu mufta ilə təchiz edilir.

İşlək boru (şəkil 61)

kelly
ведущая труба

Şək. 61

Qazıma alətinin bir hissəsi olub, fırlanma hərəkətini qazıma qurğusundan qazıma borularına ötürməsinə xidmət edir. İşlək boru kvadrat şəkilli en kəsiyə malikdir. İşlək borunun aşağı ucunda sağ, yuxarı hissəsində isə sol qazıma yivi açılmışdır. Sol yivli ucu fırlanğıca, sağ yivli ucu isə qazıma kəmərinə birləşdirilir. Fırlanma hərəkəti rotordan onun kvadrat formalı pазları vasitəsilə işlək boruya, işlək borudan isə qazıma alətinə ötürülür. İşlək borunun uzunluğu 16,5 m-dir. Ucları qalınlaşdırılmış işlək borular daha etibarlı və davamlıdır.

Qoruyucu kəmə

Quyunun divarlarının möhkəmlənməsinə xidmət edən bir-biri ilə birləşdirilmiş qoruyucu borulardan ibarətdir. Qoruyucu borular quyuya buraxılır, onların arxası sementlənərək quyü lüləsində bərkidilir.

casing (string)
обсадная колонна

Qoruyucu boru

Qoruyucu kəmərin bir elementi olub
tikişsiz, ucları yivli və yivsiz olan
borulardır.

casing (pipe)
обсадная труба

İstiqamətləndirici və ya yönəldici boru (şaxt borusu)

Birinci qoruyucu kəmərlər olub, quyu
ağzını uçmadan və qazımda yuma
məhlulunun dövrəni zamanı yuyulmadan
qorumaq və quyu lüləsinə düz istiqamət
vermək üçün istifadə olunur. Quruda
5-10 m, dənizdə isə onun uzunluğu suyun
dərinliyindən asılıdır.

guide tube, conductor
pipe
направляющая труба,
шахтовая труба

Konduktor (quyuda), konduktor borusu

Quyunun yuxarı hissəsindəki dayanıqsız
süxurların uçulmasının qarşısını almaq
üçün quyuya buraxılaraq bərkidilən kə-
mərdir; dağ süxurlarının yuxarı kəsi-
lişlərinin bir-birindən ayrılmasını, sulu
horizontların izolə edilməsi, atqıya qarşı
avadanlığın quraşdırılması və sonrakı
qoruyucu kəmərlərin maneəsiz quyuya
buraxılmasını təmin etmək üçün istifadə
olunur (150-200 m). Bu kəmərin buraxıl-
masında məqsəd yuxarı intervallarda sulu
süxurların uçulub quyuya tökülməsinin
qarşısını almaqdan, gələcəkdə yüksək
təzyiqli neftli-sulu layları qazıdıda fon-
tan ehtimalına qarşı preventer qurğu-
sundan istifadə edə bilməkdən ibarətdir.

conductor (pipe),
snapper, surface casing
(string)
кондуктор (в сква-
жине), обсадная колон-
на, кондукторная,
труба-кондуктор

Aralıq qoruyucu kəmərlər (texniki kəmərlər)

Aralıq kəmərləri konduktor kəmərlərindən sonra quyuya buraxılaraq bərkidilir. Quyunun layihə dərinliyindən asılı olaraq, quyuya bir, iki və ya üç aralıq qoruyucu kəmərlər buraxılır. Bunlar texniki kəmərlər də adlanır. Aralıq (texniki) kəmərlərin quyuya buraxılmasından məqsəd quyu divarlarının uçulmasının, laydan quyuya neft-su-qaz təzahürlərinin, gilli layların dağ təzyiqi təsiri altında quyuya hərəkətinin və bir laydan digər laya qaz-mayə hərəkətlərinin qarşısını almaqdır.

intermediate (protective)
casing, intermediate
string
промежуточная
обсадная колонна
(техническая колонна)

İstismar kəməri

Axırncı boru kəməri olub, məhsuldar layın digər laylardan ayrılması, quyunun istismar prosesində neft və qazın yer səthinə qaldırılması üçün tətbiq olunur (lahiyə dərinliyinə qədər). Maye və ya qazı əldə etmək məqsədi ilə quyu ağzı avadanlığın (fontan armaturasını) quraşdırılması üçün istifadə edilən qoruyucu kəmərdir. Əsas vəzifəsi laydan gələn neftin və qazın yer səthinə qalxmasına, eləcə də gələcəkdə quyuda texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsinə şərait yaratmaqdan ibarətdir.

production casing
(string), oil casing
(string), final casing
(string)
эксплуатационная
обсадная колонна

Kəmərlər quyruğu

Yuxarı ucu yer üstünə çıxmaq şərti ilə

Liner
колонный хвост,

quyuya buraxılan və bərkidilən qoruyucu kəmərdir. Quyruq kəmər qazıma aləti vasitəsilə layihə edilmiş dərinliyə buraxılır. Sementləmə işləri qurtardıqdan sonra qazıma kəməri quyruq kəməindən açılaraq qaldırılır. Bu kəməri özündən əvvəlki kəmərin içərisinə 100-120m daxil edilməlidir.

Tikişsiz qoruyucu kəmə

Tikişsiz borulardan ibarət qoruyucu kəmə (qaynaq edilməmiş, bütöv).

seamless construction
casing (string)
колонна обсадная из
бесшовных труб

Qoruyucu boru muftası (bilərziyi)

Qoruyucu boruların ancaq bir ucu mufta ilə təchiz edilir. Boru muftasının köməylə qoruyucu borular bir-birinə birləşdirilir (yivli birləşmə).

casing (string) coupling
муфта обсадной трубы
(колонны)

Nippel

Ayrı-ayrı boruları, hissələri birləşdirən xarici yivli ucluq.

nipple
ниппель

Keçirici (şəkil 62)

Diametr və yaxud yivləri ilə fərqlənən ayrı-ayrı qazıma aləti hissələrini birləşdirən elementdir.

adapter, reducer, sub
statute
переводник

Şək. 62

Qazıma boruları üçün qıfıl (qazıma qıfılları)

Qazıma boruları iki ucundan xarici kiçik addımlı (xırda) yivlərlə təchiz olunurlar. Bunları bir-birinə birləşdirmək üçün qazıma qıfıllarından istifadə edilir. Qazıma qıfılları bir tərəfdən mufta (muftanın daxili yivi boru ucunda açılan yivə uyğun), digər tərəfdən isə nippel formasında xarici yivli (qazıma yivi) hazırlanır. Qazıma qıfılları yüksək temperatur şəraitində qazıma borularının uclarına bağlanır. Beləliklə, qazıma borularını bir-birinə birləşdirmək üçün şərait yaranır. Qazıma qıfılları qazıma kəmərinin mühüm bir elementi olub, sıradan çıxdıqda dəyişdirilə bilər.

pipe tool joint
замок бурильных труб
(бурильные замки)

Birləşdirici qıfıl

Bir-birilə kəsik konus profilli yiv ilə birləşmiş nippel və muftadan ibarət olub qazıma kəmərinin ayrı-ayrı elementlərini birləşdirən hissədir, boruların uclarına

casing gubler, casing
tools, coupling lug,
connecting clamp
соединительный замок

yiv vasitəsi və yaxud qaynaq üsulu ilə birləşdirilə bilər.

Şaxt borusu

Qazıma zamanı vıışka döşəməsinin və əsaslarının yuyucu maye vasitəsilə yuyulmasının qarşısını almaqdan, maye axınına müəyyən istiqamət verməkdən ötrü istifadə olunur.

pipe cellar
трубная шахта

Qazıma boruları üçün qoruyucu halqa.Yivi qoruyan qapaq

Boru yivlərinin xaricdən zədələnməsinin qarşısını almağa xidmət edən qoruyucudur.

pipe thread protector
кольцо для бурильных
труб, предо-
охранительное
кольцо для резьбы,
колпачок для
предохранения резьбы

Qoruyucu tıxac, qoruyucu kəmərlər üçün tıxac, yivli tıxac

Qoruyucu kəmərin daxili və xarici yivlərini zədələnmədən qoruyan tıxacdır.

safety (guard) ring, plug
fuse, casing plug, screw
plug
предохранительное
кольцо, пробка для
обсадных колонн,
пробка с резьбой

Qoruyucu kəmərlər başmağı (şəkil 63)

casing shoe,
башмак для обсадных
труб (обсадной
колонны)

Şək. 63

Qoruyucu kəmərləri quyuya buraxmazdan əvvəl birinci borunun ucuna kəmər başlığı bağlanır, kəmər başlığının uzunluğu 1,5 m-ə qədər olur. O oval şəkilli çuqun və ya sement materialından düzəlmiş tıxacla təchiz edilir. Bunların köməyi ilə qoruyucu kəmər quyü divarına ilişməyərək quyü lüləsində maneəsiz hərəkət edir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, kəmər başlığında əks klapan və istinad həlqəsi də yerləşdirilir.

Protektor, qoruyucu (təbəqəli mühafizə)

Fırlanma və endirmə – qaldırma əməliyyatı zamanı qazıma kəmərinə yeyilmədən qorumaq və həmçinin onun əyilməsini, titrəməsini azaltmaq üçün qazıma borusuna geydirilən xüsusi rezin halqadır.

protector, safety
(protecting) device
протектор, предохра-
нитель, защита

Qoruyucu kəmər başlığı, boru başlığı

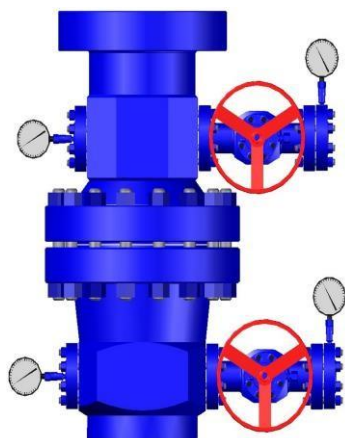
(şəkil 64)

Qoruyucu kəməri endirib-qaldırarkən onların qarmaqdan asılmasını təmin etmək məqsədi ilə ona bağlanmış yivli qalın divarlı qısa boru.

casing head

обсадная головка,

трубная головка

Şək. 64

Kəmər quyruğu asqısı

Başqa qoruyucu kəmərlərdən fərqli olaraq quyu ağzına qədər buraxılmır. Quyuya buraxılan axırıncı texniki kəmərdən sonra qazılmış quyu lüləsi intervalını qorumaq məqsədi ilə həmin intervala buraxılaraq sementlənir. Quyruq kəməri qazıma kəmərinə bağlanaraq quyu dibinə söykənilərək sementlənir, sementləndikdən sonra qazıma kəməri sola burularaq (alət sol yivli olur) quyruq kəməridən

liner hanger, well liner

обсадной хвостик,

подвеска хвостика

açılıra qaldırılır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, quyruq kəməri özündən əvvəlki kəmərin içərisinə 100-120 m keçməlidir. Beləliklə quyruq kəmərin quyuya buraxılıb möhkəmləndirilməsi həm quyuyu lüləsi (divarlarının) bərkidilir, həm də xeyli metala qənaət edilir.

Boru şablonu (şəkil 65)

Boruların daxili diametrini yoxlamaq üçün alətdir. Sementlənmədən əvvəl bütün boruların daxili diametri şablon (ülgü) vasitəsi ilə yoxlanılır, yəni şablon borunun bir ucundan içəri salınaraq o biri ucundan xaric edilir, əgər şablon boru içərisindən sərbəst keçmirsə onda boru yararsız hesab edilərək quyuya buraxılmır.

pipe gauge, drift
diameter pipe gauge
трубный шаблон,
проходной

Şək. 65

Əks klapan(şəkil 66)

Qazıma alətində əks klapan işlək borunun altında qoyulur. Əks klapanın qazıma zamanı vəzifəsi quyudan boruların içərisi ilə əks istiqamətdə mayenin hərəkətinin qarşısını almaqdır. Neft, qaz təzahürləri zamanı əks klapandan istifadə edilməsi vacibdir.

back pressure (nonreturn check, float) valve
обратный клапан

Şək. 66

Qoruyucu kəmər əks klapanı

Qoruyucu kəmərlərin başmağında qurulmuş əks klapanın böyük əhəmiyyəti vardır. Qoruyucu kəmər sementlənib qurtarıqdan sonra boru içərisində yuyucu maye, boruarxası fəzada isə sement məhlulu olur. Məlumdur ki, əksər hallarda boru içərisində olan mayenin (basqı mayesi) sıxlığı, boruarxası fəzada

casing float valve
обратный клапан для
обсадной колонны

olan sement məhlulunun sıxlığından azdır. Buna görə də sıxlıqlar fərqindən yaranan hidrostatik təzyiq boruvarxası fəzada çox olduğundan maye boruvarxası fəzadan boru içərisinə hərəkət etməyə çalışır. Belə bir arzu edilməz qəza yarada bilən hadisənin qarşısını əks klapan alır, yəni sement məhlulunun boru içərisinə daxil olmasının qarşısını alır. Bundan əlavə qoruyucu kəmərlər quyuya buraxıldıqda onun çəkisini xeyli azaldır.

**Qoruyucu borunun rezin halqası,
qazıma borusunun qoruyucu (rezin)
halqası (Bettis halqası)**

Qazıma aləti quyunun yuxarı hissəsinə buraxılmış qoruyucu kəmərlər içərisində fırlanmalı olur. Qazıma kəmərinə qıfların qoruyucu kəmərlə sürtünərək onu zədələməməsi üçün qazıma şamlarına (borularına) qoruyucu rezin halqalar keçirilir. Bu bettis halqası da adlanır. Qazıma borularına geydirilmiş rezin halqalar eyni zamanda həm qazıma borularının, həm də qoruyucu boruların sürtünmədən yeyilərək zədələnməsinin qarşısını alır.

casing protector, drill
pipe (Bettis) protector
(резиновое) предохра-
нительное кольцо
обсадной трубы

Üç ağzılı boru (üçlük)

Maye hərəkətini uc istiqamət üzrə təmin edən tərtibat.

T-joint, three-way piece
тройник

Pito borucuğu

Axan mayenin dinamik təzyiqini ölçmək üçün Г-şəkilli borucuq.

pito tube, pitot,
pitometer
трубка пито

Qazıma aləti

Qazıma aləti müəyyən ardıcılıqla bir-birinə birləşdirilmiş qazıma borularından ibarətdir.

drilling tool
буровой инструмент

Kanat qıfılı; buraz kilidi

Zərbə qazımasında kanatı qazıma aləti ilə bağlamaq üçün tətbiq edilən tərtibatdır.

wire rope socket
rope socket, poncoket
канатный замок

Yass, qazıma jarsı

Yüksək təzyiq ilə yaradılmış zərbə vasitəsi ilə quyudan tutulmuş alət, boru və digər əşyaları çıxarmaq üçün zərbə mexanizmidir.

jars, drilling jar
ясс инструмент для
ловли, бурильный ясс

Vurma ştanqı, vurucu ştanq

Ucuna balta birləşdirilmiş ştanqlar vasitəsilə quyu dibinə zərbələr endirmək üçün istifadə edilir.

auger stem
boring rod
ударная штанга

Kanat qazımasında vurucu ştanq

Zərbə qazımasında qazıma alətinin çəkisinin artırılmasına xidmət edən hər iki ucu yivli olan metal çubuq formasında ştanqdır. Ştanqlar bilavasitə balta üzərində yerləşdirilir. Ştanqların ümumi çəkisi baltaya verilən boyuna yükə bərabər olmalıdır.

drill stem
ударная штанга для
канатного бурения

Şnek (vintli konveyer)

Üzərində vintvari növ açılmış boru və ya çubuqdur. Onu fırlamaqla qazılan dağ süxurları vintvari kanal ilə yer üzərinə nəql edilir. Dayaz quyu qazmaq üçün və şaxtalarda istifadə edilir.

auger; conveyer spiral,
screw conveyer
шнек, винтовой
транспортер

Mərkəzləşdirici

Qazıma alətini və qoruyucu kəməri quyu mərkəzində saxlamaq üçün tətbiq edilir.

centralizer; casing
centralizer
центратор

Şnektutan

Nümunə götürən tərtibatla təchiz edilmiş şnek kiçik dərinlikdən süxur nümunəsi götürmək üçün istifadə edilən qazıma alətidir.

auger holder
шнекодержатель

Genişləndirici

Quyu lüləsi bu və ya digər səbəbdən daraldıqda onu əvvəlki diametrinə çatdırmaq üçün genişləndiricilərdən istifadə edilir.

reamer
расширитель

Sabitləşdirici, stabilizator

Qazımada quyu əyriliyini sabit saxlamaq məqsədi ilə tətbiq edilən tərtibat.

stabilizer, balancing sur-
face
стабилизатор

Jelonka (kanat qazımasında quyu dibini təmizləyən alət)

Yumşaq süxurların tartay və ya zərbə üsulu ilə qazılmasında süxurun balta ilə dağıdılmasından sonra qazılmış süxur hissəciklərini quyu dibindən təmizlənməsi üçün nəzərdə tutulmuş bütöv metal

bailer; mud socket,
sludge pump
желонка, инструмент
для очистки забоя при
канатном бурении

silindr başmağından və əks klapandan
ibarət alət.

Jelonka başmağı

Zərbəli üsulla qazımada qazılmış dağ
süxurları jelonka vasitəsilə təmizlənir. Bu
alətin başmağı ya döymə üsulla, ya da
yiv vasitəsilə onun aşağı hissəsinə
bərkidilir. Başmaqda lehmə ilə birlikdə
qazılmış süxurların jelonka içərisinə
daxil olmaq üçün dəliklər açılmış və
sonra isə əks klapən inşa edilmişdir.
Jelonka quyu dibinə söykəniləndikdə əks
klapən açılır və dəliklərdən lehmə ilə
birlikdə süxur hissəcikləri jelonka
içərisinə daxil olur. Bu tərtibat quyu
dibindən qaldırıldıqda əks klapən
bağlanır və o yer üzərinə qaldırılır.

bailer shoe

желоночный башмак

Dişli ötürmə

Fırlanma hərəkətinin bir dişli çarxdan
(aparan) başqa çarxa (aparılan) ötürül-
məsi.

gear drive, gear run,

gear set

зубчатая передача

Dişli tamasa (reduktor)

Fırlanma hərəkətini gücləndirən dişli
ötürücü mexanizmdir.

gear rack

зубчатая рейка

Balta, qazıma baltası

Dağ süxurlarının mexaniki dağıdılmasını
təmin edən quyudibi süxurdağıdıcı alət
quyudibi zonanı bütöv dağdır.

bit, drill bit

долото, буровое

долото, головка бур

Sütuncuqlu balta (şəkil 67)

Quyudan süxur nümunəsinin götürülmə-

core bit

колонковое долото

sini təmin edən sütuncuqlu balta. Bu sütuncuqlu balta süxur nümunəsini qəbul edən boru (nümunə götürən) ilə təchiz edilir.

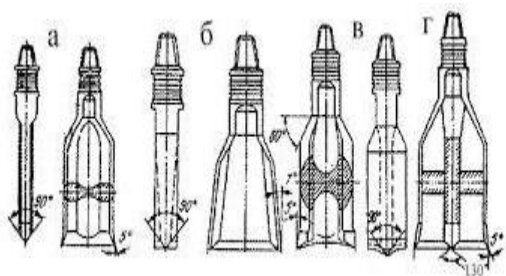

Şək. 67

Vurma qazıma üsulu üçün balta (şəkil 68)

Vurma üsulu ilə qazımada tətbiq edilən balta; dağ süxurların dağıdılması, süxurların fiziki – mexaniki xassələrindən asılı olaraq qazıma işləri müxtəlif quruluşu olan tiyəli baltalarla aparılır.

percussion drilling bit
долото ударного
бурения, долото удар-
но-режущее, буровое

Şək. 68

Kəsici tip (qazıma) balta

Fırlanma qazıma üsulu üçün tətbiq edilən balta; dağ süxurlarının dağıdılması

drag bit; cutting-type
(drilling) bit
долото режущего типа

baltanın kəsici elementləri ilə (məs. pər ilə) və ya balta gövdəsində bərkidilmiş bərk xəlitələrlə aparılır.

Pərli balta (şəkil 69)

Pərli baltalar fırlanma üsulu ilə qazılan quyularda tətbiq edilir. Bu baltalar əsasən yumşaq gil süxurlarını və orta sərtlikli süxurları qazımaq üçün tətbiq edilir. Süxurların fiziki-mexaniki xassələrindən asılı olaraq onlar bir və çox pərli hazırlanırlar. Bü növ baltalar kəsici xüsusiyyətə malikdirlər.

blade drilling bit, grag bit

лопастное долото

Şək. 69

«Balıq quyruğu» balta

Quruluşca yastı olan aşağı hissəsində iki yerə bölünmüş, hərəsi əks tərəflərə əyilmiş pərləri vardır. Böyük diametrlili quyular BQ ilə qazılır.

fishtail bit

долото «рыбий хвост»

İstiqamətləndirici balta, yönəldici balta, balta «pilot»

Mərkəz hissəsindən çıxıntıya malik, qazıma ərəfəsində quyu lüləsinin istiqamətinin saxlanması təmin edən qazıma baltasıdır.

lead bit, pilot bit

ведущее долото, направляющее буровое долото, долото «Пилот»

Nizəvari balta

Gövdəsi qısa yan və uc tərəfləri bərk xəlitəli metal ilə təchiz edilmiş nizəyə oxşar kəsici xüsusiyyətinə malik süxurdağıdıcı alətdir. Adətən, sement stəkanını, əks klapanları və sementləmədən sonra kəmərin başmağını açmaq üçün istifadə edilir.

diamond point bit

пикообразное долото

Ekssentrik balta

Nadir hallarda quyu diametrini genişləndirmək məqsədi ilə tətbiq edilir. Quruluşu BQ baltası kimidir

eccentric bit, bit

underreaming

эксцентричное долото

Sərt xəlitə ilə təchiz edilmiş balta

Qəza zamanı quyu dibinə düşən metal parçalarını doğrayıb xırdalanması üçün tətbiq edilir. Bundan başqa bərk süxurların qazılmasında da bu baltalardan istifadə olunur.

hard-alloy bit

долото армированное

твердым сплавом,

твердооплавное долото

Frezləmə baltası (frezerli balta)

Bu baltalar qəza zamanı quyu dibinə düşən metal parçalarını doğrayıb xırdalamaq üçün istifadə edilir.

milling bit

фрезерное долото

Almazlı balta (şəkil 70)

Kövrək, sərt, möhkəm və abraziv süxurları dağıtmaq üçün almazlı baltalardan istifadə olunur. Almaz baltalarının başlığı üzərində xüsusi yuvalarda almaz dənəcikləri bərkidilmişdir.

diamond bit

алмазное долото

Şək. 70

Almaz baltabaşı

Almaz başlıqlarda süxurların mexaniki xassələrindən asılı olaraq müxtəlif ölçüdə və quruluşlarda hazırlanırlar. Almaz baltalar cızma və kəsici xüsusiyyətə malikdirlər.

diamond head,
алмазная бурильная
головка (коронна)

PDC baltaları (şəkil 71).

Yumşaq, orta, möhkəm, bərk və abraziv süxurları dağıtmaq üçün müasir polikristal almaz baltalardan istifadə olunur.

polikristal diamond bit
поликристаллические
алмазные долота

Şək. 71

Şaroşkalı balta (şəkil 72)

Şaroşkalı baltanın polad pəncələrində dayaqqlar üzərində şaroşkalar bərkidilmişdir; zərbəli-kəsici tipli baltadır . Bir və çox şaroşkalı qazıma baltaları tətbiq edilir. Şaroşkalı baltaların qüsuru dayaqqların və dişlərin az davamlı olması ilə əlaqədardır.

bit roller, rock bit
шарошечное долото

Şək. 72

İki şaroşkalı balta

IQM-112 M, 132 M və 151 M markalarla yumşaq və 3 B-145 T marka ilə isə sərt süxurları qazımaq üçün istifadə edilir. DBP-145 tipli balta rotor qazımasında yararlıdır, o turbin və elektrik qazımasında tətbiq oluna bilməz. Abrziv süxurları qazmaq üçün istifadə edilir.

two roller bit, twin cone bit

двух шарошечное долото

Şaroşkalı baltanın pəncəsi

Şaroşka pəncədə olan dayaqqlar üzərinə geydirilir və onun fırlanmasına şərait yaradan şaroşkalı baltanın hissəsidir.

roller (rock) bit leg
лапа шарошечного долота

Kəsici elementləri volframdan olan balta

İşlək hissələri dişliklər formasında volfram sərt metalla təchiz edilmiş süxurdağıdıcı alət.

button bit, tungsten insert bit

долото со штырями из вольфрама, штыревое долото

Hidromonitor balta

Kəsici və zərbəli-kəsici balta tiplərinin bir növüdür, onunla fərqlənir ki, baltadakı yuma kanallarının en kəsik sahəsi xeyli azaldılır və bununla hidromonitor effektin alınması təmin edilir. Qazıma zamanı süxurların dağıdılması quyu dibinə yönəldilmiş maye şırnağı hesabına xeyli asanlaşır. Hidromonitor effekt almaq üçün maye şırnağının sürəti 60 m/s-dən az olmamalıdır.

jet (drilling) bit

гидромониторное долото

Balta tiyəsi, kəsici pər (baltada), kəsici dil

Poladın möhkəm xəlitələrindən müxtəlif ölçülərdə (şəkkizküncü, düzbucaqlı, təbəqəcik və ya iynə şəkilli və s.) hazırlanmış alətin kəsici elementidir.

cutting wing, cutting edge

режущая перо (долота), режущая кромка, перо (долото)

Qazıma balta başı

Sütuncuqlu qazımada mexaniki üsulla dağ süxurlarını dağıtmaq üçün süxurdağıdıcı alətdir.

crown bit (drilling)

буровая коронка, коронка

Qazımada işlədilən almaz baltalar

Bir növ sürtücü, cızıcı material kimi

diamond drilling bit

алмазное буровое

maliyyə əhəmiyyəti olmayan təbii və ya texniki (sintetik) almazlardır. Onlar bort, ballast və karbonat növləri üzrə sinifləşdirilir: müasir balta və başlıqların işlək səthi bir naqanda 300-400 ədəd olmaqla almazlarla bərkidilir. Qazımada adətən maliyyə əhəmiyyəti olmadan təbii almazlar istifadə edilir. Hal-hazırda qazıma baltalarının hazırlanmasında texniki və ya sintetik almazlar geniş istifadə edilir.

Almaz baltabaşı (başlığı)

Almazlarla örtülmüş qazıma başlığıdır; almazlar yerləşdirilmiş gövdədən və başlıq halqasından ibarətdir.

diamond head, diamond core barrel
алмазная бурильная головка (коронка)

Qazıma baltasının yuma dəliyi

Quyu dibinin qazılmış dağ süxurlarından təmizlənməsi və alətin soyudulması məqsədilə süxurdağıdıcı alətdə yuyucu mayenin (havanın) axması üçün müxtəlif növlü; diametrli dəliklər mövcuddur. Bunlar adətən baltanın yuma dəlikləri adlanır.

drilling bit water course;
drilling bit water port;
drilling bit mud-discharge port, drilling bit fluid-discharge port (flushing groove, chipway)
промысловый канал бурового долота (промысловая канавка)

Almazlı qazıma baltasının gövdəsi

Almaz balta və başlıqlar həmçinin bəzi bərk xəlitəli kəsicilərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsini təmin edən bir hissədir. Matrisa (gövdə) almazların saxlanması

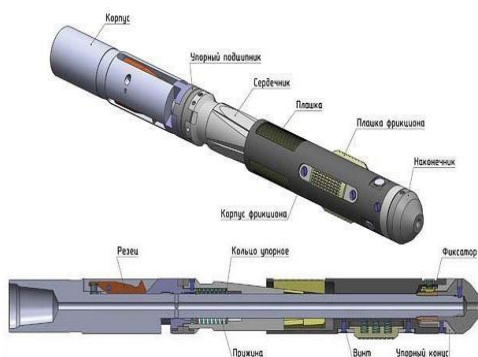
diamond (drilling) bit matrix
матрица алмазного долота

təmin etməli, möhkəm olmalı, işlənməyə qarşı dayanıqlı, yaxşı istikeçiriciliyə malik olmalı və həmçinin baltanın, bərkliyini təmin etməlidir.

Qazıma qurğusunun amortizatoru (şəkil 73)

Qazıma prosesi zamanı titrəyişləri özünə götürən, yumşaldan tərtibat.

drilling rig depreciation
буровые амортизаторы

Şək. 73

Qazıma baltasının yastığı

Balta şaroşkasının pəncə dayaqları üzərinə iki və ya üç yastıq üzərində oturdulur. Dayaq yastıqlarının biri diyircəkli, digəri isə konusvari diyircəkli quruluşda olur.

drilling bit bearing
подшипник бурового долота

Tutucu alət

Quyuda qalmış qazıma alət hissələrini, qoruyucu boruları, tal kanatını və digər əşyaları tutub qaldırmaq üçün alətlər kompleksi. Tutucu alətlər quyu lüləsinə

fishing socket
fishing tool
ловильный инструмент

düşmüş əşyaları tutmaq üçün işlədilən alətdir.

Xarici borututan (kolokol)

Daxili konuslu yiv ilə təchiz edilən tərtibat olub quyuda qalmış qazıma borularının xarici səthdən birləşib qaldırmaq üçün istifadə olunur. Tutucu yivaçan alət -. xarici borututan yüksək keyfiyyətli legirlənmiş poladdan hazırlanır.

fishing bell; bell tap

(socket)

beche-biche

ловильный колокол

Daxili borututan (metçik) (şəkil 74).

Xarici konuslu yiv ilə təchiz edilmiş tərtibat olub quyuda qalmış qazıma borularını daxili səthdən birləşib qaldırmaq üçün tutucu yiv açan alət. Bu qəza aləti işin xarakterindən asılı olaraq həm sağ, həm də sol yivli hazırlanır. Qazıma boruları qalın hissədən və ya muftadan sındıqda daxili borututanlardan istifadə edilir.

fishing tap

ловильный метчик

Şək. 74

Boru tutan (qoruyucu boru üçün)

Quyuda qalmış qoruyucu boruların xarici səthindən tutub çıxarmaq üçün paz tutucuları prinsipilə işləyən tutucu alət.

casing spear

труболовка для
обсадных труб

Borukəsən

Quyuda qalmış boruları kəsmək üçün tətbiq edilən alətdir. Təsirinə görə daxili, xarici və en kəsiyi üzrə borukəsənlər olur. Boru kəsən alət xarici və daxili yivkəsən quruluşunda hazırlanır. Bu qəza aləti tətbiq sahəsindən asılı olaraq müxtəlif ölçülərdə hazırlanır.

pipe (tube) cutter

труборезка

Daxili və xarici borukəsən, qoruyucu borular üçün borukəsən

Qazıma boruları üçün xarici borukəsən, qoruyucu borular (kəmər) üçün daxili borukəsənlərdən istifadə edilir. Qəzalara ləğv edilməsində daxili və xarici borukəsənlərdən istifadə edilir. Bunlar, tutulmuş qoruyucu kəmərin hansı üsulla olursa olsun azad edilməsi mümkün olmadıqda alətin azad hissəsini kəsib qaldırmaq üçün istifadə edilir.

internal and external

pipe cutter; casing cutter

внутренний и наруж-
ный труборез

труборез для обсадных
труб

Mərkəzləşdirici qarmaq

Quyuda qalmış qazıma borularını tutucu alət tərəfindən rahat tutmaq üçün fırıladiqla boruları mərkəzləşdirən tutucu alətdir .

wall

hook

отводный

крюк

Tutucu qarmaq

Quyuda qalmış balta, vurucu ştanq və qazıma alətinin digər hissələrinin boğazından və ya açar yerindən tutmaq üçün istifadə olunan tutucu alətdir.

fishing hook; tool
extractor, tool grab
ловильный крюк

Tutucu çoxbarmaq (hörümçək)

Quyunun dibində qalmış xırda əşyaları qaldırmaq üçün tutucu alətdir; quruluşca aşağı ucunda açılmış dişli borudur, yük verdikdə dişlər daxilə əyilərək quyu dibində qalmış əşyaları öz içərisində saxlamaqla qaldırır.

fishing basket, junk
basket
ловильный паук

Tutucu maqnit

Maqnit vasitəsi ilə quyuda qalmış metal əşyaların tutub qaldırılması üçün istifadə olunan tərtibatdır.

fishing magnet
ловильный магнит

Kanat tutucu qarmaq

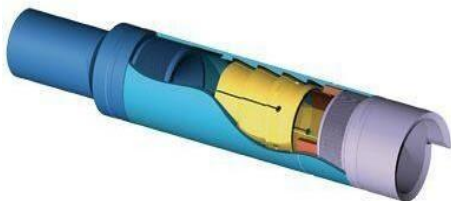
Quyuda qalmış kanat və ya karataj kabelini tutub çıxarmaq üçün dişli oxvari tutucu alətdir.

wire-line,
rope grab
ловильный ерш, канатный ловильный крючок

Overshot (şəkil 75).

Quyu lüləsində sınıb qalmış və ya açılıb quyuya düşən boruları, xarici səthidən tutub çıxarmaq üçün alət.

overshot
овершот

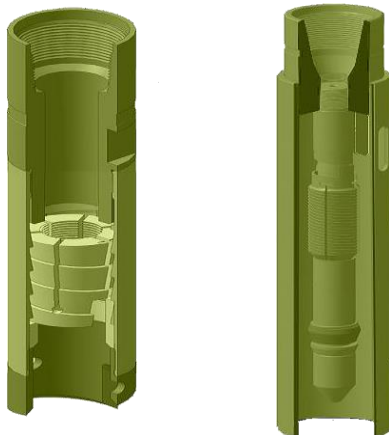
Şək. 75

Şlips (şəkil 76)

Qazıma alətinin xarici hamar səthindən
dişli pazvari, sürüşən tutucuları olan
tərtibat .

slip(s), socket, slip
socket

шлипс, сокет,
ловильный шлипс

Şək. 76

Zərbə toxmağı

Quyu lüləsində tutulmuş aləti zərbə yaratmaqla aşağı-yuxarı hərəkət etməyə cəhd göstərən alət.

jar block, jar weight, jar

sleeve

ударная баба

Ayrıcı tıxac

Tutulmuş qazıma alətin üst qazıma borusuna bağlanaraq, vurub çıxarmaq məqsədilə zərbəni öz üzərinə qəbul edən tərtibatdır.

force a plug out

выбивная пробка

Möhür (iz, nişanə əlaməti)

Quyu lüləsinə düşən quyu dibində əşyanın vəziyyətini və formasını təyin etmək üçün aşağı hissəsi qurğusundan düzəldilmiş tərtibatdır.

impression block

печать (для исследования повреждений в стволе скважины)

Frez, frezer (şəkil 77)

Frez fırlanan kəsici alətdir. Quyuda qalmış metal cisimləri doğramaq, xırdalamaq üçün frezerlərdən istifadə olunur. Frezerlərin alt səthi möhkəm xəlitəli dişlərlə təchiz edilir. Onlar xarakter etibarilə fərqli olan qəzaları ləğv etmək məqsədilə müxtəlif forma və ölçülərdə hazırlanır.

mill; milling; (milling)

cutter

фрезер, фрез

Şək. 77

Quyudibi frezer (şəkil 78)

bottom-hole mill

Şək. 78

Qıfıl yivləri ilə qazıma kəmərinin ucuna bağlanaraq quyuya buraxılaraq sınıb qalmış qazıma borusunun,baş hissəsini və başqa metal alətləri yonaraq tutucu alətlər üçün yararlı hala salmaq məqsədilə işlədilən qəza avadanlığıdır, bundan başqa quyu dibində olan metal əşyaları doğramaq, xırdalamaq məqsədilə də işlədilir.

фрезер забойный

Nasos-kompressor boruları üçün frezer

Bu frez eyni ilə quyudibi frezerlər funksiyasını yerinə yetirir.

tubing mill
фрезер для насосно-компрессорных труб

Konusvari frezer

Konusvari frezerlər quyu dibində qalan boruları daxili diametri boyunca xırdalayaraq dağılır. Quyu dibində olan cisimlər girintili-çixıntılı vəziyyətdə olduqda yastı səthli bir nəticə vermədiyindən konusvari frezerlərdən istifadə olunur.

taper mill
конический фрезер

Tutucu frezer

Bu alət tutucu alətlə birgə qazıma alətinin ucuna bağlanaraq quyuya endirməklə orada qalmış alətin üst hissəsini tutucu alət üçün yararlı hala gətirənə qədər frezlənir və sonra tutucu alətlə quyuda qalan alət tutularaq xaric edilir.

fishing mill
ловильный фрезер

Maqnitli frez (şəkil 79).

Quyu dibinə düşmüş metal cisimləri doğrayıb çıxarmaq üçün maqnitli frezlərdən istifadə edilir.

magnetic junk (magnet fishing) basket, bottom hole magnet
maqnitniy frezer

Şək. 79

Qoruyucu borular üçün hidravlik frezer

Bu yonucu alətin vəzifəsi əvvəldə göstərilən frezlərin işi kimidir. Fərqi ondadır ki, bu frez buruq nasosunun hidravlik gücü ilə hərəkətə gətirilir.

hydraulic casing mill
фрезер для обсадных
труб, гидравлический

Quyudibi vibratoru

Quyuda tutulmuş qazıma alətini azad etmək məqsədilə quyuya endirilən titrəmə (ehtizas) yaradan mexanizmdir.

bottom hole vibrator
забойный вибратор

Torpeda (partlayıcı)

Müxtəlif məqsədlər üçün quyuda partlayış yaratmaq üçün qurğudur; quruluşca partladıcı maddə ilə doldurulmuş gilizdir (patron).

torpedo, shot
торпеда

Torpedləmə

Tutulmuş alətləri azad etmək üçün görülmə tədbirlər nəticə vermədikdə torpedləmə üsulundan istifadə olunur. Torpedləmə gündüz aparılmalıdır. Torpedləmə vasitəsilə (partladılma) alətin quyu lüləsində azad qalmış hissəsini, tutulmuş hissədən ayırmaq olur.

blasting, shot
firing operations
торпедирование

Tutucu plaşkalar (pazlar, paftalar)

Tutucu alətin daxilində yerləşdirilmiş maili səth üzrə irəli-geri hərəkət edən dişli pazlardan ibarətdir. Plaşkalar (pazlar) yuxarı hərəkət etdikdə onun daxili diametri böyüyərək borunun hamar ucuna keçirilir. Aləti yuxarı hərəkət etdirdikdə plaşkalar maili səth üzrə aşağı hərəkət edərək daxili diametrini kiçildir və boru perimetri üzrə sıxılaraq pazlar arasında pərçimlənmiş halda tutulub yuxarı qaldırılır.

fishing slips
ловильные плашки

Qoruyucu boruları tutma

Bu və ya digər səbəbdən quyuda qalan qoruyucu boruları quyu lüləsindən tutub qaldırmaq prosesidir.

fishing for casing
ловля обсадных труб

Tutucu yass

Bu alət quyuda qalmış və tutulmuş alətlə birləşdirilərək onda ehtizaslar (titrəyişlər) yaratmaqla boruların azad edilməsi prosesini təmin edir.

fishing jars
ловильный ясс

Avtomatik tənzimləmə mexanizmi

Qazıma alətinin verimi ilə əlaqədar qazıma rejimini təmin edən kompleks qurğu və tərtibatıdır. Aşağıdakı verim mexanizmləri mövcuddur: dəstəklı bucuğad vasitəli – diffensial, vintli, hidravlik və s.

automatic feed-off
(mechanism)

механизм автоматического регулирования подачи (бурильного инструмента)

Verimin tənzim edilməsi, nizamlayıcı verilmə

Mexaniki, hidravlik və elektriki prinsiplərlə süxurdağıdıcı alətə boyuna verim yükün sürətini tənzimləyən qurğudur.

feed control
регулирование подачи, регулятор подачи

Tənzimləyici, nizamlayıcı siyirtmə (drossel)

Keçid dəliyinin en kəsiyini dəyişdirmə yolu ilə qazıma dəzğahının hidravlik sistemində yağın miqdarını və təzyiqini tənzim edən qurğudur.

control valve, throttle
(valve)
дроссель, регулировочный вентиль; распределительный клапан

Qeydedici, reqistrator, qeydçi

Görülən bu və ya digər işləri avtomatik yazan cihaz.

recorder, recording device
регистратор

Çəki indikatoru (drillometr)(şəkil 80)

Quyunun dərinləşməsi ərafəsində ox boyuna düşən yükün nəzarəti və qazıma alətinin çəkisini təyin edən cihaz.

weight indicator
(drillometer)
индикатор веса, указатель веса (дриллометр)

Şək. 80

Difmanometr(differensial manometr-təzyiqlər fərqlərini ölçən cihaz)

Üfurmə üsulu ilə quyunun qazılması prosesində verilən qazın sərfini təyin edən cihaz.

differential pressure gauge; differential manometer
дифманометр

Taxometr

Vahid zamanda qazıma alətinin (mühərrikin) dövrlər sayını ölçən cihazdır

tachometer (revolution counter)
тахометр

Manometr (şəkil 81)

Dövrən sistemində havanın, qazın, mayenin təzyiqini ölçmək üçün cihaz.

manometer
манометр

Şək. 81

Areometr (şəkil 82)

mayenin sıxlığını təyin edən cihazdır; xüsusi quruluşda üzmə xüsusiyyətinə malikdir. Yuma mayesinin sıxlığının təyini üçün istifadə olunur

aerometer, liquid gauge

ареометр

Şək. 82

Piknometr

Həcmi $10 \div 100 \text{ sm}^3$ olan və ağzı tıxac ilə bağlanan şüşə qabdan ibarətdir. Sıxlığı ölçülən mayenin həcmi cüzi olduqda və böyük dəqiqlik tələb edildikdə mayenin sıxlığını təyin etmək üçün piknometrdən istifadə edilir.

Pycnometer

пикнометр

Qazıma məhlul üçün lingli tərəzi
(şəkil 83)

Qazıma məhlul sıxlığını təyin edən tərəzidir.

mud weight balance
рычажные весы для
глинистого раствора

Şək. 83

Viskozimetr (mayələrin özlülüyünü ölçən cihaz). Qazıma məhlulu üçün viskozimetr (şəkil 84).

Qazıma məhlulun şerti özlülüyünü təyin edən cihaz olub qıfdan, kapilyar borudan və ölçü qabından ibarətdir.

viscosimeter, drilling
fluid viscosimeter

вискозиметр,
вискозиметр для
бурового раствора

Şək. 84

Özlülük, qazıma məhlulun özlülüyü
Gilli məhlulun özlülüyü, onun hərəkəti zamanı dispers fazalar arasında yaranan

viscosity,
mud viscosity
вязкость; вязкость

sürtünmə qüvvəsidir.

Dinamik özlülük

Molekulları nizamsız hərəkət edən mayenin iki qonşu təbəqəsi arasındakı sürtünmə qüvvəsini xarakterizə edir.

глинистого раствора

dynamic viscosity

динамическая вязкость

Puaz (pz) (özlülüynün ölçülmə vahidi)

1 puaz bir-birindən 1 m məsafədə $1m^2$ sahəsi olan maye təbəqələrinin bir-birinə nisbətən 1 m/san sürəti ilə yerdəyişməsinə 1 nyuton qüvvə ilə müqavimət göstərən maye özlülüynünə bərabərdir

$$\left(\frac{H \cdot c}{M^2} \right)$$

Poise

пуаз

Kinematik özlülük

Kinematik özlülük dinamik özlülüynün maye sıxlığına olan nisbətidir.

kinematic viscosity

кинематическая вязкость

BM-6 – su vermə yoxlama cihazı (qazıma məhlulun su verməsini ölçən cihaz) (şəkil 85).

Sabit təzyiqlər fərqi şəraitində müəyyən vaxt ərzində (30 dəq.) gilli məhluldan süzölmüş azad suyun həcmnin təyini üçün cihaz .

fluid loss tester

прибор для определения водоотдачи

Şək. 85

Qazıma məhlulun stabilliyini ölçən cihaz (şəkil 86)

Qazıma məhlulunun gün ərzində çökməsini təyin edən müəyyən hündürlüklü silindrvary cihazdır; silindrin üst və alt hissələrindəki məhlulların sıxlıq fərqlərini təyin etməklə stabillik müəyyən edilir. Qazıma məhlulunun stabilliyi İC-2 cihazıla təyin edilir

$$C=\rho_1-\rho_2.$$

instrument for determining mud stability

прибор для определения стабильности глинистого раствора

Şək. 86

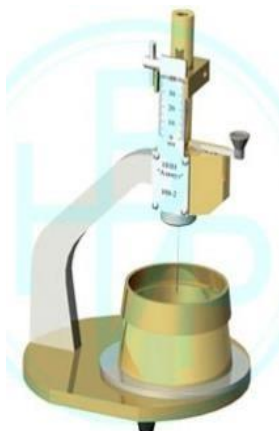

VİK cihazı

**Qazıma məhlulunun
qabıqyaratma xassəsini
müəyyən etmək üçün cihaz**

wall building tester
прибор для определе-
ния стабильности
глинистого раствора

Qazıma məhlul quyuda cərəyan etdikdə qabıq quyunun divarlarında qabıq əmələ gəlir. Laboratoriya şəraitində gil qabığının qalınlığı VİK cihazı ilə ölçülür (şəkil 87).

Şək. 87

**Qazıma məhlulunun
yağlama qabiliyyətini
müəyyən etmək üçün cihaz**

drilling mud lubricity
tester
прибор для определе-
ния смазывающей
способности бурового
раствора

Laboratoriya şəraitində nümunənin gil qabığı üzərində, maillik bucağından asılı olaraq sürtünmə əmsalını təyin etmək üçün cihazdır. Sürtünmə qüvvəsini azaltmaq üçün gilli məhlula neft və müxtəlif kimyəvi reagentlər əlavə edilir.

Qazıma məhlul

durulducusu (çökdürücüsü) (şəkil 88).

Müəyyən vaxt ərzində qazıma məhlulunun çökməsini təyin edən menzurkadan ibarət olan cihazdır.

mud settling vessel

отстойник глинистого

раствора

Şək. 88

Qazıma məhlulun tərkibində qumun miqdarını ölçən cihaz (çökdürücü)

Bölgülənmiş dəlməsi olan silindrvari cihazdır. Su ilə qarışdırılmış yuma mayesinin tərkibində qumun çöküntüsünün həcmi ölçür. Ölçü bir dəqiqədən sonra aparılır. Ölçü vahidi - %-dir .

sand content tester (set)

прибор для

определения содержания песка в промывочной жидкости

**PH-metr. Hidrogen
ionlarının konsentrasiyasını
ölçən cihaz**

PH-meter
PH-метр

Yuma mayesi tərkibində elektrik üsulla hidrogen ionlarının konsentrasiyasını təyin edən cihazdır. Bundan əlavə hidrogen ionlarının konsentrasiyası lakmus kağızı ilə də təyin edilir. Bunun üçün gilli məhluldan ayrılan filtratda (suda) lakmus kağızı isladılır, bu zaman o müəyyən rəng alır. Alınmış rəng cədvəl ilə müqayisə edilərək hidrogen ionlarının konsentrasiyası müəyyən edilir.

**Statik sürüşmə gərginliyini
təyin edən cihaz (şəkil 89).**

Qazıma mayesinin statik sürüşmə gərginliyini ölçən cihazdır. Əsasən rotatsion tipli cihazlar tətbiq edilir. Onların xüsusiyyəti yuma mayesinin içərisinə qoyulmuş silindrin fırlanması üçün lazımi qüvvənin təyin edilməsinə əsaslanır. Statik sürüşmə gərginliyi CHC-2 cihazı ilə ölçülür,ölçü vahidi q/sm^2

shearometer, gelometer,
gel strength meter
прибор для определе-
ния статического
напряжения сдвига

Şək. 89

Qazıma (gilli) məhlulunun kimyəvi emal edilməsində məqsəd

Qazıma məhlulu aşağıdakı məqsədlərlə kimyəvi emal edilir.

- 1.Bərk fazanın disperslik dərəcəsini, yəni məhlulun gilləşmə xassəsini artırmaq,
- 2.Qazıma məhlulun su vermə qabiliyyətini və gil qabığının qalınlığını azaltmaq,
- 3.Qazıma məhlulun statik sürüşmə gərginliyini tənzim etməklə onun (miksatorluq, strukturluq) xassəsini artırmaq,
- 4.Qazıma məhlulun özlülüyünü azaltmaq, mayenin köpüklənməsinin qarşısını almaq,
- 5.Davamsız layların dayanıqlığını artırmaq,
- 6.Məhsuldar layın çirklənməsinə (gilləşməsinə) yol verməmək,

purpose of clay mud
chemical treatment
цель химической
обработки глинистого
раствора

7. Böyük dərinliklərdə yüksək temperatur şəraitində qazıma məhlulunun keyfiyyətini saxlamaq,

8.Gilli məhsulun laya udulmasının qarşısını almaq,

9. Quyuda qazıma məhlulun dövrəni kəsildikdə qazılmış suxur hissəciklərini daxildə asılı vəziyyətdə saxlamaq,

10.Duzlu, gipsli, kalsiumlu və s. suxurları qazıdıqda qazıma məhlulunun parametrlərini normal saxlamaq.

Yuxarı fəhlə meydançası

Qazıma prosesində yüksəklikdə müəyyən əməliyyatların rahat aparılması üçün xüsusi meydança.

monkey board

площадка для верхнего рабочего

Şlanq birləşməsi

Şlanqı fırlanğıca və dayaq borusuna etibarlı bağlamaq üçün istifadə olunur.

hose coupling, hose union, mud hose coupling

соединение шлангов

Təzahürə, atqıya qarşı preventor

Neft-qaz təzahürlərinin qarşısını almaq üçün quyuağzına qoyulan hermetik-ləşdirici avadanlıqdır.

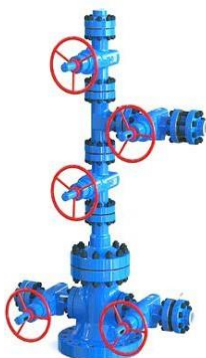
blowout preventer

превентор противовыбросовый

Fontan armaturu (şəkil 90)

Asılmış istismar borularından maye axınının qalxmasını, boru arxası fəzanın bağlanmasını təmin edən fontan rejimi ilə işləyən quyuların quyuağzı avadanlığıdır.

christmas tree,
Separate head
фонтанная арматура

Şək. 90

Qoruyucu klapın

Təyin edilmiş normadan yuxarı təzyiqin çatmasında qaz, buxar və ya mayenin buraxılmasını təmin edən avtomatik qurğudur.

safety valve
предохранительный
клапан

Torpaqlama (elektrik dövrəsini)

İzolyasiyanın pozulması nəticəsində insanın elektrik cərəyanı vurmasının qarşısını almaq üçün hər hansı bir elektrik qurğusunun, vıška və ya avadanlığın yer ilə birləşdirilməsini təmin edən tərtibatdır.

grounding; ground
connection
заземление

Qoruyucu qurşaq (şəkil 91).

Yüksəklikdə işləyən fəhlələri yuxımadan

safety belt, guard collar
предохранительный

mühafizə edən qoruyucu kəmər.

пояс

Təhlükəsizlik çəpəri, örtüyü

İntiqal ötürmələri, val və digər hərəkətdə olan mexanizmlərin açıq hissələrinin sığdırılması üçün xüsusi tərtibatdır.

guard, safety guard
(safety enclosure,
guardrais)

ограждение (защитное
ограждение)
безопасности

Sementləmə (aqreqatı) avadanlığı
(şəkil 92)

Sement məhlulun hazırlanması, quyuya vurulması və boru arxası fəzaya sıxışdırılması, sementləmə əməliyyatının bəzi parametrlərinin qeydiyyatı və ölçülməsi üçün kompleks maşın və tərtibatlar.

cementing pumping
equipment, cementing
unit, cementing tank
(outfit)

цементировочное
оборудование (агре-
гат), оборудование для
цементирования

Şək. 92

Sementləmə başlığı, sementləyici başlıq

Təzyiq altında sement məhlulunun vurulması üçün qoruyucu kəmərlər üzərinə qoyulan hermetik çox siyirtməli tərtibatdır. Sementləmə aqreqləri bu başlığa qoşularaq sement məhlulunu quyuya vururlar.

cementing head

цементировочная
головка

Sementləmə tıxacı, sementləyici tıxac

Quyuların sementlənməsi ərəfəsində vurulan iki növ mayelərin bir-birindən ayrılması üçün qoruyucu kəmərlər içərisinə buraxılan tərtibatdır. Hesablanan sement məhlulunun həcmi kəmərlər içərisinə vurulduqdan sonra onun üzərinə sementləmə tıxacı salınır. Tıxac üzərindən vurulan basqı mayesi sement məhlulunu kəmərlər içərisindən sıxışdıraraq boruaxası fəzaya qaldırır. Sementləmə tıxacı istinad halqası üzərində oturduqda, kəmərlər içərisindən sement məhlulunun boruaxası fəzaya sıxışdırılması bitmiş hesab olunur.

cement plug

цементировочная
пробка, цементный
мост

Qoruyucu borunun əks klapanı

Sementləmə ərəfəsində quyuda mayenin sıxlıqlar fərqindən yaranan (sement və basqı mayesi) təzyiq təsirindən əks hərəkətinin qarşısını almaq və qoruyucu borularını quyuya endirilməsi zamanı qarmağa düşən yükün azaldılması üçün qoruyucu kəmərin başmağında qoyulan tərtibatdır.

check valve (back pressure valve), cement float valve
обратный клапан, обратный цементировочный клапан

İnhirafetdirici alətlər

(mailləşdirici,sapıncı alət)

İnhirafetdirici alət yönəldici vasitəsi ilə quyu lüləsini müəyyən istiqamətə əymək üçün istifadə edilən tərtibatdır. Yanavericilər əyri turbobur, əyri keçirici və əyri ağır qazıma borusu formalarında hazırlanır. Bu tərtibatların əyriliyi $1^0 \div 3^0$ arasında olur. Yana vericilərdə əyriliyin olması quyu divarına elastiki yanaverici qüvvə yaradır ki, bu da öz növbəsində quyu lüləsinin əyilməsi ilə nəticələnir.

deflecting tools
отклоняющие инструменты

Sapdırıcı, çəp yanaverici (uipstok)

Müəyyən dərinlikdən quyu lüləsini əymək üçün stasionar, və quyudan çıxarıla bilən yönəldilən pazlar məcmusudur.

whipstock
отклонитель, уипсток, извлекаемый отклоняющий клин (для бурения наклонных скважин)

Şarnirli sapdırıcı, şarnirli birləşmə (düyün) knuckle joint, knuckle guide, hinge joint
Qazıma alətinin fırlanmasını, onun müstəvi və fəzada dönməsini təmin edən şarnirный пере-
ходник, шарнирный
tərtibat olub qazıma alətinin tərkibinə отклонитель, шарнир-
daxil edilmişdir. ное соединение

İnclinometr inclinometer
Quyu lüləsinin azimut (istişamətini) və инклинометр
zenit bucaqlarının qiymətlərini təyin edən
cihazdır.

Swab, dartaylama pistonu swab, swab assembly
Quyudan mayeni çıxarmaq (sovurmaq) сваб, поршень для
üçün porşen şəklində klapanlı və rezin тартания, уплотнитель-
kipkəclı tərtibat . ное поршневое
устройство

Ştanqlı nasos
Mayeni quyudan yer üzərinə çıxarmaq rod pump
üçün istifadə edilən nasosdur. O su штанговый насос
qaldırıcı və ya qoruyucu boruların içə-
risində quyu dibində yerləşdirilir, naso-
sun porşeni isə ştanq kəməri vasitəsilə
irəli-geri hərəkət etdirilməklə mayeni
(nefti, suyu) yer üzərinə nəql edən
cihaz.

Mançanaq dəzgahı, nasos mançanağı (şəkil 93) pump jack, beam pump
Mayeni yer üzərinə çıxarmaq üçün качалка для глубоинных
ştanqlar vasitəsilə quyuda olan nasos насосов, станок
качалка

porşeninə irəli-geri hərəkət vermək üçün dəzgah.

Şək. 93

Kavernomer

Quyunun diametrində, quyu lüləsi boyu əmələ gələn kahaların dərinliyini, quyu diametrinin kiçilməsini və ya böyüməsini ölçən cihazdır.

caliper, downhole gauge
каверномер

Hidravlik qarışdırıcı (sement qarışdırıcı)

Sementləmə prosesi zamanı su ilə quru sementi qarışdırmaq üçün çən.

jet hydraulic mixer
гидравлическая
мешалка

Quyu gövdəsinin nominal həddi, nominal diametr (quyuda)

Müəyyən qazıma üsulu, növü və diametrində qazıma dəzgahı ilə müəyyən dərinliyə çatdırıla biləcək quyunun hesablanmış həddi uzunluğudur.

rated hole diameter,
nominal well diameter
номинальный диаметр
ствола скважины

Başlangıç diametr (quyuda)

Bir qazıma üsulu, növü və vəzifəsinə

top (initial) diameter of
hole, initial hole size

görə təyin edilmiş qyunun maksimal, начальный диаметр
hesablanmış diametridir; mm-lə ствола скважины
hesablanır.

**Quyu gövdəsinin (lüləsinin)
sonuncu diametri**

Qyunun layihə dərinliyində, qazıma diameter of drilling,
bottom
diametridir, mm-lə diameter of hole
sonuncu diametri конечный диаметр ствола
скважины

Kanatın gərilmə qüvvəsi

Kanatın barabana müəyyən sarınma натяжение каната на
sürətində qazıma dəzgahın bucurğad барабане лебедки
tərəfindən yaradılan kanatın hesablanmış statik dartılma yüküdür.

Kanatın orta sarınma diametri

Bir dəqiqə ərzində bucurğad barabanına sarınan tal kanatının uzunluğudur.

$$V = \frac{\pi D n}{60}$$

mean spooling diameter,
wire-rope spooling speed
V- wire line spooling speed
m/s;D- mean spooling
diameter;n – number of
revolutions drum

V-kanatın sarınma sürəti

D- sarınan kanatın orta diametri

n-barabanın dövrlər sayı, dövr/dəqiqə

средний диаметр набивки
каната, скорость набивки
каната

V- скорость навивки
каната;D- средний
диаметр набивки
каната;n- число оборотов
барабана об/мин.

Tal sisteminin tellərinin sayı

Qazıma qurğusunda qaldırıcı tərtibatlar kəlləçarxla (kronblok) tal bloku arasındakı kanat tellərinin sayıdır.

number of lines (strung)

число струн талевой системы (в останастке)

Qazıma qurğusunun yük qaldırma qabiliyyəti

Qazıma qurğusunun qaldırıcı sisteminin qarmağına düşən buraxıla bilən statik yüküdür. Qazıma alətin çəkisi ilə təyin olunur (tonla), alətin tutulma əmsalı nəzərə almaqla.

hoisting load (carrying capacity of drilling rig

грузоподъемность буровой установки

Qazıma alətinin qaldırma sürəti (v_a)

Qazıma alətinin quyudan qaldırılması ərafəsində ardıcıl hərəkətin sürətidir (m/san), v_a ilə işarə edilir.

hoisting speed of drilling tool, pulling speed of drill string

v - rope reeling speed

$$v_a = \frac{v}{m}, m/san$$

m - number of strings in the tackle system

v_a – lifting speed of the drilling tool

v - kanatın sarınma sürəti

m - tal sistemin tellərin sayıdır

v_a – qazıma alətinin qaldırma sürəti

скорость подъема бурового (снаряда) инструмента

v - скорость наматывания каната

m - количество струн в талевой системе

v_a – скорость подъема бурильного инструмента

Yukqaldırma qabiliyyəti (qazıma vıskasının)

Buruq qülləsinə təsir edən buraxıla bilən maksimal statik yüküdür. Buruq vıskasının möhkəmliyə qarşı müvafiq ehtiyat əmsalını nəzərə almaqla qazıma alətinin və tal sistemin çəkirləri ilə təyin olunur.

hoisting capacity of derrick, load capacity of derrick

грузоподъемность буровой вышки

Qazıma vıskasının hündürlüyü

Kəlləçarx müstəvisi ilə vıskanın oturmaq müstəvisi arasındakı məsafədir.

derrick height

высота буровой вышки

Rotorun keçid dəliyi

Endirmə-qaldırma əməliyyatı ərəfəsinə qazıma boruların, qoruyucu kəmərlərin maneəsiz keçidi üçün rotor mizinin dəliyidir.

table opening

проходное отверстие ротора

Fırladıcının gücü

Ötürmə sistemin f.i.ə. nəzərə almaqla fırladıcı (rotor) tərəfindən qazıma alətinə ötürülən gücdür, kVt və ya at gücü ilə təyin olunur.

rotary table (head) power

мощность вращателя

Nasosun məhsuldarlığı (Q)

Verilmiş təzyiqdə vahid zamanda nasosun vurduğu yuyucu mayenin miqdarı; (litr dəqiqə ilə təyin olunur), Q ilə işarə edilir.

slush pump delivery, mud pump delivery

производительность промывочного насоса

$$Q = \frac{i \cdot 2F \cdot f \cdot S_n \cdot O}{60}, \text{ l/dəq}$$

Q – qazıma nasosunun məhsuldarlığı l/san

Q – slush pumping delivery gal/min (gallons per minute) liter/second

i – silindrlərin sayı	Q – производительность бурового насоса л/сек i – number of cylinder i – число цилиндров
F –porşenin en kəsik sahəsi, sm ²	F – piston face F –поверхность поршня
f – ştokun en kəsik sahəsi ,sm ²	f - piston face pin f – поверхность поршне- вого штока
S – porşenin gediş yolunun uzunluğu, sm	S – piston stroke S – ход поршня
n –aparılan valın dövrlər sayı, dövr/dəq	n –number of revolutions (spindle) of drive shaft n – число оборотов при- водного вала
λ - nasosun verim əmsalı və ya dolma əmsalı,($\lambda=0,75$ - $-0,9$)	λ - coefficient (factor) pumping (delivery) λ - коэффициент подачи насоса
Qazıma nasosunun təzyiqi Qazıma nasosun müəyyən məhsuldarlığında yuyucu mayenin axınının təzyiqi, atmosfer ilə təyin olunur, kq/sm ² .	slush pump pressure, mud pump pressure давление промывочного насоса

Qazıma nasosunun hidravlik gücü

Nasosun hidravlik gücü onun məhsuldarlığı və mayenin hərəkət təzyiqi ilə düz mütənasibdir və aşağıdakı ifadədən tapıla bilər.

$$N = \frac{QP}{7,5 K} \quad (\text{a.q.}) \quad \text{və} \quad \text{ya}$$

$$N = \frac{QP}{10,2 K} \quad (\text{kvt})$$

N - Qazıma nasosunun hidravlik gücü a.q. və ya kvt

slush (mud) pump
hydraulic horse power

гидравлическая мощность промывочного насоса

N – hydraulic slush pump
hydraulic horse power

N – гидравлическая мощность бурового насоса л.с. или кВт

Q – slush pump delivery
l/sec

Q – производительность насоса, л/сек

Q - nasosun məhsuldarlığı, l/san

P –pressure,
kilogram/square
centimeter

P – təzyiq, kq/sm²

P – давление, кг/ см²

K-effeciency

K- faydalı iş əmsalı (K= 0,75-0,85)

K- коэффициент полезного действия

Qazıma qurğusunun icra etmə növləri

Müxtəlif iqlim və digər şəraitlərdə işləməsinə, nəql edilməsi tələblərini

drilling rig version (type),
type of fulfilment drilling
rig

вид исполнения

təmin edən qazıma qurğusunun quru- буровой установки
luşu xüsusiyyətləridir.

Şərti xarici (diametr) ölçü

Quyuların ayrı-ayrı üsul və növ ilə qazılmasında quruluş, xüsusiyyətləri nəzərə almayan süxurdağıdıcı alətin və boruların diametri üzrə ölçüsüdür.

inside (external)
diameter condition,
major (outer) diameter
condition
условный наружный
диаметр

Nominal diameter

Süxurdağıdıcı alətin, boruların və s. dövlət standartı üzrə diametrlərinin pasport qiymətləri.

nominal diameter, rated
diameter
номинальный диаметр

Süxurdağıdıcı alətin xarici diametri (ölçüsü)

Süxur-dağıdıcı alətin kəsici elementlərinin xarici ölçüsü olub dərinlikdən asılı olaraq dəyişir.

outside diameter of
drilling tool , outside
pipe diameter

наружный диаметр
породоразрушающего
инструмента

Süxurdağıdıcı alətin daxili diametri

Süxurdağıdıcı alətin kəsici elementlərinin daxili çıxıntılar üzrə dairəvi diametri-
dir;Əsasən bu ölçü sütuncuqlu baltalara
aidir.

inside diameter of
drilling tool, inside pipe
diameter, pipe bore
внутренний диаметр
породоразрушающего
инструмента

Almaz dənəciklikləri. Dənəli almaz

Almaz başlıqların da yerləşdirilmiş dənəcikləri orta ölçüsü; almaz dənəciklərinin sayının onların kütləsinə olan nisbətidir, ədəd (karatla ölçülür).

diamond size, granular
(graininnes) diamond
crown
зернистость алмазов в
коронке

Başlıqların səthində almaz

dənəciklərinin sıxlığı

Balta və ya başlıqlar gövdəsinin vahid səthinə düşən almaz dənəciklərinin sayıdır; karat/sm² ilə ölçülür.

diamond content in core bit (saturation diamond drilling bit)

насыщенность коронки (долото) алмазами

Boruların və onların birləşmələrinin

xarici diametri

Konkret boru və onların birləşmələrinin (qazıma qıfılları) diametr üzrə (əsil) həqiqi ölçüsü.

outside diameter of pipe and pipe coupling

наружный диаметр труб и их соединений

Borunun daxili diametri və onların

birləşmələri

Boru və onların birləşmələrinin (qazıma qıfıllarının) uzunluq boyu daxili diametri üzrə həqiqi ölçüsü, mm-lə ölçülür.

inside diameter of pipe and pipe coupling

внутренний диаметр труб и их соединений

Boru divarının qalınlığı

Boruların daxili və xarici diametrlərinin fərqlinin yarı qiymətidir, mm-lə ölçülür.

thickness of pipe wall (pipe wall) thickness

толщина стенок труб, толщина стенки трубы

Ucları qalınlaşdırılmış boru

Qazıma boruların uclarında qazıma qıfıllarını bağlamaq məqsədilə yivlər açılır. Qazıma borularının yiv açılan hissəsini möhkəmləndirmək məqsədilə onların uçları ya daxilə (ТБВ), ya da xaricə (ТБН tipli borular) qalınlaşdırılır. Qazıma borularının yiv açılmış hər iki tərəfinə qazıma qıfılları bərkidilir. Qazıma qıfıllarının vasitəsilə borular

upset end pipe; upsetting of pipe end

высадка концов буровых труб, труба с высаженными концами

birləşdirilərək qazıma kəmərinə təşkil edirlər. Quyunun yuma ünsurlərində əmələ gələn hidravlik təzyiq itgilərini nəzərə alaraq, rotor qazıma üsulunda TBB tipli, turbin üsulu ilə qazıma isə TBH tipli borulardan istifadə etmək məsləhət görülür.

Boruların uzunluğu

Boruların ox boyu üzrə iki ucları arasındakı məsafədir.

length of tube (pipe)

длина трубы

Boruların yiv birləşmələri

Qazıma borularının uçlarında və qazıma qıfıllarında açılmış yivlər silindrik və ya kəsik (konuslu) profilli olurlar. Qazıma qıfılları ilə təchiz edilmiş qazıma boru_larının yivi adlanır, yəni hər 1 dyumdə 4- 5 sap olur. Qazıma yivlərinin addımını nis_bətən böyük olduğundan qazıma şam_larının tez açılıb bağlanmasını təmin edir.

pipe coupling, threaded
(tapped) pipe
connection thread (ed)
[screwed] pipe joint

резьбовое
соединение труб,
соединение труб
резьбово

Azərbaycan dilində	Rus dilində	İngilis dilində
Aa		
abelit	абелит	abelite
abissal	абиссаль	abyssal
abissal çöküntülər	абиссальные осадки	abyssal deposits
abraziv(<i>cilalayıcı</i>)	абразив	abrasive
<i>əlaqəsiz aş</i>	<i>несвязанный ~</i>	<i>loose a.</i>
<i>karborundlu abraziv</i>	<i>карборундовый ~</i>	<i>silicon carbide a.</i>
<i>metal abraziv</i>	<i>металлический ~</i>	<i>metallic a.</i>
<i>süni (bağlanılma - yan) abraziv</i>	<i>искусственный ~</i>	<i>manufactured [artificial] a.</i>
<i>sintetik abraziv</i>	<i>синтетический ~</i>	<i>synthetic a.</i>
<i>təbii abraziv</i>	<i>естественный ~</i>	<i>natural a.</i>
abraziv material	абразивный материал	abradant
abraziv emal, işləmə	абразивная обработка	abrasive processing, (treatment)
abrazivlik	абразивность	abrasiveness
<i>küləyin abrazivliyi</i>	<i>~ ветровая</i>	<i>wind a.</i>
<i>nisbi abrazivlik</i>	<i>относительная ~</i>	<i>relative a.</i>
<i>süxurların abraziv- liyi</i>	<i>~ горных пород</i>	<i>rock a.</i>
abrazivlik qabiliyyəti	абразивная способность	ability for abrasion
<i>abraziya (dəniz dalğa lərinin təsiri ilə sahilin yuyulub dağılması)</i>	абразия	abrasion
absis	абсцисса	abscissa

absolyut nəmlik	абсолютная влажность	absolute humidity
absolyut (<i>mütləq</i>) sıfır	абсолютный нуль	absolute zero
absolyut (<i>mütləq</i>) temperatur	абсолютная температура	absolute temperature
absorbsiya	абсорбция	absorption
absorbsiya qabiliyyəti	абсорбирующая способность	absorbing capacity
Abşeron astanası (həddi)	Апшеронский порог	Apsheron threshold
Abşeron mərtəbəsi	Апшеронский ярус	Apsheron stage
Abşeron yarımadası	Апшеронский полуостров	Apsheron peninsula
açar	ключ	tongs, spanner, wrench
<i>alət açarı</i>	<i>инструментальный~</i>	<i>wrench bearing</i>
<i>əl açarı</i>	<i>ручные ~</i>	<i>manuel tongs</i>
<i>qaz açarı</i>	<i>газовый ~</i>	<i>wrench</i>
<i>qayka açarı</i>	<i>гаечный ~</i>	<i>spanner, wrench</i>
<i>qoruyucu borular üçün açar</i>	<i>~ для обсадных труб</i>	<i>casing tongs</i>
<i>oynaqlı açar</i>	<i>шарнирный ~</i>	<i>hinged tongs</i>
<i>şaroşkalı balta üçün açar</i>	<i>шарошечный ~ для долот</i>	<i>cone(cutter) tongs</i>
<i>zəncirli açar</i>	<i>цепной ~ для труб</i>	<i>chain tubing tongs</i>
açıq boşluq	открытая пустотность	open interstice
açıq fontan vurma	открытое фонтанирование	wild flowing, open flowing
açıq quyu lüləsi üçün paker	пакер для необсаженного забоя	open hole packer
açıq məsaməlik	открытая пористость	open porosity

açıqrəngli neft məhsulları	светлые нефте продукты	light oil products
adam-saat	человеко-час	man-hour
adamellit (qranitin növü)	адамеллит (разновидность гранита)	adamellite
adamsit (zəhərləyici maddə)	адамсит	adamsite
adsorbsiya	адсорбция	adsorption
aerasiya	аэрация	aeration
aerator	аэратор	aerator
aerofoto plan alma	аэрофотосъемка	aerophotography, aerial operation
aerofotogeoloji xəritə	аэрофотогеологическая карта	airborne photogeological map
aerofotokəşfiyyat	аэрофоторазведка	aerial photo - reconnaissance
aerogeologiya	аэрогеология	aerogeology
aerokəşfiyat	аэроразведка	airborne prospecting
aerokəşfiyat qurğusu	аэроразведочная установка	airborne prospecting system
aeromaqnit kəşfiyyat	аэромагнитная разведка	aeromagnetic exploration, aeromagnetic prospecting, aerial magnetic survey
aeromaqnitometr	аэромагнитометр	airborne magnetometer
aerometr (məhlulların sıxlığını təyin edən cihaz)	аерометр (прибор для определения плотности растворов)	aerometer
aeroplanalma	аэросъемка	aerial mapping

ağ neft	керосин	kerosene
ağartmaq	белить	bleach , whiten
ağçağıl mərtəbəsi	акчагыльский ярус	akchagyl stage
ağır çəki	тяжелый вес	heavy weight
ağır qaldırıcı	тяжелый подъемник	heavy-duty hoisting
ağır neft	тяжелая нефть	heavy crude
ağırlaşdırıcının regenerasiyası	регенерация утяжелителя	weighting agent regeneration
ağırlaşdırılmış aşağı hissə	утяжеленный низ	bottom hole assembly
ağırlaşdırılmış boru	утяжеленная труба	drill collar
ağırlaşdırılmış qazıma məhlulu	утяжеленный буровой раствор	heavy mud
ağırlaşdırılmış qazıma borusu	утяжеленная бурильная труба	drill collar
ağırlıq	вес	weight
axar qumlar	плывуны	running sand , floating earth
axına görə tədqiqat	исследование на приток	flow test
axının profili	профиль притока	profile of inflow
axın	поток	stream,flow
axın meydanı	поле течения	current profile
axına müqavimət	сопротивление течению	resistance of flow
axının çağırılması	вызов притока	influx stimulation
axının istiqaməti	направление течения	direction of flow
axma həddi	предел текучести	limit of fluidity
axmayan sahə	застойная область	well pattern, dead area
axmayan zona	зона застойная	stagnated zone

axtarış qazması	поисковое бурение	wild-cat drilling
axtarış quyusu	поисковая скважина	prospecting well, wild cat
axtarış intervalı	интервал поиска	interval of search
axtarış sistemi	система поиска	retrieval system
akr (İngiltərə və Amerikada yer ölçüsü)	акр	acre
akrofut	акрофут (объем полезного ископае- мого на площади. в 1 акр при мощности в 1 фут = 1233,5 м ³)	acre-foot
akrolein (zəhərli qaz)	акролеин (вредный газ)	acrolein
aktiv məsaməlik	активная пористость	active porosity
aktivator	активатор	activator
aktivləşdirmə	активация	activation
aktivlik	активность	activity
akustik	акустический	acoustic
akustik karotaj	акустический каротаж	acoustic logging, sound logging
akustik səviyyə ölçən	акустический уровномер	acoustic level
akustik zərbə	акустический удар	acoustic shock
akvatoriya	акватория	water area
aqrəqasiya (hissə- lərin birləşməsi)	агрегация	aggregation
aqrəqat	агрегат	aggregate
aqrəqat dayağı	агрегатная крепь	aggregated support
aqrəssiv lay suyu	агрессивная пластовая вода	aggressive brine water
aşağı keçiricilikli bölmə	низкопроницаемый раздел	low permeability division

aşağı keçiricilikli sahə	низкопроницаемый участок	low permeability district
aşağı keçiricilikli suxur	низкопроницаемая порода	low permeability rock
alevrit	алеврит	aleurite, siltstone
aşağı temperaturlu ayırma	низкотемпературная сепарация	low temperature separation
alevrit çöküntülər	алевритовые осадки	aleuric sediments
alevritli qumdaşı	алевритовый песчаник	silt sandstone
alevrolit	алевролит	aleurolite
alət	инструмент	device, tool
alət təsərrüfatı	инструментальное хозяйство	tool facilities
alətə təzyiq	давление на инструмент	pressure on the tool
alətin dəyişdirilməsi	смена инструмента	change of tool, tool change
alətin endirilməsi	спуск инструмента (в скважину)	tool running
alətin endirilməsi-qaldırılması	спуск-подъем инструмента	round trip, trip
alətin ilişməsi	затяжка инструмента	tight pull
alətin qaldırılması	подъем инструмента	pulling, hoisting
alətin tuşlanması	визирование инструмента	tool sighting
alətin tutulması	прихват инструмента	sticking of tool fishing
alətin verışı	подача инструмента	advance of tool
qazıma alətinin verışı	подача бурильного инструмента	drill feed, drilling tool feed
alışma	воспламенение	inflammation
alqoritm	алгоритм	algorithm

alqoritmik dil	алгоритмический язык	algorithmic language
alqoritmləşdirmə	алгоритмизация	algorithmization
almaz	алмаз	diamond
<i>baltanın işçi səthindən çıxarılmış almazlar</i>	<i>рекуперированные ~ (извлеченные алмазы)</i>	<i>recovered d-s.</i>
<i>həcmi almazlar</i>	<i>объемные ~ы</i>	<i>volumetric d-s.</i>
<i>kəsicici almaz</i>	<i>подрезные ~ы</i>	<i>cutting d.</i>
<i>ovallaşdırılmış almazlar</i>	<i>овализованные ~ы</i>	<i>rounded d-s</i>
almazlı baltabaşı	алмазная коронка	diamond head
almaz qazıyıcısı	бур алмазный	diamond drill
almaz burğu (matqab)	алмазное сверло	diamond drill
almazlı qazıma aləti	алмазный буровой инструмент	diamond-drilling tool
almazlı qazıma başlığı	алмазная бурильная головка	diamond head
almazla qazıma	алмазное бурение	diamond drilling
almazlı baltabaşının istiqamətləndirilməsi	ориентация алмазной коронки	diamond orientation
almazlı genişləndirici	алмазный расширитель	diamond reamer shell
alt lay	нижний пласт	low bed
altdakı lay	подстилающий пласт	underlying bed
altı pərli balta	долото шестиперое	six-blade bit
altituda	альтитуда	altitude
amortizasiya norması	норма амортизации	rate of depreciation
amortizator	амортизатор	surge damper
amplituda	амплитуда	amplitude

ana süxur	материнская порода	parent rock
analitik həll	аналитическое решение	analytical solution
analitik modelləşdirmə	аналитическое моделирование	analytical modeling
analitik tədqiq üsulu	аналитический метод исследования	analytical research method
analitik tərəzi	аналитические весы	analytical balance
analiz	анализ	analysis, assay
analizator	анализатор	analyzer
analoqlu hesablama maşını	аналоговая вычислительная машина	analog computer
analoq modeli	аналоговая модель	analog model
analoq modelləşdirməsi	аналоговое моделирование	analog computation
anbar	склад, хранилище	yard, magazine, store, storage
ani debit	мгновенный дебит	momentary output
ani mayetökmə üsulu	метод мгновенного подлива	instantaneous washing method
anizotrop lay	анизотропный пласт	anisotropic reservoir
anizotropiya	анизотропия	anisotropy
anizotropiya əmsalı	коэффициент анизотропии	coefficient of anisotropy
anker (<i>dəmir bağ, bənd və ya ağac, bağ, bərkidici</i>)	анкер	anchor
anker bərkidici	анкерная крепь	anchor support
anker boltu	анкерный болт	anchor bolt, foundation bolt

anomal xassə	аномальное свойство	anomalous property
anomal yüksək lay təzyiqi	аномально высокое пластовое давление	anomalous high reservoir pressure
anomaliya	аномалия	anomaly
antiklinal	антиклиналь	anticline
antiklinal qırışıq	складка антиклинальная	anticlinal fold
antiklinal əyilmiş lay	антиклинально изогнутый пласт	anticlinally bent bed
antiklinal lay	антиклинальный пласт	anticlinal bed
antiklinal yataq	антиклинальная залежь	anticline pool
antikoagulyant	антикоагулянт	anticoagulant
antiseptic (<i>çürümə əleyhinə maddə</i>)	антисептик (<i>противогнилостное вещество</i>)	antirrot, antirrot substance
aprobasiya	апробация	approbation
aproksimasiya	аппроксимация	approximation
aproksimasiya səhvi	ошибка аппроксимации	approximation error
aproksimasiya üsulu	метод аппроксимации	approximation method
ara laycıq	пропласток	interlayer ,seem
aralıq	зазор	clearance
aralıq kəmər	промежуточная колонна	intermediate casing
aralıq qoruyucu kəmər	промежуточная обсадная колонна (<i>техническая колонна</i>)	intermediate (protective) casing, intermediate string
aralıq suyu	вода промежуточная	intermediate water

ardıcıl birləşmə	последовательное соединение	series connection, consecutive combination
ardıcıl yaxınlaşma	последовательное приближение	successive approximation
ardıcıl yaxınlaşma üsulu	метод последовательного приближения	method of successive approach
ardıcılıq	последовательность	sequence
areopiknometr	ареопикнометр	areopicnometer
arxiv	архив	archives
armatur	арматура	armature
armaturçu	арматурщик	fitter
armirlənmiş qazıma tacı	армированная буровая коронка	tipped bit
armirlənmiş matqab	армированный бур	carbide bit , insert rock bit, tipped steel
armirlənmiş tac (almazlı və ya sərt ərintili kəsici)	армированная коронка (алмазами или твердо –сплав- ными резцами)	set bit
armudşəkilli düzəldici	грушевидная оправка	peershaped dress
aromatik karbohidrogenlər	ароматические углеводороды	aromatic hydrocarbons
aromatik neftlər	ароматические нефти	aromatic oils
asfalt	асфальт	asphalt
asfaltenlər	асфальтены	asphaltenes
asılı dəyişən	зависимая переменная	dependent variable
asılı yataq	висячая залежь	hanging deposit
asılılıq	зависимость	dependence

asimmetrik qırışıq	асимметричная складка	asymmetric fold
asimetriya	асимметрия	asymmetry
asimptotik dayanıqlıq	асимптотическая устойчивость	asimptotic stability
asimptotik həll	асимптотическое решение	asimptotic solution
asma	подвеска	hanger
asma blok	подвесной блок	suspension block
asma pakker	подвесной паккер	hook wall packer
assembler	ассемблер	assembler
aşağı suyu	нижняя вода	bottom water
aşağı suyun yarıb keçməsi	прорыв нижней воды	lower water inrush
aşağıda yerləşən lay	нижележащий пласт	underlying bed
aşağıda yerləşən obyekt	нижележащий объект	underlying object
aşağıdakı lay	нижний пласт	low bed
aşağıdan yuxarıya işlənmə sistemi	система разработки "снизу вверх"	bottom up development system
aşağı debitli quyu	малодебитная скважина	idle producer
aşınma	истирание,износ	weathering, abrasion
aşırılmış lay	опрокинутый пласт	overturned bed
atmosfer	атмосфера	atmosphere
atmosfer hadisələri	атмосферные явления	atmospheric occurrence
atmosfer təzyiqi	атмосферное давление	atmospheric pressure
atmosfer tozu	атмосферная пыль	airborne dust, atmosphere dust

atmosferin çirklənməsi	загрязнение атмосферы	pollution of atmosphere
avadanlığa xidmət	обслуживание оборудования	maintenance
avadanlığın amortizasiyası	амортизация оборудования	equipment amortization
avadanlığın istismarı	эксплуатация оборудования	operation of equipment
avadanlığın işləmə müddəti	срок службы оборудования	useful life of equipment
avadanlığın işlənib köhnəlməsi	износ оборудования	wear-and-tear equipment
avadanlığın pasportlaşdırılması	паспортизация оборудования	certification of equipment
avadanlığın yerləşməsi	расположение оборудования	location of equipment
avadanlıq	оборудование	equipment
avtogen qaynağı	автогенная сварка	autogenous welding
avtokar	автокар	motortruck, autocar
avtoklav(<i>mayeləri yüksək təzyiq altında qızdırmaq üçün kip bağlanan qazan</i>)	автоклав	autoclave , curing chamber
avtokran	автокран	autocrane
avtoqoşqu	автоприцеп	trailer
avtoqreyder (<i>torpaq yolları qazımaq və hamarlamaq üçün maşın</i>)	автогрейдер	motor grader, power grader, maintainer
avtomatik	автоматический	automatic
avtomatik açar	автоматический ключ	automatic key

avtomatik bloklaşdırma	автоматическая блокировка, автоблокировка	automatic locking
avtomatik əyləc	автоматический тормоз	automatic brake
avtomatik idarəetmə sistemi (AİS), avtomatik qazımanın idarə olunması	автоматизированная система управления, автоматическое управление бурением	automatic control system, automatic drilling control
avtomatik jelonka	автоматическая желонка	automatic bailer
avtomatik qaldırıcı	автоподъемник	automatic car lift
avtomatik qaynaq	автоматическая сварка	automatic welding
avtomatik qazımaçı	автоматический бурильщик	automatic driller
avtomatik qəza klapanı	автоматический аварийный клапан	automatic self closing valve
avtomatik qidalandırıcı	абразив питатель	automatic feeder
avtomatik qoşucu	автосцепка	automatic coupler
avtomatik nəzarət	автоматический контроль	automatic control
avtomatik nümunəgötürən	автоматический пробоотборник	automatic sampler
avtomatik ötürmə	автоматический подача	automatic feed
avtomatik inteqal	автоматический привод	automatic drive
avtomatik özüboşaldan	автосамосвал	automatic lorry, dump truck
avtomatik pazlı tutucu	автоматические клинья, автоматический клиновой захват	automatic wedge grip slip, tubing spider

avtomatik preventer	автоматический превентер	automatic preventer
avtomatik tənzim edilmə	автоматическое регулирование	automatic regulation
avtomatik tənzim edici	автоматический регулятор	automatic regulator
avtomatik tənzimləmə	автоматический регулировка	automatic regulation
avtomatik tərəzi	автоматические весы	automatic scales, automatic weighing device
avtomatik toz ölçən	автоматический пылемер	automatic dust counter
avtomatik vakum əyləci	автоматический вакуумный тормоз	automatic vacuum brake
avtomatik yönəldici	автоматический направляющий	automatic guide
avtomatlaşdırma	автоматизация	automation
avtomatlaşdırılmış	автоматизированный	automated
avtomatlaşdırılmış idarə məntəqəsi	автоматизированный пункт управления	automated operations center
avtomatlaşdırılmış idarə sistemi	автоматизированная система управления	automated control system
avtomodel həll	автомодельное решение	automodel solution
avtoyükləyici	автопогрузчик	truck loader
ayırıcı (<i>separator</i>)	сепаратор	separator
ayırılma əmsali	коэффициент расчлененности	coefficient of ruggedness
azimut bucağı	угол азимутальный	azimuth angle
azkükürlü neft	малосернистая нефть	small sour oil
azqalınlıqlı lay	маломощный пласт	low-thickness bed
azmeyilli lay	пологопадающий пласт	flat dipping bed

azparafınli neft	малопарафинистая нефть	small paraffin petroleum
azot	азот	nitrogen
	Bb	
babbıt(<i>misdən, qalaydan əmələ gələn ağ ərinti</i>)	баббит	babbıt, white metal
baca(<i>dəm borusunda</i>) bağlayıcı qapaq	заслонка в дымовой трубе	damper of chimney, register
badya, (<i>çəllək</i>)	бадьа	bucket, kibble, tub,
<i>beton vermək üçün badya (şaxta lüləsində)</i>	бадьа для подачи бетона (в ствол шахты)	concrete b.
<i>beton bölüşdürücü badya</i>	~ для распределения бетона	distributing b.
<i>beton verim badya</i>	~ подачи бетона	concrete b.
<i>bütöv dibli badya</i>	~ с цельным дном	solid-bottomed b.
<i>çevrilən badya</i>	~ опрокидная	tilting b.
<i>dibindən boşalan badya</i>	~ с разгрузкой через дно	bottom-discharge b.
<i>ikidibli badya</i>	~ с двойным дном	double-bottom kibble
<i>keçmə badya</i>	~ проходческая	sinking [shaft] b.
<i>keçmə qaldırmasında badya</i>	~ .проходческого подёма	horsting bucket
<i>kiçik badya</i>	~ малая	windlass b.
<i>qatlanan diblə badya</i>	~ с откидным дном	drop-bottom b.,
<i>suboşaldan badya</i>	водоотливная ~	water b.
<i>süxur badyası</i>	~ для породыная	mucking b.
<i>süxuru qaldırmaq üçün badya</i>	~ для подъема породы	debris kibble

<i>suyu çıxartmaq üçün badya</i>	~ для откачки воды	<i>bailing drum</i>
badyalı qaldırıcı	бадейный подъемник	kibble winder
badyaçı , çəlləkçi	бадейщик	kibbler
bağlayıcı,dempfer	заслонка,глушитель, демпфер	damper
bağlayıcı armatur	запорная арматура	locking armature
bağlayıcı qurğu	запирающее приспособление	locking arrangement
bağlayıcı dilçək	запорная защелка	locking cam
bağlayıcı ventill	запорный вентиль	locking valve, cutoff valve, closing valve
bağlı su	связанная вода	interstitial water , residual water
bak (su,benzin və s.üçün böyük qab)	бак	tank ,container, tub
bak-deqazator	бак-дегазатор	degassing tank
bak transformatoru	баковый трансформатор	tank transformer
bakelit sementi	бакелитовый цемент	bakelite cement, phenolic- cement
bakterial ayrılma (dağılma)	бактериальное разложение	bacterial degradation
bakterial çirklənmə	бактериальное загрязнение	bacterial pollution
bakterial filtr, süzgeç	бактериальное фильтр	bacterial filter, bac- teriological filter
bal	балл	point, number
<i>bofort şkalası üzrə baldərəcə (küləyin gücü)</i>	<i>балл по шкале бофорта (о силе ветра)</i>	<i>beaufort number</i>
<i>6 bal gücündə külək</i>	<i>ветер силой 6 баллов</i>	<i>wind of force 6</i>

<i>5 bal gücündə zəlzələ</i>	<i>землетрясение силой 5 баллов</i>	<i>5-point earth – quake, earthquake, measuring force 5</i>
<i>Balaxanı lay dəstəsi</i>	<i>Балаханская свита</i>	<i>Balakhana series</i>
<i>balans (müvazinət)</i>	<i>баланс</i>	<i>balance</i>
<i>bərk axın balansı</i>	<i>~ твердого стока</i>	<i>sediment b., material b.</i>
<i>enerji balansı</i>	<i>~ энергии</i>	<i>energy b.</i>
<i>faydalı qazıntıların ehtiyat balansı</i>	<i>~ запасов полезных ископаемых</i>	<i>b.of mineral reserves</i>
<i>iş vaxt balansı</i>	<i>~ рабочего времени</i>	<i>time distribution, time schedule</i>
<i>karbon tutumlu qaz balansı</i>	<i>~ углерод содержащих газов</i>	<i>carbon-gas b.</i>
<i>qaz balansı</i>	<i>~ газа</i>	<i>gas b.</i>
<i>material balansı</i>	<i>материальный ~</i>	<i>material b.</i>
<i>müsbət oksigen balansı</i>	<i>избыточный ~</i>	<i>excess oxygen b.</i>
<i>neft balansı</i>	<i>~ нефти</i>	<i>oil b.</i>
<i>oksigen balansı</i>	<i>кислородный ~</i>	<i>oxygen [combustible] b.</i>
<i>yanacaq balansı</i>	<i>топливный ~</i>	<i>fuel b.</i>
<i>yeraltı su balansı</i>	<i>~ подземных вод</i>	<i>ground water b. , groundwater budget</i>
<i>balans dəyəri</i>	<i>балансовая стоимость</i>	<i>balance cost</i>
<i>balans ehtiyatı</i>	<i>балансовый запас</i>	<i>balance reserve</i>
<i>balans hesabatı</i>	<i>балансовый отчет</i>	<i>balance sheet</i>
<i>balans vurma, balanslaşdırma</i>	<i>балансировка</i>	<i>balancing</i>
<i>balanslamaq, balans vurmaq</i>	<i>балансировать</i>	<i>balance</i>

balansdan kənar ehtiyat	забалансовый запас	balance arm, balance beam
balansir (taraz)	баланси́р	balance-wheel, beam, rocker
balansir (<i>qazıma dəzgahının</i>)	баланси́р бурового станка	beam, walking beam
balansir (<i>zərbə-kanat qazıması zamanı</i>)	баланси́р установки ударно-канатного бурения	walking beam
sürğü qolu balansiri	~ , коромысло	beam
balansir (<i>mancanaq dəzgahı</i>)	баланси́р (<i>станок-качалка</i>)	working beam
balansir (<i>zərbə – kanat qazıma dəzgahı</i>)	баланси́р (<i>станка канатно-ударного бурения</i>)	oscillating beam
əyləcin balansiri (<i>taraz əyləci</i>)	баланси́р тормоза	brake equalizer
balansirin başlığı	головка баланси́ра	horsehead
ballas (<i>texniki almazların növü</i>)	балла́с (<i>сорт технических алмазов</i>)	ballas ,bailas
ballast	балла́ст	ballast
<i>sulu ballast</i>	<i>водяной ~</i>	<i>water b.</i>
<i>qumlu ballast</i>	<i>песчаный ~</i>	<i>sand b.</i>
ballast işi	балла́ст работы	ballast work, ballast job
ballast çəni	балла́ст цистерна	ballast tank
ballast stringer çəni	балла́ст цистерна стрингера	stringer t ballast tank
ballast qaz	балла́ст газ	ballast gas
ballast manifold	балла́ст манифольд	ballast manifold
ballast nasosu	балла́ст насос	ballast pump
ballast rezervuarı	балла́ст резервуар	ballast tank
ballast təbəqə, qat	балла́ст слой	ballast bed , ballast layer

ballast boru kəməri	балласт трубопровод	ballast pipe-line
ballast asqı, ballastik kəfkir	балласт маятник	ballast pendulum
ballast separator	балласт сепаратор	ballast separator
ballistik	баллистический	ballistic
ballistit (<i>nitroqli-serinli partlayıcı maddə</i>)	«балистит»(<i>нитро-глицериновое взрывчатое вещество</i>)	balistite (nitroglycerin explosive)
balon	баллон	balloon, vessel
oksigen balonu	кислородный ~	oxygen bomb, oxygen cylinder
yüksək təzyiqli balon	~ высокого давления	high-pressure cylinder, pressure vessel
sıxılmış hava balonu	~ сжатого воздуха	air bottle, storage cylinder
balta	долото	bit
almazlı balta	алмазное ~	diamond b.
altıpərli balta	шестилопостное ~	six-blade b.
balıq quyruğu balta	~ "рыбий хвост"	fishtail b.
dişli balta, ucu diş- diş balta	штыревое ~	hard- alloy button rolling cutter drilling b.
doğrayıcı tipli balta	~ скалывающего типа	chipping- type drilling b.
ekssentrik balta	эксцентричное ~	eccentric b., excentric b.
frezerli balta	фрезерное ~	milling b.
genişləndirici balta	~ - расширитель	redrill b.
hidromonitor balta	гидромониторное ~	jet (drilling) b.
iki pərli "balıq quyruğu" balta	двухлопастное ~, «рыбий хвост»	two wing-drag drilling b., fishtail drag b.

<i>ikişaroşkalı balta</i>	<i>двух шарошечное ~</i>	<i>two roller b., twin cone b.</i>
<i>isiqamətləndirici balta, yönəldici balta, balta «pilot»</i>	<i>направляющий, пилотное ~</i>	<i>lead b., pilot b.</i>
<i>kəsici elementləri volframdan olan balta</i>	<i>~ со штырями из вольфрама, штыревое ~</i>	<i>tungsten insert b.</i>
<i>kəsici tip balta</i>	<i>~ режущего типа</i>	<i>drag b., cutting-type (drilling) b.</i>
<i>konusvari şaroşkalı balta</i>	<i>~ с коническими шарошками</i>	<i>cone rock b.</i>
<i>qazıma baltası</i>	<i>буровое ~</i>	<i>drill b.</i>
<i>qazımada işlədilən almazlı balta</i>	<i>алмазное буровое ~</i>	<i>diamond drilling b.</i>
<i>nizəvari balta</i>	<i>никообразное ~</i>	<i>diamond point b.</i>
<i>özüitilənən balta</i>	<i>самозатачивающийся ~</i>	<i>shelf-sharpening b.</i>
<i>pərli balta</i>	<i>лопастное ~</i>	<i>blade drilling b., grab b.</i>
<i>sərt xəlitə ilə təchiz edilmiş balta</i>	<i>~ армированное твердым сплавом, твердооплавное ~</i>	<i>hard- faced drilling bit, hard-alloy bit</i>
<i>şaroşkalı balta</i>	<i>шарошечное ~</i>	<i>bit roller, rock bit</i>
<i>turbobalta</i>	<i>турбодолото</i>	<i>turbine bit</i>
<i>vurma qazıma üsulu üçün balta</i>	<i>~ ударного бурения, ~ ударно-режущее буровое</i>	<i>percussion drilling bit</i>
<i>yastı balta</i>	<i>плоское ~</i>	<i>drag-chisel bit</i>
<i>balta ağzı</i>	<i>лезвие долота</i>	<i>bit edge, chisel edge</i>
<i>balta ağzının düzəldilməsi</i>	<i>заправка долота</i>	<i>bit dressing</i>
<i>balta bazası</i>	<i>база долотная</i>	<i>drill storehouse, drilling storehouse</i>

balta gövdəsi	корпус долота	bit body, bit frame
balta verışı tənzimləşdiricisi	регулятор подачи долота	feed off control , feed control regulator
balta verışı mexaniz- mi, baltanı fırladan mexanizm (<i>baltaya fırlanma hərəkəti verən mexanizm</i>)	механизм подачи долота, механизм вращения долота	bit feed mechanism, bit rotation mechanism
balta ilə dəlmək (deşmək)	долбление	slotting ,(<i>при ударно канатном бурении</i>), spudding drilling (<i>при бурении</i>)
baltaya düşən oxboyu yükü	нагрузка на долото	weight on bit (WOB), bit load, bit weight (<i>при бурении</i>)
baltanın birdəfəlik qazma gedişi	проходка задолбление	footage per bit, headway per drill bit
baltanın dəyişdirilməsi	смена долота	bit change
baltanın genişləndi- rici dişləri	расширяющие зубья долота	reaming teeth
baltanın qazıma gedişi	проходка на долото	headway per drill bit, bit footage
baltanın pərçim- lənməsi	заклинивание долота	bit stall, bit jamming
baltanın pəri	лопасть долота	bit blade, drilling bit blade
baltanın qazıma gedişi	проходка на долото	headway per drill bit, bit footage
baltanın reysi	рейс бурового долота	drill bit run

bar	бар	bar, jib
<i>aşağı bar</i>	<i>нижний ~</i>	<i>bottom b., lower b</i>
<i>dişli bar</i>	<i>зарубной ~</i>	<i>cutting j.</i>
<i>əyri bar</i>	<i>изогнутый ~</i>	<i>curved j.</i>
<i>halqalı bar</i>	<i>кольцевой ~</i>	<i>circular b., frame j.</i>
<i>nazik bar</i>	<i>тонкий ~</i>	<i>thin-kerf b.</i>
<i>yarma maşın bar</i>	<i>~ врубовой машины</i>	<i>cutting b., boom</i>
<i>yuxarı bar</i>	<i>верхний ~</i>	<i>upper b., overcutting jib</i>
<i>zəncirli ~</i>	<i>цепной ~</i>	<i>chain [cutter] b.</i>
baraban(çəllək)	барабан	barrel, reel, drum
<i>bucaq ölçən baraban</i>	<i>~ угломера</i>	<i>deflection d.</i>
<i>bucurqad baraban</i>	<i>~ лебедки</i>	<i>winch d., drawworks d.</i>
<i>dartaylama barabanı</i>	<i>тартальный ~</i>	<i>sand-line reel</i>
<i>dəyirmanın barabanı</i>	<i>~ мельницы</i>	<i>mill barrel</i>
<i>dilçəkli baraban</i>	<i>~ с храповиком</i>	<i>ratchet cylinder</i>
<i>güc şlanqı baraban</i>	<i>~ силового шланга</i>	<i>power hose reel</i>
<i>indicator barabanı</i>	<i>~ индикатора</i>	<i>indicator drum</i>
<i>jelonka baraban</i>	<i>желоночный ~</i>	<i>bailing (sand line) drum</i>
<i>qarışdırıcı barabanı</i>	<i>~ мешалки</i>	<i>mixing d.</i>
<i>qoruyucu boruları endirmək üçün baraban</i>	<i>~ для спуска обсадных труб</i>	<i>casing wheel</i>
<i>lentli əyləcin barabanı</i>	<i>~ ленточного тормоза</i>	<i>drum brake, band wheel</i>
barabanlı bucurgad	барабанная лебедка	drum winch
barabanlı ələk	барабанный грохот, барабанное сито	drum screen
barabanlı fırlanan filtr, süzgəc	барабанный вращающийся фильтр	rotary drum filter
barabanlı qidalandırıcı	барабанный питатель	drum feeder

barabanlı yükqaldırıcı maşın	барабанный подъемник	hoisting drum
barabanın çarxı	барабанное колесо	drum wheel
barabanın dolanması	обмотка барабана	drum winding
barabanın kanat tutumu	канатоемкость барабана	reeling capacity of drum
barbator	барботёр	barbator ,bubbler
barel (ölçü həcm və tutum ölçüsü). maye vahidi: ingil. = 163,65 l; amer. = 119 l, neft üçün = 159 l, çəki vahidi =89 kq)	баррель м (мера жидкости: англ. = == 163,65 л; амер. = 119 л, для нефти = 159 л; мера веса = около 89 кг	barrel (liquid unit Engl. = 163,65 l. Amer.=119 l; for all= 159 l. weight unit = about 89 kg
gündəlik barel	баррелей в день	barrels daily
qazıma məhlulunun bareli	баррелей бурового раствора	barrels of mud
barıt,barium sulfat (müxtəlif rənglərdə olan ağır mineral). miner	барит (использует- ся для утяжеления бурового раствора	barite, barium sulfate ,_heavy spar
baritoz	баритоз	baritosis, barytosis
barium	барий	barium
barja	баржа	barge
dağ mədən işləri üçün	~ для горных работ	mining b.
neftsaxlayan barja	~нефтехранилище	tank b.
boruyığan barja	~ трубоукладчик	pipe-lay b.
barodinamika	бародинамика	barodynamics
baroqraf (hava təzyiqini avtomatik yazan aparat)	барограф (аппарат записывающий давление воздуха)	barograph(auto- matic atmosphere pressure recorder)
baroid (ağırlaşdırıcı)	бароид (утяжелитель)	baroid (weighting material)

barometr (<i>hava təzyiqini ölçən cihaz</i>)	барометр (<i>прибор измеряющий давление воздуха</i>)	barometer (<i>atmos - phere pressure measuring device</i>)
<i>civəli b.</i>	<i>ртутный ~</i>	<i>mercury b.</i>
<i>differensial b.</i>	<i>дифференциальный ~</i>	<i>differential b.</i>
<i>signal b.</i>	<i>сигнальный ~</i>	<i>alarm b.</i>
barometr-aneroid	барометр-анероид	aneroid-barometer
barometrik boru	барометрическая труба	barometric pipe, barometer tube
barometrik əmsal	барометрический коэффициент	barometric coefficient
barometrik kondensator	барометрический конденсатор	barometric condenser
barometrik qravimetr	барометрический гравиметр	barometric gravimeter
barometrik təzyiq	барометрический давление	barometric pressure
barometric yüksəklik	барометрический высота	barometric height
barometrik yüksəklik ölçən	барометрический высотомер	barometric altimeter
bariyer (<i>maneə</i>)	барьер	barrier, block
bariyer bütöv	барьерный целик	barrier pillar
bariyer qat	барьерный слой	barrier layer
basıcı maye	продавочная жидкость	displacement fluid, overflush fluid
basqı	напор	pressure, discharge head, head
basqı itkisi	потеря напора	loss in head , pressure loss
basqı şlanqı	напорный рукав	pressure hose
basqı boru kəməri	напорный трубопровод	delivery conduit
basqı maye	напорный жидкость	power fluid
basqı su kəməri	напорный водопровод	delivery conduit

basqı süzgəc	напорный. фильтр	pressure filter
basqının artırılması	увеличение напора	pressure boost
baş	головка	head
baş kecid	обход	go round, by passing
baş lampası	головная лампа	head lamp, headlight
başlanğıc	начальный	initial
<i>başlanğıc debit</i>	~ <i>дебит</i>	<i>i. production</i>
<i>başlanğıc dəyər</i>	~ <i>стоимость</i>	<i>i.(original) cost</i>
<i>başlanğıc ehtiyat</i>	~ <i>запас</i>	<i>i. reserve</i>
<i>başlanğıc qiymət</i>	~ <i>значение</i>	<i>i. value</i>
<i>başlanğıc lay təzyiqi</i>	~ <i>пластовое</i>	<i>i. field pressure</i>
başlanğıc məhsuldarlıq	начальный произ-водительность	initial capacity
başlanğıc məlumat	начальный (исходная) информация	initial information
başlanğıc neftlilik konturu	начальный контур нефтеносности	initial oil-bearing contour
başlanğıc su konturu	первоначальный водяной контур	initial water line
başlanğıc şərt	начальный условие	initial condition
başlanğıc təzyiq	начальный давление	pressure
başlıq	головка ,наголовник	cap, crown, head
<i>bur b~ı</i>	~ <i>бура</i>	<i>bit h.</i>
<i>buruq b~ ı</i>	~ <i>вышки</i>	<i>derrick crown</i>
<i>doğrayıcı b.</i>	<i>дробящий ~</i>	<i>crushing h.</i>
<i>əl burunun ~</i>	~ <i>ручного бура</i>	<i>manual drill head</i>
<i>qaz b.</i>	<i>газовый ~</i>	<i>gas h.</i>
<i>qazma çəkicinin ön b~ı</i>	<i>передняя ~ бурильного молотка</i>	<i>drill front h.; front h.</i>
<i>istiqamətləndirici b.</i>	<i>направляющий ~</i>	<i>guide h.</i>
<i>kəsici b.</i>	<i>режущий ~</i>	<i>cutter h.</i>

<i>lif halına salınmış ~</i>	<i>размочаленная~(сваи)</i>	<i>broom h.</i>
<i>möhkəm süxurlar-da qazmaq üçün bur b~ı</i>	<i>~ бура для бурения по твёрдым породам</i>	<i>rock bit , rock-drilling bit</i>
<i>ötürücü b. (konveyer)</i>	<i>приводная ~ (конвейера)</i>	<i>drive h., driven cap</i>
<i>paya b~ı</i>	<i>наголовник сваи</i>	<i>pile cap</i>
	<i>наголовник стойки</i>	<i>post cap</i>
<i>spiral burğu b~ı</i>	<i>~ спирального сверла</i>	<i>drag bit</i>
<i>şpunt qovşağı üçün başlıq</i>	<i>~ для шпунтовой сваи</i>	<i>sheeting cap</i>
<i>tozlandıran~</i>	<i>распылительная ~</i>	<i>spray h.</i>
<i>ucluğun b~ı</i>	<i>~ сопла</i>	<i>nozzle head</i>
<i>vurucu b.</i>	<i>врубовой ~</i>	<i>cutter h.</i>
<i>vurulan b.</i>	<i>~ для забивки</i>	<i>drivehead</i>
<i>yükləyici ~</i>	<i>погрузочная б.</i>	<i>loading h.</i>
<i>yumşaq süxurlar da qazmaq üçün matqab b~ı</i>	<i>~ бура для бурения по мягким породам</i>	<i>drag bit</i>
<i>başmaq</i>	<i>башмак</i>	<i>shoe</i>
<i>akustik karotaj b~ı</i>	<i>~ акустического каротажа</i>	<i>acoustic system pad</i>
<i>daxili boru b~ı</i>	<i>~ внутренне трубы</i>	<i>inner-tube shoe</i>
<i>elevatorun b~ı</i>	<i>~элеватора</i>	<i>elevator boot</i>
<i>əks klapanlı b. (quyunun sement-lənməsi üçün)</i>	<i>башимачная насадка с обратным клапаном (для цементированния скважины)</i>	<i>cement float shoe</i>
<i>istiqamətləndirici b.</i>	<i>направляющий ~</i>	<i>guide s.</i>
<i>kəsici b.</i>	<i>режущий ~</i>	<i>cutting s.</i>
<i>qoruyucu boru b~ı</i>	<i>~ обсадных труб</i>	<i>casing seat</i>
<i>qoruyucu kəmərlər b~ı</i>	<i>~ обсадной колонны</i>	<i>casing shoe , pack-off shoe</i>
<i>nasos – kompressor sütünun b ~ ı</i>	<i>~ насосно-компрес-сорной колонны</i>	<i>tubing string shoe</i>

<i>paya ~</i>	<i>~ сваи</i>	<i>pile s.</i>
<i>başmaq qəlibi</i>	<i>~ колодки</i>	bearing bracket
<i>başmaq halqası</i>	<i>~ кольцо</i>	bottom ring
<i>başmaq tıxacı</i>	<i>~ пробка</i>	bottom hole packer
<i>başmaqlı frez</i>	<i>башмачная фреза</i>	rotary shoe
<i>başmaq yönəldicisi, istiqamətləndiricisi</i>	<i>башмачное направление</i>	shoe direction
<i>batareya</i>	<i>батарея</i>	battery
<i>akkumulyator b~ı</i>	<i>аккумуляторная ~</i>	<i>storage b.</i>
<i>elektrovoz akkumulyator b~ı</i>	<i>~ аккумуляторного электровоза</i>	<i>locomotive b.</i>
<i>turşu akkumulyatorlarının ~</i>	<i>~ кислотных аккумуляторов</i>	<i>acid (storage) b.</i>
<i>yükləmə ~</i>	<i>~ для зарядки</i>	<i>charging b.</i>
<i>separator ~</i>	<i>~ сепаратора</i>	<i>separator b.</i>
<i>batimetr</i>	<i>батиметр</i>	bathymeter
<i>batitermoqraf</i>	<i>батитермограф</i>	bathythermograph
<i>batolit</i>	<i>батолит</i>	batholith
<i>batometr</i>	<i>батометр</i>	bathometer
<i>bavelit (dəmir filizi)</i>	<i>бавалит(железистая руда)</i>	bavalite, chamosite
<i>бавенит минер.</i>	<i>bavenit</i>	bavenite, sartorite
<i>bayka (parçadan düzəldilmiş filtr üçün)</i>	<i>байка(для матерчатых фильтров)</i>	baize (filter of textile fabric)
<i>bayerlit</i>	<i>байерлит</i>	byerlyte
<i>baypas</i>	<i>байпас</i>	bypass
<i>baza, özül, bünövrə</i>	<i>база</i>	base
<i>basalt (tünd rəngli çox bərk və sıx vulkanik süxur)</i>	<i>базальт (крепкая-плотно вулканическая порода темного цвета)</i>	basalt (dark color, hard and dense-volcanic rock)
<i>tökmə ~</i>	<i>литой ~</i>	<i>cast b.</i>
<i>əridilmiş ~</i>	<i>плавленный ~</i>	<i>fused b.</i>
<i>qələvi ~</i>	<i>щелочной ~</i>	<i>alkaline b.</i>

bazaltdan hazırlanmış	базальтовый	basalt, basaltic
bazalt süxur	базальтовая порода	basaltic rock
bazalt yataqları	базальтовые залежи	basalt deposit
bazis horizontu	базисный горизонт	basis horizon
bazis variantı	базисный вариант	basis variant
belit	белит	belite
bentonit	бентонит	bentonite
bentonit gili (<i>qazıma - məhlulları hazırlamaq üçün</i>)	бентонитовая глина (для приготовления буровых растворов)	bentonitic clay , bentonite clay
bentonitli qazıma məhlulu	бентонитовый буровой раствор	bentonitic drilling mud
benzin, yanacaq	бензин	benzine
benzin fraksiyası	бензиновая фракция	gasoline fraction
benzol	бензол	benzol ,benzene
benzoyl (<i>yüngül neft məhsulları ilə benzinin qarışığı</i>)	бензойл (смесь бензина с другими лёгкими нефте-продуктами)	benzoyl
berma	берма	berm
qoruyucu ~	предохранительная берма	safety b.
beşnöqtəli şəbəkə	сетка пятиточечная	five-spot pattern
beşnöqtəli yerləşmə	пятиточечное размещение	five-spot spacing
beton	бетон	concrete
beton blok	бетонный блок	c. block
beton boru	бетонная труба	c. pipe
beton dayaq (<i>düzbucaqlı şaxta lüləsində</i>)	бетонная крепь (прямоугольного ствола шахты)	c. support
beton dayaq (<i>boru xəmərinə</i>)	бетонная опора (трубопровода)	c.saddle, pipeline concrete anchor

beton dayanacaq	бетонный расстрел	concrete bunton
beton dirək (paya)	бетонная свая	concrete pile
beton halqa (bərkitmədə)	бетонный венец (крепил)	concrete set
beton işləri	бетонные работы	concrete work
beton kəməər	бетонопровод	concrete pipeline
beton qablaşdırıcı	бетоноукладчик	concrete placer
beton qarışdırıcısı	бетономешалка	concrete mixer
beton nasosu	бетононасос	concrete pump
beton özü	бетонная станина	concrete bed
beton rezervuar, çən (maye və qaz üçün)	бетонный резервуар	concrete tank (for fluid and gas)
beton sütun	бетонная колонна	concrete column
beton yastıq (şaxta lüləsinin dibində sementlənmə zamanı)	бетонная подушка (в забое ствола шахты при цементации)	concrete mat
beton hazırlayan fəhlə (betonçu)	бетонщик	concrete worker, concreter
betonit	бетонит	betonite
betonlama	бетонирование	concreting
özülün, bünövrənin betonlanması	~ фундамента	foundation concreting, foundation pour
betonla bərkitmə	бетонное крепление	concrete fastening
betondan hazırlanmış neft çəni	бетонный нефтяной резервуар	concrete oil tank
betonsındıran	бетонолом	breaker, concrete b.
qazolinli ~	газолиновый ~	gasoline b.
pnevmatik ~	пневматический ~	pneumatic b.

bədbəxt hadisə	несчастный случай	accident
bərabər möhkəmli kəmə r (<i>borular üçün</i>)	равнопрочная колонна (<i>для трубы</i>)	tapered tubing, graduated tubing
bərk süxur	крепкая порода, твердая порода	hard rock
bərk örtən süxurlar	крепкая подстил- ляющая порода	whin sill
bərkimə	затвердевание, отвердение	solidification
bərkimə müddəti	время затвердевания	hardening time
bərkimə temperaturu	температура затвердевания	point of solidification
bərkitmənin möhkəmliyi	прочность крепления	holding power
bərklik	твердость	hardness
bərklik şkalası	шкала твердости	hardness scale
bərk süxur baltası	долото для твердых пород	rock bit,rolling cutter type bit
bərpa müddəti	время восстановления	restoration time
bilərzik(mufta)	муфта	box, clutch
bilərzikli boru	труба с муфтой	faucet pipe
bilərzik birləşməsi	соединение муфтовое	box coupling
bilik bazası	база знаний	knowledge base
bir metr (fut) qazımanın dəyəri	стоимость метра (фута) проходки	cost per meter (foot)
birbuynuzlu qaldırıcı qarmaq	однорогий подъемный крюк	single conpling hook
bircərgəli system	однорядная система	single-line system
bircinsli	однородный	homogeneous
~ <i>faza</i>	~ <i>фаза</i>	<i>h. phase</i>
~ <i>kollektor</i>	~ <i>коллектор</i>	<i>h.reservoir</i>

~ <i>qarışıq</i>	~ смесь	<i>h.mixture</i>
bircinslilik	однородность	homogeneity
birfazlı axın	однофазное течение, однофазный поток	single-phase flow, single-phase current
birfazlı mayenin axını	течение однофаз - ной жидкости	flow of mono- phase fluid
birfazlı system	однофазная система	single-phase system
birgə istismar	совместная эксплуатация	joint exploitation
birgə-ayrıca istismar	одновременно- раздельная эксплуатация	jointly-separate exploitation, dual completion
birinci quyu	первая скважина	pioneer well
birdləşmə, birdləşdirmə	соединение	connection, joint
<i>ağız-ağıza birdləşmə</i>	стыковое ~	<i>bayonet joint</i>
<i>boltlu ~</i>	болтовое ~	<i>bolt j. , bolt c.</i>
<i>boru ~i</i>	трубное ~	<i>pipe j.</i>
<i>boruları genağızla~</i>	~ труб раструбом	<i>bell and spigot j.</i>
<i>elastik ~</i>	гибкое ~	<i>flexible c.</i>
<i>flanslı ~</i>	фланцевое ~	<i>flanged c.</i>
<i>X-şəkilli uc-uc calamaqla ~</i>	X-образное сты - ковое ~	<i>double-bevel butt j.</i>
<i>dirsək-lingli ~</i>	коленно-рычаж- ное ~	<i>knee-joint.</i>
<i>konus ~</i>	конусное ~	<i>flush c., taper j.</i>
<i>konuslu birdləşdirmə (qazma tacı ştanqla və ya ştanqların bir-biri ilə)</i>	конусное ~ (буровой коронки со штангой или штанг между собой)	<i>taper[ed] c.</i>
<i>məftil ~i</i>	проволочное ~	<i>twist j.</i>
<i>nippelli ~</i>	ниппельное ~ (труб в бурении)	<i>flush j.</i>

<i>pərçimli ~</i>	<i>заклёпочное ~</i>	<i>riveted j.</i>
<i>yivli ~</i>	<i>резьбовое ~</i>	<i>thread[ed] c.</i>
<i>sərt ~</i>	<i>жёсткое ~</i>	<i>rigid c.</i>
<i>şarlı ~</i>	<i>шаровое ~</i>	<i>ball j.</i>
<i>şarnirli ~</i>	<i>шарнирное ~</i>	<i>knuckle j., swivel j.</i>
<i>uc-uca ~</i>	<i>стыковое ~</i>	<i>edge j.</i>
<i>ventilyasiyalı ~</i>	<i>вентиляционное ~</i>	<i>air c.</i>
<i>vintli ~</i>	<i>винтовое ~</i>	<i>screw c. ,screw j.</i>
<i>yanlış ~, səhv ~</i>	<i>неисправное~, неправильное ~</i>	<i>faulty c.</i>
<i>yivsiz ~</i>	<i>безрезьбовое ~</i>	<i>slip j.</i>
<i>zivanalı birləşmə</i>	<i>шпунтовое ~</i>	<i>joggle j., rabbeted c.</i>
<i>birləşmə arasında kipgəc</i>	<i>прокладка между соединениями</i>	<i>joint packing</i>
<i>birləşdirici bənd</i>	<i>соединительное звено</i>	<i>coupling link</i>
<i>birləşdirici dartıcı</i>	<i>соединительная тяга</i>	<i>joint rod</i>
<i>birləşdirici flans</i>	<i>соединительный фланец</i>	<i>joint flange</i>
<i>birləşdirici qıfıl (fırlanma qazımasın- da,borular üçün)</i>	<i>соединительный замок(в инстру- менте для враша - тельного бурения)</i>	<i>tool joint</i>
<i>birləşdirici qısaboru</i>	<i>соединительный патрубок</i>	<i>connecting pipe</i>
<i>birləşdirici mufta</i>	<i>соединительная муфта</i>	<i>union joint, coupling joint</i>
<i>birləşdirici oymaq</i>	<i>соединительная штулка</i>	<i>coupling sleeve</i>

birmayeli sistem	одножидкостная система	single-fluid system
birpilləli	одноступенчатый	single stage
birtərəfli	односторонний	unilateral
birtərəfli basqı	односторонний напор	unilateral pressure
bitum	битум	bitumen
bitum yatağı	месторождение битумов	bitumen field
bitumlu gil	битуминозная глина	bituminous clay
bitumlu qumdaşı	битуминозный песчаник	bituminous sandstone
bitumlu suxur	битуминозная порода	bituminous rock
blok	block	блок
<i>anker blok</i>	<i>анкерный ~</i>	<i>anchor b.</i>
<i>aparıcı blok</i>	<i>несущий ~</i>	<i>carrying b.</i>
<i>beton blok</i>	<i>бетонный ~</i>	<i>cement b., concrete b.</i>
<i>hərəkət edən blok</i>	<i>подвижный ~</i>	<i>fall b., running b.</i>
<i>qaldırıcı blok</i>	<i>подъёмный ~</i>	<i>hoisting b.</i>
<i>skreper blok</i>	<i>скреперный ~</i>	<i>scraper b.</i>
<i>tal bloku(qoruyucu boru kəməri üçün)</i>	<i>талевого ~(для обсадных труб)</i>	<i>casing b.</i>
blok şəkilli quruluş	блоковое строение	unitized structure
blok-sxem	блок-схема	block diagram
bloklar sistemi	система блоков	unit system
blokvari sulaşdırma	блоковое заводнение	block flooding
boğazlıq	горловина	mouth, orifice, neck
boru	труба	tube, pipe
<i>basma ventilyasiya boru</i>	<i>нагнетательная вентиляционная ~</i>	<i>downcast ventilation p.</i>

<i>buraxıcı boru</i>	<i>спускная труба</i>	<i>overflow p.</i>
<i>çıxış borusu</i>	<i>выпускная ~</i>	<i>outlet p.</i>
<i>dəmir boru</i>	<i>~ из жести</i>	<i>galvanized p.</i>
<i>dirsəkli boru</i>	<i>коленчатая труба</i>	<i>elbow p., bended t.</i>
<i>giriş borusu</i>	<i>впускная ~</i>	<i>induction p., inlet p.</i>
<i>hava çıxış borusu</i>	<i>воздуховыпускная ~</i>	<i>air-escape p.</i>
<i>havakeçirici boru</i>	<i>воздухопроводная ~</i>	<i>air p.</i>
<i>havalandırma boru</i>	<i>вытяжная вен- тиляционная ~</i>	<i>exhaust ventilation p.</i>
<i>hidravlik işlənmə üçün boru</i>	<i>~ для гидравличес - кой разработки</i>	<i>spatter p.</i>
<i>işlənmiş boru</i>	<i>выхлопная ~</i>	<i>exhaust p.</i>
<i>işlənmiş havalan - dırma boru</i>	<i>вытяжная вентиляционная ~</i>	<i>upcast ventilation p.</i>
<i>qaz borusu</i>	<i>газовая ~</i>	<i>gas p.</i>
<i>qazıma borusu</i>	<i>буровая ~</i>	<i>drill p., well tube</i>
<i>sorucu boru (nasos)</i>	<i>всасывающая ~ (насоса)</i>	<i>draft tube, tail p., suction p.</i>
<i>ventilyasiya borusu</i>	<i>вентиляционная ~</i>	<i>ventilation tube , fan p. ,</i>
<i>boru açarı</i>	<i>трубный ключ</i>	<i>pipe tongs, pipe wrench</i>
<i>boru arabacığı</i>	<i>трубная тележка(для затаскивания труб в вышку)</i>	<i>pipe carriage, pipe buggy</i>
<i>boru asqısı</i>	<i>хомут для подве- шивания трубы</i>	<i>pipe hanger</i>
<i>boru başlığı</i>	<i>трубная головка</i>	<i>casing head</i>
<i>boru bazası</i>	<i>трубная база</i>	<i>casing base</i>
<i>boru birləşməsi</i>	<i>трубное соединение</i>	<i>pipe joint</i>
<i>boru kəməri çilingəri</i>	<i>слесарь - трубопроводчик</i>	<i>pipe fitter</i>

boru dəsti	набор труб	pipe range
boru divarı	стенка трубы	pipe wall
borudöşəyən	трубоукладчик	pipe-layer
boru elevatoru	элеватор для труб	pipe elevator
boru əyən qurğu	приспособление для сгибания труб	pipe bending device
boru izolyasiyasını yoxlayan cihaz	прибор для проверки изоляции труб	holiday detector
boru xamutı	хомут для труб	pipe clamp
boru keçiricisi	трубный переводник	pipe reducer
boru kəməri	трубопровод , бурильная колонна	string, pipeline
<i>basma boru kəməri</i>	<i>нагнетательный ~</i>	<i>pressure p.</i>
<i>drenaj boru kəməri</i>	<i>дренажный ~</i>	<i>drainage pipeline</i>
<i>xam neft üçün boru kəməri</i>	<i>~ для сырой нефти</i>	<i>crude-oil p.</i>
<i>sorucu boru kəməri</i>	<i>всасывающий ~</i>	<i>intake p.</i>
<i>sualtı boru kəməri</i>	<i>подводный ~</i>	<i>submarine pipeline</i>
<i>təzyiqli boru kəməri</i>	<i>напорный ~</i>	<i>pressure p.</i>
<i>ventilyasiya boru kəməri</i>	<i>вентиляционный ~</i>	<i>air duct, vent-tubing</i>
<i>yükboşaltma boru kəməri</i>	<i>выпускной отводящий ~</i>	<i>discharge pipeline</i>
boru kəməri nəqliyyatı	трубопроводный транспорт	pipeline transportation
boru kəməri üçün qol	колесо для трубопровода	pipe bend
boru kəmərinə endirmə nənnisi	люлька для спуска трубопровода	pipeline cradle
boru kəmərinə təmizləyən ərsin	трубочистка для трубопровода	pipe scraper

boru kəmərinin cari təmiri	текущий ремонт трубопровода	pipeline maintenance
boru kəmərinin çəkilməsi	прокладка трубопровода	pipe laying , pipeline laying
boru kəmərinin hesablanması	расчет трубопровода	pipe-line calculation
boru kəmərinin idarəetmə klapanı	трубопроводный регулирующий клапан	pipeline control valve
boru kəmərinin qırılması	обрыв бурильной колонны ,обрыв трубопровода	drill string parting,drill string breakage
boru kəmərinin mailliyi	уклон трубопровода	pipeline pitch
boru kəmərinin sərtliyi	жесткость трубопровода	hardness pipeline, pipeline rigidity
boru kəmərinin uzunluğu	протяженность трубопровода	pipe range, pipeline length
boru kəsmə	нарезка труб	pipe cutting
boru kompressoru	турбо-компрессор , трубчатый компрессор	turbocompressor, tube compressor
boru körpüsü	мостики для труб	pipe rack
boru qolu	коленчатая труба	bent pipe,elbow pipe
boru manifoldu	трубопроводный манифольд	pipe manifold
boru məngənəsi	тиски для труб	pipe vice,tube vice
boru muftası	трубная муфта	pipe coupling
boru nasosu	трубный насос	tubing pump
boru nippeli	трубный ниппель	pipe nipple
boru pakeri	паккер трубный	pipe packer
boru pressi	трубный пресс	pipe press

boru sınayan cihaz	прибор для испытания трубы	pipe tester
boru şəbəkəsi	трубная решетка	tube sheet,tube plate
boru şöbəsi	трубное отделение	pipe department
boru tutqacı	трубный захват	pipe grapple
boru ucları	стык труб	pipe joint
boru üçün dayaq	опора для трубы	pipe support
boru üçün qıf	воронка для труб	funnel for pipes
boru yivi	трубная резьба	pipe thread
boru yivi açan alət	метчик для нарезки труб	pipe thread tap
boruarxası boşluq	затрубное пространство	annular space
boruarxası qaz	затрубный газ	annular gas
boruarxası təzyiq	давление затрубное	casing pressure
boruarxası təzyiqi sabit saxlama üsulu	метод поддержания постоянного затрубного давления	method of maintaining constant annular pressure
borucuq	патрубок	pipe junction
quyu üfürmək üçün borucuq	~ для продувки скважин	air blow pipe
lağımı üfürmək üçün borucuq	~ для продувки шпуров	air blow pipe
quraşdırılmış boru (doldurmadan əvvəl dərin partlayıcı quyuların üfləməsi üçün)	составная патрубок (для продувки глубоких взрывных скважин перед заряджанием)	coupled p., compound tube
borudaşıyıcı	трубоноситель , трубовоз	pipe carrier
borudüzəldən	оправка для труб	pipe swedge
borudüzən	трубоукладчик	pipe layer

borudüzən gəmi	трубоукладочное судно	pipe laying ship
borukəsən	труборезка	pipe cutter
qoruyucu boru üçün avtomatik ~	автоматическая ~	automatic casing cutter
qoruyucu boru üçün~	~для обсадных труб	casing cutter
boruları çıxarmaq üçün maşın	машина для извлечения труб	tube extractor
boruları dəyişmə	смена труб	retubing
boruların avtomatik dartıcısı	автозатаскиватель труб	autopuller of pipe
boruların açılması	развинчивание труб	uncoupling
boruların bağlanması	свинчивание труб	spinning up of pipes
boruların çıxarılması	извлечение труб	pipe extraction
boruların düzəldilməsi üçün boru pres	трубный пресс для коррекции труб	tube press for pipe correction
boruların endirilmə dərinliyi	глубина спуска труб	tubing depth
boruların əyilməsi	изгиб труб	crook of tubing
boruların qaldırılması	подъем труб	pulling of pipe
boruların qırılıb uçması	полет труб	pipe fall
boruların passport -laşdırılması	паспортизация труб	pipe certification
boruların sıxılması	опрессовка труб	pipe pressuring
boruların təcridi	изоляция труб	pipes wrapping
boruların tıxanması	забитость труб	bridging pipe
boruların titrəyişi	вибрация труб	vibration of pipes
boruların tutulması	прихват труб	sticking of pipes
boruların yerləşdirilməsi	расположение труб	pipe arrangement
borulu	трубный,трубчатый	tubular,piped

borulu qızdırıcı	трубчатый нагреватель	pipe heater
borulu vıřka	трубчатая вышка	tubular derrick
borunu sınamaq üçün tıxac	пробка для испытания трубы	pipe testing plug
borunu tərketmə və qaldırma sistemi	система оставления и подъема труб	pipe abandonment and recovery system
borunun diametri	диаметр трубы	diameter of pipe
borunun qırılması	разрыв трубы	pipe fracture
borunun ucu	конец трубы	pin end
borusaxlayan	трубодержатель	pipe support
borusuz	беструбный	pipeless, tubeless
borusuz hidravlik qazıyıcı	беструбный гидробур	pipeless hydrodrill
borusuz qazıma	беструбное бурение	pipeless drilling
boruşəkilli vurma dayaq	трубчатая забивная крепь	pipe spilling support
boş fırlanma	вращение холостое	blank revolving, rotation blank
boş süxur	пустая порода	barren rock, deads
boş şist	пустой сланец	barren shale
boşaldıcı klapan	разгрузочный клапан	pressure relief valve
boşaltma, boşaldılma	unloading	сгрузка
boşaltmaq	unload	сгружать
boşaldılmış	unloaded	сгруженный
boşluq fəzasının strukturu	структура пустотного пространства	structure of voids
boşluqların həcmi	объем пустот	void content
boşluqluq	пустотность	interstice
boyuna təzyiq	давление осевое	end trust, axial pressure
böhran temperaturu	критическая температура	critical temperature

böhran təzyiqi	критическое давление	critical pressure
bölünmə səthi	поверхность раздела	interface
bölüşdürücü val	распределительный вал	regulating shaft
braxiantiklinal	брахианتيклиналь	brachyanticline
braxiantiklinal qırıxıq	складка брахианти-клинальная	brachyanticline fold
brekçiya (<i>mineral maddələrlə bir-birinə yapışmış qırıntılardan ibarət süxur</i>)	брекчия	breccia
dislokasiyalı brekçiya	дислокационная ~	bault b.
kontakth brekçiya	контактная ~	contact b.
qırıntılardan ibarət brekçiya	обломочная ~	scree b.
tektonik brekçiya	тектоническая ~	dislocation b.
tullama brekçiyası	сбросовая ~	fault b.
vulkanik brekçiya	вулканическая ~	volcanic b.
brekçiya zonası	зона брекчии	brecciated zone
brekçiyalama	брекчирование	brecciation
brekçiyalanmış	брекчированный	brecciated
bremsberq (<i>mail səth-dən yük endirmək üçün qazma</i>)	бремсберг	brake slope , rope incline
brigada	бригада	crew, gang
almaz qazıma briqadası	~ алмазного бурения	diamond-drill c.
borudüzən briqada	~ трубоукладчиков	pipe gang
cari təmir briqadası	~ текущего ремонта	maintenance c., oil-well service c.
fəhlə briqadası	~ рабочих	gang

<i>köməkçi işçilər brigadası</i>	~ подсобных рабочих	<i>bull gang</i>
<i>qazımaçı brigada</i>	~ бурильщиков	<i>gang of drillers</i>
<i>partladıcılar brigada</i>	~ взрывников	<i>blasting c., shooting c.</i>
<i>texniki xidmət brigadası</i>	~ технического обслуживания	<i>maintenance c.</i>
<i>yer üstü xidmət brigadası</i>	~ наземного обслуживания	<i>ground crew</i>
<i>brigadir (usta)</i>	мастер, бригадир	<i>foreman</i>
<i>qazımaçıların ustası</i>	~ бурильщиков	<i>f. driller</i>
<i>geoloji kəşfiyyat işləri ustası</i>	~ геолого-разведоч- ных работ	<i>f. of geological exploration</i>
<i>daş işçiləri brigadiri</i>	~ каменищиков	<i>master bricklayer</i>
<i>bucaq</i>	угол	<i>angle</i>
<i>bucaqlıq</i>	угольник	<i>angle bar</i>
<i>bucaq siyirtməsi</i>	угловая задвижка	<i>angle gate valve</i>
<i>bucaqölçən</i>	угломер	<i>angle gauge</i>
<i>bucurqad</i>	лебедка	<i>drawworks, windlass</i>
<i>bucurqad altı</i>	основание под буровой лебедку	<i>draw works substructure</i>
<i>bucurqadlı traktor</i>	трактор с лебедкой	<i>tractor with winch</i>
<i>bucurqadın yük- qaldırma qabiliyyəti</i>	грузоподъемность лебедки	<i>hoisting power of winch</i>
<i>budka</i>	будка	<i>cabin</i>
<i>qazmaçı budkası</i>	~ бурильщика	<i>floorman's cabin, doghouse</i>
<i>bufer mayesi</i>	буферная жидкость	<i>buffer fluid</i>
<i>bufer təzyiqi</i>	давление буферное	<i>well head pressure</i>
<i>buxar</i>	пар	<i>vapour, steam</i>
<i>buxar generatoru</i>	парогенератор	<i>steam generator</i>
<i>buxar-güc qurğusu</i>	паросиловая установка	<i>steam plant</i>

buxar-istiliklə təsiretmə	паротепловое воздействие	steam-thermal stimulation
buxarın elastikliyi	упругость паров	vapour pressure
buxarın vurulması	нагнетание пара	vapour injection
buxarlanan neft	летучая нефть	volatile oil
buxarlanma	испарение	evaporation
buxarlanma qabiliyyəti	летучесть	volatility
buldozer	bulldozer	бульдозер
bunker	бункер(мн. бункера	bunker, bin
qəbul b~i	приёмный ~	receiving bunker
ölçü b~i	мерный ~	measuring bin
saxlanma üçün b.	~ для хранения	storage bunker
səyyar b.	передвижной ~	portable bin
sferik dibli b.	~ со сферическим днищем	spherical-bottom bin
süxur nümunəsi saxlanan b~i	породный ~	gob bin , waste bin
yastı diblə b.	~ с плоским днищем	flat-bottom bin
yüklənmiş b.	перегруженный ~	surcharged bin
bunker yanacağı	бункерное топливо	bunker fuel
bunkerləmə	бункеровка	bunkering
yeraltı b.	подземное ~	underground b.
bur (lağım və quyu qazımaq üçün alət)	бур	bore, borer, bit
altıüzü b.	шестигранный ~	hexagon bit
baltaya oxşar b.	долотчатый ~	bull bit, flat bit, spade-type bit
halqalı b.	кольцевой ~	annular borer
közərdilmiş b.	калёный ~	forged bit
közərmis(armatur - lanmamış) b.	калёный ~ (неармированный)	steel bit
qaşığa oxşar b.	ложечный ~	post-hole borer, spoon bit
quyu b~u	колодезный ~	well borer

<i>möhkəmlənmiş bur</i>	армированный ~	carbide bit, insert rack bit
<i>sərt xəlitə ilə möhkəmlənmiş b.</i>	~ армированный твёрдым сплавом	hard-metal bit
<i>spiralaoxşar b.</i>	спиральный ~	auger bit, twist bit
<i>şaroşkalı b.</i>	шарошечный ~	rotary bit
<i>ştanq b~u</i>	штанговый ~	rod bore, bit
<i>tək baltalı b.</i>	однородотчатый ~	single-chisel bit
<i>torpaq b~u</i>	земляной ~	earth (ground) borer
<i>ulduza oxşar b.</i>	звездчатый ~	star [shaped] bit
<i>zərbə b~u</i>	ударный ~	thrust borer
<i>burtik</i>	буртик	collar, bolster
<i>burun quyruğunun b~i</i>	~ хвостика бура	steel collar
<i>matqabın burtiki</i>	~ бура	shank collar
<i>buraxıcı aqreqat</i>	пусковой агрегат	starting unit
<i>buraxıcı təzyiq</i>	пусковое давление	starting pressure
<i>buraxılmış kəmə</i>	обсаженный	cased
<i>buraz (kanat)</i>	канат	rope, cable
<i>buraz bucurqadı</i>	лебедка канатная	rope-hoist
<i>buraz buxtası</i>	бухта каната	rope coil
<i>buraz diyircəyi</i>	ролик канатный	rope roller
<i>buraz hörülməsi</i>	свивка каната	cable plaiting
<i>buraz qıfılı</i>	замок канатный	rope clamp
<i>buraz sıxıcısı</i>	зажим канатный	cable clamp
<i>burazın dartımı</i>	натяжка каната	spring of line
<i>burazlı qazıma</i>	бурение канатное	cable drilling
<i>buraz tutucu qarmaq</i>	канатный ловильный крючок	cable fishing hook
<i>burğu</i>	сверло	auger, borer, drill
<i>daş b.</i>	~ по камню	stone drill
<i>elektrik b~su</i>	электрическое ~	electrical auger

<i>hidravlik b.</i>	<i>гидравлическое ~</i>	<i>hydraulic auger</i>
<i>kömür b~su</i>	<i>угольное ~</i>	<i>coal borer</i>
<i>perforator b~su</i>	<i>~ перфоратора</i>	<i>jackbit</i>
<i>pnevmatik b.</i>	<i>пневматическое ~</i>	<i>pneumatic drill, air drill</i>
<i>spiral b.</i>	<i>спиральное ~</i>	<i>twist drill</i>
<i>sütunlu b.</i>	<i>колонковое ~</i>	<i>core bit</i>
<i>yumşaq kömür vasi-təsilə qazıma b~su</i>	<i>~ для бурения по мягкому углю</i>	<i>breast auger</i>
<i>burğu ilə deşmək</i>	<i>буравить</i>	<i>bore, drill</i>
<i>burov</i>	<i>бур</i>	<i>drill</i>
<i>burucu moment</i>	<i>крутящий момент</i>	<i>twisting moment</i>
<i>buruğun montaj edilməsi</i>	<i>монтаж буровой</i>	<i>riging up</i>
<i>buruğun sökülməsi</i>	<i>демонтаж буровой</i>	<i>rig down</i>
<i>buruq</i>	<i>буровая</i>	<i>drill ,hole</i>
<i>buruq briqadası</i>	<i>буровая бригада</i>	<i>drilling crew</i>
<i>buruq fəhləsi</i>	<i>рабочий в буровой</i>	<i>roughneck</i>
<i>buruq jurnalı</i>	<i>буровой журнал</i>	<i>drilling record(log)</i>
<i>buruq körpüsü</i>	<i>буровой мостик</i>	<i>pipe rack</i>
<i>buruq məhlulunun çıxış xətti</i>	<i>линия для выхода бурового раствора</i>	<i>mud return line</i>
<i>buruq məhlulunun sıxlığı</i>	<i>плотность бурового раствора</i>	<i>mud density</i>
<i>buruq mühərriki</i>	<i>буровой двигатель</i>	<i>drilling engine</i>
<i>buruq nasosu</i>	<i>буровой насос</i>	<i>mud pump</i>
<i>buruq şlanqı</i>	<i>буровой шланг</i>	<i>drilling hose</i>
<i>burulan, burulğan</i>	<i>турбулентный</i>	<i>turbulent</i>
<i>burulan axın</i>	<i>турбулентный поток</i>	<i>turbulent flow, turbulent current</i>
<i>burulan hərəkət</i>	<i>турбулентное движение</i>	<i>turbulent motion</i>
<i>burulğanlıq</i>	<i>турбулентность</i>	<i>turbulence</i>
<i>burulmaya qarşı möhkəmlik</i>	<i>прочность на скручивание</i>	<i>torsional strength</i>

büret (<i>dərəcələrə bölünmüş şüşə boru</i>)	бюретка	burette
bütöv gövdəli boru	труба цельнотянутая	weldless tube
bütövsüz çıxartma	бесцеликовая выемка	pillarless mining
	Сс	
cari çıxarma	отбор текущий	current withdrawal
cari lay təzyiqi	текущее пластовое давление	current reservoir pressure
cari neftvermə	текущая нефтеотдача	current oil recovery
cari texniki baxış	текущий техниче - ский осмотр	periodic inspection
cari təmir	текущий ремонт	maintenance job, permanent repair
cass(yass),qazıma yassı	ясс, бурильный ясс	jars
hidravlik cass	гидравлический ~	hydraulic jar
fırlanma qazması üçün cass	~ для вращатель- ного бурения	rotary boring jar
qoparıcı cass	отбойный ~	torque jar, bumper jar
cassın gedişi	ход ясса (при бурение)	jar work off
cass tutan	яссоловка	jar socket
cass tutucusu	инструмент для ловли ясс	jar bumper, jar crotch socket, jar knocker
cədvəl	таблица	table
cədvəl funksiyası	функция расписания	function schedules
cəftə	затвор	catcher
cərəyan açarı	рубильник	knife switch, contact

cərəyan	ток	current
cərəyan keçirici	проводник тока	current conductor
cərəyan məhdudlaşdırıcısı	электрический ограничитель	electrical limiter
cərəyan şiddəti	сила тока	current intensity
cərgə (<i>sıra</i>)	ряд	row
<i>geri ~ (çoxsıralı partlayışlı quyu)</i>	<i>задний ~ (скважин при многорядном взрывании)</i>	<i>back r.</i>
<i>ön cərgə</i>	<i>передний ~</i>	<i>front r.</i>
cib kompası	карманный компас	pocket compass
cihaz	прибор, аппарат	device, apparatus
<i>ölçü cihazı</i>	<i>измерительный ~</i>	<i>measuring a.</i>
<i>özüyazan və ya qeydedici cihaz</i>	<i>самопишущий или регистрирующий ~</i>	<i>recording a. , registering a.</i>
cihazın xətalrı	ошибки устройства	device errors
cihazın ölçmə həddi	предел измерения прибора	upper limit of the range
cilalanmış ştanq	полированная штанга	polished rod
cilalanmış ştanq oymağı	полированный втулка штанги	polished rod liner
cilalanmış ştanq oymağının borusu	труба втулки полированной штанги	liner tube for polished rod
cilalama dəzgahı	шлифовальный станок	grinding machine
civə	ртуть	mercury, quicksilver
civə manometri	ртутный манометр	mercury gauge, mercury manometer
cod su	вода жесткая	hard water
cövhər	вытяжка	extinguisher , extract

	Çç	
çaxmaq daşı	кремневый камень	flint
çala	дайка, отверстие	dike, orifice, hole
çalov	черпак, ковш	bucket
çarx qolu	кривошип	bell crank
çarx qolu birləşməsi	кривошипное соединение	crank connecting link
çarx oxu	ось колеса	axle-tree
çarpaz	раскос, раскосина, крестовина	bracie, cross, cross bar
çarpaz dartıcılar	растяжка	brace, guy
çarpaz paya	подкосная свая	batter pile
çarpaz yerləşmiş şaroşkalar	крестообразно расположенные шарошки	cross cutters
çat	трещина, разрыв	fracture, break, fissure
üfüqi dairəvi çat (layda)	горизонтальная круговая ~	pancake
çat boşluğu	трещинная пустотность	fracture interstice
çat bulaqları	трещинные источники	fissure springs
çat keçiriciliyi	трещинная проницаемость	fracture permeability
çat kollektoru	трещинный коллектор	fractured reservoir
çat-çat süzgəc	целевой фильтр	slotted screen
çat-dəlmə dəşik kollektor	трещинно-кавернозный коллектор	fracture-cavernous reservoir
çatın açılması	раскрытие трещины	fracture opening
çatın əmələ gəlməsi	образование трещин	fracturing

çatlar sistemi	система трещин	conjugated fractures
çatlar zonası	зона трещин	fractured zone
çatların həcmi sıxlığı	объемная плотность трещин	volumetric compactness of fractures
çatların keçirmə qabiliyyəti	пропускная способность трещин (при гидроразрыве)	fracture flow capacity
catların yerləşməsi	расположение трещин	fracture spacing
çatlı	трещиноватый	fissured,cracked
çatlı səth	трещиноватый поверхность	fractured surface
çatlı kollektor	трещиноватый коллектор	fractured reservoir
çatlı-məsaməli kollektor	трещиновато-пористый коллектор	fracture-porous reservoir
çatlılıq	трещиноватость	fracturing,jointing
çatlılıq əmsalı	коэффициент трещиноватости	fissuration factor
çeşidlənmə əmsalı	коэффициент отсортированности	coefficient of sortity
çeşidlənmiş qum	отсортированный песок	assorted sand
çevik metal başmaq	гибкий металлический башмак	flexible metal shoe
çevirən funksiya	преобразующая функция	transfer function
çevirmə, çevrilmə	превращение	conversion
çevirmə əmsalı	переводной коэффициент	conversion factor
çevrilmiş beşnöqtəli şəbəkə	сетка пятиточечная обращенная	inverted five-spot pattern

çəki indikatoru	индикатор веса	weight indicator
çəki qatılığı	весовая концентрация	percentage by weight
çəki sərfi	весовой расход	mass flow
çəllək	бочка	barrel; keeve
<i>amalqamasiya çəi</i>	<i>амальгамационная~</i>	<i>amalgamating b.</i>
<i>neft üçün ç.</i>	<i>~ для нефти</i>	<i>oil barrel</i>
<i>sement çəi</i> (376funt=170,5kq)	<i>~ цемента</i>	<i>barrel of cement</i>
çən	бак	tank ,container
çöküntü çəni	сливной ~	sludge t.
durulducu çən	отстойный ~	slime [settling] t.
qarışdırma çəni	смесительный ~	mixing t.
<i>qıfaoxşar aşağı hissəli silindrik çən</i>	<i>цилиндрический ~ с воронко- образной нижней частью</i>	<i>cylindrical hopper- bottomed t.</i>
<i>qidalandırıcı çən</i>	<i>питающий ~</i>	<i>supply t.</i>
<i>qum çəni, qum ilə təməl qoymanı vermək üçün çən (sıxılmış hava ilə)</i>	<i>~ для подачи закладки с песком (с помощью сжатого воздуха)</i>	<i>sand t.</i>
<i>nasos təmiri üçün çən</i>	<i>~ для заливки насоса</i>	<i>priming t.</i>
<i>sement məhlulunu qarışdırmaq üçün çən</i>	<i>смесительный ~ для цементного раствора</i>	<i>cement mixing t.</i>
<i>sementlənmə üçün çən</i>	<i>~ для цементирования</i>	<i>cannif t.</i>
<i>su çəni</i>	<i>~ для воды</i>	<i>water tank</i>
<i>tutma çəni</i>	<i>улавливающий ~</i>	<i>trap t.</i>
çənlərə bənd çəkmə	обвалование резервуаров	dike for reservoir

cəp bucaq	косой угол	bevel
cəp dirək	раскос	bracing member
cəp flanslı mufta birləşməsi	муфтовое соединение с косыми фланцами	bias cut hydrocouple connection
cəp keçirici(<i>qazıma turbini üçün</i>)	кривой перевод – ник (<i>для турбобура</i>)	bent pipe joint
cəp qırılma	косой сброс	cross fault
cəpər	заграждение	barrage
çərçivə	рама	framework, frame
<i>bərkitmə çərçivəsi</i>	<i>крепёжная ~</i>	<i>lining set, frame set</i>
<i>blok çərçivəsi</i>	<i>~ блока</i>	<i>pulley frame</i>
<i>əsas çərçivə</i>	<i>основная ~</i>	<i>bed frame.</i>
<i>konveyerin çərçivəsi</i>	<i>~ конвейера</i>	<i>conveyer frame</i>
<i>qasnağın çərçivəsi</i>	<i>~ шкива</i>	<i>pulley frame</i>
<i>taxta çərçivə</i>	<i>деревянная ~</i>	<i>wooden frame</i>
<i>yuxarı çərçivə</i>	<i>верхняя ~</i>	<i>upper frame</i>
<i>yük avtomobilinin çərçivəsi</i>	<i>~ грузовика</i>	<i>truck frame</i>
çərçivə tiri	брус рамный	frame beam
çıxarıl bilən ehtiyat	извлекаемые запасы	recoverable reserve
çıxarılan məhsulun tərkibi	состав добываемой продукции	produced output composition
cıxarılan oymaq	съёмная втулка	loose bushing
çıxarılmayan sapıcı	несъёмный отклонитель	permanent whipstock
çıxarılma sürətinin təsiri	влияние темпа отбора	influence of recovery rate
çıxarma planının yerinə yetirilməsi	выполнение плана добычи	carring out of plan of output
çıxartma dərəcəsi	степень извлечения	extraction ratio
çıxartmaq(<i>quyudan</i>)	извлекать	derive

çixıntı	выступ	outshot
çixış (cixma)	выход, исход	output, outcome
çixış borusu	выкидная труба	discharge pipe
çixış dəliyi	выходное отверстие	outlet
cixış klapanı	выпускной клапан	outlet valve
çixış sürəti	выходная скорость	outlet velocity
çixış temperaturu	температура на выходе	outlet temperature
çixış təzyiqi	давление выпуска	outlet pressure
çixış valı	выходной вал	outlet shaft, output shaft
çixış xətti	выкидная линия	delivery line
çixış xəttindəki siyirtmə	выкидная задвижка	discharge gate
çixış kranı	выпускной кран	discharge cock
çixış yolu	выходное отверстие	delivery outlet, delivery orifice
çixışa mənsub effect	концевой эффект	end effect, boundary effect
çixışda itkilər	потери в выходе, потери на выкиде	exit losses, discharge losses
çixışda sürət	скорость на выходе	output speed
çixışda təzyiq	давление на выходе	discharge pressure
çixıntı	выступ	outshot
çinqıl (çaqıllar)	галька, гравий	boulder, gravel, pebble
çinqıl kipgəci, tıxacı	гравийная набивка	gravel packing, gravel pack
çinqıllı süzgəc	гравийный фильтр	gravel filter
çırağ	светильник	light
gəzdirilən mədən çırağı	переносной ~	portable 1.
hava yayan çırağı	~ - воздухо распределитель	troffer
qəza çırağı	аварийный ~	emergency light

<i>mədən çırağı</i>	<i>рудничный ~</i>	<i>mine l., mine's l.</i>
<i>partlayış-təhlükəsizlik çırağı</i>	<i>взрывобезопасный~</i>	<i>flame-proof luminaire</i>
<i>stasionar çırağ</i>	<i>стационарный ~</i>	<i>fixed l-s , stationary l.</i>
<i>şaxta çırağı</i>	<i>шахтный ~</i>	<i>pit candle</i>
<i>təhlükəsiz çırağı</i>	<i>безопасный ~</i>	<i>permissible light</i>
<i>çirklənmə</i>	загрязнение	contamination, pollution, impurity
<i>bakterial çirklənmə</i>	загрязнение бактериальное	bacterial pollution
<i>çilingər (boru kəmərinin montajı üzrə)</i>	слесарь (<i>по манте - жу трубопровода</i>)	fitter, locksmith
<i>çilingər işləri</i>	слесарные работы	fitter's work, locksmith's works
<i>çox dərin qazıma</i>	сверхглубокое скважина	super deep drilling , ultradeep drilling
<i>çox dərin quyu</i>	сверхглубокая скважина	superdeep well
<i>çoxamilli dispersiya analizi</i>	многофакторный дисперсионный анализ	multifactor analysis of variance
<i>çoxamilli korrelyasiya</i>	многофакторная корреляция	multifactor correlation
<i>çoxbarmaq (hörümçək şəkilli)</i>	паук	spider
<i>çoxbarmaqla götürülmüş süxur nümunəsi</i>	образец породы взятый пауком	drill core, bailer sample
<i>çoxcərgəli sistem</i>	многорядная система	multi-row system
<i>çoxdibli quyu</i>	многозабойная скважина	multibottom hole
<i>çoxfazlı axın</i>	многофазное течение, многофазный поток	multiphase flow

çoxfazalı mayelərin axını	течение многофазных жидкостей	fluid flow
çoxfazalı süzülmə	многофазная фильтрация	multiphase filtration
çoxkameralı özül (əsas)	многокамерная опорная база	cellular base
çoxkomponentli qarışıq	многокомпонентная смесь	multicomponent mixture
çoxlaylı tamamlama	многопластовое заканчивание	multiple completion
çoxlaylı yatağın işlənilməsi	разработка многопластового месторождения	multibedded field development
çoxlaylı yataq	многопластовое месторождение	multilayer field
çoxlüləli qazıma	многоствольное бурение	multihole drilling, simultaneous drilling
çoxtəbəqəli almaz başlığı	многослойная алмазная коронка	multilayer diamond core bit
çökdürmə	отстой,осаждение	settling,coagulation
çökdürmə çəni	отстойная емкость	setting pit
çökdürmə effekti	эффект коагуляции	coagulating effect
çökdürmə müddəti	время отстоя	settling time
çökdürücü	отстойник	fishing tank
çökdürücü maddə	коагулирующее вещество	coagulant
çökdürücü nov sistemi	желоб отстойной системы	mud launder
çökmə	сброс	fault
<i>bağlı çökmə</i>	<i>закрытый ~</i>	<i>closed f.</i>
<i>dioqanal ç.</i>	<i>диагональный ~</i>	<i>diagonal f.,oblique f.</i>
<i>düşmə üzrə ç.</i>	<i>~ по падению</i>	<i>dip f.</i>
<i>istiğamət üzrə ç.</i>	<i>~ по простиранию</i>	<i>strike f.</i>
<i>kəsən ç.</i>	<i>секущий ~</i>	<i>tear f.</i>

<i>normal</i> ç.	<i>нормальный</i> ~	<i>normal f., centripetal f.</i>
<i>pilləli</i> ç.	<i>ступенчатый</i> ~	<i>step f.; echelon f.</i>
<i>radial</i> ç.	<i>радиальный</i> ~	<i>radial f.</i>
<i>sadə</i> ç.	<i>простой</i> ~	<i>slip f, ,single f.</i>
<i>sıxılma</i> ç.	~ <i>сжатия</i>	<i>compression f., reverse f.</i>
<i>şarnirli</i> ç.	<i>шарнирный</i> ~	<i>hinge f., rotational f.</i>
<i>vertikal (şaquli)</i> ç.	<i>вертикальный</i> ~	<i>vertical f.</i>
çökmə konusu	конус отложения	outwash fan
çöküntü	осадок ,отложение	sediment, deposit
<i>alluvial</i> çöküntü	<i>аллювиальный</i> ~	<i>alluvial sediment</i>
<i>üst</i> çöküntü	<i>верхний</i> ~	<i>upper sediment</i>
çöküntü süxurların genezisi	генезис осадочных пород	genesis of sedimentary rocks
çöküntü süxurların sementi	цемент осадочных пород	sedimentary rock cement
çöküntü süxurlar təsnifatı	классификация осадочных пород	sedimentary rocks classification
çöküntülər	осадки	sediments
çöküntülər toplanmasında fasilə	перерыв в осадко - накоплениях	break in sediment, interruption in sedimentations
çöküntülər yığılma - sının ardıcılığı	последовательность осадконакопления	sedimentation sequence
çöküntülərin əmələ gəlməsi	осадкообразование	sedimentation
çöküntülərin toplanmasının tarixi	история осадконакопления	depositional history
çöküntülü süxur	осадочная порода	sedimentary rock
çöküntünün düşməsi	выпадение осадка	sedimentation, setting of sediment

çömçəli ekskavatorun təsir radiusu	радиус действия экскаваторный	radius action of the bucket excavator
çömçələmə radiusu	радиус черпания	cutting [digging] radius, excavating radius
çuxur	ложбина	hollow, groove, excavation
çuqun boru	чугунная труба	cast iron pipe

Dd

daban suyu	подошвенная вода	bottom water
daban suyu basqısı	напор подошвенных вод	bottom water drive
daban suyun yarıb keçməsi	прорыв подошвенной воды	bottom water inrush (water breakthrough)
dabanaltı	подпятник, пята опорная	bearing, step bearing
dağ təzyiqi	горное давление	rock pressure
dağıdıcı alət	инструмент разрушающий	destructive tool
dağılma bucağı	угол разрушения	angle of destruction
dağ-mədən mühəndisi	горный инженер	mining engineer
daxil olma qurğusu	устройство ввода	input device
daxili borukəsən	труборезка внутренняя	internal pipe cutter
daxili təmas	внутренний контакт	internal contact
<i>daxili qaz-su təması</i>	<i>внутренний газо - водяной контакт</i>	<i>internal gas-water contact</i>
<i>daxili su-neft təması</i>	<i>внутренний водонефтяной контакт</i>	<i>internal oil- water contact</i>

daimi tipli pakker	паккер постоянного типа	constant type packer
dairəvi açar	ключ круговой	circular tongs
dairəvi yataq	залежь круговая	circular deposit
damcı aparılma	капельный унос	drop priming, droplet
dar keçid	узкий проход	bottle-neck
Darsi qanunu	закон Дарси	Darcy law
dartaylama	тартание	bailing
dartaylama barabanı	тартальный барабан	bailing drum, sand reel
dartaylama burazı	тартальный канат	bailing line
dartaylama işləri	тартальные работы	bailing operation
dartaylama jelonkası	тартальная желонка	bailing up bailer
dartaylama kanatı	тартальный канат	bailing rope
dartıcı	оттяжка	guy, anchor line
dartıcı kanat	оттяжной канат	guyrope
dartılma	натяжение	tension, straining
daşma	перелив	overflow
davamlı suxur	устойчивая порода	stable rock
dayaq halqası	кольцо упорное	thrust ring
dayaq payası	опорная свая	consolidation pile
dayaq plitəsi, dayaq tavası	опорная плита	support plate, bearing plate
dayaq plitəsi qazıma üçün	опорная плита для бурения	drilling template
dayaq təzyiqi	опорное давление	bearing reaction, bearing pressure
dayanan quyu	простаивающая скважина	idle well

dayandırılmış quyu	остановленная скважина	shut-in well
dayandırılma-dan əvvəl debit (quyu)	дебит перед остановкой скважины	rate before well shutdown
dayanıqlıq	устойчивость , стабильность	stability
debit	дебит	production rate,output
ani d.	мгновенный ~	instantaneous discharge,instant debit
daimi d.	постоянный ~	constant rate
ilkin d.	начальный ~	flush production
istehsal d~ i	~ выработки	yield of a heading
qurulan quyu d~i	установившийся ~ скважины	equilibrium well discharge
quyu d~i	~ скважины	well discharge
fontan vuran quyunun d~i	~ фонтанирующей скважины	flowing well production rate
debit düsturu	формула дебита	formula of production
debitin dəyişməsi	изменение дебита	productivity change
debitin düşməsi	снижение дебита	production decline
debitin ölçülməsi	измерение дебита	metering of production
debitölçən	дебитомер	flowmeter
demulqator	деэмульгатор	emulsion breaker, demulsifier
demulsification	деэмульсация	demulsification
defektoskopiya	дефектоскопия	fault detection, defectoscopy
deformasiya	деформация	deformation
deformasiya effekti	деформационный эффект	deformational effect

deformasiyalı proses	деформационный процесс	deformational process
dekalitr	декалитр	decalitre
depressiya	депрессия	depression
depressiya qıfı	депресссионная воронка	depression funnel
desorbsiya	десорбция	desorption
destruksiya	деструкция	destruction
Devon dövrü	Девонский период	Devonian period
dəqiq həll	точное решение	accurate solution
dəqiq proqnoz	точный прогноз	accurate forecast
dəqiqədə dövrlər sayı	число оборотов в минуту	revolutions per minute (rpm)
dəlmə (dəlinmə), burğu ilə deşmə (deşilmə)	сверление	boring, drilling
deşmək, dəlmək	сверлить	drill, wimble, bore
dəlik, (oyuq)	ячейка	cell, mesh
şadalarlı dəlik	~ грохота (бетонного основания гравитационного типа)	screen cell (concrete base of gravity -type)
dəmir	железо	iron
bucaq d.	угловое ~	angle i., knee-i
bucaqlı d.	уголковое ~	l-i., knee-i., edge i.
büzmələnməmiş d.	гофрированное ~	riffled sheet i., corrugated i.
büzməli d.	рифлёное ~	corrugated i.
dalğalı d.	волнистое ~	corrugated i.
fasonlu d.	фасонное ~	fashioned i.

<i>iki tavrolu d.</i>	<i>двутапвовое ~</i>	<i>double t-i., double i.</i>
<i>qazan d.</i>	<i>котельное ~</i>	<i>boiler i.</i>
<i>təknə d~i</i>	<i>корытное ~</i>	<i>channel i.</i>
<i>şveller d.</i>	<i>швеллерное ~</i>	<i>u-iron, channel i.</i>
<i>zolaqlı d.</i>	<i>полосовое ~</i>	<i>flat [bar] i., ribbon i.</i>
dəmir ayırıcı (<i>zənginləşdirmədə</i>)	железоотделитель (<i>в обогащении</i>)	iron separator
dəmir baraban	железный барабан	iron drum
dəmir beton	железобетон	ferroconcrete, reinforced concrete
dəmir-beton quruluşu	железобетонная конструкция	reinforced concrete construction
dəmir qasnaq	железный шкив	iron pulley
dəmir qulpu	железная скоба	scraper, iron dog
dəmir lövhə (<i>dibdə süxurların əllə yığılmasını yüngül- ləşdirmək üçün</i>)	железный лист (<i>для облегчения ручной уборки породы взабое</i>)	iron-sheet
dəmir şlyapa	железная шляпа (<i>сульфидной жилы</i>)	cap of vein, iron hat
dəmir vedrə	железное ведро	hudge
dəmirli	железистый	ferruteros, glandular
dəmir brekçiya	железистая брекчия	canga ,glandular breccia
dəmir ərinti	железосодержащий сплав	iron-bearing alloy
dəmir əhəngdaşı	железосодержащий известняк	ferruginous limestone
dəmir əhəngli gil	железистая известковая глина	bole,marl
dəmir filiz	железистая руда	chamoisite

dəmir qumdaşı	железистый песчаник	carstone, iron sand
dənələrin ölçüsü	размер зерен	grain size
dənələrin yığılması	упаковка зерен	grain packing
dənəvər suxur	грунт сыпучий	loose ground , loose soil
dəniz boru kəməri	морской трубопровод	marine pipeline, offshore pipeline
dəniz fontan armaturu	морская фонтанная арматура	marine X-mas tree
dəniz hidrotexniki qurğular	морские гидротех- нические сооружения	offshore hydretechnucal facilities
dəniz kranı	плавучий кран	floating crane
dəniz qazıma platforması	морская буровая платформа	drilling offshore platform
dəniz qazıması	морское бурение	offshore drilling
dəniz quyusu	морская скважина	offshore hole, offshore well
dəniz mədənlərinin istismarı	эксплуатация мор- ских промыслов	marine exploitation
dəniz mədənlərinin qurulması	сооружение морских промыслов	marine engineering
dəniz mühitinin çirklənməsi	загрязнение морской среды	marine pollution
dəniz neft-qaz çıxarması	морская нефтегазодобыча	offshore oil and gas production
dəniz neft terminalı	морской нефтяной терминал	offshore oil terminal
dənizdə neft yığma sistemi	система сбора нефти в море	offshore oil collection system
dəniz platforması	морская платформа	offshore platform , marine platform

dəniz qazıma platforması	морская буровая платформа	marine drilling platform
dəniz tədqiqat platforması	морская исследовательская платформа	marine research platform
dəniz stasionar platforması	морская стационарная платформа	marine stationary platform
dəniz texnoloji platforması	морская технологическая платформа	marine technology platform
dəniz seysmik kəşfiyyatı	морская сейсмо – разведка	marine seismic survey
dəniz şelfi	морской шельф	sea shelf
dənizin dərinliyi	глубина моря	sea depth
dərəcə	градус	degree
dərin qazıma	глубокое бурение	deep drilling
dərin quyu	глубокая скважина	deep well
dərin su platforması	глубоководное основание	deepwater base
dərin yerləşən horizon	глубоко залегающий горизонт	deeply the underlying horizon
dərin yerləşən yataq	глубокозалегающая залежь	deep deposit
dərinlik indikatoru	индикатор глубины	depth indicator
dərinlik ölçən	манометр глубинный	bottom- hole pressure gauge, depth gauge
dərin nasos quyularının tədqiqi	исследование глубинно насосных скважин	exploration well testing
dərin nasoslu quyunun istismarı	глубиннонасосная эксплуатация скважины	depth pump well operation
dərin nasoslu quyular	глубиннонасосная скважина	depth pump wells

dərin nasos	глубинный насос	deepwell pump, bore hole pump
dərinlik klapanı nasosun	клапан глубинного насоса	downhole valve pump
dərin neft nümunəsi	глубинная проба нефти	deep oil sample
dərin nümunə götürücüsü	глубинный пробоотборник	depth sampler
dərin su	вода глубинная	deep water
dərinlikölçən	глубиномер	depth gauge
dərinliyin ölçülməsi	замер глубины	depth surveying
dəstə	пачка	packet, pack
dəyişən	переменная	variable, changeable, alternating
dəyişən cərəyan elektrik mühərriki	электродвигатель переменного тока	alternating-current motor
dəyişən cərəyan generatoru	генератор переменного тока	variable current generator
dəyişən cərəyan gərginliyi	переменное напряжение тока	variable current voltage
dəyişən cərəyan sayqacı	счетчик переменного тока	alternating current meter
dəyişən debit	переменный дебит	variable production rate
dəyişən kəmiyyət	переменная величина	variable quantity
dəyişənlərə ayırma üsulu	метод разделения переменных	variable separation method
dəyişiklik, dəyişmə	изменение	change
dəyişmə diapazonu	диапазон изменения	range of change
dəyişmə intervalı	интервал изменения	change interval
dəzgah fırlandırıcısı	вращатель станка	rotation head

diafraqma	диафрагма	diaphragm
diafraqmalı sərfölçən	диафрагменный расходомер	orifice flow meter
diagram	диаграмма	diagram
dialog monitoru	диалоговый монитор	console comand monitor
dialog proqramı	диалоговая программа	conversational program, interactive program
dialog rejimi	диалоговый режим	conversational mode, dialogue mode
dialoglu daxil etmə	диалоговый ввод	dialog input
diapazon	диапазон	diapason, range
diapirovlı qırışıq	диапировая складка	piercement fold, diapiric fold
diatom dəstəsi	диатомовая свита	diatomite suite
dib	дно,забой	bottom
dib çöküntüləri	донные осадки	bottom settlings
diferensial balta	дифференциальное долото	differential bit
diferensial qazsızlaşma	дифференциальное разгазирование	differential separation
diferensial manometr	дифференциальный манометр	differential manometer
diferensial paylanma funksiyası	дифференциальная функция распределения	differential function of distribution
diferensial paylanma qanunu	дифференциальный закон распределения	differential law of distribution
diferensial tənlik	дифференциальное уравнение	differential equation
diferensial təzyiq	дифференциальное давление	differential pressure

diferensial viskozimetr	дифференциальный вискозиметр	differential viscosimeter
diffuziya	диффузия	diffusion
diffuziya əmsalı	коэффициент диффузии	diffusion coefficient
dik yatımlı lay	крутопадающий пласт	steeply deeping seam
dilçək (işkil)	храповик	dog, rack wheel, spline
dilçəkli açar	ключ с трещоткой	ratchet spanner
dilçəkli çarx	храповик , храповое колесо	ratchet,ratchet wheel
dinamik sabitlik	динамическая устойчивость	dynamic stability
dinamik xarakteristika	динамическая характеристика	dynamic characteristic
dinamik quyudibi təzyiq	динамическое забойное давление	dynamic bottom hole pressure
dinamik müvazinət	динамическое равновесие	dynamic equilibrium, dynamic balance
dinamik optimallaşdırma	динамическая оптимизация	dynamic optimization
dinamik özlülük	динамическая вязкость	dynamic viscosity
dinamik proqramlaşdırma	динамическое программирование	dynamic programming
dinamik səhv	динамическая ошибка	dynamic error
dinamik səviyyə	динамический уровень	dynamic level, working level
dinamik sistem	динамическая система	dynamic system
dinamoqraf	динамограф	dynamograph
dinamometr	динамометр	dynamometer

dinamometrləmə	динамометрирование	dynamometry
dirək (paya,svay)	свая	pile
anker d.	анкерная ~	anchor p.
aparıcı d.	передовая ~	leading p.
asılan d.	висячая ~	friction p.
başlıqlı d.	~ с наголовником	capped p.
basma, (doldurma) d.	набивная ~	builtin-place p. , filling p.
beton d.	бетонная ~	concrete p.
beton basma d.	набивная бетонная ~	castin-place p.
borulu d.	трубчатая ~	tubular p.
çər, maili d.	откосная ~	batter p.
dayaq, istinad d.	опорная ~	bearing p.
dayaq d~i	упорная ~	stay p.
daşıyıcı d.	несущая ~	bearing p.
dəmirbeton d.	железобетонная ~	reinforced concrete p.
içiboş d.	пустотелая ~	hollow p.,tubular.
kənardakı d.	крайняя~, наружная ~	border p.
kömürsındıran d.	отбойная ~	fender p.
qalınlaşdırılmış d.	утолщённая ~	lagged p.
maili d.	наклонная ~	batter p.
sivri-uclu d.	остроконечная ~	pointed p.
tamamlayan d. (cərgədə)	замыкающая ~ (в ряду)	closing p.
taxta zivanalı d.	деревянная шпунтовая ~	framing sheet p.
taxmalı d.	свая с насадкой	capped p.
vurulmuş d.	забитые свая	driven p-s

<i>yönəldici d.</i>	<i>направляющая ~</i>	<i>guide p.,guiding p.</i>
<i>zivanalı d.</i>	<i>шпунтовая ~</i>	<i>slotted p., sheed[ing] p.,</i>
dirsəkli boru	коленчатая труба	bent pipe
dirsəkli ox	коленчатая ось	bent axle
disk daşıyıcısı	дисковод	disk drive
disk yaddaş qurğusu	дисковое запоми – нающее устройство	disk memory, disk storage
disket	дискета	diskette
diskret model - ləşdirmə	дискретное моде- лирование	discrete modelling digital simulation
diskret proqram- laşdırma	дискретное программирование	discrete programming
diskret sistem	дискретная система	discrete system
diskret təsadüfi kəmiyyət	дискретная случайная величина	discrete random quantity
dislokasiya	дислокация	dislocation
dispers sistem	дисперсная система	dispersed system
dispersiya	дисперсия	dispersion
dispersiya analizi	дисперсионный анализ	dispersing analysis
dispersləşmə	диспергирование	dispersion
dispetçerləşdirmə	диспетчеризация	dispatching
display	дисплей	display
display ekranı	экран дисплея	display screen
dişli baltabaşı	зубчатая коронка	basket bit,saw bit
dişli ötürmə	передача зубчатая	gear drive
dişli paker	зубчатый пакер	ratchet type packer
diyircəkli düzəldici	оправка роликовая	roller swage

dizel intiqalı	дизельный привод	diesel drive
doqquznöqtəli şəbəkə	сетка девятиточечная	nine-spot pattern
dolamaçarx	ворот	windlass
dolanbac boru kəməri	обходной трубопровод	by-pass
doldurma estakadası	наливная эстакада	loading rack
doldurucular	наполнители	fillers
dolma əmsalı	коэффициент наполнения	operating efficiency
dolomit	доломит	dolomite
dolomitli sement	доломитовый цемент	dolomitic cement
dolomitləşmiş suxur	доломитизированная порода	dolomitic rock
domkrat	домкрат	jack
donma temperaturu	температура заморзания	freezing point
dor ağacı	мачта	mast
doyma	насыщенность	saturation
doyma təzyiqi	давление насыщения	saturation pressure
doymamış karbohidrogenlər	ненасыщенные углеводороды	unsaturated hydrocarbons
doymanın xüsusiyyəti	характер насыщения	character of saturation
doymuş buxar təzyiqi	давление насыщенного пара	saturated vapour pressure
doymuş karbo – hidrogenlər	насыщенные углеводороды	saturated hydrocarbons
dozalayıcı nasos	дозаторный насос	controlled volume pump
döğrayıcı	дробилка	breaker
döğrayıcı baraban	дробильный	crushing drum

	барабан	
dördbogaz	крестовина	brace
dördağızlı balta	долото крестооб – разное	cross bit, cross-shaped bit
dörddiskli balta	четырёхдисковое долото	four-disc bit
dördpərli balta	четырёхперое долото, четырёх- лопастное долото	four-piece bit, four-blade bit
dördşaroşkalı balta	четырёхшарошеч- ное долото	four-roller bit
dördüncü dövr	четвертичный период	quaternary period
döşəmə(layın)	подошва(пласта)	floor(bed)
dövr etmə təzyiqi	давление циркуляции	circulating pressure
dövrən başlığı	циркуляционная головка	circulating head
dövrən sistemi	циркуляционная система	circulating system
dövrənin bərpası	восстановление циркуляции	restore circulation
dövrənin itməsi	потеря циркуляции	circulation loss, loss return
dövrənin pozul- ması	нарушение циркуляции	circulation loss
dövri suvurma	циклическая закачка воды	water cycling
dövri temperatur təsiri	циклическое температурное воздействие	thermal cycling
drenaj	дренаж	drainage
drenajlanma tempi	темп дренирования	drainage rate
drenajlanma zonası	зона дренирования	drainage zone

drenajlanmış lay	дренированный пласт	drained reservoir
drenajlanmış zona	дренированная зона	drained zone
drossel effekti	дроссель-эффект	throttle effect
duru yanacaq	горючее	combustible fuel, petrol
durulducu dövr	отстойный период	settling period
durulducu hovuz	отстойник	settling basin, settling tank, settler
durultma (çökmə)	отстой	sediment, sludge
duz tökülməsi	солеотложение	salt sedimentation
duzluluq	соленость	salinity
Dupyui düsturu	формула Дюпюи	Dupuis formula
düstur	формула	formula
düşmə əmsalı	коэффициент падения	fall rate
düz ardıcılıq	прямая последовательность	direct sequence
düz xətt	прямая линия	direct line, straight line
düz mütənasiblik	прямая пропорциональность	direct proportionality
düzəltmə	оправка	mandrel
düzəldici balta	оправочное долото	dress bit, opening bit
düz xətt quyusu batareyası	прямолинейная батарея скважин	rectilinear well row
düz xətt yerləşdirmə	прямолинейное размещение	direct placement
düz xəttli interpolasiya	прямолинейная интерполяция	linear interpolation
düz xəttli korrelyasiya	прямолинейная корреляция	reflect correlation

düzünə yuyulma	прямая промывка	direct flushing
Ee		
ebano	эбано (<i>остаточный продукт мексиканской нефти</i>)	ebano
effekt	эффект	effect
kumulyativ effekt	кумулятивный ~ (<i>при взрывании</i>)	cumulative e.
Monro effekti	Монро ~ (<i>кумуляции взрывной волны</i>)	Monroe e.
seysmik effekt	сейсмический~ (<i>взрыва</i>)	seismic e.
səth effektləri	поверхностные~	surface e-s
yumşalma effekti	~ размягчения	softening e.
effektiv güc	эффективная мощность	effective power
effektiv qalınlıq	эффективная толщина	effective thickness
effektiv məsaməlik	эффективная пористость	effective porosity
effektivlik	эффективность	efficiency
çömçələmənin e~i	~ черпания	digging e.
keçmənin e~i	~ проходки	drivage e.
qazsızlaşdırma quyunun e~i	~ дегазационной скважины	e. degassing wells
toz tutmanın e~i	~ пылеулавливания	de-dusting e.
zəif e.	слабая ~	poor e.
zənginləşdirmə e~yi	~ обогащение	e. of enrichment
effektivlik göstəricisi	показатель эффективности	efficiency factor
effektivliyin qiymətləndirilməsi	оценка эффективности	efficiency evaluation
effuziv suxurlar	эффузивные породы	effusive rocks
ehtimal edilən	предполагаемый	expected reserve

ehtiyat	запас	
ehtimal funksiyası	вероятностная функция	probability function
ehtimal xətası	вероятностная погрешность	probabilistic error
ehtimal modeli	вероятностная модель	probabilistic model
ehtimal paylan – masının dispersiyası	дисперсия распределения вероятностей	distribution variance probability
ehtimal prosesi	вероятностный процесс	probability process
ehtimal səhvi	вероятностная ошибка	probability error
ehtimal yaxınlaşması	вероятностный подход	probabilistic approach
ehtimallar nəzəriyyəsi	теория вероятностей	probability theory
ehtimalların paylanma funksiyası	функция распределения вероятностей	probability distribution function
ehtimallığın paylanmasının sıxlığı	плотность распределения вероятности	probability density
ehtimallığın sıxlığı	плотность вероятности	frequency function, distribution density
ehtiyat	запас	reserve
ehtiyat quyu	резервная скважина	standby well
ehtiyat qüvvələr	резервные мощности	reserve capacity
ehtiyat kateqoriyası	категория запасов	category of reserves
ehtiyatların silinməsi	списание запасов	inventory write-off, write-off of reserves,

ehtiyatların hesablanması	подсчет запасов	inventory calculation
ehtiyat konservasiya	консервация запасов	conservation reserves
ehtiyatların qiymətləndirilməsi	оценка запасов	inventory valuation
ehtiyatların mənimsənilmə normaları	норм освоения запасов	reserve development rates
ehtiyatların mənimsənilməsi	освоение запасов	development of reserves
ehtiyatların statistik hesablama metodu	статистический расчет запасов метод	statistical calculation of reserves method
ehtiyatların strukuru	структура запасов	inventory structure
ehtiyatların yenidən hesablanması	пересчет запасов	inventory recalculation
exolot	эхолот	echosounder
exometriya	эхометрия	echometry
ejektor (iki mayenin qarışdırılması üçün)	эжектор (для смешения двух жидкостей)	ejector, educator, fall increaser
hava e~u	воздушный ~	air ejector
ejektor borusu	эжекторная труба	ejector pipe
ejektor çömçəsi	эжекторный ковш	ejector bucket
ejektor klapanı	эжекторный клапан	ejection valve
ejektor qurğuları	эжекторные установки	ejector unit
ejektor nasos	эжекторный насос	ejector pump
ejektor torpaqsoran	эжекторная драга	jet dredge
ejektorlu burğu	эжекторное сверло	ejector drill
ejektorlu təmizləmə sistemi	эжекторная зачистная система	jet stripping system
ejektorlu ucluq	эжекторное сопло	ejector nozzle

eker	экер	cross
ekologiya	экология	ecology
ekoloji	экологический	ecological
ekoloji böhran	экологический кризис	ecological crisis
ekoloji təhlükəsizlik	экологическая безопасность	ecological safety
ekoloji tutum	экологическая ёмкость	ecocapacity
ekoloji zərər (itgi)	экологический ущерб	ecological damage
ekran	экран	screen
ekran pozuntusu	экранирующее нарушение	shielding violation
ekranlaşdırma	экранирование	screening
ekranlaşmış yataq	экранированная залежь	screened reservoir
eksikator	эксикатор	desiccator
ekskauster	экогаустер	exhauster
ekskavator	экскаватор	excavator
<i>addımlayan e.</i>	<i>шагающий ~</i>	<i>walking e.</i>
<i>açılış e~u</i>	<i>вскрышной ~</i>	<i>stripping shovel</i>
<i>alt çıxartma üçün çox çömçəli .e</i>	<i>многочерпаковый ~ для нижнего черпания</i>	<i>multi-bucket bottom digging e.</i>
<i>bir çömçəli e.</i>	<i>одночерпаковый ~</i>	<i>single-bucket e.</i>
<i>buxarlı e.</i>	<i>паровой ~</i>	<i>steam-driven e.</i>
<i>çoxçalovlu e.</i>	<i>многоковшовый ~</i>	<i>chain-and-bucket e.,multibucket e.</i>
<i>çox çömçəli e.</i>	<i>многочерпаковы ~</i>	<i>continuous-bucket e., multibucket e.</i>
<i>dişli çömçə .e</i>	<i>~ с зубчатым ковшом</i>	<i>toothed –scoop shovel e.</i>
<i>ikiqülləli e.</i>	<i>двухбашенный ~</i>	<i>double –tower e.</i>
<i>kabelli e.</i>	<i>кабельный ~</i>	<i>cable dredger , cable</i>

		<i>excavator</i>
<i>kanatlı-skreper e.</i>	<i>канатно-скреперный ~</i>	<i>rope scraper e.</i>
<i>karyer e~u</i>	<i>карьерный ~</i>	<i>mine excavator</i>
<i>kömür e~u</i>	<i>угольный ~</i>	<i>coal dredger, coal e.</i>
<i>qanadlı-təkərli e.</i>	<i>лопастно-колёсный~</i>	<i>bucket wheel e.</i>
<i>qreyferli e.</i>	<i>грейферный ~</i>	<i>clamshell e., grabbing e .</i>
<i>quru quruntu çıxarmaq üçün e.</i>	<i>~ для выемки сухого грунта</i>	<i>dry dredge</i>
<i>qülləli e.</i>	<i>башенный ~</i>	<i>dragline tower e., tower e., tower cable e.</i>
<i>rotorlu e.</i>	<i>роторный ~</i>	<i>bucket wheel e., rotary bucket e.</i>
<i>şaxta e~u</i>	<i>шахтный ~</i>	<i>shaft e.</i>
<i>tam çevrilən e.</i>	<i>полноповоротный~</i>	<i>swing e.</i>
<i>tam çevrilən çox cömçəli e.</i>	<i>полноповоротный много-черпаковый~</i>	<i>rotating dredge</i>
<i>tam dairəvi elek – trik e~u</i>	<i>полноповоротный электрический ~</i>	<i>full-revolving electric shovel</i>
<i>təkərli e.</i>	<i>колёсный ~</i>	<i>wheel excavator</i>
<i>tırtıllı e.</i>	<i>гусеничный ~</i>	<i>crawler-mounted e.</i>
<i>universal e.</i>	<i>универсальный ~</i>	<i>universal e.</i>
<i>zəncirli e.</i>	<i>цепной ~</i>	<i>chain excavator</i>
<i>zəncirli çoxçömçəli ekskavator</i>	<i>цепной многочерпаковый ~</i>	<i>bucket chain dredge</i>
<i>ekskavator avadanlığı</i>	<i>экскаваторное оборудование</i>	<i>excavator equipment</i>
<i>ekskavator işləri</i>	<i>экскаваторные работы</i>	<i>excavator work</i>

ekskovatorlu çıxarma	экскаваторный выемка	excavation notch, excavation
ekskavatorun çömçəsi	экскаваторный ковш	backhoe dipper; shovel dipper
ekskavatorun çömçələmə radiusu	радиус черпания экскаватора	cutting radius, digging radius, excavating radius
ekskavatorun iş parametrləri	рабочие параметры экскаватора	operating parameters of excavator
ekskavatorun təsir radiusu	радиус действия экскаватора	jib head radius
ekskavatorçu	экскаваторщик, экскаваторщица	excavator operator
ekskavasiya	экскавация	excavation, excavating
eksperimental asılılıq	экспериментальная зависимость	experimental dependence
eksperimental dib	экспериментальный забой	experimental face
eksperimental işləmə	экспериментальная проработка	experimental development
eksperimental işlənmə	экспериментальная разработка	exploratory development
eksperimental kəmiyyət	экспериментальная величина	experimental value
eksperimental qurğu	экспериментальная установка	experimental set up
eksperimental quyu	экспериментальная скважина	test borehole
eksperimental seysmoqram	экспериментальная сейсмограмма	experimental seismogram

eksperimental seysmolojiya	экспериментальная сейсмология	experimental seismology
eksperimental şaxtalar	экспериментальная шахта	test mine
eksperimental tədqiqat	экспериментальное исследование	experimental research
eksperimentin planlaşdırılması	планирование эксперимента	experiment planning
ekspert sistemi	экспертная система	expert system
ekspert şurası	экспертный совет	expert council, expert advice
ekspertiza	экспертиза	expertise
ekspotensial	эквипотенциальный	equipotential
eksponensial funksiya	экспоненциальная функция	exponential function
eksponensial qanun	экспоненциальный закон	exponential law
eksplutant	эксплуатант	operator
ekssentrik (<i>fırlanma hərəkətini yerinə yetirən və əksinə çevirən mexanizm</i>)	эксцентрик	eccentric
ekssentrik balta	эксцентричное долото	eccentric bit
ekssentrik boru açarı	эксцентричный трубный ключ	excentric tongs
ekssentrik intiqal	эксцентричный привод	radial gear
ekstensometr (<i>dağ süxurların təzyiqi tədqiqatları üçün xətti gərginlik ölçən cihaz</i>)	экстензометр (<i>прибор для измерения линейных деформаций при исследованиях горного давления</i>)	extensometer

ekstrapolyasiya	экстраполяция	extrapolation
ekstremal tənzimləmə	экстремальное регулирование	extremal regulation
ekstremal vəziyyət	экстремальная ситуация	extreme situation
ekstrolit	экстролит (<i>вид аммиачноселитренного взрывчатого</i>)	extrolite
ekvifazalı səth	эквифазная поверхность	equiphase surface
ekvifazalı zona	эквифазная зона	equiphase zone
ekvipotensial sahə	экипотенциальное пространство	equipotential space
ekvipotensial səth	экипотенциальная поверхность	equipotential surface
ekvivalent	эквивалент	equivalent
ekvivalent kəmiyyət	эквивалентная величина	equivalent quantity
ekvivalent müqavimət	эквивалентное сопротивление	equivalent resistance
ekvivalent partla – yıcı maddələr	эквивалентные взрывчатые вещества	equal-strength explosives
ekvivalent udma, hopma	эквивалентное поглощение	equivalent absorption
ekvivalent val	эквивалентный вал	equivalent shaft
ekvivalent ventıl	эквивалентный вентиль	equivalent gate
ekvivalent yük	эквивалентная нагрузка	load equivalent
ekzalit (<i>ammonyak selitrli partlayıcı növü</i>)	экзалит (<i>сорт аммиачно-селитренного взрывчатого вещества</i>)	exalit

ekzogen çatlar	экзогенные трещины	exogenic fissures
ekzogen	экзогенный	exogenous., exogenic
ekzokinetik çatlar	экзогенетические трещины	exogenous fissures
ekzogenetik süxurlar	экзогенетические породы	exogenetic rocks
elastik	эластичный, гибкий	elastic, flexible
elastik araqat	упругая прокладка	flexible gasket
elastik birləşmə şlanqı	гибкий соединительный шланг	flexible joint hose
elastik boru	гибкая труба	flexible pipe
elastik boru birləşməsi	эластичное трубное соединение	flexible pipe union
elastik boru kəməri	гибкий трубопровод	flexible tubing
elastik dalğalar	упругие волны	elastic waves
elastik deformasiya	упругая деформация	elastic deformation
elastik dikboru	гибкий стояк	flexible riser
elastik doldurma şlanqı	гибкий наливной рукав	flexible hose connection
elastik genişlənmə əmsalı	коэффициент упругого расширения	elastic expansion coefficient
elastik qazıma məhlul şlanqı	гибкий шланг для бурового раствора	flexible mud hose
elastik istismar boru kəməri	гибкий эксплуатационный трубопровод	flexible production line
elastik qazıma kəməri	гибкая бурильная колонна	flexible drill stem, flexible drill string

elastik qısaboru	гибкий потрубок	flexible hose connection
elastik məftil	гибкий провод	flexible wire, flexible conductor
elastik ox	гибкая ось	flexible axle
elastik ötürmə	гибкая передача	flexible drive
elastik sement tıxacı	эластичная цементировочная пробка	flexible cementing plug
elastik su subasqı rejimi	режим упруговодо-напорный	elastic water drive
elastik su subasqı rejimində hidro – dinamik hesablamalar	гидродинамические расчеты при упруго водо напорном режиме	hydrodynamic calculations in the elastic- pressure regime
elastik transmissiya	гибкая трансмиссия	flexible power linkage
elastik val	гибкий вал	flexible shaft
elastik vallı intiqal	привод с гибким валом	flexible –shaft drive
elastiki rejim	упругий режим	elastic drive
elastiklik	эластичность, упругость, гибкость	elasticity, flexibility
tavanın elastikliyi	эластичность кровли	roof flexibility
elastiklik həddi	предел упругости	elastic limit
elastiklik modulu	модуль упругости	elastic modulus, modulus of elasticity
elastiklik tutumu əmsalı	коэффициент упругоёмкости	elastic-capacity coefficient
elektrik	электрик	electrician
<i>elektrik - kompressorçu</i>	<i>электрик - компрессорщик</i>	<i>compressor e.</i>

<i>növbəli elektrik</i>	<i>сменный электрик</i>	<i>shift e.</i>
elektrik analogiya üsulu ilə tədqiqat	исследование методом электроанalogии	electrical model study
elektrik avadanlığı	электрооборудование	electric equipment
elektrik qazma	электробрение	electric drilling
elektrik çilingəri	электрослесарь	wireman, electrical fitter
elektrik dalma nasosu	электропогружной насос	electric submersible pump
elektrik dehidratoru	электродегидратор	electric dehydrator
elektrik enerjisi	электроэнергия	electricity
elektrik enerjisinin sərfi	расход электроэнергии	electricity consumption
elektrik əyləci	электрический тормоз	electric brake
elektrik intiqalı	электропривод, привод электрический	electric drive
elektrik karotajı	электрический каротаж	electrical logging
elektrik qazıyıcısı	электробур	electrodrill
elektrik qazıyıcı mühərrikin şpindelı	шпиндель электро- вращательного забойного двигателя	electric (rotation) downhole motor bit shaft
elektrik qazması	электробрение	electrical drilling
elektrik qığılcımı	электровоспламе- нитель	electric fuse, igniter
elektrik qopardıcı çəkici	электрический отбойный молоток	electric hammer, electric pick

elektrik mərkəz-dənqaçma nasosu	электроцентробежный насос	electrical centrifugal pump
elektrik mühərriki	электродвигатель	electric engine, electric motor
elektrik motoru	электромотор	electric motor
elektrik termometr	электротермометр	electrical thermometer
elektrik təhlükəsizliyi	электробезопасность	electric safety
elektrikləşdirmə	электрификация	electrification
təmizləmə işlərinin elektrikləşdirilməsi	электрификация очистных работ	electrification of treatment works
elktrobur	электробур	electric drill, electrodrill
elektrod	электрод	electrode (e.)
çox funksiyalı-elektrod	многоточечный~	multipoint e.
dairəvi elektrod	круговой ~	circular line e.
nöqtəli elektrod	точечный~	point e.
ölçü elektrod	измерительный~	potential e.
təsnifatı elektrodu	классифицирующий ~	classifying e.
yedəkli elektrod	буксируемый ~	towed e.
elektrodetonator	электродетонатор	electrical exploder, electric detonator
ani ləngidilmiş təsirli elektro – detonator	~ коротко замедленного действия	short delay electrical detonator
ani təsirli elektrodetonator	~ мгновенного действия	instantaneous electric detonator
ləngidilmiş təsirli elektrodetonator	~ замедленного действия	delayed-action electric detonator

<i>mis kilizdə elektrodetonator</i>	<i>~ в медной жилъзе</i>	<i>copper electric detonator</i>
elektrofiltr	электрофильтр	electrofilter
elektroforez	электрофорез	electrophoresis
elektrointegrator, elektrik integratoru	электроинтегратор	electrointegrator,
elektrokar	электрокар	electrocar, electric trolley
elektrokəşfiyyat, elektrik kəşfiyyatı	электроразведка	electrical prospecting, electroinvestigation
elektrolitik model	электролитическая модель	electrolytic model
elektromaqnit karotajı	электромагнитный каротаж	electromagnetic logging
elektrik tədqiqatı, kəşfiyyatı	электроразведка	electrical prospecting
elektron	электрон, электронный	electronic, electron
elektron analog maşını	электронная аналоговая машина	electronic analog computer
elektron hesablayıcı maşın	электронная вычислительная машина	electronic calculating machine
elektron rəqəmli maşın	электронная цифровая машина	electronic digital computer
elektronika	электроника	electronics
elektropartlatma şəbəkəsi	электровзрывная сеть	blasting line, electrical firing connection
elektropnevmatik siqnal vermə	электропневмати- ческая сигнализация	electropneumatic alarm

elektrostatik seperiya	электростатическое сепарация	electrostatic separation
elektrostatik toz tutucuları	электростатические пылеуловитель	electrostatic dust separator
elektrostatik zənginləşdirmə	электростатическое обогащение	electrostatic enrichment
elektrostatik dezinfeksiya edici vasitələr	электростатические дезинфицирующие средства	electrostatic disinfectants
elektroyandırıcı patron	электрозажигательный патрон	electric squib
element	элемент	element, member
<i>bağlı e. (dayaq)</i>	<i>связной элемент (крепи)</i>	<i>connected e., tie e.</i>
<i>balans e.</i>	<i>несущий ~</i>	<i>supporting member</i>
<i>daxili e.</i>	<i>внутренний ~</i>	<i>inner m</i>
<i>dayağın e~ı</i>	<i>~ крепи</i>	<i>set member</i>
<i>əsas e.</i>	<i>материнский ~</i>	<i>parent e.</i>
<i>xarici e.</i>	<i>внешний ~</i>	<i>onter m</i>
<i>iz e~ri, kiçik maddələr</i>	<i>рассеянные э~ы, малые э~ы</i>	<i>trace e-s</i>
<i>konstruksiya e.</i>	<i>элементы конструкции</i>	<i>structural member</i>
<i>ölçü elementi (cihaz)</i>	<i>измерительный элемент (прибора)</i>	<i>measuring e.</i>
<i>elevator (qaldırıcı alət)</i>	<i>элеватор</i>	<i>elevator (lifting gear)</i>
<i>boru elevator</i>	<i>трубный ~</i>	<i>casing e.</i>
<i>çömçəli elevator</i>	<i>многоковшовый~</i>	<i>bucket e.</i>
<i>qatlama elevator</i>	<i>складной ~</i>	<i>collapsible e.</i>
<i>quyruq elevator</i>	<i>өвостовой ~</i>	<i>tailing e.</i>
<i>lentli çömçəli elevator</i>	<i>кенточный ковшовый ~</i>	<i>belt-bucket e.</i>

<i>mərkəzdənqaçta boşalma e.</i>	~ с центробежной разгрузкой	<i>centrifugal-discharge e.</i>
<i>nasos ştanqları üçün e.</i>	~ для насосных штанг	<i>tubing e. ,rod elevator</i>
<i>susuzlaşdırma elevator</i>	обезвоживающий~	<i>dewatering e., drainage e.</i>
<i>vintli e.</i>	винтовой ~	<i>screw e.</i>
<i>yuyucu e~u.</i>	промывающий ~	<i>washing e.</i>
<i>zəncirli çömçə e.</i>	цепной ковшовый ~	<i>chain-bucket e.</i>
<i>elevator tutan keçirici</i>	переводник, захватываемый элеватором	<i>elevator sub (crossover shoe), mandrel sub (reducing taper elbow)</i>
<i>elevatorun ştropu</i>	штроп элеватора	<i>link, elevator links</i>
<i>ellips</i>	эллиптический	<i>elliptical</i>
<i>ellipsik forma</i>	эллиптическая форма	<i>elliptic shape</i>
<i>ellipsik kəsik</i>	эллиптического сечение	<i>elliptical section</i>
<i>elmi əsaslandırma</i>	научное обоснование	<i>scientific background</i>
<i>elmi tədqiqat</i>	научное исследование	<i>scientific research</i>
<i>elmi-texniki tərəqqi</i>	научно-технический прогресс	<i>scientific technical progress</i>
<i>eməletmə</i>	обработка	<i>processing, working treatment</i>
<i>emal etmək</i>	производить, обрабатывать	<i>produce, treat, process</i>
<i>empayr (dərin olmayan kəşfiyyat quyusunu qazımaq üçün dəzgah)</i>	эмпайр	<i>empire</i>
<i>emulqator</i>	эмульгатор	<i>emulsifier</i>

<i>qələvi emulqator</i>	<i>щелочной ~</i>	<i>saponified e.</i>
emulsiya	эмульсия	emulsion
<i>bitum e~sı</i>	<i>битумная ~</i>	<i>asphalt e.</i>
<i>xam e.</i>	<i>грубая ~</i>	<i>crude e.</i>
<i>neft e.</i>	<i>нефтяная ~</i>	<i>oil e.</i>
<i>neftdə turşu e.</i>	<i>~ кислоты в нефти</i>	<i>acid emulsion in oil</i>
emulsiyalı neft	эмульсионная нефть	emulsion oil
en kəsik sahəsi	площадь поперечного сечения	cross-section of area
endirici alət	инструмент спусковой	running- tool
endirilmiş blok	опущенный блок	downdip block
endirmə-qaldırma briqadası fəhləsi	рабочий бригады по спуско-подъемным работам	pulling - running worker
endirmə-qaldırma əməliyyatları	спуско-подъемные операции	pulling-and-running operations, round- trip operations
endirməyə hazırlıq	подготовка к спуску	preparation for running
endogen çatlar	эндогенные трещины	endogenous crack
endogen yanğın	эндогенный пожар	endogenous fire
endoklivaj	эндокливаж	endocleavage
enerji	энергия	energy
<i>ərginlik enerjisi</i>	<i>~ деформации</i>	<i>e. of strain</i>
<i>xüsusi enerji</i>	<i>удельная ~</i>	<i>specific e.</i>
<i>sarsıdıcı enerji</i>	<i>~ разрушения</i>	<i>crushing e.</i>

<i>sərbəst yerüstü enerji</i>	~ свободной поверхности	<i>free-surface e.</i>
<i>udulmuş enerji</i>	поглощённая ~	<i>absorbed e.</i>
<i>zərbə (təsir) enerjisi</i>	~ удара	<i>impact e.</i>
enerji qurğusu	силовая установка	power plant
enerjinin sərfi	потребление энергии	energy consumption
eninə (köndələninə)	поперёк	transverse to crosswise
eninə deformasiya	поперечная деформация	lateral deformation, lateral strain
eninə əyilmə	поперечный изгиб	lateral bending
eninə kəsik	поперечное сечение	cross-section , transverse section
<i>qazmanın eninə kəsiyi</i>	~ выработки	<i>roadway cross-section</i>
eninə kəsiliş	поперечный разрез	cross-section, lateral section
eninə işlənmə, köndələn işlənmə	поперечная выработка	transverse production
eninə qırılma	поперечный разрыв	cross fracturing
eninə qoyulan (köndələn)	поперечный	cross, transverse, crosscut
eninə qoyulan qazma karetası (arabacığı)	поперечная буровой каретки	transverse drilling carriage
eninə qoyulmuş tir	поперечный лежень	sleeper, transverse sleeper
eninə qüvvə	поперечная сила	lateral force

eninə miqyas	поперечный масштаб	diagonal scale
eninə pozulma	нарушение поперечное	transverse disturbance
eninə profil	поперечный профиль	lateral section
eninə tir	поперечный расстрел	transverse shooting
eninə ştrek	поперечный штрек	cross gangway
Enqler özlülüyü	вязкость по Энглеру	Engler viscosity
Enqler viskozimetri	вискозиметр Энглера	Engler viscosimeter
enmə	убыль, понижение	decrease, decline
eosen	эоцен	eocene
epidot	эпидот	epidote
epitermal	эпитермальный	epithermal
episentri	эпицентр	epicenter
zəlzələnin episentri	эпицентр землетрясения	earthquake e.
epoca	эпоха	epoch
era (əsr)	эра	era
arxeozoy e.	археозойская ~	archeozoic e.
kaynozoy e.	кайнозойская ~	cainozoic e.
mezozoy e.	мезозойская ~	mesozoic e.
paleozoy e.	палеозойская ~	palaeozoic e.
psixozoy e.	психозойская ~	psychozoic e.
üçüncü e.	третичная ~	tertiary e.
erector	эректор	ефектор
erlift	эрлифт	air lift
eroziya	эрозия	erosion

<i>külək e~sı</i>	<i>ветровая ~</i>	<i>wind e.</i>
<i>sıx e.</i>	<i>интенсивная ~</i>	<i>rapid e.</i>
<i>torpaq e~sı</i>	<i>~ почв</i>	<i>soil e.</i>
eskiz	эскиз	sketch
estakada	эстакада	platform, trestle, overpass
<i>bunker estakadası</i>	<i>бункерная ~</i>	<i>bin trestle</i>
<i>kran estakadası</i>	<i>крановая ~</i>	<i>crane trestle</i>
<i>doldurma estakadası</i>	<i>наливная ~</i>	<i>loading rack</i>
<i>yükləmə estakadası</i>	<i>погрузочная ~</i>	<i>loading ramp</i>
<i>yükləmə estakadası</i>	<i>разгрузочная ~</i>	<i>unloading bridge</i>
estakadadan qazıma(dənizdə)	бурение с эстакады (в море)	drilling from the rack
etan	этан	ethane
etibarlı ehtimal	доверительная вероятность	confidence level, fiducial probability
etibarlı interval	доверительный интервал	confidence interval
etil spirti	этиловый спирт	ethyl alcohol, ethanol
evdiometr (qaz analizi üçün aparat)	эвдиометр(аппарат для газового анализа)	eudiometer
evristik eyniləşdirmə	эвристическая идентификация	heuristic identification
evristik proqramlaşdırma	эвристическое программирование	heuristic programming
eyni vaxtda ayrılıqda istismar	одновременная раздельная эксплуатация	dual completion

eyniləşdirmə	идентификация	identification
eyniləşmə təzyiqi	давление схождения	convergence pressure
eylitin	эйлитин	eulytin
eylitit	эйлитит	eulytin
	Əə	
ədədi alqoritm	численный алгоритм	numerical algorithm
ədədi həll	численное решение	numerical calculation
ədədi qiymət	численное значение	numerical value
ədədi modelləşdirmə	моделирование численное	numerical modelling
əhəng	известь	lime
<i>hava ə.</i>	<i>воздушная ~</i>	<i>air-hardening l.</i>
<i>hidravlik ə.</i>	<i>гидравлическая ~</i>	<i>hydraulic 1.</i>
<i>xlorlu ə.</i>	<i>хлорная ~</i>	<i>chloride of lime, bleaching powder</i>
<i>yağsız ə., qüvvətsiz ə.</i>	<i>тощая ~</i>	<i>brown l., lean l.</i>
<i>ölü əhəng</i>	«мёртвая» ~ (не способная гаситься)	<i>killed 1.</i>
<i>söndürülməmiş əhəng (kirəc)</i>	негашеная ~	<i>burnt l., caustic l., quick l., unslaked 1.</i>
<i>söndürülmüş əhəng</i>	гашеная ~	<i>dead l., slaked l., white 1., hydrated 1.</i>
<i>sönmüş əhəng</i>	известь-пушонка	<i>powdered 1.</i>

əhəngdaşı	известняк	limestone
<i>balıqçulağı ə.</i>	<i>ракушечный ~</i>	<i>shell 1.</i>
<i>bərk ə.</i>	<i>крепкий ~</i>	<i>mountain 1.</i>
<i>bitumlu ə.</i>	<i>битумный ~, битуминозный ~</i>	<i>bitumen 1. , bituminous 1.</i>
<i>dolomitli,tərkibində dolomit olan ə.</i>	<i>доломитовый ~</i>	<i>dolomite l., dolomitic 1</i>
<i>kristallik ə.</i>	<i>кристаллический ~</i>	<i>granular 1.</i>
<i>silisiumlu ə.</i>	<i>кремнистый ~</i>	<i>cherty 1., siliceous l.</i>
<i>tuflu əhəngdaşı</i>	<i>туфовый ~</i>	<i>tufaceous 1.</i>
əhəngdaşı yatağı	залежь известняка	limestone deposit bond
əhəngləmə	известкование	liming
əhəngli	известковый	calcareous, limy
əhəngli boş süxur	известковая пустая порода	calcareous gangue
əhəngli çöküntülər	известковые отложения (<i>минеральных источников</i>)	calcareous deposits (mineral sources) adarcé
əhəngli dolomit	известковый ДОЛОМИТ	limy dolomite
əhəngli gil	известковая глина	clay marl, calcareous clay
əhəngli qat	известковый слой	calcareous layer
əhəngli qazıma məhlulu	известковый буровой раствор	lime drilling fluid, lime mud
əhəngli qum	известковый песок	limestone sand
əhəngli qumdaşı	известковый песчаник	lime-sandstone

əhəngli su	известковая вода	lime water
əhəngli süd	известковое молоко (<i>при флотации</i>)	lime milk, slaked lime
əhəngli süxur	известковая порода	calcareous rock
əhəngli şpat	известковый шпат	calcareous spar, calc- spar, calcite
əhəngli tuf, tuf daşı	известковый туф	faceous limestone
əhəngli yapışdırıcı	известковое вяжущее	lime binder
əks axın	противоток	return flow, countercurrent
əks çəki	противовес	balance weight , counterweight, counterbalance
əks çəkili ling	рычаг с противо- весом	lever with counterweight
əks dövrən	обратная циркуляция	reverse circulation
əks etmə əmsalı	коэффициент отражения	reflection factor
əks gediş	обратный ход	back motion
əks klapan	обратный клапан	back pressure valve, check valve
əks klapanlı başmaq, əks qapaqla başmaq (başmaqlı) taxması	башмачная насадка с обратным клапаном (для цементирования скважины)	cement float shoe
əks klapanlı Bekkerin başmaq (başmaqlı) taxması	башмачная насадка Беккера обратным клапаном	Baker cement float shoe

əks klapanlı qoruyucu boru muftası	муфта обсадной трубы с обратным клапаном	float collar,float coupling
əks klapanlı tıxac	пробка с обратным клапаном	float plug
əks klapanlı keçirici	переводник с обратным клапаном	float sub
əks olunmuş dalğa	отраженная волна	back wave
əks olunmuş dalğalar üsulu	метод отраженных волн	reflection method
əks reaksiya	обратная реакция	back reaction
əks-səda	эхо	echo
əks təzyiq	обратное давление	back pressure
əks təzyiqi ölçmə qurğusu	установка для измерения противодействия	back pressure control unit
əks yuma xətti	линия обратной промывки	back wash line
əks yük	противовес	counter balance, counter weight
əks yüklü dartı qurğusu	натяжное устройство с противовесом	counter weight tensioner
əl açarı,əks açar	ручные ключи, отбойный ключ	manual tongs, hand tongs, miner's pick (hack) tongs
əl bucurqadı	лебедка ручная	manual winch
əl dolamaçarxı	ручной ворот	hand windlass, jack roll
əl qazıma burovu	ручной бур	churn drill, jumper

əl tənzimlənməsi	ручное регулирование	hand control
əl toxmağı	ручной копер	common ram pile driver, hand pile driver
əlaqə	связь	binding, conpling connection
əlaqə körpüsü (dənizdə)	мостик для сообщения	gangway, pathffay
əlaqələndirici maddə	связующее вещество	binding material
əlaqəsiz ara laycıq	изолированный пропласток	isolated interlayer, insalated seam
əlaqəsiz lay	изолированный пласт	isolated bed
əlavə	дополнительный	additional
əlavə gərginlik	дополнительное напряжение	additional voltage
əlavə xərclər	накладные расходы	overhead costs
əlavə müqavimət	дополнительное сопротивление	additional resistance
əlavə sıxma kompresoru	дожимной компрессор	booster compressor
ələk	сито	screen, sieve
<i>fırlanan ə. (qazıma məhlulu üçün)</i>	<i>вращающееся ~ (для бурового раствора)</i>	<i>drilling mud screen, rotary screen</i>
<i>qazıma məhlul təmizləyən titrəyən ə.</i>	<i>вибросито для очистки бурового раствора</i>	<i>shale shaker, drilling mud vibrating screen</i>
<i>konveyer ə. (qazıma məhlulunu təmizləmək üçün)</i>	<i>~ конвейер (для очистки бурового раствора)</i>	<i>conveyer screen</i>

ələk analizi	ситовой анализ	scrutin analysis, scrutin test
ələkək	перчатка	glove
əlvərişli struktur	благоприятная структура	favorable structure
əmək məhsuldarlığı	производительность труда	labour capacity, labour productivity
əmək mühafizəsi	охрана труда	labour protection, labour safety
əməliyyatlar ardıcılığı	последовательность операций	operation procedure
əmək gigiyenası	гигиена труда	labour hygiene, occupational health
əməyin təşkili	организация труда	labour organization, job arrangement
əmr	команда	command, order
ən kiçik kvadratlar üsulu	метод наименьших квадратов	least square method
ərimə	плавление	fusing, melting
ərimə nöqtəsi	точка плавления	fusion point, melting point
ərimə temperaturu	температура плавления	melting point temperature
ərsin	скребок	scraper
<i>quyu divarlarını təmizləyən ə.</i>	<i>~ для очистки стенок скважины</i>	<i>wall scraper</i>
əsas	основной, главный	basic, basis, main

əsas çərçivə	основной каркас, основная рама	main frame
əsas horizont, əsas üfüq	основной горизонт, основной горизонтальный	basic horizont, main horizont
əsas xəritə	основная карта	base map
əsas xətt	основная линия	base line
əsas kanatın qaldırıcı barabanı	подъемный барабан главного каната	main rope lifting drum
əsas kəmə	основная колонна	main string, major string
əsas məhsuldar horizont	основной продуктивный горизонт	main productive horizon
əsas paker	основной пакер	main packer
əsas siyirtmə	главная задвижка	main control head
əsas süxur	основные породы	main rocks, basic rocks
əsas təzyiq	основное давление	base measuring pressure
əsas yastıq	основная подушка, коренной подшипник	main cushion, core bearing
əsas yol örtüyü üçün xırda daş materialı	мелкий каменный материал для основания дорож- ного покрытия	granular subbase materials
əsas yük	основная нагрузка	basic load
əsas məhsuldar horizont	основной продук- тивный горизонт	main production horizon
əsas və dövriyyə vəsaitləri	основные и оборот - ные средства	basic and circulating assets

əsaslı təmir	капитальный ремонт	capital repair, maintenance major
əsaslı vəsait qoyuluşu	капиталовложение	investment
ətalətsiz axın	безинерционное течение	non-inertial flow
ətraf mühit	окружающая среда	environment
ətraf mühitin mühafizəsi	охрана окружающей среды	environmental protection
ətraf suyu	краевая вода	edge water,
ətraf suyun daxil olması	вторжение краевой воды	encroachment of edge water
ətraf suyun yarıb keçməsi	прорыв краевой воды	edge water breakthrough
əvvəlcədən qiymətləndirilmiş ehtiyat	предварительно оцененный запас	preliminarily valued reserve
əyalət	провинция	province
əyici moment	изгибающий момент	bending moment
əyilmə	изгиб	flexure, bending
oxboyu sıxılma zamanı əyilmə	~ при осевом сжатии	<i>f. produced by axial compression</i>
yan qüvvə təsirindən əyilmə	~ от действия боковой силы	<i>f. under lateral stress</i>
əyilmə deformasiyası	деформация изгиба	flexural strain
əyilmə gərginliyi	напряжение изгиба	bending (flexing) stress
əyilməyə müqavimət	сопротивление изгибу	flexural strength, bending resistance
əyilmiş	искривленный, изогнутый	crooked, curved

əyilmiş quyu	искривленная скважина	crooked well, curved well, deflected well
əyilmiş təmas	искривленный контакт	crooked contact
əyləc	тормоз	brake
əyləc dəstəsi	тормозная ручка	brake lever
əyləc kündəsi	тормозная колодка	brake block, brake shoe, brake pad
əyləc lenti	тормозная лента	brake band, brake strap
əyləc tiri	тормозной брус	brake beam
əyləc traversi	тормозная траверса	traverse brake
əyləc valı	вал тормозной	brake shaft
əyləcləmə	торможение	braking
əyri boru	кривая труба	crooked pipe
əyri keçirici	кривой переводник	crooked sub
əyrilik	изогнутость, извилина	curvature, chamber bend, incurving
əyrilik bucağı	угол кривизны	angle of curvature
əyrilik bucağını ölçən cihaz	прибор для измерения угла отклонения	deflection gauge
əyrilik radiusu	радиус кривизны	radius of curvature
əyrilikölçən	измеритель кривизны	gauge of curvature meter
əyriliyin yığılması	набор кривизны	drift angle
əzilmiş təbəqələr	смятые слои	contorted beds

	Ff	
faiz	процент	percent
faksimile	факсимиле	facsimile
faks surəti	факсимильная копия	fax copy
fasial dəyişiklik	фациальная изменчивость	facies variability
fasial qarşılıqlı əlaqə	фациальные взаимоотношения	facies relationship
fasiləsizlik prinsipi	принцип непрерывности	principle of continuity
fasiya	фация	facies
faydalı iş	полезная работа	effective work
faydalı iş əmsalı (f.i.ə)	коэффициент полезного действия (кпд)	efficiency, coefficient of performance
fayl	файл	file
fayl yaddaşı	файловая память	file store
faza	фаза	phase
faza çevrilmələri	фазовые превращения	phase transformations
faza diaqraması	фазовая диаграмма	phase diagram
faza halı	фазовое состояние	phase relation
faza keçidləri	фазовые переходы	phase passages
faza keçiriciliyi	фазовая проницаемость	permeability to phase, relative permeability
faza müvazinəti	фазовое равновесие	phase equilibrium
fəal işlənmə sistemi	активная система разработки	active system of development

fəal lay rejimi	активный пластовый режим	active reservoir drive
fəhlə	рабочий	workman, worker
fəhlə briqadası	рабочая бригада	operating crew, working crew
fərdi intiqal	индивидуальный привод	individual drive
fərdi ölçmə	индивидуальный замер	individual gauging
fəza axını	пространственное течение	space current
fəza koordinatı	пространственная координата	space coordinate
fırlanan preventer	вращающийся превентер	revolving preventer
fırlanan masa	вращательный стол	rotary table
fırlanğic	вертлюг	swivel
fırlanğic-amorti- zator (<i>fırlanğic sırğası, ştropu</i>)	вертлюг-амортиза- тор (<i>вертлюжная скоба</i>)	spring hook (swivel bail)
fırlanğic gövdəsi	корпус вертлюга	swivel stem, swivel body
fırlanğic keçirici	переводник вертлюга	swivel sub
fırlanğic qarmağı	крюк вертлюга	swivel hook
fırlanğic muftası	муфта вертлюга	swiveling union
fırlanğic sırğası	серьга вертлюга	swivel bail
fırlanğic ştropunun yayı	пружина стопора вертлюга	swivel lock spring
fırlanğic tıxac	вертлюг-пробка	swivel plug

fırlanğıcın boğazlığı	горловина вертлюга	swivel neck, gooseneck
fırlanğıcın daxili borusu	внутренняя труба вертлюга	swivel washpipe
fırlanğıcın ştropu	штроп вертлюга	swivel bail
fırlanan cass	вращающийся ясс	swivel jars
fırlanma qazıması	вращательное бурение	rotary drilling
fırlanma momenti	вращающий момент	rotary moment
fıləmə	продувка	blow
filizsiz quyu	безрудная скважина	barren hole, blank hole
filtratın daxilolma zonası	зона проникновения фильтрата	invaded zone
fiting	фитинг	fitting
fiziki eksperiment	физический эксперимент	physical experiment
fiziki-kimyəvi laboratoriya	физико- химическая лаборатория	physical-chemical laboratory
fiziki-kimyəvi təsiretmə	физико-химическое воздействие	physical-chemical influence
fiziki modelləş - dirmə	физическое моделирование	physical modelling
fiziki sahələrə təsiretmə	воздействие физическими полями	force by physical fields
flans	фланец	flange
flans birləşməsi	фланцевое соединение	flanged connection
flüorit turşusu	плавиковая кислота	hydrofluoric acid

flyuid	флюид	fluid
flyuidlərin fiziki xassələrinin hesablanması	расчет физических свойств флюидов	calculation of fluids properties
flyuidlərin xassələri	свойства флюидов	fluids properties
fond	фонд	fund
fondan istifadə əmsalı	коэффициент использования фонда	use factor of fund
fontan	фонтан	fountain, gusher
fontan armaturası	фонтанная арматура	Christmas tree, X-mas tree
fontan armaturası qoruyucusu	предохранитель фонтанной арматуры	fountain fuse fittings
fontan armaturası siyirtməsi	задвижка фонтанной арматуры	christmas tree valve
fontan armaturasının qapağı	колпак фонтанной арматуры	christmas tree cap
fontan boruları kəməri	колонна фонтанных труб	flow string
fontan boruları	фонтанные трубы	flow tubes
fontan hasilatı	добыча фонтанная	flush production
fontan istismar dövrü	период фонтанной эксплуатации	flow production period
fontan quyularının tədqiqatı	исследование фонтанных скважин	well testing
fontan quyusu	фонтанная скважина	blower, flowing well

fontan quyusunda quyuağzı təzyiq	давление на устье фонтанирующей скважины	wellhead pressure flowing well
fontan quyusunun məhsuldarlığı	дебит фонтанирующей скважины	flow rate of a flowing well
fontan lifti	фонтанный лифт	flow lift
fontan siyirtməsi	фонтанная задвижка	capper, flow gate, fountain valve
fontan şuseri	фонтанный штуцер	flow bean, flow plug
fontan tıxacı	фонтанная пробка	flow plug
fontan vuran quyu	фонтанирующая скважина	flowing well, gusher well
fontanın söndürülməsi	тушение фонтана	extinguishing of blowout
fontan vurma	фонтанирование	blowing, flow
fontanvurma dövrü	фонтанный период	flow production period
fontanvurma təzyiqi	давление фонтанирования	flowing pressure
formalaşdırma	формализация	formalization
formasiya	формация	formation
forsunka ucluğu	сопло форсунки	blast nozzle
fotokolorimetriya üsulu	метод фотоколориметрии	photocolorimetry method
fraksiya	фракция	fraction
fraksiya tərkibi	фракционный состав	fractional composition
fragmentlər üsulu	метод фрагментов	method of fragments
frezer, frez	фрезер	mill, milling cutter

<i>qazıma boruları üçün</i>	~ для бурильных труб	<i>drill pipe mill</i>
<i>qoruyucu borular üçün hidravlik frezer</i>	~ для обсадных труб, гидравлический~	<i>hydraulic casing mill</i>
<i>quyudibi frezer</i>	забойный ~	<i>bottom-hole mill</i>
<i>konusvari frezer</i>	конический ~	<i>taper mill</i>
<i>maqnitli frezer</i>	магнитный ~	<i>magnetic junk basket, bottom hole magnet</i>
<i>nasos-kompressor boruları üçün frezer</i>	~ для насосно-компрессорных труб	<i>tubing mill</i>
<i>tutucu frezer</i>	ловильный ~	<i>fishing mill</i>
<i>frezer dəzgahı</i>	фрезерный станок	<i>milling machine</i>
<i>frezerləyən balta</i>	фрезерующее долото	<i>milling bit</i>
<i>friksion</i>	фрикционный	<i>frictional</i>
<i>friksion başmaq</i>	фрикционный башмак	<i>friction shoe</i>
<i>friksion bucurqad</i>	фрикционная лебедка	<i>friction windlass</i>
<i>friksion intiqal muftası</i>	фрикционная приводная муфта	<i>power pinion clutch</i>
<i>friksion oymaq</i>	фрикционная втулка	<i>friction slip</i>
<i>friksion ötürücü</i>	фрикционная передача	<i>friction gearing</i>
<i>funt (0,453kq)</i>	фунт (0,453кг)	<i>pound</i>
<i>fundamental nəticələr</i>	фундаментальные результаты	<i>fundamental results</i>
<i>fundamental tədqiqatlar</i>	фундаментальные исследования	<i>fundamental researches</i>

funksional xüsusiyyət	функциональная особенность	functional peculiarity
funksional layihələndirmə	функциональное проектирование	functional design
funksiya	функция	function
funksiyanın ekstremal qiyməti	экстремальное значение функции	function extreme meaning
Furye çevirməsi	преобразование Фурье	Fourier transformation
Gg		
gecə növbəsi	ночная смена	night shift
gediş oymağı	ходовая втулка	runner
gel	гель	gel
gel-sement	гель-цемент	gel-cement
genəldici	расширитель	reamer
genəldici balta	долото-расширитель	redrill bit, underreaming bit
genişləndirici	расширение	extension, extender
geodeziya	геодезия	geodesy
goedezik	геодезический	geodesic
geofizika	геофизика	geophysics
geofiziki anomaliya	геофизическая аномалия	geophysical anomaly
geofiziki nəzarət	геофизический контроль	geophysical control
geofiziki tədqiqatlar	геофизические исследования	geophysical researches
geokimya	геохимия	geochemistry
geokimyəvi axtarış üsulları	геохимические методы поиска	geochemical methods of search

geokimyəvi analiz	геохимический анализ	geochemical analysis
geokimyəvi kəşfiyyat	геохимическая разведка	geochemical exploration (prospecting)
geokimyəvi tədqiqat	геохимическое исследование	geochemical research
geoloji ehtiyatlar	геологические запасы	geological reserves
geoloji xəritə	геологическая карта	geological map
geoloji kəsiliş	геологический разрез	geological section
geoloji kəşfiyyat gəmisi	геолого-разведочное судно	geological exploration vessel
geoloji quruluş	геологическое строение	geological feature
geoloji-mədən analizi	геолого-промысловый анализ	geology-field analysis
geoloji-mədən nəzarəti	геолого-промысловый контроль	geology-field control
geoloji-mədən tədqiqatları	геолого-промысловые исследования	geology-field researches
geoloji-mədən təhlili	анализ геолого-промысловый	geology-field analysis
geoloji məlumat	геологическая информация	geological information
geoloji model	геологическая модель	geological model

geoloji nəzarət	геологический контроль	geological control
geoloji planalma	геологическая съёмка	geological survey
geoloji profil	геологический профиль	geological profile
geoloji səbəblərə görə ləğv olunmuş quyu	скважина ликвидированная по геологическим причинам	well liquidated by geological reasons
geologi sənədlər	геологическая документация	geological documentation
geoloji-texniki tapşırıq	геолого-технический наряд	geotechnical program
geoloji yaş	геологический возраст	geological age
geoloji yaşın təyini	определение геологического возраста	determination of age
geosinklinal	геосинклиналь	geosyncline
geotektonika	геотектоника	geotectonics
geotermik qradient	геотермический градиент	geothermic gradient
geotermik pillə	геотермическая ступень	geothermal stage
geri gediş	обратный ход	back stroke
gəh (kah)	каверна	cavings
gəlir	доход, прибыль	economic gain, income, profit
gəlirli istismar dövrü	период рентабельной эксплуатации	period of depletion

gəlirliliyin artırılması	повышение рентабельности	profitility rise
gəmi	судно	boat
gətirilmiş xərclər	приведенные затраты	reduced expenditures
gətirilmiş radius	приведенный радиус	reduced radius
gətirilmiş temperatur	приведенная температура	reduced temperature
gətirilmiş təzyiq	давление приведенное	reduced pressure
gil	глина	clay
gil qabığı	глинистая корка	mud filter cake, clay cake
gil qabığının qalınlığı	толщина глинистой корки	cake thickness
gil qarışdırıcısı	глиномешалка	clay mixer
gil zavodu	глинозавод	mud plant
gilabi	гиляби	bentonite
giləzən	глиномялка	blunger
gillərin şişməsi	набухание глин, разбухание глин	clay swelling
gilli dəstə	глинистая пачка	clay bant
gilli keçirməyən lay	глинистый непроницаемый пласт	clay impermeable bed, clay impermeable formation
gilli qumdaşı	глинистый песчаник	argillaceous sand stone, shaly sand
gilli lay	глинистый пласт	clay-bearing bed, shale bed
gilli məhlul	глинистый раствор	mud

gilli məhlul anbarı	амбар для глинистого раствора	slush pit
gilli məhlul çökdürücüsü	отстойник для глинистого раствора	catch pit
gilli məhlul dövranı	циркуляция глинистого раствора	drilling mud circulation, mud circulation, sludge circulation
gilli məhlul key-fiyyətinə nəzarət	контроль качества глинистого раствора	checking the quality of mud
gilli məhlul laboratoriyası	лаборатория глинистого раствора	mud laboratory
gilli məhlul tullanışı	выброс глинистого раствора	mud blowout
gilli məhlulu durulaşdırma	разжижение глинистого раствора	gunning
gilli məhlul ağırlaşdırıcısı	утяжелитель глинистого раствора	barite, barytes, hematite, haematite
gilli məhlulun qazlaşması	газирование глинистого раствора	mud gas cutting, drilling mud gas cutting
gilli məhlul qazsızlaşdırılması	дегазация глинистого раствора	degassing of mud
gilli məhlul özlülüğü	вязкость глинистого раствора	viscosity of mud
gilli məhlulun udulması	поглощение глинистого раствора	clay absorption, loss of returns

gilli suxur	глинистая порода	argillaceous gangue, clay material, clay rock, mud shale
gilli şistlər	глинистые сланцы	argillaceous schists, clayey shale
gilli təbəqə	глинистый прослой	clay band
gilli təbəqəcik	глинистый пропласток	shale break
girdə başlı çəkic	ручник с круглой головкой	ball peen
giriş borucuğu	входная труба	inlet pipe
giriş dirəyi (giriş qol borusu)	входной патрубок	inlet elbow
giriş dəliyi	впускное отверстие	admission opening, inlet opening, inlet hole
giriş klapanı	впускной клапан	inlet valve, intake valve
gizlədilmiş istismar kəməri	эксплуатационная потайная колонна	production tie-back
gömülmüş struktur	погребенная структура	buried structure
gömülmüş su	вода погребенная	connate water
görünən xüsusi müqavimət	кажущееся удельное сопротивление	apparent resistivity
götürmə tempi seçmənin tempi	темп отбора	rate of production , recovery rate, withdrawal rate

götürmənin vurmaqla əvəzi , geri çəkilmə təzminatı	компенсация отбора закачкой	injection ratio
gövdə	корпус, ствол	body
gövdəli balta	корпусное долото	box type bit
quyu gövdəsinin (lüləsinin) işlənməsi	проработка ствола скважины	reaming
guruldayıcı qaz, partlayıcı qaz	гремучий газ	detonating gas, firedamp, oxyhydrogen gas
gurultunu boğma	глушение шума	silencing of noise
güc	мощность	capacity , power, thickness
güc əmsalı	коэффициент мощности	capacity factor
gücləndirici	усилитель	amplifier, intensifier
gücləndirmək	укреплять, усиливать	amplify,intensify strengthen
güllə atan perforator	пулевой перфоратор	gun perforator
güllə perforasiyası	пулевая перфорация	gun perforation
gümüş	серебро	silver,argentum
gümüşlü, tərkibində gümüş olan	среброносный	argentiferous
günbəz	купол	dome,cupola, boss
günbəz yatağı	купольная залежь	dome deposit
günbəzvəri qırışıq	куполовидная складка	doma fold

gündəlik debit, quyunun gündəlik debiti	суточный дебит , суточный дебит скважины	daily flow,daily flow rate, current yield
gündəlik hasilat	суточный отбор	current yield
gündəlik qazıma gedişi	суточная проходка	daily drilling progress
gündəlik məhsul- darlıq	суточная произ- водительность	daily output, daily capacity
günəmuzd iş	поденная работа	by-work, day labour, day-work
Hh		
hal tənliyi	падежное уравнение	case equation
halların ardıcıl dəyişməsi üsulu	метод последова- тельной смены состояний ,метод последовательного изменения обстоятельств	successive change of states method,method of consistent change of circumstances
halqavari	кольцевой	annular
halqavari aralıq təzyiqi	давление кольцевое	annular pressure
halqavari boşluq	кольцевое пространство	annular space
halqavari fəza	кольцевое пространство	annular space
halqavari fəzada təzyiq	давление в кольцевом пространстве	annular pressure
halqavari fəzada təzyiqin düşməsi	падение давления в затрубном пространстве	annular pressure drop, annular pressure loss

halqavari fəzanı kipləşdirmə qurğusu	устройство для герметизации кольцевого пространства	annular seal assembly
hamar kalibr	калибр гладкий плавная калибровка	smooth calibration
harmonik	гармоничный	harmonic
harmonik balans	гармонический баланс	harmonic balance
harmonik hərəkət	гармоническое движение	harmonic movement
harmonik təhlil	гармонический анализ	harmonic analysis
hasil etmək	производить	extract,yield
hasilat	добыча , производство	extraction, production, output
hasilat həcmnin dəyişməsi	изменение объема добычи, изменение объемов производства	volume production change, change of production volumes
hasilat qrafiki	график добычи , график производства	production schedule
hasilat planı	производственный план	production plan
hasilatı stimullaş- dırmaq	стимулировать добыча	stimulate extrac- tion (recovery)
hasilatın dəyişmə əmsalı	коэффициент изменения добычи	production coefficient, capital output ratio

hasilatın düşməsi	падение добычи , спад производства	slump in production, production decline
hasilatın ehtiyat- larla təmini	обеспеченность добычи запасами, поставка ресурсов	supply of resources
hasilatın enmə əyrisi	кривая падения добычи	decline curve of production
hasilatın illik düşməsi	годовое падение добычи,ежегодный спад производства	yearly output decline,annual decline in production
hasilatın inten- sivləşdirmə üsulu	метод интенсификации добычи	recovery stimulation method
hasilatın intensiv- ləşdirilməsi	интенсификация добычи	recovery stimulation
hasilatın maya dəyəri	себестоимость добычи	production cost- price
hasilatın planlaşdırılması	планирование добычи	recovery scheduling
hasilatın proqnozu	прогноз добычи	recovery prediction
hava	воздух	air
hava-buxar qarışığı	воздушно-паровая смесь	vapour- air mixture
hava çıxışı	выход воздуха	air outlet
hava çıxışı klapanı	выпускной воздушный клапан	air release valve, bleed air valve
hava itkisi	утечка воздуха	air break,air escape
hava kamerası	воздушная камера	air camera, air chamber

hava keçirməyən	воздухонепроницаемый	air impermeable, air-proof
hava klapanı	воздушный клапан	air valve
hava kollektoru	воздухосборник	air collector
hava kranı	воздушный кран	air cock, air escape cock
hava nasosu	воздушный насос	air pump
hava rezervuarı	воздушный резервуар	air collector
hava seperatoru	воздушный сепаратор	air separator
hava təmizləyici qurğu	воздухоочистительная установка	air scrubber
hava tıxacı	воздушная пробка	air slug
hava üfürücüsü	воздуходувка	air blower
havalandırma	аэризация	aeration
havanın xüsusi sərfi	удельный расход воздуха	air rate
havasız	безвоздушный	airless
havatəmizləyən	воздухоочиститель	air cleaner
hazırlanmış ehtiyat	подготовленный резерв	prepared reserve
hazırlıq işləri	подготовительные работы	preliminary work , preparatory works
helium	гелий	helium
hematit	гематит	hematite
hermetic birləşmə	герметическое соединение	hermetic joint
hesabat	отчет, отчетность	report, accounting
hesabi debit	расчетный дебит	rated production
hesabi dəyər	расчетная стоимость	rated cost

hesabi neftvermə	нефтеотдача расчетная	rated oil recovery
hesabi parametr	расчетный параметр	design parameter
hesabi təzyiq	расчетное давление	rated pressure
hesablama	вычисление, расчет	computation, calculation
hesablama dəyəri, qiyməti	расчетная величина	calculated value, rating value
hesablama qurğusu	вычислительное устройство	calculating device
hesablama metodikası	методика расчета	calculation procedures
hesablama planı	план расчета	computation plan
hesablama üsulu	метод расчета	calculation method
hesablama yükü	расчетная нагрузка	calculated load
hesablanmış çəki	расчетный вес	calculated weight
hesablanmış güc	расчетная мощность	horsepower rating
hesablanmış xarakteristikası	расчетная характеристика	calculated character ristic, estimated performance
hesablayıcı maşın	вычислительная машина	computer
heterogen sistem	гетерогенная система	heterogeneous system
həcm	объем	volume, capacity, bulk, size
həcm əmsalı layın	объемный коэффициент пласта	volume ratio
həcmölçən	волюметр	volumeter

həcm xassələri	емкостные свойства	volume properties
həcm parameterləri	емкостные параметры	capacitance parameters
həcm üsulu	объемный метод	volumetric method
həcmi	объемный	volumetric
həcmi azalma əmsalı	коэффициент объемного уменьшения	volume expansion coefficient
həcmi çəki	объемный вес	volume weight
həcmi faydalı iş əmsalı	объемный коэффициент полезного действия	volume efficiency
həcmi genişlənmə	объемное расширение	measure expansion
həcmi genişlənmə əmsalı	коэффициент объемного расширения	coefficient of volumeric expansion
həcmi konsentrasiyası	объемная концентрация	volume concentration
həcmi kiçiltmək	объемная усадка	volume shrinkage
həcmi sərf	объемный расход	volume flow rate
həcmi sıxılma	объемная сжимаемость	volume compressibility
həcmi sıxlıq	объемная плотность	volume density
həcmi sınaq	объемное испытание	volumetric proving
həcmi təhlil	объемный анализ	measure analysis
həddən artıq doymuş neft (qazla)	перенасыщенная нефть(газом)	supersaturated oil
hədd	предел	limit, limitation

həddi debit	предельный дебит	production rate limit
həddi gərilmə	предельное натяжение	limit of tension
həddi göstərən indikator	указатель,индикатор предела	limit indicator
həddi maillik	предельный уклон	limiting gradient
həddi susuz debit	предельный безводный дебит	limiting water-less production, anhydrous debit limit
həddi şərt	предельное условие	limiting condition
həddi vəziyyət	предельное состояние	limiting condition
həddi vibrasiya	предельно-допустимая вибрация	limiting vibration
həll	решение	solution
həll olmuş qaz	растворенный газ	dissolved gas, solute gas
həll olmuş qaz ehtiyatı	запас растворенного газа, разведанные запасы газа	assured resources, solved gas reserves
həll olmuş qaz rejimi	режим растворенного газа	dissolved gas mode, dissolved-gas drive
həll üsulu	метод решения	solution method
həlledici	растворитель	solvent
həllin yeganəliyi	единственное решение	unique solution
həllolma əmsalı	коэффициент растворимости	solubility coefficient, solubility factor

həllolma qabiliyyəti	растворимость	solubility
həllolunmuş qaz	растворенный газ	solution gas
həllolunmuş qaz rejimində hidrodinamik hesablamalar	гидродинамические расчеты при режиме растворенного газа	solution gas drive hydro – dynamical calculation
hərəkət tənliyi	уравнение движения	flow equation
hərəkətin kinetikasi	кинетика движения	kinetics of motion
hərəkətli təmas	подвижный контакт	movable contact
hərəkətlilik əmsalı	мобильность коэффициент	mobility coefficient
hərəkətsiz	неподвижный	immovable
hərəkətsiz təmas	контакт неподвижный	immovable contact
həyacan zonası	зона возмущения	excitation band
həyata keçirmə	реализация	implementation , realization
həyatı xilasetmə həddi	предел выживания	survival limit
hidrat	гидрат	hydrate
hidrator	гидратор	hydrator
hidrafon istiqamətləndiricisi	направляющее гидрофона	hydraphone guide
hidratların yaranması	образование гидратов	hydrate development
hidravlik axın	гидравлический поток	hydraulic flow
hidravlik balta	гидравлическое долото	hydraulic bit
hidravlik birləşdirici	гидравлический соединитель	hydraulic connector, hydraulic coupling

hidravlik borututucu	гидравлический труболовка	hydraulic spear
hidravlik bufer	гидравлический буфер	hydraulic shock absorber
hidravlik cəftə	гидравлический затвор	hydraulic valve
hidravlik çəki indikatoru	гидравлический индикатор веса	hydraulic-weight indicator
hidravlik dinamometr	гидравлический динамометр	hydraulic dynamometer
hidravlik domkrat	гидравлический домкрат	hydraulic jack
hidravlik enmənin istismar pakəri	эксплуатационный пакер гидравлической посадки	hydraulic –set production packer
hidravlik əhəng	гидравлическая известь	hydraulic lime
hidravlik əyləc	гидравлический тормоз	hydraulic brake
hidravlik faydalı iş əmsalı	гидравлический коэффициент полезного действия	hydraulic efficiency
hidravlik güc	гидравлическая мощность	hydraulic power (horsepower)
hidravlik hesablama	гидравлический расчет	hydraulic calculation
hidravlik idarə etmə klapanı	гидравлический регулирующий клапан, гидравлический клапан управления	hydraulic control valve
hidravlik intiqal	гидравлический привод, гидропривод	hydraulic drive, hydraulic power transmission

hidravlik intiqallı preventor	превентор с гидравлическим приводом	hydraulic blow-out preventer
hidravlik işləyən sementləmə muftası	цементировочная муфта гидравлического действия	hydraulic actuated cement collar
hidravlik itkilər	гидравлические потери	hydraulic losses
hidravlik kavernaölçən	гидравлический каверномер	hydraulic cavernometer
hidravlik keçicilik	гидравлическая проницаемость	hydraulic permeability
hidravlik kəsici	гидрореза	hydrocutter
hidravlik kipləşdirmə	гидравлическое уплотнение	hydraulic packing
hidravlik kippəclə oynaq (şarnir)	шарнир с гидроуплотнением	hydroball
hidravlik kran	гидравлический кран	hydraulic crane
hidravlik qazıyıcı	гидробур	hydraulic drill, hydrodrill
hidravlik qıfıl	гидравлический замок	hydraulic lock, hydraulic latch
hidravlik lift	гидравлический лифт	hydraulic lift
hidravlik manometr	гидравлический манометр	hydraulic manometer
hidravlik maye hazırlama sistemi	система подготовки гидравлической жидкости	hydraulic fluid preparation system, hydraulic fluid make-up system
hidravlik motor	гидравлический мотор	hydraulic motor

hidravlik müqavimət	гидравлическое сопротивление	hydraulic resistance
hidravlik mufta	гидравлическая муфта, гидромуфта	hydraulic coupling, hydrocouple
hidravlik muftalı dikboru	стояк (райзер) с гидромуфтой	hydrocouple riser
hidravlik rejimli lay	пласт с гидравлическим режимом	water controlled reservoir
hidravlik sement	гидравлический цемент	hydraulic cement
hidravlik sıxıcı patron	гидравлический зажимной патрон	hydraulic chuck
hidravlik sınaма	гидравлический тест	hydraulic test
hidravlik sistem	гидравлическая система	hydraulic system
hidravlik spayder	гидравлический спайдер	hydraulic spider
hidravlik sürgü qolu	гидравлический плунжер	hydraulic ram
hidravlik şırnaqlı qarışdırıcı	гидравлический струйный смеситель	hydraulic jet mixer
hidravlik tənzimədi	гидравлический регулятор	hydraulic regulator
hidravlik təzyiq	гидравлическое давление	hydraulic pressure
hidravlik tutuşma	гидравлическое схватывание	hydraulic set
hidravlik üsulla işlətmə	гидравлическая разработка	hydraulic mining

hidravlik ötürücü	гидравлический отклонитель	hydraulic whip-stock, hydraulic deflecting tool
hidravlik yarıma	гидравлический разрыв	hydraulic fracturing
hidravlik yarma əməliyyatı	операция по гидро-разрыву(пласта)	fracture treatment
hidravlik zərbə	гидравлический удар	hydraulic impact, hydraulic shock
hidravlika	гидравлика	hydraulics
hidravliki basqı	напор гидравлический	hydraulic head
hidravliki gil qarışdırıcısı	глиномешалка гидравлическая	hydraulic clay mixer
hidravlik qazma	гидравлик бурильный	drilling hydraulic
hidrodinamik basqı	гидродинамический напор	hydrodynamic head
hidrodinamik əlaqə	гидродинамическая связь	hydrodynamic contact
hidrodinamik ətalət qüvvəsi	гидродинамическая сила инерции	hydrodynamic inertia force
hidrodinamik qaldırıcı qüvvə	гидродинамическая подъемная сила	hydrodynamic lifting force
hidrodinamik hesablamlar	гидродинамические расчеты	hydrodynamic calculations
hidrodinamik müqavimət	гидродинамическое сопротивление	hydrodynamic resistance
hidrodinamik müqavimət qüvvəsi	гидродинамическое сопротивление	hydrodynamic drag force
hidrodinamik təsir	гидродинамическое воздействие	hydrodynamic stimulation
hidrodinamik üsul	гидродинамический метод	hydrodynamic method

hidrodinamika	гидродинамика	hydrodynamics
hidroəyici	гидроотклонитель	hydraulic deflector
hidrofil	гидрофильный	hydrophilic
hidrofil səth	гидрофильная поверхность	hydrophilic interface
hidrofob səth	гидрофобная поверхность	hydrophobic interface
hidrogen	водород	hydrogen
hidrogen korroziyası	водородная коррозия	hydrogen corrosion
hidrogen sulfidi	сероводород	hydrogen sulphide
hidrogeologiya	гидрогеология	hydrogeology
hidrogeoloji tədqiqat	гидрогеологическое исследование	hydrogeological research
hidrokeçiricilik	гидравлическая проводимость	hydraulic conductivity
hidromexanika	гидромеханика	hydromechanics
hidromonitor	гидромонитор	hydromonitor
hidromonitor balta	гидромониторное долото	jet bit
hidromonitor qazması	гидромониторное бурение	jet drilling
hidropistonlu dalma nasosu	погружной гидропоршневой насос	free-type hydraulic subsurface pump
hidrosiklon qurğusu	гидроциклонное устройство	hydrocyclone device
hidrostatik	гидростатический	hydrostatic
hidrostatik basqı	гидростатический напор	hydrostatic head

hidrostatik müvazinət	гидростатическое равновесие	hydrostatic equilibrium
hidrostatik təzyiq	гидростатическое давление	hydrostatic pressure
hidrotexniki qurğular	гидротехнические сооружения	hydrotechnical installations
hidrotexniki qurğuların işləmə müddəti	срок службы гидротехнических сооружений	operationl life of hydrotechnical installations
hidrotransformator	гидротрансформатор	hydraulic torque converter
hidroturbin	гидротурбина	hydraulic turbine, hydroturbin
hipsometrik xəritə	гипсометрическая карта	hypsonetric map
hipsometrik nöqtə (işarə)	гипсометрическая отметка	hypsonetric mark
his (<i>bəzi partlayıcı maddə</i>)	сажа (<i>поглотитель в составе некоторых взрывчатых веществ</i>)	hydrocarbon black
hissə-hissə xətti aproksimasiya	кусочно(частичное) линейная аппроксимация	partial linear approximation
histerezis	гистерезис	hysteresis
histoqram	гистограмма	histogram
homogen sistem	гомогенная система	homogeneous system
hopma	впитывание	soaking
hopdurmaq	впитывать	impregnate
hopdurulmuş	пропитанный	soaked, impregnated
horizont	горизонт	horizon
horizontal	горизонтальный	horizontal

horizontal əsas	горизонтальное основание	horizontal base
horizontal kəsiş	горизонтальное сечение	horizontal section
horizontal qazıma	горизонтальное бурение	horizontal drilling
horizontal quyu	горизонтальная скважина	horizontal well
horizontal müstəvi	горизонтальная плоскость	horizontal plane
horizontal təmas	горизонтальный контакт	horizontal contact
horst	горст	horst
hövzə	бассейн	basin
hüdudlanmış sahədən kənar quyu	скважина за пределами оконтуренной площади	step out well
Xx		
xaçvari	крестообразный	cross-point, cross-shaped
xalis qazıma vaxtı	время чистого бурения	boring time, drilling time, actual drilling time
xam kondensat	сырой конденсат	wet condensate
xam neft	сырая нефть	crude oil
xamut	собочка, упор	dog
xarakteristik funksiya	характеристическая функция	characteristic function
xarakteristik tənlik	характеристическое уравнение	characteristic equation
xarici	внешний, наружный	outer, exterior
xarici diametr	внешний диаметр, наружный диаметр	external diameter, major diameter

xarici boru	внешняя труба	external pipe
xarici borukəsən	наружная труборезка	external cutter
xarici borututan	ловильный колокол	bell socket, bell tap, female tap
xarici qaz-neft təması	внешний газонеф- тяной контакт	external gas-oil contact
xarici qaz-su təması	внешний газоводяной контакт	external gas- water contact
xarici qüvvə	внешняя сила	outer force
xarici neftlilik konturu	внешний контур нефтеносности	external outline of the oil, outer oil pool outline
xarici ölçülər	внешние размеры	external dimensions
xarici örtük	наружная обшивка, наружная оболочка	outer jacket
xarici səth	внешняя поверхность	outer surface
xarici su-neft təması	внешний водонефтяной контакт	external oil- water contact
xarici təmas	внешний контакт	external contact
xarici yaddaş qurğusu	внешнее запоминающее устройство	external storage device, external storage
xarici yönəldici kəmərlər	наружное направление	outer conductor
xeyir	выгода	benefit, profit
xəndək	канавка, траншея	ditch
xərc	затрата	expense, expenditure

xərcini ödəmək	оплатить стоимость	meet the expense
xərcini ödəməyən hasilat	убыточное производство	unprofitable production
xərcini ödəməyən quyu	неоплачиваемый скважина	unpaid well
xərclərin minimum- laşdırılması	снижение затрат , минимизация затрат	cost reduction, cost minimization
xəritə	карта	map, chart
xəritəalma	картирование	mapping, charting
xəritəalma qazıması	картировочное бурение	structure drilling, test drilling
xəritəalma üçün qazıma aqreqatı	буровой агрегат для картографирования	drilling aggregate for mapping
xəritə çəkmək	картировать	map out
xəritə tərtibi	составление карты	map compilation
xəta	погрешность	error, fallibility
xəta həddi	предел погрешности	error limit
xətaların təhlili	анализ ошибок, анализ погреш - ностей	error analysis
xətti asılılıq	линейная зависимость	linear dependence , linear relation
xətti ekstrapolyasiya	линейная экстраполяция	linear extrapolation
xətti funksiya	линейная функция	linear function
xətti genişlənmə	линейное расширение	linear expansion
xətti genişlənmə əmsalı	коэффициент линейного расширения	linear expansion coefficient (factor)
xətti interpolyasiya	линейная	linear

	интерполяция	interpolation
xətti lay	линейный пласт	linear layer
xətti mənbə	линейный источник	linear source
xətti axını	линейный сток водоотвод	linear drainage drain
xətti model	линейная модель	linear model
xətti optimallaşdırma	линейная оптимизация	linear optimization
xətti ölçü	линейный размер	linear dimension
xətti proqramlaşdırma	линейное программирование	linear programming
xətti süzülmə qanunu	линейный закон фильтрации	linear filtration law
xətiləşdirilmiş tənlik	линейное уравнение	linear equation
xətiləşdirmə	линеаризация	linearization
xırda metal dənəciklərinin ötürücüsü	дробопитатель передатчик мелких металлических частиц	crusher feeder transmitter of fine metal particles
xırda dənəli qumdaşı	мелкозернистый песчаник	fine grained sandstone
xırda dənəli suxur	мелкозернистая порода	fine grained rock
xırxıralı baraban	барабан с храповик	ratchet cylinder
xırxıralı zəncirli açar	цепной ключ с храповиком	ratchet chain wrench
xidmət edən firma	обслуживающая фирма, сервисная компания	service company
xidmət meydançası	площадка для обслуживания	maintenance floor

xidmət təlimatı	руководство по обслуживанию	maintenance manual
xlorid turşusu	кислота соляная	hydrochloric acid
xromatoqrafiya analizi	хроматографический анализ	chromatogram-phical analysis
xüsusi çəki	удельный вес	specific gravity
xüsusi ehtiyatların xəritəsi	карта удельных запасов	map of specific reserves
xüsusi müqavimət	удельное сопротивление	special resistance
xüsusi səth	удельная поверхность	specific surface
xüsusi törəməli tənlik	специальное производное уравнение	special derivative equation
	İi	
içlik	вкладыш	bushing
idarəedici proqram, idarə edən proqram təminatı	управляющее программное обеспечение	management soft ware
idarəetmə	управление	management
idarəetmə alqoritmi	алгоритм управления	control algorithm
idarəetmə pultu	пульт управления	control board
idarəetmə mexanizmi	механизм управления	control mechanism
idarəetmə orqanı	орган управления	management body
idarəetmə paneli	панель управления	control panel
idarəetmə sistemi	система управления	control system
ideal qaz	идеальный газ	ideal gas
identifikasiya	идентификация	identification
ixtira	изобретение	invention

ixtisaslı	квалифицированный	skilled
ixtisaslı fəhlə	квалифицирован- ный рабочий	skilled worker
ikibarabanlı bucurqad	двухбарабанная лебедка	double drum winch
ikiborulu süxurqaldırıcı	грунтоноса с двойной трубой	double-case barrel drill
ikiborulu şam	свеча из двух бурильных труб	double-length of drill pipe
ikiçarxlı blok	двухшквивный блок	double-lock
ikidamarlı kabel	двухжильный кабель	twin cable
ikidiskli balta	двухдисковое долото(для <i>ротор- ного бурения</i>)	two-disk bit
ikifazalı axın	двухфазное течение	two-phase flow
ikifazalı axın zonası	зона двухфазного течения	two-phase flow zone
ikifazalı hərəkət	двухфазное движение	two-phase movement
ikifazalı qarışdırıcı sistem	двухфазный смеситель	double-mixing system
ikifazalı sistem	двухфазная система	two-phase system
ikifazalı süzülmə	двухфазная фильтрация	two-phase filtration
ikigedişli nasos	насос двойного действия	double-acting pump
ikigedişli silindr	цилиндр двойного действия	double-acting cylinder
ikigövdəli qazıma	двухствольное бурение	double-barrel drilling
ikiqat paker	сдвоенный паккер	double packer

ikiqat sūtuncuqlu boru	двойная колонковая труба	double-core barrel pipe
ikilüləli qazıma	двуствольное бурение	duplex well drilling ,double inclined drilling,
ikipərli balta	двухлапное долото	two-way bit
ikipilləli kompressor	двухступенчатый компрессор	double-stage compressor
ikisıralı qazıma	двухрядное бурение	two-row drilling
ikişaroşkalı balta	двухшарошечное долото	two-roller bit, twin-cone bit
ikitəbəqəli lay	двухслойный пласт	two-layer stratum
ikitərəfli dişli ötürmə	двойная зубчатая передача	double reduction gear
ikitərəfli mufta	двойная муфта	double -socket
ikitərəfli nippel	двойной ниппель	double-nipple
ikitərəfli ötürmə	двойная передача	double-gear
ikiyəhərli klapan	двухседельный клапан	double-seat valve
iki məhlul üsulu	метод двух растворов	two solution method
iki layı istismar edən quyu	скважина эксплуатирующая два пласта	dual pumping well, twin well
ikinci lülənin açılması	зарезка второго ствола	side tracking
iqtisadi ekspertiza	экономическая экспертиза	economic expertise
iqtisadi əlverişli hasilat	экономически выгодное добыча	economically profitable production

iqtisadi qiymətləndirmə	экономическая оценка	economic assessment
iqtisadi sərhəd (hüdud)	экономический предел	economic limit
iqtisadiyyat	экономика	economics
ilkin axtarış	предварительное изыскание	preliminary research
ilkin ehtiyatlar	начальные запасы	initial reserves
ilkin gündəlik məhsullar	начальная ежедневная продукция	initial daily production
ilkin hasilat	первичная добыча	primary recovery
ilkin kəşfiyyat	предварительная разведка	preliminary survey
ilkin qazıma	первоначальное бурение	initial drilling primary drilling
ilkin qələvəlik	первичная щелочность	primary alkalinity
ilkin lay təzyiqi	начальное пластовое давление	initial formation pressure
ilkin məhsuldarlıq	начальная производительность	initial flow
ilkin süxur	первичные породы	primary rocks
ilkin sular	первичные воды	primary water
ilkin vericilər	первичные датчики	primary elements
ilkin yük	начальная нагрузка	initial load
illik hasilat	годовая добыча	yearly production
impuls	импульс	impulse, impact
indikator	индикатор	indicator
avtomatik qeyd göstərici i~u	~ с автоматической записью	automatic recording i.
indikator azimutu	~ азимута	azimuth i.
dərinlik i~u	~ глубины	depth i.
dəm qazı i~u	~ окиси углерода	carbon monoxide i.
filter i~u	~ фильтра	filter i.

<i>fotoelektrik i~u</i>	<i>фотоэлектриче-ский ~</i>	<i>photoelectric i.</i>
<i>gərginlik i~u</i>	<i>~ напряжений</i>	<i>tension i.</i>
<i>qaz indikatoru</i>	<i>~ газа</i>	<i>gas i.</i>
<i>metan i~u</i>	<i>~ метана</i>	<i>methane monitor, methanometer</i>
<i>mədən qazı i~u</i>	<i>.~ рудничного газа</i>	<i>firedamp i.</i>
<i>partlayıcı qaz i~u</i>	<i>~ гремучего газа</i>	<i>fire damp i.</i>
<i>səviyyə indikatoru</i>	<i>~ уровня</i>	<i>level i.</i>
<i>şaxta qaldırıcı maşının dərinlik i~u</i>	<i>~ глубины шахт - ной подъёмной машины</i>	<i>winding engine i.</i>
<i>tempratur i~u</i>	<i>~ температуры</i>	<i>temperature i.</i>
<i>təzyiq i~u</i>	<i>~ давления</i>	<i>pressure i.</i>
<i>yük göstərisi i~u</i>	<i>~ веса</i>	<i>weight i.</i>
<i>indikator barabanı</i>	<i>барабан индикатора</i>	<i>indicator drum</i>
<i>indikator diaqramı</i>	<i>индикаторная диаграмма</i>	<i>indicator diagram</i>
<i>indicator kranı</i>	<i>индикаторный кран</i>	<i>indicator cock</i>
<i>induksiya</i>	<i>индукция</i>	<i>induction</i>
<i>induksiya cərəyanı</i>	<i>индукционный ток</i>	<i>induction current</i>
<i>induksiya karotajı</i>	<i>индукционный каротаж</i>	<i>induction logging</i>
<i>induktiv</i>	<i>индукционный</i>	<i>inductive</i>
<i>induktivlik</i>	<i>индуктивность</i>	<i>inductance</i>
<i>inersiya</i>	<i>инерция</i>	<i>inertia</i>
<i>inersiya (aşqar) doldurucu</i>	<i>инерционный наполнитель</i>	<i>inertial filler</i>
<i>inersiya tozuığıanı</i>	<i>инерционный пылеуловитель</i>	<i>inertial dust collector</i>
<i>inersiya yüklənməsi</i>	<i>инерционная нагрузка</i>	<i>inertial load</i>

inersiyalı doğrıyıcı	инерционная дробилка	inertial crusher
inersiyalı freza	инерционная фреза	inertial cutter
infiltrasiya	инfiltrация	infiltration
<i>yerüstü su i ~sı</i>	<i>~ поверхностной воды</i>	<i>surface-water i.</i>
informasiya axtarışı	информационный поиск	information retrieval
informasiya-axtarış sistemi	информационно-поисковая система	information storage and retrieval system
informasiya-ölçmə sistemi	информационно-измерительная система	information – measuring system
ingibitor	ингибитор	inhibitor
injeksiya	инъекция	injection
injeksiya quyusu	инжекционная скважина	injection well
inklinoqram	инклинограмма	inclinogram
inklinometr	инклинометр	inclinometer
inspector, müfəttiş	инспектор	inspector
<i>baş inspektor</i>	<i>главный ~</i>	<i>chief inspector</i>
<i>mədən texniki i.</i>	<i>горнотехнический ~</i>	<i>mine i.</i>
inteqral çevirmələr üsulu	метод интегральных преобразований	method of integral transformation
inteqral münasibətlər üsulu	метод интегральных соотношений	method of integral relation
inteqral paylanma əyrisi	интегральная кривая распределения	cumulative distribution curve
inteqral paylanma funksiyası	интегральная функция распределения	cumulative distribution function

integral səhv	интегральная ошибка	integral error -
integral tənlik	интегральное уравнение	integral equation
integral-diferensial tənlik	интегро-дифферен- циальное уравнение	integro- differential equation
integrallama	интегрирование	integration
integrallama addımı	интегрирования шаг	integration step
integrallama sabiti	постоянная интегрирования	integration constant
integrallar cədvəli	таблица интегралов	integrals table
integrator	интегратор	integrator
intensiv	интенсивный	intensive
intensiv faydalı iş əmsalı	индикаторный коэффициент полезного действия	indicated efficiency
intensiv işləmə sistemi	интенсивная система разработки, интенсивная рабочая система	intensive development system, intensive working system
intensiv təzyiq	индикаторное давление	indicated pressure
intensivlik	интенсивность	intensity
<i>axtarış işlərinin i-i</i>	<i>~ разведочных работ</i>	<i>tempo of exploration</i>
<i>aşınma i-yi</i>	<i>~ изнашивания</i>	<i>wear i.</i>
<i>əmək i-yi</i>	<i>~ труда</i>	<i>i. of labour</i>
<i>əyilmə i-yi</i>	<i>~ искривления</i>	<i>curving i.</i>
<i>hərəkət i-yi</i>	<i>~ движения</i>	<i>traffic i.</i>
<i>infiltrasiya i-yi</i>	<i>~ инфильтрации</i>	<i>infiltration rate</i>
<i>işlənmə i-yi</i>	<i>~ разработки</i>	<i>mining i.</i>
<i>işlərin i-yi</i>	<i>~ работы</i>	<i>rate of work</i>

<i>kömürün hazırlan - masının i~yi</i>	<i>~ разработки угля</i>	<i>coal mining i.</i>
<i>qaz ayrılma i~yi</i>	<i>~ газовойделения</i>	<i>rate of gas evolution</i>
<i>radiasiyanın i~yi</i>	<i>~ радиации</i>	<i>radiation i.</i>
<i>suvermə i~yi</i>	<i>~ водоотдачи</i>	<i>intensity water loss</i>
<i>toz ayırıcının i~yi</i>	<i>~ пылеотделитель</i>	<i>dust separator i.</i>
<i>toz əmələgəlmə i~yi</i>	<i>~ пылеобразования</i>	<i>dust i.</i>
<i>udmanın i~yi</i>	<i>~ поглощения</i>	<i>absorption strength , uptake rate</i>
<i>yükləmənin i~yi</i>	<i>~ загрузки</i>	<i>loading rate</i>
<i>yüklənmənin ~</i>	<i>~ нагрузки</i>	<i>intensity of load</i>
<i>zəlzələnin i~yi</i>	<i>~ землетрясения</i>	<i>earthquake i.</i>
<i>intensivləşdirmə</i>	<i>интенсификация</i>	<i>intensification</i>
<i>istehsalın i~si</i>	<i>~ производства</i>	<i>intensification of production</i>
<i>çıxartmanın i~si</i>	<i>~ добычи</i>	<i>stimulation of production</i>
<i>intensivləşdiricilər</i>	<i>интенсификаторы</i>	<i>intensifiers</i>
<i>interferensiya</i>	<i>интерференция</i>	<i>interference</i>
<i>interpolyasiya</i>	<i>интерполяция</i>	<i>interpolation</i>
<i>interpolyasiya üsulu</i>	<i>интерполяцион- ный метод</i>	<i>interpolation method</i>
<i>interpretasiya</i>	<i>интерпретация</i>	<i>interpretation</i>
<i>interval</i>	<i>интервал</i>	<i>interval</i>
<i>nümunələrarası i.</i>	<i>~ между пробами</i>	<i>sample i.</i>
<i>hərəkət zamanı yük məşinləri arasın- dakı i.</i>	<i>~ между грузови- ками при движении</i>	<i>interval between trucks when driving</i>
<i>interforometr</i>	<i>интерфорометр</i>	<i>interferometer</i>
<i>intiqal</i>	<i>привод</i>	<i>drive</i>

intiqal mexanizmi	приводной механизм	actuating mechanism
intoksikasiya	интоксикация, отравление (газами в шахте)	intoxication
intruziv damar	интрузивные жилы	intrusive vein
intruziv süxur	интрузивная порода	intrusive rock
intruziv yataq	интрузивная залежь	intrusive bed
intruziya	интрузия	intrusion
inventar	инвентарь	inventory ['invəntɹɪ]
inventar siyahı	инвентарный список	inventory list ,bill
iridənəli qumdaşı	песчаник крупно-зернистый	gritstone
islanma hadisəsi	явление смачивания	wetting phenomenon
islanma qabiliyyəti	смачиваемость	wettability
islatmaq qabiliyyəti	смачивающая способность	wetting ability
istehsal oluna bilən neft	нефть извлекаемая	recoverable
istehsal proqramı	производственная программа	production program
istehsal prosesinin avtomatlaşdırılması	автоматизация производственного процесса	automation of the production process
istehsal prosesinin mexanikləşdirilməsi	механизация производственного процесса	mechanization of production process
istehsal sikli	производственный цикл	production sequence
istehsal üsulu	метод добычи ,	production

	способ производства	method
istehsalat	производство	production
istehsalat bazası	производственная база	production base production basis
istehsalat xarakteristikası	производственная характеристика	production characteristics
istehsalat planı	производственный план	production campaign
istehsalat prosesi	производственный процесс	production process
istehsalat sanitariyası	производственная санитария	industrial sanitation
istehsalatda bədbəxt hadisələr,qəzalar	несчастные случаи на производстве	industrial accidents
istehsalatda elmi tədqiqat	научные исследова- ния в производстве	industrial research
istehsalçı	производитель	producer
istişamət	направление	direction
istişamət göstərən indikatorlar üsulu	метод трассиру - ющих индикаторов	tracer indicator method
istişamət xətti	линия простирания	strike line
istişamətləndirici avadanlıq	направляющее оборудование	guidance equipment, guidance unit
istişamətləndirici başlıq	направляющая головка	guide head
istişamətləndirici balta	долото пилотное	pilot bit
istişamətləndirici çərçivə	направляющая рама	guide frame
istişamətləndirici dirək	направляющая стойка	guide post
istişamətləndirici	направляющий	guide line,guide

kanat	канат	cable
istiqamətləndirici kanat qıfılı	замок направляющего каната	guide line lock-down assembly
istiqamətləndirici kanatı dəyişmə aləti	инструмент для замены направляющего каната	guide line replacement tool
istiqamətləndirici kanatı təkrar birləşdirmə sistemi	система повторного соединения направляющего каната	guide line replacement system
istiqamətləndirici kanatın dartı sistemi	система натяжителя направляющего каната	guide line tensioner system
istiqamətləndirici kanatsız qazıma sistemi	система бурения без направляющего каната	guidelineless drilling system
istiqamətləndirici kanatsız tamamlama sistemi	система заканчивания без направляющего каната	guidelineless completion system
istiqamətləndirici oymaq	направляющая втулка	guide bushing
istiqamətverici boru	направляющая труба	conductor string
istiqamətverici diyircək	направляющий ролик	guide roller
istiqamətverici şків	направляющий шкив	guide pulley
istilik balansı	тепловой баланс	heat balance, thermal balance
istilik daşıyıcısı	теплоноситель	heat carrier
istilik mübadiləçisi	теплообменник	heat exchanger
istilik mübadiləsi	теплообмен	heat exchange
istilik rejimi	тепловой режим	heating rate

istilik törətmə qabiliyyəti	теплотворная способность	heating value
istilik tutumu	теплоемкость	heat capacity
istilikdən genişlənmə əmsalı	коэффициент теплового расширения	thermal expansion coefficient
istilikkeçirmə	теплопроводность	heat(thermal) conduction
istilikkeçirmə tənliyi	уравнение теплопроводности	heat conduction equation
istiliklə təsiretmə	тепловое воздействие	thermal treatment
istilik ötürmə	теплопередача	heat transfer; heat transmission
istiliyi izolə etmə	теплоизоляция	thermal insulation
istihad horizontu	опорный горизонт	indicator horizon, key horizon
istihad quyusu	скважина опорная	pilot well
istismar	эксплуатация	exploitation, operation
istismar atqı kəməri	эксплуатационный выкид	production flow line
istismar avadanlığı	эксплуатационное оборудование	operating equipment
istismar boru kəməri	эксплуатационный трубопровод	production flow line
istismar əmsalı	коэффициент эксплуатации	coefficient of exploitation
istismar əyrisi	эксплуатационная кривая	working curve
istismar xarakteristikası	эксплуатационная характеристика	operating characteristic
istismar xərcələri	эксплуатационные затраты, (расходы)	operating costs

istismar itkiləri	эксплуатационные потери	operating losses
istismar kəməri	эксплуатационная колонна	production casing
istismar kəməri quyuğu	эксплуатационная колонна-хвостик	production liner
istismar kəşfiyyatı	эксплуатационная разведка	working exploration
istismar qaz quyusu	эксплуатационная газовая скважина	development gas well
istismar qazıma vışkası	эксплуатационная буровая вышка	operating derrick, production derrick
istismar qazıması	эксплуатационное бурение	exploitation drilling, production drilling
istismar qoruyucu kəməri	эксплуатационная обсадная колонна	production casing, production string ,
istismar quyusu	эксплуатационная скважина	exploitation well, development well
istismar qülləli vışka	эксплуатационная башенная вышка	production derrick
istismar layihəsi	проект эксплуатации	production project
istismar məlumatı	эксплуатационные данные	service data , operational data
istismar məlumatı	эксплуатационная ведомость	production report
istismar müddəti	время эксплуата- ции, продолжитель- ность эксплуатации	operating time, productive time, service time
istismar nasos kompresor boruları	эксплуатационная насосно-компрес-	production tubing

	сорная колонна	
istismar obyektı	эксплуатационный объект	production facility
istismar obyektinin xarakteristikası	характеристика объекта эксплуатации	exploitation object characteristics
istismar prosesi	процесс эксплуатации	operation process
istismar prosesində çətinləşdirmələr	осложнения в процессе эксплуатации	production problems
istismar sahəsi	эксплуатационный участок	producing section
istismar separatoru	эксплуатационный сепаратор	production separator
istismar sınağı	эксплуатационное испытание	service test, operating test
istismar sürəti	эксплуатационная скорость	operating speed
istismar şaxta lüləsi	эксплуатационный шахтный ствол	extraction shaft
istismar şəraitinin dəyişməsi	изменение условий эксплуатации	change in operating conditions
istismar texnikası	техника эксплуатации	production technique
istismar texnologiyası	технология эксплуатации	operating technology
istismar təhlükəsizliyi	эксплуатационная безопасность	operating safety
istismar üsulu	метод эксплуатации	exploitation method
istismar yolkası	эксплуатационная елка	production tree
istismar yükü	эксплуатационная	operating load

	нагрузка	
istismar etmək	эксплуатировать	exploit, develop
<i>şaxtanı ~</i>	<i>~ шахту</i>	<i>exploit a mine</i>
istismara daxil edilmə	ввод в эксплуатацию	placing on production, bringing into service
istismarçı	эксплуататор	exploiter
istismarın faydalı iş əmsalı	эксплуатационный коэффициент полезного действия (кпд)	operating efficiency, running efficiency
istismar quyu ayları	скважино-месяцы эксплуатации	number of well producing months
istismar quyu günləri	скважино-дни эксплуатации	well-days of operation
iş	работа	work, working, operation
<i>beton işləri</i>	<i>бетонные ~ы</i>	<i>concrete w.</i>
<i>bir növbəli i.</i>	<i>~ в одну смену (на проходке выработки)</i>	<i>single-shift working</i>
<i>briqada(müştərk) i.</i>	<i>бригадная ~</i>	<i>team w.</i>
<i>cari i.</i>	<i>текущая ~</i>	<i>day-to-day w., w. in hand</i>
<i>qırılma i.</i>	<i>~ разрушения</i>	<i>fracture w.</i>
<i>quyu dibində i.</i>	<i>~ в забое</i>	<i>bottom w.</i>
<i>drenaj i~i</i>	<i>дренажные ~</i>	<i>drainage w.</i>
<i>eksperimental i.</i>	<i>экспериментальная ~</i>	<i>experimental w.</i>
<i>elmi-tədqiqat i.</i>	<i>научно-исследовательская ~</i>	<i>research w.</i>
<i>fasiləli i.</i>	<i>прерывная ~</i>	<i>interrupting w.</i>
<i>fasiləsiz i.</i>	<i>непрерывная ~,</i>	<i>trouble free</i>

	<i>бесперебойная ~</i>	<i>operation</i>
<i>günəmuzd i.</i>	<i>поденная ~</i>	<i>time-w, day w.</i>
<i>hazırlıq i.</i>	<i>подготовительные ~</i>	<i>preparatory w.</i>
<i>xilasetmə i.</i>	<i>горноспасательные ~</i>	<i>mine rescue w.</i>
<i>iki növbəli i.</i>	<i>~ в две смены</i>	<i>double-shift w.</i>
<i>kesson i.</i>	<i>кессонные ~</i>	<i>caisson w.</i>
<i>kəşfiyyat i.</i>	<i>изыскательские ~, разведочные ~</i>	<i>survey w., prospecting w.</i>
<i>qazıma baltasının i.</i>	<i>~ бурового долота</i>	<i>bit operation</i>
<i>qazıma-patlayış i.</i>	<i>буро-взрывные ~</i>	<i>drilling and blasting o.</i>
<i>qazıntı i.</i>	<i>земляные ~</i>	<i>earth w.; trench w.</i>
<i>montaj i.</i>	<i>монтажные ~</i>	<i>erection w.</i>
<i>partlatma i.</i>	<i>взрывные ~</i>	<i>blasting o., blasting w.</i>
<i>paya vurma i.</i>	<i>свайные ~</i>	<i>pile w.</i>
<i>səthdə i.</i>	<i>~ на поверхности</i>	<i>day w.; top w., surface w.</i>
<i>süxur i.</i>	<i>породные ~</i>	<i>rock w., stone w.</i>
<i>sürətli i.</i>	<i>быстрая ~</i>	<i>sharp w. fast w.</i>
<i>təhlükəsiz i.</i>	<i>безопасная ~</i>	<i>safe w.; safe o.</i>
<i>turşu ilə emal i.</i>	<i>~ по кислотной обработке</i>	<i>acidizing job</i>
<i>üç növbədə i.</i>	<i>~ в три смены (на проходке выработки)</i>	<i>treble-shift w.</i>
<i>yardımcı i.</i>	<i>вспомогательные ~</i>	<i>odd w. subsidiary w.</i>
<i>yeraltı və açıq mədən işləri</i>	<i>подземные и открытые горные ~</i>	<i>underground and opencast mining w.</i>

<i>yeraltı mədən işləri</i>	<i>подземные ~</i>	<i>underground w.</i>
iş gücü (işçi qüvvəsi)	рабочее усилие	working stress , operating force
iş günü	рабочий день	workday, working day
iş horizontu	рабочий горизонт	working level, working horizon
iş qüvvəsi	рабочая сила	labor force, manpower
iş lövhəsi	рабочий настил	working flooring
iş müddəti	продолжительность работы	duration of work
iş müqaviməti	рабочее сопротив- ление	working resistance
iş növbəsi	рабочая смена	working shift
iş ölçüləri	рабочие размеры	working dimensions
iş prinsipi	принцип действия	principle of action
iş sahəsi	рабочее пространство	working place ; work space
iş sahəsi	рабочий участок	producing section, working section
iş sahibi	предприниматель	businessman, entrepreneur
iş signalı	рабочий сигнал	operational signal
iş şəraiti	рабочие условия , условия работы	operating conditions, working conditions
iş vaxtı	рабочее время	working hours; labour time
iş yeri	рабочее место	working place
işarə	знак	symbol, sign mark

<i>işçi ,fəhlə</i>	рабочий	worker, man
<i>çıxartma üzrə fəhlə</i>	~ по добыче	<i>pit worker</i>
<i>dib işçisi</i>	забойный ~	<i>face worker</i>
<i>günəmuzd işçi</i>	подённый ~	<i>day man.; shift man</i>
<i>xidmət işçisi</i>	подсобный ~	<i>shift man, odd man</i>
<i>ilk yardım işçisi</i>	работник пункта первой помощи	<i>medical room attendant</i>
<i>müvəqqəti işçi</i>	временный ~	<i>outside man</i>
<i>saathesablı işçi</i>	~ на почасовой оплате	<i>hourly-paid man</i>
<i>təmir işçisi</i>	ремонтный ~	<i>repair man.</i>
<i>tibbi sanitar hissənin (mədən şirkəti) işçisi</i>	работник медико-санитарной части (горного предприятия)	<i>medical room attendant</i>
<i>yardımcı işçi</i>	подручный; вспомогательный ~	<i>handy-man</i>
<i>işçi agent</i>	рабочий агент	<i>working agent</i>
<i>işçi agentinin vurulma tempi</i>	темп закачки рабочего агента	<i>Working agent injection(download) rate</i>
<i>işçi boru tutqacı</i>	приспособление для захвата рабочей трубы	<i>gripping devices</i>
<i>işçi dövr,sikl</i>	рабочий цикл	<i>operation cycle, work cycle</i>
<i>işçi en (iş genişliyi)</i>	рабочая ширина	<i>working width</i>
<i>işçi gediş</i>	рабочий ход	<i>working stroke, power stroke</i>
<i>işçi kanat</i>	рабочий канат(при ударно-канатном бурении)	<i>drilling cable, drilling line, work line</i>
<i>işçi qazıma məhlulu çəni</i>	резервуар рабочего бурового раствора	<i>active mud pit</i>

işçi qol (konveyerin)	рабочая ветвь (конвейера)	loaded strand
işçi qüvvəsi	рабочая сила	manpower, labor force
işçi lay	рабочий пласт	workable bed, workable seam
işçi lay(işləmə üçün yararlı lay)	рабочий пласт (пласт, пригодный для разработки)	commercial seam, (layer) -
işçi maye	жидкость рабочая	operating fluid, pressure fluid, working fluid
işçi meydança	рабочая площадка	working platform, operating floor
işçi platforması	рабочая платформа	working deck, working platform
işçi proses	рабочий процесс	working process
işçi səthi	рабочие поверхности	surface labour
işçi şaxta	рабочая шахта	working shaft
işçi təzyiq	рабочий напор	working head , operating head
işçi təzyiq	рабочее давление	working pressure
işçi uzunluq	рабочая длина	working length
işçilər üçün təhlükə	опасность для рабочих	danger to workmen
işçilərin məxfi görüş (məlumat) tərkibi	явочный состав работающих	recruiting staff
işəsalma klapanı	пусковой клапан	kick off valve , starting valve
işin başlama vaxtı	дата начала работы	date started
işin qurtarma vaxtı	дата окончания работы	date completed

işin yerinə yetirilməsi	выполнение работы	carring out of work
işlək boru	ведущая труба	kelly
işlək çarx	рабочее колесо	hydraulic runner, running wheel
işlək dişli çarx	рабочая шестерня	operating gear
işlək qazıma avadanlığı	действующее буровое оборудование	active drilling system
işləmə müddəti	срок службы	service life
işlənmə xəritəsi	карта разработки	production map
işlənmə layihəsi	проект разработки	development project
işlənmə layihəsinin ekspertizası	экспертиза проекта разработки	expertise of the development project
işlənmə prosesi	процесс разработки	development process
işlənmə prosesinin idarə edilməsi	управление процессом разработки,	development process control
işlənmənin başlanğıc dövrü	начальный период разработки	the beginning of development
işlənmənin mərhələləri	стадии разработки	stages of development
işlənmənin optimal -laşdırılması	оптимизация разработки	processing optimization
işlənmənin strategiyası	стратегия разработки	development strategy
işlənmənin tamamlanmasının layihəsi	проект завершения разработки	development completion project
işlənmənin texnoloji sxemi	технологическая схема разработки	technological scheme of development
işlənmənin təhlili	анализ разработки	development analysis

işlənməyə müəllif nəzarəti	авторский надзор за разработкой	author's control over processing
işlənməyə nəzarət	контроль за разработкой	development control
işləməyən quyu	бездействующая скважина	inactive well
işlənmiş	обработанный	treated, waste
işlənmiş gilli məhlul	отработанный глинистый раствор	waste mud
işlənmiş qazlar	выхлопные газы	exhaust gases
işlənmiş yataq	разработанное месторождение	developed field
işləri aparmaq üçün rəqlament	регламент на производство работ	regulations for work
işləyən quyu	работающая скважина, действующая скважина	working well
işləyən quyudibi	действующий забой	active working face
işləyən interval	работающий интервал	working interval
iyənə	игла (мн. иглы)	needle, aiguille
<i>vika iynəsi (se-mentin büzüşmə vaxtını təyin etmək üçün)</i>	<i>игла вика (для определения времени схватывания цемента)</i>	<i>vicat needle</i>
<i>klapan iynəsi</i>	<i>игла клапана</i>	<i>valve needle</i>
iyənə formalı filtr	игольчатый фильтр	needle filter
iyənəli , iynəşəkilli	игольчатый	needle-shaped, acicular
iyənəli xırdalayıcı	игловая дробилка	pin breaker
iyənəsüzgəc	иглофильтр	well point

inyəşəkilli filiz	игольчатая руда	needle ore, aciculite
inyəşəkilli ventil	игольчатый вентиль	needle nozzle, needle valve
izafi təzyiq	давление избыточное	over pressure
izobar	изобара	isobar
izobarlar xəritəsi	карта изобар	isobar map
izobarlar üsulu	метод изобар	isobars method
izobat	изобата	isobath
izohips	изогипса	isohyps
izoxətt	изолиния	isoline
izoxəttlər üsulu	метод изолиний	isolines method
izoxor	изохора	isochor
izoxron	изохрона	isochron
izoklinal	изоклинал	isocline
izolə etmə	изоляция	sealing
izoləedic material	изоляционный материал	sealing material
izopaxit	изопахита	isopachyte
izopaxitlər xəritəsi	карта изопахит	isopachous map
izoterm	изотерма	isotherm
izotermik proses	изотермический процесс	isothermal process
izotermik süzülmə	изотермическая фильтрация	isothermal filtration
	Jj	
j-şəkilli yarıqları olan endirmə aləti	спусковой инструмент со j- образными пазами	“j”-slot type running tool
jelatin (<i>nazik və şəffaf plastinka şəklində yapışqan maddə</i>)	желатин	gelatin, jelly

jelatinləşdirmə	желатинирование	gelatinization, gelatination
jelatinləşdirilmiş partlayıcı maddə	желатинированные взрывчатые вещества	gelatine explosive; gel explosive
jelatinləşdirilmiş	желатинированный	gelatin, jellied
jelatinləşdirilmiş dinamitlər	желатинированный динамит	gelamite
jelatinli partlayıcı maddə	желатиновое взрывчатое вещество	gelatin
jelatinli dinamit	желатиновый динамит	gelatin dynamite
jelatinə bənzər kütlə (plastik partlayıcı maddə)	желатинообразная масса (в пластич-ных взрывчатых веществах)	jelly
jeleyəbənzər	желеобразный	jelly-like
jelonkalama	желонирование	bailing, bailing up
jelonka	желонка	bailer
qazıma j.	буровая ~	dirt bailer
qazıma quyusunu təmizləmək üçün j.	~ для очистки буровой скважины	fluke
sementləmə j.	цементационна~	dump b.
jelonka başlığı	головка желонки	bailer top
jelonka klapanı	желеночный клапан	bailer valve
jelonka qıfılı	желоночный замок	bailer lock
jelonka pərçimi	заклепка для желонка	bailer rivet
Kk		
kabel	кабель	cable
kabel gəmisi	кабельное судно	cable ship

kabel şəbəkəsi	кабельная сеть	cabel system
kabin	кабина	cabin
kalibr	калибр	caliber, gauge
kalibrəmə	калибровка, калибрование	calibration, gauging
kalsiumlu soda	кальциевая(кальци- нированная)сода	soda ash
kalsiumlu sular	вода кальция, каль- циевые воды	calcic water
kanalizasiya	канализация	waste- water disposal system; sewage
kanat bucurqadı	канатная лебедка	cable winch
kanat ilgəyi	коуш для каната	eye ring
kanat qazıma aləti	бурильный инстру- мент для канатного бурения	cable drilling tool
kanat qazıması	канатное бурение	cable system
kanat qazıması dəzgahı	станок канатного бурения	cable rig
kanat qazıması genişləndiricisi	расширитель канатного бурения	cable tool underreamer
kanat qıfılı	замок для каната	cable joint
kanat sıxıcı	канатный зажим	cable clamp
kanat şkivi	канатный шкив	cable wheel
kanat tutucu alət	ловильный инстру- мент для каната	cable fishing tool
kanatın birləşdirilməsi	сращивание каната	cable splicing
kanatın yerləşdirilməsi	укладка каната	cable laying
kanatla qazıma	канатное бурение	cable drilling, cable system
kanatla qazıma alətləri	инструменты канатного бурения	cable tools

kanatla qazıma avadanlığı	оборудование для канатного бурения	cable tool drilling outfit
kapilyar	капилляр	capillary
kapilyar hopma	поглощение капиллярного	capillary absorption
kapilyar islanma	капиллярное смачивание	capillary wetting
kapilyar sıxışdırma	капиллярное вытеснение	capillary desaturation
kapilyar təzyiq	капиллярное давление	capillary pressure
kapilyar viskozimetr	капиллярный вискозиметр	capillary viscosimeter
kapital	капитал	capital
kapital xərclər	капитальные затраты	capital costs
kapital qoyuluşu	капитальные вложения	capital investment
kapital qoyuluşunun amortizasiyası	амортизация капитальных вложений	depreciation of capital investment
kapital tutumu	капиталоемкость	capital capacity
karbohidrogen maye	углеводородная жидкость	hydrocarbon liquid
karbohidrogen sistemlərinin süzülməsi	фильтрация углеводородных систем	hydrocarbon filtration
karbohidrogen tərkib	углеводородный состав	hydrocarbon composition
karbohidrogenlər	углеводороды	hydrocarbons
karbohidrogenlərin buxarlanması	испаряемость углеводородов, испарение углеводородов	hydrocarbons evaporation
karbohidrogenlərin qaynama temperaturu	температура кипения углеводородов	boiling point of hydrocarbons

karbohidrogenlərin resursları	ресурсы углеводородов	hydrocarbons resources
karbohidrogenlərlə islanma	смачиваемость углеводородами	hydrocarbons wettability
karbonat kollektoru	карбонатный коллектор	carbonate reservoir
karotaj	каротаж	logging
karotaj diaqramı	диаграмма каротажная	boring log, borehole log
karotaj diaqramlarının interpreta-siyası	интерпретация каротажных диаграмм	well log interpretation
karotaj kabeli	каротажный кабель	logging cable
karotaj stansiyası	каротажная станция	logging station
karotaj tədqiqatı	каротажное исследование	logging test
kartogram	картограмма	cartogram
karyer üsulu ilə işlənmə	карьерный метод разработки	open pit method
katod müdafiəsi	катодная защита	cathodic protection
kaustik soda	каустическая сода	caustic soda
kavernalı suxur	кавернозная порода	cavernous rock
kavernaölçən	каверномер	caliper
kavernoqram	кавернограмма	caliper log
kaynozoy erası	кайнозойская эра	cainozoic era, kainozoik era
keçid quyusu	скважина переходящая	converted well
keçid prosesi	переходный процесс	transient process
keçid rejimi	переходный режим	transient behavior

keçid vəziyyəti	переходное состояние	transient state
keçirən lay	проницаемый пласт	permeable bed
keçirən pozulma	нарушение проводящее	conducting disturbance
keçirici	переводник	adapter, bushing
keçiricilik	проницаемость	permeability
keçiricilik əmsalı	коэффициент проницаемости	permeability coefficient
keçiriciliyə görə qeyri-bircinslilik	неоднородность по проницаемости	permeable heterogeneity
keçiriciliyin lay üzrə dəyişməsi	изменение проницаемости по пласту	permeability stratification
keçiriciliyin təsiri	влияние проницаемости	permeability effect , influence of permeability
keçiriciliyin təyini	определение проницаемости	permeability test, permeability determination
keçirmə xəritəsi	карта проводимости	conductivity map
keçirmə qabiliyyəti	проводимость	conductivity
keçirməyən ara layıq	пропласток непроницаемый	impermeable layer
keçirməyən arakəsmə	непроницаемая перегородка	impermeable baffle, impermeable membrane
keçirməyən ekran	непроницаемый экран	impermeable screen
keçirməyən kontur	непроницаемый контур	impermeable contour
keçirməyən möhtəvi	включение непроницаемое	impermeable inclusion
keçirməyən təbəqə	непроницаемый слой	impermeable bed

kern	кeрн	core, sample
kern çıxarma	отбор керна	coring, core drilling
kern itələyicisi	вытaлкивaтeль кeрнa	core pusher
kernin bаğlanılması	привязкa кeрнa	referencing coring periods ,core binding
kernin çıxarılma faizi	процент отбора кeрнa	core recovery rate
kernqoparan	кeрнopвaтeль	core breaker
kerosin fraksiyası	кeросинoвaя фpaкция	kerosene fraction
kəfkir	маятник	pendulum
adi k.	обычный ~	simple p.
ballistik k.	баллистический ~	ballistic p.
bərabərləşdirici k.	уравнительный ~	equivalent p.
burulma k.	крутильный ~	torsion p.
fırlanan k. (seysmik üçün)	поворотный ~ (при сейсмoрaзвeдкe)	inverted p.
horizontal k.	горизонтальный ~	horizontal p.
konusvari k. (seysmik üçün)	конический ~ (при сейсмoрaзвeдкe)	conical p
minimum k.	минимальный ~	minimum p.
nəmləndirici k.	демпфированный ~	damped p.
şaquli k.	вертикальный ~	vertical p.
kəha	каверна	cavity, cavern
kəhrəba	янтарь	kahruba ,amber
kəmər asqısının dərinliyi	глубина ременной подвески	depth of belt suspension
kəmər pistonu	ременный поршень	belt piston
kəmərin aşağısı	низ бурильной колонны	bottom -hole assembly
kəmərin başmağı	башмак колонны	casing shoe

kəmər in buraxılması	спуск бурильной колонны	drill-string running
kəmər in buraxma qabiliyyəti	пропускная способность трубопровода	pipe capacity, pipeline capacity
kəmər in əzilməsi, qoruyucu kəmər in əzilməsi	смятие колонны, смятие обсадной колонны	collapse, collapse of string
kəmər quyruğu	хвостовик	liner
kəmər quyruğu asqısı	подвеска хвостовика	liner hanger
kəmər quyruğu asqısının pakəri	пакер подвески хвостовика	liner hanger packer
kəmər quyruğu fırlanğıcı	вертлюг хвостовика	liner swivel tool
kəmər quyruğu calağı	надставка хвостовика	liner tie-back string
kəmər quyruğu calağının pakəri	пакер надставки хвостовика	liner tie-back packer
kəmər quyruğunun ərsinli tıxacı	скребковая пробка хвостовика	liner wiper plug
kəmər in sıxılması	опрессовка колон - ны, опрессовка обсадной колонны	casing test, belt pressing
kəmər in titrəyişi	вибрация колонны	vibration of string
kəmər in yığılması	компоновка колонны	column layout
kənar islanma bucağı	краевой угол смачивания	contact angle
kəndir buraz	канат пеньковый	hemp rope
kəsici alət	режущий инструмент	cutting tool
kəsici baltabaşı	коронка режущая	cutting bit
kəsici klapan	клапан-отсекатель	cut-off valve

kəsici tipli genişləndirici	расширитель(долото) режущего типа	drag type underreamer
kəsiliş	разрез	section
kəsilişin qeyri-bircinsliliyi	неоднородность разреза	cut heterogeneity
kəsilişin laylar üzrə sürətlərə parçalandırılması	расчленение разреза по пластовым скоростям	velocity stratification
kəsilməsizlik tənliyi	уравнение неразрывности	continuity equation
kəskin azalma(enmə)	резкое снижение	falloff, a sharp decline
kəsmə bucağı	угол резания	cutting angle
kəşf edilmiş ehtiyat	запас разведанный	explored reserve
kəşf etmə	открытие	discovery, opening
kəşfiyyat	разведка	exploration
kəşfiyyat briqadası	разведочная бригада	exploration crew, prospecting team
kəşfiyyat qazması	бурение разведочное	exploratory drilling
kəşfiyyat quyusu	скважина разведочная	exploration well, prospecting hole
kəşfiyyat layihəsi	проект разведки	exploration project
kəşfiyyat şəbəkəsi	разведочная сетка	exploration grid
kiçik diametrli quyu	скважина малого диаметра	slim hole
kiçik keçiricilik	низкая проницаемость	low permeability
kiçik məhsuldarlıq	низкая производительность	low output, poor efficiency
kiçik ölçülü perforator	малогабаритный перфоратор	small –diameter perforator

kiçik parametr üsulu	метод малого параметра	small parameter method , perturbation method
kiçik təzyiqli qaz	газ низкого давления	low-pressure gas
kiloqram	килограмм	kilogram
kilometr	километр	kilometre
kilovat	киловатт	kilowatt
kilovatsaat	киловатчас	kilowatt-hour
kilovolt	киловольт	kilovolt
kimyəvi işlənmiş gilli məhlul	химически обработанный глинистый раствор	chemically processed drilling mud, chemically treated drilling mud
kimyəvi reagent	химический реагент	chemical reagent
kimyəvi reagentli məhlul	раствор химреагента	chemical solution
kimyəvi tərkib	химический состав	chemical composition
kimyəvi tərkibin təhlili	анализ химичес – кого состава	chemical analysis
kinematik özlülük	вязкость кинематическая	kinematic viscosity
kipgəc	сальник	packing box, stuffing box ,seal
kipləşdirici həlqə	кольцо уплотняющее	packing ring, sealing ring
kipliyyə sınaма	испытание на герметичность	leak test,leakage test
klapan	клапан	valve
klapan diski	диск клапана	valve disk
klapan yəhəri	седло клапана	valve seat,seat

koaqulyant	коагулянт	coagulant
koaqulyasiya	коагуляция	coagulation
kod	код	code
kodlaşdırma	кодирование	coding
kodun çevirilməsi	преобразование кода	code conversion
koks qalığı	коксовый остаток	coke residue
kollektiv istifadə üçün verilənlər bazası	база данных коллективного пользования	shareable database
kollektor	коллектор	collector, header
kollektor xassələri	коллекторские свойства	collecting proper- ties, reservoir pro- perties
kollektor-suxur	порода-коллектор	container rock, reservoir rock
kollektorun gilliliyi	глинистость коллектора	clayiness of reservoir
kollektorun keçiriciliyi	проницаемость коллектора	reservoir permeability
kolloid gili	коллоидная глина	colloidal clay
kolloid məhlulu	коллоидный раствор	colloidal solution
kommersiya sürəti	коммерческая скорость	commercial speed
komparator	компаратор	comparator
kompensasiya prinsipi	принцип компенсации	compensation principle
kompensator	компенсатор	compensator
kompleks dəyişən funksiya nəzəriyyəsi üsulu	метод теории функции комплексного переменного	complex variable function theory method

component	компонент	component
komponent tərkibi	компонентный состав	component composition
kompressiya	компрессия	compression
kompressor	компрессор	compressor
kompressor boruları	компрессорные трубы	compressor tubes
kompressor qaldırıcısı	компрессорный подъемник	compressor lift
kompressor quyularının tədqiqi	исследование компрессорных скважин	compressor well testing
kompressor quyusu	компрессорная скважина	compressor well
kompressor lifti	компрессорный лифт	compressor lift
kompressor stansiyası	компрессорная станция	compressor station, flowing plant
kompressor təsərrüfatı	компрессорное хозяйство	compressor facility
kompressorla istismar	компрессорная эксплуатация	air pumping , compressor exploitation
kondensasiya	конденсация	condensation
kondensasiya başlanan nöqtə	точка росы	dew point
kondensasiya təzyiqi	давление начала конденсации	condensation start pressure ,dew point pressure
kondensasiya izoterması	изотерма конденсации	condensation isotherm
kondensasiya suyu	конденсационная вода	condensation water

kondensasiya tapı	конденсационный трап	condensation trap
kondensat	конденсат	condensate
kondensat tutumu	конденсатосодержание	condensate content
kondensat-qaz amili	конденсатогазовый фактор	condensate-gas factor, condensa- te-gas ratio
kondensatın çıxarılması	извлечение конденсата	condensate recovery
kondensat çıxışı	выход конденсата	condensate yield
kondensat ehtiyatı	запас конденсата	condensate reserve
kondensat hasilatı	добыча конденсата	condensate extraction
kondensatla doyma	конденсатор насы-щенность, насыщен-ность конденсатом	condensation saturation
kondensasiya tədqiqatı	конденсация исследование	condensation research
kondensat verilməsi	конденсатоотдача	condensate recovery
kondensat ötürmə əmsalı	коэффициент конденсатоотдачи	condensate recovery factor, condensate recovery ratio
kondensat ötürülmə - sində qazanc	выигрыш в конденсатоотдаче	gain in condensate recovery
kondensat ötürülmə - sinin artırılması	повышение конденсатоотдачи	increased conden- sate recovery
kondisiya	кондиция	condition
konduktor	кондуктор	conductor, surface casing
konqlomerat	конгломерат	conglomerate

konsentrasiya	концентрация	concentration
konservasiyaya keçirilmiş quyu	законсервированная скважина	idle well, suspended well
konsistent yağlama	консистентная смазка	consistent grease
kontakt qazsızlaşma	контактное разгазирование	flash separation , contact degassing
kontakt səthi	контактная поверхность	contact surface
kontinental şelf	континентальный шельф	continental shelf
kontur doyması	контурная насыщенность	contour saturation
kontur suyu	контурная вода	contour water
kontur təzyiqi	контурное давление	contour pressure
konturarxası quyu	законтурная скважина	perimeter well
konturarxası suvurma	законтурное заводнение	perimeter water-flooding
konturarxası vurma	законтурное нагнетание	contour injection
konturdan birinci sıraya qədər məsafə	расстояние от контура до первого ряда	distance from outline to first row
konturlayıcı quyu	оконтуривающая скважина	outpost well, extension well, outpost extension well
konturyanı suvurma	приконтурное заводнение	marginal flood, marginal water flooding
konus şaroşkalı balta	долото с коническими шарошками	cone rolling bit

konuşşakilli balta	коническое долото	cone bit
konuslu düzəldici	конусная оправка	taper mandrel
konusyaranma	конусообразование	coning
koordinat başlanğıcı	начало координат	origin of coordinates
koordinatların çevirilməsi	преобразование координат	transformation of coordinates
korrelyasiya analizi	корреляционный анализ	correlation analysis
korrelyasiya funksiyası	корреляционная функция	correlation function
korrelyasiya xətti	линия корреляции	correlation line
korroziya	коррозия	corrosion
korroziyadan mühafizə	защита от коррозии	corrosion protection
korroziyanın qarşısını almaq	предупреждение коррозии	corrosion (rust) prevention
korroziyaya qarşı örtük	антикоррозийное покрытие	anticorrosive coating (corrosion)
kömür	уголь	coal
köpük,köpüklənmək	пена,пениться	foam
köpükləndirici	пенообразователь	foamer
kran gəmisi	крановое судно	crane ship
krikondenbar	криконденбара	cricondenbar
krikondenterm	крикондентерма	cricondentherm
kristallaşma	кристаллизация	crystallization
kritik sürət	критическая скорость	critical velocity, critical speed
kritik təzyiq	критическое давление	critical pressure
kronblok	кронблок	crown block

kronblok dayağı	подкронблочная балка	crownblock beam
kumulyativ paylanma əyrisi	кумулятивная кривая распределения	cumulative curve of distribution, cumulative frequency curve
kumulyativ perforasiya	кумулятивная перфорация	jet perforating, shaped charge perforating
kumulyativ perforator	кумулятивный перфоратор	jet perforator, jet gun
küküird	сера	sulphur
kükürdlü neft	сернистая нефть	sulfur oil
kükürdsüzləşdirmə	десульфирование	desulfurization, desulphurising
kut qazıma	бурение кустовое	cluster drilling, multiple drilling
kut yerləşdirmə	кустовое размещение	clyster spacing
kütlə	масса (вещество)	mass; body; bulk
<i>hava k.</i>	<i>~ воздуха</i>	<i>air mass ,body of air</i>
<i>təlatüimə gətirən k. (geofiziki kəşfiyyat ilə)</i>	<i>возмущающая ~ (при геофизической разведке)</i>	<i>disturbing mass (in geophysical exploration)</i>
<i>maye k.</i>	<i>жидкая ~</i>	<i>molten mass</i>
<i>inruziv k.</i>	<i>инрузивная ~</i>	<i>intrusive mass</i>
<i>linzayabənzər k.</i>	<i>линзообразная ~</i>	<i>lenticular mass</i>
<i>metan k.</i>	<i>~ метана</i>	<i>body of methane</i>
<i>ərimiş k.</i>	<i>расплавленная ~</i>	<i>molten mass</i>
<i>filiz k.</i>	<i>рудная ~</i>	<i>ore mass</i>
<i>bişmiş k.</i>	<i>спёкшаяся ~</i>	<i>caked mass</i>
<i>şüşəyəoxşar, şüşəvari k.</i>	<i>стекловидная ~</i>	<i>glassy mass</i>

kütlə hissəcikləri	масса частицы	mass of particle
kütlə sürəti	массовая скорость	mass rate
kükürdlü vismutun iynəşəkilli filizi	игольчатая руда сернистого висмута	aciculite, acicular bismuth.
kvadrat şəbəkə	квадратная сетка	square pattern
kvadrat ştanq	квадратная штанга	kelly bar, square kelly, griefstem
kvars	кварц	quartz
kvars qumu	кварцевый песок	quartz sand, silica sand
kvazistasionar axın	квазистационарное течение	quasi-steady flow
kvazistasionar rejim	квазистационарный режим	quasistationary mode
kvazistasionar tənlik	квазистационарное уравнение	quasistationary equation
Qq		
qabaqcıl istismar	опережающая эксплуатация	advanced exploitation
qabaqcıl istismar quyusu	опережающая эксплуатационная скважина	advanced producing well
qabaqcıl təcrübə tədbiqi	внедрение передо- вого опыта	implementation of best practices
qaldırıcı	подъемник	lift, hoist
qaldırıcı alət	подъемный инструмент	pulling tool, hoisting tool
qaldırıcı baraban	подъемный барабан	lifting drum
qaldırıcı kran	подъемный кран	hoisting crane
qaldırıcı qarmaq	подъемный крюк	casing (hoisting , lifting, pulling) hook

qaldırıcı ştanq	подъемная штанга	pulling rod, hoisting rod
qaldırıcı val	подъемный вал	hoisting shaft
qalxan axın sürəti	скорость восход - ящего потока	return velocity
qalıq deformasiyası	остаточная деформация	residual deformation
qalıq doyma	остаточная насыщенность	residual saturation
qalıq ehtiyat	остаточный запас	residual reserve
qalıq qaz	остаточный газ	residual gas
qalıq neft	остаточная нефть	residual oil, unrecovered oil, irreducible oil
qalıq su	вода остаточная	irreducible water
qalınlıq,güc	мощность(толщина)	thickness,power
qalınlıq (güc)üzrə əhatə etmə	хват по мощности (<i>пласта</i>)	vertical confor - mance, vertical sweep
qalınlıq(güc) üzrə əhatə olunma əmsalı	коэффициент охвата по мощности	vertical confor - mance factor, vertical sweep efficiency
qalınlıq(güc) üzrə qeyri- bircinslilik	неоднородность по мощности	reservoir hetero - geneity of thickness
qalın uclu borular	высаженные трубы	swaged tubes upset tubing
qallon	галлон	gallon
qamma-karotaj	гамма-каротаж	gamma-ray logging
qanad yatağı	крыльевая залежь	side deposit
qapalı kollektor	замкнутый коллектор	closed reservoir

qapalı kontur	замкнутый контур	closed contour
qapalı sistem	замкнутая система	closed loop system
qapanmış qaz	защемленный газ	pinched gas
qarışıq boru kəməri	колонна комбинированная	combination string
qarışıq rejim	режим смешанный	combination drive
qarışıq su	вода смешанная	mixed water
qarışıq üsulla qazıma	бурение комбинированное	combination drilling
qarışmaqla sıxışdırma	смешивающееся вытеснение	miscible displacement
qarışmamaqla sıxışdırma	несмешивающееся вытеснение	immiscible displacement
qarışmayan mayelər	несмешивающиеся жидкости	immiscible liquids
qarşılıqlı təsir	взаимодействие	interference
qasnaq	шкив	pulley
qat	слой	stratum
qat-qat quruluş	слоистое строение	stratified structure
qat-qat lay	слоистый пласт	stratified bed
qat-qat model	слоистая модель	foliated model
qat-qat olma	переслаивание, слоистость	interbedding, stratification
qat-qat şəkilli qeyri-bircinslilik	слоистая неоднородность	non uniformity stratified
qatı yağ	консистентная смазка	consistent lubricant ,grease
qatılaşdırıcı	загуститель	thickening agent
qatılaşdırılmış məhlul	загущенный раствор	thickened mud
qatılıq	концентрация	concentration

qatın həcm əmsalı	объемный коэффициент пласта	reservoir volume factor
qatlaşma	переслаивание	interbedding
qatranlar	смолы	gums
qayış	ремень	belt
qayış ötürməsi	передача ременная	belt transmission
qayışlı intiqal	привод ременный	belt drive
qayıtma horizontu	возвратный горизонт	return horizon
qayıtma obyektı	возвратный объект	return object
qayka açarı	ключ гаечный	key screw, wrench
qaynaq	сварка	welding
qaynaq birləşməsi	сварное соединение	weld
qaynama	кипение	boiling
qaynar suyun vurulması	нагнетание горячей воды	injection of hot water
qaytanvari yataq	залежь шнурковая	shoe string
qaytarılma	возврат	return
qaz	газ	gas
qaz amili	газовый фактор	gas factor
qaz analizedicisi	газоанализатор	gas analyser
qaz analizi	газовый анализ	gas analysis
qaz anbarı	газохранилище	gas storage
qaz dinamikası	газодинамика	gas-dynamics
qaz ehtiyatı	запас газа	gas reserve
qaz əlaməti	газопоявление	gas show
qaz fazası	газовая фаза	gas phase
qaz fontanı	газовый фонтан	gasser
qaz istehlakı	газопотребление	gas consumption
qaz itkilərinin istifadəsi	утилизация газа	utilisation of gas
qaz karotajı	каротаж газовый	mud logging
qaz keçiriciliyi	газопроницаемость	gas permeability

qaz kəməri	газопровод	gas collecting
qaz kompressoru	компрессор газовый	gas compressor
qaz qıfı	конус газовый	gas coning
qaz quyusu	газовая скважина	gas well
qaz lövbəri	газовый якорь	gas anchor
qaz-mayə qarışığının süzülməsi	фильтрация газо – жидкостной смеси	filtration of gas liquid mixture
qaz mexanikası	механика газа	gas mechanics
qaz-neft təması	контакт газонефтяной	gas-oil contact
qaz-neft yatağı	залежь газонефтя- ная, месторождение газонефтяное	gas oil deposit, gas oil field
qaz-neft zonası	газонефтяная зона	gas-oil zone
qaz nümunə götürücüsü	газовый пробоотборник	gas sampler
qaz nümunəsi	проба газа	gas sample
qaz pakkeri	паккер газовый	gas packer
qaz papağı	газовая шапка	gas cap
qaz papağı rejimi	режим газовой шапки	gas cap drive
qaz papağına qazın vurulması	закачка газа в газовую шапку	gas cap repressuring
qaz planalması	газовая съемка	gas survey
qaz rejimi	газовый режим	gas drive
qaz sabiti	газовая постоянная	gas law constant
qaz sayğacı	газовый счетчик	gas-meter
qaz separatoru	газосепаратор	gas trap
qaz sənayesi	газовая промышленность	gas industry
qaz sərfi	расход газа	rate of gas
qaz təzahürü	газопроявление	gas show
qaz tullanışı	выброс газа	gas blowout

qaz tutumu	газосодержание	gas content
qaz vurulması	закачка газа	gas injection
qaz yatağı	газовое месторождение	gas deposit, gas field
qaz yatağının işlənməsi	разработка газового месторождения	gas field development
qaz axımının təcridi	изоляция газопритока	gas flow isolation
qazanc norması	норма прибыли	rate of profit
qazbasqı rejimi	газонапорный режим	gas drive
qazhidrat yatağı	газогидратная залежь	gas hydrate deposit
qazqolder	газгольдер	gas-holder
qazı ayrılmış neftin özlülüyü	вязкость сепарированной нефти	viscosity of separated oil
qazı neftdən ayırmaq	разгазирование нефти	separation of oil
qazı yenidən laya vurmaq	обратная закачка газа в пласт	gas recycling
qazılan quyu	бурящаяся скважина	drilled well
qazılma qabiliyyəti	буримость	drillability
qazılma qaydası	порядок разбуривания	drilling out order
qazıma	бурение	drilling
qazıma aqreqatı	бурильный агрегат	drill unit
qazıma aləti	бурильный инструмент	drilling tool
qazıma avadanlığı	буровое оборудование	drilling equipment
qazıma baltası	долото	bit
qazıma boruların endirilməsi və	спуск и подъем бурильных труб	handling of drill pipe

qaldırılması		
qazıma boruların qırılması	обрыв бурильных труб	twist-off
qazıma borusu	бурильная труба	drill pipe
qazıma başlığı	бурильная головка	drilling head
qazıma bucurqadı	бурильная лебедка	drill winch
qazıma kanatı(burazı)	бурильный канат	drilling cable
qazıma dəzgahı	бурильный станок	drilling rig
qazıma gedişi	проходка	headway
qazıma gedişinin qeydedicisi	регистратор проходки	recorder of headway
qazıma kəməri	бурильная колонна	drilling string
qazıma kəmərinin quruluşu	конструкция бурильной колонны	drilling shaft structure
qazıma qıfılı	бурильный замок	tool joint
qazıma qurğusu	буровая установка	drilling rig
qazıma qurğusunun quraşdırılması	монтаж буровой установки	rigging up
qazıma qurğusunun sxemi	схема буровой установки	drilling rig scheme
qazıma məhlulu	буровой раствор	drilling fluid,mud
qazıma məhlulunun filtratı	фильтрат бурового раствора	mud filtrate
qazıma məhlulunun parametrləri	параметры бурового раствора	drilling mud parameters
qazıma məhlulunun təmizlənməsi	очистка бурового раствора	drilling mud cleaning
qazıma məhlulunun təzyiqi	давление бурового раствора	drilling mud pressure
qazıma müddəti	время бурения	drilling time
qazıma nasosu	буровой насос	drilling pump
qazıma planı	план бурения	drilling program

qazıma platforması	буровая платформа	drilling platform
qazıma prosesi	процесс бурения	drilling process
qazıma rejimi	режим бурения	drilling practices
qazıma siyirtməsi	бурильная задвижка	drilling capper
qazıma sürəti	скорость бурения, скорость проходки	drilling speed, cutting speed
qazıma şamı	свеча бурильная	drill stand
qazıma ştanqı	штанга бурильная	drilling rod
qazıma texnologiyası	технология бурения	drilling technology
qazma prosesində fəsadlar	осложнения в процессе бурения	drilling trouble
qazıma vışkası	вышка буровая	derrick
qazmaçı	бурильщик	driller
qazımanın avtomatlaşdırılması	автоматизация бурения	drilling automation
qazımanın dəyəri	стоимость бурения	cost of drilling
qazımanın geoloji nəzarəti	геологический контроль бурения	geological control of drilling
qazımanın layihələndirilməsi	проектирование бурения	drilling projection
qazımağa başlamaq	забуривание	spudding
qazın benzinsizləşdirilməsi	отбензинивание газа	trapping of gasoline, gas- gasoline processing
qazın buraxılması	выпуск газа	gas discharge
qazın çıxarılması	извлечение газа, отбор газа	recovery of gas, withdrawal of gas
qazın çıxışı	выход газа	gas seepage
qazın dehidratasiyası	дегидратация газа	gas dehydration
qazın emalı	переработка газа	gas conversion
qazın genişlənməsi	расширение газа	expansion of gas
qazın hasilatı	добыча газа	gas production

qazın hərəkəti	движение газа	gas flow
qazın qatışıqlardan təmizlənməsi	очистка газа от примесей	gas refining from admixture
qazın qazla sıxışdırılması	вытеснение газа газом	gas-gas displacement
qazın qurudulması	осушка газа	gas dewatering
qazın laya qaytarılması	рециркуляция газа	gas recycling
qazın nəmlik dərəcəsi	влажностное содержание газа	gas moisture content
qazın özlülüyü	вязкость газа	viscosity of gas
qazın separasiyası	сепарация газа	gas separating
qazın sıxılma əmsalı	коэффициент сжимаемости газа	gas deviation factor
qazın su ilə sıxışdırılması	вытеснение газа водой	water-gas displacement
qazın sürüşüb keçməsi	проскальзывание газа	gas by-passing
qazın süzülməsi	фильтрация газа	gas filtration
qazın toplanması	сбор газа	gathering of gas
qazın toplanmış hasilatı	накопленный отбор газа	accumulated withdrawal of gas
qazın vurulması	нагнетание газа	gas injection
qazın yarıb keçməsi	прорыв газа	gas leakage
qazkondensat amili	газоконденсатный фактор	gas condensate factor
qazkondensat qarışığının süzülməsi	фильтрация газоконденсатной смеси	filtration of gas condensate mixture
qazkondensat quyusu	газоконденсатная скважина	gas condensate well
qazkondensat sistemlərinin termodinamikası	термодинамика газоконденсатных систем	thermodynamics of gas condensate system

qazkondensat yatağı	газоконденсатное месторождение , газоконденсатная залежь	gas condensate deposit, gas condensate field
qazkondensat yatağının işlənməsi	разработка газоконденсатного месторождения	gas condensate field development
qaz-qələvi sulaşdırma	газощелочное заводнение	gas-alkaline flooding
qazla doyma	газонасыщенность	gas saturation
qazla doyma əmsalı	коэффициент газонасыщенности	coefficient of gas saturation
qazla doymuş qalınlıq	газонасыщенная мощность(толщина)	gas saturation thickness
qazla doymuş maye	газонасыщенная жидкость	bubble point liquid
qazla doymuş neft	газонасыщенная нефть	bubble point oil
qazla doymuş neftin özlürlüyü	вязкость газонасыщенной нефти	gas-oil fluid viscosity
qazların çox sıxılması	сверхсжимаемость газов	supercompressibility of gases
qazlaşma	загазованность	gas pollution
qazlı horizont	газоносный горизонт	gas-bearing horizon
qazlı lay	газоносный пласт	gas-bearing reservoir
qazlı maye	газированная жидкость	gas cut fluid
qazlı neft	газированная нефть	thinned oil
qazlı neftin su ilə sıxışdırılması	вытеснение газированной нефти водой	water-thinned oil displacement
qazlılıq konturu	контур газоносности	gas-bearing contour

qazlılıq mərtəbəsi	этаж газоносности	gas column
qazlift	газлифт	gas-lift
qazlift hasilatı	газлифтная добыча	gas-lift production
qazlift klapanı	газлифтный клапан	gas-lift valve
qazolin	газолин	gasoline
qazolin zavodu	газобензиновый завод	gasoline plant
qazpaylama stansiyası	газораспределительная станция	delivery measuring station
qazsızlaşma	дегазация	degassing
qazsızlaşmış neft	дегазированная нефть	degassed oil
qaztoplama sistemi	газосборная система	gas gathering system
qazvari karbohidrogen	газообразный углеводород	gaseous hydrocarbon
qazvari məhsul	газообразный продукт	gaseous product
qazvermə	газоотдача	gas recovery
qazvermə əmsalı	коэффициент газоотдачи	gas recovery factor
qazvermədə uduş	выигрыш в газоотдаче	gain in gas recovery(output)
qazvermənin artırılması	повышение газоотдачи	gas recovery rise
qeyri-bərabər yerləşmə	неравномерное размещение	irregular placing
qeyri-bircinslilik	неоднородность	non-uniformity
qeyri-bircinslilik dərəcəsinin təsiri	влияние степени неоднородности	influence of degree heterogeneity
qeyri-bircinslilik əmsalı	коэффициент неоднородности	non-uniformity factor

qeyri-bircinsliliyin xasiyyətinin təsiri	влияние характера неоднородности	influence of heterogeneity pattern
qeyri-xətti asılılıq	нелинейная зависимость	non-linear relation
qeyri-xətti korrel-yasiya əlaqəsi	нелинейная корреляционная связь	non-linear correlation connection
qeyri-xətti sərhəd şərti	нелинейное граничное условие	non-linear boundary condition
qeyri-xətti süzülmə qanunu	нелинейный закон фильтрации	non-linear law of filtration
qeyri-xətti tənlik	нелинейное уравнение	non-linear equation
qeyri-izotermik proses	неизотермический процесс	non-isothermic process
qeyri-izotermik süzülmə	неизотермическая фильтрация	non-isothermic filtration
qeyri-karbohidrogen qazlar	неуглеводородные газы	non-hydrocarbon gases
qeyri-məhsuldar quyu	непродуктивная скважина	non-productive well
qeyri-nyuton neft	нефть неньютоновская	non-Newtonian oil
qeyri-simmetrik yerləşmə	несимметричное расположение	non-symmetric disposition
qeyri-stasionar proses	нестационарный процесс	non-stationary process
qeyri-stasionar süzülmə	нестационарная фильтрация	non-stationary flow
qeyri-uyğun laylanma	напластование несогласное	irregular bedding
qeyri-uyğun yatım	залегание несогласное	irregular bedding

qəbul çəni	приемный резервуар	receiving tank
qəbul etmə profile (quyu)	профиль приемистости (скважины)	input profile (well)
qəbul etmə profilinin tədqiqatı	исследование профиля приемистости	flow meter survey
qəbul klapanı	приемный клапан	receiving valve
qələvi	щелочь	alkali
qələvi məhlulu	раствор щелочной	alkaline solution
qələvi-polimer sulaşdırma	щелочно- полимерное заводнение	alkaline-polymer flooding
qələvi su	щелочная вода	alkaline water
qələvi sulaşdırma	щелочное заводнение	alkaline flooding
qələvilik	щелочность	alkalinity
qəlib	шаблон	drift mandrel
qənaət	экономия	economy
qənaətli texnologiya	экономичная технология	economical technology
qərarlaşmamış axın	неустановившееся течение	variable flow
qərarlaşmamış götürmələr üsulu	метод неустановившихся отборов	nonestablished withdrawals method
qərarlaşmamış proses	неустановившийся процесс	non-steady process
qərarlaşmamış rejimlərdə tədqiqat	исследование на неустановившихся режимах	non-steady states test
qərarlaşmış debit	установившийся дебит	steady production
qərarlaşmış götürmələr üsulu	метод установившихся отборов	established withdrawals method
qərarlaşmış hal	установившееся	steady state

	состояние	
qərarlaşmış hərəkət	установившееся движение	steady flow
qərarlaşmış rejim	установившийся режим	steady state
qərarlaşmış rejimlərdə tədqiqat	исследование на установившихся режиме	steady states test
qərarlaşmış təzyiq	давление установившееся	steady pressure
qətran	гудрон	tar oil
qəza, avariya	авария	failure
qəza şəraiti	аварийная ситуация	emergency situation
qəzalı quyu	аварийная скважина	emergency hole
qəzanın ləğvi	ликвидация аварии	liquidation of accident
qıfıl birləşməsi	замковое соединение	lock connection
qıfılsız boru	труба беззамковая	jointless pipe
qırılıb-çatılma	перебитость	breakage
qırılıb-çatılmış lay	перебитый пласт	broken bed
qırılıb-düşmə	сброс	break, fault
qırılıb-düşmənin amplitudu	амплитуда сброса	fault amplitude
qırılıb-qalxma	взброс	reverse fault, overfault
qırılma xətti	линия разрыва	fracturing line
qırılmaya qarşı möhkəmlilik	прочность на разрыв	tensile strength
qırıışığın qanadı	крыло складки	fold limb, flank
qırıışığın oxu	ось складки	fold axis
qırıışığın yəhəri	седловина складки	saddle of fold
qırıışiq	складка	fold
qırma baltabaşı	коронка дробовая	shot bit

Qırmakı lay dəstəsi	Кирмакинская свита	Kirmaku suite
Qırmakı altı dəstə	Подкирмакинская свита	Subkirmaku suite
Qırmakı üstü gilli dəstə	Надкирмакинская глинистая свита	Superkirmaku argillaceous suite
Qırmakı üstü qumlu dəstə	Надкирмакинская песчаная свита	Superkirmaku sandy suite
qızğın buxar	перегретый пар	superheated steam
qidalanma konturu	контур питания	external reservoir boundary
qidalanma sahəsi	область питания	drainage area
qiymətləndirici quyu	оценочная скважина	appraisal well
qiymətləndirmə	оценка	evaluation
qiymətyaranma	ценообразование	pricing
qondarma nasos	насос вставной	inserted pump
qoruyucu	предохранитель	safeguard
qoruyucu boru	труба обсадная	casing
qoruyucu həlqə	предохранительное кольцо	guard collar
qoruyucu kəmərlər	колонна обсадная	casing string
qoruyucu kəmərin quruluşu	конструкция обсадной колонны	structure of casing
qoruyucu kəmərləli quyu	обсаженная скважина	cased well
qoruyucu kəmərsiz quyu	скважина необсаженная	open hole
qoruyucu klapan	предохранительный клапан	relief valve
qoruyucu qıfıl	предохранительный замок	safety lock
qraben	грабен	graben
qradient üsulu	метод градиента	gradient method
qrafik-analitik üsul	метод графо-аналитический	graphoanalytical method

qrafiki təsvir	графическое изображение	graphics, graphic image
qrafiki üsul	графический метод	graphic method
qrafitli yağ	смазка графитовая	graphite lubrication
qranulometrik tərkib	гранулометрический состав	grading composition
qranulyar suxur	гранулярная порода	granular rock
qravimetrik planalma	гравиметрическая съемка	gravimetric survey
qravitasiya	гравитация	gravitation
qravitasiya ayrılması	гравитационное разделение	gravitational segregation
qravitasiya basqısı	гравитационный напор	gravity head
qravitasiya effekti	гравитационный эффект	gravity effect
qravitasiya (ağırlıq) rejimi	гравитационный режим	gravity drive
grifon	грифон	gryphon
qrup intiqalı	привод групповой	group drive
qrup korrelyasiya əmsalı	множественный коэффициент корреляции	multiple coefficient of correlation
qrup ölçmə qurğusu	групповая замер – ная установка	grouping plant for gauging
qum	песок	sand
qum layı	пласт песчаный	sand bed
qum tıxacı	пробка песчаная	sand plug
qumdaşı	песчаник	sandstone
qumlu dəstə	пачка песчаная	sandy member
qumlu quyu	пескопроявляющая скважина	sand well

qumluluğun təsiri	влияние песчанности	influence of arenosity
qumluluq	песчанность	arenosity
qumluluq əmsalı	коэффициент песчанности	sandity factor
qum-şıraq perforasiyası	перфорация пескоструйная	sand jet perforating
qumun quyuya çıxması	вынос песка в скважину	sloughing of sand
quraşdırılmış qazlift	комбинированный газlift	combination qaslift
qurğu	устройство	device
quru qaz	газ сухой	dry gas
quru qazın laya qaytarılması	возврат сухого газа в пласт	recycling
quru quyu	скважина сухая	dry hole
quruluş	конструкция	construction, structure
quyu	скважина	well, hole
quyu ağzı	устье скважины	well head
quyuağzı avadanlıq	устьевое оборудование	well head equipment
quyuağzı dinamik təzyiq	устьевое давление динамическое	dynamic well head pressure
quyuağzı parametrlər	устьевые параметры	well head parameters
quyuağzı statik təzyiq	устьевое давление статическое	static well head pressure
quyuağzı temperatur	устьевая температура	casing head temperature
quyuağzı təzyiq	устьевое давление	well head pressure
quyuağzı təzyiqin aşağı düşməsi	снижение устьевого давления	well head pressure decrease
quyu ağzının kipləşdirilməsi	герметизация устья скважины	well head sealing

quyu ağzı təchizatı	обвязка устья	well head connection
quyu avadanlığı	скважинное оборудование	well equipment
quyu debitinin ölçülməsi	замер дебита скважины	well gauging
quyu debitinin təyini	определение дебита скважины	rating of well
quyu dibinin bağlanması	перекрытие забоя	bottom hole coverage
quyu dibinin təmizlənməsi	очистка забоя	clean out
quyu dibinin yana çəkilməsi	отклонение забоя	deviation of bottom hole
quyu dibinin yuyulması	промывка забоя	bottom hole flushing
quyu divarlarının uçulması	обвал стенок скважины	caving
quyu lüləsinin əyilməsi	отклонение ствола	deviation of hole
quyu termometri	скважинный термометр	well thermometer
quyu zondı	скважинный зонд	logging tool
quyuda basqı ilə dövrən yaratma	продавка скважины	well forcing
quyuda mayenin dəyişdirilməsi	замена жидкости в скважине	change of liquid in hole
quyuda neftin səviyyəsi	уровень нефти в скважине	oil level in the well
quyudaxili avadanlıq	внутрискважинное оборудование	downhole equipment
quyudaxili qazlift	внутрискважинный газlift	intra-well gaslift
quyu dibi	забой скважины	bottom -hole
quyudibi mühərrik	забойный двигатель	downhole motor

quyudibi pakker	забойный паккер	bottom hole packer
quyudibi sememtləmə	забойная заливка, забойная цементировка	bottom hole cementing
quyudibi suxurçıxaran	забойный грунтонос	bottom hole sample taker
quyudibi ştuser	забойный штуцер	bottom-hole choke, bottomhole connector
quyudibi temperatur	забойная температура	bottom hole temperature
quyudibi təzyiq	забойное давление	bottom hole pressure
quyudibiətrafi zonasına təsiretmə	воздействие на призабойную зону	bottom-hole zone treatment
quyudibi ətrafi zonanın emalı	обработка призабойной зоны	bottomhole zone treatment
quyular fondunun strukturu	структура фонда скважин	structure of wells fund
quyular küti	куст скважин	cluster of wells
quyular qalereyası	галерея скважин	gallery of wells
quyular şəbəkəsi	сетка скважин	well pattern
quyular şəbəkəsinin sıxlığı	плотность сетки скважин	pattern arrangement
quyulara xidmət	обслуживание скважин	servicing of wells
quyulararası məsafə	расстояние между скважинами	spacing of wells, spacing interval
quyuları qazılmış yataq	разбуренное месторождение	developed field
quyuların bərabər yerləşdirilməsi	размещение скважин равномерное	uniform spacing of wells
quyuların çoxcərgəli yerləşdirilməsi	многорядное скважин размещение	multi-row well placement

quyuların ehtiyat fondu	фонд скважин резервный	spare wells fund
quyuların əsas fondu	фонд скважин основной	principal wells fund
quyuların fondu	фонд скважин	wells fund
quyuların interferensiyası	интерференция скважин	interference of wells
quyuların istismar fondu	фонд скважин эксплуатационный	producing wells fund
quyuların işə salınma dinamikası	динамика ввода скважин	bring in wells dynamics
quyuların işə salınma tempi	темп ввода скважин	wells introduction rate
quyuların işə salın - masının ardıcılığı	последовательность ввода скважин	bring in wells successive
quyuların kavernometriyası	кавернометрия скважин	caliper logging of wells
quyuların kəsiliş - lərinin korrelyasiyası	корреляция разрезов скважин	correlation of section wells
quyuların koordinatları	координаты скважин	wells coordinates
quyuların qarşılıqlı təsiri	взаимодействие скважин	wells interference
quyuların qeyri-bərabər yerləşdirilməsi	размещение сква - жин неравномерное	irregular spacing of wells
quyuların optimal sayı	оптимальное число скважин	optimum quantity of wells
quyuların struktur üzərində yerləşməsi	расположение скважин на структуре	well pattern at structure
quyuların sulaşma prosesinin hesablanması	расчет процесса обводнения скважин	drowning process calculation

quyuların sulaşması	обводнение скважин	watering of wells
quyuların və layların tədqiqatı	исследование скважин и пластов	wells and reservoirs analysis
quyuların yerləşdirilməsi	размещение скважин	well spacing
quyuların yerləşdirmə sistemi	система размеще – ния скважин	spacing pattern
quyuların yerləşdirmə sxemi	схема размещения скважин	wells spacing scheme
quyuların yerləşməsi	расположение скважин	location of wells
quyuların yoxlanması	опробование скважин	testing of wells
quyulay sistemi	система скважина пласт	well-bed system
quyunu boğmaq	заглушение скважины	killing well, kill well
quyunu dərinləşdirmək	заглубить скважину	deepen well
quyunun qazmaya başlanması	начало бурения скважины	start of drilling well
quyunu sıxmaq	зажатие скважины	well clamping
quyunu tamamlamaq texnologiyası	технология закан - чивания скважины	completion technology
quyunun başlanğıc məhsuldarlığı	начальная произво - дительность скважины	initial rating of well
quyunun işə salınması	пуск скважины	well start-up
quyunun çıxış xətti	выкидная линия скважины	flow line, delivery line
quyunun debiti	дебит скважины	well output

quyunun dərinləşdirilməsi	углубление скважины	well deeping
quyunun dərinliyi	глубина скважины	well depth
quyu diametri	диаметр скважины	well diameter
quyunun drenaj sahəsi	площадь дренажа скважины	well drainage area
quyunun əyilmə azimutu	азимут искривления скважины	hole deviation azimuth
quyunun əyilməsi	искривление скважины	deviation of hole
quyu əyriliyi	кривизна скважины	well curvature
quyu genişləndirilməsi	расширение скважины	reaming of hole
quyu stimulyasiyası	возбуждение скважины	well stimulation
quyunun inşası	строительство скважины	construction of well
quyunun istismardan çıxması	выход скважины из эксплуатации	leave well of exploitation
quyunun iş rejiminin tənzimlənməsi	регулирование режима работы скважины	control of well operation mode
quyunun işə salınması	запуск скважины	starting of well
quyunun qaytarılması	возврат скважины	well return
quyunun qazılması	бурение скважины	well drilling
quyunun qəbul etmə qabiliyyəti	приемистость скважины	well injectivity
quyu quruluşu	конструкция скважины	well design
quyunun ləğvi	ликвидация скважины	well abandonment

quyunun məhsuldarlığı	продуктивность скважины, производительность скважины	well productivity, capacity of well, well production
quyunun mənimsənilməsi	освоение скважины	well mastering
quyunun möhkəmləndirilməsi	крепление скважины	reinforcement of well
quyunun optimal debiti	оптимальный дебит скважины	optimum output of well
quyunun pasportu	паспорт скважины	well passport
quyunun potensial debiti	потенциальный дебит скважины	open flow potential
quyunun profili	профиль скважины	profile of well
quyunun sementlənməsi	цементировка скважины	cementing hole
quyunun sıradan çıxması	выбытие скважины из строя	well leave ranks
quyunun süzgəci	фильтр скважины	well strainer
quyunun şirələnməsi	глинизация скважины	mudding off
quyunun tamamlanması	заканчивание скважины	well completion
quyunun texnoloji rejimi	технологический режим скважины	technological behavior of well
quyunun tədqiqatı	исследование скважины	well survey
quyunun təkrar tamamlanması	повторное заканчивание скважины	recomplete a well
quyunun təməlini qoymaq	закладка скважины, заложение скважины	well laying
quyunun təmiri	ремонт скважины	well repair

quyunun təmizlənməsi	чистка скважины	cleanout of well
quyunun təsiretmə radiusu	радиус влияния скважины	reach of well
quyunun torpedlənməsi	торпедирование скважины	shooting of well
quyunun turşu ilə işlənməsi	кислотная обработка скважины	well acidization
quyunun yerləşdiyi yer	местоположение скважины	well site
quyunun yuyulması	промывка скважины	flushing
quyuya axın	приток к скважине	inflow, well stream
quyuya axın düsturu	формула притока к скважине	formula of well stream
L I		
laboratoriya	лаборатория	laboratory, lab
beton yoxlama l.	~ по испытанию бетона	concrete l.
elmi-tədqiqat l.	научно-исследовательская ~	research l. , scientific l.
emal zavodunun l.	~ обогатительной фабрики	assay l.
geofiziki l.	геофизическая ~	geophysical l.
gərgin vəziyyətdə olan süxurların fotoelastik üsulla tədqiqat l. (optik-polyarizasiya üsulu)	~изучения напряжённого состояния горных пород методом фотоупругости (оптико-поляризационным методом)	photoelastic l.
kanat yoxlama l.	~ по испытанию канатов	rope-testing l.

<i>kimya l. (zavod və ya mədən zənginləşdirilməsi)</i>	<i>химическая~(обога- тельной фабрики или рудника)</i>	<i>assay l.</i>
<i>kimyəvi analiz l.</i>	<i>~ химического анализа</i>	<i>chemical- analysis l.</i>
<i>texniki xidmət l.</i>	<i>~ технического обслуживания</i>	<i>maintenance l.</i>
<i>vibrasiya ölçülməsi l.</i>	<i>виброизмеритель- ная ~</i>	<i>vibration-survey l.</i>
<i>laboratoriya eksperimenti</i>	<i>лабораторный эксперимент</i>	<i>laboratory experiment</i>
<i>laboratoriya modelləşdirməsi</i>	<i>моделирование лабораторное</i>	<i>laboratory simulation</i>
<i>laboratoriya sınağı</i>	<i>лабораторное испытание</i>	<i>laboratory test</i>
<i>laboratoriya tədqiqat işi</i>	<i>лабораторная исследовательская работа</i>	<i>laboratory research work</i>
<i>laboratoriya təhlili</i>	<i>лабораторный анализ</i>	<i>laboratory analysis</i>
<i>laminar</i>	<i>laminar, lamellar</i>	<i>ламинарный</i>
<i>laminar axın</i>	<i>ламинарный поток</i>	<i>laminar flow</i>
<i>laminar axın rejimi</i>	<i>ламинарный режим течения</i>	<i>laminar flow regime</i>
<i>laminar hərəkət</i>	<i>ламинарное движение</i>	<i>laminar motion</i>
<i>Laplas çevirməsi</i>	<i>преобразование Лапласа</i>	<i>Laplace transformation</i>
<i>Laplas operatoru</i>	<i>оператор Лапласа</i>	<i>Laplacian, Laplace operator</i>
<i>Laplas tənliyi</i>	<i>уравнение Лапласа</i>	<i>Laplace's equation</i>
<i>lateral miqrasiya</i>	<i>латеральная миграция</i>	<i>lateral migration</i>
<i>lay</i>	<i>пласт</i>	<i>bed, formation, reservoir</i>

lay enerjisi	пластовая энергия	reservoir energy
lay enerjisinin tükənməsi	истощение пластовой энергии	depletion of reservoir energy
lay flyuidləri	пластовые флюиды	reservoir fluids
lay istiqaməti üzrə dəyişkənlik	изменчивость по простиранию	lateral variation
lay qazı	пластовый газ	formation gas
lay qazının xassələri	свойства пластового газа	formation gas properties
lay mayələrinin fiziki xassələri	физические свойства пластовых жидкостей	physical properties of reservoir fluids
lay mayələrinin xassələrinin təhlili	анализ свойств пластовых жидкостей	reservoir fluids analysis
lay nefti	пластовая нефть	reservoir oil
lay neftinin xassələri	свойства пластовой нефти	properties of formation oil
lay neftinin özlülyüyü	вязкость пластовой нефти	oil viscosity
lay parametrlərinin qiymətləndirilməsi	оценка параметров пласта	formation evaluation
lay prosesi	пластовый процесс	reservoir process
lay prosesinin modeləşdirilməsi	моделирование пластового процесса	reservoir modeling
lay rejimi	пластовый режим	reservoir drive
lay sınayıcısı	испытатель пласта	formation tester
lay subasqı sistemi	пластовая водонапорная система	reservoir water drive system
lay sularının minerallaşması	минерализация пластовых вод	salinity of formation water
lay suyu	вода пластовая	deposit water
lay suyunun xassələri	свойства пластовой воды	formation water properties

lay şəraiti	пластовые условия	formation conditions
lay temperaturu	пластовая температура	formation temperature
lay təzyiqi	пластовое давление	formation pressure
lay təzyiqinin bərpası	восстановление пластового давления	repressuring, pressure buildup
lay təzyiqinin düşmə üsulu	метод падения пластового давления	formation pressure decrease method
lay təzyiqinin saxlanması	поддержание пластового давления	formation pressure maintenance
lay yatağı	пластовая залежь	sheet deposit, blanket deposit
lay yoxlayıcısı	опробователь пласта, пластоиспытатель	formation tester, tester
laya əks təzyiq	противодавление на пласт	back pressure
laya qazın vurulması	газовая репрессия	gas injection
laya olan depressiya	депрессия на пласт	reservoir depression
laya suvurma prosesi	процесс заводнения	waterflood process
laya təsiretmə	воздействие на пласт	formation stimulation
laya təsiretmə üsulu	метод воздействия на пласт	stimulation method
laya vibrasiya ilə təsir	вибрационное воздействие на пласт	vibration bed stimulation
laya vurulan qaz	газ закачиваемый в пласт	gas injected into the formation
laya vurulan su	вода нагнетаемая	injected water
layda axın	течение в пласте	reservoir flow

laydaxili yanma	внутрипластовое горение	fireflooding
laydan qumun gəlməsi	пескопроявление	sand entry,sand ingress,sand seepage
layı kəsən sıra	разрезающий ряд	dividing row
layın açılması	вскрытие пласта	drilling in, formation exposing
layın dabanı	подошва пласта	formation bottom, subface of stratum
layın deformasiyası	деформация пласта	formation deformation
layın drenajı	дренирование пласта	drainage of bed
layın elastik qüvvələri	упругие силы пласта	elastic powers of bed, reservoir elastic forces
layın elementi	элемент пласта	formation element
layın əyimi	перегиб пласта	turn of stratum
layın xarakteristikası	характеристика пласта	formation characteristics
layın ilk neftlə doyma həcmi	первоначальный нефтенасыщенный объем	original oil bearing reservoir,initial oil volume
layın işlənməsi	разработка пласта	reservoir development
layın keçirmə qabiliyyəti	проводимость пласта	conductivity of bed
layın kəsikliyi	прерывистость пласта	discontinuity
layın kəsilməsi	разрезание залежи	dividing of pool
layın konturu	контур пласта	reservoir boundary
layın qalxımı	восстание пласта	formation rise
layın qalınlığı	мощность пласта,	formation thickness

	толщина пласта	
layın qəbul etmə qabiliyyəti	приемистость пласта	capacity of reservoir
layın quruluşu	строение пласта	reservoir structure
layın quyudibi ətraf zonası	призабойная зона пласта	bottomhole formation zone
layın laboratoriya modeli	лабораторная модель пласта	laboratory reservoir model
layın maillik bucağı	угол падения пласта	angle of inclination
layın meyl bucağı	угол наклона пласта	angle of bedding
layın meyli	наклон пласта	formation (bed) dip
layın modeli	модель пласта	reservoir model , formation model
layın pazlaşması	выклинивание пласта	wedging-out of bed
layın sulaşdırılması	заводнение пласта	waterflooding
layın süzülmə xassəsi	фильтрационная характеристика пласта	filtration characteristics
layın tavanı	кровля пласта	seam roof
layın uzunluğu	протяженность пласта	reservoir length
layın verimi	отдача пласта	formation recovery
layın yatım istiqaməti	простираение пласта	formation strike
layın yerləşmə dərinliyinin təsiri	влияние глубины залегания пласта	influence of formation depth
layın yoxlanması	опробование пласта	fluid test
layihə	проект	project, layout
layihə təşkilatı	проектная организация	project organization

layihələndirmə	проектирование	projection
layihələndirmənin avtomatlaşdırılması	автоматизация проектирования	design automation
layihələndirmənin mərhələliyi	стадийность проектирования	stage of projection, design stages
layihənin həyata keçirilməsi	реализация проекта	project realization
layihənin kapital tutumunun hesablanması	расчет капиталоемкости проекта	project capital intensity calculation
laylanma	напластование	bedding
laylararası axın	межпластовый переток	cross flow
layların birgə açılması	совместное вскрытие пластов	joint dissection, formation drilling
layların birgə işlənməsi	совместная разработка пластов	joint development of formations
layların əlaqəsizliyi	разобщенность пластов	segregation ,beds disconnection
layların meyl bucağının təsiri	влияние угла наклона пластов	influence of bed tilt angle
layların yatımı	залегание пластов	bedding
lazer	лазер	laser
sıxılma üçün lazer	~ для сжатия	compression l.
lazerlə işləmə	лазерная обработка	laser process, laser processing
lazer qazma	лазерное бурение	laser drilling
lazer printeri	лазерный принтер	laser printer
lentli	ленточный	belt-type
lentli əyləc	ленточный тормоз	belt brake
lentli qidalandırıcı	ленточный питатель	belt feeder

ləğv olunmuş quyu	ликвидированная скважина	abandoned well
lifli sement	волокнуистый цемент	fibrous cement, fiber cement
lift borusu	лифтовая труба	lift pipe, stalk
liftin en kəsiyi	сечение лифта	section of lift, elevator section
liftin quruluşu	конструкция лифта	structure of lift, elevator design
liftlə qaldırılma	лифтирование	lifting
liqnit	лигнитовый	lignite, lignitiferous
liqnitli qazıma məhlulu	лигнитовый буровой раствор	lignite drilling mud
liqroin	лигроин	ligroin, naphtha
linza	линза	lens
linza süxurda	линза в грунте	lens of material
linzavari lay	линзовидный пласт	lenticular bed, lenticular sand
linzavari neft yatımı	линзовидное залегание нефти	lensing of oil
linzavari yataq	линзовидная залежь	lenticular deposit
linzaya oxşar neft yatağı	линзовидная залежь нефти	lens oil pool
litologiya	литология	lithologics
litoloji dəyişkənlik	литологическая изменчивость	lithological variation
litoloji məhdudlaşmış yataq	литологически ограниченная залежь	lithological limited deposit
litoloji pəncərə	литологическое окно	lithological window
litoloji tələ	литологическая ловушка	lithological trap, depositional trap

litoloji yataq	литологическая залежь	lithologic pool
litr	литр	litre
loqarifmik əyri	логарифмическая кривая	logarithmic curve
loqarifmik funksiya	логарифмическая функция	logarithmic function
loqarifmik kağız	логарифмическая бумага	log paper
loqarifmik paylanma	логарифмическое распределение	logarithmic distribution
lövər bloku	якорный блок	anchor block
lubrikator	лубрикатор	lubricator
lyuk	люк	hatch ,chute
<i>beton l.</i>	<i>бетонный ~</i>	<i>concrete h. -</i>
<i>buraxılış l.</i>	<i>выпускной ~</i>	<i>outlet h.</i>
<i>dib l.</i>	<i>забойный ~</i>	<i>bottomhole h.</i>
lyuk dəzgahı	люковый станок	hatch machine
lyuk bağlanması	люковый затвор	hatch shutter
lyuk yüklənməsi	люковая погрузка	hatch loading
lyuminessent analizi	люминесцентный анализ	luminescent assay
Mm		
maddi balans	материальный баланс	material balance
maddi balans tənliyi	уравнение материального баланса	volumetric balance equation
maddi balans üsulu	метод материального баланса	material balance method
magistral boru kəməri	магистральный трубопровод	main pipeline
magistral qaz kəməri	газопровод магистральный	gas pipeline

magistral neft kəməri	магистральный нефтепровод	oil main,oil-trunk pipeline
mail quyu	наклонная скважина	directional well , slant hole,
mail müstəvi	наклонная плоскость	inclined plane
mail təmas	наклонный контакт	tilted fluid contact
maili-istiqlamətli qazıma	наклонно- направленное бурение	directed drilling
maili-istiqlamətli quyu	наклонно- направленная скважина	directional well, slant hole
makroqeyribircinslilik	Макронеоднородность	macroheterogeneity
maksimal ehtimallıq	максимальная вероятность	maximum probability
maksimal hasilat	максимальная добыча	maximum production
maksimal kondensasiya təzyiqi	давление максимальной конденсации	maximum pressure condensation
maksimal uzaqlaşma	максимальное отклонение	maximum deviation
maksimal verim	максимальная отдача	maximum output
maksimum prinsipi	принцип максимума	maximum principle
maqnitometr	магнитометр	magnetometer
mancaq dəzgahı	станок-качалка	pumping unit
maneəli suvurma	барьерное заводнение	barrier flooding
manjet	манжета	cup
dərin nasosların m.	~ глубинного насоса	downhole pump c.
pakerin m.	~ пакера	packer c.

<i>bərkidicinin semen- tləmə m.</i>	манжета цемен- тационного уплотнителя	<i>bucket</i>
manipulyator (<i>qazıma çəkicinin yükləyici maşında qurulması üçün</i>)	манипулятор (для установки буриль - ного молотка на погрузочной машине)	manipulator
manometr	манометр	manometer, pressure gauge
markşeyder	маркшейдер	mine surveyor
<i>əsas m.</i>	главный ~	<i>chief surveyor</i>
<i>əhatəli m.</i>	окружной ~	<i>deputy surveyor, mineral surveyor</i>
markşeyder xidməti	маркшейдерская служба	surveying
markşeyder planlaması	маркшейдерская съёмка	latching, survey work
markşeyder nöqtəsi	маркшейдерская точка	survey peg , survey station
massiv yataq	массивная залежь	massive deposit, massive pool
maşın	machine	машина
<i>qazıma maşını</i>	бурильная ~	<i>drilling (boring) machine</i>
<i>uzaqdan idarə olunan qazıma m.</i>	бурильная ~ с дистанционным (кнопочным) управлением	<i>push-button drilling m.</i>
<i>dərin qazıma quyu- ları (partlayış) üçün qazıma m.</i>	буровая машина для бурения глубоких скважин (взрывных)	<i>longhole m.</i>

<i>geniş bar ilə qazıma m.</i>	<i>буровая машина с широким баром</i>	<i>breast machine.</i>
<i>quyu qazılması vaxtı endirmə - qaldırma əməliyyatlar üçün qaldırıcı m.</i>	<i>подъёмная ~ для спуско-подъёмных операций при бурении скважин</i>	<i>pulling m.</i>
<i>maşın vaxtı</i>	<i>машинное время</i>	<i>machine time</i>
<i>matris</i>	<i>матрица</i>	<i>matrix</i>
<i>material</i>	<i>материал</i>	<i>material, matter</i>
<i>ağırlaşdırıcı m.</i>	<i>утяжеляющий~</i>	<i>weighting m.</i>
<i>damarlı m.</i>	<i>жилый ~</i>	<i>vein m.</i>
<i>dənəvər m.</i>	<i>зернистый ~</i>	<i>granular m.</i>
<i>dib m.</i>	<i>~ забойки</i>	<i>stemming m.</i>
<i>quyu dibi m.</i>	<i>забоечный~</i>	<i>stemming m.</i>
<i>köməkçi m.</i>	<i>вспомогательные~</i>	<i>auxiliary m.</i>
<i>sementləyici m.</i>	<i>цементирующий~</i>	<i>cementitious m, jointing m.</i>
<i>sukeçirməyən m.</i>	<i>водопроницаемый~</i>	<i>seepy m.</i>
<i>maya dəyərinin kalkulyasiyası</i>	<i>калькуляция себестоимости</i>	<i>cost accounting</i>
<i>maye</i>	<i>жидкость</i>	<i>liquid, fluid</i>
<i>maye fazası</i>	<i>жидкая фаза</i>	<i>liquid phase</i>
<i>maye ilə doyma</i>	<i>насыщенность жидкостью</i>	<i>liquid saturation</i>
<i>maye karbohidrogenləri</i>	<i>жидкие углеводороды</i>	<i>liquid hydrocarbons</i>
<i>maye kondensat</i>	<i>жидкий конденсат</i>	<i>liquid condensate</i>
<i>maye mexanikası</i>	<i>механика жидкости</i>	<i>fluid mechanics</i>
<i>maye sərfi</i>	<i>расход жидкости</i>	<i>flow rate</i>
<i>maye səviyyəsinin ölçülməsi</i>	<i>измерение уровня жидкости</i>	<i>liquid level measurement</i>
<i>maye sütunu</i>	<i>столб жидкости</i>	<i>fluid column, liquid column</i>

maye üçün keçiricilik	проницаемость для жидкости	fluid permeability
mayelərin çəkib vurulması	перекачка жидкостей	transmission of liquids
mayelərin qarışma qabiliyyəti	смешиваемость жидкостей	liquid-liquid miscibility
mayelərin qarşılıqlı sıxışdırılması	взаимное вытеснение жидкостей	mutual displacement of liquids
mayeləşdirilmiş qaz	сжиженный газ	liquefied gas
mayenin seçməsi	отбор жидкости	fluid withdrawal, drainage
mayenin hərəkət tənliyi	уравнение движения жидкости	fluid flow equation
mayenin hərəkəti	движение жидкости	fluid movement
mayenin səviyyəsi	уровень жидкости	fluid level
mayenin sıxılma qabiliyyəti	сжимаемость жидкости	compressibility of liquid
mayenin sıxlığı	плотность жидкости	fluid (liquid) density
mayenin süzülməsi	фильтрация жидкости	fluid filtration
mayenin toplanmış hasilatı	накопленный отбор жидкости	accumulated fluid withdrawal
Maykop dəstəsi	Майкопская свита	Maikop suite
mazut	мазут	fuel oil, masut
median	медиана	median
mexaniki gil qarışdırıcısı	механическая глиномешалка	mechanical clay mixer
mexaniki karotaj	механический каротаж	mechanical logging
mexaniki qatışıqlar	механические примеси	mechanical impurities
mexaniki qazıma	механическое бурение	mechanical drilling

mexaniki sürət	механическая скорость	mechanical speed, mechanical rate
mexanizm	механизм	mechanism
meridian istiqaməti	меридиональное направление	meridian direction
merqel	мергель	marl
metamorfizm	метаморфизм	metamorphism
metan	метан	methane
metan neftləri	метановые нефти	methane oils
metod	метод	modus; method
<i>ballistik m.</i>	<i>баллистический ~</i>	<i>ballistic method</i>
<i>qazıma m.</i>	<i>~ бурения</i>	<i>drilling method</i>
<i>mikroskop altında toz suspensiyası təhlili m.</i>	<i>~ анализа пылевых суспензий под микроскопом</i>	<i>deepcell method</i>
metodik rəhbərlik	методическое руководство	methodological guidance
metodik üsul	методический прием	methodical way
metodik yanaşma	методический подход	methodical approach
metraj	метраж	meterage, footage
Mezozoy erası	Мезозойская эра	Mesozoic era
mədən	промысел	field
mədən geofizikası	промысловая геофизика	field geophysics
mədən geologiyası	промысловая геология	field geology
mədən obyektlərinin işıqlandırılması	освещение промысловых объектов	field objects lighting
məhdud yataq	ограниченная залежь	limited deposit
məhdudiyyət	ограничение	limitation, restriction

məhdudiyyət şərti	ограничивающее условие	limiting condition
məhlul	раствор	mud, solution
məhlulun gedişi	уход бурового раствора	mud withdrawal
məhlulun vurulması	закачка раствора	mud injection
məhsul	продукция	production
məhsuldar horizon	продуктивный горизонт	productive horizon
məhsuldar interval	продуктивный интервал	production interval
məhsuldar qat	продуктивная толща	productive strata
məhsuldar qatın alt şöbəsi	нижний отдел продуктивной толщи	lower section of the productive stratum
məhsuldar qatın orta şöbəsi	средний отдел продуктивной толщи	the intermediate department of the productive stratum
məhsuldar qatın yuxarı şöbəsi	верхний отдел продуктивной толщи	upper branch of the productive strata
məhsuldar quyu	продуктивная скважина	producing well
məhsuldar lay	продуктивный пласт	productive layer
məhsuldar layın qeyri-bircinsliliyi	неоднородность продуктивного пласта	reservoir heterogeneity
məhsuldar layın yatma dərinliyi	глубина залегания продуктивного пласта	producing depth
məhsuldar sahə	продуктивная площадь	productive area

məhsuldarlığın artırılması	повышение продуктивности	increase efficiency
məhsuldarlığın azalması	снижение производительности	performance degradation
məhsuldarlığın düşməsi	потеря производи - тельности	loss of productivity
məhsuldarlıq	производительность, продуктивность	performance, efficiency
məhsuldarlıq əmsalı	коэффициент продуктивности	productivity factor
məhsul istehsalı	выработка продукции	production
məhsulun nəql edilməsi	транспорт продукции	product transportation
məhsulun sulaşması	обводнение продукции	product flooding
məhsulun susuzlaşdırılması	обезвоживание продукции	production dewatering, (dehydrating)
məqsəd	цель	aim,intention, target,purpose
məqsədli funksiya	целевая функция	target function, objective function
məlumat	информация	information
məlumat təminatı	информационное обеспечение	information support
məlumatın başlanğıc həcmi	начальный объем информации	initial formation volume
məlumatın emalı	обработка информации	information retrieval
məlumatın ötürülməsi	передача информации	information prcessing
mənbə	источник	source

mənbə-mənsəb üsulu	метод источников- стоков	method of sources
mənfəət	выгода, прибыль	profit, economic gain
məntiqi əməliyyat	логическая операция	logical operation
məntiqi sxem	логическая схема	logical scheme
mərkəzdə yerləşən quyu	центральная скважина	central well
mərkəzdənqaçma nasosu	центробежный насос	centrifugal pump
mərkəzləşdirici	центратор	centralizer
mərkəzləşdirici qarmaq	отводной крюк	branch hook
mərkəzləşdirilmiş idarəetmə	централизованное управление	centralized management
mərkəzləşdirilmiş nəzarət	централизованный контроль	centralized control
mərkəzləşdirmə	центровка	centering
mərtəbə	ярус	stage
məsafədən idarəetmə	дистанционное управление	remote control, distance control
məsafədən nəzarət	дистанционный контроль	remote control
məsamə boşluğu	поровое пространство	pore space
məsamə təzyiqi	поровое давление	pore pressure
məsaməli mühit	пористая среда	porous medium
məsaməlik	пористость	porosity
məsaməlik əmsalı	коэффициент пористости	porosity factor
məsaməliyin həcmi	поровый объем	void volume, void space

məsələnin həlli	решение задачи	problem solution, problem solving
məşəl	факел	flare
mikrobioloji təsir- etmə	микробиологиче- ское воздействие	microbiological effects
mikrodənəli suxur	микрозернистая порода	microgranular rock
mikrokarotaj	микрокаротаж	microlog
miqyas	масштаб	scale
minerallaşma	минерализация	mineralization
minerallaşmış su	минерализованная вода	mineralized water, salt water
mineraloji tərkib	минералогический состав	mineralogical composition
minimumlaşdırma	минимизация	minimization
miosen	миоцен	miocene
misellyar məhlul	мицеллярный раствор	micellar solution
misellyar sulaşdırma	мицеллярное заводнение	micellarsolution flooding
modelləşdirmə	моделирование	modelling
modul	модуль	modulus
molekulyar çəki	молекулярный вес	molecular weight
molekulyar kütlə	молекулярная масса	molecular mass
molekulyar-səthi hadisələr	молекулярно-повер- хностные явления	molecular- surface effects
momentölçən	моментомер	torque gauge
monitor	монитор	monitor
monoklinal qırışq	моноклиальная складка	monoclinical fold
monoklinal yataq	моноклиальная залежь	monoclinical deposit
monoklinal yatım	моноклиальное залегание	monoclinical bedding

möhkəmlilik əmsalı	коэффициент прочности	strength factor, quality coefficient
möhkəmliyə yoxlama	испытание на прочность	strength test, endurance trial
muxtar enerji təminatı	автономное питание	self-contained power supply
muxtar sistem	автономная система	autonomous system
müasir çöküntülər	современные отложения	recent sediments
müddət, vaxt	время	time
müəssisə	предприятие	enterprise
müəyyən etmə sistemi	распознавания система	recognition system
mühərrik	двигатель	engine
mühərrik gücü	мощность двигателя	engine capacity, engine power
müqavilə	договор	agreement, contract
müqavimət qüvvələri	силы сопротивления	resistance forces
mürəkkəb geoloji quruluş	сложное геологическое строение	complex geological structure
mürəkkəbləşmələr zonası	зона осложнений	problem zone
müstəvi məsələ	плоская задача	plane problem
müstəvi parallel axın	плоскопараллельное течение	plane-parallel flow
müstəvi radial axın	полоско радиальное течение	plane-radial flow
müşahidə	наблюдение	observation
<i>eksperimental m.</i>	<i>экспериментальное</i> ~	<i>experimental o.</i>

müşahidə quyusu	наблюдательная скважина	observation well
mütanasiblik əmsalı	пропорциональнос-ти коэффициент	coefficient of proportionality
mütləq hündürlük	абсолютная высота	absolute height
mütləq xəta	абсолютная погрешность	absolute error
mütləq keçiricilik	абсолютная проницаемость	absolute permeability
mütləq qiymət	абсолютное значение	absolute value
mütləq uzaqlaşma	абсолютное отклонение	absolute deflection
mütləq yaş	абсолютный возраст	absolute age
myurq (<i>havanın hərəkətinin müqavimət vahidi</i>)	murgue	мюрг(единица сопротивления выработки дви – жению воздуха)
Nn		
naften karbohid-rogenləri	нафтеновые углеводороды	naphthenic type hydrocarbons
naften neftləri	нефти нафтеновые	naphthenic oil
naften turşuları	нафтеновые кислоты	naphthenic acids
naftenlər	нафтенy	naphthenes
nahamarlıq	шероховатость	roughness
narındənəli suxur	тонкозернистая порода	fine-grained rock
nasos	насос	pump
nasos asqısının dərinliyi	глубина подвески насоса	depth of plunger
nasos gövdəsi	корпус насоса	pump housing, pump case

nasos ştanqı	насосная штанга	pump rod,sucker rod
nasos-kompressor borusu	труба насосно-компрессорная	tubing
nasos istismarı	насосная эксплуатация	pumping operation
nasosun batması	погружение насоса	pump immersion
nasosun çıxışı	выкид насоса	pump discharge
nasosun işçi təzyiqi	рабочее давление насоса	pump operating pressure
nasosun işləmə müddəti	срок службы насоса	pump service life
nasosun qəbul xətti	прием насоса	pump suction
nasosun quraşdırılması	обвязка насоса	pump manifold
nasosun məhsuldarlığı	производительность насоса	pump flow rate, pump output
nasosun plunjəri	плунжер насоса	pump piston, pump plunger
nasosun verməsi	подача насоса	pumping capacity, delivery of pump, discharge of pump
natrium-sulfatlı sular	сульфатно-натриевые воды	sulphate-sodium water
nazik lay	пласт тонкий	thin bed
nazikdivar boru	труба тонкостенная	light –wall(thin-wall) pipe
neft	нефть	oil, petroleum
neftin xam yerləri	целики нефти	bypassed oil, unrecovered oil
neft bazası	нефтебаза	oil tank farm, bulk plant petroleum depot

neft daşıyan gəmi	нефтеналивное судно	oil carrier, oil tanker, tank ship
neft distillatları	дистилляты нефти	oil distillates
neft ehtiyatı	запас нефти	oil reserve, oil stock
neft emalı müəssisəsi	нефтеперерабатывающее предприятие	refinery
neft emulsiyalarının susuzlaşdırılması	обезвоживание нефтяных эмульсий	oil dehydrating
neft əsasında məhlul	раствор на нефтяной основе	oil-base mud
neft kəməri	нефтепровод	oil pipeline
neft kəməri nəqliyyatı	нефтепроводный транспорт	oil pipeline transportation
neft kəşfiyyatı	разведка на нефть	oil exploration
neft-kimya sənayesi	нефтехимическая промышленность	petrochemical industry
neft-qaz hasilatı idarəsi	нефтегазодобывающее управление	oil and gas production department
neft-qaz çıxarma kompleksi	нефтегазодобывающий комплекс	Oil and Gas Production Complex
neft-qaz çıxarma müəssisəsi	нефтегазодобывающее предприятие	oil-gas production enterprise
neft-qaz çıxarma prosesinin mexanizmi	механизм процесса нефтегазоизвлечения	mechanism of process oil-gas extraction
neft-qaz çıxarma regionu	нефтегазодобывающий регион	oil-gas producing region
neft-qaz çıxarma sənayesi	нефтегазодобывающая промышленность	oil-gas industry

neft-qaz təzahürü	нефтегазопро- явление	oil and gas manifestation
neft-qaz yatağı	месторождение (залежь) нефтегазовое	oil-gas deposit, oil- gas field
neft-qazkondensat yatağı	залежь нефтегазо - конденсатная, месторождение нефтегазоконден - сатное	oil gas condensate deposit, oil gas condensate field
neft koksu	кокс нефтяной	petroleum coke
neft quyusu	скважина нефтяная, колодец нефтяной	oil well
neft maşınqayırması	нефтяное машиностроение	oil engineering
neft-mədən avadanlığı	оборудование нефтепромысловое	oil- field equipment
neft-mədən çəni	нефтепромысловый резервуар	oilfield reservoir
neft-mədən geologiyası	нефтепромысловая геология	oil-field geology
neft-mədən təsərrüfatı	нефтепромысловое хозяйство	oil-field facilities
neft mədəni	нефтепромысел	oil field
neft məhsulu	нефтепродукт	oil product
neft nümunəsi	проба нефти	oil sample
neft pərdəsi	пленка нефтяная	oil film
neft sənayesi	нефтяная промышленность	petroleum industry
neft sənayesinin iqtisadiyyatı	экономика нефтяной промышленности	oil economy industries
neft sərfi	расход нефти	oil flow
neft şaxtası	шахта нефтяная	oil mine

neft tullanışı	выброс нефти	oil blowout
neft tutucusu	нефтеловушка	oil trap
neft vannası	ванна нефтяная	oil bath,oil patch
neft veriminin artırılması üsullarının layihələndirilməsi	проектирование методов увеличения нефтеотдачи	oil recovery enhancement design
neft veriminin hesablanması	расчет нефтеотдачи	oil recovery calculation
neft və qaz yataqlarının axtarışı	поиск нефтяных и газовых месторождений	search for oil and gas fields
neft yatağı	залежь нефтяная, месторождение нефтяное	oil deposit, oil pool, oil field
neft yatağının işlənməsi	разработка нефтяного месторождения	oil field development
neft zolağı	оторочка нефти	oil rim
neftayıran zavod	нефтеперегонный завод	oil refinery
neftçi	нефтяник	oilman,oiler, oil worker
neftdə həllolma	растворимость в нефти	oil-solubility
neftdoldurucu qurğular	нефтеналивные сооружения	oil loading facilities
neftdoyma sərhədi	граница нефтенасыщения	oil saturation limit
neftə tələbat	потребность в нефти	oil demand
nefti sıxışdırma qabiliyyəti	нефть вытесняющее свойство	oil sweeping property
neftin aktiv komponentləri	активные компоненты нефти	oil active components

neftin alovlanma temperaturu	температура воспламенения нефти	oil ignition temperature
neftin buxarlanma-dan itkiləri	потери нефти от испарения	oil losses from evaporation
neftin buxarlanması ilə mübarizə	борьба с испарением нефти	oil evaporation
neftin çıxarılması	извлечение нефти, отбор нефти	oil recovery
neftin çıxışı	выхода нефти	oil seepage, oil output
neftin debiti	дебит нефти	oil production rate
neftin duzsuzlaş -dırılması	обессоливание нефти	oil desalting
neftin emalı	переработка нефти	petroleum refining
neftin əmələgəlməsi	происхождение нефти	origin of the oil
neftin ətraf su ilə sıxışdırılması	вытеснение нефти краевой водой	oil displacement by marginal water
neftin fiziki-kimyəvi xassələri	физико- химичес – кие свойства нефти	physical- chemical properties of oil
neftin genezisi	генезис нефти	oil genesis
neftin hasilatı	добыча нефти	oil production
neftin həlledicilərlə sıxışdırılması	вытеснение нефти растворителями	solvent-flooding process
neftin hərəkət qabiliyyəti	подвижность нефти	oil mobility
neftin keyfiyyəti	качество нефти	oil quality
neftin qarışan agentlə sıxışdırılması	вытеснение нефти смешивающимся агентом	miscible displacement of reservoir oil
neftin qazla sıxışdırılması	вытеснение нефти-газом	gas-oil displacement
neftin növü	сорт нефти	oil grade

neftin öz-özünə alışması	самовоспламенение нефти	self-ignition of oil
neftin parafinlə doyma temperaturu	температура насыщения нефти парафином	paraffin saturation point
neftin saxlanması	хранение нефти	oil storage
neftin sıxışdırılması mexanizmi	механизм вытеснения нефти	oil displacement mechanism ,oil expulsion mechanics
neftin su ilə sıxışdırılması	вытеснение нефти водой	water-oil displacement
neftin süzülməsi	фильтрация нефти	oil filtration
neftin stabilləşdirilməsi	стабилизация нефти	oil stabilization
neftin toplanması	сбор нефти	gathering of oil
neftin toplanmış hasilatı	накопленный отбор нефти	accumulated oil recovery
neftin və qazın miqrasiyası	миграция нефти и газа	oil and gas migration
neftin və qazın nəqli	транспорт нефти и газа	oil and gas transportation
neftin və qazın yığılması	аккумуляция нефти и газа	accumulation of oil and gas, oil and gas storage
neftin yanması	горение нефти	oil burning ,oil combustion
neftin zənginləşdirilmiş qaz ilə sıxışdırılması	вытеснение нефти обогащенным газом	gas forcing oil
neftlə çıxarılan qaz	газ попутный	oil-well gas
neftlə çıxarılan su	попутная вода	associated water

neftlə doyma	насыщенность нефтью, нефтенасыщенность	oil saturation
neftlə doyma əmsalı	коэффициент нефтенасыщенности	factor of oil saturation
neftlə doymuş kollektor	нефтенасыщенный коллектор	oil- saturated reservoir
neftlə doymuş qalınlıq	нефтенасыщенная мощность, нефтенасыщенная толщина	oil saturation thick- ness, oil-filled thickness
neftlə suyun özlülüklərinin fərqlənməsinin təsiri	влияние различия вязкостей нефти и воды	influence difference of oil and water viscosity, the effect of differences in viscosity of oil and water
neftlə yuyulma	промывка нефтью	oil flushing, oil washing
neftli horizont	горизонт нефтеносный	oil-bearing horizon
neftli horizontun tavanı	кровля нефтеносного горизонта	top of oil horizon
neftli hövzə	нефтеносный бассейн	oil basin, petroleum basin
neftli qum	нефтеносный песок	oil sand
neftli lay	нефтеносный пласт	oil-bearing bed
neftli rayon	нефтеносный район	oil-bearing zone, oil -field

neftli region	нефтеносный регион	oil-bearing region
neftlilik	нефтеносность	oil-bearing capacity
neftlilik konturu	контур нефтеносности	oil-bearing contour, oil drainage boudary
neftlilik konturunun yerdəyişməsi	перемещение контура нефтеносности	oil-bearing contour transfer, oil -water boundary migration
neftlilik mərtəbəsi	этаж нефтеносности	oil floor
neftlilik sahəsi	площадь нефтеносности	oil-bearing area
nefttoplama məntəqəsi	нефтеcборный пункт	oil –gathering station
neftvermə	нефтеотдача	oil recovery
neftvermə əmsalı	коэффициент нефтеотдачи	oil recovery factor
neftvermədə uduş	выигрыш в нефтеотдаче	oil recovery win
neftvermənin artırılması	повышение нефтеотдачи	enhanced oil recovery
neftvermənin artırılmasının termik üsulu	термический метод повышения нефтеотдачи	thermal recovery method
neytron karotajı	каротаж нейтронный	neutron logging
neytron gamma-karotajı	нейтронный гамма-каротаж	neutron gamma-ray logging
neytron-neytron karotajı	нейтрон – нейтрон-ный каротаж	neutron -neutron logging

nəfəs qapağı	дыхательный клапан	breathing valve, pressure vent valve
nəqliyyat	транспорт	transport, - transportation
nəqliyyat xərcləri	транспортные расходы	transportation cost hauling charges
nəmlik	влажность	humidity
nəmliyin miqdarı	содержание влаги	moisture content
nəticə	результат	result
nəzarət siyirtməsi	задвижка контрольная	control valve
nəzarətedici köməkçi program	контролирующая подпрограмма	control subroutine
nəzarət-ölçü cihazları	контрольно-измерительные приборы	control-measuring devices, instruments
nəzəri paylanma əyrisi	теоретическая кривая плотности распределения	theoretical curve of distribution, idealized frequency curve
nəzəri tədqiqatlar	теоретические исследования	theoretical research
nisbi faza keçiriciliyi	относительная фазовая проницаемость	relative permeability
nisbi faza keçiriciliyinin doymadan asılılığı	зависимость относительной фазовой проницаемости от насыщенности	dependence of relative phase permeability on saturation, relative permeability-saturation relation

nisbi xəta	относительная погрешность	relative accuracy, relative error
nisbi keçiricilik	относительная проницаемость	relative permeability
nisbi keçiricilik əyriləri	кривые относительных проницаемостей	relative permeability curves
nisbi kəmiyyət	относительная величина	relative value
nişanlanmış atomlar üsulu	метод меченых атомов	tracer method, tagged atom method
nizəvari balta	пикообразное долото	diamond-point bit
nomogram	номограмма	nomogram
normal geoloji kəsiliş	нормальный геологический разрез	columnar geological section
normal karbohidrogenlər	нормальные углеводороды	normal hydrocarbons
normal paylanma qanunu	нормальный закон распределения	normal law of distribution
normal şərait	нормальные условия	normal conditions
normallaşdırma	нормирование	normalization, regulation
nov	желоб	ditch, gutter, key seat
nov sistemi	желобная система	ditch system
nöqtəvi mənbə	точечный источник	point source
nöqtəvi mənsəb	точечный сток	point flow
nümunə götürmə	отбор пробы	sampling

nümunə götürücüsü	пробоотборник	sampler
nümunəvi manometr	образцовый манометр	standard pressure gauge
Oo		
obyekt	объект	object
obyektlərin ayrılması	разобщение объектов	objects of separation
ocağvari sulaşdırma	очаговое заводнение	focal flooding
odsöndürən	огнетушитель	fire-extinguisher
oxboyu yükün tənzimlənməsi	регулирование осевой нагрузки	weight control
oxşarlıq şərti	условие подобия	similarity condition
oxşarlıq və ölçülük nəzəriyyəsi	теория подобия и размерностей	similar and theory dimensional
oxuyan qurğu	читающее устройство	reader
oksalat turşusu	щавелевая кислота	oxalic acid
oksidləşdirici	окислитель	oxidant
Oliqosen	Олигоцен	Oligocene
ongünlük	декада	decade
operativ ehtiyat	оперативный запас	operating stack
operativ idarəetmə	оперативное управление	operational management
operator	оператор	operator
optimal həll	оптимальное решение	optimum solution
optimal idarəetmə	оптимальное управление	optimal control
optimal idarəetmə kriteriyası	критерий оптима- льного управления	optimum control criterion

optimal layihələndirmə	оптимальное проектирование	optimum projection
optimal program	оптимальная программа	optimum program
optimal rejim	оптимальный режим	optimum operation
optimal strategiya	оптимальная стратегия	optimum strategies
optimal tənzimləmə	оптимальное регулирование	optimum control
optimal variantın seçilməsi	выбор оптимального варианта	selection of optimum version
optimallaşdırma	оптимизация	optimization
optimallaşdırma məsələsi	задача оптимизации	optimization problem
orta ədədi kəmiyyət	средняя арифметическая величина	arithmetic mean
orta günlük çıxarma	среднесуточный отбор	average current yield
orta harmonik kəmiyyət	средняя гармоническая величина	harmonic mean
orta kvadratik meyl	среднее квадратичное отклонение	standard deviation
orta lay təzyiqi	давление среднее пластовое	mean reservoir pressure
orta riyazi kəmiyyət	средняя математическая величина	mathematical mean
orta təzyiq	среднее давление	mean pressure
ortaçəkili məsaməlik	пористость средневзвешенная	weighted average porosity
ortaçəkili təzyiq	средневзвешенное давление	weighted average pressure
ortalasdırma üsulu	метод осреднения	averaging method

overşot	овершот	overshot
ovulan suxur	рыхлая порода	unconsolidated rock
ovulan torpaq	рыхлый грунт	unconsolidated ground
oymaq	втулка	plug
Ö ö		
ölçmə	измерение	metering
ölçmə intervalı	интервал измерения	interval of gauge
ölçmə qurğusu	замерное устройство	device surveying
ölçmə dəqiqliyi	точность измерения	accuracy of gauging
ölçü	размерность, измерение	dimension, metering
ölçü aləti	измерительный инструмент	gauge tool, measuring instrument
ölçü xətası	ошибка измерения, погрешность измерения	measuring error, measurement error
ölçü vahidi	единица измерения	unit of measure
ölçüsüz əmsal	безразмерный коэффициент	dimensionless coefficient
ölçüsüz kəmiyyət	безразмерная величина	nondimensional quantity
ölçüsüz parametr	безразмерный параметр	nondimensional parameter
ölü neft	нефть "мертвая"	dead oil
örtük	покрышка	cover
öyrətmə algoritmi	алгоритм обучения	training algorithm
özlülük	вязкость	viscosity

özlü-plastik maye	вязкопластичная жидкость	viscous plastic fluid
özüboşaldan barja	саморазгружаю- щаяся баржа	self-unloading barge, hopper barge
özül	фундамент	foundation, base
Pp		
pakker	паккер	packer
palçıq vulkanı	грязевой вулкан	mud volcano
Paleozoy erası	Палеозойская эра	Paleozoic
pantoqraf	пантограф	pantograph
parafin	парафин	paraffin
parafin karbohidro- genləri	парафиновые углеводороды	paraffinic hydrocarbon
parafin neftləri	парафиновые нефти	paraffin oils
parafin tıxacı	парафиновая пробка	rod wax
parafin çöküntüsü ilə mübarizə	борьба с отложе- нием парафина	control of paraffin deposition
parafinli neft	парафинистая нефть	paraffin oil, waxy oil
parafinsizləşdirmə	депарафинизация	dewaxing
parametr	параметр	parameter
parametrik quyu	параметрическая скважина	parametric well, key well
parametrik proqramlaşdırma	параметрическое программирование	parametrical programming
parametrik tənlik	параметрическое уравнение	parametric equation
parametrin dəyəri	значение параметра	parameter value

parametrin orta qiyməti	среднее значение параметра	value average parametor
parsial təzyiq	парциальное давление	partial pressure
partladılma	торпедирование	shooting, torpedoing
patent	патент	patent
patentlənmiş proses	запатентованный процесс	patented process
patronlu açar	патронный ключ	chuck wrench
payanın bastırılması	забивка сваи	pile driving
paylanma əyrisi	кривая распределения	distribution curve
paylanma funksiyası	распределения функция	distribution function
paylanma sıxlığı	плотность распределения	distribution density
paylayıcı lövhə	распределительный щит	distributing board
pazlı tutucu	клиновый захват	wedge grip, spider
pazvari qayış	клиновидный ремень	cone belt
pazvari qayış qasnağı	шкив текстропный	textrope pulley
pentan	пентан	pentane
perfokart	перфокарта	punch card
perfolent	перфолента	punched tape
perforasiya	перфорация	perforation
perforasiya dəliyi	перфорационное отверстие	perforation, punched hole
perforasiya edilmiş kəmərlər	перфорированная колонна	perforated casing
perforasiya intervalı	интервал перфорации	perforated interval

perforasiya olunmuş interval	перфорированный интервал	perforated interval
perforasiya sıxlığı	плотность перфорации	perforation density
perforator	перфоратор	perforator
periferik qurğu	периферийное устройство	peripheral device
periferik zona	периферийная зона	peripheral zone, outer zone
periklinal	периклиналь	pericline
periodik funksiya	периодическая функция	periodic function
Perm dövrü	Пермский период	Permian period
perspektiv planlaşdırma	перспективное планирование	forward planning
petrofizika	петрофизика	petrophysics
petroqrafiya	петрография	petrography
pərdələyici	заслонка	valve gate, flage
piknometr	пикнометр	pycnometer
pilləli balta	долото ступенчатое	step bit, step facebit
pilləli qazsızlaşma	ступенчатое разгазирование	differential degassing
pilləli qırılıb-düşmə	ступенчатый сброс	branching fault, multiple fault, step fault
pilləli lift	ступенчатый лифт	tapered tubing gaslift
pistonla dartma	свабирование	swabbing
pistonlu jelonka	поршневая желонка	sand pump
pistonlu kompressor	компрессор поршневой	reciprocating compressor
pistonlu nasos	поршневой насос	piston pump

pistonvari olmayan sıxışdırma	непоршневое вытеснение	non-piston extrusion
pistonvari sıxışdırma	поршневое вытеснение	piston dispbacement
plan-ehtiyat təmiri	ремонт планово- предупредительный	routine enance
planimetr	планиметр	planimeter
planlaşdırma	планирование	planing
plastik deformasiya	пластическая деформация	plastic deformation
plastik suxur	пластическая порода	plastic rock
plaşkalı preventer	плашечный превентер	slip-type preventer
plunjer lifti	лифт плунжерный	plunger lift
plunjer gedişi	ход плунжера	plunger displacement
plunjerli qaldırıcı	плунжерный подъемник	plunger lift
pnevmatik əyləc	пневматический тормоз	pneumatic brake
pnevmatik intiqal	пневматический привод	pneumatic drive
pnevmatik jelonka	пневматическая желонка	air bailer
polad buraz	канат стальной	wire rope
polimer məhlulu	полимерный раствор	polymer solution, polymeric solition
polimerli sulaşdırma	полимерное заводнение	polymer flooding
polyar koordinatlar	полярные координаты	polar coordinates
polyar maye	полярная жидкость	polar liquid

Pont mərtəbəsi	Понтический ярус	Pontian stage
portland-sement	портландцемент	portland cement
potensial funksiyalar üsulu	метод потенциалных функций	method of potential functions
potensial nəzəriyyəsi üsulu	метод теории потенциала	potential theory method
potensiallar fərqi	разность потенциалов	potential difference
pozulma	нарушение	disturbance, damage
pozulmanın yeri	местоположение нарушения	location of disturbance
praktiki tətbiq	практическое применение	practical application
preventor	превентер	preventer
preventor plâşkası	плашка превентера	preventer plate
preventorun çıxışı	выкид превентера	discharge preventer
prinsipial sxem	принципиальная схема	schematic (basic) diagram
problemin həlli	решение проблемы	solution of the problem
profil xətti	линия профиля	profile line
profilaktik təmir	профилактический ремонт	remedial maintenance
profillər üsulu	способ профилей	profile method
proqnoz	прогноз	forecasting, prognosis, prediction
proqnoz ehtiyat	прогнозный запас	forecasting reserve
proqnozlaşdırma	прогнозирование	prognostication, forecasting

proqnozlaşdırmanın ekspres üsulları	экспресс методы прогнозирования	express forecas- ting methods
proqram	программа	program
proqram addımı	шаг программы	program step
proqramın blok- sxemi	блок-схема программы	program flowchart
proqramın daxil edilməsi	ввод программы	program input
proqramın dürüştələşdirilməsi	отладка программы	program check, program debugging
proqramın işə salınması	запуск программы	program start
proqramın kodu	код программы	program code
proqramın qaydaya salınması	наладка программы	adjustment of the program
proqramla təmin olunma	программное обеспечение	software,support software
proqramlaşdırma	программирование	programming
proqramlaşdırma dili	язык программирования	programming language
proqramlaşdırma məsələsi	задача программирования	programming task
proqramlaşma səhvi	ошибка программирования	programming error
proqramlı idarəetmə qurğusu	устройство программного управления	program control unit
propan	пропан	propane
proses	процесс	process
prosesin dinamikası	динамика процесса	process dynamics
prosesin effektivliyi	эффективность процесса	process efficiency

prosesin xüsusiyyəti	характер процесса	nature of process, character of process
prosesin modeli	модель процесса	model of process
prosesin parametrləri	параметры процесса	parameters of process
prosesin uzunluğu	продолжительность процесса	spread of time, process time
processor	процессор	processing unit, processor
püskürülmüş suxur	изверженная порода	igneous rock
pyez keçiricilik	пьезопроводность	piezoconductivity
pyez keçiricilik əmsalı	коэффициент пьезопроводности	piezoconductivity factor
pyezometrik quyu	пьезометрическая скважина	pressure observation well
pyezometrik səviyyə	пьезометрический уровень	piezometric level
Rr		
radial axın	радиальный поток	radial flow
radial süzülmə	радиальная фильтрация	radial filtration
radioaktiv izotoplar üsulu	метод радиоактивных изотопов	radioactive isotope method
radioaktiv karotajı	радиоактивный каротаж	radiation logging
radiometrik karotajı	радиометрический каротаж	radiometric logging
radius	радиус	radius
reagent	реагент	reagent
reagentlər sərfi	расход реагентов	reagent consumption

real imkan	реальная возможность	real opportunity
real qaz	газ реальный	real gas
real qiymətləndirmə	реальная оценка	real estimate
real şərait	реальные условия	real condition
reduktor	редуктор	reducing gear, reducer
reduktor ötürmə	редукторная передача	gear transmission
reduktor valı	вал редуктора	reduction gear shaft
rekombinasiya nümunəsi	рекомбинированная проба	recombined sample
reqlament	регламент	regulations
reqressiv yatırım	регрессивное залегание	regressive bedding
reqressiya	регрессия	regression
reqressiya xətti	линия регрессии	regression line
reqressiya tənliyi	уравнение регрессии	regression equation
rele	реле	relay
rentabellilik	рентабельность	profitability
reologiya	реология	rheology
reoloji xassələr	реологические свойства	rheological properties
reoloji parametrlər	реологические параметры	rheological parameters
reper	репер	bench mark
respirator	респиратор	respirator
retrograd kondensasiya	ретроградная конденсация	retrograde condensation
reys qazıma gedişi	проходка за рейс	penetration per flight

reys sürəti	рейсовая скорость	trip rate
rezervuar parkı	резервуарный парк	tank farm
rezistivimetr	резистивиметр	resistivimeter
rəqəmsal kompyuter	цифровая вычислительная машина	digital computer
rəqəmli izləmə sistemi	цифровая следящая система	digital tracking system
rəqəmli proqram	цифровая программа	digital program
rif massivlərini örtən qırıqlar	складки облекания рифовых массивов	folds of the reef massifs
riyazi eksperiment	математический эксперимент	mathematical experiment
riyazi gözləmə	математическое ожидание	mathematical expectation
riyazi model	математическая модель	mathematical model
riyazi modelləşdirmə	математическое моделирование	mathematical simulation
riyazi statistika	математическая статистика	mathematical statistics
rotasion nasos	ротационный насос	rotary pump, rotating pump
rotasiya viskozimetri	вискозиметр ротационный	rotation viscosimeter
rotor	ротор	rotary
rotor qazması	бурение роторное	rotary drilling
rotor valı	вал роторный	rotor shaft
rotorun dişli çarxı	звездочка роторная	rotary sprocket
rotorun içliyi	вкладыш роторный	rotary bushing
rotorun intiqalı	привод ротора	rotary drive
Ss		

sabit debit	дебит постоянный, стабильный дебит	constant rate of production, sustained production
sabit əmsal	постоянный коэффициент	constant coefficient
sabit təzyiqlər fərqi	постоянный перепад	constant draw-down
sabitlər variasiyası	вариация постоянных	variation of constants
sabitləşmiş (statik) təzyiq	статическое давление	static pressure
sahə üzrə əhatə etmə	охват по площади	coverage by area
sahə üzrə əhatə etmə əmsalı	коэффициент охвата по площади	areal conformance factor
sahə üzrə qeyri-bircinslilik	неоднородность по площади	area heterogeneity
sahə qaz yükləməsi	площадная закачка газа	area gas injection
sahəvi suvurma	площадное заводнение	areal waterflood
sahəvi vurma	закачка площадная	injection area
sahilə nəql edilmə	транспортировка на берег	transportation to shore
sanballı nəticələr	фундаментальные результаты	fundamental results
santipuaz	сантипуаз	centipoise
sapıcı	отклонитель	whipstock
sarğac	катушка	cathead, reel
satışa hazır məhsul	товарный продукт	marketable product
satışa hazır neft	товарная нефть	tank oil
saykling-proses	сайклинг-процесс	cycling-process
seçilmiş islanma	избирательная смачиваемость	fractional wettability

seçilmiş sulaşdırma	избирательное заводнение	fractional flooding
seçmə	выборка	selection
seksiyalı turbobur	турбобур секционный	sectional turbodrill
selektiv hidravlik yarılma	селективный гидроразрыв	selective hydraulic fracturing
selektiv təsiretmə	селективное воздействие	selective stimulation
sement aqreqatı	цементный агрегат	cementing unit
sement bazası	база цементная	cement base
sement həlqəsi	кольцо цементное	cement ring
sement körpüsü	цементный мост	cement plug
sement məhlulu	цементный раствор	cement solution
sement nümunəsi	проба цемента	cement sample
sement sütunu	цементный стакан	cement column
sement tıxacı	пробка цементная	cement plug
sementin basılması	продавка цемента	cement forcing
sementin bərkiməsi	затверждение цемента	hardening of cement
sementin məhlul halına salınması	затворение цемента	mixing of cement
sementin tutma başlanğıcı	начало схватывания цемента	initial cement setting
sementləmə	цементировка	cementing
sementləmə başlığı	цементирующая головка	cementing head
sementləmə borucuğu	заливочная трубка	cementing nipple
sementləmə gəmisi	цементирующее судно	cementing ship
sementləmə jelonkası	цементирующая желонка	dump bailer

sementləmə nasosu	цементировочный насос	cementing pump
sementlənmiş quyu	цементированная скважина	cemented well
sementlənmiş suxur	цементированная порода	cemented rock
sementləyici material	цементирующий материал	cementing material
separator	сепаратор	separator
seyrək quyu şəbəkəsi	разреженная сетка скважин	sparse well grid
seysmik dalğalar	сейсмические волны	seismic waves
seysmik karotaj	сейсмокаротаж	sound logging
seysmik tədqiqat	сейсмическое исследование	seismic investigation
seysmozondlaşdırma	сейсмозондирование	seismosounding
seysmoqram	сейсмограмма	seismogram
seysmometriya	сейсмометрия	seismometry
səmərəli işlənmə sistemi	рациональная система разработки	rational development system
səmt qaz	попутный газ	associated gas
sənaye eksperimenti	промышленный эксперимент	industrial experiment
sənaye əhəmiyyətli ehtiyat	промышленный запас	industrial reserve
sənaye əhəmiyyətli yataq	месторождение промышленного значения	commercial deposit
sənaye hasilatı	промышленная добыча	commercial production

sənaye işlənməsi	промышленная разработка	commercial development
sənaye standartları	промышленные стандарты	production specifications
sərbəst qaz	свободный газ	free gas
sərf	расход	discharge
sərfölçən	расходомер	flow meter
sərhəd qiyməti	граничное значение	boundary value
sərhəd şərti	граничное условие	boundary condition
sərt subasqı rejimi	жестководонапор- ный режим	rigid water drive
sərt suxur	крепкая порода	hard rock
səthi-aktiv maddə	поверхностно- активное вещество	surfactant
səthi gərilmə	поверхностное натяжение	surface tension
səthi hadisələr	поверхностные явления	surface phenomena
səviyyələrin izlənməsi üsulu	метод прослежи - вания уровней	level tracking method
səviyyənin düşməsi	снижение уровня	level decrease
səviyyəölçən	уровнемер	level gauge
səyyar qazıma aqreqatı	агрегат бурильный передвижной	portable drilling unit
səyyar qüllə	передвижная вышка	mobile tower
sferik axın	сферическое течение	spherical flow
sxemləşdirilmiş lay	схематизированный пласт	schematized reservoir
sıx quyular şəbəkəsi	плотная сетка скважин	dense well pattern

sıxıcı	зажим	clamp
sıxılma dərəcəsi	степень сжатия	intensity of compression
sıxılma əmsalı	коэффициент сжимаемости	compressibility factor
sıxılmanın effekti	эффект сжатия	compression effect
sıxışdırıcı agent	вытесняющий агент	invading fluid
sıxışdırılmış həcm	вытесненный объем	displaced volume
sıxışdırma cəbhəsi	фронт вытеснения	displacement front
sıxışdırma əmsalı	коэффициент вытеснения	coefficient replacement
sıxlaşma	усадка	shrinkage
sıxlığın təyini	определение плотности	gravity test
sıxlıq	плотность	density
<i>buruq məhlulunun ~</i>	<i>~ бурового раствора</i>	<i>mud density</i>
sıxlıqölçən	плотномер	densimeter
sınaq istismarı	пробная эксплуатация	test operation
sınaqdan keçirmə	испытание	testing, examination
sınamalar və səhvlər üsulu	метод проб и ошибок	trial and error method
sınan dalğalar üsulu	метод преломленных волн	refracted wave method ,refraction method
sıralararası məsafə	расстояние между рядами	spacing of rows
sızmaların ləğvi	ликвидация утечек	leakage liquidation

silindrik burov	цилиндрический бур	cylindrical drill
silindrik şaroşkalı balta	долото с цилиндрическими шарошками	bit with cylindrical cutters
silindr oymağı	штулка цилиндра	plug of cylinder
sinklinal	синклиналь	syncline
sirkə turşusu	кислота уксусная	acetic acid
sistem layihələndirmə	системное проектирование	system projection
sistem proqramlaşdırma	системное программирование	system programming
sistematik xəta	систематическая погрешность	systematical error
sistemləşdirmə	систематизация	systematization
siyirtmə	задвижка	latch, gate valve
smeta	смета	estimate
smeta dəyəri	сметная стоимость	estimate cost
soda	сода	soda
son dərəcəli uzaqlaşma	предельное отклонение	full deflection
son neftvermə	конечная нефтеотдача	final oil recovery
son neftvermə əmsalı	коэффициент конечной нефтеотдачи	final oil recovery factor
son yığıcı quyular cərgəsi	стягивающий ряд скважин	gathering row of wells
sonlu fərqlər tənliyi	уравнение в конечных разностях	finite difference equation
sonlu fərqlər üsulu	метод конечных разностей	finite difference method
sorğu	запрос	enquiry

sorucu klapan	всасывающий клапан	admission valve
sorucu ş kaf	вытяжной шкаф	stretch out case
soyudulma	охлаждение	cooling
sökmə	демонтаж	dismantling
sönən proses	затухающий процесс	damping
spektr analizi	спектральный анализ	spectrum analysis
spiral balta	спиральное долото	spiral bit
stabil kondensat	стабильный конденсат	stable condensate
stabilləşdiricilər	стабилизаторы	stabilizers
standart elektrik karotajı	стандартный электрический каротаж	standard electrical logging
stasionar axın	стационарное течение	stationary flow
stasionar paylanma	стационарное распределение	stationary distribution
stasionar preventer	стационарный превентер	stationary preventer
stasionar proses	стационарный процесс	steady-state process
statik sürüşmə gərginliyi	статическое растягивающее напряжение	static sliding tension
stasionar süzülmə	стационарная фильтрация	stationary filtration
stasionar vəziyyət	стационарное состояние	steady-state condition
statik səviyyə	статический уровень	static level

statik vəziyyət	статическое состояние	static condition
statistik analiz	статистический анализ	statistical analysis
statistik hesabat	статистическая отчетность	statistical accounting
statistik xəttiləşdirmə	статистическая линеаризация	statistical linearization
statistik məlumat	статистическая информация	statistical information
statistik modelləşdirmə	статистическое моделирование	statistical modelling
statistika	статистика	statistics
stoxastik proses	стохастический процесс	stochastic process
stoxastik sistem	стохастическая система	stochastic system
stratigrafiya mərhələsi	стратиграфический ярус	stratigraphical stage
stratigrafiya sütunu	стратиграфическая колонка	columnar section
stratigrafiya tutağı	стратиграфическая ловушка	stratigraphic trap
stratigrafiya yatağı	стратиграфическая залежь	stratigraphic reservoir (pool)
stratigrafiya	стратиграфия	stratigraphy
struktur	структура	structure
struktur xəritəsi	структурная карта	structural map
struktur qazırması	структурное бурение	core drilling
struktur qeyri-uyğunluğu	структурное несогласие	structural unconformity
struktur quyusu	структурная скважина	core hole

struktur mərtəbə	структурный ярус	structural stage
struktur özlülük	структурная вязкость	structural viscosity
struktur tələ	структурная ловушка	structural trap
struktur yataq	структурная залежь	structural pool
strukturların qarşılıqlı yerləşməsi	взаиморасположение структур	arrangement of structures
strukturun eni	ширина структуры	the width of the structure
su	вода	water
su axımının məhdudlaşdırılması	ограничение водопритока	water influx restriction
su cəbhəsinin yerləşməsi	положение фронта воды	position of the water front
su əsasında məhlul	раствор на водяной основе	water-base mud
su-hava amili	водовоздушный фактор	water-air ratio
su hövzələrinin çirklənməsi	загрязнение водоемов	pollution of basin
su hövzəsi	водоносный бассейн	water-bearing basin
su xətti	водопровод	water supply line
su ilə doyma	водонасыщенность, насыщенность водой	water saturation
su ilə doyma əmsalı	коэффициент водонасыщенности	coefficient of water saturation
su ilə islanma	смачиваемость водой	water wettability
su ilə yuyulma	промывка водой	water flushing
su istehlakı	водопотребление	water consumption

su itkilərinin istifadəsi	утилизация воды	utilization of water
su kəməri	водопровод	water line
su kəməri şəbəkəsi	водопроводная сеть	water supply line
su-qaz təması	газоводяной контакт	gas-water contact
su-qaz zonası	газоводяная зона	gas-water zone
su qıfı (konusu)	конус водяной	water coning
su qızdırıcısı	водонагреватель	water heater
su quyusu	водяная скважина	water well
su-neft amili	водонефтяной фактор	water-oil ratio
su-neft emulsiyası	водонефтяная эмульсия	oil-water emulsion
su-neft təması	водонефтяной контакт	oil-water contact
su-neft zonası	водонефтяная зона	water-oil zone
su nümunəsi	проба воды	water sample
su-sement amili	водоцементный фактор	water-cement ratio
su sərfi	расход воды	rate of water
su səthi	зеркало воды	water table
su təchizatı	водоснабжение	water supply, water facilities
su toplanması	водосбор	drainage system
su tullanişı	выброс воды	water blowout
su vannası	водяная ванна	water bath
su vurulması	закачка воды	water injection
su axımının selektiv təcridi	селективная изоляция водопритоков	selective isolation of water influx
suaxımının təcridi	изоляция водопритока	water inflow sealing

sualtı boru kəməri	подводный трубопровод	subsea pipeline
sualtı fontan armaturu	подводная фонтанная арматура	submarine christmas tree
sualtı kabel	подводный кабель	submarine cable
sualtı quyu	подводная скважина	submarine well
sualtı tamamlama	подводное заканчивание	submarine completion
subasqı rejimdə işlənən lay	пласт разрабатываемый при водонапорном режиме	reservoir producing by water drive
subasqı sistemi	водонапорная система	water head system
subasqılı rejim	водонапорный режим	water drive
suda həllolma	растворимость в воде	water-solubility
suda üzən yataq	водоплавающая залежь	bottom water reservoir
sudan istifadə etmə	водопользование	water use
sugəlmə	водопроявление	water seepage
suhazırlanma	водоподготовка	water treatment
suxur	порода	rock
suxur nümunəsi	образец породы	rock sample
suxurqaldırıcı	керноподъемник	core lifter
suxurqaldırıcı burov	колонковый бур	core drill
suxurların fiziki xassələri	физические свойства пород	physical properties of rock
suxurların gilliliyinin təsiri	влияние глинистости пород	influence of rock clay content
suxurların karbonatlığı	карбонатность пород	rock carbonate content
suxurların tökülməsi	осыпание породы	sloughing

suxurların yaşı	возраст пород	age of rock
suxursaxlayan	кернодержатель	core shell
suxurtutan	керноловитель	core catcher
suxurun dağıdılması	разрушение породы	destruction of rock
suxurun xırdalanması	измельчение породы	crushing of rock
suxurun keçiriciliyi	проницаемость породы	rock permeability
suxurun qopardılması	скалывание породы	rock chipping
suxurun quyu dibindən çıxarılması	удаление породы с забоя	removal of cuttings
suxurun sıxılma qabiliyyəti	сжимаемость породы	compressibility of rock
suxurun gövdəsi	скелет породы	rock matrix
su keçiricilik	водопроницаемость	water permeability
sulaşdırılmış həcm	заводненный объем	flooding volume
sulaşdırma hesabına düşən hasilat	добыча за счет заводнения	water flood recovery
sulaşdırma üsulu	метод заводнения	flooding method
sulaşdırmanın effektivliyi	эффективность заводнения	efficiency of flooding
sulaşma dili	язык обводнения	watering the tongue
sulaşma dillərinin əmələ gəlməsi	образование языков обводнения	fingering
sulaşma əmsalı	коэффициент заводнения	water flooding factor
sulaşma ilə əhatə edilmə	охват заводнением	conformance

sulaşma intervalının təyini	определение интервала обводнения	locating intervals of drowing
sulaşma izoxronları üsulu	метод изохрон обводнения	isochron drowing method
sulaşma prosesinin proqnozu	прогноз процесса обводнения	forecasting of process water flow
sulaşmadan əvvəl dövrün hasilatı	допрорывная добыча	interrogative mining
sulaşma dinamikası	динамика обводнения	water cut dynamics
sulaşmış quyu	обводненная скважина	drowned well
sulfat turşusu	кислота серная	sulphuric acid
sulfat-spirit cecəsi	барда сульфит-спиртовая	sulfite-alcohol liquor
sulu ara laycığı	пропласток водоносный	intercalation water- bearing
sulu dövr	водный период	aquatic period
sulu dövrdə neftvermə	нефтеотдача за водный период	oil recovery in aqueous period
sulu horizont	водоносный горизонт	water-bearing horizon
sulu lay	водоносный пласт	water-bearing bed
superpozisiya prinsipi	принцип суперпозиции	superposition principle
surətlərin tanınması	распознавание образов	recognition of images
surətlərin tanınması üsulu	метод распозна – вания образов	image distingui – shing method
susuz debit	безводный дебит	waterless production
susuz dövr	безводный период	waterless period

susuz dövrdə neftvermə	нефтеотдача за безводный период	oil recovery in water-free period
susuzlaşdırma	обезвоживание	dehydration
sutəmizləmə	водоочистка	water treating
sutəmizləyən qurğu	водоочистное сооружение	water treating structure
sutoplama məntəqəsi	водосборный пункт	water drainage station
suvermə	водоотдача	water loss
suvurma sistemi	система заводнения	flooding system
suyun bağlanması	закрытие воды	water shutoff, exclusion of water
suyun daxil olmuş sahəsi	область внедрения воды	inculcation province of water
suyun debiti	дебит воды	water discharge
suyun emalı	обработка воды	water treatment
suyun hasilatı	добыча воды	water production
suyun hazırlanması	подготовка воды	water treatment
suyun irəliləməsi	продвижение воды	movement of water
suyun süzülməsi	фильтрация воды	water filtration
suyun vurulması	нагнетание воды	water injection
sübut olunmuş ehtiyat	запас доказанный	estimated reserve
süni quyudibi	искусственный забой	artificial bottom hole
süni rejim	искусственный режим	artificial drive
sürət qradienti	градиент скорости	speed gradient
sürətləndirilmiş çıxarma	форсированный отбор	forced recovery
sürgü qolu	шатун	connecting rod
sürtkü yağı	смазочное масло	lubricating oil

sürtünmə əmsalı	коэффициент трения	friction coefficient
sürünən işlənmə sistemi	ползущая система разработки	creeping development system
sürüşgəc	салазка	carrier
sürüşmə gərginliyi	напряжение сдвига	shifting strain
sütuncuqlu balta	долото колонковое	core bit
sütuncuqlu qazıma	колонковое бурение	core drilling
süzgəc	фильтр	strainer, filter
süzgəcin lilləşməsi	заиление фильтра	filter silting
süzülmə müqaviməti	сопротивление фильтрационное	filtration resistance
süzülmə parametrləri	фильтрационные параметры	filtration parameters
süzülmə sürəti	скорость фильтрации	filtration rate
svablama	свабирование	swabbing
§§		
şablon	шаблон	drift mandrel
şahmat şəbəkəsi	сетка шахматная	staggered line pattern
şahmatvari yerləşdirmə	шахматное размещение	staggering pattern
şaxt borusu	шахтовая труба	mine pipe
şaxt tiri	брус шахтовый	mine beam
şaxt üsulu ilə neftçıxarma	шахтовый метод добычи нефти	mine method of oil recovery
şaquli keçiricilik	вертикальная проводимость	vertical conductivity
şaquli qazıma	вертикальное бурение	vertical drilling

şaqulı quyu	вертикальная скважина	straight hole
şaqulı müstəvi	вертикальная плоскость	vertical plane
şamaltı	подсвечник	pipe setback
şamaltı tir	брус подсвечный	setback beam
şarnirli açar	шарнирный ключ	hinged tong, pipe grip
şarnirli (qadaqlı) birləşmə	шарнирное соединение	swivel clamp, swivel joint
şarnirli (qadaqlı) sapdırıcı	отклонитель шарнирный	hinged deflector, knuckle guide
şaroşka	шарошка	cone, cutter
şaroşka başlığı	шарошечная головка	cutter head
şaroşkanın dişi	зубец шарошки	cutter tooth
şayba	шайба	washer
şelf	шelf	shelf
şəbəkə modeli	сеточная модель	network model
şəbəkənin seyrəkləndirilməsi	разрежение сетки	rarefaction of pattern
şərt	условие	condition
şərti ehtimallıq	условная вероятность	conditional probability
şərti işarələr	условные обозначения	symbols
şərti qidalanma konturu	условный контур питания	conditional external boundary
şərti özlülük	вязкость условная	conditional viscosity
şifr	шифр	cipher, code
şirin su	пресная вода	fresh water
şişən gil	глина набухающая	swelling clay

şlam	шлам буровой	drill cutting
şlanq dayağı	стояк	stand pipe
şleyf	шлейф	gathering line
şlif	шлиф	section
şlips	шлипс	slip, socket
şplint	шплинт	splint
ştanq	штанга	rod
ştanq açarı	штанговый ключ	sucker rod wrench
ştanq qıfılı	замок штанговый	rod lock
ştanq şamı	свеча штанговая	rod stand
ştanqları asmaq üçün lüstr	люстра для подвески штанг	sucker rod hanger
ştanqların qırılması	обрыв штанг	rod parting
ştanqlı nasos	насос штанговый	sucker rod pump
ştanqsız nasos	бесштанговый насос	rodless pump
ştok	шток	rod
ştrop	штроп	link
qazıma ş.	бурильный ~	drilling -l.
tikişsiz ş. (elevator)	бесшовный ~ (элеватора)	weldless- l.
qoruyucu ş.	предохранитель- ный ~	safety- l.
ştuser	штуцер	choke
ştuserin oymağı	втулка штуцера	plug of choke
şurf	шурф	surface hole
şüanın sınması	преломление	refraction
Tt		
tağ	свод	arch
taxometr	тахометр	tachometer
takelaj işləri	такелажные работы	rigging works

tal bloku	талевый блок	running block, travelling block
tal kanatı (burazı)	талевый канат	drilling line
tal dolamaçarxı	талевый ворот	tackle windlass
tal sistemi	талевая система	hoist system
tal	тали	hoist, tackle
tam doymamış neft	недонасыщенная нефть	undersaturated oil
tam ehtimallıq	полная вероятность	composite probability
tam kəşf edilməmiş yataq	месторождение недоразведанное	unexplored field
tamədədli proqramlaşdırma	целочисленное программирование	integer programming
tamponaj	тампонаж	plugging
tamponaj sementi	тампонажный цемент	plugging cement
tanınma alqoritmi	алгоритм распознавания	recognition algorithm
tapşırıqın yerinə yetirilməsi	выполнение задания	carring out of task
tarazlaşmış doyma	равновесная насыщенность	equilibrium saturation
tarazlaşmış kondensasiya əyrisi	кривая равновес - ной конденсации	equilibrium condensation curve
tarazlaşmış tərkib	равновесный состав	equilibrium composition
tarazlıq sabiti	константа равновесия	equilibrium constant
tavan quyusu	скважина сводовая	arch well
texniki-iqtisadi effektivlik	эффективность технико-экономическая	technical-economical efficiency

texniki-iqtisadi göstəricilər	технико- экономические показатели	technical-economical data
texniki-iqtisadi hesablamalar	технико- экономические расчеты	technical- economical calculations
texniki kəmərlər	техническая колонна	intermediate casing
texniki səbəblərə görə ləğv olunmuş guyu	скважина ликвидированная по техническим причинам	well liquidated by technical reasons
texniki su	техническая вода	technical water , process water
texniki tərəqqi	технический прогресс	technical progress
texniki vəziyyət	технические условия	technical conditions
texnogen su	техногенная вода	technogene water
texnologiya	технология	technology
texnoloji amillərin kondensat veriminə təsiri	влияние технологических факторов на конденсатоотдачу	influence technological factor at condensate recovery
texnoloji amillərin qazveriminə təsiri	влияние технологических факторов на газоотдачу	influence technological factors at gas recovery
texnoloji amillərin neftveriminə təsiri	влияние технологических факторов на нефтеотдачу	influence technological factors at oil recovery
texnoloji göstəricilərin hesablanması	расчет технологических показателей	technology performance calculation
texnoloji rejim	технологический режим	technological behavior

texnoloji rejimin dəyişməsi	изменение технологического режима	change of technological behavior
texnoloji rejimin pozulması	нарушение технологического режима	technological drive disturbance
texnoloji sxem	технологическая схема	technological scheme
tektonik xətt	тектоническая линия	tectonic line
tektonik qırılma	тектонический разрыв	tectonic fracturing
tektonik pozulma	тектоническое нарушение	tectonic disturbance
tektonik su	тектоническая вода	tectonic water
tektonika	тектоника	tectonics
teledinamometrik ölçmə	телединамометрирование	teledynamometry
teleidarə olunan obyekt	телеуправляемый объект	remote controlled object
telemexanikləşdirmə	телемеханизация	telemechanization
telemetrik məlumat	телеметрическая информация	telemetric information
telemetrik sistem	телеметрическая система	telemetric system
temperatur	температура	temperature
temperatur anomaliyası	температурная аномалия	temperature anomaly
temperatur əmsalı	температурный коэффициент	temperature factor
temperatur funksiyası	функция температуры	function of temperature
temperatur meydanı	поле температур	temperature profile

temperatur rejimi	температурный режим	temperature schedule
temperaturun artması	повышение температуры	rise of temperature
temperaturun dəyişməsi	изменение температуры	change of temperature
temperaturun yenidən paylanması	перераспределение температуры	redistribution of temperature
termal su	термальная вода	thermal water
termik demulsasiya	термическая деэмульсация	thermal demulsification
termiki təsir	термическое воздействие	thermal drive, thermal influence
terminal	терминал	terminal
termobarik şəraitin təsiri	влияние термобарических условий	influence of thermobaric conditions
termodinamik çevirmələr	термодинамические превращения	thermodynamic transformations
termodinamik şərait	термодинамические условия	thermodynamic conditions
termodinamik tarazlıq	термодинамическое равновесие	thermodynamic equilibrium
termodinamik tədqiqat	термодинамическое исследование	thermodynamic research
termodinamika	термодинамика	thermodynamics
termodinamika laboratoriyası	лаборатория термодинамическая	thermodynamic laboratory
termokimyəvi təsir	термохимическое воздействие	thermochemical drive
termometr	термометр	thermometer
termometriya	термометрия	thermometry
termometriya üsulu	метод термометрии	thermometry method

terrigen çöküntülər	терригенные отложения	terrigenic deposits
terrigen kollektorlar	терригенные коллекторы	terrigenic reservoirs
tezlik	частота	frequency
tezlik əyrisi	частотная кривая	frequency curve
təbaşir dövrü	меловой период	cretaceous period
təbəqə	слой, прослой	stratum, layer
təbii amillərin kondensat -veriminə təsiri	влияние природных факторов на конденсато отдачу	influence nature factors at condensate recovery
təbii amillərin qaz-veriminə təsiri	влияние природных факторов на газоотдачу	influence nature factors at gas recovery
təbii amillərin neftveriminə təsiri	влияние природных факторов на нефте-отдачу	influence nature factors at oil recovery
təbii qaz	природный газ	natural gas
təbii qaz yatağı	месторождение природного газа	natural gas field
təbii rejim	природный режим	natural drive
təbii rejimdə işlənmə	разработка на природном режиме	development under natural drive
təbii subasqılı rejim	естественный водонапорный режим	natural water drive
təchizat	оснастка	reeving
təcrid işləri	изоляционные работы	sealing works
təcrid materialı	изоляционный материал	sealing material
təcrid olunmuş blok	изолированный	isolated block

	блок	
təcrid olunmuş sahə	изолированный участок	isolated plot
təcrübədə yoxlama	практическая проверка	practical checking
təcrübi istismar	опытная эксплуатация	skilled operation, trial exploitation
təcrübi istismar layihəsi	проект опытной эксплуатации	experience exploitation project
təcrübi-sənaye istismarı	опытно-промышленная эксплуатация	experience-industrial exploitation
təcrübi-sənaye istismar layihəsi	проект опытно-промышленной эксплуатации	experience-industrial exploitation project
təcrübi suvurma	опытное заводнение	pilot flood
tədbirin səmərəliliyi	результативность мероприятия	efficiency of measure
tədqiq üsulu	метод исследования	investigation method
tədqiqat	исследование	research, investigation
tədqiqat diapazonu	диапазон исследования	diapason of research
tədqiqat laboratoriyası	исследовательская лаборатория	research laboratory
tədqiqat metodikası	методика исследования	research procedures
tədqiqat mərkəzi	исследовательский центр	research centre

tədqiqat obyektı	объект исследования	investigation object
tədqiqatın məqsədi	задача исследования	investigation problem
tədqiqatın müddəti	продолжительность исследования	duration of research
təhlil	анализ	analysis
təhlükəsizlik	безопасность	safety
təhlükəsizlik əmsalı	коэффициент безопасности	coefficient of safety
təhlükəsizlik texnikası	техника безопасности	safety
təkamül	эволюция	evolution
təkamül modelləşdirmə	эволюционное моделирование	evolutional simulation
təkmil quyu	скважина совершенная	perfect well
təkmilləşdirmə	модернизация	modernization
təkrar qazıma	перебуривание	redrilling
təkrar neft çıxarma üsulu	вторичный метод добычи нефти	secondary oil recovery method
təmasın cari vəziyyəti	текущее положение - ние контакта	current location of contact
təmasın hərəkətinin sürəti	скорость продви - жения контакта	contact advancement rate
təmasın müstəvisi	плоскость контакта	contact plane
təmasların hərəkətlərinin tənzimlənməsi	регулирование продвижения контактов	contacts advance control
təmirarası dövr	межремонтный период	overhaul life
təmirarası müddətin azalması	снижение межре - монтного периода	overhaul period decrease

təmizləmə jelonkası	очистительная желонка	cleanout bailer
təmizləyici qurğu	очистное сооружение	treating pond
tənlik	уравнение	equation
tənliyin kökü	корень уравнения	equation root
tənzim edilən obyekt	регулирования объект	control member
tənzimedicisi	регулятор	regulator
tənzimləmə diapazonu	регулирования диапазон	range of control
tənzimləmə mexanizmi	регулирования механизм	regulation mechanize
tənzimləmə səhvi	регулирования ошибка	control error
tənzimlənən açar	раздвижной ключ	adjustable wrench
tənzimlənən hasilat	регулируемая добыча	controlled production
tənzimləyici ventil	регулирующий вентиль	controlling valve
tərs mütənasiblik	обратная пропор- циональность	inverse ratio
tərs yuyulma	обратная промывка	revers circulation
təsadüfi kəmiyyət	случайная величина	accidental value
təsiretmə müddəti	продолжительность воздействия	duration of stimulation
təsiretmə effektivliyi	эффективность воздействия	efficiency of stimulation
təsirlə əhatə edilmə	охват воздействием	influence coverage
təsnifat əlaməti	классификацион- ный признак	classification sign

təsnifat modeli	классификационная модель	classification model
təsnifat üsulu	классификационный метод	classification method
təzə quyu	новая скважина	new well
təzyiq	давление	pressure
təzyiq altında sementləmə	цементирование под давлением	cementing under pressure
təzyiq funksiyası	функция давления	function of pressure
təzyiq qradienti	градиент давления	pressure gradient
təzyiq meydanı	поле давления	pressure profile
təzyiq vericisi	датчик давления	pressure unit
təzyiqin artması	повышение давления	rise of pressure
təzyiqin bərpası əyrisi	кривая восстановления давления	build-up curve
təzyiqin bərpası əyrilərinin forması	форма кривых восстановления давления	build-up curves form, indicator curve form
təzyiqin bərpası üsulu	метод восстановления давления	repressuring method
təzyiqin dəyişməsi	изменение давления	change of pressure
təzyiq düşməsi	падение давления	pressure drop
təzyiq ölçülməsi	замер давления	pressure survey
təzyiqin yenidən paylanması	перераспределение давления	redistribution of pressure
təzyiqlər fərqi	депрессия, перепад давления	depression, differential pressure
tıxac	набивка, пробка	packing, plug
tıxacın qazılması	разбуривание пробки	drilling the plug

tikişsiz borular	бесшовные трубы	seamless tubing
tiksotropiya	тиксотропия	thixotropy
titrəyən ələk	вибрационное сито	shaker screen
titrəyiş qazması	вибрационное бурение	vibratory drilling
ton	тонна	ton
tonnaj	тоннаж	tonnage
toplanmış hasilat	накопленная добыча	accumulative recovery
toplanmış hasilatlar xəritəsi	карта суммарных отборов	total withdrawals map
toplanmış tezlik	накопленная частота	accumulated frequency
topoqrafik xəritə	топографическая карта	topographic map
torpağın çirklənməsi	загрязнение почвы	pollution of soil
torpaq,qrunt	грунт	ground
torpaq bəndi	земляной вал	dirt wall
torpaqlama	заземление	grounding
torpeda	торпеда	torpedo
torpedli perforasiya	перфорация торпедная	torpedo perforating
torpedli perforator	перфоратор торпедный	torpedo perforator
törəmə boşluqluq	вторичная пустотность	induced interstice
törəmə qaz papağı	шапка газовая вторичная	secondary gas cap
törəmə məsaməlik	вторичная пористость	secondary porosity
transformator	трансформатор	transformer
transformator qurğusu	блок трансформатора	transformer unit
translyator	транслятор	translator

transmissiya valı	трансмиссионный вал	transmission shaft
travers	траверса	traverse
trend-analiz	тренд-анализ	trend-analysis
trias dövrü	триасовый период	triassic period
triqonometrik funksiya	Тригонометрическая функция	trigonometric function
tros	трос	rope
təzahür (tullanış)	выброс	blowout
təzahürə qarşı armatur	арматура противовыбросовая	blowout preventer
təzahürə qarşı avadanlıq	оборудование противовыбросовое	blowout preventer
tullanışın qarşısını almaq	предупреждение выброса	blowout prevention
tullantı sular	сточные воды	sewage
tullantı suların təmizlənməsi	очистка сточных вод	sewage cleaning
turbin qazıması	бурение турбинное	turbodrilling
turbin valı	вал турбинный	turbine shaft
turbinin pəri	лопатка турбины	shovel of turbine
turbobur	турбобур	turbodrill
turbobur valı	вал турбобура	turbodrill shaft
turbulent axın	турбулентное течение, турбулентный поток	turbulent flow
turşu	кислота	acid
turşu vannası	ванна кислотная	acid bath
turşuluq	кислотность	acidity
tuşlama durbini	визирная трубка	sighting tube
tutma burğusu	сверло ловильное	catch drill
tutma işləri	ловильные работы	fishing
tutma müddəti	время схватывания	setting time

tutucu	захват	catch
tutucu alət	ловильный инструмент	fishing tool
tutucu çoxbarmaq	ловильный паук	fishing spider
tutucu kalibr	калибр ловильный	fishing caliber, catch gauge
tutucu qıf	воронка ловильная	fishing funnel
tutucu pləşka	плашка ловильная	fishing ram
tutucu ştanq	штанга ловильная	fishing rod
tutucu yəhər	седло ловильное	fishing saddle
tutulma	закупорка	obstruction
tutulmuş kəmərin azad edilməsi	освобождение прихваченной колонны	freeding of stuck string
tutum	емкость	capacity, tank
tutuşma müddəti	срок схватывания	time of setting
tükənmə	истощение	depletion
tükənmə rejimi	режим истощения	depletion drive
tükənmiş quyu	истощенная скважина	exhausted well
tükənmiş lay	истощенный пласт	depleted reservoir
tükənmiş sahə	истощенная площадь	exhausted area
tüstü qazı ilə sıxışdırma	вытеснение дымовым газом	combustion gas drive
tüstü qazları	дымовые газы	smoke gases
Uu		
uçulmanın qarşısını almaq	предупреждение обвала	collapse warning
udan quyu	скважина поглощающая	absorption well, dead well
udma	поглощение	absorption,intake

uducu interval	поглощающий интервал	absorbing interval
uducu lay	поглощающий пласт	intake bed,intake formation
udulma zonası	зона поглощения	lost-circulation zone
udulmanın qarşısını almaq	предупреждение поглощения	absorption warning
universal həll	универсальное решение	universal (global) solution
universal yanaşma	универсальный подход	universal approach
uyğun laylanma	напластование согласное	regular bedding
uyğun yatım	согласное залегание	conformability parallel bedding
uyğunlaşdırıcı modelləşdirmə	адаптационное моделирование	adaptive modeling
uyğunlaşma	адаптация	adaptation
uzaqlaşma bucağı	угол отклонения	angle of inclination , angel of derivation
uzanmış antiklinal	вытянутая антиклиналь	elongated anticline
uzununa istiqamət	продольное направление	longitudinal direction
uzununa qırılma	продольный разрыв	longitudinal fracturing
uzununa pozulma	нарушение продольное	longitudinal disturbance
uzununa profil	продольный профиль	longitudinal profile
Üü		

üçbucaqlar üsulu	способ треугольников	way of triangles
üçdamarlı kabel	трехжильный кабель	three-core cable, triple cable
üçdiskli balta	трехдисковое долото	three-disc bit
üçkomponentli sistem	трехкомпонентная система	ternary system, three- component system
üçşaroşkalı balta	трехшарошечное долото	three-roller bit, three-cone bit, tricone bit
üçüncü dövr	третичный период	tertiary period
üçüncü istismar üsulları	третичные методы добычи	tertiary recovery
ümumi çıxarma	суммарный отбор	cumulative production
ümumi dəyər	общая стоимость	overall costs, total cost
ümumi geoloji kəsiliş	сводный геологи- ческий разрез	geological column
ümumi gəlir	доход валовой	gross income, gross proceeds
ümumi hasilat	суммарная добыча	cumulative production
ümumi istifadə üçün verilənlər bazası	база данных общего пользования	public database
ümumi məsaməlik	пористость общая	total porosity
ümumi neftvermə	суммарная нефтеотдача	cumulative oil recovery
ümumiləşdirilmiş funksiya	обобщенная функция	generalized function
ümumiləşdirilmiş həll	обобщенное решение	generalized solution

ümumiləşdirmə	обобщение	generalization , extension
üstəgəlmə	надвиг	overlap fault, thrust fault
üstlü funksiya	показательная функция	exponential function
üstünlük təşkil edən amil	преобладающий фактор	paramount factor
üsul	метод	method
üsulun tətbiqi həddi	пределы примени- мости метода	limitations of a method
üzən istismar platforması	плавучая эксплуата- ционная платформа	floating production platform
üzən qazıma qurğusu	плавучая буровая установка	floating drilling rig
	Vv	
vahid vektor	единичный вектор	unit vector
vaxt	время	time
vaxtaşırı istismar	периодическая эксплуатация	periodic operation
vaxtaşırı qazlift	периодический газлифт	periodic gaslift
vaxtaşırı ölçmə	периодический замер	periodic measurement
vaxtaşırı vurma	периодическая закачка	intermittent injection
vaxtaşırı yuma	периодическая промывка	periodic flushing (washing)
vaxtından tez sulaşma	преждевременное обводнение	premature flooding
vakuum	вакуум	vacuum
vacuum nasosu	вакуумный насос	vacuum pump

vakuummetr	вакуумметр	vacuum gauge , pressure gauge
val	вал	shaft
variasiya	вариация	variation
variasiya əmsalı	коэффициент вариации	coefficient of variation
variasiya hesablaması	вариационное исчисление	variational calculation
vektor	вектор	vector
vector kəmiyyəti	векторная величина	vector quantity
ventil	вентиль	valve
ventilyasiya	вентиляция	ventilation
verilənlər bankı	банк данных	databank,database
verilənlər bazası	база данных	database
verilənlər massivi	массив данных	data array
verilənlərin avtomatik işlənməsi	автоматическая обработка данных	automatic data processing
verilənlərin daxil edilməsi	ввод данных	data entry ,data input
verilənlərin klaviatu- radan daxil edilməsi	ввод данных с клавиатуры	keyboard input
verilənlərin səpələnməsi	разброс данных	data scattering
verilmiş rejim	заданный режим	standard (predeter- mineted) conditions
verilmiş şərt	заданное условие	preset condition, specified criterion
veriminin artırılması üsulu	метод увеличения отдачи	advanced recovery method

vermə əmsalı	коэффициент отдачи	output coefficient, output factor, recovery factor
vertikal bucaq	вертикальный угол	vertical angle
vışka	вышка	derrick
vışka kəməri	пояс вышки	derrick belt(girth)
vışkaaltı özül	подвышечное основание	derrick substructure, derrick subbase
vışka- quraşdırma işləri	вышккомонтажные работы	building rig, derrick building
vışka ayağı	нога вышки	derrick leg
vışka balkonu	балкон вышки	runaround,derrick platform
vışkanın dartmaları	оттяжка вышки , потяжка вышки	mast line, mast guy,derrick line, derrick guy
vışkanın döşəməsi	пол вышки	derrick floor
vışkanın hündürlüyü	высота вышки	derrick height
vışkanın kəlləsi	головка вышки	derrick head
vışkanın oturacağı	основание под вышку	derrick substructure
videoterminal	видеотерминал	video terminal
vinçester	винчестер	winchester
vinçester disk	винчестерный диск	hard drive, winchester disk
vint	винт	screw
vint çəkib birləşdiricisi	винтовая стяжка	screw coupling
viskozimetr	вискозиметр	viscosimeter
vulkan brekçiyası	вулканическая брекчия	volcanic breccia

vulkanik suxur	вулканическая порода	volcanic rock
vurma	закачка, нагнетание	injection
vurma həcmnin dəyişməsi	изменение объема закачки	change in injection volume
vurma xəttinin köçürülməsi	перенос линии нагнетания	discharge line transfer
vurma qazıması	бурение ударное	percussion drilling
vurma təzyiqi	давление нагнетания	injection pressure, delivery pressure, discharge pressure
vurma zamanı quyudibi təzyiq	забойное давление при нагнетании	sand face injection pressure
vurmanın dayandırılması	прекращение закачки	termination of download
vurmanın ümumi həcmi	суммарный объем закачки	total injection volume
vurucu batareya	нагнетательная батарея	discharge battery
vurucu sərgə	нагнетательный ряд	discharge row
vurucu klapan	нагнетательный клапан	discharge valve, delivery valve
vurucu quyu	нагнетательная скважина	injection well
vurucu quyuların fondu	фонд нагнетательных скважин	injection well stock
vurucu quyuların yerləşdirilməsi	размещение нагнетательных скважин	placement of injection wells
vurucu ştanq	ударная штанга	boring rod

vurulan suyun yarıb keçməsi	прорыв воды закачанной	water breakthrough pumped
vurulma xətti	линия нагнетания	discharge (pressure) line
vurulma sürəti	скорость закачки	injection rate
Y y		
yad su	чужая вода	extraneous water
yaddaş qurğusu	запоминающее устройство	memory unit, storage device
yağ	масло, смазка	lube
yağ süzgəci	масляный фильтр	oil filter
yağ vannası	ванна масляная	oil bath
yağıntı	осадки	precipitations, sediment
yağlı(benzinli) qaz	газ жирный	fat gas, wet gas,
yağlama	смазка	lubricant
yan karotaj	боковой каротаж	lateral logging, laterolog survey
yan karotaj zondlaması	оковое каротажное ондирование	lateral sounding , laterologging
yan mikrokarotaj	боковой микрокаротаж	lateral micrologging, side microlog
yan suxurçıxaran	грунтонос боковой	lateral soil carrier
yan suyu	вода краевая	edge water
yan zondlaması	боковое зондирование	lateral sounding
yanaverici	отклонитель	whipstock
yanğın gəmisi	пожарное судно	fire boat ,fire-fighting ship

yanğın kranı	пожарный кран	fire cock ,fire hydrant
yanğın siqnalizasiyası	пожарная сигнализация	fire alarm
yanğın su təchizatı	пожарное водоснабжение	fire water supply
yanğınaqarşı avadanlıq	противопожарное оборудование	fire fighting equipment , fire safety eguipment
yanğından mühafizə	пожарная охрана	fire guard,fire-fighting service
yanğının söndürülməsi	тушение пожара	fire extinguishing
yanma	горение	combustion
yanma cəbhəsi	фронт горения	combustion front, burning front
yanma məhsulları	продукты горения	combustion products
yandırılmış zona	выжженная зона	scorched zone
yarıbatırılan qazıma qurğusu	полупогружная буровая установка	semi-submersible drilling rig
yarılma təzyiqi	давление разрыва	burst pressure, breakdown pressure
yarımkeçirən ara laycıq	пропласток полупроницаемый	semi-permeable interlayers
yarımmüstəvi	полуплоскость	half-plane
yastıq	подшипник	bearing
yatağı açan quyu	скважина-открыва - тельница	discovery well
yatağın açılması	открытие место- рождения	field discovery

yatağın bir neçə firmalar tərəfindən birgə işlədilməsi	разработка месторождения несколькими фирмами	field development by several firms
yatağın eni	ширина залежи	reservoir width
yatağın günbəzi	сводовая часть залежи	roof reservoir area
yatağın konturlanması	оконтуривание залежи	contouring deposit
yatağın hündürlüyü	высота залежи	reservoir depth, pool depth
yatağın istismarı	эксплуатация залежи, эксплуатация месторождения	reservoir exploitation, field exploitation
yatağın iş rejimi	режим работы залежи	production mechanism of a reservoir
yatağın işlədilməsi hüququ	право на разработку месторождения	development right, license
yatağın işlənmə sistemi	система разработки залежи, система разработки месторождения	reservoir development system, field development system
yatağın işlənməsi	разработка залежи, разработка месторождения	field development, reservoir development
yatağın işlənməsinin layihələndirilməsi	проектирование разработки месторождения	field development design, development of field projection

yatağın işlənməsinin tarixi	история разработки месторождения	field development history
yatağın işlənməsinin texnologiyası	технология разработки месторождения	field development technology
yatağın işlənməsinin tənzimlənməsi	регулирование разработки месторождения	field development regulation
yatağın kəşf edilməsi	открытие месторождения	discovery of deposit, field discovery
yatağın konturu	контур залежи	contour of deposit, reservoir contour
yatağın qazılması tempi	темп разбуривания залежи	field development rate
yatağın quruluşu	строение залежи	reservoir structure
yatağın mərkəzindən ucqarına doğru işlənməsi	разработка залежи от центра к периферии	development of deposits from the center to the periphery
yatağın ölçüsü	размер залежи	extension of reservoir
yatağın sahəsi	площадь залежи	deposit area
yatağın sərhədi	граница залежи	pool boundary
yatağın sulaşması	обводнение залежи	deposit inundation
yatağın təmiz qaz hissəsi	часть залежи чисто газовая	purely gas area of reservoir
yatağın təmiz neft hissəsi	часть залежи чисто нефтяная	purely oil area of reservoir
yatağın tipi	тип залежи	reservoir type
yatağın tükənməsi	истощение залежи	depletion

yatağın ucqarından mərkəzinə doğru işlənməsi	разработка залежи от периферии к центру	marginal field development
yatağın uzunluğu	протяженность залежи	length of the deposit
yatağın ümumi sahəsi	общая площадь залежи	total area of deposit
yatağın vəziyyəti	состояние залежи	condition of deposit
yataq	месторождение, залежь	deposit, field, pool
yataqların konservasiyası	консервация месторождений	field conservation
yataqların qarşılıqlı təsiri	взаимодействие залежей	reservoir interaction
yataqların təsnifatı	классификация залежей	classification of deposits
yatım şəraiti	условия залегания	mode of occurrence, bedding conditions
yatım şəraitinin müxtəlifliyi	разнообразие условий залегания	variety of bedding conditions
yavan qaz	газ тощий	lean gas ,poor gas
yaylı yanaverici	отклонитель пружинный	spring deflector
yazı	запись	record
yazı qurğusu	записывающее устройство	recording device
yeddinöqtəli şəbəkə	сетка семиточечная	seven-spot pattern

yeddinöqtəli yerləşdirmə	семиточечное размещение	seven point placement
yedək gəmisi	буксирное судно	tug-boat
yeni texnikanın tətbiqi	внедрение новой техники	introduction of new techniques
yeni texnologiyanın tətbiqi	внедрение новой технологии	introduction of new technology
yer səthi	поверхность земли	earth surface
yeraltı anbar	подземное хранилище	underground storage
yeraltı hidravlika	гидравлика подземная	underground hydraulics
yeraltı hidrodinamika	гидродинамика подземная	underground hydrodynamics
yeraltı qaz anbarı	подземное хранилище газа	underground gas storage
yeraltı su	вода грунтовая	ground water
yeraltı təmir	подземный ремонт	work over, underground repair
yerini dəyişmiş təmas	смещенный контакт	biased contact
yerləşdirici suxurlar	вмещающие породы	enclosing rocks
yerləşmə sahəsi	область расположения	location area
yerli təzyiq düşküsi	местное падение давления	partial drop of pressure
yeyilmə əmsalı	коэффициент износа	coefficient of wear , wear-out factor
yığılma sahəsi	область сходимости	convergence domain
yığılma üsulu	метод схождения	convergence method

yiv	резьба	thread
yivəçən	метчик	tap
yivəçən pləşkə	винторезная плашка	thread chaser
yivin addımı	шаг резьбы	pitch
yivli birləşmə	резьбовое соединение	threaded connection
yivli kalibr	резьбовой калибр	thread gauge
yoxlama	испытание	testing
yoxlayıcı balta	проверочное долото	reamer bit, reaming bit
yoxlayıcı vurma	пробная закачка	trial injection
yol verilən uzaqlaşma	допустимое отклонение	permissible variation
yorğunluq	усталость	fatigue
yönəldici başmaq	направляющий башмак	guide shoe
yönəldici dayaq lar (şaxta lüləsində)	направляющие опоры	pilot bearing
yönəldici fənər	направляющий фонарь	centering guide
yönəldici kanat	направляющий канат	guide rope
yönəldici kəmə r	направляющая колонна	conductor
yuxarı	верховой	upperstream
yuxarı sərhəd	верхняя граница	upper bound
yuxarı suyu	верхняя вода	surface water
yuxarı suyun yarıb keçməsi	прорыв верхней воды	breakthrough of the upper water
yuxarıda yerləşən horizont	вышележащий горизонт	overlying horizon
yuxarıda yerləşən lay	вышележащий пласт	overlying reservoir

yuxarıda yerləşən obyekt	вышележащий объект	overlying object
yuxarıdan aşağıya işlənmə sistemi	система разработки "сверху вниз"	top-down development system
yuma	промывка	flushing, washing
yumaqla qazıma rejiminin normalaşdırılması	нормализационный режим бурения с промывкой	normalizing drilling practice, normalization drilling mode with flushing
yumşaq gil	мягкая глина	soft clay
yumşaq suxur	порода мягкая	soft rock
yumşaq torpaq	мягкий грунт	soft ground
Yura dövrü	юрский период	Jurassic period
yuyucu aqreqat	промывочный агрегат	flushing unit
yuyucu başlıq	промывочная головка	circulating head
yuyucu maye	промывочная жидкость	circulating fluid , flushing fluid
yuyucu məhlul	промывочный раствор	washing solution
yuyucu şlanq	промывочный шланг	flushing hose
yuyulmuş zona	промытая зона	flushed zone
yuyulub dağıdılmış tağ	размытый свод	blurry vault
yüqəldirmə qabiliyyəti	грузоподъемность	carrying capacity
yüklərin daşınması	транспортировка грузов	transportation of loads
yüksək debitli quyu	высокодебитная скважина	high-flow-rate well

yüksək lay təzyiqli yataq	залежь с высоким пластовым давлением	high pressure field
yüksək məhsuldarlıq	высокая производительность	high efficiency, high production
yüksək təzyiqli qaz	газ высокого давления	high pressure gas
yüksək təzyiqli qazla sıxışdırma	вытеснение газом высокого давления	high pressure gas drive
yüksək təzyiqli nasos	насос высокого давления	high pressure pump
yüksək keyfiyyətli yanacaq	высококачественное топливо	premium fuel, premium priced fuel
yüksəkməhsuldarlı quyu	высокопроизводительная скважина	high-performance well
yüksək özlülüklü neft	высоковязкая нефть	high viscosity oil
yüksəktəzyiqli qazın vurulması	нагнетание газа высокого давления	high pressure gas injection
yüksəldirici transformator	повышающий трансформатор	step-up transformer
yüngülləşdirilmiş qazıma məhlulu	облегченный буровой раствор	lightened drilling mud
Zz		
zaman	время	time
zaman amili	временной фактор	time factor
zaman funksiyası	временная функция	time function
zaman reləsi	реле времени	time delay, time element
zaman sabiti	временная постоянная	time constant, temporary permanent
zaman sırası	временной ряд	time series

zamanda uduş	выигрыш во времени	time gain ,time saving
zenit bucağı	зенитный угол	inclination angle
zədə	повреждение	injury, damage
zəifkeçirən arakəsmə	перегородка слабо - проницаемая,слабо- проницаемая перемычка	bulkhead low permeable, low permeable bulkhead
zəifsementlənmiş qum	слабосцементированный песок	semiconsolidated sand
zəncir ötürməsi	передача цепная	chine drive, chain transmission
zəncir ötürülməsinin hasarı	ограждение цепной передачи	chain guard, drive chain guard
zəncirli açar	цепной ключ	chain spanner, chain pipe wrench
zəncirli intiqal	привод цепной	chain drive
zəncirli qıfıl	цепной замок	chain joint
zənginləşdirilmiş qaz	обогащенный газ	enriched gas
zəng-kalibr	колокол-калибр	gage die coupling
zəngvari tutucu	ловильный колокол	die collar , bell socket
zərər	повреждение	damage çloss
zolaqvari lay	полосообразный пласт	strip formation
zolaqvari yataq	полосообразная залежь	strip-like deposit
zondlama	зондирование	sounding
zumpf	зумпф	dib hole,sump

DRILLING TERMS GLOSSARY

Abandon - A well is “abandoned” if it is found to be a dry hole, noncommercial, or once it ceases to produce oil and/or natural gas in commercial quantities. The costs associated with abandoning a well or production facility are referred to as the “Abandoning Costs,” which costs typically cover the plugging of wells; removal of well equipment, production tanks and associated installations; and surface remediation.

Abandon a well v : to stop producing hydrocarbons when the well becomes unprofitable. A wildcat may be abandoned after poor results from a well test. Mechanical and cement plugs are placed in the wellbore to prevent fluid migration to surface and between different zones

Abnormal Pressure - The term is usually associated with higher than normal pressure, increased complexity for the well designer and an increased risk of well control problems. Pressure gradients more than around 10 pounds per gallon equivalent fluid density are considered abnormal.

n : a formation pressure which is greater or less than the "normal" formation fluid hydrostatic pressure. Such pressures may be classified as "subnormal" (lower than normal) or "overpressured" (higher than normal).

Accelerometer n : a surveying instrument which measures components of the Earth's gravitational field.

Acidise v : to apply acids to the walls of oil and gas wells to remove any material which may obstruct flow into the wellbore.

Acidizing - The pumping of acid into the wellbore to remove nearwell formation damage and other damaging substances. This procedure commonly enhances production by increasing the effective well radius.

Adjustable Choke (“ADJCK”) - a choke in which the rate of flow is controlled by adjusting a conical needle and seat, a valve, located on or near the christmas tree, that is used to control the production of fluid from a well. Opening or closing the variable valve influences the rate and pressure at which production fluids progress to the facilities.

Air drilling n : a method of drilling that uses compressed air as the circulating medium.

Allowable-The amount of oil and/or natural gas a well or a leasehold is permitted to produce under pro ration orders of a state regulatory body.

Amplitude Anomaly - An abrupt increase in seismic amplitude that can indicate the presence of hydrocarbons. Amplitude anomalies that indicate the presence of hydrocarbons can result from sudden changes in acoustic impedance, such as when a gas sand underlies a shale, and in that case, the term is used synonymously with hydrocarbon indicator

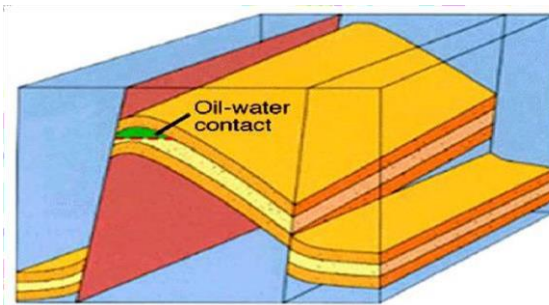
Angle unit n : the component of a survey instrument used to measure inclination.

Annular preventer n : a large BOP valve that forms a seal in the annular space between the wellbore and the drillpipe. It is usually installed above the ram type preventers in the BOP stack.

Annulus n : the space between the drillstring and open hole or drillstring and cased hole in the wellbore.

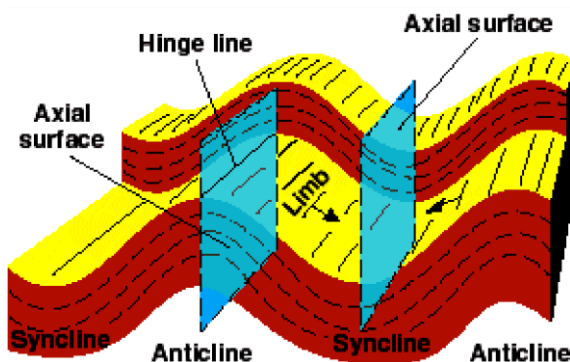
- The space between two concentric lengths of pipe or between pipe and the hole in which it is located.

Anticlinal Trap - A type of structural hydrocarbon trap whose closure is controlled by the presence of an anticline.

Anticline n : a configuration of folded and stratified rock layers in the shape of an arch. An arch-shaped fold in rock in which rock layers are upwardly convex. Often associated with a trap.

Anticlines form many excellent hydrocarbon traps, particularly in folds with reservoir-quality rocks in their core and impermeable seals in the outer layers of the fold. A syncline is the opposite type of fold.

API Gravity - A specific gravity scale developed by the American Petroleum Institute (API) for measuring the relative density of various petroleum liquids, expressed in degrees. API gravity is graduated in degrees on a hydrometer instrument and was designed so that most values would fall between 10° and 70° API gravity.

n : a measure of the density of liquid petroleum products, expressed in degrees. It can be derived from the following equation:

$$\text{API Gravity (degrees)} = 141.5 - 131.5 \text{ Specific Gravity}$$

Associated Gas - Natural gas that is produced from the same reservoir along with crude oil, either as free gas or in solution.

Authority for Expenditure (“AFE”) - A budgetary document to list estimated expenses of drilling a well to a specified depth, casing point or geological objective, and then either completing or abandoning the well. Such expenses may include excavation and surface site preparation, the daily rental rate of a drilling rig, costs of fuel, drillpipe, bits, casing, cement and logging, and coring and

testing of the well, among others. This estimate of expenses is provided to partners for approval before commencement of drilling or subsequent operations. Failure to approve an AFE may result in delay or cancellation of the proposed drilling project or subsequent operation.

Azimuth n : used in directional drilling as the direction of the trajectory of the wellbore measured in degrees (0-359) clockwise from True North or Magnetic North.

Back Off (“BO”) - To unscrew drillstring components downhole. The drill string, including drillpipe and the bottomhole assembly, are coupled by various thread forms known as connections or tool joints. Often when a drillstring becomes stuck it is necessary to “back off” the string as deep as possible to recover as much of the drillstring as possible. To facilitate the fishing or recovery operation, the back off is usually accomplished by applying reverse torque and detonating an explosive charge inside a selected threaded connection.

v : to disconnect a section of stuck drillpipe by unscrewing one of the connections above the stuckpoint.

Back-in - The right to receive a reversionary interest at some future time, upon fulfillment of contractually specified conditions. This clause allows a non participating partner to reserve the option to participate in a well after it has produced enough to pay the operator’s expenses of drilling and completing that well. This clause is typically used in participation agreements to convert the overriding royalty interest of a non participating partner (the Generator) into a working interest upon payout of the well. When the election to convert the overriding royalty interest to working interest takes place, it is known as a “back-in after payout.”

Back up: v - to hold one section of pipe while another is being screwed into or out of it (as in back up tongs).

n - a piece of equipment held in reserve in case another piece fails.

Badger bit n : a specially designed bit with one large nozzle, which can be used as a deflecting tool in soft formations.

Bail n : a rounded steel bar which supports the swivel and connects it to the hook. May also apply to the steel bars which connect the elevators to the hook (links).

Bailer - A cylindrical, bucket-like piece of equipment used to evacuate its liquid content in, or remove mud and rock cuttings from, the hole or wellbore.

Ball up v : buildup of a mass of sticky material (drill cuttings) on components of drillstring (especially bits and stabilisers)

Barge n : a flat decked, shallow draft vessel which may accommodate a drilling rig, or be used to store equipment and materials or for living quarters.

Barite (Baryte) n : Barium Sulphate (BaSO_4), a mineral used as a weighting material to increase mud weight (specific gravity = 4.2).

Barrel n : a measure of volume for fluids.

One barrel (bbl) = 42 U.S. gallons = 0.15899 cubic metres. The term bbl is derived from the **blue** barrels in which oil was originally transported.

Barrels of Condensate Per Day (“BCPD”) - A common unit of measurement for the daily volume of condensate produced by a well. The volume of a barrel is equivalent to 42 U.S. gallons.

Barrels of Oil Per Day (“BOPD”) - A common unit of measurement for the daily volume of crude oil produced by a well. The volume of a barrel is equivalent to 42 U.S. gallons.

Barrels of Water Per Day (“BWPD”) - A common unit of measurement for the daily volume of water produced by a well. The volume of a barrel is equivalent to 42 U.S. gallons.

Basic Sediment and Water (“BS&W”) - A combination of impurities and water which is often produced with crude oil. BS&W is heavier than oil and will settle to the bottom of a tank.

Bed n : a geological term to specify one particular layer of rock.

Bell nipple n : In marine drilling, the uppermost component of the marine riser attached to the telescopic joint. The top of the nipple is expanded to guide drilling tools into the well.

Bentonite n : a finely powdered clay material(mainly montmorillonite) which swells when mixed with water. Commonly used as a mud additive, and sometimes referred to as "gel".

Bent sub n : a short piece of pipe whose axis is deviated 1°-3° off vertical. Used in directional drilling as a deflecting tool.

Bit - The tool used to crush or cut rock. Everything on a drilling rig directly or indirectly assists the bit in crushing or cutting the rock.

Bit breaker n : a heavy metal plate which fits into the rotary table and holds the bit while it is being connected to or disconnected from the drillstring.

Bit record n : a report containing information relating to the operating parameters and performance of the bits run in a well.

Bit sub n : a short length of pipe installed immediately above the bit. The threads on the bit sub accept the pin thread on the bit and the pin thread for the drillcollars.

Bit walk n : the tendency for the bit and drillstring to wander off course by following the direction of rotation (usually to the right) in a directionally drilled well.

Blind Ram - A thick, heavy steel component of a conventional ram blowout preventer. The blind ram has no space for pipe and is instead blanked off to be able to close over a well that does not contain a drillstring. It may be loosely thought of as the sliding gate on a gate valve.

Blocks n : an assembly of pulleys on a common framework.

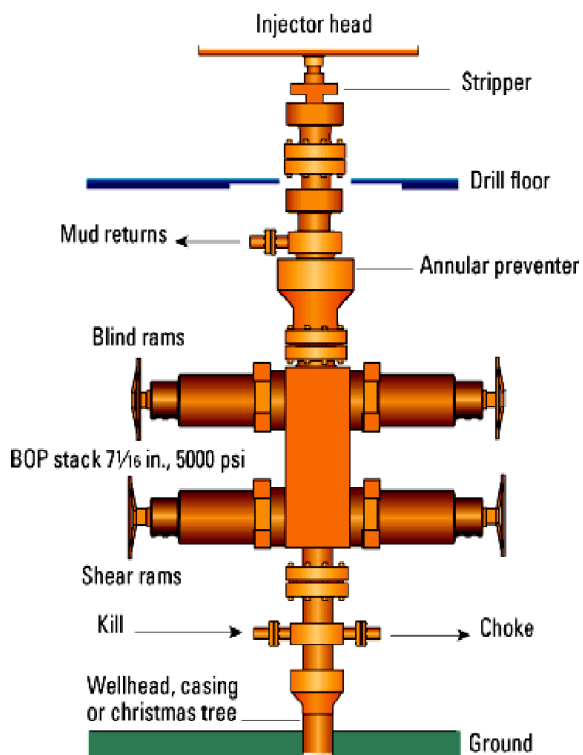
Blooeey line n : the discharge pipe from a well being drilled with compressed air.

Blowout - An uncontrolled flow of reservoir fluids into the borehole, and sometimes catastrophically to the surface. A blowout may consist of saltwater, oil, natural gas or a mixture of these. Blowouts occur in all types of exploration and production operations, not just during drilling operations.

Blowout Preventer (“BOP” or “BOPE”) - A large valve at the top of a well that may be closed if the drilling crew loses control of formation fluids. By closing this valve (usually operated remotely by hydraulic actuators), the drilling crew usually regains control of the reservoir, and procedures can then be initiated to increase the mud weight until it is possible to open the BOP and retain pressure control of the formation. A BOP comes in a variety of styles, sizes and pressure ratings. Since a BOP is critically important to the safety of the crew, the rig and the hole or wellbore itself, the BOP is inspected, tested and refurbished at regular intervals.

BOP abbr : **Blow Out Preventer**. A valve installed on top of the wellhead to control wellbore pressure in the event of a kick.

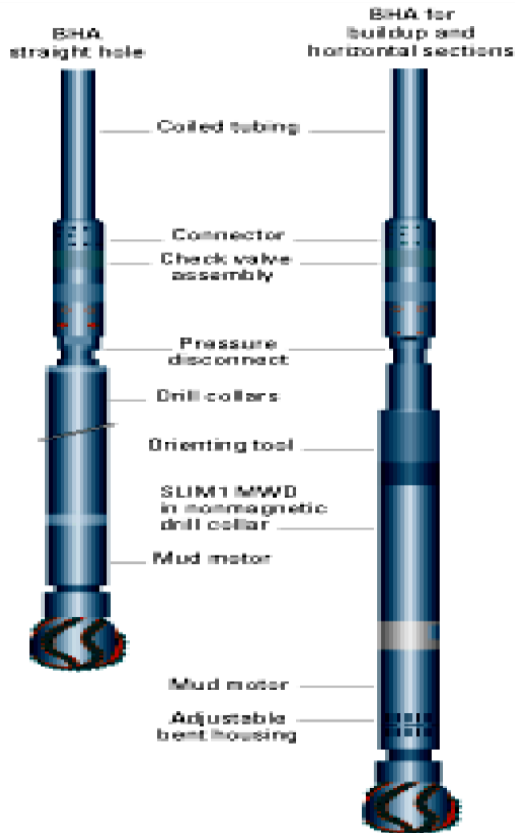
BOP stack n : an assembly of BOPs consisting of annular preventers and ram type preventers. For land drilling the BOP stack is installed just below the rig floor, while for floating rigs the stack is positioned on the seabed.

Borehole - The hole itself, including the openhole or uncased portion of the well. Borehole may refer to the inside diameter of the hole wall, the rock face that bounds the drilled hole.

Bottomhole Assembly (“BHA”) - The lower portion of the drillstring, consisting of (from the bottom up) the bit, bit sub, a mud motor (in certain cases), stabilizers, drill collars, heavyweight drillpipe, jarring devices (“jar”) and crossovers for various thread forms. The bottomhole assembly can also include directional drilling and measuring equipment, measurements-while-drilling tools, logging-while-drilling tools and other specialized devices.

n : the part of the drillstring which is just above the bit and below the drillpipe. It usually consists of drill collars, stabilisers and various other components.

Bottomhole Location (“BHL”) - The actual location of a hole or wellbore at its deepest point.

Bottomhole Pressure (“BHP”) - The pressure at or near the depth of the producing formation.

Bottom hole pressure (bhp) n : the pressure,

1. at the bottom of the borehole, or
2. at a point opposite the producing formation.

Bottoms-up - Pertaining to the drilling mud and cuttings that are calculated or measured to come from the bottom of the hole since the start of circulation.

Box n : the female section of a tool joint or other connection.

Brake n: the device operated by the driller to stop the downward motion of the travelling block and therefore the drillstring.

Break Circulation - To establish circulation of drilling fluids after a period of static conditions. Circulation may resume after a short break, such as taking a survey or making a mousehole connection, or after a prolonged interruption, such as after a round trip.

Break Out - To unscrew drillstring components, which are coupled by various thread forms known as connections, including tool joints and other threaded connections. **Breakout** v : to unscrew one section of pipe from another.

Bridge - A wellbore obstruction caused by a buildup of material such as scale, wellbore fill or cuttings that can restrict borehole access or, in severe cases, eventually close the borehole.

Bridge-off - The accumulation or buildup of material, such as sand or scale, within a wellbore, insofar as the flow of fluids or passage of tools or downhole equipment is severely obstructed. In extreme

cases, the wellbore can become completely plugged or bridged-off, requiring some remedial action before normal production can be resumed.

Bridge Plug (“BP”) - A downhole tool that is located and set to isolate the lower part of the wellbore. Bridge plugs may be permanent or retrievable, enabling the lower wellbore to be permanently sealed from production or temporarily isolated from a treatment conducted on an upper zone.

Bright Spot - A seismic amplitude anomaly or high amplitude that can indicate the presence of hydrocarbons. Bright spots result from large changes in acoustic impedance and tuning effects, such as when a gas sand underlies a shale, but can also be caused by phenomena other than the presence of hydrocarbons, such as a change in lithology. The term is often used synonymously with hydrocarbon indicator.

Building assembly n : a BHA specially designed to increase the inclination (drift angle) of the wellbore.

Build up rate n : the rate at which drift angle is increasing as the wellbore is being deviated from vertical. Usually measured in degrees per 100 ft drilled.

Build up section n : that part of the wellbore's trajectory where the drift angle is increasing.

Bullhead - To forcibly pump fluids into a formation, usually formation fluids that have entered the wellbore during a well control event.

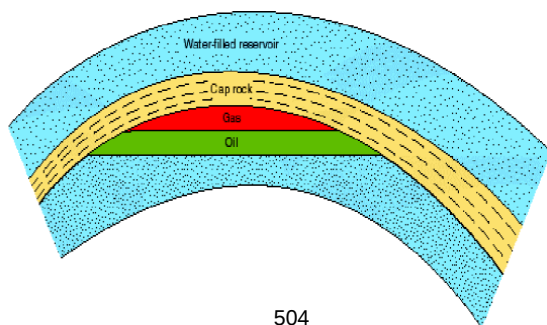
Bumper sub n : a drilling tool, placed in the BHA, consisting of a short stroke slip joint which allows a more constant WOB to be applied when drilling from a floating rig.

Bump the Plug - To observe the increase in pump pressure indicating that the top cement plug has been placed on the bottom plug or landing collar. Bumping the plug concludes the cementing operation.

Cable tool drilling n : an earlier method of drilling used before the introduction of modern rotary methods. The bit was not rotated but reciprocated by means of a strong wire rope.

Caliper log n : a tool run on electric wireline which measures the diameter of the wellbore. It may be used for detecting washouts, calculating cement volumes, or detecting internal corrosion of casing.

Cap Rock - A relatively impermeable rock overlying an oil or gas reservoir and preventing the migration of fluids., commonly shale, anhydrite or salt, that forms a barrier or seal above and around reservoir rock so that fluids cannot migrate beyond the reservoir. It is often found on top of salt domes.

Cap the Well - To regain control of a blowout well by installing and closing a valve on the wellhead.

Carried Working Interest - A working interest generally paid in consideration for work related to the prospect. This interest is paid, or *carried*, for the drilling and/or completion costs as specified in the contract between the parties, by another working interest owner typically until casing point is reached, or through the tanks, meaning through completion of the well, as agreed upon contractually.

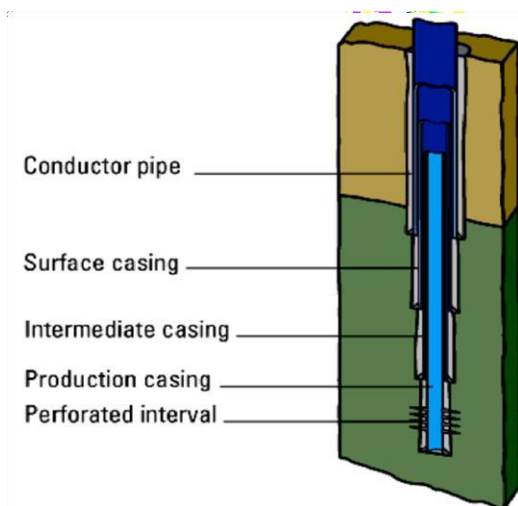
Cased Hole - A wellbore lined with a string of casing or liner. Although the term can apply to any hole section, it is often used to describe techniques and practices applied after a casing or liner has been set across the reservoir zone, such as cased-hole logging or cased-hole testing.

Cased hole *n* : that part of the hole which is supported by a casing which has been run and cemented in place.

Casing (“Csg”) - In the case of drilling, a large-diameter pipe lowered into an openhole and cemented in place. Casing is run to protect freshwater formations (“surface casing”), isolate a zone of lost returns or isolate formations with significantly different pressure gradients (“intermediate casing”). Casing is usually manufactured from plain carbon steel that is heat-treated to varying strengths, but may be specially fabricated of stainless steel, aluminum, titanium, fiberglass and other materials. In the case of completion, a large-diameter pipe cemented in place during the construction process to stabilize the wellbore. The casing forms a major structural component of the wellbore and serves important functions, such as preventing the formation wall from caving into the wellbore and isolating the different formations to prevent the

flow or cross flow of formation fluids. The casing string provides a means of securing surface pressure control equipment and downhole production equipment, such as the production packer. The operation of installing casing is commonly referred to as “running pipe” or “setting pipe.”

Casing *n* : large diameter steel pipe which is used to line the hole during drilling operations.

Casing head Housing *n* : a large receptacle which is installed on top of the surface casing string. It has an upper flanged connection. Once it is installed it provides: a landing shoulder for the next casing string; and a flanged connection for the BOP stack to be connected to the well.

Casing head Spool *n* : a large receptacle which is installed on top of the casing head housing or a previous spool. It has both an upper and lower flanged connection. Once it is installed it provides: a

landing shoulder for the next casing string; access to the annulus between the casing strings and a flanged connection for the BOP stack to be connected to the well.

Casing hanger n : a special component which is made up on top of the casing string to suspend the casing from the previous casing housing or spool.

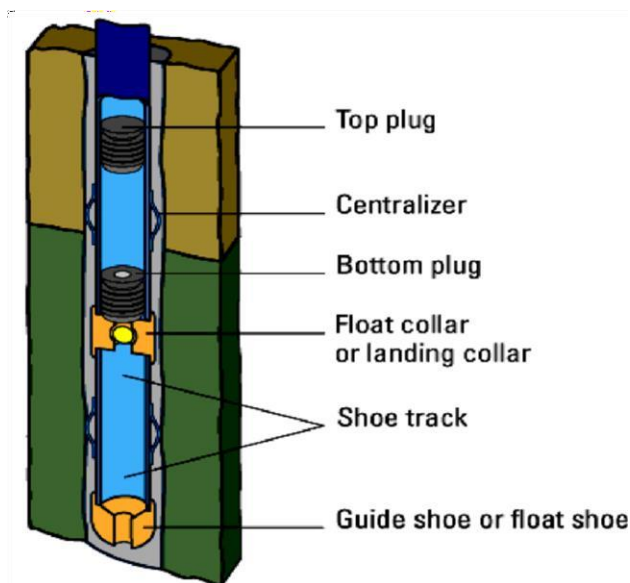
Casing Joint - A length of steel pipe, generally around 40 feet long with a threaded connection at each end. Casing joints are assembled to form a casing string of the correct length and specification for the hole in which it is installed.

Casing Patch - A downhole assembly or tool system used in the remedial repair of casing damage, corrosion or leaks. In some cases, such as in depleted wells, a casing patch may be an economic means of safely deepening a well.

Casing Point or **Pressure Point** - In the case of drilling, the location (or depth) at which “intermediate casing” is run to protect the openhole and control unstable formations or over pressure zones deeper in the hole. In the case of completion, the point at which a decision must be made to either complete the well, as a well capable of producing oil and/or natural gas in commercial quantities, or to plug and abandon the well as a dry hole or noncommercial.

Casing shoe n : a short section of steel pipe filled with concrete and rounded at the bottom. This is installed on the bottom of the casing string to guide the casing past any ledges or irregularities in the borehole. Sometimes called a guide shoe.

Casing Shoe - The bottom of the casing string, including the cement around it, or the equipment run at the bottom of the casing string.

Casing Shoe Test or **Testing the Shoe** - A pressure test applied to the formation directly below a casing shoe. The test is generally conducted soon after drilling resumes after an intermediate casing string has been set. The purpose of the test is to determine the maximum pressures that may be safely applied without the risk of formation breakdown.

Casing string n : the entire length of all the casing joints run into the borehole.

Cathead n : a spool shaped attachment on a winch, around which rope is wound. This can be used for hoisting operations on the rig floor.

Caving: 1. v: collapse of the walls of the borehole. Also referred to as "sloughing".

2. n: a small part of the borehole wall that has collapsed into the hole.

Cement Bond Log ("CBL") - A representation of the integrity of the cement job, especially whether the cement is adhering solidly to the outside of the casing.

Cement Plug - A balanced plug of cement slurry placed in the hole or wellbore. Cement plugs are used for a variety of applications including hydraulic isolation, provision of a secure platform, and in window-milling operations for sidetracking a new hole or wellbore.

Cementing v : the placement of a liquid slurry of cement and water inside or outside of the casing. Primary cementing is carried out immediately after the casing is run. Secondary cementing is carried out when remedial work is required.

Cement channeling v : the irregular displacement of mud by cement, leaving voids in the cement sheath between the casing and the borehole, thereby reducing the effectiveness of the cement sheath.

Cement head n : a manifold system installed on the top of the casing which allows the cement slurry to be pumped from the cement unit down the casing string. The cement head is also used for releasing the top and bottom cement plugs.

Cement plug n :

1. A specific volume of cement placed at some point in the wellbore to seal off the well.
2. A device used during a primary cement job to separate the cement slurry from contaminating fluids in the casing. A wiper plug is pumped ahead of the slurry and a shut off plug behind the slurry.

Cement Slurry n: A mixture of cement powder, water and additives

which harden to form a cement sheath or cement plug in a well.

Cement Squeeze or Squeeze Job - A remedial cementing operation designed to force cement into leak paths in wellbore tubulars. The required squeeze pressure is achieved by carefully controlling pump pressure. Squeeze cementing operations may be performed to repair poor primary cement jobs, isolate perforations or repair damaged casing or liner.

Centraliser n : a device secured around the casing which is designed to support and centralise the casing in deviated wellbores.

Centrifugal pump n : a pump consisting of an impellor, shaft and casing which discharges fluid by centrifugal force. Often used for mixing mud.

Centrifuge n : a piece of solids control equipment which separates out particles of varying density.

Chain tongs n : a tool used by roughnecks on the rig floor to tighten or loosen a connection. The tool consists of a long handle and an adjustable chain which will fit a variety of pipe sizes.

Channeling - The condition in which cement flows in a channel only on some sides of the casing or borehole annulus, and thus does not provide adequate hydraulic isolation in all radial azimuths.

Check valve n : a valve which permits flow in one direction only.

Choke - A device incorporating an orifice that is used to control fluid flow rate or downstream system pressure. Chokes are available in several configurations for both fixed and adjustable modes of operation. Adjustable chokes enable the fluid flow and pressure parameters to be changed to suit process or production requirements. Fixed chokes do not provide this flexibility, although they are more resistant to erosion under prolonged operation or production of abrasive fluids.

Choke n : an orifice installed in a line to restrict and control the flow rate.

Choke line n : a pipe connected to the BOP stack which allows fluids to be circulated out of the annulus and through the choke manifold when a well killing operation is being performed.

Choke manifold n : an arrangement of pipes, valves and chokes which allows fluids to be circulated through a number of routes.

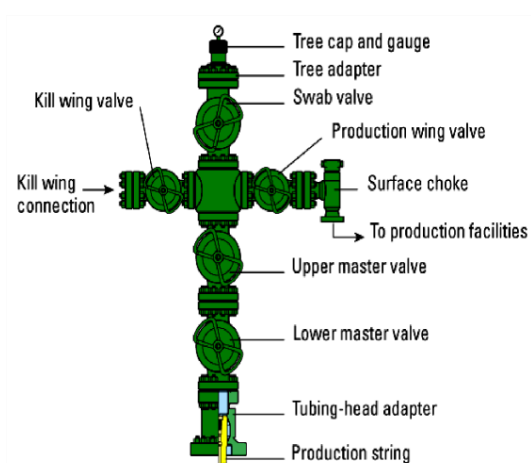
Christmas Tree - An assembly of valves, spools, pressure gauges and chokes fitted to the wellhead of a completed well to control production. Christmas trees are available in a wide range of sizes

and configurations, such as low or high-pressure capacity and single or multiple completion capacity.

Christmas tree *n* : an assembly of control valves and fittings installed on top of the wellhead. The Christmas tree is installed after the well has been completed and is used to control the flow of oil and gas.

Circulate *v* : to pump drilling fluid through the drillstring and wellbore, returning to the mud pits. This operation is carried out during drilling and is also used to improve the condition of the mud while drilling is suspended.

Circulate or Circulation (“Circ”) - To pump drilling fluid through the whole active fluid system. The round trip made by drilling fluid; down through the drillstring, up on the outside of the drillstring (between the drillpipe and the walls of the hole), through the mud system and then back down the drillstring again.

Circulate and Condition Mud (“C&CM”) - The operation of circulating the drilling fluids to either increase or decrease the mud weight.

Clay n : a term used to describe the aluminium silicate minerals which are plastic when wet and have no well-developed parting along bedding planes. Such material is commonly encountered while drilling a well.

Clay minerals n : the constituents of a clay which provide its plastic properties. These include kaolinite, illite, montmorillonite and vermiculite.

Cleanup - A period of controlled production, generally following the perforating of a zone or a stimulation treatment, during which time completion/treatment fluids return from the reservoir formation.

Closed Mud System or **Closed Loop System** - A mud and solids control system in which the only discarded waste is moist, drilled-up rock materials. Such systems are used for drilling wells in environmentally sensitive areas.

Closure n : the shortest horizontal distance from a particular survey station back to the reference point.

Coiled Tubing - A continuous, jointless hollow steel cylinder that is stored on a reel and can be uncoiled or coiled repeatedly as required; coiled tubing is increasingly being used in well completion and servicing instead of traditional tubing, which is made up of joined sections of pipe.

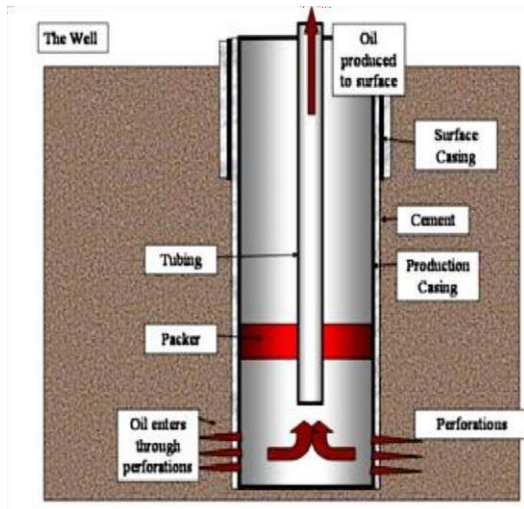
Combination string n : a casing string which is made up of various different grades or weights of casing (sometimes referred to as a tapered string when different sizes of casing are used).

Company Man - The representative of the oil company or operator on a drilling location, who is responsible for the safety and efficiency of the project.

Company man n : an employee of an operating company whose job is to represent the operator's interests on the drilling rig (sometimes referred to as "drilling supervisor" or "company man").

Compass unit n : the component of a survey instrument used to measure azimuth.

Completion - A generic term used to describe the assembly of downhole tubulars and equipment required to enable safe and efficient production from an oil and or natural gas well.

Completion

v : the activities and methods used to prepare a well for the production of oil or gas.

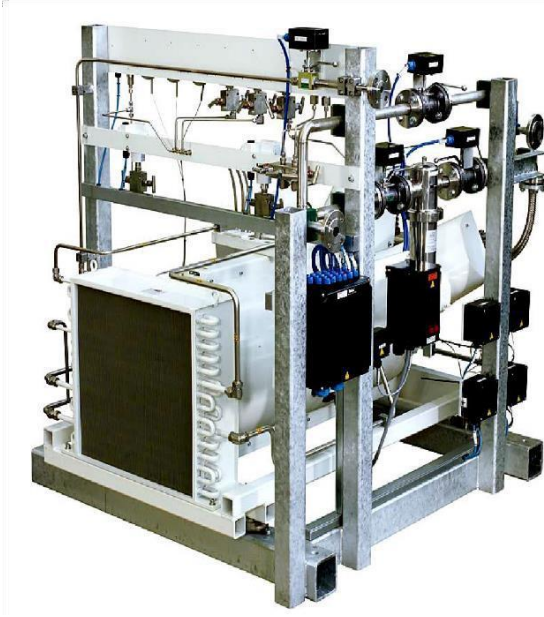
n: the tubing and accessories installed in the production casing and through which the produced fluid flows to surface.

Completion Fluid - A solids-free liquid used to “complete” an oil and/or natural gas well. This fluid is placed in the wellbore to facilitate final operations before initiation of production, such as setting screens, production liners, packers, downhole valves or shooting perforations into the producing zone.

Composite Log - A single log created by splicing together two logs of the same type run at different times in the well; or by splicing two different types of log run at the same time.

Compression Set Packer - A type of downhole packer that is made active or set by applying compressive force to the packer assembly.

Compressor - A device that raises the pressure of air or natural gas. A compressor normally uses positive displacement to compress the natural gas to higher pressures so that the gas can flow into pipelines and other facilities.

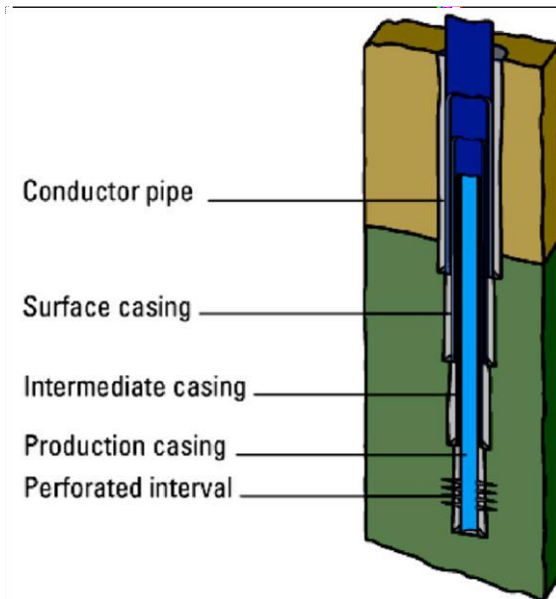
Condensate - A hydrocarbon that is in the gaseous phase at reservoir conditions but condense into liquid as it travels up the wellbore and reaches separator conditions.

Condensate Liquids - Hydrocarbons that are in the gaseous phase at reservoir conditions but condense into liquid as they travel up the wellbore and reach separator conditions

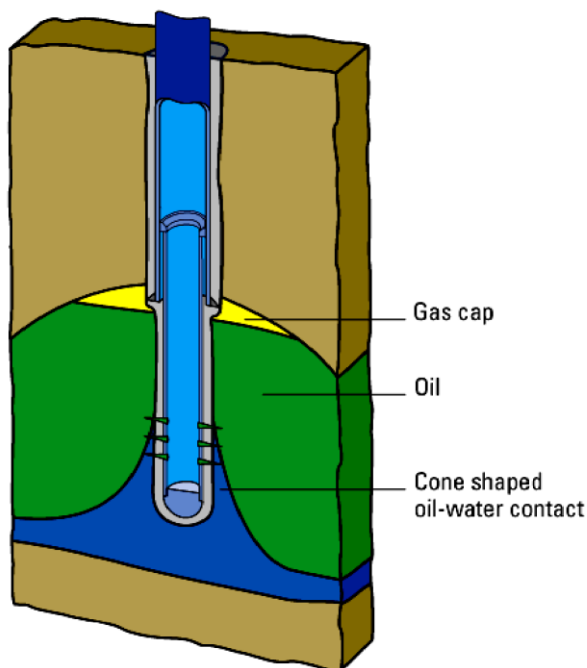
Conductor line n : a small diameter wireline which carries electric current. This is used for logging tools and steering tools.

Conductor pipe n : a short string of casing of large diameter which is normally the first casing string to be run in the hole.

Conductor Pipe or Conductor Casing - The casing string that is usually put into the borehole first to prevent the sides of the hole from caving into the borehole. This casing, sometimes called drive pipe, is generally a short length and is sometimes driven into the ground.

Coning - The change in oil-water or gas-oil contact profiles as a result of drawdown pressures during production. Coning occurs in vertical or slightly deviated wells and is affected by the characteristics of the fluids involved and the ratio of horizontal to vertical permeability. Coning can also result from producing a well at high rate of production.

Connection v : the joining of a section of drillpipe to the top of the drillstring as drilling proceeds.

Core barrel n : a special tool which is installed at the bottom of the drillstring to capture and retain a core sample which is then recovered when the string is pulled out of the hole.

Core Bit (Core Head) n: A donut shaped drilling bit used just below the core barrel to cut a cylindrical sample of rock.

Correction run n : a section of hole which must be directionally drilled to bring the well path back onto the planned course.

Crater n : a large hole which develops at the surface of a wellbore caused by the force of escaping gas, oil or water during a blowout.

Cross-over n : a sub which is used to connect drill string components which have different types or sizes of threads.

Crown block n : an assembly of sheaves or pulleys mounted on beams at the top of the derrick over which the drilling line is reeved.

Crude Oil (“Oil”) - A general term for unrefined petroleum or liquid petroleum.

Cuttings - Small pieces of rock that break away due to the action of the bit. Cuttings are screened out of the drilling mud system at the “shale shakers” and are monitored for composition, size, shape, color, texture, hydrocarbon content and other properties.

Cuttings n : the fragments of rock dislodged by the bit and carried back to surface by the drilling fluid.

Day Rate - The daily cost to the operator of renting the drilling rig and the associated costs of personnel and routine supplies. This cost may or may not include fuel, and does not include capital goods, such as casing and wellheads, or special services, such as logging or cementing. In most of the world, the day rate represents roughly half of the cost of the well. Similarly, the total daily cost to drill a well (spread rate) is roughly double what the rig day rate amount is.

Deadline n : that part of the drilling line between the crown block and the deadline anchor. This line remains stationary as the travelling block is hoisted.

Deadline anchor n : a device to which the deadline is attached and securely fastened to the derrick substructure.

Defecting tool n : a piece of drilling equipment which will change the inclination and/ or direction of the hole.

Degasser n : a piece of equipment used to remove unwanted gas from the drilling mud.

Delay Rental - Consideration paid to the lessor by a lessee to extend the terms of an oil, gas and mineral lease in the absence of operations and or production that is contractually required to hold the lease. This consideration is usually required to be paid on or before the anniversary date of the oil, gas and mineral lease during its primary term, and typically extends the lease for an additional year. Nonpayment of the delay rental without production or commencement of operations will result in abandonment of the lease after its primary term has expired.

Deliverability Test - Tests in an oil and/or gas well to determine its flow capacity at specific conditions of reservoir and flowing pressures. The absolute open flow potential can be obtained from these tests, and then the inflow performance relationship can be generated. A deliverability test also is called a productivity test.

Density ρ : the mass of a substance per unit volume. Drilling fluid density is usually expressed in psi/ft, Kg/m³, g/cc or ppg.

Departure α : one of the coordinates used to plot the path of the well on the horizontal plane (along the x axis).

Depletion - The drop in reservoir pressure or hydrocarbon reserves resulting from production of reservoir fluids.

Deposit - An accumulation of oil and or natural gas which is capable of commercial production.

Derrick - The structure used to support the crown blocks and the drillstring of a drilling rig.

Derrick n : a large load-bearing structure from which the hoisting system and therefore the drillstring is suspended.

Derrickman n : a member of the drilling crew whose work station is on the monkey board high up in the derrick. From there he handles the upper end of the stands of drillpipe being raised or lowered. He is also responsible for maintaining circulation equipment and carrying out routine checks on the mud.

Desander n : a hydrocyclone used to remove sand from the drilling mud.

Desilter n : a hydrocyclone used to remove fine material (silt size) from the drilling mud.

Development - The phase of petroleum operations that occurs after exploration has proven successful, and before full-scale production. The newly discovered oil or natural gas field is assessed during an appraisal phase, a plan to fully and efficiently exploit it is created, and additional wells are usually drilled (a “development well”). A development well is drilled specifically into a previously discovered field for the purpose of producing oil and/or natural gas.

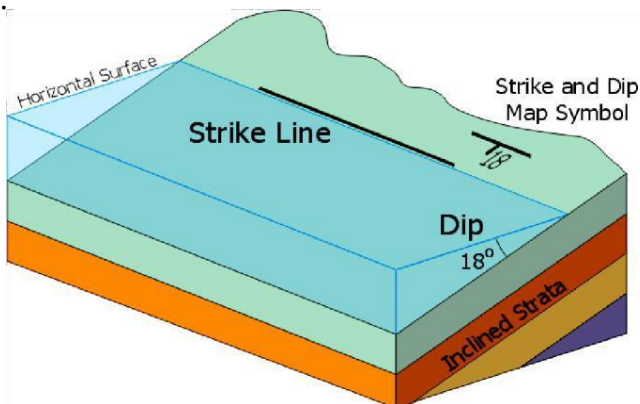
Development well n : a well drilled in a proven field to exploit known reserves. Usually one of several wells drilled from a central platform.

Deviation n : a general term referring to the horizontal displacement of the well. May also be used to describe the change in drift angle from vertical (inclination).

Deviation - The angle at which a hole or wellbore diverges from vertical. Wells can deviate from vertical because of the dips in the beds being drilled through. Wells can also be deliberately deviated with the use of a whipstock or other steering mechanism. Wells are often deviated or turned to a horizontal direction to increase exposure to producing zones, intersect a larger number of fractures, or to follow a complex structure.

Diamond bit : a bit which has a steel body surfaced with diamonds to increase wear resistance.

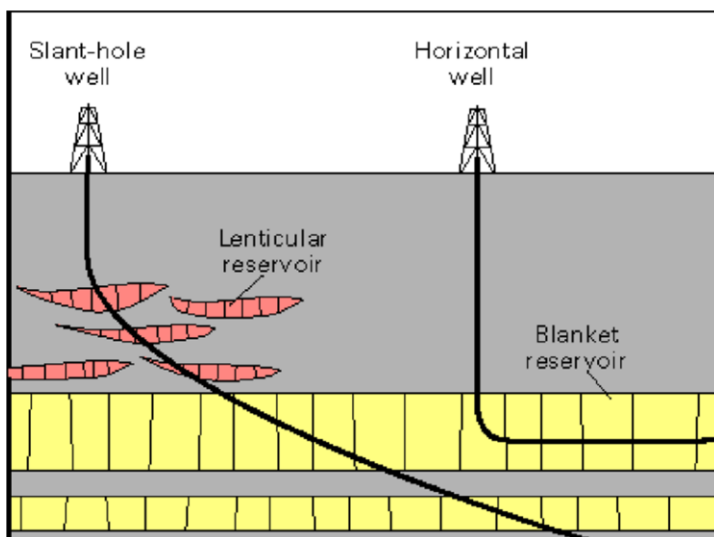
Dip - The magnitude of the inclination of a plane from horizontal. True, or maximum, dip is measured perpendicular to strike. Apparent dip is measured in a direction other than perpendicular to strike.

Directional Drilling - The intentional “deviation” of a hole from the path it would naturally take. This is accomplished with the use of whipstocks, bottomhole assembly configurations, instruments to measure the path of the hole in three-dimensional space, data links to communicate measurements taken downhole to the surface, mud motors and special bottomhole assembly components and drill bits.

In some cases, such as drilling steeply dipping formations or unpredictable deviation in conventional drilling operations, directional drilling techniques may be employed to ensure that the hole is drilled vertically.

Directional drilling : n the intentional deviation of a wellbore in order to reach a certain objective some distance from the rig.

Directional surveying n : a method of measuring the inclination and direction of the wellbore by using a downhole instrument. The well must be surveyed at regular intervals to accurately plot its course.

Discovery well n : the first well drilled in a new field which successfully indicates the presence of oil or gas reserves.

Displace v : to move a liquid (e.g. cement slurry) from one position to another by means of pumping another fluid behind it.

Displacement fluid n : the fluid used to force cement slurry or some other material into its intended position. (e.g. drilling mud may be used to displace cement out of the casing into the annulus).

Division Order - An agreement between the operator and net revenue interest owner in which the parties specify the fractional type of interest attributed to the revenue interest owner by the operator after an examination of title.

Dog house n : a small enclosure on the rig floor used as an office by the driller and as a storage place for small items.

Dog leg n : a sharp bend in the wellbore which may cause problems tripping in and out of the hole.

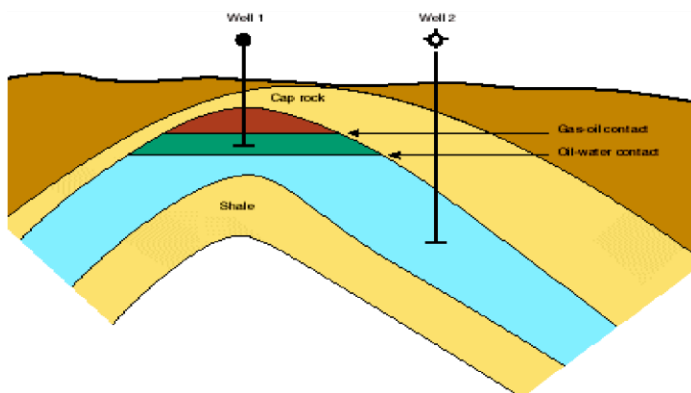
Dog leg severity n : a parameter used to represent the change in inclination and azimuth in the well path (usually given in degrees per 100 ft).

Dope - Any of various viscous materials used on pipe or tubing threads as a lubricant, and to prevent corrosion; a tar base coating for pipelines to prevent corrosion.

Dope n : a lubricant for the threads of oilfield tubular goods.

Double n : a section of drillpipe, casing or tubing consisting of two single lengths screwed together.

Downdip - Located down the slope of a dipping plane or surface. In a dipping (not flat-lying) hydrocarbon reservoir that contains natural gas, oil and water, the natural gas is updip, the gas-oil contact is downdip from the natural gas, and the oil-water contact is still farther downdip.

Downhole - A term to describe tools, equipment, and instruments used in the hole or wellbore, also, conditions or techniques applying to the hole or wellbore.

Downhole motor n : a special tool mounted in the BHA to drive the bit without Department of Petroleum Engineering, rotating the drill string from surface (see positive displacement motor).

Downhole telemetry n : the process whereby signals are transmitted from a downhole sensor to a surface readout instrument. This can be done by a conductor line (as on steering tools) or by mud pulses (as in MWD tools).

Drag n : The force required to move the drillstring due to the drillstring being in contact with the wall of the borehole.

Drag bit n : a drilling bit which has no cones or bearings but consists of a single unit with a cutting structure and circulation passageways. The fishtail bit was an early example of a drag bit, but is no longer in common use. Diamond bits are also drag bits.

Drawworks - The collective name for the hoisting drum, cable, shaft, clutches, power take off, brakes, and other machinery used on a drilling rig. Drawworks are located on one side of the derrick

floor, and serve as a power-control center for the hoisting gear and rotary elements of the drillstring.

Drawworks n : the large winch on the rig which is used to raise or lower the drill string into the well.

Drift angle n : the angle which the wellbore makes with the vertical plane (see inclination).

Drill collar n : a heavy, thick-walled steel tube which provides weight on the bit to achieve penetration. A number of drill collars may be used between the bit and the drillpipe.

Drill Collars (“DC”) - A component of a drillstring that provides weight on the bit for drilling.

Driller - One who operates a drilling rig; the person in charge of drilling operations and who supervises the drilling crew.

Driller n : the employee of the drilling contractor who is in charge of the drilling rig and crew. His main duties are to operate the drilling equipment and direct rig floor activities.

Drilling contractor n : an individual or company that owns the drilling rig and employs the crew required to operate it.

Drilling crew n : the men required to operate the drilling rig on one shift or tour. This normally comprises a driller, derrickman and 2 or 3 roughnecks.

Drilling fluid n : the fluid which is circulated through the drillstring and up the annulus back to surface under normal drilling operations. Usually referred to as mud.

Drilling line n : the wire rope used to support the travelling block, swivel, kelly and drillstring.

Drilling Mud or Drilling Fluid - A special mixture of clay, water, and chemical additives pumped downhole through the drillpipe and drill bit. The mud cools the rapidly rotating bit; lubricates the drillpipe as it turns in the hole; carries rock cuttings to the surface; and serves as a plaster to prevent the wall of the hole from crumbling or collapsing. Drilling mud also provides the weight or hydrostatic head to prevent extraneous fluids from entering the hole and to control downhole pressures that may be met with.

Drilling Procedure - The engineering plan for constructing the wellbore. The plan includes well geometries, casing programs, mud considerations, well control concerns, initial bit selections, offset well information, pore pressure estimations, economics and special procedures that may be needed during the well. Although drilling

procedures are carefully developed, they are subject to change if drilling conditions dictate.

Drillpipe (“DP”) - Steel pipe screwed together and used to carry and rotate the drilling tools in a well, and to permit the circulation of drilling fluid. Drillpipe comes in lengths of approximately 30 feet. As the well is drilled deeper, they must constantly disconnect the drillstring, thread on another 30 foot section and then drill deeper.

Drill pipe n : a heavy seamless pipe which is used to rotate the bit and circulate the drilling fluid. Lengths of drill pipe 30ft long are coupled together with tool joints to make the drillstring.

Drill ship n : a specially designed ship which is used to drill a well at an offshore location.

Drill stem n : used in place of drillstring in some locations. Describes all the drilling components from the swivel down to the bit.

Drill stem test (DST) n : a test which is carried out on a well to determine whether or not oil or gas is present in commercial quantities. The downhole assembly consists of a packer, valves and a pressure recording device, which are run on the bottom of the drill stem.

Drill string n : the string of drill pipe with tool joints which transmits rotation and circulation to the drill bit. Sometimes used to include both drill collars and drill pipe.

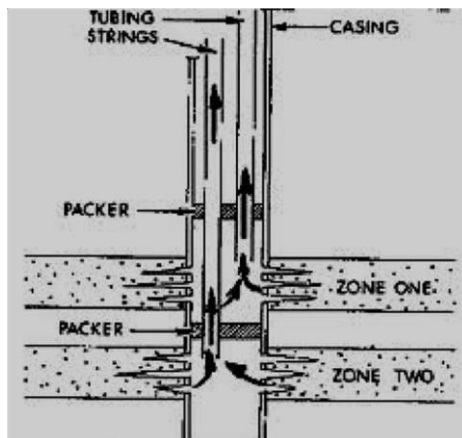
Drop off section n : that part of the well's trajectory where the drift angle is decreasing (i.e. returning to vertical).

Dry and Abandon (“D&A”) - A well which is drilled and did not encounter oil and/or natural gas in commercial quantities and is subsequently abandoned.

Dry Gas - Natural gas from a well that is free of liquid hydrocarbons, or gas that has been treated to remove all liquids; pipeline gas.

Dry Hole - A well that has not encountered hydrocarbons in economically producible quantities.

Dual Completion - A single wellbore having tubulars and equipment that enable production from two segregated zones. In most cases, two tubing strings will be used to provide the necessary level of control and safety for the fluids from both zones. However, in some simple dual completions, the second or upper zone is produced up the tubingcasing annulus.

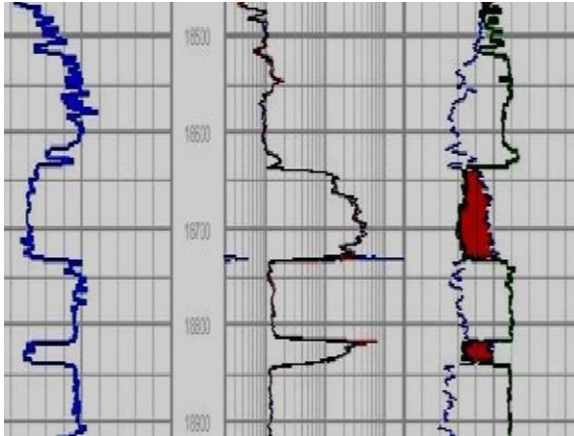
Duplex pump n : a reciprocating positive displacement pump having 2 pistons which are double acting. Used as the circulating pump on some older drilling rigs.

Dynamic positioning n : a method by which a floating drilling rig or drill ship is kept on location. A control system of sensors and thrusters is required.

Easting n : one of the co-ordinates used to plot a deviated well's position on the horizontal plane (along the x axis).

Electrical Log (“ELOG”) - An electrical survey of an uncased hole which reflects the degree of resistance of the rock strata to electric current. From the results of the survey, geologists are able to

determine the nature of the rock penetrated in the hole and some indications of its permeability. **Electric logging** v : the measurement of certain electrical characteristics of formations traversed by the borehole. Electric logs are run on conductor line to identify the type of formations, fluid content and other properties.

Elevator - A hinged mechanism that may be closed around drillpipe or other drillstring components to facilitate lowering them into the hole or lifting them out of the hole.

Elevators n : a lifting collar connected to the travelling block,

which is used to raise or lower pipe into the wellbore. The elevators are connected to the travelling block by links or bails.

Emulsion n : a mixture in which one liquid (dispersed phase) is uniformly distributed in another liquid (continuous phase). Emulsifying agents may be added to stabilize the mixture.

Event - An appearance of seismic data as a diffraction, reflection, refraction or other similar feature produced by an arrival of seismic energy. An “event” can be a single wiggle within a trace, or a consistent lining up of several wiggles over several traces. An event in a seismic section can represent a geologic interface, such as a fault, unconformity or change in lithology.

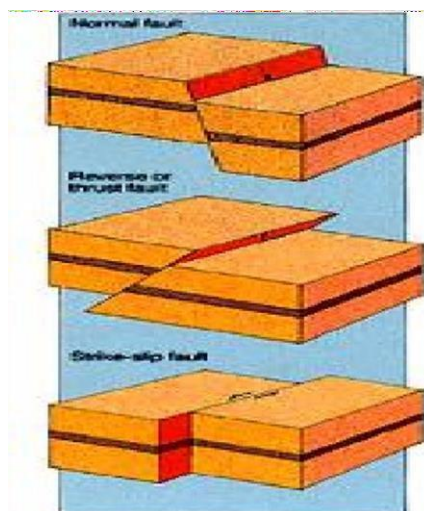
Expendable Gun - A perforating gun assembly that disintegrates upon firing, thereby reducing the volume and dimensions of retrieved components. Expendable guns are typically used where wellbore restrictions allow only limited access, as in through-tubing applications. The distortion caused to the gun assembly during firing would typically prevent recovery of a conventional gun design through the limited clearances. The expendable gun assembly breaks into small pieces that drop to the bottom of the well, leaving only a relatively small subassembly that is easily recovered to surface.

Expendable Plug - A temporary plug, inserted in the completion assembly before it is run, to enable pressure testing of the completed string. With the operation complete, the expendable plug can be pumped out of the assembly, thereby avoiding a separate retrieval run.

Exploration well n : a well drilled in an unproven area where no oil and gas production exists (sometimes called a "wildcat").

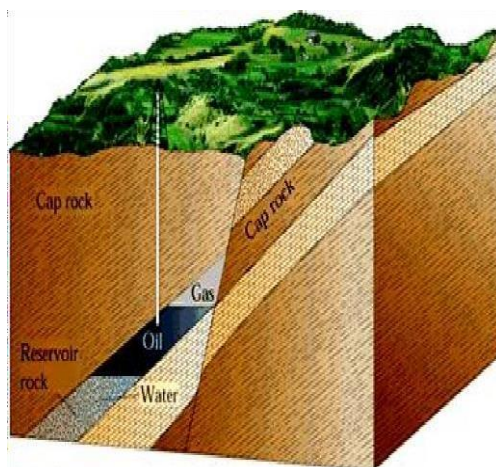
Fastline n : the end of the drilling line which is attached to the drum of the drawworks.

Fault - A break or planar surface in brittle rock across which there is observable displacement. Depending on the relative direction of displacement between the rocks, or fault blocks, on either side of the fault, its movement is described as normal, reverse or strike-slip.

Fault n : a geological term which denotes a break in the subsurface strata. On one side of the fault line the strata has been displaced upwards, downwards or laterally relative to its original position.

Fault Trap - A type of structural hydrocarbon trap in which closure is controlled by the presence of at least one fault surface.

Field n : a geographical area in which oil or gas wells are producing from a continuous reservoir.

Field (“FLD”) - The area encompassing a group of producing oil and or gas wells, generally from the same pool.

Filter cake n : the layer of concentrated solids from the drilling mud that forms during natural filtration on the sides of the borehole. Sometimes called "wall cake" or "mud cake".

Filter press n : a device used in the measurement of the mud's filtration properties.

Filtrate n : a fluid which has passed through a filter. In drilling it usually refers to the liquid part of the mud which enters the formation.

Filtration v : the process by which the liquid part of the drilling fluid is able to enter a permeable formation, leaving a deposit of mud solids on the borehole wall to form a filter cake.

Fish n : any object accidentally left in the wellbore during drilling or workover operations, which must be removed before work can proceed.

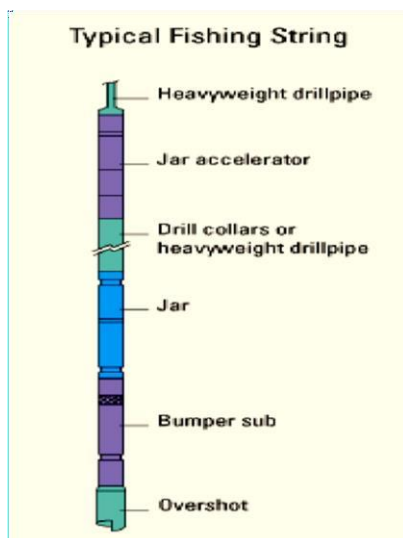
Fish (“Fsh”) - Anything left in a hole or wellbore. It does not matter whether “the fish” consists of junk metal, a hand tool, a length of drillpipe or drill collars, or an expensive mud motor and directional drilling package. Once the component is lost, it is properly referred to as simply “the fish.” Typically, anything put into the hole is accurately measured and sketched, so that appropriate fishing tools can be selected if the item must be fished out of the hole.

Fishing v : the process by which a fish is removed from the wellbore. It may also be used for describing the recovery of certain pieces of downhole completion equipment when the well is being reconditioned during a workover.

Fishing tool n : a specially designed tool which is attached to the drill string in order to recover equipment lost in the hole.

Fishing Tool - A general term for special mechanical devices used to aid the recovery of equipment lost downhole. These devices generally fall into four classes: diagnostic, inside grappling, outside grappling, and force intensifiers or jars. Diagnostic devices may range from a simple impression block made in a soft metal, usually lead, that is dropped rapidly onto the top of the fish so that upon

inspection at the surface, the crew may be able to custom design a tool to facilitate attachment to and removal of the fish. Other diagnostic tools may include electronic instruments and even downhole sonic or visual bandwidth cameras. Inside grappling devices, usually called spears, generally have a tapered and threaded profile, enabling the crew to first guide the tool into the top of the fish, and then thread the fishing tool into the top of the fish so that recovery may be attempted. Outside grappling devices, usually called “overshots”), are fitted with threads or another shape that “swallows” the fish and does not release it as it is pulled out of the hole. Overshots are also fitted with a crude drilling surface at the bottom, so that the overshot may be lightly drilled over the fish, sometimes to remove rock or metallic junk that may be part of the sticking mechanism. Jars are mechanical downhole hammers, which enable the crew to deliver high-impact loads to the fish, far more than what could be applied in a quasi-static pull from the surface.

Flange **up** **v** : to connect various components together (e.g. in wellheads or piping systems).

Flare **n** : an open discharge of fluid or gas to the atmosphere. The flare is often ignited to dispose of unwanted gas around a completed well.

Flare - To burn unwanted natural gas through a pipe or stack.

Flex joint **n** : a component of the marine riser system which can accommodate some lateral movement when drilling from a floater.

Float collar **n** : a special device inserted one or two joints above the bottom of a casing string. The float collar contains a check valve which permits fluid flow in a downward direction only. The

collar thus prevents the back flow of cement once it has been displaced.

Floater n : general term used for a floating drilling rig.

Float shoe n : a short cylindrical steel component which is attached to the bottom of a casing string. The float shoe has a check valve and functions in the same manner as the float collar. In addition the float shoe has a rounded bottom which acts as a guide shoe for the casing.

Float sub n : a check valve which prevents upward flow through the drill string.

Flocculation v : the coagulation of solids in a drilling fluid produced by special additives or contaminants in the mud.

Flowing Tubing Pressure (“FTP”) - The pressure on the tubing as a well flows oil and or natural gas.

Flowing Well - A well capable of producing oil by its own energy, without the aid of a pump or other means.

Flowline - A surface pipeline carrying oil, natural gas or water that connects the christmas tree to a manifold or to production facilities, such as a heater-treater and separator.

Fluid Level - The depth, or distance from surface, that the fluid in a well incapable of natural flow will reach under static conditions.

Fluid loss v : the transfer of the liquid part of the mud to the pores of the formation. Loss of fluid (water plus soluble chemicals) from the mud to the formation can only occur where the permeability is sufficiently high. If the pores are large enough the first effect is a

"spurt loss", followed by the build up of solids (filter cake) as filtration continues.

Formation - A general term for the rock around the borehole. In transmitted to the surface. The gamma ray signals thus picked up indicate to the geologist the relative density of the rock formation penetrated by the hole at different intervals.

Formation n : a bed or deposit composed throughout of substantially the same kind of rock to form a lithologic unit.

Formation fluid n : the gas, oil or water which exists in the pores of the formation.

Formation Damage - A general term to describe the reduction in permeability to the nearwellbore area of a reservoir formation. There are several recognized damage mechanisms, such as the invasion of incompatible fluids swelling the formation clays, or fine solids from dirty fluids plugging the formation matrix.

Formation pressure n : the pressure exerted by the formation fluids at a particular point in the formation. Sometimes called "reservoir pressure" or "pore pressure".

Formation testing v : the measurement and gathering of data on a formation to determine its potential productivity.

Fracture n : a break in the rock structure along a particular direction. Fractures may occur naturally or be induced by applying downhole pressure in order to increase permeability.

Fracture gradient n : a measure of how the strength of the rock (i.e. its resistance to break down) varies with depth.

Fulcrum assembly n : a bottom hole assembly which is designed to build hole inclination.

Gamma Ray Log (“GR”) - A well logging technique wherein a hole is bombarded with gamma rays from a gamma ray emitting device to induce output signals that are then recorded and transmitted to the surface. The gamma ray signals thus picked up indicate to the geologist the relative density of the rock formation penetrated by the hole at different intervals.

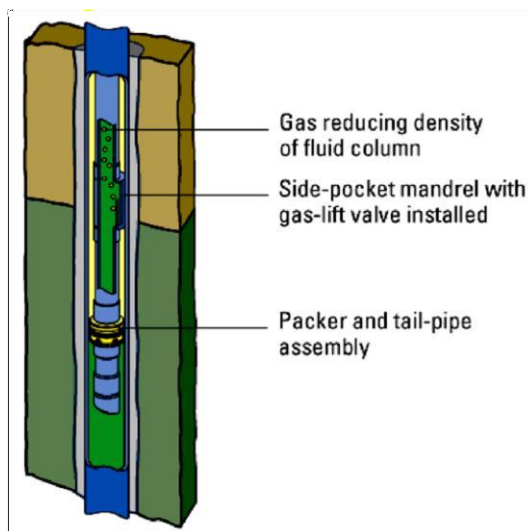
Gas Cap - The natural gas that accumulates in the upper portions of a reservoir where the pressure, temperature and fluid characteristics are conducive to free natural gas.

Gas cap n : the free gas phase which is sometimes found overlying an oil zone and occurs within the same formation as the oil.

Gas cut mud n : mud which has been contaminated by formation gas.

Gas Lift (“G/L”) - An artificial-lift method in which gas is injected into the production tubing to reduce the hydrostatic pressure of the fluid column. The resulting reduction in bottomhole pressure allows the reservoir liquids to enter the wellbore at a higher flow rate. The injection gas is typically conveyed down the tubing-casing annulus and enters the production train through a series of “gas-lift valves.” The gas-lift valve position, operating pressures and gas injection rate are determined by specific well

conditions.the context of formation evaluation, the term refers to the volume of rock seen by a measurement made in the borehole, as in a log or a well test.

Gas show n : the gas that is contained in mud returns, indicating the presence of a gas zone.

Gas injector n : a well through which produced gas is forced back into the reservoir to maintain formation pressure and increase the recovery factor.

Gathering Lines - The pipes used to transport oil and/or gas from a field to the main pipeline in the area.

Gel n : a semi-solid, jelly-like state assumed by some colloidal dispersions at rest. When agitated the gel converts to a fluid state.

Gel strength n : the shear strength of the mud when at rest. Its ability to hold solids in suspension. Bentonite and other colloidal clays are added to the mud to increase gel strength.

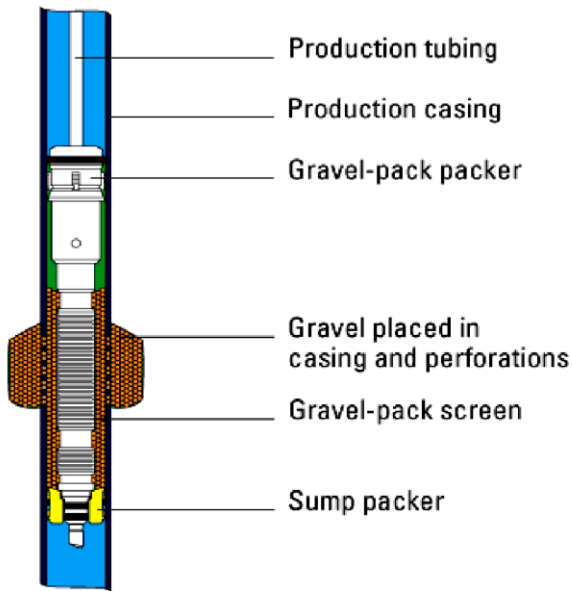
Generator - The person or company that assembles and prepares the geological data necessary to drill an oil and/or natural gas well. The generator usually earns a Carried Working Interest or a Back-in After Payout Working Interest in the well.

Geostatic pressure n : the pressure exerted by a column of rock. Under normal conditions this pressure is approximately 1 psi per foot. This is also known as.

H "lithostatic pressure" or "overburden pressure".

Going in the Hole (“GIH”) - An operation whereby the drillstring or any tools are lowered into the hole or wellbore.

Gravel Pack - A sand-control method used to prevent production of formation sand. In gravel pack operations, a steel screen is placed in the wellbore and the surrounding annulus packed with prepared gravel of a specific size designed to prevent the passage of formation sand. The primary objective is to stabilize the formation while causing minimal impairment to well productivity.

Gross Pay - The total thickness of a reservoir rock, including the impervious layers which do not contain hydrocarbons.

Guideline tensioner n : a pneumatic or hydraulic device used to provide a constant tension on the wire ropes which run from the subsea guide base back to a floating drilling rig.

Guide shoe n : See Float Shoe.

Gunk n : a term used to describe a mixture of diesel oil, bentonite and sometimes cement which is used to combat lost circulation.

Gumbo n : clay formations which contaminate the mud as the hole is being drilled. The clay hydrates rapidly to form a thick plug which cannot pass through a marine riser or mud return line.

Gusher n : an uncontrolled release of oil from the wellbore at surface.

Gyro multi-shot n : a surveying device which measures and provides a series of photographic images showing the inclination and direction of the wellbore. It measures direction by means of a gyroscopic compass.

Gyro single-shot n : a surveying device which measures the inclination and direction of the borehole at one survey station. It measures direction by means of a gyroscopic compass

Gyroscope n : a wheel or disc mounted on an axle and free to spin rapidly about one axis, but free to rotate about one or both of the other two axes. The inertia of the wheel keeps the axis aligned with the reference direction (True North in directional survey tools).

Hole opener n : a special drilling tool which can enlarge an existing hole to a larger diameter.

Hook n : the large component attached to the travelling block from which the drill stem is suspended via the swivel.

Hook - The high-capacity J-shaped equipment used to hang various other equipment, particularly the swivel and kelly and the elevator bails. The hook is attached to the bottom of the traveling block and provides a way to pick up heavy loads with the traveling block. The hook is either locked (the normal condition) or free to

rotate, so that it may be mated or decoupled with items positioned around the rig floor, not limited to a single direction.

Hopper n : a large funnel shaped device into which dry material (e.g. cement or powdered clay) can be poured. The purpose of the hopper is to mix the dry material with liquids injected at the bottom of the hopper.

Horizon - An informal term used to denote a surface in or of rock, or a distinctive layer of rock that might be represented by a reflection in seismic data. The term is often used incorrectly to describe a zone from which hydrocarbons are produced.

Hot Oiling - Circulation of heated fluid, typically oil, to dissolve or dislodge paraffin deposits from the production tubing.

Hydrostatic pressure n : the load exerted by a column of fluid at rest. Hydrostatic pressure increases uniformly with the density and depth of the fluid.

Inclination n : a measure of the angular deviation of the wellbore from vertical. Sometimes referred to as "drift angle".

Injection n : usually refers to the process whereby gas, water or some other fluid is forced into the formation under pressure.

Impermeable adj : preventing the passage of fluid through the pores of the rock.

Insert bit n : a type of roller cone bit where the cutting structure consists of specially designed tungsten carbide cutters set into the cones.

Intermediate casing n : a string of casing set in the borehole to keep the hole from caving and to seal off troublesome formations.

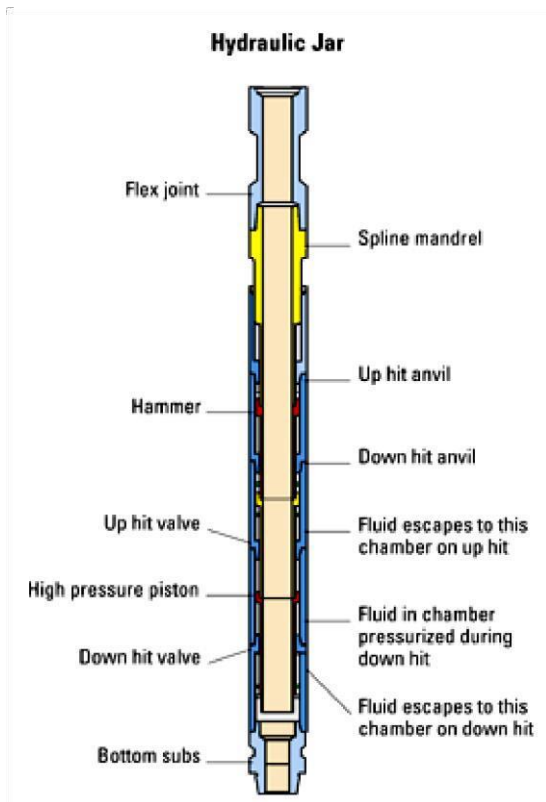
Invert oil emulsion mud n : a drilling fluid which contains up to 50% by volume of water, which is distributed as droplets in the continuous oil phase. Emulsifying agents and other additives are also present.

Iron roughneck n : an automated piece of rig floor equipment which can be used to make connections.

Jack-up rig n : an offshore drilling structure which is supported on steel legs.

Jar - A mechanical device used downhole to deliver an impact load to another downhole component, especially when that component is stuck.

Jet deflection : a technique used in directional drilling to deviate the wellbore by washing away the formation in one particular direction. A special bit (badger bit) is used which has one enlarged nozzle which must be orientated towards the intended direction.

Jet sub : a tool used at the bottom of the drill pipe when the conductor pipe is being jetted into position (this method of running the conductor is only suitable where the surface formations can be washed away by the jetting action).

Joint n : a single length of pipe which has threaded connections at either end.

Joint (“Jt”) - A length of pipe, usually referring to drillpipe, casing or tubing.

Junk n : debris lost in the hole which must be removed to allow normal operations to continue.

Junk - Anything in the hole or wellbore that is not supposed to be there. The term is usually reserved for small pieces of steel such as hand tools, small parts, bit nozzles, pieces of bits or other downhole tools, and remnants of milling operations.

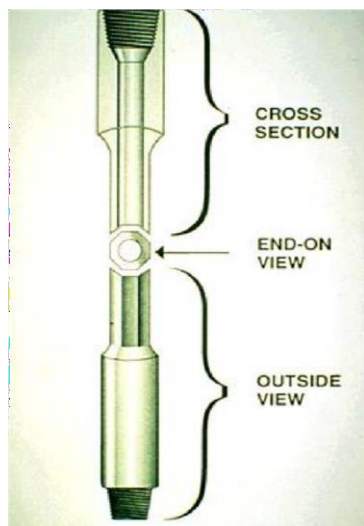
Junk Basket - A tool run into the wellbore to retrieve junk from the bottom of the hole.

Junk sub n : a tool run with the BHA, which is designed to recover pieces of debris left in the hole.

Kelly n : the heavy square or hexagonal steel pipe which runs through the rotary table and is used to rotate the drillstring.

Kelly - A long square or hexagonal steel bar with a hole drilled through the middle for a fluid path. The kelly is used to transmit rotary motion from the rotary table or kelly bushing to the drillstring, while allowing the drillstring to be lowered or raised during rotation. The kelly goes through the kelly bushing, which is driven by the rotary table. The kelly bushing has an inside profile matching the kelly’s outside profile (either square or hexagonal),

but with slightly larger dimensions so that the kelly can freely move up and down inside.

Kelly Bushing (“KB”) - An adapter that serves to connect the rotary table to the kelly. The kelly bushing has an inside diameter profile that matches that of the kelly, usually square or hexagonal. It is connected to the rotary table by four large steel pins that fit into mating holes in the rotary table. The rotary motion from the rotary table is transmitted to the bushing through the pins, and then to the kelly itself through the square or hexagonal flat surfaces between the kelly and the kelly bushing. The kelly then turns the entire drillstring because it is screwed into the top of the drillstring itself. Depth measurements are commonly referenced to the KB, such as 8,327 feet KB, meaning 8,327 feet below the kelly bushing.

Kelly bushing n : a device which fits into the rotary table and through which the Kelly L passes. The rotation of the table is transmitted via the kelly bushing to the kelly itself. Sometimes called the “drive bushing”.

Kelly cock n : a valve installed between the kelly and the swivel. It is used to control a backflow of fluid up the drillstring and isolate the swivel and hose from high pressure.

Kelly spinner n : a pneumatically operated device mounted on top of the kelly which, when actuated, causes the kelly to rotate. It may be used to make connections by spinning up the kelly.

Kelly Hose - A large-diameter, high-pressure flexible line used to connect the standpipe to the swivel. This flexible piping arrangement permits the kelly (and, in turn, the drillstring and bit) to be raised or lowered while drilling fluid is pumped through the drillstring. The simultaneous lowering of the drillstring while pumping fluid is critical to the drilling operation.

Key seat n : a channel or groove cut into the side of the borehole due to the dragging action of the pipe against a sharp bend (or dog leg).

Key seat wiper n : a tool made up in the drillstring to ream out any key seats which may have formed and thus prevent the pipe from becoming stuck.

Kick n : an entry of formation fluids (oil, gas or water) into the wellbore caused by the formation pressure exceeding the pressure exerted by the mud column.

Kick - A flow of reservoir fluids into the hole during drilling operations. The “kick” is physically caused by the pressure in the hole being less than that of the formation fluids, thus causing flow.

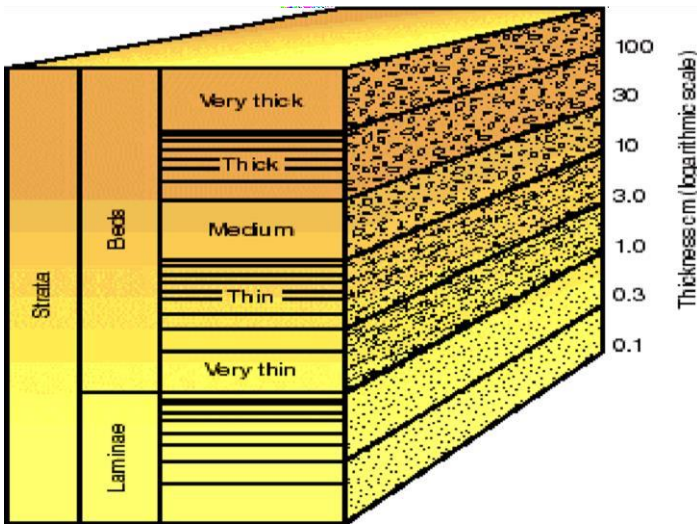
Kill line n : a high pressure line connecting the mud pumps to the BOP stack through which mud can be pumped to control a kick.

Kill - To stop a well from flowing (or having the ability to flow) into the hole or wellbore. Kill procedures typically involve circulating reservoir fluids out of the hole or pumping higher density mud into the wellbore, or both.

Killing a well v : the process by which a well which is threatening to blow out is brought under control. It may also mean circulating water or mud into a completed well prior to workover operations.

Lamination - A fine layer in strata, also called a lamina, common in fine-grained sedimentary rocks such as shale, silt stone and fine

sandstone. A sedimentary bed comprises multiple laminations, or laminae.

Latitude n : one of the co-ordinates used in plotting the wellpath on the horizontal plane (along the y axis).

Lead angle n : the direction at which the directional driller aims the well to compensate for bit walk. Lead angle is measured in degrees left or right of the proposed direction.

Lease Automatic Custody Transfer (“L.A.C.T.” or “L.A.C.T. Unit”) - A system of oil handling on a lease; receiving into tankage, measuring, testing, and turning into a pipeline the oil produced on a lease.

Lease Operating Expense (“LOE”) - The customary expenses incurred with the operation and maintenance of a well and the production and marketing of oil, natural gas or other minerals therefrom.

Liner n :

1. A string of casing which is suspended by a liner hanger from the inside of the previous casing string and does not therefore extend back to surface as other casing strings do.
2. A replaceable sleeve which fits inside the cylinder of a mud pump.

Liner hanger n : a slip type device which suspends the liner inside the previous casing shoe.

Line Heater - Equipment that transfers heat to the produced gas stream. Heaters are especially used when producing natural gas or condensate to avoid the formation of ice and gas hydrates. These solids can plug the wellhead, chokes and flowlines. The production of natural gas is usually accompanied by water vapor. As this mixture is produced, it cools down on its way to the surface and also when the mixture passes through a surface production choke. This reduction of fluid temperature can favor the formation of gas hydrates if heaters are not used. Heaters may also be used to heat emulsions before further treating procedures or when producing crude oil in cold weather to prevent freezing of oil or formation of paraffin accumulations.

Liner (“Lnr”) - Another name for casing, particularly intermediate casing.

Location n : the place at which a well is to be drilled.

Log n : a systematic recording of data (e.g. driller’s log, electric log, etc.)

Log - Detailed depth related records of certain significant details of an oil or gas well; usually obtained by lowering measurement instruments into a well.

Lost circulation n : the loss of quantities of whole mud to a formation due to caverns, fractures or highly permeable beds. Also referred to as “lost returns”.

Lost Circulation or Lost Returns - A lack of mud returning to the surface after being pumped down a hole. Lost circulation occurs when the drill bit encounters natural fissures, fractures or caverns, and mud flows into the newly available space. Lost circulation may also be caused by applying more mud pressure (that is, drilling overbalanced) on the formation than it is strong enough to withstand, thereby opening up a fracture into which mud flows.

Lost Circulation Material (“LCM”) - The collective term for substances added to drilling fluids when drilling fluids are being lost to the formations downhole. Commonly used lost circulation materials include are fibrous (cedar bark, shredded cane stalks, mineral fiber and hair), flaky (mica flakes and pieces of plastic or cellophane sheeting) or granular (ground and sized limestone or marble, wood, nut hulls, formica, corncobs and cotton hulls). Laymen have likened lost-circulation materials to the “fix-a-flat” materials for repair of automobile tires.

Lubricator - A long, high-pressure pipe fitted to the top of a wellhead or christmas tree so that tools may be put into a high-pressure well. The top of the lubricator assembly includes a highpressure greaseinjection section and sealing elements. The lubricator is installed on top of the tree and tested, the tools placed in the lubricator and the lubricator pressurized to wellbore pressure. Then the top valves of the tree are opened to enable the tools to fall or be pumped into the wellbore under pressure.

Magnetic declination n : the angle between True North and Magnetic North. This varies with geographical location, and also changes slightly each year.

Magnetic multi-shot n : a surveying instrument which provides a series of photographic discs showing the inclination and direction of the wellbore. It measures direction by means of a magnetic compass and so direction is referenced to Magnetic North.

Magnetic North n : the northerly direction in the earth's magnetic field indicated by the needle of a magnetic compass.

Magnetometer n : a surveying device which measures the intensity and direction of the earth's magnetic field.

Make a Connection - To add a length of drillpipe to the drillstring to continue drilling.

Make Hole - To deepen a hole with the drill bit. To drill ahead.

Make Up ("M/U") - To screw a pipe or other threaded connection together or to assemble tools.

Marine riser n : the pipe which connects the subsea BOP stack with the floating drilling rig. The riser allows mud to be circulated back to surface, and provides guidance for tools being lowered into the wellbore.

Mast n : a portable derrick capable of being erected as a unit unlike a standard derrick which has to be built up.

Master bushing n : a sleeve which fits into and protects the rotary table and accommodates the slips and drives the kelly bushing.

Mcf and **Mmcf** - The standard unit for measuring volumes of natural gas. Mcf is one thousand cubic feet and Mmcf is one million cubic feet.

<i>Cubic Feet of Gas</i>	<i>Abbreviation</i>
1,000	1 Mcf
10,000	10 Mcf
100,000	100 Mcf
1 Million	1 Mmcf
1 Billion	1 Bcf
1 Trillion	1 Tcf

Measured Depth (“MD”) - The length of the borehole, as if determined by a measuring stick. This measurement differs from the “true vertical depth” of the well in all but vertical wells

Measured depth (MD) n : the distance measured along the path of the wellbore (i.e. the length of the drillstring).

Measurement-while Drilling (“MWD”) - The evaluation of physical properties, usually including pressure, temperature and wellbore trajectory in three-dimensional space, while extending a borehole. The measurements are made downhole, stored in solid-state memory for some time and later transmitted to the surface. Data transmission methods vary from company to company, but usually involve digitally encoding data and transmitting to the surface as pressure pulses in the mud system. These pressures may be positive, negative or continuous sine waves.

Mill n : a downhole tool with rough, sharp cutting surfaces for removing metal by grinding or cutting.

Mill (“MI”) - A tool that grinds metal downhole. A mill is usually used to remove junk in the hole or to grind away all or part of a casing string.

Milled tooth bit n : a roller cone bit whose cutting surface consists of a number of steel teeth projecting from the surface of the cones.

Monel n : term used for a non-magnetic drill collar made from specially treated steel alloys so that it does not affect magnetic surveying instruments.

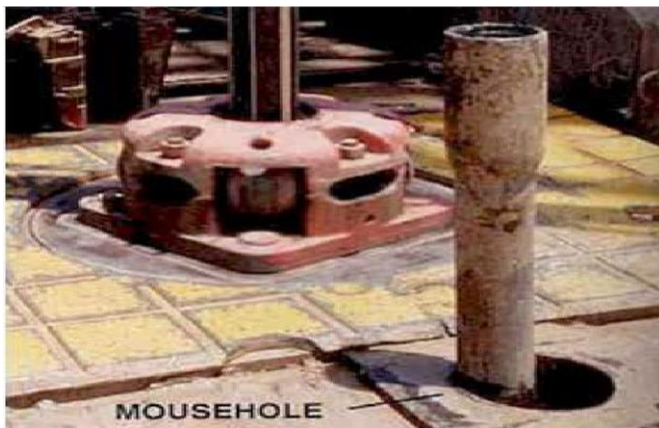
Monkey board n : the platform on which the derrickman works when handling stands of pipe.

Moon pool n : the central slot under the drilling floor on a floating rig.

Motion compensator n : a hydraulic or pneumatic device usually installed between the travelling block and hook. Its function is to keep a more constant weight on the drill bit when drilling from a floating vessel. As the rig heaves up and down a piston moves within the device to cancel out this vertical motion.

Mousehole n : a small diameter pipe under the derrick floor in which a joint of drill pipe is temporarily stored for later connection to the drillstring.

Mousehole - A shallow borehole under the rig floor, usually lined with pipe, in which joints of drillpipe are temporarily placed.

Move In (“MI”) - The process of moving the rig and other equipment onto the location.

Mud n : common term for drilling fluid.

Mud balance n : a device used for measuring the density of mud or cement slurry. It consists of a cup and a graduated arm which carries a sliding (counterbalanced) weight and balances on a fulcrum.

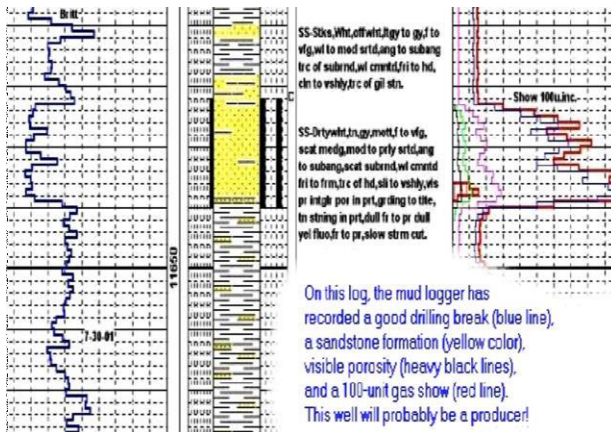
Mud conditioning v : the treatment and control of drilling fluid to ensure that it has the correct properties. This may include the use of

additives, removing sand or other solids, adding water and other measures. Conditioning may also involve circulating the mud prior to drilling ahead.

Mud engineer n : usually an employee of a mud service company whose main responsibility on the rig is to test and maintain the mud properties specified by the operator.

Mudline n : the seabed.

Mud Log - A progressive analysis of the borehole cuttings washed up from the hole by the drilling mud, plus a record of the variations in drilling rate, mud pumping pressure, depths of formation changes and an analysis of the mud for oil and natural gas traces.

Mudlogging n : the recording of information derived from the examination and analysis of drill cuttings. This also includes the detection of oil and gas. This work is usually done by a service company which supplies a portable laboratory on the rig.

Mud motor n : a downhole component of the BHA which rotates the bit without having to turn the rotary table. The term is sometimes applied to both positive displacement motors and turbodrills.

Mud Motor - A downhole drilling motor that is powered by the force of the drilling mud pushed through the motor by the mud pumps at the surface.

Mud pits n : a series of open tanks in which the mud is mixed and conditioned. Modern rigs are provided with three or more pits, usually made of steel plate with built-in piping, valves and agitators.

Mud pump n : a large reciprocating pump used to circulate the drilling fluid down the well. Both duplex and triplex pumps are used with replaceable liners. Mud pumps are also called “slush pumps”.

Mud return line n : a trough or pipe through which the mud being circulated up the annulus is transferred from the top of the wellbore to the shale shakers. Sometimes called a “flowline”.

Mud screen n : shale shaker.

Mud Tanks or Pits - A large tank that holds drilling fluid for the rig. For land rigs, most mud pits are rectangular steel construction, with partitions that hold about 200 barrels each. Earthen mud pits were the earliest type of mud pit, but environmental protection concern has led to less frequent use of open pits in the ground.

Today, earthen pits are used only to store used or waste mud and cuttings before disposal and remediation of the site of the pit.

Mud Weight (“MW”) - The mass per unit volume of a drilling fluid, synonymous with mud density. Mud weight controls hydrostatic pressure in a hole and prevents unwanted flow into the hole. The weight of the mud also prevents collapse of an openhole.

Mule shoe n : the guide shoe on the lower end of a survey tool which locates into the key way of the orienting sub. The survey tool can then be properly aligned with the bent sub.

Natural Gas (“NG”) - A naturally occurring mixture of hydrocarbon gases that is highly compressible and expandable. Methane is the chief constituent of most natural gas (constituting as much as 85% of some natural gases), with lesser amounts of ethane, propane, butane and pentane. Impurities can also be present in large proportions, including carbon dioxide, helium, nitrogen and hydrogen sulfide.

Net Pay - The aggregate thickness of only those parts of the reservoir which contain and produce hydrocarbons.

Net Revenue Interest (“NRI”) - A share of production after all burdens, such as royalty and overriding royalty, have been deducted from the working interest. It is the percentage of production that each party actually receives.

Nipple n : a short length of tubing (generally less than 12") with male threads at both ends.

Nipple Down (“N/D”) - To take apart fittings in making a hook up; to assemble a system of pipe, valves, and nipples as in a christmas tree or a blowout preventer.

Nipple Up (“N/U”) - To put together fittings in making a hook up; to assemble a system of pipe, valves, and nipples as in a christmas tree or a blowout preventer

Nipple up v : to assemble the components of the BOP stack on the wellhead.

Noncommercial - A well or zone that is not capable of producing enough oil or natural gas to pay for the costs of drilling, completing, and hooking up or to operate the well.

Non-operator - The working interest owner or owners other than the one designated as the operator of a well.

Normal pressure n : the formation pressure which is due to a normal deposition process where the pore fluids are allowed to escape under compaction. The normal pressure gradient is usually taken as 0.465 psi per foot of depth from surface.

Northing n : one of the co-ordinates used in plotting the position of the wellbore in the horizontal plane along the y axis.

Off-loading - Another term for unloading.

Offset Well - An existing wellbore close to a proposed well that provides information for planning the proposed well.

Offshore drilling n : drilling for oil or gas from a location which may be in an ocean, gulf, sea or lake. The drilling rig may be on a floating vessel (e.g. semi-submersible, drill ship) or mounted on a platform fixed to the seabed (e.g. jack up, steel jacket).

Oil - A liquid hydrocarbon.

Oil, Gas and Mineral Lease (“OGML”) - A contract between an operator and a landowner which gives the operator the right to drill for oil and natural gas on his property for a consideration.

Oil based mud n : a drilling fluid which contains oil as its continuous phase with only a small amount of water dispersed as droplets.

Openhole (“OH”) - The uncased portion of a borehole.

Open hole n : any wellbore or part of the wellbore which is not supported by casing.

Operator n : the company which carries out an exploration or development programme on a particular area for which they hold a license. The operator may hire a drilling contractor and various service companies to drill wells, and will provide a representative (company man) on the rig.

Operator - The company responsible for managing the exploration, development and production operations on behalf of the nonoperators. In some cases the operator does not own an interest in the well it operates.

Orientation v : the process by which a deflection tool is correctly positioned to achieve the intended direction and inclination of the wellbore.

Orienting sub n : a special sub which contains a key or slot, which must be aligned with the scribe line of the bent sub. A surveying instrument can then be run into the sub aligning itself with the key to give the orientation of the scribe line, which defines the tool face.

Department of Petroleum Engineering, Heriot-Watt University

Overburden n : the layers of rock lying above a particular formation.

Overshot n : a fishing tool which is attached to the drill pipe and is lowered over, and engages, the fish externally.

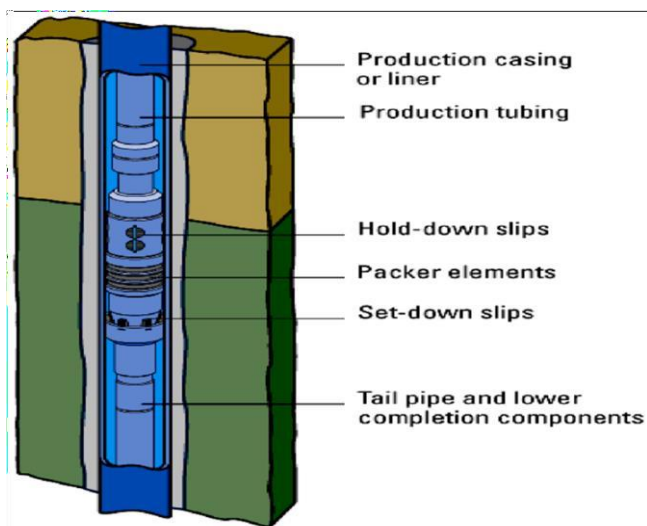
Overshot - A downhole tool used in fishing operations to engage on the outside surface of a tube or tool. A grapple, or similar slip mechanism, on the overshot grips the fish, allowing application of tensile force and jarring action. If the fish cannot be removed, a release system within the overshot allows the overshot to be disengaged and retrieved.

Packed hole assembly n : a BHA which is designed to maintain hole inclination and direction of the wellbore.

Packer n : a downhole tool, run on drillpipe, tubing or casing, which can be set hydraulically or mechanically against the wellbore. Packers are used extensively in DSTs, cement squeezes and completions.

Packer (“Pkr”) - A downhole device used in almost every completion to isolate the annulus from the production conduit, enabling controlled production, injection or treatment. A typical packer assembly incorporates a means of securing the packer against the casing or liner wall, such as a slip arrangement, and a means of creating a reliable hydraulic seal to isolate the annulus, typically by means of an expandable elastomeric element. Packers are classified by application, setting method and possible retrievability. They may be run on wireline, pipe or coiled tubing.

Pad - The area of the “location” directly under the rig, usually constructed of extra layers of wood. The pad is installed to support the extra weight of the rig.

Paraffin - A hydrocarbon compound that often precipitates on production components as a result of the changing temperatures and pressures within the production system. Heavy paraffin's occur

as wax-like substances that may build up on the completion components and may, if severe, restrict production. Paraffin is normally found in the tubing close to surface. Nevertheless, it can form at the perforations, or even inside the formation, especially in depleted reservoirs or reservoirs under gas-cycling conditions.

Paraffin Control - A set of techniques used to prevent or considerably reduce paraffin deposition. Paraffin control might involve the following options: (i) use of paraffin inhibitors; (ii) maintaining pipe surfaces in a water-wet condition because paraffin will not adhere to water; (iii) coating the pipe with plastic to provide a smooth surface and reduce paraffin adhesion; or (iv) reducing heat transfer to maintain the oil temperature above its cloud point.

Paraffin Inhibitor - A chemical injected into the wellbore to prevent or minimize paraffin deposition. The effectiveness of paraffin inhibitors is strongly dependent on crude oil composition.

Parts Per Million (“ppm”) - For solid and liquid concentrations, “ppm” is stated in weight (mass) units.

Pay - A reservoir or portion of a reservoir that contains economically producible hydrocarbons. The term derives from the fact that it is capable of “paying” an income. Pay is also called “pay sand” or “pay zone.” The overall interval in which pay sections occur is the gross pay; the smaller portions of the gross pay that meet local criteria for pay (such as minimum porosity, permeability and hydrocarbon saturation) are net pay.

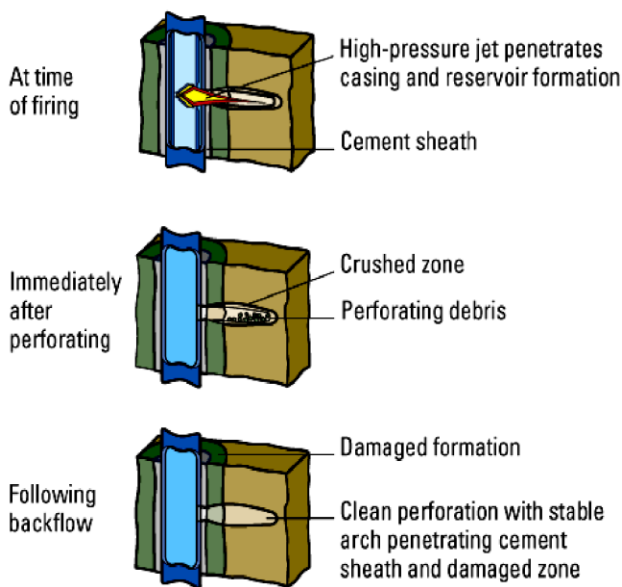
Pay zone n : the producing formation.

Payout - The point at which all costs of leasing, exploring, drilling, completing, equipping and operating have been recovered from production of a well or wells as defined by contractual agreement.

Pendulum assembly n : a BHA which is designed to reduce hole inclination by allowing the drill collars to bend towards the low side of the hole.

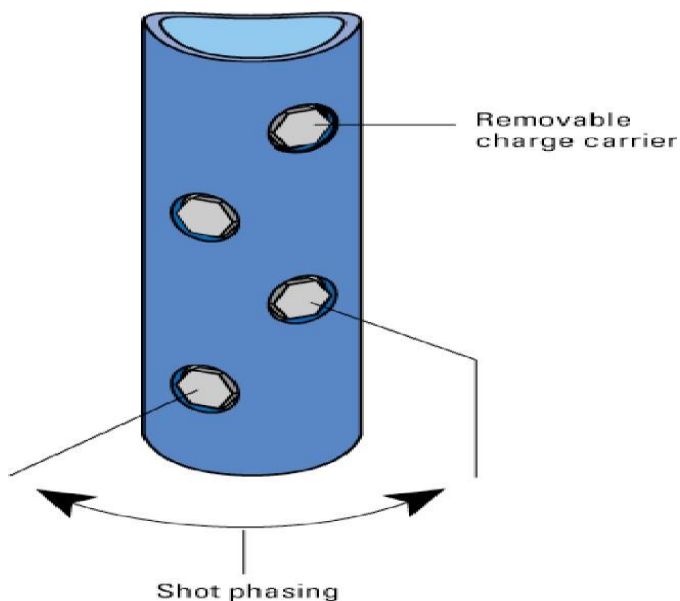
Perforate v : to pierce the casing wall and cement, allowing formation fluids to enter the wellbore and flow to surface. This is a critical stage in the completion of a well. Perforating may also be carried out during workover operations.

Perforate (“Perf”) - To create holes in the production casing or liner to achieve efficient communication between the reservoir and the wellbore. The characteristics and placement of the communication paths (perforations) can have significant influence on the productivity of the well. Therefore, a robust design and execution process should be followed to ensure efficient creation of the appropriate number, size and orientation of perforations. A perforating gun assembly with the appropriate configuration of shaped explosive charges and the means to verify or correlate the correct perforating depth can be deployed on wireline, tubing or coiled tubing.

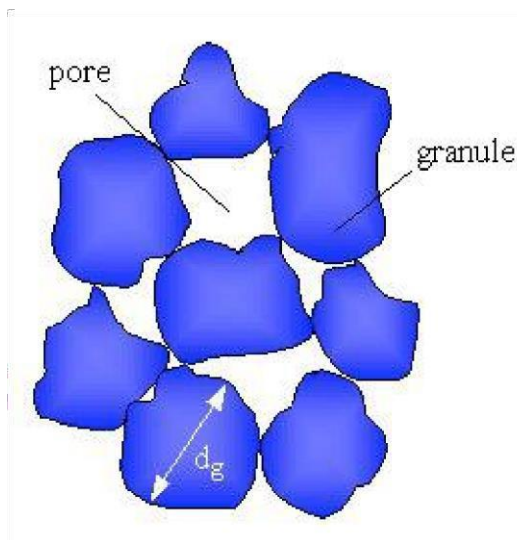
Perforating Gun - A device used to perforate the production casing in the wellbore of an oil and or natural gas well in preparation for production. Containing several shaped explosive charges, perforating guns are available in a range of sizes and configurations. The diameter of the gun used is typically determined by the presence of wellbore restrictions or limitations imposed by the surface equipment.

Perforating gun n : a device fitted with shaped charges which is lowered on wireline to the required depth. When fired electrically from the surface the charges shoot holes in the casing and the tool can then be retrieved.

Perforation - The communication tunnel created from the casing into the reservoir formation, through which oil and or natural gas is produced. The most common method uses jet perforating guns equipped with shaped explosive charges. However, other perforating methods include bullet perforating, abrasive jetting or high-pressure fluid jetting.

Permeability - A measure of the resistance of rock to the movement of fluids. Rocks may have holes or void spaces in them ,but if these holes do not connect, the permeability can be drastically reduced.

Permeability n : a measure of the fluid conductivity of a porous medium (i.e. the ability of fluid to flow through the interconnected pores of a rock). The units of permeability are darcies or millidarcies.

Pick Up (“P/U”) - The operation of lifting something with the draw works of the rig in order to enter the hole or wellbore.

Pig - A cylindrical device inserted into a pipeline to inspect the pipe or to sweep the line clean of water, rust or other foreign matter; pipeline inspection and cleaning devices are called pigs because early models squealed as they moved through the pipe.

pH value n : a parameter which is used to measure the acidity or alkalinity of a substance.

Pill - A small volume of drilling mud used for a specific purpose in a drilling operation. Various types of pills are needed from time to time on the rig, such as to stop circulation loss or free stuck drillpipe.

Pilot hole n : a small diameter hole which is later opened up to the required diameter. Sometimes used in directional drilling to control wellbore deviation during kick off.

Pin n : the male section of a threaded connection.

Pipe ram n : a sealing device in a blowout preventor which closes off the annulus around the drill pipe. The size of ram must fit the drillpipe which is being used.

Pipeline - A tube or system of tubes used for transporting crude oil or natural gas from the field or gathering system to the refinery.

Plug (“Plg”) - A seal of cement (or other impervious material) deliberately placed in a wellbore to prevent the flow of water, natural gas, or oil from one strata to another when a well is abandoned in one zone.

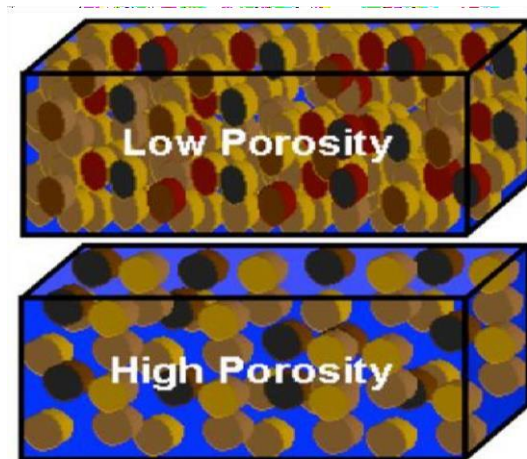
Plug Back (“PB”) - To plug off or fill up the lower section of the wellbore to produce from a formation higher up.

Plug and Abandon (“P&A”) - The act of plugging a well for the purposes of abandoning the hole or wellbore.

Pool - A “pool” is a single, separate reservoir with its own pressure system so that wells drilled in any part of the pool affect the reservoir pressure throughout the pool.

Pore n : an opening within a rock which is often filled with formation fluids.

Porosity n : a parameter used to express the pore space within a rock - The percentage of pore volume or void space, or that volume within rock that can contain fluids. Effective porosity is the interconnected pore volume in a rock that contributes to fluid flow in a reservoir. It excludes isolated pores. Total porosity is the total void space in the rock whether it contributes to fluid flow. Thus, effective porosity is typically less than total porosity.

Positive Choke - A choke that cannot be manually adjusted.

Positive displacement motor (PDM) n : a drilling tool which is located near the bit and is used to rotate the bit without having to turn the entire drillstring. A spiral rotor is forced to rotate within a rubber sleeved stator by pumping mud through the tool. Sometimes called a “Moineau pump” or “screw drill”.

Pounds Per Gallon (“ppg”) - Pounds-per-gallon, more correctly written lb/gal. For example, the density of water is 8.33 ppg at 60°F.

Pounds per Square Inch (“PSI”) - A force of one pound-force is applied to an area of one square inch.

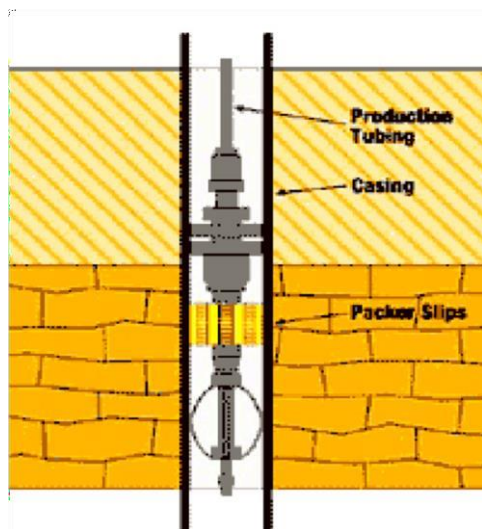
Pressure gradient n : the variation of pressure with depth. Commonly used under hydrostatic conditions (e.g. a hydrostatic column of salt water has a pressure gradient of 0.465 psi/ft)

Primary cementing n : placing cement around the casing immediately after it has been run into the hole.

Prime mover n : an electric motor or internal combination engine which is the source of power on the drilling rig.

Production Casing n : the casing string through which the production tubing and accessories are run to complete the well.- The last string of casing set in a well; production casing is tubular steel pipe connected by threads and couplings that lines the total length of the wellbore to ensure safe control of production, prevent water from entering the wellbore and keep rock formations from “sloughing” into the wellbore.

Production Tubing - Steel pipe inside the casing used to flow the petroleum from the producing zone to the surface.

Proposed Bottomhole Location (“PBHL”) - The proposed bottomhole location of a directionally drilled well.

Proposed Total Depth (“PTD”) - The proposed total depth of a well to be drilled.

Propping agent n : a granular material carried in suspension by the fracturing fluid which helps to keep the cracks open in the formation after fracture treatment.

Protective casing n : an intermediate string of casing which is run to case off any troublesome zones.

Proven Reserves - Oil and natural gas which has been discovered and determined to be recoverable but is still in the ground.

Pull Out Of Hole (“POOH”) - The operation of pulling the drillstring or any other equipment out of the hole or wellbore.

Pumper or **Gauger** - An employee of an operator who is responsible for gauging the oil and or natural gas sold from the wells he has been assigned and who is also responsible for maintaining and reporting the daily production.

Pup joint n : a short section of pipe used to space out casing or tubing to reach the correct landing depths.

Rabbit - A term for an internal drift diameter gauge typically used to check casing or tubing joints before they are picked up and run into the hole or wellbore. Can also mean a tool put through a flow line, tubing or casing for the purpose of cleaning rust or other foreign matter.

Rathole - A hole in the rig floor 30'-60' deep and lined with pipe. That part of the wellbore which is below the bottom of the casing or completion zone.

A storage place for the kelly, consisting of an opening in the rig floor fitted with a piece of casing with an internal diameter larger than the outside diameter of the kelly, but less than that of the upper kelly valve so that the kelly may be lowered into the rathole until the upper kelly valve rests on the top of the piece of casing.

Reactive torque n : the tendency of the drill string to turn in the opposite direction from that of the bit. This effect must be considered when setting the tool face in directional drilling.

Ream (“Rm”) - To enlarge a hole. Reaming may be necessary for several reasons. Perhaps the most common reason for reaming a section of a hole is that the hole was not drilled as large as it should have been at the outset. This can occur when a bit has been worn down from its original size, but might not be discovered until the bit is tripped out of the hole, and some under gauge hole has been drilled. Some plastic formations may slowly flow into the hole over time, requiring the reaming operation to maintain the original hole size.

Reamer n : a tool used in a BHA to stabilise the bit, remove dog legs or enlarge the hole size.

Recompletion - The operation of sealing off old perforations in order to complete the well in another formation higher in the wellbore.

Recovery - The fraction of hydrocarbons that can or has been produced from a well, reservoir or field; also, the fluid that has been produced.

Reeve v : to pass the drilling line through the sheaves of the travelling block and crown block and onto the hoisting drum.

Relief well n : a directionally drilled well whose purpose is to intersect a well which is blowing out, thus enabling the blow out to be controlled.

Reservoir n : a subsurface porous permeable formation in which oil or gas is present.

Reverse circulate v : to pump fluid down the annulus and up the drillstring or tubing back to surface.

Reserve Mud Pit - Any pit not part of the active (circulatory) system. The reserve pit may be used to store spare or waste mud, base oil or brine. In operations on land, the reserve pit is usually a plastic-lined, earthen pit, in which waste mud is stored until final disposal.

Reserve Pit - An earthen-berm storage area for discarded drilling mud. These small reservoirs are used for several reasons. First, when properly arranged, most of the solids in the mud settle out and a suction hose may be placed in the reserve pit to have additional fluid available to pump into the hole in an emergency. At the end of drilling operations, and perhaps at intermediate times during drilling, the fluids and solids in the reserve pit must be carefully discarded, usually by transfer to a properly certified landfill. If the mud is benign, the solids (mostly clay), and liquids (water), may be plowed and tilled back into the local soil. This technique of disposal and reclamation is known as “land farming.”

Reservoir - A subsurface body of rock having sufficient porosity and permeability to store and transmit fluids. Sedimentary rocks are the most common reservoir rocks because they have more

porosity than most igneous and metamorphic rocks and form under temperature conditions at which hydrocarbons can be preserved. A reservoir is a critical component of a complete petroleum system.

Resistivity Log - A log of the resistivity of the formation, expressed in ohm-m. The resistivity can take a wide range of values, and, therefore, for convenience is usually presented on a logarithmic scale from, for example, 0.2 to 2000 ohm-m. The resistivity log is fundamental in formation evaluation because hydrocarbons do not conduct electricity while all formation waters do. Therefore a large difference exists between the resistivity of rocks filled with hydrocarbons and those filled with formation water. Clay minerals and a few other minerals, such as pyrite, also conduct electricity, and reduce the difference. Some measurement devices, such as induction and propagation resistivity logs, may respond more directly to conductivity, but are presented in resistivity.

Retrievable Bridge Plug - A type of down hole isolation tool that may be unset and retrieved from the wellbore after use, such as may be required following treatment of an isolated zone. A retrievable bridge plug is frequently used in combination with a packer to enable accurate placement and injection of stimulation or treatment fluids.

Retrievable Packer - A type of packer that is run and retrieved on a running string or production string, unlike a permanent production packer that is set in the casing or liner before the production string is run.

Returns - Mud that comes back to the surface and exits through the flow line after being pumped down the drill pipe. “Lost

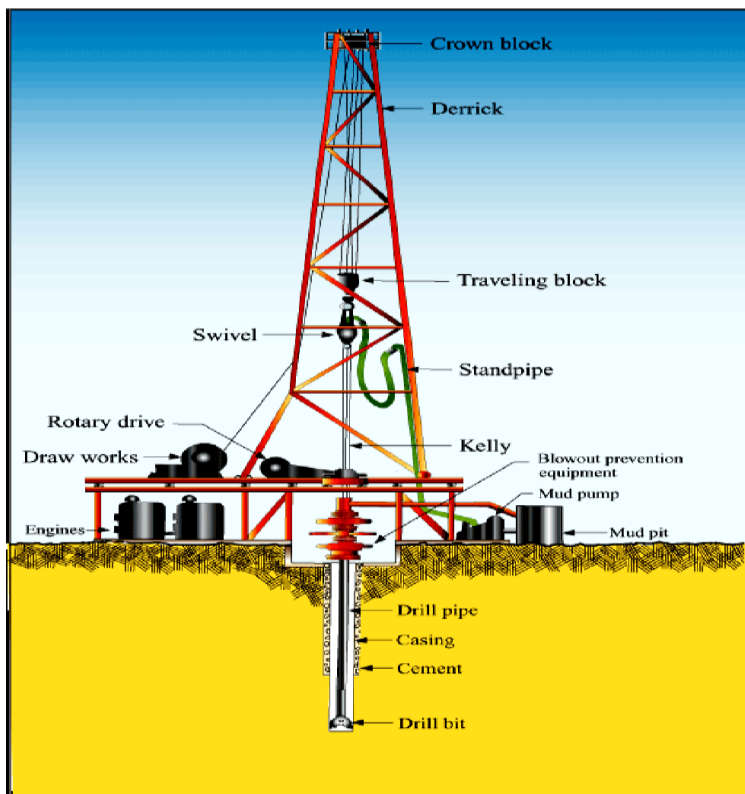
Returns” is the situation in which some or all the mud does not come back to the surface, which indicates that mud is being lost into weak or fractured formations down hole.

Reverse Circulation or Reversing Out - To circulate fluid down the wellbore annulus, with returns being made up the tubing string. Reverse circulation often is used to remove debris from the wellbore since the high fluid flow rate inside the tubing string enables the recovery of large or dense debris particles that are difficult or impossible to remove with conventional circulation.

Rework - To restore production where it has fallen off substantially or ceased altogether, cleaning out an accumulation of sand and silt from the bottom of the wellbore.

Rig Down (“R/D”) - To take apart equipment for storage and portability. Equipment typically must be disconnected from power sources, de-coupled from pressurized systems, disassembled and moved off the rig floor or even off location.

Rig - the derrick, drawworks, rotary table and all associated equipment required to drill a well. The rig includes virtually everything except living quarters. Major components of the rig include the mud tanks and pumps, the derrick, the draw works, the rotary table, the drill string, the power generation equipment and auxiliary equipment.

Rig Floor - The relatively small work area in which the rig crew conducts operations, usually adding or removing drillpipe to or from the drill string. Drill string connections are made or broken on the drill floor, and the driller's console for controlling the major components of the rig are located there. Attached to the rig floor is a small metal room (the "doghouse"), where the rig crew can meet, take breaks and take refuge from the elements during idle times.

Rig Up (“R/U”) - To make ready for use. Equipment must typically be moved onto the rig floor, assembled and connected to power sources or pressurized piping systems.

Riser tensioner : a pneumatic or hydraulic device used to provide a constant strain in the cables which support the marine riser.

Roller cone bit : a drilling bit with 2 or more cones mounted on bearings. The cutters consist of rows of steel teeth or tungsten carbide inserts. Also called a “rock bit”.

Rotary hose : a reinforced flexible tube which conducts drilling fluid from the standpipe to the swivel. Also called “kelly hose” or “mud hose”.

Rotary Table - The revolving or spinning section of the drill floor that provides power to turn the drillstring in a clockwise direction. The rotary motion and power are transmitted through the kelly bushing and the kelly to the drill string.

rotating, the drilling crew commonly describes the operation as simply, “rotating to the right” or “turning to the right.”

Rotary table n : the main component of the rotating machine which turns the drillstring. It has a bevelled gear mechanism to create the rotation and an opening into which bushings are fitted.

Roughneck - A member of the drilling crew; the driller’s assistants who work on the derrick floor, up in the derrick racking pipe, tend to the drilling engines and mud pumps, and on a “trip” operate the pipe tongs breaking out or unscrewing the stands of drillpipe.

Round trip v : the process by which the entire drillstring is pulled out the hole and run back in again (usually to change the bit or BHA).

Roustabout n : an employee of the drilling contractor who carries out general labouring work on the rig.

Roustabout - A production employee who works on a lease or around a drilling rig doing manual labor.

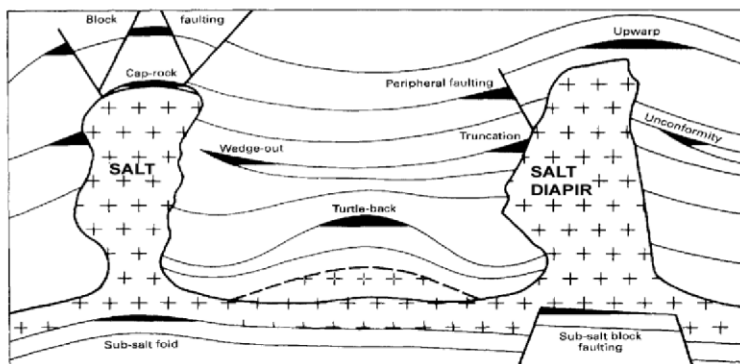
Royalty Interest (Landowner or Override) - A “landowner” royalty interest is an ownership of some part of production or production revenues, produced from leased acreage. The owner of this share of production does not bear any of the cost of exploration, drilling, producing, operating, marketing or any other expense associated with drilling and producing an oil and or natural gas well. An “overriding” royalty interest is an ownership in some part of production or production revenues, free of the cost of production, created by the lessee, company and/or working interest owner and paid by the lessee, company and/or working interest owner out of revenue from the well.

S Safety joint n : a tool which is often run just above a fishing tool. If the fishing tool has gripped the fish but cannot pull it free the safety joint will allow the string to disengage by turning it from surface.

Salt dome n : an anticlinal structure which is caused by an intrusion of rock salt into overlying sediments. This structure is often associated with traps for petroleum accumulations.

Salt Dome - A mushroom-shaped or plug-shaped diapir made of salt, commonly having an overlying cap rock. Hydrocarbons are commonly found around salt domes because of the abundance and variety of traps created by salt movement and the association with evaporate minerals that can provide excellent sealing capabilities.

Saltwater Disposal Well - A well drilled for the sole purpose of disposing saltwater waste. The saltwater is pumped down the wellbore into saltwater formations deep enough not to pollute shallow fresh water sands.

Sand ("Sd") - A detrital grain between 0.0625 mm and 2 mm in diameter. Sand is larger than silt but smaller than a granule according to the Udden-Wentworth scale. Sand is also a term used for quartz grains or for sandstone. Common terminology for oil and or natural gas-bearing sandstone formations.

Sand n : an abrasive material composed of small quartz grains. The particles range in size from 1/16mm to 2mm. The term is also applied to sandstone.

Sanded Up - A well clogged by sand that has drifted and washed into the wellbore from the producing formation by the action of the oil.

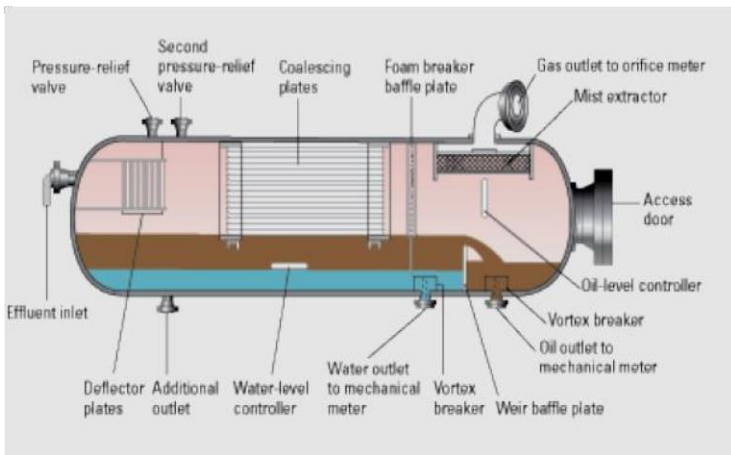
Sandline n : small diameter wire on which light-weight tools can be lowered down the hole (e.g. surveying instruments).

Scratcher n : a device fastened to the outside of the casing which removes mud cake and thus promote a good cement job.

Seismic Section (“Seismic”) - A display of seismic data along a line, such as a 2D seismic profile or a profile extracted from a volume of 3D seismic data. A seismic section consists of numerous traces with location given along the x-axis and two-way travel time or depth along the y-axis. The section is called a depth section if the section has been converted from time to depth and a time section if this has not been done.

Semi-submersible n : a floating drilling rig which has submerged hulls, but not resting on the seabed.

Separator - A cylindrical or spherical vessel used to separate oil, natural gas and water from the total fluid stream produced by a well. Separators can be either horizontal or vertical.

Set Pipe or Casing - To cement casing in the hole. The cement is pumped downhole (inside the casing) to the bottom of the borehole

and forced up into the annular space between casing and the rock wall of the borehole. The decision to “set pipe” is an indication that the well is deemed commercial.

Shale (“Sh”) - A fine-grained, fissile, detrital sedimentary rock formed by consolidation of clay and silt-sized particles into thin, relatively impermeable layers. It is the most abundant sedimentary rock. Its typical fine grain size and lack of permeability, a consequence of the alignment of its platy or flaky grains, allow shale to form a good cap rock for hydrocarbon traps.

Shale Shaker - The primary and probably most important device on the rig for removing drilled solids from the drilling mud. This vibrating sieve is simple in concept, but a bit more complicated to use efficiently. A wire-cloth screen vibrates while the drilling fluid flows on top of it. The liquid phase of the drilling mud and solids smaller than the wire mesh pass through the screen, while larger solids are retained on the screen and eventually fall off the back of the device and are discarded.

Shear ram n : the component of the BOP stack which cuts through the drill pipe and forms a seal across the top of the wellbore.

Sheave n : (pronounced “shiv”) a grooved pulley.

Short Trip - An abbreviated recovery of pipe out of, and then the replacement of same back into the hole. Such a trip is normally limited to 10 or 20 stands of drillpipe. Since the short trip is drillpipe only (no bottomhole assembly for the drilling crew to handle), and is limited in length, it can be accomplished quickly and sometimes results in additional information or improved

operating conditions. A short trip often is used to gauge whether a hole is clean or whether the mud weight is sufficient to permit a full trip out of the hole.

Shut Down (“SD”) - A well or work is “shut down” when drilling or work ceases, which can happen for many reasons: failure of equipment; waiting on pipe; waiting on cement; waiting on orders from the operator; night time, etc.

Shut-in (“SI”) - To close the valves at the christmas tree so that the well stops flowing or producing.

Shut-in Bottomhole Pressure (“SIBHP”) - The force per unit area exerted at the bottom of a wellbore when it is closed at either the christmas tree or the BOP. The SIBHP is generated by a combination of the hydrostatic pressure from the weight of the liquid in the wellbore and any additional applied pressure. The applied pressure component may be from the formation or from an external source at the surface.

Shut-in Pressure (“SIP”) - The surface force per unit area exerted at the top of a wellbore when it is closed at either the christmas tree or the BOP. The pressure may be from the formation or an external and intentional source. The SIP maybe zero, indicating that any open formations are effectively balanced by the hydrostatic column of fluid in the wellbore. If the pressure is zero, the well is considered to be dead, and can normally be opened safely to the atmosphere.

Sidetrack v : to drill around some permanent obstruction in the hole with some kind of deflecting tool.

Sidetrack (“ST”) - To drill a secondary borehole away from an original borehole or wellbore. A sidetracking operation may be done intentionally or may occur accidentally. Intentional sidetracks might bypass an unusable section of the original borehole or wellbore or explore a geologic feature nearby. In the bypass case, the secondary borehole is usually drilled substantially parallel to the original borehole, which may be inaccessible due to an irretrievable fish, junk in the hole, or a collapsed borehole.

Sidewall Core (“SWC”) - A core taken from the side of the borehole, usually by a wireline tool. Sidewall cores may be taken using percussion or mechanical drilling. Percussion cores (the most common) are taken by firing hollow bullets into the formation. The bullets are attached to the tool by fasteners, and are retrieved, along with the core inside, by pulling up the tool and the fasteners. Percussion coring tools typically hold 20 to 30 bullets, but two or three tools can be combined on one run in the hole. With full recovery, cores from typical percussion tools are 1 inch in diameter by 1 ¾ inch long.

Single n : one joint of pipe.

Slickline (“SL”) - A thin single-strand non electric cable used to run and retrieve tools and flowcontrol equipment in oil and gas

wells. The single round strand of wire passes through a stuffing box and pressure-control equipment mounted on the christmas tree to enable slickline operations to be conducted safely on live wellbores. In addition, a slickline can be used to for selective placement and retrieval of wellbore hardware, such as plugs, gauges and valves located in side pocket mandrels. Valves and sleeves can also be adjusted using slickline tools.

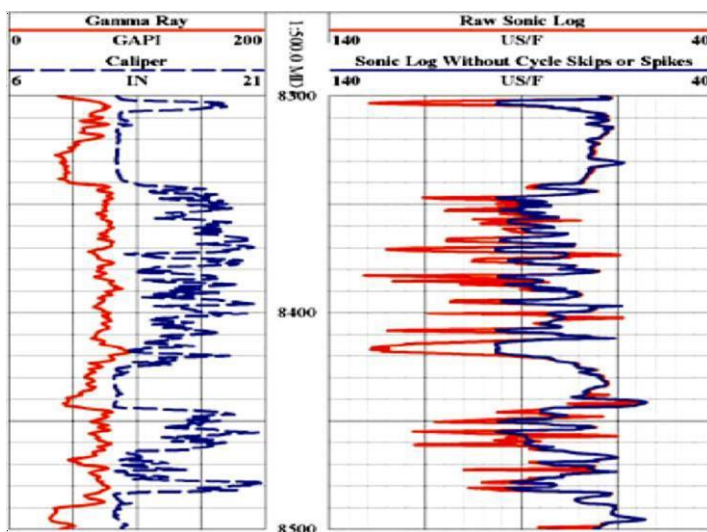
Slips n : wedge-shaped pieces of metal with a gripping element used to suspend the drillstring in the rotary table.

Slug n : a heavy viscous quantity of mud which is pumped into the drillstring prior to pulling out. The slug will cause the level of fluid in the pipe to fall, thus eliminating the loss of mud on the rig floor when connections are broken.

Slug - A volume of mud that is more dense than the mud in the drillpipe and hole annulus. A slug is used to displace mud out of the upper part of the drillpipe before pulling pipe out of the hole and is mixed in the pill pit by adding additional weighting material (barite) to a few barrels of mud from the surface pits. The “pill” is pumped into the top of the drillstring to push mud downward, out of the pipe, thus keeping the upper stands of pipe empty. wellbore. Treatment fluids such as cement slurries and stimulation fluids for localized treatment often require accurate placement. Can also mean to place equipment in its proper place on a location.

Slurry (cement) n : a pumpable mixture of cement and water. Once in position the slurry hardens and provides an impermeable seal in the annulus and supports the casing.

Sonic Log (“S/L”) - A type of acoustic log that displays travel time of P-waves versus depth. Sonic logs are typically recorded by pulling a tool on a wireline up the wellbore. The tool emits a sound wave that travels from the source to the formation and back to a receiver.

Spear n : a fishing tool which engages the fish internally and is used to recover stuck pipe.

Specific gravity n : the ratio of the weight of a substance to the weight of the same volume of water.

Spool n : a wellhead component which is used for suspending a string of casing. The spool also has side outlets for allowing access to the annulus between casing strings.

Spotting Fluid - A small volume or pill of fluid placed in a hole annulus to free differentially stuck pipe. Oil-base mud is the traditional stuck-pipe spotting fluid. Speed in mixing and placing the spot is of primary importance to successfully freeing pipe. A spot frees pipe by covering the stuck region. It presumably breaks up the filter cake, allowing the spot to migrate into cracks in the cake and between the pipe and the cake, reducing the stuck area and allowing pipe to be pulled free.

Spud v : to commence drilling operations.

Spud (“Spd”) - To start the actual drilling of a well.

Spud Mud - Mud used to drill a well from surface to a shallow depth. Onshore spud mud is usually a water-base mud containing bentonite clay that is flocculated with lime. In a large- diameter surface hole, a flocculated clay-based mud can remove large gravel cuttings encountered at shallow depths and is simple and inexpensive.

Squeeze - The careful application of pump pressure to force a treatment fluid or slurry into a planned treatment zone. In most cases, a squeeze treatment will be performed at downhole injection pressure below that of the formation fracture pressure. In high-pressure squeeze operations, performed above the formation fracture pressure, the response of the formation and the injection of treatment fluid may be difficult to predict.

Squeeze cementing v : the process by which cement slurry is forced into place in order to carry out remedial work (e.g. shut off water producing zones, repair casing leaks).

Stab v : to guide the pin end of a pipe into the tool joint or coupling before making up the connection.

Stabbing board n : a temporary platform erected in the derrick 20'-40' above the drill floor. While running casing one man stands on this board to guide the joints into the string suspended on the rig floor.

Stabiliser n : a component placed in the BHA to control the deviation of the wellbore. One or more stabilisers may be used to achieve the intended well path.

Stage collar n : a tool made up in the casing string which is used in the second stage of a primary cement job. The collar has side ports which are opened by dropping a dart from surface. Cement can then be displaced from the casing into the annulus. Also called a “DV collar”.

Stand n : three joints of pipe connected together, usually racked in the derrick.

Stand - Two, three or four single joints of drillpipe or drill collars that remain screwed together during tripping operations. The drillpipe or drill collars are stood back upright in the derrick and placed into fingerboards to keep them orderly. This is a relatively efficient way to remove the drillstring from the hole when changing the bit or making adjustments to the bottomhole assembly, rather than unscrewing every threaded connection and laying the pipe down to a horizontal position.

Standpipe n : a heavy wall pipe attached to one of the legs of the derrick. It conducts high pressure mud from the pumps to the rotary hose.

Standpipe - A rigid metal conduit that provides the high-pressure pathway for drilling mud to travel approximately one-third of the way up the derrick, where it connects to a flexible highpressure hose (kelly hose). Many large rigs are fitted with dual standpipes so that downtime is kept to a minimum if one standpipe requires repair.

Standpipe manifold n : a series of lines, gauges and valves used for routing mud from the pumps to the standpipe.

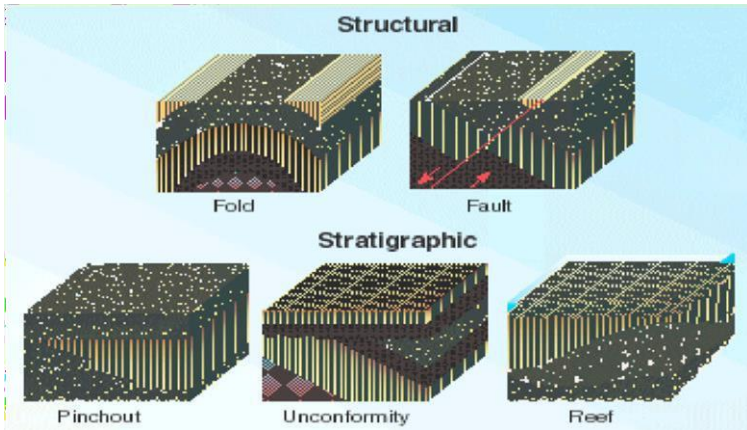
Steering tool n : surveying instrument used in conjunction with a mud motor to continuously monitor azimuth, inclination and toolface. - These measurements are relayed to surface via conductor line, and shown on a rig floor display.

Stimulation n : a process undertaken to improve the productivity of a formation by fracturing or acidising.

Storm Choke - A downhole valve that operates by fluid velocity and closes when the fluid flow from the well exceeds preset limits. The forerunner to modern subsurface controlled safety valves, storm chokes were used in offshore applications as a contingency device in the event of a catastrophic failure of surface facilities during a storm or hurricane.

Stratigraphic Trap - A variety of sealed geologic container capable of retaining hydrocarbons, formed by changes in rock type

or pinchouts, unconformities, or sedimentary features such as reefs. Structural traps, in contrast, consist of geologic structures in deformed strata such as faults and folds whose geometries permit retention of hydrocarbons.

v : movement of pipe through closed BOPs.

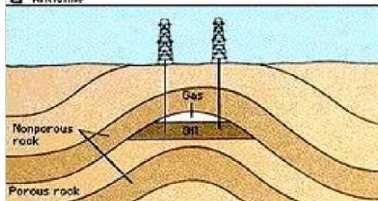
- A variety of sealed geologic structures capable of retaining hydrocarbons, such as a fault or a fold. Stratigraphic traps form where changes in rock type can retain hydrocarbons.

n : drillpipe, collars, casing or tubing which cannot be pulled free from the wellbore.

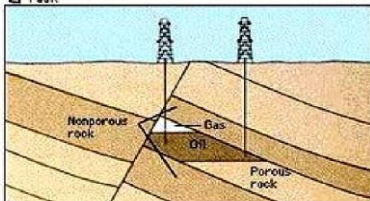
n : a short threaded piece of pipe used as a crossover between pipes of different thread or size. Subs may also have special uses (e.g. bent subs, lifting subs, kelly saver sub).

- Any small component of the drillstring, such as a short drill collar or a thread crossover.

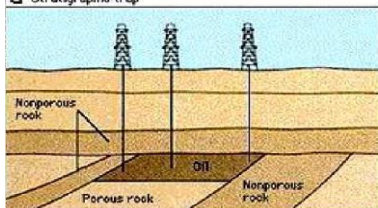
Anticline

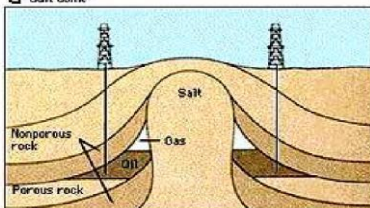
Fault

Stratigraphic trap

Salt dome

Survey v : to measure the inclination and direction of the wellbore at a particular depth.

Survey - A completed measurement of the inclination and azimuth of a location in a hole (typically the total depth at the time of measurement). In both directional and straight holes, the position of the well must be known with reasonable accuracy to ensure the correct borehole path and to know its position in the event a relief well must be drilled. The measurements themselves include inclination from vertical, and the azimuth (or compass heading) of the borehole if the direction of the path is critical. These measurements are made at discrete points in the well, and the approximate path of the borehole computed from the discrete points.

Survey interval n : the measured depth between survey stations.

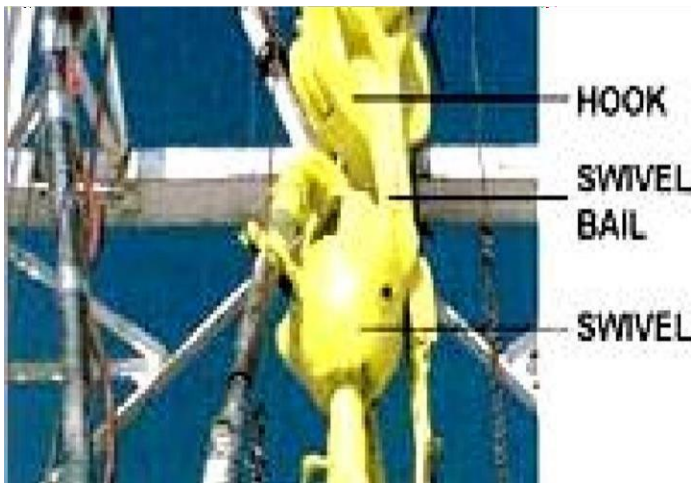
Survey station n : the point at which a survey is taken.

Swab (“Swb”) - To unload liquids from the production tubing to initiate flow from the reservoir. A swabbing tool string incorporates a weighted bar and swab cup assembly that are run in the wellbore on heavy wireline. When the assembly is retrieved, the specially shaped swab cups expand to seal against the tubing wall and carry the liquids from the wellbore.

Swabbing n : a temporary lowering of the hydrostatic head due to pulling pipe out of the hole.

Sweep or Sweep Pill - A relatively small volume of viscous fluid, typically a carrier gel, that is circulated to sweep, or remove, debris or residual fluids from the circulation system.

Swivel - A mechanical device that must simultaneously suspend the weight of the drillstring, provide for rotation of the drillstring beneath it while keeping the upper portion stationary, and permit high-volume flow of high-pressure drilling mud from the fixed portion to the rotating portion without leaking.

Swivel n : a component which is suspended from the hook. It allows mud to flow from the rotary hose through the swivel to the kelly while the drillstring is rotating.

Syncline n : a trough-shaped, folded structure of stratified rock.

Tag - To contact a known reference point or obstruction in the hole or wellbore with the tubing string, wireline or other intervention equipment.

Target n : the objective defined by the geologist which the well must reach.

Target area n : a specified zone around the target which the well must intersect.

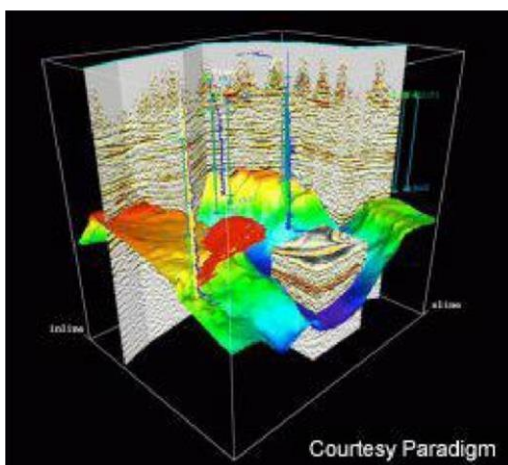
Target bearing n : the direction of the straight line passing through the target and the reference point on the rig. This is used as the reference direction for calculating vertical section.

Telescopic joint n : a component installed at the top of the marine riser to accommodate vertical movement of the floating drilling rig.

Thread protectors n : a device made of metal or plastic which is screwed onto pipe threads to prevent damage during transport or movement around the rig. Department of Petroleum Engineering, Heriot-Watt University 27

Three-dimensional Seismic Data (“3-D” or “3-D seismic”) - A set of numerous closely spaced seismic lines that provide a high spatially sampled measure of subsurface reflectivity. Typical receiver line spacing can range from 1,000 feet to over 2,000 feet and typical distances between shot points and receiver groups is 110 feet or 220 feet. The resultant data set can be “cut” in any direction but still display a well sampled seismic section. The original seismic lines are called in-lines. Lines displayed perpendicular to in-lines are called cross-lines. In a properly

migrated 3-D seismic data set, events are placed in their proper vertical and horizontal positions, providing more accurate subsurface maps than can be constructed on the basis of more widely spaced 2-D seismic lines, between which significant interpolation might be necessary. In particular, 3-D seismic data provides detailed information about fault distribution and subsurface structures.

Tieback Liner - A section of liner that is run from a liner hanger back to the wellhead after the initial liner and hanger system have been installed and cemented. A tieback liner may be required to provide the necessary pressure capacity during a flow-test period or for special treatments, and is typically not cemented in place. In some cases, a tieback liner will be installed as a remedial treatment when the integrity of the intermediate casing string is in doubt.

Tie-in - An operation in pipeline construction in which two sections of line are connected: a loop tied into the main line; a lateral line to a trunk line.

Tight (“Tite”) - Describing a relatively impermeable reservoir rock from which hydrocarbon production is difficult.

Tight formation n : a formation which has low porosity and permeability.

Tight Hole - A well that the operator requires be kept as secret as possible, especially the geologic information.

Tongs - Large-capacity, self-locking wrenches used to grip drillstring components and apply torque. As with opposing pipe wrenches for a plumber, the tongs must be used in opposing pairs. As a matter of efficiency, one set of tongs is essentially tied off with a cable or chain to the derrick, and the other is actively pulled with mechanical cat heads.

Tool face n : the part of the deflection tool which determines the direction in which deflection will take place. When using a bent sub the tool face is defined by the scribe line.

Tool joint n : a heavy coupling device welded onto the ends of drill pipe. Tool joints have coarse tapered threads to withstand the strain of making and breaking connections and to provide a seal. They also have seating shoulders designed to suspend the weight of the drillstring when the slips are set. On the lower end the pin connection is stabbed into the box of the previous joint. Hardfacing is often applied in a band on the outside of the tool joint to resist abrasion.

Toolpusher n : an employee of the drilling contractor who is responsible for the drilling rig and the crew. Also called rig superintendent.

Tool Pusher - A supervisor of drilling operations on a well. Drillers are directed in their work by the tool pusher.

Torque n : the turning force which is applied to the drillstring causing it to rotate. Torque is usually measured in ft-lbs.

Total Depth (“TD”) - The bottom of a particular hole section, hole or wellbore.

tour n : (pronounced “tower”) an 8 hour or 12 hour shift worked by the drilling crew.

Trajectory n : the path of the wellbore.

Top Drive - Hydraulic or electric motors that are suspended in the derrick above the rig floor to rotate the drill string and bit.

Trap n : the geological structure in which petroleum reserves may have accumulated. A mass of porous, permeable rock - sealed on top and both sides by nonporous, impermeable rock that halts the migration of oil and natural gas, causing them to accumulate.

Traveling Block - an arrangement of pulleys through which the drilling line is reeved, thereby allowing the drillstring to be raised or lowered. The large, heavy-duty block hanging in the derrick and to which the hook is attached. The traveling block supports the drillstring and “travels” up and down as it hoists the drillstring out of the hole and lowers it in.

Trip - The complete operation of removing the drillstring from the hole and running it back in the hole. This operation is typically undertaken when the bit becomes dull or broken. The rig crew removes the drillstring 90-120 feet at a time (a “stand”), by unscrewing every third or fourth drillpipe or drill collar connection. When the stand is unscrewed from the rest of the drillstring, it is carefully stored upright in the derrick by the fingerboards at the top and careful placement on wooden planks on the rig floor. After the drillstring has been removed from the hole, the bit is unscrewed and a new bit is screwed onto the bottom of the drill collars. The drill collars and drillpipe are “run in the hole” (RIH). Once on bottom, drilling starts again. The duration of this operation depends on the total depth of the hole. A general estimate for a round trip requires one hour per thousand feet of hole, plus an hour or two for

handling collars and bits. At that rate, a round trip in a 10,000 foot well might take 12 hours.

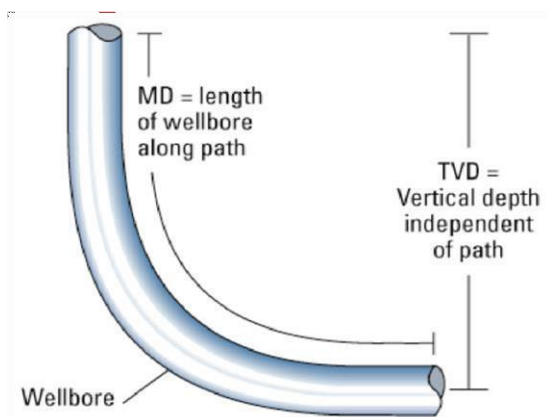
Trip v : to pull the drillstring out of the hole, or to run in back in.

Trip gas n : a volume of gas (usually a small amount) which enters the wellbore while making a trip.

Triplex pump n : a reciprocating mud pump with three pistons which are single acting.

True North n : the direction of a line joining any point with the geographical North pole. Corresponds with an azimuth of 000°.

True Vertical Depth (“TVD”) - The vertical distance from a point in the well (usually the current or final depth) to a point at the surface, usually the elevation of the rotary kelly bushing (RKB).

Tubing (“Tbg”) - A wellbore tubular used to produce reservoir fluids. Tubing is assembled with other completion components to

make up the production string. The production tubing selected for any completion should be compatible with the wellbore geometry, reservoir production characteristics and the reservoir fluids.

Tubing Pressure - Pressure on the tubing in a well, as measured at the wellhead.

Tugger line n : a small diameter cable wound on an air operated winch which can be used to pick up small loads around the rig floor.

Turbodrill n : a drilling tool located just above the bit which rotates the bit without turning the drillstring. The tool consists of a series of steel bladed rotors which are turned by the flow of drilling fluid through the tool.

Turnkey Contract - A contract in which an operator or drilling contractor agrees to furnish all labor and materials necessary to drill a well to a certain depth or stage of completion for a specified sum of money. The operator or contractor assumes all the responsibility and risks involved in completing the operation.

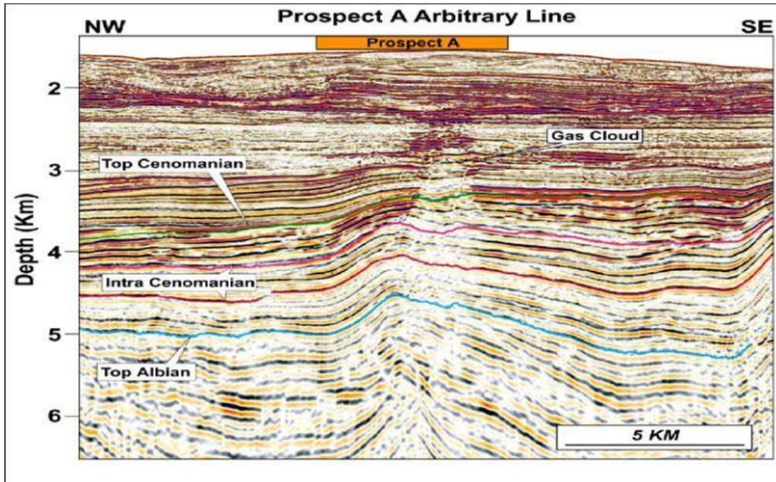
Twist-off - To part or break the drillstring downhole due to either fatigue or excessive torque.

Twist off v : to sever the drillstring due to excessive force being applied

at the rotary table.

Two-dimensional Seismic Data (“2-D” or “2-D seismic”) - A vertical section of seismic data consisting of numerous adjacent

traces acquired sequentially. A group of 2-D seismic lines acquired individually, as opposed to the multiple closely spaced lines acquired together that constitute 3-D seismic data.

Underground Blowout - The uncontrolled flow of reservoir fluids from one reservoir into the wellbore, along the wellbore, and into another reservoir. This cross flow from one zone to another can occur when a high-pressure zone is encountered, the well flows, and the drilling crew reacts properly and closes the blowout preventer. Pressure in the annulus then builds up to the point at which a weak zone fractures. Depending on the pressure at which the fracturing occurs, the flowing formation can continue to flow and losses continue to occur in the fractured zone. Underground blowouts are historically the most expensive problem in the drilling arena, eclipsing the costs of even surface blowouts. It may prove necessary to drill a second kill well to remedy an underground blowout.

Formation fluids are therefore able to enter the wellbore at the active zone and escape through an upper zone which has been broken down. (Sometimes called an “internal blow out”)

Under ream v : to enlarge the size of the wellbore below casing

Unload - To initiate flow from a reservoir by removing the column of kill fluid from the wellbore.

Updip - Located up the slope of a dipping plane or surface. In a dipping

(not flat-lying) hydrocarbon reservoir that contains natural gas, oil and

water, the gas is updip, the gas-oil contact is downdip from the gas, and

the oil-water contact is still farther downdip.

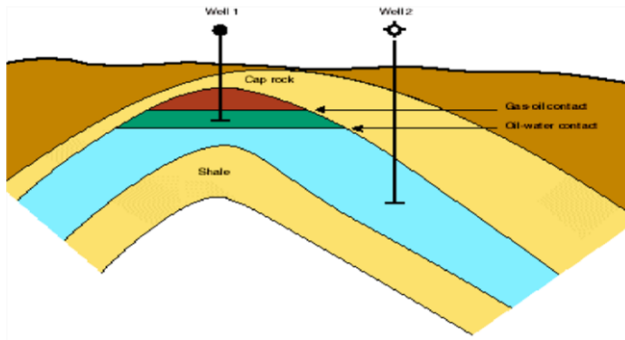
Upset n : the section at the ends of tubular goods where the OD is increased to give better strength.

Valve n : a device used to control or shut off completely, the rate of fluid flow along a pipe. Various types of valve are used in drilling equipment.

V door n : an opening in one side of the derrick opposite the drawworks. This opening is used to bring in pipe and other equipment onto the drill floor.

Vertical section n : the horizontal distance obtained by projecting the closure onto the target bearing. This is one of the coordinates used in plotting the wellpath on the vertical plane of the proposed wellpath.

Virgin Pressure - The original, undisturbed pressure of a reservoir before fluid production.

Viscometer n : a device used to measure the viscosity of the drilling fluid.

Viscosity (“Vis”) - The resistance of fluid to flow. A high viscosity fluid will not flow as easily as a low viscosity fluid (mud will not move as easily as water).The resistance is due to internal friction from the combined effects of cohesion and adhesion.

Vug n : geological term for a cavity in a rock (especially limestone).

Wait On Cement (“WOC”) - To suspend drilling operations while allowing cement slurries to solidify, harden and develop compressive strength. The drilling crew usually uses this time to catch up on maintenance items, to rig down one BOP and rig up another one for the new casing, to get tools and materials ready for the next hole section, and other non-drilling tasks. The WOC time ranges from a few hours to several days, depending on the difficulty and criticality of the cement job in question. WOC time allows cement to develop strength, and avert development of small cracks and other fluid pathways in the cement that might impair zonal isolation.

Wait On Completion Rig (“WOCR”) - To wait on a completion rig.

Wait On Orders (“WOO”) - To suspend any operations to wait on orders from the operator.

Washout - An enlarged region of a borehole. A washout in an openhole section is larger than the original hole size or size of the drill bit. Washout enlargement can be caused by excessive bit jet velocity, soft or unconsolidated formations, in-situ rock stresses, mechanical damage by BHA components, chemical attack and swelling or weakening of shale as it contacts fresh water.

1. Wellbore enlargement due to solvent or erosion action of the drilling fluid.

2.A leak in the drillstring due to abrasive mud or mechanical failure.

Washover (“WO”) - To release pipe that is stuck in the hole by running washover pipe. The washover pipe must have an outside diameter small enough to fit into the borehole but an inside diameter large enough to fit over the outside diameter of the stuck pipe. A rotary shoe, which cuts away the formation, mud, or whatever is sticking the pipe, is made up on the bottom joint of the washover pipe, and the assembly is lowered into the hole. Rotation of the assembly frees the stuck pipe. Several washovers may have to be made if the stuck portion is very long.

Washover Pipe (“W/P”) - In fishing operations, a large-diameter pipe fitted with an internal grappling device and tungsten carbide cutting surfaces on the bottom. The washover pipe can be lowered over a fish in the hole or wellbore and to latch onto and retrieve the fish. Since the washover pipe is relatively thin-walled and large in diameter, and may be prone to sticking itself, the washover operation is usually reserved as a measure of last resort before abandoning the fish altogether.

Water back v : to reduce the weight and solids content of the mud by adding water. This is usually carried out prior to mud treatment.
Department of Petroleum Engineering, Heriot-Watt University 29

Water based mud n : a drilling fluid in which the continuous phase is water. Various additives will also be present.

Water injector n : a well which is used to pump water into the reservoir to promote better recovery of hydrocarbons.

Wear bushing n : a piece of equipment installed in the wellhead which is designed to act as a bit guide, casing seat protector and

prevent damage to the casing hanger already in place. The wear bushing must be removed before the next casing string is run.

Weight indicator n : an instrument mounted on the driller's console which gives both the weight on bit and the hook load.

Wellbore n : a general term to describe both cased hole and open hole.

Wellbore - The cased portion of a borehole.

Wellhead n : the equipment installed at the top of the wellbore from which casing and tubing strings are suspended. The equipment used to maintain surface control of a well.

Whipstock - An inclined wedge placed in a hole to force the drill bit to start drilling in a direction away from the hole axis. The whipstock must have hard steel surfaces so that the bit will preferentially drill through either casing or rock rather than the whipstock itself. Most whipstocks are set on the bottom of the hole or on top of a highstrength cement plug. Whipstock uses an inclined plane to cause the bit to deflect away from its original position.

Wildcat n : an exploration well drilled in an area where no oil or gas has been produced. The significance of this type of well to the well planners is that by definition, little if anything about the subsurface geology is known with certainty. If a wildcat is especially far from another wellbore, it may be described as a “rank wildcat.”

Wiper Trip - An abbreviated recovery and replacement of the drillstring in the wellbore that usually includes the bit and bottomhole assembly passing by all the openhole, or at least all the openhole that is thought to be potentially troublesome. This trip varies from the short trip or the complete trip only in its function and length. Wiper trips are commonly used when a particular zone is troublesome or if hole-cleaning efficiency is questionable.

Wireline : small diameter steel wire which is used to run certain tools down into the wellbore. Also called slick line. Logging tools and perforating guns require conductor line.

Wireline (“WL”) - A general term used to describe well-intervention operations conducted using single-strand or multi-strand wire or cable for intervention in oil or gas wells. Although applied inconsistently, the term commonly is used in association with electric logging and cables incorporating electrical conductors. Similarly, the term slickline is commonly used to differentiate operations performed with single-strand wire or braided lines.

Wireline Measurement (“WLM”) - The measurement of the hole or wellbore by way of the wireline.

Working Interest - A working interest in an oil or gas property is one that is burdened with the cost of development and operation of the same.

Workover n : the carrying out of maintenance and remedial work on the wellbore to increase production. The repair or stimulation of an existing production well for the purpose of restoring, prolonging or enhancing the production of hydrocarbons.

Xylene - An aromatic hydrocarbon molecule containing a benzene ring with two methyl side chains. Xylene is an excellent solvent, especially for aromatic solids such as paraffin and asphaltic materials. It is used as a solvent and emulsion breaker in workover operations to clean up reservoirs.

Zone - An interval or unit of rock differentiated from surrounding rocks on the basis of its fossil content or other features, such as faults or fractures. For example, a fracture zone contains numerous fractures. A bio-stratigraphic zone contains a particular fossil or fossils.

Mövzü üzrə illustrasiya

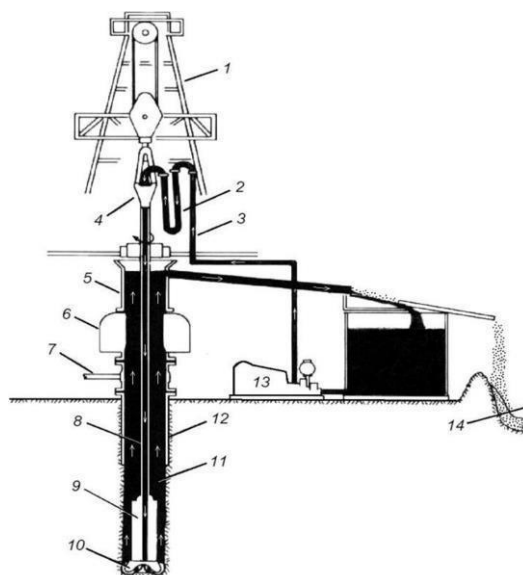
- il 1. Fırlanma qazıma prosessi
- il 2. Fırlanma qazımasının əsas komponentləri
- il 3. Tal sistemi-qaldırıcı sistem
- il 4. Qazıma kəmərinə əlavə
- il 5. Pazlı tutucu
- il 6. Qaldırma-endirmə əməliyyatı
- il 7. Qazıma qurğusundan borunun qaldırılması
- il 8. Qazıma açarı

- =====
- il. 1. Rotary Drilling Process
 - il. 2. Main components of a rotary drilling rig
 - il. 3. Hoisting System
 - il. 4. Making a connection
 - il. 5. Slips
 - il. 6. Making a trip
 - il. 7. Lifting of the pipe
 - il. 8. Drill pipe spinner
- =====

ИЛЛЮСТРАЦИИ ПО ТЕМЕ

- Илл. 1. Процесс вращательного бурения
- Илл. 2. Основные компоненты установки вращательного бурения
- Илл. 3. Подъёмная система
- Илл. 4. Нарращивание бурильной колонны
- Илл. 5. Клинья
- Илл. 6. Спуско-подъёмные операции
- Илл. 7. Подъём трубы над полом буровой установки
- Илл. 8. Буровой ключ

İlustrasiya 1 Fırılanma qazıma prosessi	Иллюстрация 1 Процесс враща- тельного бурения	Illustration 1 Rotarydrilling process
Aşağıda göstərilən şəkildə elementlər haqda ətraflı məlu- mat göstərilmişdir	Более подробную информацию об элементах, указанных на рисунке, смотрите ниже	See more information about the parts shown in the figure below

Şək.1. Rotor qazıma üsulu

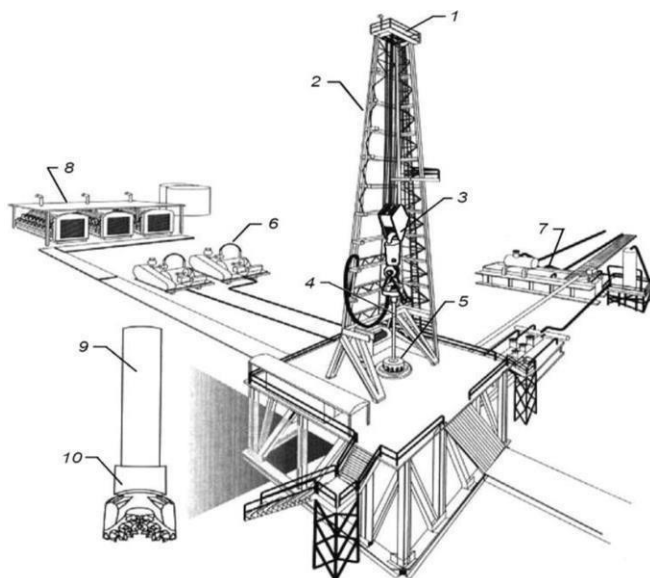
Рис. 1. Процесс вращательного бурения

Fig. 1. Rotary Drilling Process

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Vışka	Буровая вышка	Derrick
2	Qazıma şlanqı	Буровой шланг	Rotary hose
3	Dik boru	Стойка	Stand pipe
4	Fırlanğıc	Вертлюг	Swivel
5	Qıfılı borucuq	Патрубок с воронкой	Bell nipple
6	Fontan əleyhinə preventor	Предохранитель выбросов; Противовыбросовый превентор	Blowout preventer
7	Qəza atqı xətti	Аварийная выкидная линия	Emergency flow line
8	Qazıma borusu	Бурильные трубы	Drill pipe
9	Ağır qazıma borusu	Утяжелённые бурильные трубы	Drill collars
10	Balta	Долото	Bit
11	Halqavari fəza	Затрубное пространство	Annulus
12	Konduktor	Кондукторная обсадная колонна; Кондуктор	Conductor casing
13	Qazıma nasosu	Насос для бурового раствора; Буровой насос	Mud pump
14	şlam üçün yerdə tikilmiş rezervuar	Земляной резервуар для бурового раствора	Earthen pit

1. Process of Completing a Well

İlyustrasiya 2 Fırlanma qazıma qurğusunun əsas komponentləri	Иллюстрация 2 Основные компоненты установки вращательного бурения	Illustration 2 Main components of a rotary drilling rig
Aşağıda göstərilən şəkildə elementlər haqda ətraflı məlumat göstərilmişdir	Более подробную информацию об элементах, указанных на рисунке, смотрите ниже	See more information about the parts shown in the figure below

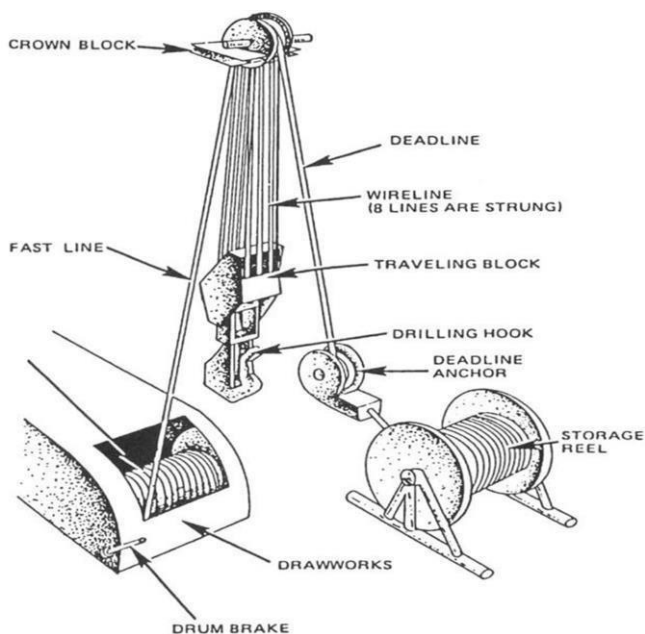
Şək.2. Fırlanma qazıma qurğusunun əsas komponentləri

Рис. 2. Основные компоненты установки вращательного бурения

Fig. 2. Main components of a rotary drilling rig

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Kəlləçarx(kronblok)	Кронблок; Верхний блок	Crown block
2	Vışka	Буровая вышка	Derrick
3	Tal bloku	Талевый блок	Traveling block
4	İşlək boru, kvadrat	Ведущая бурильная труба; Рабочая труба; Квадрат; Буровой квадрат	Kelly
5	Rotor stolu	Стол ротора	Rotary table
6	Qazıma nasosu	Насосы для бурового раствора	Mud pumps
7	Qazıma məhlulu çəni	Резервуар для бурового раствора	Mud pits
8	Mühərrik	Двигатели	Engines
9	Qazıma borusu	Бурильные трубы	Drill pipe
10	Qazıma baltası	Буровое долото	Drill bit

İlyustrasiya 3 Qaldırıcı sistem(tal sistemi)	Иллюстрация 3 Подъемная система	Illustration 3 Hoisting system
Qaldırıcı system quyuya qazıma kəmərinə,qoruyucu kəməri və b.yeraltı avadanlıqları endirib/qaldırılması üçün təyinatlıdır.	Подъемная система служит для опускания/подъема буровой колонны, обсадных труб и другого подземного оборудования в/из скважины.	The main task of the hoisting system is to lower and raise the drillstring, casings, and other subsurface equipment into or out of the well.

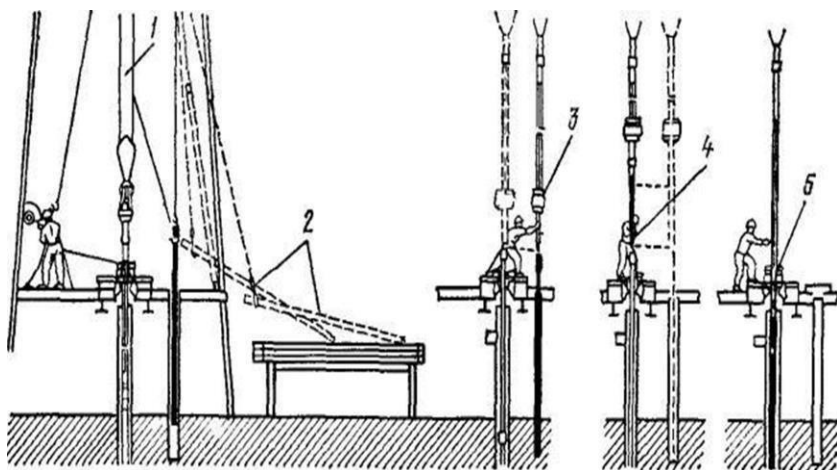
Şək.3. Qaldırıcı sistem (Tal sistemi)

Рис. 3. Подъемная система

Fig. 3. Hoisting System

№	Azərbaycan	Rus	ingilis
1	Kəlləçarx, kronblok	Кронблок; Верхний блок	Crown block
2	Tal kanatının tərpənməz ucu; Tal kanatının “ölü”ucu	Неподвижная струна талевого каната; Неподвижный конец талевого каната	Deadline
3	Talkanatı (işlək tel ilə təchiz olunub)	Талевый канат (оснащен рабочими струнами)	Wireline (lines are strung)
4	Tal bloku	Талевый блок	Traveling block
5	Qazıma qarmağı	Буровой крюк	Drilling hook
6	Tal kanatının tərpənməz ucunun bərکیدilməsi mexanizmi, Anker	Крепление неподвижной струны талевого каната; Анкер	Deadline anchor
7	Yığan baraban	Накопительный барабан	Storage reel
8	Bucurqad	Лебёдка	Drawworks
9	Barabanın əyləci (tormozu)	Тормоз барабана	Drum brake
10	Tal kanatının işlək ucu	Ходовая струна талевого каната; Ходовая конец талевого каната	Fast line

İlyustrasiya 4 Qazıma kəmərinə yeni boru əlavə edilməsi	Иллюстрация 4 Наращивание бурильной колонны	Illustration 4 Making a connection
Quyunun dərinlənməsi zamanı periodic proseslər olaraq kəməre yeni boru (qazıma kəmərinin qovşağı) əlavə edilir.	Словосочетание «Наращивание бурильной колонны» обозначает периодический процесс добавления новой бурильной трубы (звена бурильных труб) к бурильной колонне по мере углубления скважины.	With the phrase “Making a connection”, the periodic process of adding a new joint of drill pipe to the drill string as the hole deepens is referred.

Şək.4.Qazıma kəmərinə yeni boru əlavəsi

Рис. 4. Нарашивание бурильной колонны

Fig. 4. Making a connection

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Boru stellajından qazıma borusunun qaldırılması (qazıma borusu hissəsi)	Подъем бурильной трубы (звена бурильных труб) со стеллажа для труб	Bringing in joint from rack
2	Qazıma borusunun şurfa endirilməsi	Спуск бурильной трубы в шурф	Lowering joint in mouse hole
3	Qazıma borusu ilə fırlanğıc və işlək borunun birləşdirilməsi üçün onun tal sistemindən asılması	Подвешивание вертлюга и ведущей трубы для соединения с бурильной трубой	Swinging the swivel and Kelly over for connection
4	Qazıma kəmərinin yuxarı ucuna kvadratın bağlanması	Посадка соединения в верхний конец бурильных труб	Stabbing the added joint into top of drill pipe
5	Qazıma kəmərinə əlavə edilmiş yeni boru ilə qazımaya hazırdır	Нарощенная бурильная колонна готова к бурению	Joint added and ready to make hole

İlyustrasiya 5 Pazlı tutucu	Иллюстрация 5 Клинья	Illustration 5 Slips
--------------------------------	-------------------------	-------------------------

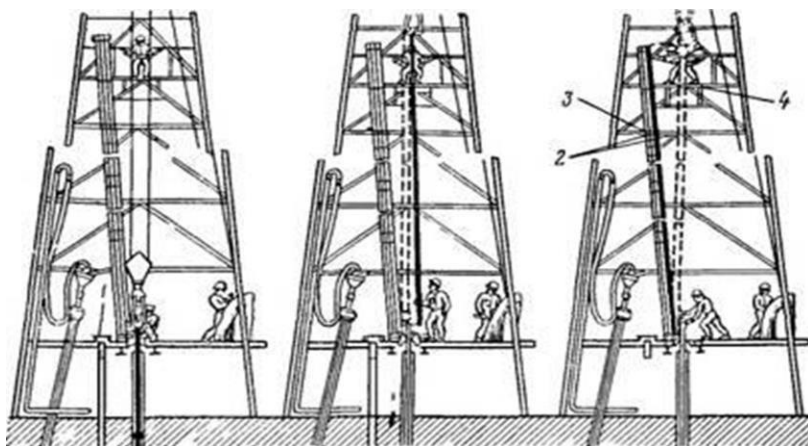
Şək. 5.Pazlı tutucu

Рис. 5. Клинья

Fig. 5. Slips

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Qazıma borusu üçün pazlı tutucu	Клинья для бурильных труб	Slips for drill pipe
2	Ağır qazıma borusu üçün pazlı tutucu	Клинья для утяжелённых бурильных труб	Slips for drill collar
3	Qoruyucu kəmərlər üçün pazlı tutucu	Клинья для обсадных труб	Slips for casing

İlyustrasiya 6 Endirmə-qaldırma əməliyyatı (EQƏ)	Иллюстрация 6 Спуско-подъемные операции (СПО)	Illustration 6 Making a trip
“Endirmə-qaldırma əməliyyatı”(EQƏ) o deməkdir ki, qazıma kəmərinin quyudan qaldırılması ,baltanın dəyişdirilməsi və ya qazıma kəmərin aşağı hissəsinin (QKAH) dəyişdirilməsi, eləcə də qazıma kəmərinə yenidən quyudibinə endirilməsi əməliyyatıdır.	Словосочетание «Спуско-подъемные операции» обозначает процесс подъема бурильной колонны из скважины, замены долота или изменения компоновки низа бурильной колонны, а также спуск бурильной колонны обратно в скважину.	With the phrase “Making a trip”, the process of moving the drill string out of the hole, change the bit or alter the bottom-hole assembly, and lower the drill string again into the hole is referred.

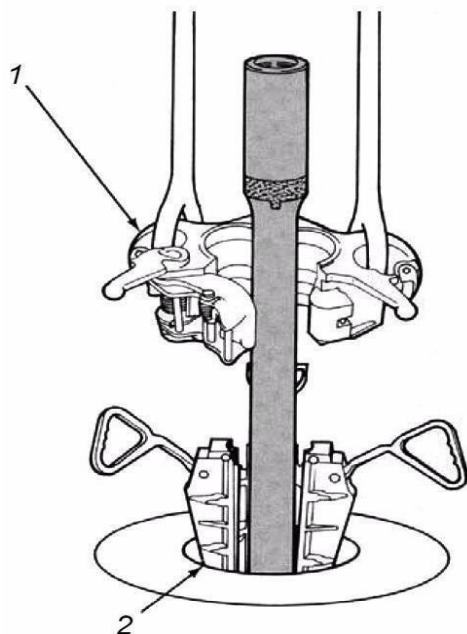
Şək. 6. Quyuda alətin qaldırılması

Рис. 6. Подъём из скважины

Fig. 6. Tripping out

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	işlək boru üçün şurf; Kvadrat üçün şurf	Шурф под ведущую трубу; Шурф под квадрат	Rathole
2	Tək boru üçün şurf; Borunu əlavə etmək üçün şurf	Шурф для наращивания труб	Mousehole
3	Polad tir	Стальная балка	Steel beam
4	Yuxarı fəhlə yeri; Yuxarı fəhlə polatası	Площадка верхового; Полати верхового рабочего	Monkey-board
5	Barmaqçıq	Палец	Finger
İllustrasiya 7 Borunun buruq döşəməsindən yuxarı qaldırılması		Иллюстрация 7 Подъем трубы над полом буровой	Illustration 7 Lifting pipe at the rig floor
Bəzi hallarda qazıma kəməri qu- yudan tam çıxarıl - mır,işlək borunun müəyyən hündür- lüyü qədər qaldı- rılır və sonra tək - rar quyuya endiri- lir.Bu reys işinə “ təkrar işlənmə ” adlanır. Bu işləmə ona görə aparılır ki,quyudan şlamın təmiz çıxarılması mümkün olsun,		В ряде случаев бурильная колонна вынимается изсква- жины не полностью, а лишь приподнима- ется до верха необ - саженной части скважины и затем снова опускается назад, без прерыва - ния циркуляции бурового раствора. Такой рейс,называ- емы « проработкой », выполняется для очистки скважины от	Sometimes the drill string is not completely run out of the hole. It is just lifted up to the top of the open-hole section and then lowered back again while continuously circulating with drilling mud. Such a trip,called “ wiper trip ”, is carried out to clean the

çünkü quyunun bərkidilməmiş hissəsində o yığışa bilər.	оставшегося шлама, который может отстаиваться вдоль необсаженной части скважины.	hole from remaining cuttings that may have settled along the open-hole section.
---	--	---

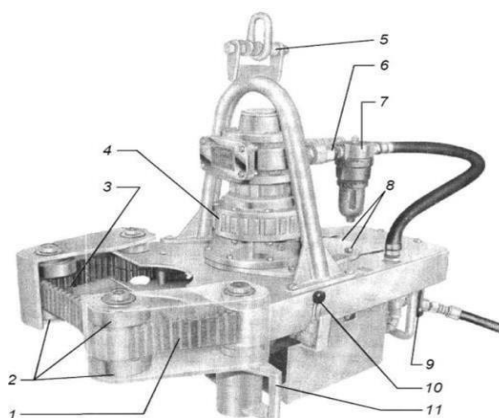

Şək.7. Buruq döşəməsindən(rotorun içərisindən) borunun qaldırılması

Рис. 7. Подъем трубы над полом

Fig. 7. Lifting pipe at the rig floor буровой

	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Qurğuda əməliyyat aparmaq üçün qazıma borusu və elevator lazımdır	Для выполнения операций на установке требуются только элеваторы для бурильных труб	Requires only drill pipe elevators to handle on the rig
2	Qazıma borusu üçün sadə pazlı tutucu istifadə olunur,qoruyucu xamut lazım deyil	Предохранительный хомут для труб не требуется, используются только клинья для обычных бурильных труб	No safety clamp is required and regular drill pipe slips are used
	İllustrasiya 8 Qazıma açarı	Иллюстрация 8 Буровой ключ	Illustration 8 Drill pipe spinner

Şək.8.Avtomatik qazıma açarı

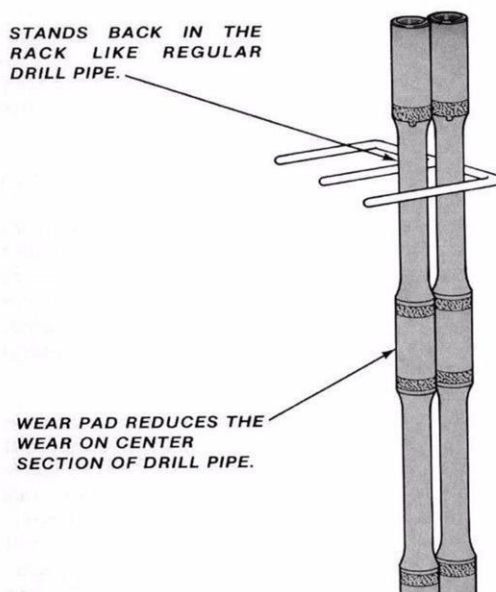
Рис. 8. Буровой ключ

Fig. 8. Drill pipe spinner

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Səssiz zəncir	Бесшумная цепь	Silent chain
2	Tablandırılmış intiqaal diyircəyi	Закалённые при- водные ролики	Hardened drive rollers
3	işlək boru altı diyircəkli intiqal ilə ulduzlu zəncir	Цепная звездочка с роликовым приводом под ведущую трубу	Chain sprocket with "Kelly" style drive to rollers
4	Tsikloid ötürücü ilə pnevmatiki mühərrik	Интегральный (встроенный) пневматический двигатель с циклоидальной передачей	Integral air motor with cycloidal gear box
5	Balansirləşdirilmiş vint	Балансировочный винт	Balancing screw
6	Fırlanma istiqamətinin dəyişdirilməsi üçün tezsökülən birləşmə	Быстросъемное соединение для изменения направления вращения	Quick disconnect for alternating between clockwise and counter clockwise rotation
7	Yağlayıcı qurğu	Смазочное устройство	Lubricator
8	Müxtəlif ölçüləri tənzim etmək üçün dörd bərکیدici boltu olan montaj plastinkası	Монтажная пластина с четырьмя крепежными болтами для регуливовки под различные размеры	Mounting plate with four securing bolts for simple drill pipe size adjustment бурильных труб

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
9	Drossel klapanı	Дроссельный клапан	Throttle valve
10	Yumrucuqlı sıxıcısı olan klapan	Клапан кулачкового зажима	Jaw valve
11	Döndərici tutacaq	Поворотная ручка	Pivot tube arm
İllustrasiya 9 Vişka daxilində ikiborunun (şamın) saxlanması		Иллюстрация 9 Хранение двухтрубок на буровой вышке	Illustration 9 Storage of doubles inside the derrick
Vişka nə qədər hündür olarsa, buruqda qaldırır- endirmə əməliyyatını daha uzun şamlarla apar -maq olar, bu da əməliyyatın vaxtının qısaldılmasına gətirib çıxardır. Vişkədə ikiborulu, üçborulu və ya dördborulu şamlarla əməliyyat aparıldıqda, deyilir ki, vişkədə iş uyğun olaraq “ikiborulu”, “üçborulu”, və “dördborulu” -dur.		Чем выше вышка, тем над более длинными свечами можно выполнять спуско-подъемные операции на ней, что, в свою очередь, сокращает время их выполнения. Про вышки, на которых можно выполнять операции над свечами с двумя, тремя или четырьмя свинченными бурильными трубами, говорят как о вышках	The higher the derrick is, the longer stands it can handle which in turn reduces the tripping time. Derricks that are capable to handle stands of two, three or four joints are called to be able to pull “doubles”, “thribbles”, or “fourbles” respectively.

	для работы с «двух- трубками», «трёх- трубками» «четырёхтрубкам и», соответственно.	
--	--	--

Şək.9. Vışka daxilində ikiborunun (Şamın) saxlanması

Рис. 9. Хранение двухтрубок на буровой вышке

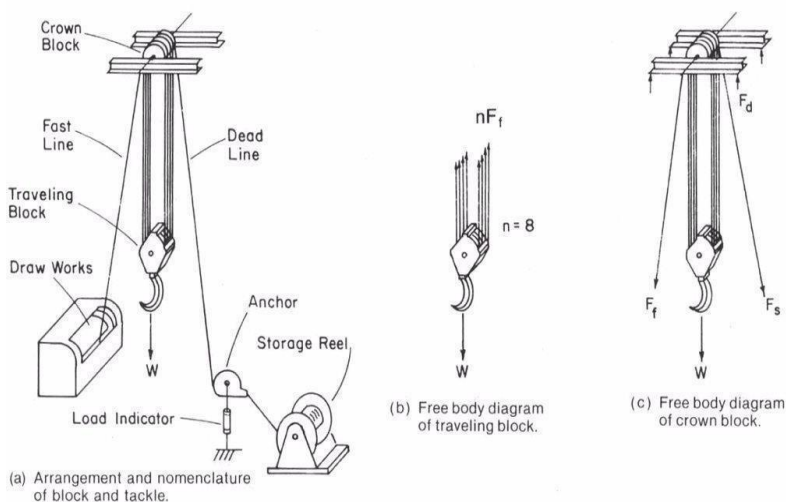
Fig. 9. Storage of doubles inside the derrick

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	şamlar, standart boru kimi (verilmiş halda ikiborulu) buruqda şamdanda quraşdırılıb	Свечи (в данном случае двухтрубки), установленные на подсвечнике, как стандартные бурильные трубы	Stands back in the rack like regular drill pipe
2	Qazıma borusunun en kəsiyinin yeyilməsinin qarşısı yeyilməyə davamlı nakladka qoruyur	Износостойкие накладки уменьшают износ сечения бурильной трубы	Wear pad reduces the wear on center section of drill pipe

İllyustrasiya 10 Blok və kanat tellənməsi	Иллюстрация 10 Блок и канатная оснастка	Illustration 10 Block and tackle
Kronblok, tal bloku və qazıma kanatı birlikdə tal sistemini təşkil edir, bu da imkan verir ki, böyük yüklərdə qaldırılıb -endirmə əməliyyatı aparılsın. Qazıma quyu-sunda ağır yüklərin qaldırılması və endirilməsi zamanı qazıma (tal) kanatı bir neçə dəfə kronblok və tal blokunda sarınır, baxşək. 10.	Кронблок, талевый блок и буровой канат вместе составляют талевую систему, которая позволяет выполнять спускоподъемные операции с большими нагрузками. Для подъема и спуска тяжелых грузов из/в буровую скважину, буровой канат навивается нес-	The crown block, the travelling block and the drilling line comprise the block and tackle which permits the handling of large loads. To lift and lower the heavy loads into and out of the borehole, the drilling line

	колько раз между 635 кронблоком талевым блоком, см. рис. 10.	is strung multiple times between the crown and the travelling block, see fig. 10.
Əgər sürtünmə tal blokunda və kронblokdə (onda tal kanatının dartılması bütün sahələrdə eyni saymaq olar) nəzərə alınmazsa, onda qarmağa düğən yük W bu cür qada eyni ilə işlək tellərdəki kimi F_f yükü yaradacaq, hansı ki, öz növbəsində tal blokuna və kронbloka sarınan tellərin sayından n asılıdır. Bu aşağıdakı formula ilə təyin edilir: $W = n F_f$	Если пренебречь трением в талевом блоке и кронблоке (тогда натяжение на всех участках талевого каната можно считать одинаковым), то нагрузка W на крюк создаст на лебёдке такую же нагрузку F_f, как и на ходовой струне, которая, в свою очередь, зависит от числа струн n, навиваемых между талевым блоком и кронблоком. Это выражается формулой: $W = n F_f$	When no friction is assumed in the travelling and the crown block (constant tension in the drilling line), the hook load W creates a load to the drawworks with is equal the load in the fastline F_f which in turn depends on the number the line is strung n between the travelling and the crown block. This is expressed with: $W = n F_f$

Tal sisteminin inteqal gücü P_i bu cür qada verilən yük F_f ilə işlək telin sürətinin v_f hasilinə bərabərdir: $P_i = F_f v_f$	Приводная мощность P_i талевой системы равна произведению нагрузки F_f, прилагаемой к лебёдке, на скорость ходовой струны v_f: $P_i = F_f v_f$	The input power P_i of the block and tackle is equal to the drawworks load F_f times the velocity of the fast line v_f: $P_i = F_f v_f$
Qarmağın gücü və ya faydalı gücü P_h qarmağa verilən yük ilə tal blokunun sürətinin v_b hasilinə bərabərdir: $P_h = W v_b$	Полезная мощность или "мощность крюка" P_h равна произведению нагрузки, прилагаемой к крюку на скорость талевых блока v_b: $P_h = W v_b$	The output power or "hook power" P_h is given by the hook load times the velocity of the travelling block v_b: $P_h = W v_b$

Şək.10. Blok və kanat tellənməsi

Рис. 10. Блок и канатная оснастка

Fig. 10. Block and tackle

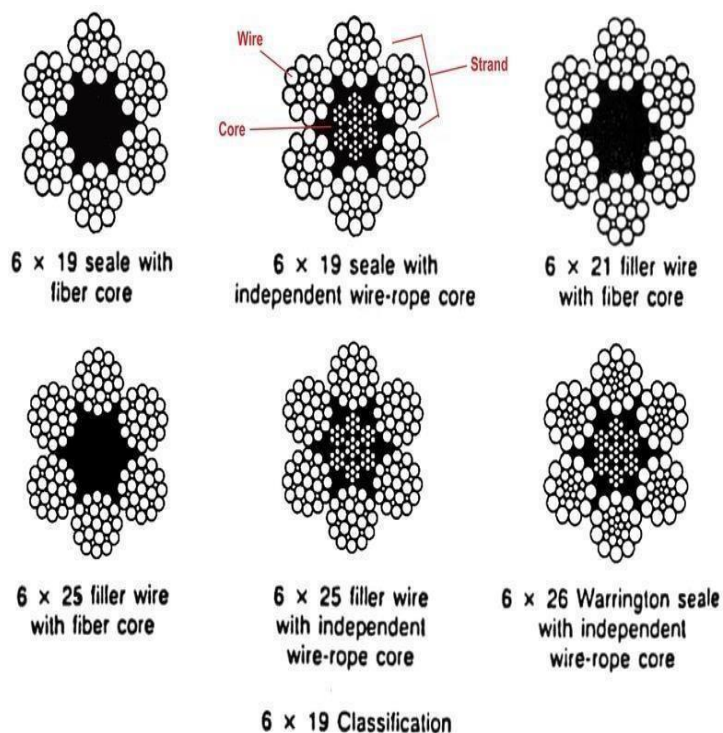
№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Tal sistemi detallarının adları və komponovkası	Компоновка и наименование деталей талевой системы	Arrangement and nomenclature of block and tackle
2	Yük göstəricisi	Указатель нагрузки	Load indicator
3	Bucurqad	Лебёдка	Draw works
4	Tal bloku	Талевый блок	Traveling block

5	Talkanatının işlək teli; Tal kanatının işlək ucu	Ходовая струна талевого каната; Ходовая конец талевого каната	Fast line
6	Kronblok; Kəlləçarx	Кронблок; Верхний блок	Crown block
7	Tal kanatının tərpənməz teli; Tal kanatının “ölü” ucu	Неподвижная струна талевого каната; неподвижный конец талевого каната	Dead line
8	Anker	Анкер	Anchor
9	Yığan baraban	Накопительный барабан	Storage reel
10	Sürtünmə nəzərə alınmadan tal blokuna təsir edən gücün sxemi	Схема сил, действующих на талевый блок без учета сил трения	Free body diagram of traveling block
11	Sürtünmə nəzərə alınmadan kron-bloka təsir edən gücün sxemi	Схема сил, действующих на кронблок без учета сил трения	Free body diagram of crown block

Qeyd (Примечание): *Drilling line - Талевый канат, (Буровой канат)-Tal kanatı(burazı). Block and tackle - Талевая система-Tal sistemi*

İlyustrasiya 11 Tal kanatı	Иллюстрация 11 Талевый канат	Illustration 11 Drilling line
Tal kanatı-bu məf-til trosudur, hörük şəklində hazırlanmış və polad (kapron kanat) özəyinə dairəvi sarınmışdır. Diametr $1\frac{1}{2}$ – 2 düymə arasındadır. Bir hörükdə məfillərin sayı, özəyə sarınmış hörüklərin sayı və özəyin tipinə görə kanatlar təsnifatlanır. Buna nümunə olaraq şəkl. 11-də göstərilib.	Талевый канат - это проволочный трос, изготовленный в виде прядей, намотанных вокруг стального сердечника. Диаметр колеблется от $1\frac{1}{2}$ до 2 дюймов. Классифицируется по типу сердечника, количеству прядей, навитых вокруг сердечника, и количеству проводов в одной пряди. Пример такой классификации представлен на рисунке 11.	The drilling line is a wire rope that is made of strands wound around a steel core. It ranges in diameter from $1\frac{1}{2}$ to 2 [in]. Its classification is based on the type of core, the number of strands wrapped around the core, and the number of individual wires per strand. Examples of it can be seen in figure 11.
Belə ki, tal kanatı iki istiqamətdə darılma və əyilmə yükü altında işlədiyi üçün onun istifadə müddətini “ton-millə” və ya “ton	Так как талевый канат находится под постоянной двунаправленной нагрузкой натяжения и изгиба, срок его службы нужно оценивать с помощью величины, называ-	Since the drilling line is constantly under biaxial load of tension and bending, its service life is to be evaluated using a rating called “ton-

kilometrə” qiymət ləndirmək lazımdır. Təyinatına görə ton-millisinin həcmi odur ki, 1 ton yük mill məsafəyə aparılsın.	емой “тонно-миля”. По определению, тонно-миля - это объем работы, необходимой для перемещения 1 тонны груза на расстояние 1 миля.	mile”. By definition, a ton-mile is the amount of work needed to move a 1-ton load over a distance of 1 mile.
Endirmə-qaldırma əməliyyatından asılı olaraq, tal kanatı müəyyən məsafə keçdikdən sonra, yəni qoruyucu kəmərlə quraşdırıldıqda, kəmərlər çıxartıldıqda və s. işlərdən sonra kanatı istismardan çıxarırlar.	После того, как талевый канат проходит некоторый заданный предел тонно-милей, который в основном связан со спуско-подъемными операциями, установкой обсадных труб, отборе керна и бурении, его снимают с эксплуатации.	When the drilling line has reached a specific ton-mile limit, which is mainly due to round trips, setting casings, coring and drilling, it is removed from service.

Şək.11.Tal kanatı

Рис. 11. Талевый канат

Fig. 11. Drilling line

№	Azərbaycan	Rus	ingilis
1	Özək	Сердечник	Core
2	Məftil (tel)	Проволока	Wire
3	Hörük	Прядь	Strand
4	6x19 seale tipli özəyi lifli kə tandır (kəndir), altı hörüklü və hər hörükdə 19 məftil var.	6 X 19 seale с сердечником из волокна – канат состоит из шести 19-проволочных прядей типа Seale с сердечником из волокна	6 X 19 seale with fiber core – the line consists of six 19-wire strands of Seale type with fiber core (FC)
5	6x19 seale tipli özəyi ayrıca hörülmüş məftildən olan kanat altı 19 məftilli hörükdür.	6 X 19 seale с проволочным сердечником отдельной свивки-канат состоит из шести 19-проволочных прядей типа Seale с проволочным сердечником отдельной свивки	6 X 19 seale with independent wire-rope core – the line consists of six 19- wire strands of Seale type with independent wire-rope core (IWRC)
6	6x21 Filler-Wire tipli özəyi lifli kə tandır. Kanat altı 21 məftilli hörükdür.	6 X 21 filler wire с сердечником из волокна – канат состоит из шести 21-проволочных прядей типа Filler-Wire с сердечником из волокна	6 X 21 filler wire with fiber core – the line consists of six 21-wire strands of Filler-Wire type with fiber core

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
7	6x25 Filler-Wire tipli özəyi lifli kə tandır.	6 X 25 filler wire с сердечником из волокна	6 X 25 filler wire with fiber core
8	6x25 Filler-Wire tipli ayrıca hörülmüş məftil özəkdir.	6 X 25 filler wire с проволочным сердечником отдельной свивки	6 X 25 filler wire with independent wire-rope core
9	6x26 Warrington seale tipli ayrıca hörülmüş məftilli özəyi olan kanat altı hörükdən və hər hörükdə 26 müxtəlif tellərdən ibarətdir	6 X 26 Warrington seale с проволочным сердечником отдельной свивки - канат состоит из шести 26-проволочных прядей комбинированного типа Warrington-Seale с проволочным сердечником отдельной свивки	6 X 26 Warrington seale with independent wire-rope core - the line consists of six 26-wire strands of combined Warrington-Seale type with independent wire-rope core

Qeyd (Примечание): “Tal kanatı” - “Drilling line” - “Талевый канат”(“Буровой канат”).

S (Seale) - прядь состоит из двух слоев проволок, количество проволок по слоям одинаково, диаметр проволок в слое одинаковый.

W (Warrington) - прядь состоит из двух слоев, внутренний слой состоит из проволок с одинаковым диаметром, внешний - с разным диаметром.

F (FW - Filler Wire) - прядь состоит из двух слоев, количество проволок внутреннего слоя равно половине числа проволок внешнего, борозды внутреннего слоя заполняются проволоками меньшего диаметра.

İlyustrasiya 12 Bucurqad	Иллюстрация 12 Лебедка	Illustration 12 Drawworks
Bucurqadın təyinatı-yükqaldırmanı təmin etmək və endirib-qaldırma əməliyyatı zamanı qoruyucu boruların və ağır qazıma borularını (tez endirdikdə) saxlamaq.	Назначение лебедки - обеспечить грузоподъемность и останов (при быстром опускании) тяжелой буровой колонны и обсадных труб при выполнении спуско-подъемных операций.	The purpose of the drawworks is to provide the hoisting and breaking power to lift and lower the heavy weights of Drill string and casings.
Baraban tal kanatının yerinin dəyişməsinə təmin etmək, hansı ki, öz növbəsində qarmaqdan asılmış yükü tal	Барабан обеспечивает перемещение талевого каната, который в свою очередь поднимает и опускает талевый блок с грузами на	The drum provides the movement of the drilling line which in turn lifts and lowers the traveling block and consequently

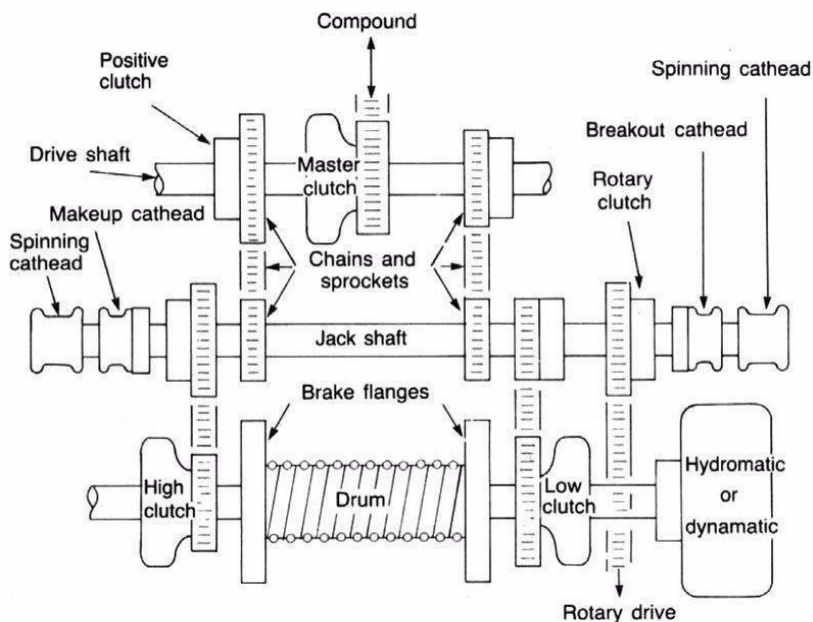
bloku vasitəsilə qaldırıb endirir. Barabanla tətbiq edilən son fırlanma momenti elə olmalıdır ki, tal kanatından asılmış ağır yüklərin tez endirilməsi zamanı yükün saxlanması və dayandırılmasını yaxşı təmin etsin.	крюке. Предельный крутящий момент, создаваемый барабаном, должен быть достаточно большим для остановки и удержания тяжёлых грузов на талевом канате, при быстром опускании.	lifts or lowers the loads on the hook. The breaking torque, supplied by the drum, has to be strong enough to be able to stop and hold the heavy loads of the drilling line when lowered at high speed.
--	--	---

Şək.12. Bucurqad

Рис. 12. Лебёдка

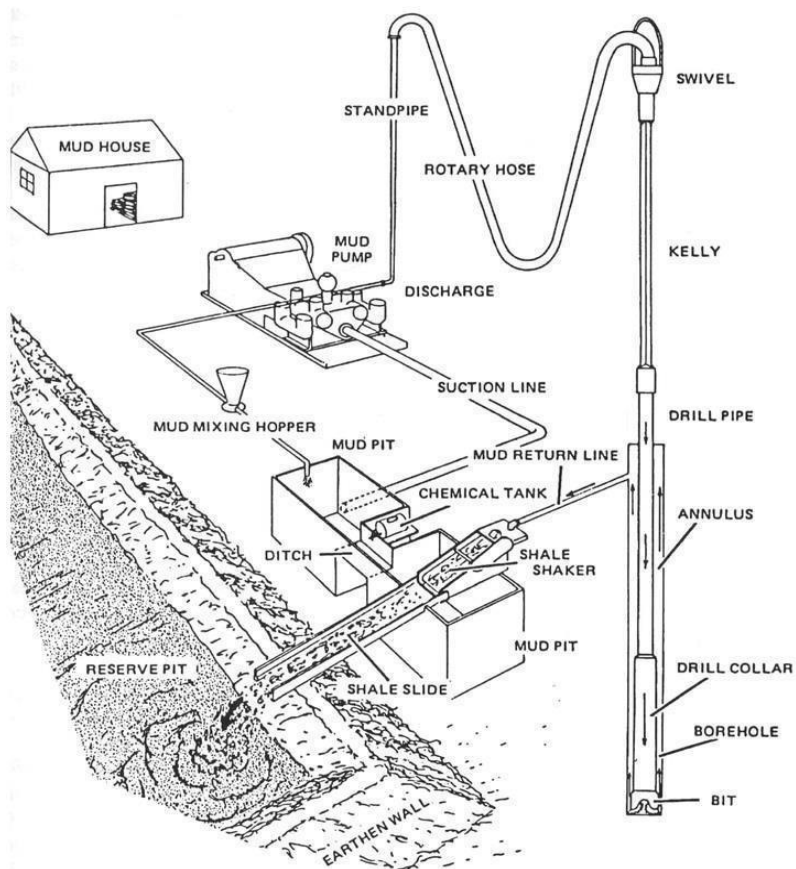
Fig. 12. Drawworks

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Transmissiya	Трансмиссия	Compound
2	ilişmənin baş muftası	Главная муфта Сцепления	Master clutch
3	Sərt mufta	Жёсткая муфта	Positive clutch
4	Aparan val; initial valı	Ведущий вал; Приводной вал	Drive shaft
5	Ulduzcuqlu zəncir ötürməsi	Цепные передачи со звёздочками	Chains and sprockets
6	Aralıq valı; sarğı valı	Промежуточный вал; Катушечный вал	Jack shaft
7	Boruları açıb-bağlamaq üçün şpil sarğısı	Шпильевая катушка для свинчивания/развинчивания труб	Spinning cathead

8	Borunu bağlamaq üçün şpil sarğısı	Шпилевая катушка для свинчивания труб	Make up cathead
9	Boruları açmaq üçün şpil sarğısı	Шпилевая катушка для развинчивания труб	Breakout cathead
10	Fırlanmanı ötürmək üçün mufta	Муфта для передачи вращения	Rotary clutch
11	Fırlanma inteqalı	Привод вращения	Rotary drive
12	Borunu bağla - maq üçün şpil sarğısı	Шпилевая катушка для свинчивания труб	Make up cathead
13	Boruları açmaq üçün şpil sarğısı	Шпилевая катушка для развинчивания труб	Breakout cathead
14	Fırlanmanı ötürmək üçün mufta	Муфта для передачи вращения	Rotary clutch
15	Fırlanma inteqalı	Привод вращения	Rotary drive
16	Aşağı sürət muftası	Муфта низкой скорости	Low clutch
17	Yuxarı sürət muftası	Муфта высокой скорости	High clutch
18	Əyləc flənsi	Фланцы тормозные	Break flanges
19	Baraban	Барабан	Drum
20	Hidrodinamiki və ya elektrodinamiki tormoz	Гидродинамический или электродинамический тормоз	Hydromatic or dynamatic

ilyustrasiya 13 Qazıma məhlulunun dövranı sistemi	Иллюстрация 13 Циркуляционная система	Illustration 13 Circulation system
Qazıma məhlulu - nun dövranı sisteminin əsas komponentləri: 1.Qazıma nasosu; 2- qəbul və atqı xətləri (nov); 3-qazıma boruları ; 4-balta dəliyinin keçmələri; 5- rezervuarlar və baklar; 6-titrəyən ələklər; 7qumayırcı ,il ayırıcı deqazator, şəkl 13	Основные компоненты системы циркуляции бурового раствора (1) буровые насосы, (2) подводящие-отводящие линии (желоба), (3) бурильные трубы, (4) насадки, (5) резервуары и баки для бурового раствора (отстойный бак, смешительный бак, всасывающий бак), (6)	The principle components of the mud circulation system are: (1) mud pumps, (2) flowlines, (3) drillpipe, (4) nozzles, (5) mud pits and tanks (settling tank, mixing tank, suction tank), (6) mud mixing equipment (mud mixing hopper) and (7) contaminant removal equipment (shale shaker, desander, desilter, degasser), see figure 13.

Şək.13. Qazıma məhlulunun dövranı sistemi

Рис. 13. Циркуляционная система

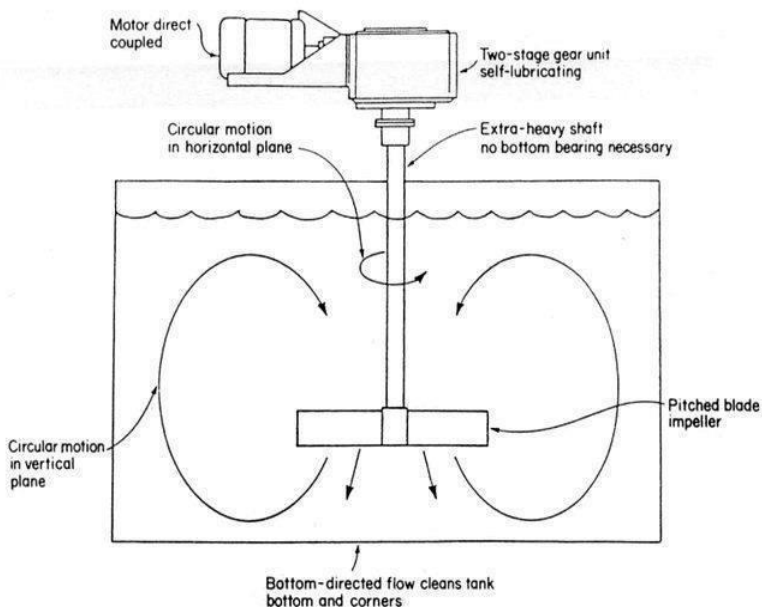
Fig. 13. Circulation system

№	Azərbaycan	Rus	ingilis
1	Qazıma məhlulu hazırlamaq üçün saray(bina)	Сарай для приготовления бурового раствора	Mud house
2	Qazıma məhlulu üçün nasos;Qazıma nasosu	Насос для бурового раствора; Буровой насос	Mud pump
3	Dik boru(məhlul üçün)	Стойак	Standpipe
4	Qazıma şlanqı (məhlul şlanqı)	Буровой шланг	Rotary hose
5	Fırlanğıc	Вертлюг	Swivel
6	İşlək qazıma borusu	Ведущая бурильная труба	Kelly
7	Qazıma borusu	Бурильные трубы	Drill pipe

8	Halqavari fəza	Затрубное пространство	Annulus
9	Ağır qazıma borusu	Утяжелённые бурильные трубы	Drill collar
10	Qazıma quyusu	Буровая скважина	Borehole
11	Balta	Долото	Bit
12	Qazıma məhlulunun atqı xətti	Отводящая линия для бурового раствора	Mud return line
13	Titrəyən ələk(qazıma məhlulunun təmizlənməsi üçün)	Вибрационное сито (для очистки бурового раствора)	Shale shaker
14	Qazıma məhlulunun rezervuarı	Резервуар для бурового раствора	Mud pit
15	Kimyəvi reagent üçün bak	Бак для химических реагентов	Chemical tank
16	Nov(qazıma məhlulu üçün)	Жёлоб (для бурового раствора)	Ditch
17	Qəbul xətti(qazıma nasosunun);Sorma xətti(qazıma nasosunun)	Приёмная линия (бурового насоса); Всасывающая линия (бурового насоса)	Suction line
18	Hava buraxma	Выпуск; Выход (воздуха)	Discharge
19	Qazıma məhlulu hazırlamaq üçün qarışdırıcı qıf	Смесительная воронка для приготовления бурового раствора	Mud mixing hopper
20	Qazılmış süxurları buraxmaq üçün nov	Жёлоб для спуска выбуренной породы	Shale slide
21	Ehtiyat rezervuarı (qazıma məhlulu üçün)	Запасной резервуар (для бурового раствора)	Reserve pit
22	Yer üzərində anbar (yama)	Земляной вал	Earthen wall

ilyustrasiya 14 Qazıma məhlulu rezervuarının sxemi	Иллюстрация 14 Схема резервуара для бурового раствора	Illustration 14 Sketch of mud pit
--	---	--------------------------------------

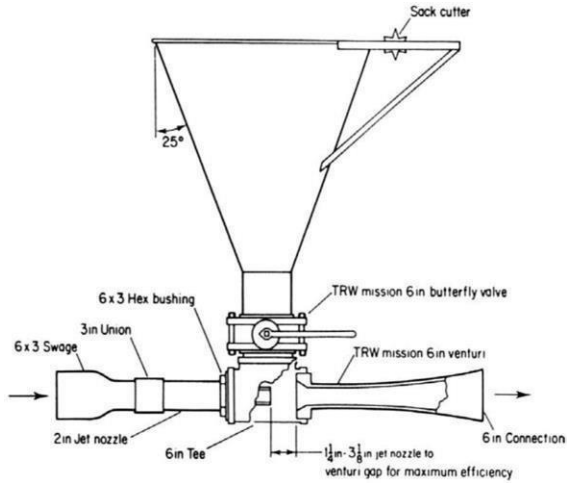
Şək.14. Qazıma məhlulu rezervuarının sxemi

Рис. 14. Схема резервуара для бурового раствора

Fig. 14. Sketch of mud pit

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Ümumi val üzərindəki mühərrik	Двигатель на общем валу	Motor direct coupled
2	Öz-özün yağlayan ikipilləli reduktor	Двухступенчатый редуктор самосмазывающиеся	Two-stage gear unit self-lubricating
3	Dayaq podşipniki qurmağa ehtiyac olmadan xüsusi möhkəm val	Особо прочный вал, не требующий установки опорного подшипника (нижнего)	Extra-heavy shaft no bottom bearing necessary
4	Üfüqi səthdə dairəvi hərəkət	Круговое движение в горизонтальной плоскости	Circular motion in horizontal plane
5	Əyri pərləri olan işçi təkər	Рабочее колесо с наклонными лопастями	Pitched blade impeller
6	Şaquli səthdə dairəvi hərəkət	Круговое движение в вертикальной плоскости	Circular motion in vertical plane
7	Bakın dibini və küncələrini təmizləyən istiqamətləndirilmiş məhlul cərəyanı	Поток, направленный вниз очищает днище и углы бака	Bottom-directed flow cleans tank bottom and corners

İlyustrasiya 15 Qarışdırıcı qıf	Иллюстрация 15 Смесительная воронка	Illustration 15 Mixing hopper
------------------------------------	---	----------------------------------

Şək.15. Qarışdırıcı qıf

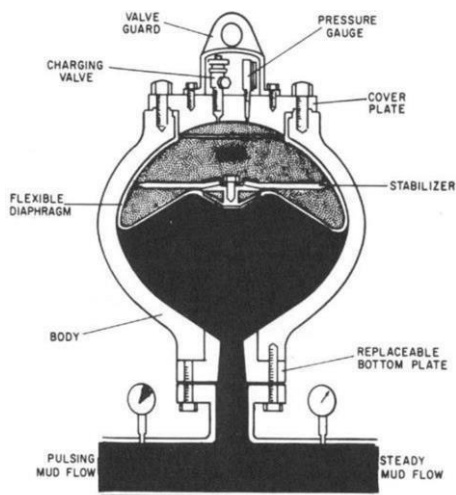
Рис. 15. Смесительная воронка

Fig.15. Mixing hopper

№	Azərbaycan	Rus	ingilis
1	6x3 düym keçirici	Переводник 6х3 (с 6 на 3 дюйма)	6x3 Swage
2	3 düym mufta	Муфта 3-х дюймовая	3in Union
3	2 düym şırnağlı keçmə	Струйная насадка 2-х дюймовая	2in Jet nozzle

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
4	6x3 düyüm altıkünlü vtulka	Шестигранная втулка 6x3 (с 6 на 3 дюйма)	6x3 Hex bushing
5	6 düyümlü T şəkilli birləşmə	T-образное соединение 6-ти дюймовое; Тройник 6- ти дюймовый	6-in Tee
6	Böyük effektiv Venturi borusunda şırnaqlı keçmə 1 1/4in - 3 1/8in	Струйная насадка (1/4 на 3 1/8 дюйма) на Вентури трубку для большей эффективности	1 1/4in - 3 1/8in jet nozzle to venturi gap for maximum efficiency
7	6 düymə TRW Mission diskli dönən siyirtmə	Дисковый поворотный затвор 6-ти дюймовый TRW Mission	TRW mission 6in butterfly valve
8	6 düym Venturi borusu TRW Mission	6-ти дюймовая труба Вентури TRW Mission	TRW mission 6- in venturi
9	6 düym birləşmə	6-ти дюймовое соединение	6-in connection
10	Kisə kəsən	Резчик мешков	Sack cutter

ilyustrasiya 16 Hava qübbəsi	Иллюстрация 16 Демпфер пульсаций	Illustration 16 Surge chamber
Əsas göstəricisi-qazıma nasosunun yaratdığı pulsasiyalı təzyiqin söndürülməsi.	Главное назначение - гашение пульсаций давления, создаваемых буровыми насосами.	Main task is to dampen the pressure pulses, created by the mud pumps.

Şək.16. Hava qübbəsi

Рис.16. Демпфер пульсаций

Fig. 16. Surge chamber

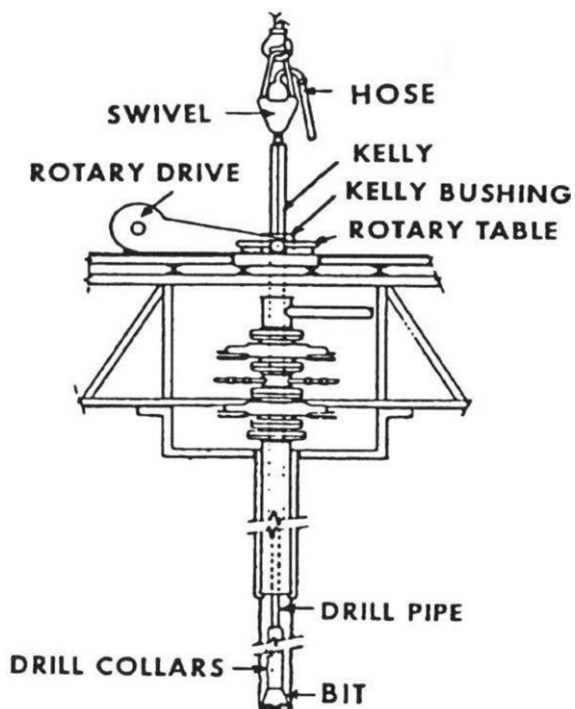
№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Qazıma məhlulunun pulsasiyalı axını	Пульсирующий поток бурового раствора	Pulsing mud flow
2	Korpus	Корпус	Body
3	Elastiki diafraqma	Гибкая диафрагма	Flexible diaphragm
4	Doldurucu klapan	Клапан для наполнения	Charging valve
5	Klapan gedişinin məhdudlaşdırıcısı	Ограничитель хода клапана	Valve guard
6	Təzyiq sensoru	Датчик давления	Pressure gauge
7	Qapaq; Klapan qapağı	Крышка; Клапанная крышка	Cover plate
8	Stabilizator; sakitləşdirici	Стабилизатор; Успокоитель	Stabilizer
9	Dəyişdirilən dib	Сменное днище	Replaceable bottom plate
10	Qazıma məhlulunun bərabərsürətli axını	Равномерный поток бурового раствора	Steady mud flow

Illustration 17
Rotary system

The function of the rotary system is to transmit rotation to the drillstring and consequently rotate the bit. During drilling operation, this rotation is to the right.

Иллюстрация 17
Система вращения (ротоп)

Система вращения предназначена для передачи вращения бурильной колонне и, через нее, долоту. При бурении, вращение осуществляется по часовой стрелке (направо).

Şək.17. Fırlanma sistemi (rotor)

Рис. 17. Система вращения (ротор)

Fig. 17. Rotary system

№	Azərbaycan	Rus	İngilis
1	Ağır qazıma borusu	Утяжелённые бурильные трубы	Drill collars
2	Fırlanma inteqalı	Привод вращения	Rotary drive
3	Fırlanğıc	Вертлюг	Swivel
4	Qazıma şlanqı	Буровой шланг	Hose
5	İşlək qazıma borusu	Ведущая бурильная труба	Kelly
6	İşlək boru altı oymaq:kvadrat altı işlik	Втулка ротора под ведущую трубу; Втулка под квадрат	Kelly bushing
7	Rotor stolu	Стол ротора	Rotary table
8	Qazıma borusu	Бурильная труба	Drill pipe
9	Balta	Долото	Bit

ABŞ və İngiltərədə işlənən ölçü sistemi
Меры измерения используемые в США и Великобритании
USA and British measure units

Ölçü	Vahidi		İŞ sistemində çevrilməsi
	Adları	İşarələnmə	
Uzun	Dəniz liqası (beynəl.)	n.league (ñnt)	5,55600km
	Qanuni liqası (ABŞ)	st.league (US)	4,82803 km
	Dəniz mili (Böyük Britaniya)	n.mile (UK)	1,85318 km
	Dəniz mili (beynəl.)	n.mile (ñnt)	1,852 km (dəqiq)
	Dəniz mili (ABŞ)	n.mile (US)	
	Qanuni mili (ABŞ)	Mile, mi (US)	1,60934 km
	Farlonq	fur	201,168 m(dəqiq)
	Kabeltov (beynəl)	Cab (ñnt)	185,2 m(dəqiq)
	Çeyn	ch	20,1168 m(dəqiq)
	Rod, pol və ya perç	Rod, pole or perch	5,0292 m
	Fatom	fath	1,8288 m
	Yard	yd	914,4 mm(dəqiq)
	Fut	ft	304,8 mm(dəqiq)
	Spen	span	228,6 mm
	Link	li	201,168 mm
	Hend	hand	101,6 mm (dəqiq)
	düym	in	25,4 mm (dəqiq)
	Böyük xətt (1/10 düym)	1 qr	2,54 mm (dəqiq)
	Xətt (1/12 düym)	1	2,117 mm
	Kalibr (1/100 düym)	cl	254 mkm (dəqiq)
	Mil (1/1000 düym)	mil	25,4 mkm (dəqiq)
	Mikrodüym ($1 \cdot 10^{-6}$ düym)	kin	25,4 nm (dəqiq)
	Pika, sisero (poliqr.)	Pica, cicero	4,21752 mm

	Nöqtə (poliqr.)	pt	351,460 mkm
Sahə	TaunÇip	township	93,2396 km ²
	Kvadrat mil (ABŞ)	mi ² (US)	2,58999 km ²
	akr	ac	4046,86m ² =0,4 04686 ha
	rud	rood	1011,71 m ²
	Kvadrat çeyn	ch ²	404,686 m ²
	Kvadrat rod, pol və ya perç	Rod ² , pole ² or perch ²	25,2929 m ²
	Kvadrat fatom	Fath ²	3,34451 m ² (dəqiq)
	Kvadrat yard	Yd ²	0,836127 m ²
	Kvadrat fut	Ft ²	929,030 sm ²
	Kvadrat düym	In ²	645,16 mm ² (dəqiq)
	Kvadrat mil	Mil ²	645,16 mkm ² (dəqiq)
	Dairəvi mil	c.mil	506,708 mkm ²
Həcm	Akr-fut	ac·ft	1233,48 m ³
	Kub fatom	Fath ³	6,11644 m ³
	Kord (Böyük Britaniya)	cd.cord	3,62456 m ³
	Registr tonn	Ton reg.	2,83168 m ³
	Kub yard	Yd ³	0,764555 m ³
	Kub fut	Ft ³	28,3169 dm ³
	Kub düym	In ³	16,3871 sm ³
	Neft barrel (ABŞ)	bbl(US)	158,987 dm ³
	Quru barrel (ABŞ)	bbl (dry) (US)	115,627 dm ³
	Buşel (Böyük Britaniya)	bu (UK)	36,3687 dm ³
	Buşel (ABŞ)	bu (US)	35,2391 dm ³
	Pek (Böyük Britaniya)	pk (UK)	9,09218 dm ³
	Pek (ABŞ)	pk (US)	8,80977 dm ³
	Qallon(Böyük Britaniya)	gal (UK)	4,54609 dm ³
	Maye qallon (ABŞ)	gal (US)	3,78541 dm ³

	Quru qallon (ABŞ)	Gal dry (US)	4,40488 dm ³
	Kvarta(Böyük Britaniya)	qt (UK)	1,1361 dm ³
	Quru kvarta (ABŞ)	qt dry	1,10122 dm ³
	Maye kvarta (ABŞ)	qt liq (US)	0,946353 dm ³

	Maye unsiya(Böyük Britaniya)	fl oz (UK)	28,4130 sm ³
	Maye unsiya (ABŞ)	fl oz (US)	29,5735 sm ³
	Pinta (Böyük Britaniya)	pt (UK)	0,568261 dm ³
	Quru pinta (ABŞ)	pt dry (US)	0,550610 dm ³
	Maye pinta (ABŞ)	pt liq (ABŞ)	0,473176dm ³
Çəki	Uzun tonn(B.Brit.)(2240 funt)	ton (UK)	1,01605 t
	Qısa ton (ABŞ) (2000funt)	ton (US)	0,90785 t
	Uzun sentner (Böyük Britaniya)	cwt (UK)	50,8023 kq
	Qısa sentner (ABŞ), kvintal	cwt (US), qwintal	45,3592 kq
	Slaq	slug	14,5939 kq
	kvarter	qr	12,7006 kq
	Funt (ticarət)	lb	0,453592 kq
	aptek funt	Lb, tr, lb ap	0,373242 kq
	Unsiya	oz	28,3495 q
	aptek unsiyası	oz, tr, ozap	31,1035 q
	Probir ton (ABŞ)	ton (assay) (US)	29,1667 q
	Probir tonn (B.Britaniya)	ton (assay) (UK)	32,6667 q
	Aptek draxma	dr tr, drap	3,88793 q
	Draxma (B.Britaniya)	dr (UK)	1,77185 q

	Penniveyt	pwt	1,55517 q
	Aptek skrupul	s.ap	1,29598 q
	qran	gr	64,7989 mq
Sıxlıq	Funt kub futa	lb/ft ³	16,0185 kq/m
	Slaq kub futa	Slug/ ft ³	515,379 kq/m ³
	Unsiya kub futa	Oz/ ft ³	1,00116 kq/m ³
Xətli sıxlıq	Funt futa	lb/ft	1,48816 kq/m
	Funt yarda	lb/yd	0,4906055 kq/m
Səthi sıxlıq	Funt kvadrat futa	lb/ft ²	4,88249 kq/m ²
	Funt kvadrat yarda	lb/yd ²	0,542492 kq/m ²
Həcm	Kub fut funta	Ft ³ /lb	62,428 dm ³ /kq
	Kub funt unsiyaya	Ft ³ /oz	0,99883 m ³ /kq
Dinamik inersiya momenti	Funt-fut kvadratda	lb·ft ²	42,1401 q·m ²
	Slaq-fut kvadratda	slug·ft ²	1,35582 kq·m ²
Sürət	Fut saatda	Ft/h	0,3048 m/s(dəqiq)
	Fut saniyədə	Ft/s	0,3048 m/s(dəqiq)
	Mil saatda	Mile/h, mi/h	1,60934km/s=0 ,47704 m/san
	Mil saniyədə	Mile/s, mi/s	1.60934km/san =5793,64 km/saat
Təcil	Fut kvadrat saniyədə	Ft/s ²	0,3048 m/s ² (dəqiq)
Ümumi paylanma	Funt saatda	Lb/h	0,453592kq/saa t=0,125998 q/s
	Funt saniyədə	Lb/s	0,453592kq/s
	Tonn saatda	Ton/h (UK)	1,01605

	(B.Britaniya)		t/saat=0,28224k q/san
	Tonn saatda (ABŞ)	Ton/h (US)	0,907185t/saat=0,25 1996 kq/san
Həcmi paylanma	Kub fut dəqiqədə	Ft ³ /dəq	28,3168dm ³ /dəq=0, 471 947 dm ³ /san
	Kub fut saniyədə	Ft ³ /s	28,3168 dm ³ /san
	Kub yard dəqiqədə	Yd ³ /min	0,764555m ³ /də q= 12,7426dm ³ /sa n
	Kub yard saniyədə	Yd ³ /s	0,764555 dm ³ /san
Qüvvə, çəki	Tonn-güc uzun (B.Britaniya)	Tonf (UK)	9,96402 kN
	Tonn-güc qısa (ABŞ)	Tonf (US)	8,89644 kN
	Funt-güc	lbf	4,44822 N
	Paundal	pdl	0,138255 N
	Unsiya-güc	ozf	0,278014 N
Xətli güc	Funt-güc fut	Lbf/ft	14,5939 N/m
Qüvvə momenti	Funt-qüvvə-fut	Lbf/ft	1,35582 N·m
Cüt qüvvə momenti	Paundal-fut	Pdl/ft	42,1401 mN·m
Çəki	Funt-qüvvə kub fut	Lbf/ft ³	157,087 N/m ³
	Paundal kub fut	Pdl/ft ³	4,87985 N/m ³
Təzyiq, mexaniki gərginlik	Funt-qüvvə kvadrat düymə	Lbf/in ²	6,89476 kPa
	Funt-qüvvə	Lbf/ft ²	47,8803 Pa

	kvadrat futa		
	Funt-qüvvə kvadrat yarda	Lbf/yd ²	5,32003 Pa
	Paundal kvadrat futa	Pdl/ft ²	1,48816 Pa
	Unsiya-qüvvə kvadrat düymə	Ozf/in ²	430,922 Pa
	Su sütununun futu	Ft H ₂ O	2,98907 kPa
	Su sütununun düymü	In H ₂ O	249,089 Pa
	Civə sütununun düymü	In Hg	3,38639 kPa
ĞĞ və enerji, istiliyin miqdarı	Funt-güc-fut	lbt·ft	4,35582C
	Paundal-fut	pdl·ft	42,1401 mC
	Britaniya istilik vahidi	Btu	1,05506 kC
	Britaniya istilik vahidi (termokimyəvi)	Btuth	1,05435kC
Güc, istilik axını	Funt-güc-fut saniyədə	lbf·ft/s	1,35582 Vt
	Funt-güc-fut dəqiqədə	lbf·ft/min	22,5970 mVt
	Funt-güc-fut saatda	lbf·ft/h	376,616 mkVt
	Paundal-fut saniyədə	pdl·ft/s	42,1401 mVt
	Britaniya at gücü	hp	745,700 Vt
	Britaniya istilik vahidi saniyədə	Btu/s	1055,06 Vt
	Britaniya istilik	Btu/h	0,293067
	vahidi saatda		
Dinamiki özlülük	Funt-güc-sat kvadrat fut	lbf·h/ft ²	172,369 kPa·san
	Funt-güc-saniyə kvadrat fut	lbf·s/ft ²	47,8803 Pa·san
	Paundal-saniyə kvadrat fut	pdl·s/ft ²	1,48816 Pa·san
	Slaq futsaniyəyə	Slug/(ft·s)	47,8803 Pa·san

Kinematik özlülük, diffuziya əmsalı, temperatur keçiricilik	Kvadrat fut saata	Ft^2/h	25,8064 mm^2/saat
	Kvadrat fut saniyəyə	Ft^2/s	929,030 sm^2/san
tempera- tur	Renkin dərəcəsi	$^{\circ}\text{R}$	$T_k = T_R/1,8$ $t_c = T_R/1,8273,15$
	Farenheytd dərəcəsi	$^{\circ}\text{F}$	$T_k = (t_f + 459,67)/1,8$ $t_c = (t_f - 32)/1,8$
Tempera- turlar fərqi	Renkin dərəcəsi	ΔT_R	$\Delta T_k = \Delta t_c = \Delta T_R/1,8$
	Farenheytd dərəcəsi	Δt_f	$\Delta T_k = \Delta t_c = \Delta t_f/1,8$
qısa yazılışı	ingilis dilində yazılışı		azərbaycan dilində yazılışı
$^{\circ}$	degree		dərəcə
%	per cent		faiz
π	pi		pi
$\pm$	plus or minus		müsbət (+) və ya mənfi (-)
2d	two-dimensional		iki ölçülü xəritələr
3d	three-dimensional		üçölçülü iki ölçülü
a	amps		amper
a.m.	ante meridian (in the		anti meridian
bbl	barrel		barrel
bpd	barrels per day		barel gündə
c	carbon		karbon
c	celsius		selsi
co	company		Çirkət
co₂	carbon dioxide		karbon qazı
dd/mm/yyyy	day/month/year		gün / ay / il
e	east		Şərq
g	gram		qram

cps	global positioning system	qllobal yerləşdirmə sistemi
h	hydrogen	hidrogen
hr	human resources	insan resursları
ioc	international oil company	beynəlxalq neft şirkəti
k	kilogram	kiloqram
kpa	kilopascal	kilopaskal
kph	kilometres per hour	km / saat
i	current	cərəyan
l	litre	litr
lat	latitude	enlik, en
LNG	liuefied natural gas	mayeləşdirilmiş təbii qazı
lon	longitude	uzunluq
lpg	liquefied petroleum gas	mayeləşdirilmiş neft qazı
m	metre	metr
m ³	cubic metre	kubmetr
mm	millimetre	millimetr
pm	micron	mikron
mpa	megapascal	meqapaskal
n	north	Çimal
n	nitrogen	azot
no.	number	nömrə
noc	national oil company	milli neft şirkəti
p.m.	post meridian (in the afternoon /	post meridian (günortadan sonra
	evening / at night)	axşam / gecə)
ppe	personal protection equipment	fərdi mühafizə vasitələri

ptt	press to talk	danışmaq üçün basın
pvc	polyvinyl chloride	polivinil xlorid
r	radius	radius
r	resistance	müqavimət
s	south	cənub
t	tone	ton
uae	united arab emirates	birləşmiş ərəb əmirlikləri
uk	united kingdom	birləşmiş krallıq
usa	united states of america	amerika birləşmiş ştatları
v	voltage / volts	gərginlik / volt
w	west	qərb

Units

Some common units used in the oil and gas industry. The representatives selection of US and metric units have been presented both are used in different parts of the oil industry. The non standard factors differ slightly between different sources.

API American Petroleum Institute crude grade $API = (141.5 / \text{Specific gravity}) + 131.5$
 $\text{Spec gravity} = 141.5 / (API + 131.5) \text{ kq/l}$

Bl Barrel (of oil) 1 Bl = 42 Gallons

1 Bl = 159 litres

1 Bl equiv. to 5487 scf = 147 scm gas

Bpd Barrel per day 1 Bpd $\approx$ 50 tons/tonnes per year

BTU British Thermal Unit 1 BTU = 0,293 Wh = 1,055 kJ

CO₂ CO₂ emissions from 1,625 Ton CO₂ per Ton gas (for CH₄)

hydrocarbons 1,84 Ton CO₂ per Ton Crude Oil

Typical values 0,94 kq per scm gas

Cal Calorie 1 Cal = 4,187 J (Joules)

MMscf Million Standard Cubic Feet
 1 MMscf = 23,8 TOE $\approx$ 174 barrels

psi Pounds Per Square inch 1 psi = 6,9 kPa = 0,069 atm

Scf Standard Cubic Feet 1 scf = 1000 BTU = 252 kcal

(of gas) Defined by = 293 Wh = 1,055 MJ energy not
 a normalized = 0,0268 scm volume

Scm Standard Cubic metre 1 Scm = 39 MJ = 10,8 kWh

(of gas, also Ncm) 1 Scm $\approx$ 37,33 Scf (not a volume conv.)

Defined by energy 1 Scm $\approx$ 1,122 kq content

TOE Tons oil equivalent 1 TOE = 1000 kq = 1 ton (metric) oil

1 TOE = 1 Tonne oil (US)

Range 6.6 – 8 barrels at 1 TOE $\approx$ 7,33 Barrels (at 33 API)

API range 8-52

1 TOE $\approx$ 42,9 GJ = 11,9 MWh

1 TOE $\approx$ 40,6 MMBTU

1 TOE $\approx$ 1,51 ton od coal

1 TOE $\approx$ 0,79 ton LNG

1 TOE $\approx$ 1125 Scm = 42000 Scf

kW kiloWatt hour 1 kWh = 3,6 MJ = 860 kcal = 3413 BTU
 = 1000 Joules * 3600S

ĞMPERĞAL and US Measuring System

Temperature

212°F = 100°C

(boiling point
of water)

225°F = 110°C

250°F = 120°C

275°F = 135°C

300°F = 150°C

325°F = 160°C

350°F = 180°C

375°F = 190°C

400°F = 200°C

(to convent temperatre
in Farenheit to Celsius,
subtract 32 andmultiply
by 56)

Mass and Weights

437,5 grains = 1 ounce

16 ounces = 1 pound

14 pounds = 1 stone

100pounds=1 hundrerdWeight

20 cWt = 1 ton

2000 pounds = 1 short ton

2240 pounds = 1 long ton

Area measurements

144 sq.inches = 1 square foot

9 sq. feet = 1 square yard

43,560 sq.ft = 1 acre

4840 sq.yards=1 acre

640 acres = 1 square mile

Liquid Capacity

16 fluid ounces = 1 pint

1 gills = 1 pint

2 pints = 1 quart

4 qurts = 1 gallon

8 pints = 1 gallon

Length

Measurements

12 inches = 1 foot

3 feet = 1 yard

220 yards = 1 furlong

8 furlongs = 1 mile

5280 feet = 1 mile

1760 yards = 1 mile

Dry Capacity

16 fluid ounces = 1 pint

2 pints = 1 quart

8 quarts = 1 peck

4 pecks = 1 bushel

Mass (Weight)

1 ounce (oz) = 28.0 grams (g)

8 ounce = 227.0 grams

1 pound (lb) or 16 ounces =
=0.45 kilograms (kg)

2.2 pounds = 1.0 kilogram

PAN SIZES

8- inch cake pan = 20 x 4 –
centimeter cake pan

9- inch cake pan = 23 x 3,5 –
centimeter cake pan

11x7-inch backing pan=
28x18 –centimeter

backing pan13x9-inch
backing pan=32.5x23–
centimeter backing pan

9 x 5-inch loaf pan =
23 x 13 –

centimeter loaf pan

1- quart casserole = 2 –
liter casserole

PAN SIZES

8- inch cake pan = 20 x 4 –centimeter cake pan

9- inch cake pan = 23 x 3,5 –centimeter cake pan

11x7-inch backing pan=28x18 –centimeter backing pan

13x9-inch backing pan=32.5x23–centimeter backing pan

9 x 5-inch loaf pan = 23 x 13 –centimeter loaf pan

2-quart casserole = 2 –liter casserole

Volume measurement

1728 cu.inches = 1 cubic foot

27 cu.feet = 1 cubic yard

Apothecaries Weights

20 grains = 1 scruple

3 scruples = 1 dram

8 drams = 1 ounce

Length

1/4 inch(in.)=0,6 centimeters
(cm)

1/2 inch(in.)=1,25 centimeters

1 inch(in.)= 2,5 centimeters

Liquide volume

1 teaspoon (tsp) = 5.0 milliliters
(ml)

1 tablespoon (tbsp.) = 15.0
milliliters

1 fluid ounce (oz) = 30.0
milliliters

1 cup(c) = 240 milliliters

1 pint (pt) = 480 milliliters

1 quart (qt) = 0.95 liter (l)

1 gallon (gall) = 3.80liters

ACRONYMS

Acronym	Description
AC	Alternating Current
AGA	American Gas Association
API	American Petroleum Institute
AO	Asset Optimization
CAPEX	Capital Expenses (Invested capital)
CCR	Central Control Room
CMMS	Computerized Maintenance Management System
CMS	Condition Monitoring Systems
CSP	Collector and Separation Platform
DC	Direct Current
DYNPOS	Dynamic positioning (of rigs and ships)
E&P	Exploration and Production
EOR	Enhances Oil Recovery (new technology, cf IOR)
ESD	Emergency Shutdown system
ESP	Electric Submerged Pump
F&G	Fire & Gas System
FPSO	Floating Production Storage and Offloading
GB(S)	Gravity Base Structure
GOR	Gas Oil Ratio from the well
GOSP	Gas Oil Separation Plant
GTP	Gas Treatment Platform
HP	High Pressure
HPU	Hydraulic Power Unit (topside utility for subsea)
HVAC	Heat Ventilation and Air Conditioning
IMS	Information Management System
IO	Integrated Operations
IOR	Improved Oil Recovery (using proven technology)
IR	Infra Red
ISO	International Standards Organization
K-Mass Flow	Coriolis type Flowmeter
LNG	Liquid Natural Gas (e.g. Methane)
LP	Low Pressure

LPG	Liquified Petroleum Gas (e.g.Propane)
MCC	Motor Control Centre
MTBF	Mean Time Between Failure
NGL	Natural Gas Liquids, Condensates see also
OPEX	Operational Expenses
PCP	Progressive Cavity Pump
PD-meter	Positive Displacement meter
PGP	Power Geberation Platform
PID	Proportional Integral Derivate control algorithm
PIMS	Production Information Management System
PoC	Pump of controller (for artificial lift)
POSMOOR	Position mooring for a flating facility
PSD	Prosess Shutdown System
ROV	Remote Operated Vehicle (for subsea workover)
RTU	Remote Terminal Unit
SAS	Safety and Automation System
SCADA	Supervisory Control And Data Acquisition
TIP	Tie-In Platform
TLP	Tension Leg Platform
UMS	Unmanned Machinery Space classification
(marine=E0)	
URE	Umblicals, Risers and Flowlines
UV	Ultra Violet
WHP	Well Head Platform

Product spesific gravity, API grades

Product	Liters per ton (metric)	API grade	Spesific gravity (kg/m³)	Barrels per ton (at 60°F)
LPG	1835	10	1000	6,29
Jet A-1	1254	18	934	6,73
Gasoline Premium/super	1353	25	904	6,98
Gasoline regular	1418	30	876	7,19
Kerosene	1273	33	860	7,33
Gas Oil	1177	36	845	7,46
Diesel Fuel	1159	39	830	7,60
Fuel oil 80 GST	1065	42	816	7,73
Fuel oil 180 GST	1050	50	780	8,06
Fuel oil 230 GST	1047			
Fuel oil 280 GST	1044			
Bitumen	979			

AZƏRBAYCAN ƏLİFBASI
AZERBAIJANI ALPHABET
АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ АЛФАВИТ

Çap şəkli	Əl yazısı şəkli	Adı	Çap şəkli	Əl yazısı şəkli	Adı
A a	А а	a	Q q	Q q	qe
B b	B b b	be	L l	L l	el
C c	C c	ce	M m	M m	em
Ç ç	Ç ç	çe	N n	N n	en
D d	D d	de	O o	O o o	o
E e	E e	e	Ö ö	Ö ö o	ö
Ə ə	Ə ə	ə	P p	P p	pe
F f	F f	fe	R r	R r	er
G g	G g	ge	S s	S s	se
Ğ ğ	Ğ ğ	ğe	Ş ş	Ş ş	şe
H h	H h	he	T t	T t	te
X x	X x	xe	U u	U u	u
ı ı	ı ı	ı	Ü ü	Ü ü	ü
İ i	İ i	i	V v	V v	ve
J j	J j	je	Y y	Y y	ye
K k	K k	ke ka	Z z	Z z	ze

RUS ƏLİFBASI
RUSSIAN ALPHABET
РУССКИЙ АЛФАВИТ

Аа	Бб	Вв	Гг	Дд	Ее	Ёё	Жж	Зз	Ии	Йй
а	бэ	вэ	гэ	дэ	е	ё	жэ	зэ	и	и краткое
Кк	Лл	Мм	Нн	Оо	Пп	Рр	Сс	Тт	Уу	Фф
ка	зль	эм	эн	о	пэ	эр	эс	тэ	у	эф
Хх	Цц	Чч	Шш	Щщ	Ъъ	Ыы	Ьь	Ээ	Юю	Яя
ха	цэ	че	ша	ща	твёрдый знак	ы	мягкий знак	э	ю	я

İNGİLİS ƏLİFBASI
ENGLİSH ALPHABET
Английский алфавит

Aa [eɪ]	Bb [bi:]	Cc [si:]	Dd [di:]
Ee [i:]	Ff [ef]	Gg [dʒi:]	Hh [eɪf]
Ii [aɪ]	Jj [dʒeɪ]	Kk [keɪ]	Ll [el]
Mm [em]	Nn [en]	Oo [əʊ]	Pp [pi:]
Qq [kju:]	Rr [ɑ:]	Ss [es]	Tt [ti:]
Uu [ju:]	Vv [vi:]	Ww [ˈdʌblju:]	Xx [eks]
Yy [waɪ]	Zz [zed]		

**YUNAN ƏLİFBASI
GREEK ALPHABET
ГРЕЧЕСКИЙ АЛФАВИТ**

Αα	alpha	alfa	альфа
Ββ	beta	beta	бета
Γγ	gamma	qamma	гамма
Δδ	delta	delta	дельта
Εε	epsilon	epsilon	эпсилон
Ζζ	zeta	zeta	зета
Ζε	eta	eta	эта
Θζ	theta	teta	тета
Ηη	iota	yota	йота
Κθ	kappa	kappa	каппа
Λι	lambda	lambda	лямбда
Μκ	mu	mü	му
Νλ	nu	nü	ню
Ξμ	xi	ksi	си
Ον	omicron	omikron	омикрон
Ππ	pi	pi	пи
Ρξ	rho	ro	ро
Ϛζ	sigma	siqma	сигма
Ση	tau	tau	тау
Τπ	upsilon	epsilon	ипсилон
Φθ	phi	fi	фи
Υρ	chi	xi	чи
Φς	psi	psi	пси
Χσ	omega	omega	омега

İSTİFADƏ EDİLMİŞ ƏDƏBİYYAT

1. Babayeva L.Ə., Rüstəmov N.Ş. Azərbaycanca-İngiliscə-Rusca neft və qaz yataqlarının işlənməsinə aid terminlərin izahlı lüğəti. Bakı, 2007, Dərslik, səh 415
2. Quliyev S.M., Mdivani A.A. Neft-Mədən işlərinə dair ingiliscə Azərbaycanca -Rusca lüğət, Bakı, 1958
3. İbrahimov R.S., Kərimov L.B., Rza-zadə S.Ə. Neft və qazıma, Bakı, Elm, 2006, səh.840
4. Булатов А.И. Русско-Английский словарь по нефти и газу. «Руссо» Москва, 2000.
5. Израилева Е.Ю. Англо-русский словарь по нефтепромысловому делу. Государственное научно-техническое издательство нефтяной и горно-топливной литературы. Москва, 1963.
6. Гицигат Э. Э., Пинкевич А. А., Виноградова Л. Б. Англо-русский терминологический словарь по бурению. Государственное научно-техническое издательство нефтяной и горно-топливной литературы. Ленинградское отделение – Ленинград, 1963.
7. Под редакцией Столярова Д.Е. Русско-английский нефтепромысловый словарь. Москва «Русский язык», 1982.
8. С.Э.В. Терминологический словарь по геологоразведочному бурению, Варшава. 1970.
9. <https://www.google.com/search?tbm=isch&q=буровые+долот, бурение &sa, буровые+инструменты &oq>
10. Drilling Glossary. Jump to Acronyms and Abbreviations
11. Drilling Process: Terms: Abbreviations
12. Dictionary of Petroleum Terms provided by Petex and the University of Texas Austin. © Petex 2001
13. Dictionary of Oil Industry Terminology
14. Dictionary for the Petroleum Industry.. The University of Texas at Austin Petroleum Extension Service 1-242 second edition

LAMİYƏ ƏBİL QIZI BABAYEVA

L.Ə.Babayeva 1985-ci ildə SSRİ-nin 50 illiyi adına Azərbaycan Pedaqoji Dövlət Xarici Dillər institutunu bitirmişdir.

1985-ci ildə təyinatla Siyəzən şəhər 2N-li orta məktəbdə ingilis dilini tədris etməyə başlamışdır. 1991-ci ildən hal-hazırda kimi Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində çalışır. 35-dən çox elmi əsərin, o cümlədən Azərbaycanca -ingiliscə-Rusca

Neft və qaz yataqlarının işlənməsinə aid terminlərin izahlı lüğəti və Rusca- Azərbaycanca -ingiliscə dağ-mədən lüğətinin müəllifidir. Onun elmi əsərləri bir neçə xarici ölkələrdə də çap olunmuşdur.

SEVDA NAMAZ QIZI ŞIXIYEVA

Şıxıyeva Sevda Namaz qızı 1974-cü ildə Azərbaycan Pedaqoji Dövlət Xarici Dillər institutunu bitirmişdir.

Əmək fəaliyyətinə gəmaxı rayon, Çarhan kəndində ingilis dili müəllimi kimi başlamışdır. 1975-ci ildən 1991-ci ilədək Azərbaycan Hidrotexnika və Meliorasiya Elmi-Tədqiqat institutunda tərcüməçi işləmişdir.

1991-ci ildən hal-hazırda kimi indiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin “Xarici dillər” kafedrasında öncə müəllim, 2001-ci ildən baş müəllim vəzifəsində işləyir. Bir dərs vəsaiti və 37-dən artıq elmi əsərlərin müəllifidir. Məqalələr yerli və həmçinin ABŞ, Avstriya, Rusiyanın jurnallarında çap edilmişdir. Xalq Universitetinin 2 illik “Elmi-texniki informasiya və təbliğat” fakültəsində təhsil almışdır. Bakıda keçirilən “Texniki ədəbiyyat və sənədlərin ingilis dilinə tərcümə edilməsi” üzrə beynəlxalq proqramlarda iştirak edərək, sertifikatlar almışdır.

ADNSU-nun British Council ilə təşkil etdiyi kurslarda iştirak etmiş və bu kursları müvəffəqiyyətlə bitirərək sertifikat almışdır.

RAFİQ SALMAN OĞLU İBRAHİMOV

1958-ci ildə Zəngəzurun Sisiyan rayonunun Dəstəkert kəndində müəllim ailəsində anadan olub.

1965-1975-ci illər Bakı şəhərinin 228 N-li orta məktəbinin şagirdi, 1975-1980-ci illər Azərbaycan Neft və Kimya institutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti) tələbəsi, 1980-1983-cü illər

“Kaspmorneft” (Dədə Qorqud) üzən qazıma qurğusunda qazımaçı köməkçisi, 1983-1986-cı illər “şelf-2” üzən qazıma qurğusunda mühəndis texnoloq, 1982-1985-ci illər Azərbaycan Neft və Kimya institutunun qiyabi aspirantı, 1984-cü il Ukrayna, Ğvano-Frankovski Neft və Qaz institutunun ixtisas artırma fakültəsində buruq məhlullarının texnika və texnologiyası kursu, 1986-1989-cu illər Açıq neft və qaz fontanlarının bildirilməsi və ləğvi üzrə Xəzər Hərbiləşdirilmiş Hissə (Fontana qarşı dağ-mədən xilasetmə Hərbiləşdirilmiş Hissə), Cənub dəstəsinin rayon mühəndisi, 1987-ci il Rusiyanın Orenburq Hərbi Hissəsinin Təlim-Operativ dəstəsində neft və qaz quyularında profilaktiki işlərin aparılması kursu, 1988-1989-cu illər Rusiyanın Axtırski və Otradnenski Hərbiləşdirilmiş Rəhbər işçilərin hazırlıq məktəbi, 1982-1993-cu illər Xəzər Hərbiləşdirilmiş Hissənin Cənub dəstəsinin komandir köməkçisi, Cənub dəstəsinin komandiri, 1993-1999-cü illər “şelf- 3” və “Xəzər-2” üzən qazıma qurğularında buruq ustası, 1995-ci il Texniki Elmlər Namizədi, 1999-2005 Azərbaycan Respublikası Prezidentini işlər idarəsində qrup rəhbəri, sektor müdiri, 2006-cı ildən Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin “Neft–qaz mühəndisliyi” kafedrasının dosentidir.

müəllim Lamiyə Əbil qızı Babayeva
müəllim Sevda Namaz qızı Şıxıyeva
t.e.n. dos. Rafiq Salman oğlu İbrahimov

NEFT-QAZ QUYULARININ QAZILMASINA
DAİR AZƏRBAYCAN–RUS–İNGİLİS
DİLLƏRİNDƏ TEXNİKİ İZAHLI LÜĞƏTİ

AZERBAIJAN–RUSSIAN – ENGLISH
WELL TECHNICAL DICTIONARY

АЗЕРБАЙДЖАНСКО–РУССКО–АНГЛИЙСКИЙ
ТЕХНИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ ПО БУРЕНИЮ
СКВАЖИН

TEXNİKİ İNGİLİS DİLİ FƏNNİNƏN
DƏRS VƏSƏİTİ

Texniki redaktor:	Z.R.İbrahimov
Kompüter dizaynı:	Ş.O.Baxşəliyeva
Kompüterdə yazan:	L.Z.Əfəndiyeva

Yığılmağa verilib:

Çapa imzalanıb:

Kağız Formatı: 60x90^{1/16} Tiraj: 500
